

Handwritten text on a small, rectangular, aged paper label, possibly a title or author's name, though the characters are difficult to decipher due to fading and the texture of the paper.

B
450.

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 150

ספר ראשון

אדם

העשב הוא
קוצים וכו'
כחריב קין
נכבד ובעב
שלימה נכבד
לכבי כיל
קט, טוס, ט
א כוס כר
כבו כב ניל
ד טר שר
יפכ שקין נכב
א כעטל
בוגין, חל
טן טלו, חל
נת ויבדכ
נכ) טט -
שנ

הוליד את שת • ושת הוליד את אנוש
ואנוש הוליד את קינן • וקינן הוליד
את מהללאל : ומהללאל הוליד את ירד • וירד הוליד
את חנוך : וחנוך הוליד את מתושלח • ומתושלח
הוליד את למך • ולמך הוליד את נח • ונח הוליד
את שם את חם ואת יפת : בני נומר ומנוג ומדי
יון ותובל ומשך ותירס : בני נומר אשכנז וריפת
ותגרמה • בני יון אלישה ותרשיש כתים ודורנים :
ואלה משפחות בני יפת • בארצות אשר נפוצו שם
ללשונות בארצות בנוייהם : בני נומר הם פראנקוש
היושבים על הנהר פרונטה • ועל הנהר סינא : ריפת
הם בריטונים היושבים בארץ בריטאניא על נהר
לוירה החולך קדמת אוקיאנוס • הוא הים הגדול :
ורבו שרי צרפת באשר בארצותם ובאשכנז עוד
חיום : ויהי בימי שפוט שופטי הרומיים
וחלק לבם ויאשמו ויכבשם קיסר רומי ויתנם תחת
רגליו : ולא קמה בהם רוח לפניו נתנם האדים
בידו • וימשול במכמני הזהב :
בימים ההם גורשו הפראנקו משיקאנפריאה כי
לא אבו לתת המס לקיסר : ושימו
בראשם ארז האנשים האלה אשר נקבו בשמות :
ואלה שמותם מארקומירו שואימוני וגניבאברד
ויצאו לפניהם ויחנו במקומות הקרובים למלכות :

א ב ג ד

ויבנו שם מגדל עז ויקראו שמו פראנקופורט • ויתן
 להם לוסיאז נציב הרומיים גם את טורנאיי • היא
 העיר הראשונ אשר ירשו בארץ צרפת בעת ההיא •
 ולא יכלה ארץ מגוריהם לשאת אותם וילכו רבים
 לשבת על שפת הנהר שיקואנה • ויטב בעיניהם •
 כי מקום נאה הוא • ומארקו מירו איש גבור חיל
 ויתנוחו עליהם לרועה • וכברוהו מאד וימליכוהו
 עליהם כי אמרו לו נאה למלוך כי מזרע פריאמו
 מלך טרויא הוא • לו משפט המלוכה וישכב מארקו
 מירו עם אבותיו ויבחרו בבנו פיראמונדו וימליכוהו
 למלך עליהם • ועשתי עשרי שנה מלך פיראמונדו •
 וישכב עם אבותיו • וימלוך קלודיאז בנו תחתיו •
 ויכבוש את הטורנינגי • ואת הטורנאסינשי ואת
 הקאמבראסינשי • וישמום למס עובר • ובנים לא
 היו לו • וימלוך עשרים שנה וימות •

וימלוך תחתיו מירוביאז ממשפחתו • וילחום
 בעד הרומיים עם האונגארי ועם הגוטי •
 ימים רבים • וישכב מירוביאז עם אבותיו וימלוך
 קילדיריקו בנו תחתיו • ויגבה לבו מאד ובכל
 אשר פנה הרשיע • ויגרשוהו העמים • מאנו שמוע
 אליו • ויהי לימים עוד • וישוב אל ערי מלכותו •
 וילחם עם גילוני רומיי • רועה האשושיאוני ויגפז
 אנשי הרומיי וינוסו מפניו • וגם את האוריליאנשי
 ואת

ספר ראשון

זאת האנדינאבי • כבש קילדיריקו ויתנם למס
עובר וישכב עם אבותיו ומלוך קלודוביאנו בנו
תחתיו : הוא קלודוביאנו אשר • כבש ארת הרימי
זאת האישישי • ויתנם למס עובר : וגם עם
האשכנזים נלחם קלודוביאנו • ויפלו תחת רגליו :

תתיו אתו רוח אחרת ויעזוב את אלהיו • ויטבלהו
דימוניאור דימונישי ההנמון : ויאסוף אנשי חיל •

וילחם עם הבורגוניני • ועם האיכוואיטאני • ועם
הגוטי ומחצם ויפלו תחת רגליו : וישכב קלודוביאנו

עם אבותיו • ויחלק מלכותו לארבעה בניו • וילחמו
ביניהם : וימותו מהם במלחמה ומהם כלה הזמן : לא

נשאר מהם כי אם אחד ושמו קלודוטאריאנו ומלוך
תחת אביו וימות קלודוטאריאנו ומלוך אריבירטו

בנו תחתיו : וישכב אריבירטו עם אבותיו בטולהזה
וימלוך ראנובירטו בן אמו תחתיו : הו' בנה את במת

הכעל דיאוניאנו שמה נקבר המלך הראשון אשר
מלך בצרפ' : וימלוך איראקליאנו בקושטאנטינופול

לקיסר • בשנת שלש עשרה ושש מאות היא שנת 513
שלשח ושבעים ושלש מאות וארבעת אלפים :

ויקם מחומר בארצות הערב • בשנה השנית
למולכו : ויכתוב חוקים ומשפטי • ויאמר

כל אשר לא ישמע לתורת יונת כי ה' שלחני להג'
גביא בנוים : ויגדל האיש מאד וישמעו אליו עמים :

דברי הימים

וישכב מחומר עם אבותיו וימלוך איבוביר תחתיו
ויתר דבריהם הלא הם כתובי על ספר דברי הימי
למלכי ארץ ושמעאל :
ויהי בשנ' החמישית לאיראקליאו ויעל קושרואי
מלך פרס להלחם בירושלם אשר היתה ביד
הערלי מימי קושטאנמינו הקיסר עד היו הזה : ויצר
ימים רבים וילכדנה ויפלו בתוס' כעשרים אף עליה
איש הללים ארצה בעת ההיא : ואת הכומר הגדול
הוליכו שבי ואת עץ פסלם לקחו : ואת מזבחותם
ואת במותם שברו היטב ותצא העיר בגולה והעם
נכרת מן העיר : אז הקים ה' את דברו אשר דבר
ביד משה עבדו לאמר : ושממו עליה אויביכם
היושבים בה : וישלח אליו הקיסר מלאכים לאמה
צא מן העיר והיו לך יושביה למס ועבדוך : ולא
אבה שמוע אליהם : ויהי לתקופת השנה : וילכוד
קושרואי את כל ארץ מצרים וארץ ארם וערב
עד קארטאניני הניע ווחרד הקיסר מאד :
וישם אירקליאו כתר הקיסרו בראש קושטאנמינו
בנו בשנ' עשר למלכותו : ויאסור את רכבו
ויסע עם כל מחנהו ביום השני לפסחם : וילך א' ארץ
שיריאה היא ארם ויבא עד עזה : ויירא קושרואי
וינוס מפניו : וישרוף בכל המקומות אשר עבר שם
מגדישו עד קמת ועד כרם זית וגם את הערים שהן

באש

ספר ראשון

באשׁ: ויחץ את העם אשר ברגליו וישם עליהם את
 שאר באראם ואת שרבנם זילכו למסעיהם כשמוע
 הקיסר וישלח לקראתם אנשי חיל והוא והעם אשר
 אתו עברו את נהר פרת: ויעברו ההר ויבואו עד
 הנהר שארון ויקחו את הנשר ויחנו שם: ויבא
 גם שרבנם לקראתו והנחיר בתוך זימ אהלו שם:
 ויהי היום ויערכו שם מלחמה ויתחכם שרבנם
 ויברח מפניהם בערמה: ויצאו ממערכות המלחמה
 ברודפם אחריה ויאמ' הפרסי זה עת לשחוק וישוב
 אחור ויחלישם לפי חרב: ויתר הפרסיים נלחמו עם
 הקיסר אשר על הנשר וידו הצים בו ויכותו ואת
 האנשי אשר אתו ויבא לקראת הקיסר איש כענק
 לתלחם בו וידקרהו הקסר בחנית ויפול מעל הנשר
 וימות ויראו הפרסיים כי מת גבורם וינוסו לנפשם
 ויוסף עוד קשדרואי שלוח אחריהם אנשי חיל
 ופרשים ובראשם שאי שר צבאו ויחלישום אנשי
 הקיסר לפי חרב וגם משמים נלחמו כי נפל עליהם
 חברד וימותו מהם עם רב: ויוסף עוד מלך פרס
 שלוח שרים רבים ונכבדים ולא היה להם תקומה:
 ונפלו לפני הערלי בהרב וגם שר הצבא הפרסי נפל
 ביום ההוא: ויהי לימי עוד וינבה לב קושדרואי
 ויאמ' אני ויתן את לבו כלב לקים: ויצו
 ויקראוהו מלך מלכים וארון הארונים בכל ערי

דברי הימים

מלכותו ויעש לו מגדל כסף מעולפרת אבנים
יקרות ויעש בתוכה כסא זהב וישב עליה : ויעש
בתוכה ארת השמש ואת הירח : ויוציא ממנה
במעברים צרים מים : ויאמר אני אממיר :
וילחם מלך פרס שנית : ויקח את ארץ ארם
וארץ פלשת : ויתוץ את במות הערלים
וישרפם באש וידק לעפר : ויחר לאיראקליאו ויצא
לקראתו בעם כבר וביד חזקה : ויהי היום בהיות
בן קושררואי וחילו על שפת הנהר דינוביאו ומחנת
הקיסר לקראתו : וייטב בעיני שני המלכים האלה
להלחם לברם באמצע הנהר על הנשר לעיני
העמים : ואשר יגבר משניהם ימלוך על שני המחנן
חאה כי המשפט לאתים הוא וילחמו שניה על הנשר
ויפול הפרסי לפני הקיסר בעת ההיא : וישמעו אליו
כל המחנות : ויאמרו לך נאה למלוך אליך משפט
המלוך : וילך א כל המקומות אשר לכד קשרורואי
עד המקום אשר כסאו שם : וימצאו וישב על חכס' :
ויסר ראשו מעליו : וימות כאחד הריקים : ויקח
את כל הכסף והזהב והאבן היקרה וישב א ארצו :
וידי בשנת אחד ועשרים שנה למלכותו ויתחכם
איראקליאו בחכמת המזלות מאד : וירא
בחכמתו את מלכות רומי נופלת בימיו תחת כפות
רגלי הנמולים : ויאמר הבליעל בלבו : לא יחפוץ
האלדים

האלקים לעשות היקר הזה • כי אם אל היהודים •
כי מולים הם : ויחר אפו עליהם ויצו בכל ערי
מלכותו להמית את כל היהודי אשר ימאנו לתמר
את כבודם בלא יועיל : ומלאכי שלחא דאנובירטו
מלך צרפת לעשות גם הוא כדבר חרע הזה :
וישמע אליו רגובירטו • ורבים המירו את כבודם
ורבים חוכו לפי חרב בצרפת בימים ההם : ה' ינקום
דם עבדיו ונקם ישיב לצדיו • אמן ואמן :
ולא ידע איראקליאו הבליעל • כי אל ההגרים
הדבר מניע • כי כמונו הם נמולים :
בימים ההם בא עומר בן קטף • והוא הדור
השלישי למחומר ועמו חיל גדול מאד
וילכדו את ארץ ארם וארץ פלשתים ויהי שמעם
בכל הארץ : ויחנו על עזה וילכדוה • לא היתה
קריה אשר שנבה מהם • וגם את דמשק לקחו ביד
חזקה בעת ההיא : וישמע איראקליאו ויתעצב אל
לבו מאד • כי לא יכול להם • וישוב אל ארצו : אז
לקחו הערביים את כל ארץ ישראל וארץ מצרים •
ויבחרו לשבת בערים השוממות ההם • וישימו כצאן
משפחות : וגם את ירושלם השוממה לקחו שנית •
ויכרתו ברית את הערלים אשר בתוכה ואת קבר
משיחם : ויתנו להם חמס • אשר שמו עליהם לחק :
וישאל עומר בן קטף • ואיה תבית אשר

דברי הימים

הרם מיטוס אשר נקרא שם האלדים שם ויראו
 לו את מקדש ה' ההרוס : ויוציא כסף וזהב לרוב
 ויצו לבנות הבית ולהשיבה על תילה ככבראשונה
 וישתחו ארצה ויתפלל אל ה' : וימהרו לבנות את
 הבית כאשר צוה עומר ויתן אל המקדש הכנסות
 ושרה אחוזה : להוציא לעבודת האלקים דבר יום
 ביומו :
 ותהי ירושלם וכל ארץ ישראל וארץ אדם ביד
 הערביים ארבע מאות ותשעים שנה עד
 אשר הלכו מלכי המערב בשנרת ששה וחמשים
 ושמנה מאות וארבעת אפים : בלכת שם נוספרידו
 והשרים אשר אתו וילכדוה : וישבו בה שמונים
 ושמנה שנה : עד אשר הקים האקים את שאלאדינו
 מלך מצרי ויקחנה מידם : וישליכם אל ארץ אחרת
 כיום הזה :
 וישכב דנובירטו מלך צרפת עם אבותיו וימלוך
 לודוביקו בנו תחתיו : ויולד לודוביקו
 שלשה בנים : את קלוטאריאו : את קילדיריקו : ואת
 טיאודיריקו : וישכב לודוביקו עם אבותיו : בשש
 עשרה שנה למלכו : וימלוך תחתיו קלוטאריאו כי
 הוא הבכור לו משפט המלוכה : וארבעה שנים מלך
 קלוטאריאו : ובנים לא היו לו : וישכב עם אבותיו :
 וימליכו הצרפתים את טיאודיריקו אחיו והוא הקטן
 ובקילדיריקו

ין עק לקין
 נהי עת עניש
 3

זבקי לדיריקו נעלה נפשם • ויגרשוהו • וילך
 לאבשטיריאה • וישב שם ימים אחדים :
 ויגבה לב טיאודיריקו מאד • ויאמרו הצרפתים
 מה זאת עשינו כי משחנו למלך את הנבל
 הזה עלינו ויקשרו עליו קשר : ויגרשוהו מאתם •
 ויקראו את אחיו זיבא צרפת • כי לו משפט המלוכה :
 וימלוך קילדיריקו בעת ההיא • ויגבה לבו מאד •
 ולא יכלו שרי צרפת דברו לשלום : והיה היום ויצו
 המלך • ויקחו איש אחד משרי מלכותו ויקשרוהו
 על העמוד : ויכוהו עבדיו בשוטי • ויחר לכל עבדיו
 ושריו מאד : והיה היום ויקשרו עליו קשר • ויקומו
 עם עליו ויהרנוהו בשוכו מציד ציד ואת אשתו ביום
 אחד : וימליכו שרי צרפת עליהם שנית ארת
 טיאודיריקו והוא כומר לאלדו בעת ההיא : וימלוך
 בצרפת אחד ועשרים שנה : ויולד שני בנים את
 קלודוביא • ואת קידילבירטו • ויתנם שרי צבאות
 בראש העם : וישכב טיאודיריקו עם אבותיו •
 וימלוך קלודוביא בנו הבכור תחתיו : ושלוש שנים
 מלך קלודוביא ובני לא היו לנו וישכב עם אבותיו •
 וימלוך תחתיו אחיו קידילבירטו ימים אחריו : וישכב
 קידילבירטו בראשית מלכותו עם אבותיו וימלוך
 דנובירטו בנו תחתיו והוא נער קטן בעת ההיא :
 וימות המלך הנער הזה מבלי חפץ • ולא הניח אחריו

ספר ראשון

צימים : החם נלחם אנדימירו הוא עבדימרום
 מלך ספרד בארץ צרפת ויתן האלהים
 בידו את בורדינאלה : ואת פיקטאביאה : וישם
 בתוכן משמר : ויאסוף מארטילו אנשי חיל ויצא
 לקראתו ביד חזקה : ויערכו שם מלחמ' וינפּו אנשי
 עבדימרום : ויפלו חללים ארצה אז לקח מרטילו
 מיד עבדימרום את כל הערים אשר לקח ויגרשחו
 מארצו : וישם מארטילו בכבוד ושם טוב את
 מלכו הצרפתים כי הנדיל לעשות : ויולד מארטילו
 שלשה בנים : את קארלו : ואת פיפּו : ואת גריפּו
 ויגרלו האנשים מאר : ויאסוף מארטילו
 ויהי : מארטילו המוציא זהמביא בצרפת חמש
 ועשרים שנה : ויהי שומעו בכל הארץ :
 ויחלק את המלכות לבניו אחריו בחיי המלך : ולא
 מנע המלך ממנו מאומה : מכל אשר יזם לעשות :
 ויתן לקארלו את האושטריאה : את אימאניא : ואת
 לוטורניגיא ופיפּו עשה קונדישמאבלי ושר
 הצרפתים : ומגריפּו השלישי לא אמר מאומה :
 וישכחהו : וישכב מארטילו : עם אבותיו : ויקברוהו
 בניו כאשר צוּם : ויעש קארלו גדולות : ויקראו
 שמו קארלו מאנו עד יום מותו : ויהי בהיותו שבע
 כבוד : וילך אל בית הכמרים אשר בנת על הר
 שוטראקטי : ויעבור פסלו שם ימים רבים : ויבחה

דברי הימים

עוד לנוח ברד * וילך אל הר קאשינו * וישב שם :
 וישם ארץ פיפינו גחיו בחיי מיגאודיריקו המלך
 תחתיו ותכון מלכותו מאד : ויהי מיגאודיריקו
 לעצלותו לנבזה בעיני העמים : וימשה האפיפיאור
 זאקאר'את ארץ פיפינו למלך * וישב מיגאודיריקו
 לעבוד פסלו כאשר בהיותו שם : ויעש פיפינו בצרפ
 דברים גדולים ועצומים לא יסוף זכרם לעולם :
 ויבואו הלונגבארדי ונשיחם וטפם לאיטא'את
 מכנף ארץ הצפון * כי לא יכלה ארץ
 מגוריהם לשאת אותם : וילחצו את איטא'את
 ויברח אישטיפאנו האפיפיאור מרומה מפניהם * כי
 ירא לנפשו : הוא אישטיפאנו אשר בחרו לאפיפיאור

752

בימי פיפינו בשנת שתיים וחמישים ושבע מאות :
 ויעבור פיפינו המלך לאיטא'את ביד חזק להצילת
 מיד הלונגבארדי ויערוך אתם מלחמה * ויפלו תחת
 דגליו * כי נבהלו מפניו : וישב את אישטיפאנו
 להומה על כסאו כבראשונה * וישב צרפתה ביד
 רמה : ויעש חוקים ומושפטים בצרפת לשים שלום
 בארץ בימים ההם : ויעמד את יועצי המלך ותנתן
 להם פאריו לבית מושב * וישבו שם עד היום הזה :
 ולו שני בני שם האחד קארלו'הוא הנקרא קארלו'
 מאניו כי הנדיל לעשות : ושם השני קארלו'
 מאנו ויקראום השרים מלכי ארץ כימי ההם : וישכבו

ר"ג ג"ב

פיפינו

פיפינו עם אבותיו וגם קארלו מאנו סגר יומיו וימלוך
 קארלו הגדול תחתם בכל הכל המלכות ההוא :
 ויעבור גם הוא לאיטאליא להצילה מיד
 הלונגובארדי בעם כבוד וביד חזקה : וילכוד את
 פאביאה עיר מלכותם : בטרם נקרא מאדריאנו
 האפיפיאור ואת דישידיריאו המלך האחרון אשר
 ללונגובארדי תפש חי וישם עליו משמר : וישב
 קארלו מאניו ארץ כסא רומי לכבודה הראשון
 בעת ההיא : ויגמלהו אנדריאנו האפיפיאור כצדקתו
 ויעש לו חוקים גדולים ועצומים כאשר אותה נפשו
 וישב צרפתה : הוא אנדריאנו אשר בחרו הערלים
 לרועה : בשנת שתים ושבעים ושבע מאות : ויעבור
 קארלו את הנחר רינוי וילחם בשאקשוני מי רבים :
 ויתנם למס עובד : ויצום קארלו ויעזבו את איהם :
 ויאמינו במשיחו ויתן אל לבו כלב אלהים : ויאמר
 קארלו להלחם גם בישמעאיים אשר בספרד בימים
 ההם : וגם עם האונגארי נלחם קארלו מאניו
 וירמסם כמיט חוצות וינוסו מפניו :

וימות אדריאנו האפיפיאור בשנת ששה ותשע
 ושבע מאות ויבחרו הערלים בליאון ויהי
 להם לרועה : וישם ליאון האפיפיאור כתך הקיסרות
 בראש קארלו מאניו : על כל הגדולות אשר עשה
 בשנת שמנה מאות ושתים ויהי שמעו בכל הארץ :

ויגדיל קארלו את פארים עיר מלכותו: ויעמד בתוך
 אנשים חכמים יודעי ספר ומביני כל חכמה * ללמוד
 בחוריהם ספר: ויולד קארלו מאניו שלשה בנים *
 את פיפיו * את קארלו * ואת לודוביקו: וימליך את
 פיפיו בנו הבכור באיטאליא * ואת קארלו השני
 בצרפת: וימותו על פני אביהם * וימליך ארת
 לודוביקו בנו השלישי תחתם: וימלוך קארלו
 מאניו * שבע וארבעים שנה וימות * ויקברו אותו
 באקואיש גראנה: והמלוכה נכונה ביד לודוביקו
 בנו בשנת חמש עשרה ושמונה מאות שנה 518
משום: ויהי לודוביקו רחום * איש הרוח * ולא
 הצליח במלכותו: כי בניו פשעו בו וישימותו בכבוד *
 וישימו עליו משמר: ויתן להם את הקיסרות על
 אפו ועל חמתו * וילך מאתם לשרת את אלדיו:
 ויהי לימי עוד מזער * וישיבוהו העמים והשרים על
 כסאו * כי חרה אפם על המעשה הרע הזה * וכי
 נפל פחד לוטאריאו בנו הבכור עליהם: ויחי
 לודוביקו ארבעה ושבעים שנה וימות * ויחלק
 הקיסרות לארבעה ראשים: קארלו בנו מלך
 בצרפת * ולוטאריאו הנדול באשכנז * ולודוביקו
 בבאביר * ולפיפיו בן אחיהם נתן האיטאליא
 בעת החי: וילחמו בקארלו המלך * לוטאריאו
 ולודוביו אתו * ולא זע מפניהם ויפלו תחת רגליו:
 ויכרתו

ויכרתו ברית ביניהם ויניח איש כלי מלחמתו
 ותשקוט הארץ: וינאל לוטאריאו לשרת את פסלו
 וישאר מלכותו ללוטאריאו: ולודוביקו בנו
 כאשר צום: ומלוק לוטאריאו באיטליאה: וילך
 קארלו חמלך עליו ביד חזקה: ויגרשחונאת אחיו
 על אשר עשת לו אביו: כי ירא קארלו חפץ יגיע אליו
 כתה הקיסרות כאשר זמם לעשו: ומות לוטאריאו
 מבלי חפץ: כי מתשבות האדם הבל: ועצתה היא
 תקום: וישוב עוד קארלו לאוטאליאה פעמים
 להושיע את האפיפיאור מיד שוסיו: וימלא את ידו
 בחגרים השוהרים כל המקומות בעת ההיא:
 ויגמלהו יואניש האפיפיאור כצדקתו וישם כתה
 הקיסרות בראשו: ותכון מלכותו מאד: הוא יואניש
 אשר בחרו בהעלהם: בשנת שנים ושבעים
 וחמאות: ויהי לחם לרועה: ומות קארלו ומלוק
 לודוביקו בנו תחתיו: ויקראוהו העמים באלבו
 כי כבוד פת וכבוד לשון היה לודוביקו
 ולא שת לבו למלחמה וירא מנוחה כי טוב: ויקרא
 גם הוא קיסר מהאפיפיאור יואניש: כאשר נקרא
 אביו וישם כתה מלכותו בראשו: וילד לודוביקו
 שני בני' אך לא מאשתו: כי עקרה היא ולא ילדה:
 ומות לודוביקו ומלוק תחתיו: לודוביקו
 בנו הכבוד: ולקארלנו השני נתנה

האיקואיטאניאה והבורגוניא • ויהי לחם לרועה •
 וקארלונו הוליד את רודולפו אשר מלך אחרי כן
 בצרפת בימים ההם • ויחי לודוביקו ימים אחדים
 וימות • וימלוך קארלו • בנותחתיו • זאלה
 תולדות קארלו • קארלו תם וישר הית
 בדורותיו • וורא אלהים וסר מרע • וילחם בו רולוני
 מנורמאנדיאה • עובד הכעל ימים רבים • ויואל
 קארלו לתת את בתו לו לאשה • ואת העיר
 נאושטריאה • למוחר ומתן • אך כי ימיר רולוני דתו
 בדת ישו משיחם • וייטב הדבר בעיני רולוני ויקראו
 שמו רובירטו עד יום מותו • ויתנו לו את בת המלך
 ואת העיר נאושטריאה • ויסב את שמה נורמאנדיאה
 עד היום הזה • ויהי לימים עוד מזער ויבגוד רובירטו
 בחמיו • וילחם בו ולא זכר הברית אשר כרת אתו •
 ויצא קארלו לקראתו ובכל אשר פנה הצליח ויראה
 את כחו • ואת נבורתו בעת ההיא • ויהי בשובו אל
 ביתו ויעבור דרך פיזונת • כי נקרא מאיבירטו
 שר הוירומאנדי • בערמה • ויאסרהו איבירטו
 בנחושתיים • ויענה בכבל חיון עד יום מותו • ותקח
 אשתו את לודוביקו בנה הקטן • ותברח אל בית
 אביה מלך אינגלה מירה • וישבו שם ימים רבים •
 לכן המליכו הצרפתים עליהם את רודולפו
 בן קארלונו דוכוס בורגוניא • וימלוך

כעשר

כעשה שנים : וימות המלך קארלו בבית הסוהר
 בשנה העשירית לרודולפו : ותהיה רוח אחרת את
 רבים מגדולי צרפת בעת ההיא : ויחננע האלדים
 בלבם : ויקראו את לודוביקו בן קארלו מלכם :
 וזהו יושב באינלאטירה : כאשר העם בעת ההיא :
 ויהי בבואו ויאסרוהו בנורמנדיא העיקוהו מצוקות
 הזמן ימים אחדי וינחם יי על הרעה : ויוציאוהו מבית
 כלא : וימליכו את לודוביקו : זה עליהם למלך
 תחת קארלו אביו : ויקח לו את בת
 אוטוני מלך הגירמאני לאשה : ותלד לו שני בנים
 את לוטאריאו ואת קארלו : וימות לודוביקו בשנת
 ששים ותשע מאות שנה : וימלוך לוטאריאו
 בנו תחתיו : ויואל קארלו לשבת
 כאשר העם ויהי חלקו לאחיו : ולא הגדיל
 לוטאריאו לעשות אד נלהם בנורמאנדי וינפנו
 מפניו : וישכב עם אבותיו ובן אין לו :
 ויבקש קארלו אחיו אשר מאס לפנים במלוכה
 למלוך תחת אחיו : ויהי כבואו ויתפסותג
 אויביו אצל לאנר'ינו : וישימו עליו משמר : ויולד
 קארלו שני בנים את לודוביקו ואת קארלו בימים
 ההם : ותהי המלחמה חזקה בצרפת : ויהבו
 איש ברעהו : כי רבים היו המבקשים למלוך
 במלכות הגדול תוח :

280

960

זלא עצרו עוד כח יוצאי חלצי מארמילי: וימלוך
 אונן בן אנון הגדול: ובן אחות אומוני
 הקיסר: ברוב מזמותיו תחתם: 987
 ותכון מלכותו בידו: בשנת תשע מאות ושמונים
 ושבע שנה: וישמעו אליו עמים: וישכב אונן
 עם אבותיו בשנה התשיעית למולכו: וימלוך
 רובירטן בנו תחתיו: ויהי רובירטן חכם הרשים
 ונכון לחש יודע בחוקי הקיסר: ותורתם
 ויירש גם אינריקו דוכוס הכורנוניא: וילבש
 לאבדריקו דוכוס אנוויר'שה עליו קנאת
 באומרו כי הוא נואלו הקרוב אליו: לו משפט
 חירושה: ותחזק יד המלך רובירטן ויקח את כל
 הכורנוניא: והמלחמה שקמה: וימלוך רובירטן
 ארבע ועשרים שנה וישכב עם אבותיו: ולו חמשה
 בנים: ואלה שמותם: אינריקו ורובירטן מאשתו
 הראשונה: אי אונוני מהשנית: שימוני ואלמריו
 מהשלישית: ויהי וימלוך אינריקו תחת אביו: ולרובירטן נתנה
 ויקנאו בו אחיו ויגרשוהו ויקחו את כל ארצו מידו:
 ויבהח אינריקו מפניהם: אל דוכוס נורמאנדיא:
 ויהי בעוזרו: וישיבהו על כסא מלכותו: והמלחמה
 שקמה: ויהי

ויהי בימים הרבים ההם ויאמרו התונרמים
 נתנה ראש ככל הנזים אשר סביבותינו
 והאנשים רועי מקנה: ומקצה ארץ הצפון
 מטארטאריאה יצאו העמים ההם בימי פיפנו מלך
 צרפת לראשונה: וילחמו עם האונגארי: וישחיתו
 מהם עם רב: וילכו לדרכס וילכדו כל מדרך כף
 רגליהם: ויאכלו שלל אויביהם חלק כחלק: ויתנו
 עליהם ראשים: ולא עמד איש לפניהם: ויקחו את
 גליל הקאפאדוצ'יאה: ואת האס'יאה: ואת הארצות
 הקרובות אליהם: וירדו מים או'אוניאו: עד הים
 איניאו: ולא היה להם מלך: בימים הרבים ההם:
 ויבקשו וימצאו ביניהם מאח נישפחות אנשי שם:
 וידו גורל ביניהם ויצא הגורל למשפחת הילרוקיאן
 ויבחרו מהם עוד מאה אנשים: וידו גורל שנית:
 ויצא הגורל אל שילרוק: וימליכוהו עליהם למלך:
 והאיש יפה תואר כאחד מבני המלך: גבור חיל
 ואיש מלחמה: ויצא לפניהם בימי אינריקו מלך
 צרפת הלזה ובימי בנו: ובכל אשר פנה הצליח:
 כאשר ה' אתו: וילחמו עם מלך מצרים: ויקחו את
 ארץ ארם: ואת ירושלם ואת הערי אשר סביבותיה
 ביד חזקה: וימררו את חיי העתלים אשר מצאו שם
 בעבודה קשה: הכבירו עולם עליהם: וישבו עוד
 תשמעאלים: ויקחו מידם את ירושלם: ואת

דברי הימים

סביבותיה בשנת בא גוטיפרידו ירושלמה :

וימליך אינריקו את בנו פיליפו תחתיו
וימות בשנת ששים

ואלף : והממלכה נכונה ביד פיליפו המלך ויקח את
בת באדואינו דוכוס אולאנדה לאשה ותלד לו בן :

ויקן פיליפו המלך את הביטורסינשי מאת
אלפינו דוכוס כי הלך עם גוטיפרידו
לארץ המזרח וימכור את נחלתו :

איש יהודי היה בגרנדה אשר בספרד יוסף הלוי
בן הנגיד רב שמואל שמו בשנת ארבע ועשר

ושמנה וארבעת אלפים : הוא הנגיד אשר היטיב
לישראל בספרד ובארץ המערב ובאפריקה :

וארץ מצרים וילך יוסף בדרכי אביו לאחסר
מאומה אך לא היה עניו כמוהו כי לא נשא עול

בנעוריו : ויגבה לבו עד להשחית ויקנאו אותו
סרני גרנדה ולא יכלו דברו לשלום ויקומו עליו

ביום השבת בתשעה לחרש טבת ויהרגוהו : וגם
את כל הקהל וארץ היהודים אשר באו ממדחק

לראות תורתו וגדולתו חכו לפי חרב ביום המר
ההוא : ויהי אבלם בכל הארצות אשר שמעו את

השמועה הרעה הזאת ראה יי זהביטה וריבה ריבם :
וילך פיטרו איריטטה **הפומוק** ירושלמה :

בשנת ארבעת אלפים ושמנה מאות
וחמשים

*כ"ה עת ק"ש א"י י"ד
הלך ה'ש"ס, לבייש בשלום
במנהל שבין בנין, לחקק את קדושת מ"ט א"י*

וחמשים ושש היא שנת ששה ותשעים ואף וירא 1096
 בסבלות הערלים אשר שם ואת העבודה הקשה
 אשר עובד בהם ויקנא לאחיו: וישוב לרומח
 וידבר באזני האפיפיור אורבאנו את אשר ראו עיניו
 ואת סבלות הערלים אשר בירושלם בימים ההם:
 ויעשו עצה בקלאראמונטי ויאמר תאפיפיאור
 אל השרים: לכו ונעלה אל הר יונקחנו
 מיד השמעאלים: כי חרפה היא לנו להניח הארץ
 הקדושה החיא ביד הכלבים ההם: וישמעו רבים
 לקולו וידבם לבם ללכת וישימו לאות על לבושם
 את הצלם ביום ההוא: וגם פיטרו דבר באזני העמי
 והשרי וישמעו רבים לקולו ויתנו לב ללכת להלחם
 בארץ יהודה ועיר הקדש בעת החיא ויתקבצו מכל
 הארצות: מאשכנז ומצרפת ומספרד ומאינגלטר
 ואישקוציה ומאיטאליה עם רב אשר לא יספר מרוב
 אנשי ונשי אשר נדבה רוחם ללכת ישם מלכי ויועצי
 ארץ גדולי וקמני עשירי ועניי גבורי וחלשי: כמר
 והגמוני יחריו ועליהם נאמר מלך אין לארבה:

ותהי השנה החיא עת צרה ליעקב ויהיו למשיסת
 בארצות הערלי בכל המקומו אשר נפוצו
 שם: וימצאום צרות רבות ורעות הכתוכות בתורת
 משה והבלתי כתובו בספ כי קמו עליהם המתועבי
 תאה האשכנזי וצרפתי גוי עז פני אשר לא ישא פני

לזקן ונער לא יחון : ויאמרו ננקום נקמת משיחנו
 מאת היהודים אשר בקרבנו ונבחרים מגוי : ולא
 יזכר שם ישראל עוד : או ימירו את כבודם ויהיו
 כמונו : אחר נלך : וישמעו הקהלות אשר באשכנז
 את השמועה הנמהרה הזאת : ומס לבבם ויהי למים
 ורעה אחותם : חיל כיולרה : וישאו לבבם אכפים
 ויגזרו צומות : העלו עפר על ראשם חגרו שקים :
 ויזעקו אל יי' בצר להם : ויסך בענן מעבור תפלה :
 ויקומו האויבים על קהל קדוש איש פי'ח : ביום
 השבת בשמנה לחדש אייר הוא החדש
 השני : ויכו מהם עשרה לפי חרב : על אשר מאנו
~~ל~~ : ושם אשת חסידה : ותבחר
 מות מחיים ותקח את המאכלת ותשחוט את עצמה
 מאנה נם היא ~~ל~~ בעת ההיא : ותהי הראשונה
 לשוחטים ולנשחטים ותאמר חלקי יי' על כן אוחיל
 לן : והנשואים נצולו על יד ההגמון : כי חמל עינו
 עליהם : ויצילם מיד אויב : ויקונן אלעזה עליהם :
 בעת ההיא :
 ובשלשה ועשרים בו קמו כוזאים על העדה
 הקדושה אשר בוור'מיש : וינוסו
 רבים אל בית ההגמון : כי יראו פן תדבקם הרעה :
 וילכו אל הכתים ויכו הנמצאים לפי חרב לא חמלו
 על איש ואשה : ויהרסו כתבים ויפילו המדרגות :
 ובבזה

זכביוה שלחו את ידם ולא הית מודם מצול ביום
 אף יי : ואת ספרי התורה לארץ הפילו ויקרעום
 וירמסום ברגליהם : קול נתנו בבית יי כיום מועד :
 ויאמרו אך זה היום שקוינותו : ויאכלו את ישראל
 בכל פנה : ראה יי והביטת : לא השאירו מהם כי אם
 עוללות אשר ~~במחנה~~ בחזקה : ויהשבו
 אחרי כן ~~יראתם להפיל~~ ~~במחנה~~ ~~במחנה~~ :
 ויאמרו נלכה ונשובה אל יי בעבור מעליהם הזעם
 והנהרגים קדשו קדוש ישראל לעיני השמש : בחרו
 מות מחיים : מאנו ~~במחנה~~ : וישחמו רבים את עצמם
 ואיש את אחיו ואת רעהו : ואת בניו ואת בנותיו
 החתנים והכלות : ואת אשת חיקו : ונשים רחמניות
 שחמו ילדיהן בכל לב ובכל נפש : ויאמרו שמע
 ישראל : בהשתפך נפשם אל חיק אמותם :
 ויהי ~~לשבעת הימים~~ ביום הראשון לחדש סיון :
 ויעשו לאשר ברחו בבית החנמון : כאשר
 לראשונים ויתעללו בהם ויכו רבים לפי חרב :
 ויעשו גם הם כאחיהם : וישחמו איש את רעהו ואם
 על בניו רומשה ביום אף יי : ולא נצלו ביום המר
 ההוא כי אם מתי מספר :
 ויהי ~~המתים~~ במנפת בשני הימים ההם שמנת
 מאות נפש : ובתוכם בחור אחר שמחת
 חכתן שמו : ויוליכוהו אל ~~במחנה~~ בחזקה :

להמיר את כבודו: ויוציא מחיקו מאכלת ויהרוג את קרוב ההנמון שר העיר. וידקרותו גם הוא בחרבות וימות: עליהם אספרה ואיל לילה אעשה מספר כתנין ואבל כבנות יענה: ויקונן גם עליהם אלעזר בעת ההיא. ולחיות וכבר לשון חשבתיו לזר. ולא

תבואותיה הנה

וישמעו העדה הקדושה אשר במגאנצה ארת השמועה הרעת הזאת. ומס לכבס ויהי למים. וינוסו כלם אל בית ההנמון. אשר חשבו להם לעיר מקלט. להציל חיתם משחת. ויקומו עליהם האויבים. ביום השלישי לחדש סיון. ויכוס לפי חרב. ופני זקנים לא נשאו. ביום הנמהר. הוא ויהי כבא עליהם האויבים ויצעקו בקול גדול שמע ישראל: וישלחו יד במחמדי עיניהם. וישחטו את נשיחם ואת טפס. וגם הנשי מלאו את ידן ביום המר ההוא: ומקצת הזקנים נתעטפו בטליתות ויאמרו חצור תמים פעלו: על אלה למדנה בנות ישראל נתו ואשה רעותה קינה. הן אראלים צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון: על העדה הקדושה הזאת. אשר עלה עליה הכזרת. בקרדומות כחוטבי עצים: על זאת אספרה ואיל לילה. אלכה שולל וערום. על אלף ושלש מאות נפשות אשר היו למשיסה בערת הנמהרה החיא. העל אלה תתאפק יי: ויששים

וששים

ויששים נפשות נחבאו בבית האוצר • וישלחם
 החגמון לכפרי הנקראי רינקונה להציל
 אותם מידם : וירדפו אחריהם האויבים ויהרגום •
 ובכל המקומות אשר ברחו שם • אבן מקיר תזעק
 אחריהם • לחומם ולאבדם • כי נתן רשות למשחית
 לחבל • בימי הרעים ההם ושנים נצולו אשר נחבאו
 בחוקה • שם האחד אורי • ושם השני יצחק בן רוד
 הפרנס • ושתי בנותיו עמו • וישבו א"י • וישחמיצחק
 את בנותיו בערב חג השבועות • ויצת אש בביתו •
 ויעלה עולה לוי • וילכו הוא ואורי בבית הכנס' לפני
 הארון וימותו שם לפניי כעלות הלהב : לבי לבי
 על חלליהם ועל אשר נשרפו באש • מאנה הנחם
 נפשי : ריבתי ריבי נפשותם • שפטה משפטם •
 ונקום דם עבדיך השפוך • כאמור ונקיתי דמם לא
 נקיתי • וי' שוכן בציון :
 ותבא השמועה הנמהרה הזאת • קהלת הקדש
 אשר בקולוניה • ביום החמישי לחדש סיון
 וינסו היהודים אחד הנה ואחד הנה • ויתחבאו
 בבית מכריהם • ויהי בבקר • והנה קולות ורעדה •
 חיל כילדה : ויקומו האויבים • וישברו הבתים •
 ויכוזו ביזה רבה • ולא היה מידם מציל : ויחרסו
 העם אל בית התפלה • ויוציאו את ספרי התורה
 ויתעללו בהם • ויתנום למרמס חוצות ביום תנ' י'

דברי הימים

ביום אשר נתנה תורה והרעשה ארץ ועמודיה
 יתפלצון קרעוה דרסוה זידים שרפוה חללוה עושי
 רשעה העל אלה לא יפקוד יי צבאות שופט צדק
 ויקחו את מר יצחק אשר לא רצה לברוח
 ויליכוהו אל בית המלחם ויחנקוהו
 במלחם ויהי כן ויהרגו ויהרגו ונס אשה אחת
 הרגו בעת ההיא ויהי בעשירי לחדש כעבור הזעם
 וישלח ההנמון את אשר נחבאו בבית מכריהם
 אל הכפרים ויהלקם בשבעה מקומות למען הציל
 אותם וישבו שם עד החדש הרביעי ויצומו בימים
 ההם דבר יום ביומו ויררו נדרים ויתפללו לאהי
 ויהי ממחרת החדש השני וילכו האויבים
 המתועבים אל כפר נושא ונס ערב רב
 הלך עמם בעת ההיא ויקומו על שמואל בן אשר
 היהודי ויהרגוהו ואת שני בניו עמו וירמסוס בטיט
 חוצות ואת בניו תלו לפתח ביתו ויתעללו בהם
 לחרף עם אלהים חיים ועתה אלקמות יי חמאתם
 אל תמחי בעת אפך עשה בהם
 ויהי ממחרת ויקומו על היהודים האומללים
 אשר בעיר ובלצק למחר לבלעם חיים
 ושם ר' לוי בר שמואל וביתו ומרת רחל הזקנה
 ור' שלמה הכהן וכל יתר היהודים אשר הוליד עמו
 להמלט שם ויהי כבוא עליהם הרעה וימלאו גם
 הם

ספר ראשון

הם את ידם : ויקדש בם קרוש ישראל : וישחטו איש
 את רעהו : פן יתעללו בהם הערלים : בתוך אנמי
 המים אשר לעיור סביב : ויפלו שמה מן ונשים
 וחתנים וכלות : וזקנות יתירו : ויזכחו זבחים שלמים
 ליו : ותעל נשמתם המהורה השמימה :
 ויהי בתוך הבאים איש זקן בא בימים : רבינו
 שמואל בר יחיא אל שמו : והיה האיש ההוא
 תם וישר ירא אלהים וסר מרע : ולו בן יחיד בחור
 כארזים : ויברח עם אביו בתוך המים : ויפשוט הנער
 צוארו ויקח הזקן את המאכלת ויברך על השחיטה
 וישחטו ויען הנער אמן : ויענו כל העומדים שם
 ויאמרו : שמע ישראל : הביטו וראו כל עוברי דרך
 אם יש מכאוב כמכאובם : ואת כחם ואת גבורתם :
 אשר מלאם לבם לעשות כן : או הנשמע כזאת
 מיום ברא יי אדם על הארץ : או לעינים שכך ראו :
 ויהי שם בחור ירא אלהים : שמש הכנסת
 מנחם שמו : ויאמר אליו הזקן קח חרבי
 ומותתני על בני ויתאמן הבחור ומיתתו : ומות
 גם הוא שם : ועוד כאלה רבים : בחרו מות מחיים
 קדשו קרוש ישראל לעיני השמש : מאנו
 ומתם טבעו במים וירדו כמ
 כמו אבן : לא נשארו מהם כי אם שנים שלשה
 צרגרים בראש האמיר :

דברי הימים

ובשלישי לחדש הנמהר הזה נהרגו היהודי אשר
 באילניה לא נשארו מהם כי אם
 מתי מספר וימלאו גם הם את ידם בעת החיא :
 ויקחו את ר' יצחק הלוי וימררוהו הכוהו פצעוהו
 וינאלוהו במים הזדונים ולא ידע מה כי כפשע
 בינו ובין המות ובשוב נשמתו בו בעור שלשת ימי
 הלך אל קולוניא ויבא אל ביתו וישתומם כשעח
 הדא : וילך אל תנח רינוס ויטבע בנהר וימות :
 ועליו נאמר אשיב ממצולות ים :

וביום הרביעי לחדש בערב השבת
 נוסדו על כרם יי אשר באילניה :
 ליסרם ולענותם עד יאותו ליגאל במים הזדונים :
 וישמעו היהודים את השמועה הרעה הזאת :
 ויאספו כלם אל הדר אחד מרם בואם : והנם
 כשלוש מאות נפש : ויזעקו בכר לפניו אתה :
 ויתנדבו ראשי העם לשחוט את כלם בעת ההיא :
 ואלו שמות האנשים : ר' גרשם מר יהודה
 ומר יוסף אחיו בני אברהם ר' יהודה ברבינו
 שמואל הלוי ור' פטר : ויקומו האנשים ויחזיקו
 בחרבותם ויסגרו הדלתות וישחטום כאיש אחד
 ביום הנמהר ההוא וישחט ר' פטר גם את ארבעת
 ועל על חמנדל ויפול ארצה וימות לפניו : לא
 נשארו מכל העדה הקדוש תהיא כי אם שני בחורים
 ושני

ספר ראשון

ושני נערים - וגם הם נשחטו בקנה וחיו :
 לעת ערב וישתו גם היהודים אשר
 בזאנטה את קובעת כוס התרעלה ביום
 הנמחר החוא : ומקצתם קדשו את היום בעלות
 הכורת עליהם - וימלאו גם הם כאחיהם את ידם
 ויקדש בם קדוש ישראל : ויחפור רבי מצרפת
 בארץ ויברך הזבח וישחוט צוארו וימות ויענו
 כל העם שמע ישראל : ולא היה ביום אף יי שריד
 ופליט כי אם מתי מספר אשר נמצאו מגוללים
 בין המתים בעת ההיא :

ובשבעה לחדש תמוז קמת הצבאים
 על עם עני ומדוכה אשר במירה ויצורו על העיר והנם
 כחול אשר על שפת הים : וישאלו את
 היהודים לעשות בהם כרצונם כאשר
 עשו בכל הערים אשר עברו שם : ויצא
 אליהם שר העיר ויאמר אל שרי הצבא :
 מה בצע כי נחרוג את היהודים וכסינו את דמם :
 ועתה עמדו נא החוצה ואדברה באזניהם
 ודבר מה ישיב לי אגיד אליכם : אבל אודתו
 האנשים לינאל ולהיות כמונו ונקינו מבוא בדמים :
 וייטנו דברנו אל שרי הצבא וישוכו חעירה :
 ויקרא את כל היהודים וידבר אליהם לאמר :

חלק ראשון

אחד: בו נדבק ואותו נעבוד. ובו נשבע כל הימים
לא נסור מן המצות ימין ושמאל אשר צוה משה
עבד אדני:

ויצו השר וישיבו את היהודים אשר שלח
החוצה ויתנו אותם במשמר אחד הנה
ואחד הנה: פן ישלחו יד בהם כאשר עשו בשאר
הערים: ותהיינה שתי נשים שם האחת גינטיל
ושם השנית רבקה ותכרע האחת ותלד בן כי
נהפכו עליה ציריה: ולא היה שם עמהן כי אם נערה
אחת טובת מראה מאד: ויהי בראותן כי קמו
עליהן האויבים וקחו את הילד: ויכסוהו בכנדים
כי נכמרו רחמיהן עליו: ויפילוהו מן המגדל אשר
הן אסורות שם ארצה:

ויהי בראות האנשים את אשר עשו ויקומו
ממחרת ויתפשו ויוליכום בחזק יד
אל בית העתים ויעשו בהם כרצונם ואין אומר
חשב: מהם הכו לפי חרב ביום חמר ההוא: ומהם
נגידו ופלחו לצלמא: וימירו את כבודם בלא יועיל
ננאלו על אפם ועל חמתם במים החיים:
איש יהודי היה בתוכם שמריה שמו: ויאמר
אליו נזכר החגמון שמריה אל תירא
שבה עמדי ואצילך מידם: ויול האיש לשבת: ויתן
לו את הכסף הנמצא אצלו: ויוליכתי ואת אשתו ואת

שלשת בניו ויושיבם ביער עד היום התשיעי להרש
אב הוא החדש החמישי : וילחצם הבליעל הזה
עד שולחו אל בניו אשר באישפירה לקחת משם
כסף או זהב : וישלחו לראת הכסף הנמצא אתם
ויקחנו ~~בליעל~~ וימחר וישלחם אל יד האויבים :
וישמחו עליו ~~ישבו הכפר כי הכירוהו~~ ויאחזלו
לבלתי הבאל עד יום מחר : ולא אכלו כל חמנה
ביום ההוא כי אמרו היום נעשה כמשפטנו ולמחר
נחה לעם אחר : ויסורו החררה כי מרים ועיפיים חיו
וילינו שם והדלת סגרו ויהי כאשמור הבוקר ותדר
שינתו מעיניו : ויקום האיש במרס יכיר איש את
דעהו : ויקח את המאכלת וישחוט את בניו ואת
אשתו : ויתחזק האיש ויחתוך גם את צוארו ולא
יכול כי אחזתהו השבץ ויתעלף ולא מת הבקר
אור : והאויבים באו אליו ויראו את אשר עשה :
ויאמרו אליו מה זאת עשית ולמה הרעות לעשות
כדבר הזה : דמך בראשך ואנחנו נקיים כלתה
עליך הרעה ועתה בואת כופר עונך בהיחך כמו
זנבכת והיית לאיש אחר ותנצל נפשך : ואם אין
נרע לך מהם ועמהם תקבר חי : ויאמר אליהם
חלילה לי מעשות כדבר הזה כטוב בעיניכם עשו
אך ביי אל אמרוד ויעשו קבר וילך ברנליו ויקבר
ושם אשתו בימינו ובניו בשמאלו : ויזרקו עפר
עליהם

חלק ראשון

עליהם • ויאמרו אליו כפעם בפעם שובה א תורתנו
ותחיה ולא תמות • ולא שמע אליהם • ויסירו העפר
מעליו פעמים שלש לראות אולי יפותה : ולא אבה
שמוע ויכסוהו בעפר : וישמע קולו כל היום וילעיגו
עליו • העל אלה תתאפק י :

גם בכפר כרפנא עשו ביהודים כרצונם •
וישמעו בני צהנתם • ויתעללו בהם :

גם היהודים אשר בני לרא שתו קובעת כוס חמת י
ויתנום לבז ולמשיסה • ולא היה ביום אף י שריד
ופליט • אשר טפחתי ורביתי אויבי כלם : על אלה
אני בוכיה עיני עיני יורדה מים : בנות ישראל על את
בכנה • אל תלבו בגדי משי אל תעלו שני כי גלה
בעונותינו כבוד מיהודה • כתרחתו חרדיפותו מנוחת
הדריכותו • במסלות עוללותו • וירל ישראל מאד :
וכאשר עשו באו הקהלות כן עשו • במריבים
ובמין • ובריסטרק • ובפראנה •

וכלם קדשו את קדש ישראל לא רצו לינאל • כל
אלו המהומות היו מחדש אייר עד חדש אב : הוא
החדש החמישי • בהם נתקדשו ונמחרו לעלות אל
האלדים • המת היוצרים יושבי נמעים עם המלך
במלאכתו יושבים : אשר נתנו נפשם עליו • ודמם
שופך כמים • והוא ישיב להם כפעולם וכמעשה
וריתם : ויהיו נפשותם צרורות בצרור החיים •

בהיכל המלך יי צבאות וזכותם וצדקתם יעמוד לנו

לעד אמן ואמן :

אמר יוסף הכהן אתם ראיתם את הצעד הנדול הזה אשר הגיע אל בני עמנו

בימים ההם: ודברי הצומות וצעקתם אשר העתקתי מקונטרים רבי אליעזר אשר כתב בימים ההם :

ומבלעדיו מצאתיהו כתוב בכללות בספר דברי הימים למלכי אשכנז ועתה הואלתי לכתוב את

אשר קרה את אבותינו בכל הדרך אשר הלכו בה למען ידעו בני ישראל: כי אל קנא ונוקם יי דם עבדיו

השפוך וכי גם הם מתו בדרך בחרב וברעב ובדבר לאלפים ולרבבות ולא נשארו מהם כי אס פתי

מספר: וגם כי לקחו את ארץ ישראל ויהודה:

וממאות פשוקותם ובכלל ההם שמונים ושמונה שנה לסוף נתקיים בהם פסוק: ושטמו עליה

אויביכם: ויפלו גם הם אלף פעמים ביד מבקשי נפשם ביד מלכי פרס ומצרים כאשר תראו אם

יגזור יי בחיים:

וידי בראשי הגוים הנמתרים אשר התנדבו ללכת ירושלימה: נוטיפרדו דוכוס

לוטורניגיאה ואיאוסטאקיא ובלדואינו אחיו ואונו אח פיליפו מלך צרפת ושרים רבים ונכבדים

אשר התנדבו גם הם ללכת: גם הארור פיטר הכומר

חלק ראשון

הכומר הלך עמם: ויהי להם לעינים: ויהי מספרם
 כשש מאות אלף איש: וילכו בשבעה דרכים בים
 וביבשה: כי לא יכלו הארצות לשאת אותם ואיש
 לדרכו פנו: וכמעט לא היה בית בכל המערב שלא
 הלך ממנה איש או אשה: ומתם הוליכו טפס ולא
 שבו עוד לביתם:

ויסע גואלמיריאו אחד משרי הצבא ועמו חיל
 גדול מאד וילך למסעיו דרך אונגאריאה
 עד קונשטאנטינופולי הגיע ושאל מהקיסר לשבת
 בארצו ימי הסתיו: עד הגיע פיטרו הכומר: ויבא
 גם פיטרו: ועמו כארבעים אלף איש: ותקצר
 נפשו בדרך לקושי עורף חיילותיו ובבולגאריאה
 הרגו מהם ואבד עשרת אלפים איש: לרוב זדונם
 ורשעם: ויקחו ממנו את כל הכסף אשר נתנו לו
 להוציא לעניים בדרך: וימצא שם את גואלמיריאו:
 וישבו שם עד אשר נאספו כל העדרים: ויצו הקיסר
 ויעברו בספינות אל עבר נאטוליאח: ויטו אהליהם
 על שפת הים: וישבו שם כשנים חדשים ולא חסרו
 דבר: וישמן החיל ויבעט ויצאו מאהליהם כעשר
 מיל: ויקחו את כל אשר מצאו: ויהי בלכתם יום
 יום: ואין מכלים בארץ רבר: ויוסיפו עוד לצאת
 כפעם בפעם: כשלשת אלפי איש ואלפים פרשים:
 וישם להם שולימאן שר התוגרמים יושבי הארצות

ההם מארב : ויפלו עליהם פתאום ויכוס לפי חרב
לא נשאר מהם איש : ויהי כהשמע קולם אהמחנת
ויקומו כלם כאיש אחד . ויאמרו נלכת לקחת את
נקמת אחינו מידם : ולא אבו שמוע אל השרים
חרודים בעם . ויזידו וידברו בהם נבלה לאמר . כי
מפחיתות נפשם היו ממאנים ללכת ויכינו מערכות
המלחמה . והנם חמשה ועשרים אלף דגלי וחמש
מאות פרשים לובשי שריון : וילכו לדרכם לא
הרחיקו . ויפגשם סולימאן ביר חזקה ובעם כבד
אשר לא ימד ולא יספר : ויערכו שם מלחמה .
דינוסו הערלים ויתנו עורף וירדפם סולימאן וחילו עד
מחניהם . ויחרימום לפי חרב : ויפול גם נואלמיריא
שר צבאם במלחמה ההיא :

בימים ההם נסע קונדיקאלקום הכומר :

מארץ אשכנז . ועמו חמשה עשר אלף
איש : וילך למסעיו גם הוא דרך אונגאריאה . ויאמר
למלך אעברה נא בארצך . בדרך המלך נלך . עד
אשר נעבור גבולך : ויואל המלך לתתם לעבור .
ולמכור להם צידה : וישמן העם ויבעט . ויעשו
במלכות כרצונם . מעשים אשר לא יעשו . ויאמר
למלך וחמתו בערה בו . ויאסוף אנשי מלחמתו
ויחרימם לא הבחין בין טוב לרע : והנשארים מחרב
האונגארי שבו הביתה בחרפה .

לימים

חלק ראשון

לימים עור מזער נוסדו יחד בארצות המערב
 עם רב מאד ויאמרו גם הם ללכת :
 וילכו כצאן אשר אין להם רועה ולא אבו שמוע
 אל אנשי השם אשר בתוכם וילכו בשרירות לבם
 ויהרגו את היהודים הנמצאים בכל המקומות אשר
 עברו שם וילכו למסעיהם עד המקום זאבורטיג :
 אשר בקצה אונגאריאה : ולא יכלו עבור כי צדו
 צעדס מלכת ויחנו מעבר הנהר : והמקום ההוא
 חזק מאד בין הנהר דינוביאו והנהר לינמאצי
 זאנמי מים סביב לו ויצו המלך לסגור בעדס כי
 ירא פן יתנו לחם נקמת הראשונים אשר שפך דמם
 כמים : ויאמרו אנשי הצבא הן רבים עתה העם
 אשר ברגלנו ואנחנו מחשים נעלה נא אל המגדל
 ונבקיענו אלינו ונראה מה יהיה חלומותם : ויעשו
 נשר על הנהר ויצורו עליו וישפכו אליו סוללת
 זיפילו חומותיו ארצה ויהי בהלחמם בכל עוז עד
 רדת ויהי חתת אלדים בהם וינוסו ואין רודף ויניחו
 העיר כאשר היא וירדפו האונגרי אחריהם וישחיתו
 מהם עם רב : וכמאתים אלף רגלי היו ושלשת אף
 סוסים : ולא קמה בהם עוד רוח לעמוד נגד האונגרי
 אשר היו מתי מספר : וישבו הנשאים אל ביתם
 כי לא רצו עוד ללכת : ומחס עברו דרך איטאליאה
 ויעברו את הים וילכו עד דוראצו ויתערבו עם

אנשי הצבא אשר מצאו שם וילכו לדרכם :
 בשנה ההיא הלכו גוטיפרידו והשרים אשר
 אתו עד אוננאריאה : ויתנם המלך
 לעבור כי חלו פניו ויעברו בשלום : ויעברו דרך
 בולגאריאה ויבואו עד פיליפופול אשר בקצה ארץ
 יון : וישמעו שם כי נלכרו בשחיתורת קיסר
 קושטאנמינופולי : אוגו אח פיליפו מלך צרפת
 והשרים אשר אתו : ויחר אל גוטיפרידו מאד וישלח
 מלאכים אל הקיסר לאמר : כה אמר אחיך גוטיפרידו
 שלח את השרים ההם : כי מה פשעם ומה חטאתם
 כי יעשה להם הנבלה הזאת : ולא שמע הקיסר
 לדבריהם : וישלחם מעליו : וישבו האנשים ויגידו
 לו את דברי הקיסר ויחר אפו מאד : ויתנו לשלל
 ולמשיסה את ערי הקיסר : והעיר קושטאנמינופולי
 נבוכה : ויתחלחל הקיסר ויירא ויצה לו מאד :
 ויוציא את השרים מבית כלא : וילכו לדרכם :
 וישלח הקיסר מלאכים אל גוטיפרידו שר הצבא :
 למצא חן בעיניו : ולהביאו אליו העירה : ולא אבה
 שמוע : ויאמר הקיסר האמנם לא אוכל כבודם :
 ויחר אפו : ויצו ויעבירו קול פן ינתן להם צידה
 ותקצר נפש העם ברעב וילכו צפונה ונגבה לטרופ
 טרף לנפשם : ויתנו לשלל את כל אשר מצאו :
 לא חמלו על איש ואשה : וינתחם הקיסר : ויצו
 וימכרו

הלך ראשון

וימכרו להם צידה וחמתם שככת : ויאמר הקיסר
עתה ילחכו הקהל הזה את כל סביבותינו : ויאסוף
גם הוא אנשי חיל : ויפלו עליהם פתאום וישחיתו
מחם עם רב : ויקומו עליהם כל אנשי הצבא ויכו
את היונים לפי הרב : ותנשאים העירה נסו כי
כלתה אליהם הרעה : וילחמו דבר יום ביומו וינוסו
היונים מפניהם : כי לא נסו : ובכל יום ויום שרי
החילים באים מכל הארצות : כי שם יאספו כל
העדרים ואנשי הצבא רבו למעלה : ויגר הקיסר
מפני העם כי רב הוא : ויקץ מפניהם ויקרא אליהם
לשלוש : ויאמרו שלום : ויתן להם הקיסר מתנות
וכלי כסף וכלי זהב ואבן יקרה למצא חן בעיניהם :
ויתמחו האנשים מאד : ולא כן לבו אתם כי מיראת
עשה כל אלה : ובוהן לבות יי :

וישמעו גוטיפרידו והשרים אשר אתו כי קרבו
שרי החילים הבאים אחריהם : ויהינו
בעזר הקיסר לעבור גם הם באוניות אל עבר
בימיניאה : וישו אהליהם שם : והמקום קרוב אל
קושטאנטינופולי מאד : ויעבירם הקיסר באניות
כפעם בפעם : בהגיע תור אנשי החיל : כי ירא
מפניהם פן יתקבצו לפני העיר :
ויהי כאשר תמו כל הגוי לעבור את הים
אילישפונמו בהיותם בבימיניאה :

וישאו את ראש אנשי הצבא : וזהו כל הפקודים
 שש מאות אלף רגלי : ומאה אלף פרשים לובשי
 שריון : כל אלה חנו על העיר הנדולה ניכיאח :
 וילחמו עליה וילכדוה : ובביזה שלחו את ידם ולא
 היה לחם מושיע :

והעיר ניכיאח : וסביבותיה סביב היתה
 תחת ממשלת איש החיל רב פעלים

סאטר'אפאס סולימאן שמו : והוא איש תונר :
 הרודה מתרשיש עד חים איליספונטו בימים ההם :
 ויאסוף גם הוא אנשי חיל מכל ארץ המזרח : להציל
 את העיר מידם : וילכו לקראתו אנשי החיל : ולא
 עמד לפניהם : וישבו אחור : ותלכד העיר בשנת

1092 שבעה ותשעים ואף בחדש הרביעי הוא חדש תמוז
 בעשרים יום לחדש וישבו את אשת שולימאן ואת
 בניו בעת ההיא ויחר לשולימאן מאד :

ויסעו משם כל אנשי הצבא : וילכו לדרכם
 דרך העיר אנטיאוקיאח : ויהי בנסעם

וילכו בואמוןרו : והשרים אשר אתו והאנשים אשר
 ברגליהם ראשונה : וכאלפים אמה ביניהם : ובין
 המחנה הנוסע אחריהם : ויפגשם סולימאן כרוב
 שכול כי נפשו מרה לו על העיר ואשתו ובניו :

וישחית מהם עם רב : והנשארים נתנו עורף וינסו
 מפניו : וישמע גומיפרידו ויבואו הוא וחילו כאשר

ידאח

חלק ראשון

ידאה הנשר • וינסו שוליכאן והאנשים אשר אתו
מפניו ותתי להם נפשם לשלל • ויפלו ביום ההוא
מהתוגרמים כשלשת אלפי איש • ומהעדרים
כארבעת אלפים איש ואשה כי נשים היו להם לרוב
בקרב המחנה :

ויעברו מבימיניאה • ויבואו אל פישיריאה •
ולא היה מים לשתות לעם • וימותו
מחס בצמא עם רב : ויסעו מן המקום ההוא • ויחנו
אצל אנטיאוקיאה הקטנה • והיא עיר ואם בארץ
פישיריאה • וימצאו מים לשתות :

ויסעו משם באלדואינו • אח גוטיפרידו
ועמו כשבע אלפים איש נושאי
שריון : ומאנקרירדו • ועמו חמשת אלפי איש
רוכבים בסוסים • ואישרגלי • וילכו אל ארץ
ציליציאה ויבואו תרשישה • ויחנו עליה : ותרשיש
הגדולה היא עיר ואם בארץ התיא • אשר בנת
תרשיש בן יון • בן יפת • בן נח • וילחמו אליה עד
דרת ויתנוה בידם • ויקחנה באלדואינו • כי
רבים היו האנשים אשר אתו : וישלח מאתו את
מאנקרירדו • והתוגרמים אשר בתוכה הלכו
לדרכם : והאנשים אשר בתוכה נוצרים • ורובם
עובדי אדמה • וסוחרי ארץ • ויהיו לתוגרמים למס
עובר עד תיום הזה :

דברי הימים

וילך

משם טאנקרדו • ויחן על העיר
 אנושמריאה • וילכרה גם הוא ואת
 בנותיה סביב • ויגרש את התוגרמים אשר שם •
 ויקח גם באלדואינו את הערי אשר סביבות תרשיש
 ויגרש את התוגרמים אשר בתוכן • ופאננראציאו
 ארמינו שר צבאו בעת ההיא : ויהי שומעו הולך
 ונגדל • ויקראוהו בעלי אידישאנו • ויתנוחו עליהם
 לראש • ויהי להם לרועה ואידישאנו עיר ואם בארם
 נהרים • ואנשיה נוצרים • ויהיו אל
 התוגרמים למס עובד עד היום הזה • ויגרש את
 התוגרמים מסביב ותהי אליו הארץ :

על שם שדי
 על שם גל

עיר נאם
 בעיר נאם

בהיותם באידישאנו עברו כל אנשי הצבא •
 ויקחו את כל המקומות אשר עברו
 שם : ויגרשו את התוגרמים ויבאו עד אנטיאוקיאה
 עיר ואם וצבי לכל הארץ • היא חרבלה : ויסב
 אנטיאוקו את שמה אחרי מות אליסנדרו מאניו •
 אנטיאוקיאה כשמו • עד היום הזה • ותהי עיר ואם
 לכל מלכותו :

והעיר עיר גדולה תומה גבוהה דלתים וכרית
 ובתוכה שני הרים ובראש היותר גבוה
 מגדל עז • והנהר עובר ביניהם • ואלפים אמה
 ארכה • והיא רחוקה מהים כעשר מילין • והארץ
 סביב לה כגן יי כארץ מצרים ואנשיאנו התוגר מלך
 עליהם

47
חלק ראשון

עליהם בעת ההיא: והוא ממשפחת השולטאן
הפרסי אשר מלך על כל הארצות ההם ביד חזקה
ובשובו אל ארצו נתן את כל הערים ההם קרוביו
ואל עבדיו ויתן אל שולימאן בן אחיו את העיר
גיכאיה: ואת בנותיה סביב ואל דוקאט נתן את
דמשק וסביבותיה ואת אסונגור עבדו נתן את
חלב: ואת אנשיאנו הלזו נתן את אנטיאוקיאה היא
הרבלה וסביבותיה מעט כי קאליפה מלך מצרים
רודה עד ארץ ארם:

ויצורו נוטיפרידו ושלש מאות אלף איש
אשר אתו על העיר הגדולה הזאת
שמנה חדשים ולא יכלו לחנות סביב כי עיר
גדולה היא ותקצר נפשם ברעב: ויצאו מהעיר
כפעם בפעם וישחיתו מאנשי הצבא עם רב: ויאמר
אליהם הנה עם יצא מפרס הנה כסת את עין הארץ
והוא יושב ממולכם תבו עצה עשו: ויועצו שרי
החילים ותפעם רוחם. זה יאמר נלכה כלנו
לקראתם וזה יאמר לא כי חצינו נלך והנשארים
יעמדו פה למשמרת בלל יי שפתם: ויען בואמונרו
שה טארונטינו ויאמר אם כלנו נלך ויצאו אנשי
העיר ונוספו גם הם על שונאנו ונלחמו בנו ויבואו
כלם העירה: ואם חצינו נלך ויצאו על הנשארים
ולא ישאירו מהם עוללות והיינו חטאים הלא

דברי הימים

טוב לנו עשות כל יכולתנו לבגד חעירה לקחת
טרם בואם . ואם אין רעו כי כלתה אלינו הרעה :
ויאמרו לו זמה לעשות עוד . ויאמר אליהם איש
אחד משומרי העיר . נוצרי כמונו . ובידו מגדל עז
ממגדלי החומות הוא אמר אלי בידך אתן את העיר
הזאת . כי תתן את הכסף אשר נדרת לי . ועתה
תנו לי את העיר הזאת לרשת אחזת עולם ומלאתי
את דברי עם האיש ההוא . ואת העיר נבא . ואם אין
עשו כטוב בעיניכם . ואני באשר תלכו אלך
ונלחמתי עד בא חליפתי : וישמעו השרים וישמחו
מאד . ויאמרו הן לו יהי כדברך . ויתנו לו את
העיר לאחזת עולם :

איש נוצרי היה בעיר ההיא אימירפיריאוס שמו
גדול לפני אדניו והוא נשען עליו . ויתן לו
המגדל במשמר : וישמעו את שמע בואמונרו כי
איש חיל הוא . וישלח אליו שלוחים יום יום להניד
לו את ערות העיר למצוא הן בעיניו . וישלח אליו
בואמונרו יום ויום לאמר . ועתה ראה לעשות את
אשר דברנו שנינו ואת העיר נבוג : וישמח
אימירפיריאוס . ויגד לאחיו מרחוק לראות את
אשר בלבבו . כי לא יכול עשוהו לברו ואליו לבג
הניד מאומה עד היום . וירא כי אין בלבבו לעשות
תנבלה והרעה הגדולה הזאת . ויחרד מדבר אליו
ויחרוש

חלק ראשון

ויהרוש עליו רעה :

בלילה ההוא בנפול תרדמה על אנשים ויבא
החדרה ואחיו שוכב על המטה ויקום
עליו ויהרגהו • ויכסהו בשמיכה • וישלח להביא
את בואמונדרו ואת אנשיו • ויבואו ויעמדו לפני
חמנדל : וישלח החבל בעד החלון • ויעל את
בואמונדרו ראשונה : אחרי כן העלה את אלוף
פיאנדרה • ואת מאנקרירו • ויתר האנשים אשר
אתם : ויצאו משם עמו וילכדו עשרה מגדלים
ממגדלי החומה : ויהרגו את חתונרמים השומרים
ולא ידע איש בואם • ויהרו חשעך וישברו דלתותיה
ויבואו את אנשי החיל הנשארים החוצה : ויהי בעלות
השחר ויתקעו בחצוצרו • ויתנו אות ויבאו כל אנשי
החיל העירה וישוקו בעיר ויהוצו בחומ' ויעלו בבת'
ויבואו בחלונם כנגב • ויכו את כל יושבי העיר לפי
הרב : כשמוע אנשי העיר את קול ההמון • ויקומו
ממטתם ויתנו לב לנוס : ויפגעו בחם הערלים ויכוס
לפי הרב ויפלו חללים ארצה • ורבים ברחו בשערי
העיר ורבים ברחו דרך החומות ותהי להם נפשם
לשלל • ויברח גם אנשי אנוש שר העיר • וימצאוהו
אנשים מאירמינאח • ויהרגוהו נפש לא חמל עינם
עליו כי בני זנונים המת : ולא מצאו בעיר
צידה כי יבשה היתה נפשם אין כל מפני

חמת

דברי הימים

חמת המציק * אך לכסף ולזהב ולאבן היקרה *
 ולבגדים אשר מצאו בה אין מספר * ותלך העיר
 השוממה ההיא בשנת ד' אלפים תתנח בשלשה
 ימים לחדש הרביעי הוא יוני * וישבו הערלים

1098

בתוכה בשנת שמונה ותשעים ואלף *
 והי בעוד שלשה ימים ובא קארמנאק התונר
 ועמו חיל גדול מאד מאד ויצח על העיר *

ותבא העיר במצור * ותקצר נפש הערלים בתוכה
 ברעב ובחוסר כל ויאכלו את הסוסים ואת החמרים
 ואת הגמלים ואת השקן ואת העכבר ואת כל אשר
 מצאו * והאנשים אנשי השם חשך משחור תאורם
 לא נכרו בחוצות ואיש משענתו בידו כי כשל כחם
 ועניים שאלו לחם פורש אין להם * ויתעותו אנשי
 החיל ובטלו הטוחנות כי מעמו * והעיר סוגרת
 ומסוגרת ויגדל הכאב מאד * והיה

ויברח מאתם מפני זלעפות רעב נוליאילמו
 מגראמאטילריש * והאנשים אשר
 ברגליו * וילכו לאליסאנדריא וירדו הימה באניות
 וילכו לאישמרמו * וימצא שם ארת קיסר
 קושטאנטינופולי * וחילו * וארבעים אלף איש
 מערביים אשר נתקבצו עמו הולכים להציל ארת
 הערלים אשר באנטיאוקיאח * מיד התונרמים *
 וישאלהו הקיסר לאמור איך נפל דבר * ויאמר אליו

לכסות

המה

הלך ראשון

לכסות את ערותו • נלכדה העיר • ורוב אנשי החיל
מתו ברעב • נשארו מעט מהרבה : וקארבונאק
מלך פרס וחילו צרים עליהם • ואין לנשארים כח
לעמוד לפניהם מרעב וחוסר כל : והצל לא יצילות
מידם : ואדבר אליהם לאמר • למה תקשו ערפכם
לשבת הנח עד מתי תהיה העיר הזאת עלינו למוקש
ולא אבו שמוע : ונפן ונצא מתוך ההפכה • להציל
נפשותינו מרעב • ואתה ארוננו אל תעבור מזה אתה
והעם אשר ברגליך פן תספה ברעב • ויועז הקיסר
וישוב אחור :

בשמוע קורנובאק את שמע הקיסר ויקרב
וילחם על העיר בכל עוז לא נתן
להם מרגוע ויאמרו רבים מהשרים לברוח באישון
לילה בלמ להציל נפשותם ממות : ויודע הדבר
לנוטיפריו ויקראם ויזכירם וידבר על לבם • ויועדו
בלם ושם נשבעו לשבת יחדיו ולבלתי נסוג אחור •
עד עשותם את אשר יזמו לעשות : ויהי היום ויאמרו
איש אל רעהו • עד מתי יהיה זה לנו למוקש • כלי
הקרב שות שתו השערה • ואנחנו מזי רעב • טובים
חיו חללי חרב : ועתה נפלה אל מחנה קורנובאק •
ואם יחיינו האלדים נחיה ואם ימיתנו ומתנו : ויאורז
חיל למלחמה • החלש אמר נבור אני • ויהי בבוקר
בשמונה ועשרים יום לחדש יוניו הוא חדש תמוז

ויערכו שנים עשר מערכות • ובואמונוש שר העיר
 באחרונה: ויהי כצאתם העירה • ותרד שכבת המל
 וישמחו בו אנשי החיל • ויהי להם ולסוסים למשיבת
 נפש וילכו לדרכם:

וישמע קורנובאק • ויערוך גם הוא מחנהו •
 וילך לקראתם: ויפלו במחנה

התונרמים שלש המערכות ויערכו שם מלחמה •
 ויפלו הנשארות אחריהם: ויערכו גם הם מלחמה
 ויהי בהלחמם ותפול גם האחרונה ובואמונוש
 בראשם: ותמוש המלחמה • וינוסו התונרמים
 מפניהם לא עמדו כיו"ה הרפס: ויברח גם קורנובאק
 בראותו כי כלתה אל אנשיו הרעה וירדפו הערלים
 אחריהם וישחיתו מהם עם רב וישבו אחור • כי
 היו סוסיהם מזי רעב • שאנקר'ידו לברו רדף אחריהם
 עד בא השמש • וישבו אל המחנה וימצאו שם
 כסף וזהב ואבן יקרה ובגדים • ובר ולחם ומזון
 לרוב מאד • וישיבו את נפשם: וישבו הערלים
 בעיר החויאים רבים:

ותהי המנפה בהם ותמותנה כמעט כל
 הנשים ויהיו חמתי' במנפה חמשים
 אלף • ~~כנאכרו כל אויביהו~~ • ויסעו משם שרי
 החיילים • אחד הנה ואחד הנה איש לררכו פנו:
 וילכדו את הערים אשר סביבותיה סביב • ומתו
 נתנו

חלק ראשון

נתנו למס עובר . עד יום גלות הארץ :
 ויתקבצו שרי הצבא כחדש שיטיבירו הוֹיָה
 חדש תשרי . וילכו למסעיהם ללכת
 ירושלימה : וילכדו את הערים אשר עברו שם
 ויבואו אל טריפולי . והעיר עיר גדולה מאד .
 ויצאו אנשיה להלחם עמם השרה : וינפּוּ לַפְנֵי
 הערלים ויוֹתְנוּ עוֹרָף . וישבו העירה ודלתותיה
 סגרו . ויצורו על העיר ימים רבים .
 וילונג העם על שרי הצבא מחוסר כל .
 ויעלו מעל העיר : וילכו
 למסעיהם על שפת הים . ויבואו אל בארוט :
 ויסעו משם וילכו דרך צידון . וצור . ויבואו
 אל הככר אשר אצל עכו : משם נסעו ויעברו
 מימין אל ארץ הגליל וילכו דרך שלשת ימים :
 ויבואו אל הככר בואכה איאופים . וידונו שם :
 וישמעו כי רומי הקטנה קרובה אליהם .
 וישלחו שם את אלוף הפיאנררה . ועמו כחמש
 מאות פרשים : ויבואו העירה . וחנה אין שם
 איש . כי נסו בנשף טרם בואם . ויעזבו את
 בתיהם ואת קנינם לא חמל עליהם
 ותחי להם נפשם לשלל : ויבואו אחריהם כל
 אנשי הטלחמה . וימצאו הבתים מלאים כל טוב .
 וישבו שם שלשת ימים :

וישמעו אנשי ירושלים וינע לבנם וימם •
 ויחזקו את חומת העיר : וישימו
 בתוכה אנשי חיל • ובר ולחם ומזון וכלי קרב לרוב
 כי כן צוה מלך מצרים • אשר לקח ארצת העיר
 השוממה ההיא • מיד התוגרמים • ביד חזקה בשנת
 ההיא : ויחזקה מבית ומחוץ • ותהי לחם הלילת
 לטשמר והיום למלאכה :

ויועצו להרוג את כל הנוצרים אשר בעיר •
 ולהרוס הבמה עד היסוד בה • ולעקור
 קבורתם ולזרותם לרוח להסיר מלב הערלים לבא
 העירה • וייראו מעשות הדבר הזה כי לא ידעו מה
 יולד יום • ויתנום לשלל ויגרשום • ואת הנוצר
 הגדול מתוך העיר : וישבו החוצה • ונפשם בכפם
 יום יום עד בא הערלים שמה • ויסעו הערלים
 מרומלה • ויקרבו העירה • ויראו את העיר מרחוק
 וישאו קולם ויבכו בכי גדול • ויתנו תודה לפסלם :

ירושלם הרים סביב לה • בארץ בנימן •
 פלשתים איהמים • והירדן והמדבר
מקדם : בית לחם מתימן • ונבעון מנגב : שלם
 שמה לפנים ויקראוה יבוס על שם יושב הארץ : על
 כן קראו שמה ירושלם כמו יבוס שלם עד היום הזה
 ובתוכה שני הרים • והעמק בתוך • הר ציון מים וחר
 המוריה מקדם : הוא המקום אשר קנה דוד מאת
 ארונה

חלק ראשון

ארונה היבוס במחיר לאמר • לא אעלה עולות
לוי אלדי חנם •

ויהי בשנת ד' אלפים תתנ"ט ביום השביעי
לחדש ג'וניו הוא החדש הרביעי • ויבאו
הערלים ירושלימה • והנם כארבעים אלף נפש אדם
ויטו אתהיחם סביב • ויצורו עליה • ותבוא העיר
במצור • ובתוכה כארבעים אלף איש שולפי חרב •
ויקרבו ~~הערלים~~ להלחם עליה ביום החמישי • וילחמו
אליה דבר יום ביומו • ולא יכלו לה כי התחזקו אנשי
העיר • וישיבו אליהם דבר כפעם בפעם • והנבחרים
במחנה ~~הערלים~~ לא היו כי אם כעשרים אלף רגלי •
ואלף וחמש מאות רוכבים בסוסים •

וביום עשתי עשר יום לחדש ג'וליו הוא חדש
אב • קרבו עוד העירה וילחמו אליה עד
הצחרים • ולא עשו מאומה • ותקצר נפש ~~הערלים~~
ולא נלחמו כפעם בפעם • וישובו כמעט אחור כי
נבתלו מפניהם •

ויהי לעת ערב ~~הערלים~~ הנחשלים אזרו חיל
ויקריבו א' החומה מצור אשר בנו מעצי
היער • וישפכו אליה סוללה • ואנשי העיר תלו עצים
גדולי מארזי הלבנון מעל החומה להצילה מחאלים
ויפילו הערלים אשר במצור שנים מהם ארצה •
ויצו ג'וסיפדיו שר הצבא ויעלו אל המצור וישימו

דברי הימים

אותם על החומה ועל המצור ויעשו נשר ויעברו עליהם : ויעברו גוטיפרידו ואיאוסטאקיאן אתיו ראשונה ויבואו העירה : וילכו אחריהם שרים רבים ונכבדים ורבים מאנשי הצבא וינוסו מפניהם שומרי החומות ותהום כל העיר עליהם : וירדו הערלים מעל החומות וילכו השערה וישברו הדלתות ויביאו את כל אנשי הצבא העירה : ויכו את כל יושביה לפי חרב לא נשארו נם אחרי זכעשרת אלפים נפש אדם ברחו אל עזרת החיכל : וירדוף אחריהם טאנקריו ויכס לפי חרב ולא היה ביום אף יי שריד ופליט : למען הקים יי את דברו אשר דבר ביד משה עברו לאמר ושמו עליו אויביכם היושבים בה : ותבקע העיר בעשתי עשר יום לחדש החמישי בשנת השלישית לצאת הערלים מארצם : בימי אורבאנו אפיפיאור בימי אינריוקו הקיסר ובימי פיליפו מלך צרפת ותחי בידם שמונים ושמונת שנה וילכו לראות קבורת משחם ויכנו עליה כבוד : ויהי לימים עוד שמונה ויבחרו השרים בנוטיפרידו דוכוס לטורניגיאן וימליכוהו על ירושלים ועל סביבותיה סביב ועל כל הערים אשר לקחו למלך והוא צרפתי מעיר בולוניא אשר על שפת הים ושם אביו

איאוסטאקיאן

נשקפיוכו דוכוס
 אנטוניו משה
 כלל טבנו ועל ירושלים ועל סביבותיה ועל כל כעלי אגד אקמו
 היה צבא משה בולוניא טבליקו משה על טמן כים
 ויר בולוניא משה באיטליה על עיר מלונגה

חלק ראשון

מֵאוֹסְטָאקִיאוֹ גֵּלּוֹף הָאָרֶץ הַחַיִּיתָ : וְהָאִישׁ
גּוֹטְפִירִידוֹ גִּבּוֹר חֵיל • בְּעַל נֶפֶשׁ • נֶאֱמַן רוּחַ •
וְנָרִיב לֵב • יִפֶּה תוֹאֵר וְהוּא אֲדַמוֹנִי : וְלֹא רָצָה לְשִׁים
כֶּתֶר מַלְכוּת עַל רֹאשׁוֹ כַּמִּשְׁפָּט הַמַּלְכִּים בְּעִיר
אֲשֶׁר נִתְּלָה מִשִּׁיחוֹ • לִכֵּן לֹא קִרְאוּתוֹ מֶלֶךְ בְּסִפְרָה
הַזְּכוּרֹנוֹת :

וַיֵּאסֹף קִאֲלִיפֶת מֶלֶךְ מִצְרַיִם חֵיל גָּדוֹל • מִכָּל
הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתָיו : וַיִּשְׁלַח אֶל
אֶרֶץ אֲרָם לְהִלָּחֵם בְּעַבְלִים וְלִכְלוֹתָם מֵעַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה : וַיִּתְקַבְּצוּ גַם חָס וַיְהִיו פְּקוּדֵיהֶם כְּאַלְפָּה
וּמֵאֲתַיִם סוּסִים וְתִשְׁעֵי אַלְפֵי אִישׁ רִגְלִי • וַיֵּצְאוּ
לְקִרְיָתָם : וַיַּעֲרְכוּ שָׁם מִלְחָמָה • וַיִּנְגְּפוּ הַיִּשְׁמַעֲלָיִים
מִפְּנֵיהֶם • וַיִּנּוֹסוּ לְנַפְשָׁם : וַיִּרְדְּפוּ הָעַבְלִים אַחֲרֵיהֶם
וַיִּשְׁחִיתוּ מֵהֶם עֵם רַב • וַיָּבֹאוּ לְאַהֲלֵיהֶם חֲמֵלָאוֹת
כָּל טוֹב וַיִּתְּנוּם לְשַׁלָּל :

וַיִּשׁוּבוּ אוֹנֵי אֶחָ מֶלֶךְ צִרְפַּתָּה וְרַבִּים מֵהַשְּׂרָיִים
אֲתוּא בֵּיתָם צִרְפַּתָּה בַּיָּמִים הָהֵם וְרַבִּים
נִשְׂאָרוּ בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וַיְהִי גּוֹטְפִירִידוֹ אֲלֵיהֶם לְמֶלֶךְ :
וַיִּשְׁמְעוּ בּוֹא מִזְנוֹ שֶׁר אֲנִי אֹקִיָּאָה • הִיא
חֲרַבְלָה • וּבְאֵלֶדוֹ אֵינוֹ • שֶׁר
אִידִישָׁאֵנוֹ • וַיִּלְכוּ גַם חָס שִׁמְהָ • וְעַמָּהֶם כַּעֲשָׂרִים
וַחֲמֵשֶׁת אַלְפֵי רִגְלִי : וַיֵּצְאוּ אֲלֵיהֶם הַתּוֹנֵמִים הַדְּרָךְ
וְלֹא עָשׂוּ מֵאוֹמָה • וַיִּלְכוּ לְמַסְעֵיהֶם וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַיִם

ויראו גם הם קבורה נפלים • וישבו שם ימים מספר
 וישבו אל ארצם :

ויהי אחרי שוב בואמֹנֶדֶו אל ביתו • וילך
 עם אנשיו בחפזוֹן לקחת אחת מהערים
 הקרובות אליו : ויפגעו בו התוגרמים פתאום
 ויחלישוהו לפי חרב • ובואמֹנֶדֶו נתפש חי ויוליכוהו
 אתם :

1100 בשנה ההיא היא שנת מאה ואלף חלה

נזמִיפֹדֶד את חוליו אשר מת בו
 וילך בדרך כל הארץ • וימלוך באלהואינו שר
 אידישָאנו אחיו תחתיו : והוא איש חיל • וגם הוא
 נלחם עם התוגרמים והישמעאלים • וינוסו מפניו
 נתנו עורף • וילכוד את עריהם מידם :

וישמעו מלכי המערב את אשר עשו התערלים
 מזרחה : ויתנו לב גם הם לשלוח עוד
 אנשים לצבא קדמת : ויתנו בראשם גוליאילמו
 פיקטאביאִנשי • ואת אוגוֹ אח מלך צרפת • ויסעו
 האנשי וילכו למסעיהם עד קושמאנמינופולי הגיעו
 ויעברו את הים : ויבואו אל עיר ניקיאה : וישלח
 הקיסר אל התוגרמי שפי לאמר צאו אליהם הדרך
 וחרבכם תאכל בשר :

ויהי היום ויצאו אליהם התוגרמים ויחלישום
 לפי חרב : ויפלו מתערלים ביום החוא
 כחמשים

חלק ראשון

כחמשים אלף נפש אדם • ותשארם ברחו למו
ותהי להם נפשם לשלל • ויבואו מרים ונגפים
תרשישה :

וימות שם גם אונו אח המלך ותשאר הלכו
לדרכם ויצורו על טורטושה וילכרות
ולא היה לה מושיע :

וימצאו שם בבמה קערה ירוקה ואליה ששת
דפנות ושתי ירות • ויתנוה המלך

והשרים לאנשי זינובה אשר היו אתם בחלקם שלל
ויביאוה זינובאחה: וישמחה בכית פסלם ולמשמרת

ועודנה שם עד היום: ואומרים שחיא משמור אלד
לא נמצא כמות בכל הארץ: ולא נודע מאין היתה
עד היום: ואני יוסף הכהן ראיתה ויפה חיי
מאר: וישומו בערים אשר לקחו משמר • וישוב
המלך ירושלימה:

ויאמר למלך לאמר שלח קאליפה מלך
מצרים אנשים לצבא על ארץ ארם

והנם כעשרים אלף רגלי וחמשה עשר אלף רוכבי
בסוסים: וישלח גם תוא לקראתם מאתים ושבעים
סוסים • ושנים עשר אלף רגלי: ויערכו אתם
מלחמת • וינפּו אנשי קאליפה מפניהם • וינוסו
לנפשם: וירדפו אחריהם וישחיתו מהם עם רב:
ויפול שר צבאם במנפתה היא:

כבדן יחבבט' א
ל ישימחה

לל גינפס

ובשנת 1103 שלש ומאה ואלף בחיות חמלך
באלרואינו באיאופי אשקלון

באו הישמעאלים ביד חזקה ובזרוע נמויה :
וישמע המלך באלרואינו ויצא לקראתם בחיל
גדול ויערכו שם מלחמה : וינפּו הערלים ויתנו
עורף וימותו שרים רבים ונכבדים ביום ההוא :
ותמלך באלרואינו נס ברנליו אל אחד ההרים :
וישוב העירה ויתמחו עליו אנשי העיר מאד כי
אמרו נפל גם הוא כאחיו כי יד אלוה ננעה בו :
וישוב ויצא תשרה : וימצאם אנה ואנה בחלקם
שלל ויכסלפי הרב והנשארים ברחו למו ותתי
להם נפשם לשלל :

ובשנה חרביעית למלכו הלך באלרואינו
עם ספינות גדולות אנשי גִּיבּוֹתָה
אשר הלכו לחוף אשקלון : ויצורו על עכו
עשרים חדשים וילכדוה ובביזה שלחו ארת ידם :
ויגרש את התוגרמים אשר שם :

בשנה חתא נועצו לב יחדיו בואמֹנרה
שר אנטיאוקיאה : וטאנקרדיו :
ובאלרואינו די בֹּרְגוֹ שר אירישאנו : ושרים רבים
אחרים : ללכת להלחם על קאראם : העיר
הקרובה לאירישאנו : וילכו האנשים ויצורו עליה :
ויכו חומותיה עד ררת :

ויהי

57
חלק ראשון

ויהי בתת אנשיה את העיר בידם ויקנאו
השרים ביניהם לאמר מי יבא אליה
ראשונה: עודם מדברים והנה אורחת תוגרמים
באה מכל ארץ המזרח ויערכו אתם
מלחמה: וינוסו הערלים מפניהם ותהי נפשם
להם לשלל ויפלו רבים מהם חללים ארצה:
ושר אידישאנו ויוסילינו קרובו נתפשו חיים:
רק בואמונדרו וטאנקרודו ברחו לנפשם ותתי
להם נפשם לשלל וישבו אידישה לא היתה
כמנפה חזאת לערלים עד היום הזה:

ויהי לתקופת השנה ויבוא רודואבאם
חתונר בעם ככר מאד וביד חזקה
ובזרוע נטויה בנבולי אנטיאוקיאה ויצא טאנקרודו
לקראתם: ויפלו לפניו חללים רבים ארצה
והנשארים ברחו למו ותהי להם נפשם לשלל
וישובו אל ארצם:

וישובו עוד הישמעאלים מארץ מצרים
ביד חזקה ויצא חמלך לקראתם
בעם רב ככר מאד ויננפו הישמעאלים ויפלו
מהם כארבעת אלפי איש חללים ארצה ביום
ההוא: ובשובם אל ארצם היתה יד יי
לבושם ותשברנה הספינות לזעף חים ל
נשארו מהם כי אם מתי מספר:

בימים ההם בא בואמֹנֶדוֹ שֶׁר אֲנִיאוֹקִיָּאָה
 מצרפת : ועמו חמשת אלפים סוסים
 וארבעי אף איש רגלי וילך למסעיו עד פוליא ועד
 ארץ יון : ויזכור את אשר עשה להם הקיסר בעברם
 וילכוד את הערים אשר על שפת הים ויתנם לשלל :
 וגם את שאר הערים הקרובות והרחוקות לאחמל
 עינו עליהן • ובביזה שלחו את ידם : ולא היה
 מידם מושיע :

וישמע הקיסר ויצא לקראתו בעם כנר וביד
 חזקה • ולא נלחמו כי השלימו
 כיניהם • וישבע הקיסר להיות בעזר ההולכים אל
 ארץ יהודה וירושלם מהיום ההוא והלאה :

אנשי הצבא הלכו למסעיהם ובואמֹנֶדוֹ שֶׁב
 אחור ארצה פוליא : והיה לתקופת
 השנה • ויאמר לשוב מזרחה ויחלא וימזר • וישאר
 באדנותו בואמֹנֶדוֹ בִּנְוֹ תַחְתּוֹ • אשר ילדה לו
 קושטאנציאה בת מלך צרפת :

ויהי אחרי קנות פיליפו מלך צרפת ארת
 הביטורי צינסי מאת אלפינו דוכוסם •
 ואחרי הרחיבו המלוכה מכל המלכים אשר היו
 לפניו • ויואל וימליך את לודוביקו בִּנְוֹ בחייו ויקרבו
 ימי פיליפו למות וילך בדרך כל הארץ : בשנת
 אף ומאת ושש לביאת ~~פשימם~~ • וימלוך בִּנְוֹ תַחְתּוֹ :

1106

לודוביקו

חלק ראשון

לודוביקו

זה המלך המכונה גרוטו בן פיליפו
מלך אחריו ויגדיל לעשות והצליח
נגד האינגליסי • ונגד אינריקו קיסר אשכנז ומפני
אימרת אינריקו הקיסר נקרא מארת גילאשיאו
האפיפיאור • למשען לו : ואחרי מות האפיפיאור :
הזה בצרפת • נעשה אפיפיאור גואידו הנמון ויאנית
תחתיו • ויקראו שמו קאליסטו השני • ויהי לודוביקו
בעוזריו • ויביאהו לרוביה וישב על כסא האפיפיורים
לכן נלחמו את לודוביקו מלך צרפת • אינריקו
הקיסר ואינריקו מלך אינגלאטירה ויצא לקראתם
בירחוקה וידיחם מעליו • ויהי לעת זקנתו ויפול בנו
הבכור מעל הסוס ארצה וימות • ויבך אותו אביו :
ויואל לודוביקו המלך וימליך ארת לודוביקו בנו
בחיו • ושלשים שנה מלך • וילך בדרך כל הארץ :
וילך בירטראנרו אלוף מלושה • בספינורט
גינובה אל ארץ ארס • ועמו חיל גדול
פרשים ואיש רגלי • ויחן על טריפולי ויצורו עליה
ביום וביבשה : וילכו שם באלדואינו המלך ואנשי
מלחמתו וילחמו אליה ימים רבים • ויראו אנשי
העיר כי אין לאל ידם להצילה • ויצאו אליהם ויתנו
העיר בידם בשנת תשע ומאה ואלף • וילכו הם 1109
ונשיחם וטפם לדרכם חפשים • וחעיר נתנה
לברטראנרו רק כי יהיה למלך באלדואינו לעבד •

דברי הימים

מעלה מנחה כל הימים: בימים החם הלך בארואינו
 המלך על בארומ. וילבדנה בחזקה ויכו את יושבי
 העיר לפי חרב. בחדש השני הוא חדש אייר. בשנת
 עשתי עשר ומאה ואלף היא שנת ד' אפים תתע"א: 1111

בשנה ההיא הניע לחוף איאופה אחמלך
 גוברניאה. ועמו חיל גדול. כי

התנדבו לבו גם הוא ללכת להלחם בישמעאלים:
 וישמה המלך ויאסוף גם הוא נחנהו. וילכו שניהם
 יחדיו ויחנו על צידון: ויצורו עליה בים וביבשה.
 וילחמו אליה ימים רבים. ותנתן העיר בידם בתנאי
 שהעשירים וגדולי העיר ילכו לדרכם. ודלת העם
 תשאר לעבוד ארת האדמה: ויבואו הערלים
 העירה. בחדש חעשירי הוא חדש טבת. ותהי
 בידם ימים רבים:

לתקופת השנה מת מאנקריו. מכלכל

אנטיאוקיאה. וישם את רוניריאו
 קרובו תחתיו: ויאמרו אליו בכא בואמונדו בן
 בואמונדו נתון תתן ליו העיר כי לו משפט המלוכה:

ובשנת שלש עשרה ומאה ואלף בא תונר אהר 1113

מארץ פרס בעם כבד מאד וביד חזקה
 להלחם בארץ יהודה. ויצא המלך לקראתם עם
 אנשי הצבא אשר אתו ואת שרי אנטיאוקיאה.
 ומריפוליו. ואת חילם לא קרא. וינגף בארואינו
 לפניהם

הלך ראשון

לפניהם: ויפלו אנשיו לפי חרב: ויהיו המתים במגפת
זו היא אלף ומאתים איש רגלי: ושלישים פרשים:

והנשארים ברחו לנפשם: וישחיתו התוגרמי את כל
המקומות אשר עברו שם וישבו אל ארצם בשמחה:

ובשנת חמשה עשר ומאה ואלף ב' נ' ס' iii

בורשוקואינו שר התוגרמים ועמו

היל גדול מאד: וילך בארץ אנטיאוקיאה: ויצת אש

בכל הערים החם: ואת העם הכה לפי חרב: ויצאו

אליהם שר אנטיאוקיא: ושר איד'ישאנו ויערכו אתם

מלחמת: וינפּו התוגרמים ויתנו עורף וירדפו

העבדים אחריהם: וישחיתו מהם עם רב: וילכו

לאהליהם ויקחו שלל רב: וישבו אל ארצם:

וירא באלדואינו המלך את ירושלם שוממת

מאין יושב ויתעצב את לבו: וישמע

כי בכל ערי הערב מעבר לירדן: נמצאו ערלים

בין הישמעאלים וישלח ויקחם ואת נשיהם ואת

טפם: ויושיבם בירושלם ויהיו שם עד תיום

גלות הארץ:

ויאסור באלדואינו את רכבו: ואת עמו

לקח עמו: לנקום נקמתו מארץ

המצריים: וילכו למסעיהם: ויחנו על העיר

פאראמ'יאה: אשר על שפת הים: קרובה אל הנחל

גילוס: ואולם מאנוש: שם העיר לראשונה:

דברי הימים

ויצורו עליו וילכרות • ובכיוה שלחו את ידם :
 ויהי בהשבו לרשת משכנות לא לו • ויהלא ארץ
 חוליו אשר מת בו וישוב ירושלימה וימות • בשנת
 שִׁמְנָה עָשָׂר וּמָאָה וְאַלְפֵי : וימלך באלרואינו •
 די בורגו שר אידישאנו • הקרוב אליו וממשפחתו
 תחתיו • והוא צרפתי ויהר אל רבים מהשרים מאד :
 וישלחו להביא את איאושמאקיאו אח המלך • כי
 לו משפט המלוכה : ויבא על אפו עד פוליא וישמע
 כי מלך באלרואינו • ויאמר לשוב אל ארצו :
 ויאמרו איו • למח תעשה כה ואלוך משפט המלוכה :
 ויאמר חלילה לי מהיותי סבות מלחמה בארץ
 הקדושה : הארץ אשר מתו שמה שני אחי הטובים
 ממני • להרבות בשלומה • וישוב אל ארצו :
 ובאלרואינו המלך איש חיל • יפה תואר •
 וסר מרע • ויהי במולכו ויתן
 את עירו אידישאנו אל יוסילינו הקרוב אליו להיותו
 יודע את מוצא הערים ההם :
 באו גאזו שר צבא הישמעאלים ומלך
 רמשק ועמהם עם רב • וילכו בגבוליו
 אנמיאוקיאה ויחנו שם • ויצאו לקראתם רוגיריא
 מכלכל העיר • ושרי אידישאנו ומרפוליא וערכו שם
 מלחמה • במרם בא אליהם המלך וחחיל אשר אתו
 ויגפנו לפני אויביהם ויפלו לפי תרב • ויפול גם
 רוגיריא

1118

אז

חלק ראשון

דוֹנִידָאוֹ שֶׁר הַצְבָּא בַּמִּלְחָמָה הָהִיא * וַיְהִיו הַמֵּתִים
בַּמִּנְפָּה שֶׁבַע מֵאוֹת פְּרָשִׁים וּשְׁלֹשָׁת אַפֵּי אִישׁ רַגְלִי *
וּמֵהֵישָׁמְעָאִים כַּמֶּעַט לֹא נִפְקַד אִישׁ : וַיְהִי לַיּוֹמִים
עוֹד וַיִּשְׁלַח גֵּאוֹן מֵאַנְשֵׁי הַצְבָּא אֲשֶׁר אֶתּוֹ לְקִרְאָתָהּ
הַמֶּלֶךְ : וַיִּפְנְשֵׁם בְּאַלְדוּוֹאֵינוּ וַיְחַלִּישֵׁם לְפִי חֶרֶב *
וְהַנְּשָׂאִים נִתְּפְּשׁוּ חַיִּים :

וַיְהִי * לְתַקּוּפַת הַשָּׁנָה * וַיֵּלְכוּ הַמֶּלֶךְ וְאַנְשָׁיו *
לְאַנְמִיאוֹקִיָּאָה וַיֵּצֵא גֵאוֹן לְקִרְאָתָם :

וַיִּנְפְּוּ אַנְשֵׁי גֵאוֹן * וַיִּפְּלוּ מֵהֶם אַרְצָה כְּאַרְבַּעַת אַלְפֵי
אִישׁ * מִלְּבַד הַשְּׁבוּיִים וְהַמּוֹכִים וְהַנְּשָׂאִים בְּרַחוּ
לְנַפְשָׁם :

וַיְהִי * מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וַיָּבֹאוּ בְּלֶק שֶׁר צְבָא
הַתּוֹגֵרְמִים וַחִילוֹ בְּגִבּוּלֵי אַנְמִיאוֹקִיָּאָה *
צָדוֹ צַעֲדָם מִלְּכַת : וַיֵּאֱסוֹף בְּאַלְדוּוֹאֵינוּ הַמֶּלֶךְ שְׂרִי

צְבָאוֹתָיו וַחִילוֹ דִּילָךְ בְּגִבּוּל אִידִישָׁאֵנוּ : וַיְהִי בְּצִאתוֹ
מֵהָעִיר טוֹרְבִישִׁיל * לְבַטַּח * וַיֵּצֵא בְּלֶק מִן הַמְּאַרְבַּ

לְקִרְאָתוֹ וַיִּתְּפְּשׁוּ חַי : וַיּוֹלִיכֵהוּ אֶסוּר בְּזִיקִים מֵעֵבֶר
אֶל הַנְּהַר פֶּרֶת * וַיִּתְּנֵהוּ בְּמִשְׁנֵר * בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר

יּוֹסִילֵינוּ שֶׁר אִידִישָׁאֵנוּ * וּמֵרַעְהוּ אֶסוּרִים שֵׁם וַיִּשְׁבּוּ
שֵׁם יָמִים רַבִּים : וּכְהַמִּישִׁים אִישׁ אַרְמִינֵי מֵאַרְזֵי שֶׁר

אִידִישָׁאֵנוּ נִשְׁבְּעוּ וַיְהִי לְהוֹצִיאֵם מִבֵּית כְּלָא בְּעַת
הָהִיא : וַיָּבֹאוּ אֶל הַמְּגִדָּל * אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ וְהַשְּׂרִים

אֶסוּרִים שֵׁם * מְלוֹבְשִׁים בְּעֵרְמָה : וַיִּכְּר

דברי הימים

את שונאיו המגדל לפי חרב ואת המגדל לקחו :
 ויצאו את המלך ואת שריו מבית כלא וישמעו
 התוגרמים : וירוצו אל המגדל : בטרם צאתם
 החוצה : ואל המגדל לא עלו כי סוגרו הדלתים :
 ויצרו עליהם : ויצו המלך ויצאו וסלילו ושני נערי
 אתו בלט : ועברו את הנהר פרת בנודות : וילכו
 עד אנטיאוקיאה : וינידו את כל אשר קרם : ויאספו
 הערלים גם חיל גם פרשים ללכת בעזרתם : עודם
 באנטיאוקיאה : ובלק לקח המגדל בחזקה : ויקח
 את המלך וישלחהו עם בן אחיו ועם נאלידאנו אל
 העיר קאיירו : היא מצרים לראשונה : וישבו שם
 אסורים בזקים ימים רבים : ואת אנשי אירמניאה
 יסרו בשוטים : ויורידום בדם שאולה : וישמעו
 בערלים הבאים לעזרתם : וישבו אחור :
 וישמעו מלך מצרים כי נשבה באלדואינו :
 וכי הורד מצרימת : ויאסוף מחנתי
 ויבא דרך הים באניות עד אשקלון : והקול נשמע
 ויאספו הערלים גם הם : ובראשם איאושמאקיא
 צרימיר : כי בו בחרו השרים מיום נלות המלך :
 ויצאו לקראתם ביד חזקה : וימצאום ביבלים ויערכו
 אתם מלחמה ויכוס לפי חרב : וכשבעת אלפים
 ישמעאלים נפלו חללים ארצה במגפה התיא :
 מלבד השבוים אשר היו לרוב מאד : והנשארים
 ברתו

דלג ראשון

ברחו למו. ותהי לחם נפשם לשלל :
 ויהי לימים עוד וימות איאושטאקיא ויבחרו
 השרים את גוליאילמו מבורים. ויהי
 להם לרועה עד שוב המלך :
 בימים ההם הלך דוכיניקו מיכאל. שר צבא
 הוויניציאני. ועמו שבעים ספינות
 משוטטות. אלימי סיריאה. היא ארם : וירדוף
 אחרי ספינות מצרים ההולכות דרך ארצם בשמעם
 כי נפלו צבאותם לפני אויביהם במלחמה : וישנים
 אצל אשקלון. וישחיתו מהם עם רב : וינוסו
 הנשארים ויתנו עורף. ותהי להם נפשם לשלל :
 ומרם הישמעאלים אשר נפלו במנפת החיא נהפכו
 מי היס לרם. עד רחוק במילין לא נהיח כזאת מיום
 היותם לגוי : וימצאו עוד הוויניציאני עשרה ספינות
 נושאות כל טוב מצרים. וילכדום ויחלקו שללם
 ביניהם : ויבא שר צבאם ירושלימה ויכברוהו ויועצו
 יחדיו ועל צוד ברית יכרותו. ויעשו ככל אשר יזמו
 לעשות. ויצורו עליה וילחמו אליה ימים רכים :
 ויאספו הישמעאלים לבא בעזרתם. ולא עצרוכת
 וישבו לדרכם : והרעב כבר בעיר נשבר להם מטת
 לחם במצור ובמצוק. ולא יכלו עוד הצפינו מפני
 זלעפות רעב : ויצאו אל אנשי הצבא. ויתנו העיר
 בידם בשנת ארבעה ועשרים ומאה ואלף :

1124

דברי הימים

בשנה
 בהיא בחדש השביעי נפרה המלך
 באלהואינו * אחרי גלותו שמנת
 עשר חדשים וישוב ירושלימה * וישמחו השרי אתו:
 לתקופת השנה באבורשקואינו שר צבא
 התוגרמים וחמשה עשר אלף

פרשים רצים לפניו : ויעברו את נהר פרת ויבואו
 בגבולי אנטיאוקיאה ויחנו שם : ויצא המלך
 לקראתם ועמו מאה ואלף פרשים ואלפים איש
 רגלי * ויערוך אתם מלחמה : וינוסו מפניו נתנו
 עורף * וירדוף אחריהם ויחלישם לפי חרב * ויפלו
 מהם כאלפים איש ביום ההוא * ומהערים לא
 נלכדו בשחיתותם * כי אם ארבעה ועשרים איש :

ויאסוף עוד המלך מחנהו וילכו בגבולי
 דמשק * וישחיתו כל חלקה טובה *
 והנמצאים הוכו לפי חרב : ויצאו לקראתם אנשי
 דמשק * ויערכו אתם מלחמה * מן בקר עד ערב *
 וינגפו אנשי דמשק ויתנו עורף * כי בלתה אליהם
 הרעה : ויפלו מהם כאלפים איש ביום ההוא חללים
 ארצה * ומהערים נפקדו ארבעה ועשרים פרשים
 ושמונים איש רגלי :

127 ובשנת שבע ועשרים ומאת ואלף שנים
 בא בואמונרו בן בואמונרו * שר
 אנטיאוקיאה אל ארץ ארם * ויצא המלך לקראתו
 וישיבו

חלק ראשון

וישיבו לו את אנטיאוקיאה ויתן לו המלך את אליו
בתו לאשה ויאחבה וישב המלך אל ביתו : אז
לקח בואמוֹנְדו את העיר קרסרס מיד התוגרמים
בחזקה : ותרעש צור בימים ההם ותפתח הארץ

את פיה וימות עם רב :

וישלח המלך מעצת השרים להביא את

האוף פולקוס מאינד'ינאבי ויביאו

פולקוס והשרים אשר אתו אל עכו בחוש האביב

1129 בשנת תשע ועשרים ומאה ואלף ויכבדו המלך

במאד ויתן לו את מילישינדה בתו הגדולה לאשה :

ויאמר אליו על פיד ישק כל עמי רק היה לבן חיל :

ויהי לתקופת השנה וישבו המלאכים אשה

שלח המלך אל מלכי המערב ועמהם

שרים רבים ונכבדים אשר נרבה רוחם להיות להם

לעזרה : וישמח המלך עמהם ויגבה לבם מאד

ויבטחו ברבויים ובעוצם ידם : וילכו להלחם

בדמשק וימותו מהם עם רב וישבו אחור בחרפה :

1130 ובשנת שלשים ומאה ואלף בא רודואקס

מלך חליפו בעם כבד וביד חזקה

בגבולי אנטיאוקיאה ויחנו שם : ויצא לקראתו

בואמוֹנְדו שר העיר במרס הקבץ עמים רבי וערוך

אתם מלחמה : וינוסו האנשים אשר אתו ויכוהו

התוגרמים לפי חרב לא שב עוד לביתו : וישלחו

דברי הימים

אנשי אנטיאוקיאה למלך ירושלם לעזרה

ויחפו ללכת

ויבאו ותמאן אלים בתו להביא ארז

המלך אביה העירה : ולא אין לבוא

כיום תמים וחמתו בערת בו וידברו על לבה

ויבוא על אפת העירה ויעש מהעיר וסביבותיה

כרצונו וינוכו התונרמים מפניו : ולבואמונרו בת

אשר ילדה לו אלים : ואליה משפט הירושה :

וישוב המלך ירושלימה ויחלה את חוליו

אשר מת בו : ויצו ויוציאוהו א בית

הכומר ויקרא את כל שריו ועבדיו ויבא גם את

פולקוש חתנו ואת בתו : ואת באלדואינו בניהם

הקטן ויתן להם הנהנת המלכות : וידור נדר

לעשרה פסלו ותצא רוחו וימות בשנת שלש

עשרה שנה למולכו :

פולקוש תחתיו בשנת אחר ושלישים

וימלך

ומאה ואלף והוא בן שבעים שנה :

בימים ההם בא השולטאן ביר חוקה ויצר על

מנהל איקון אשר בגבולי אירישאנו : וישמע יוסילינו

השר ותוא חולה בא בימים : ויקרא לבנו יוסילינו

ויאמר אליו הנה נא זקנתי ושבתו לא אוכל לצאת

ולבוא : ועתה בני אזור נא כנבר חלציק וצא איהם

השרה : עם האנשים אשר אתנו והסר מעלינו רק

את

חלק ראשון

את המות הזה : וימאן הנער ללכת כי ירא : ויחר
 אף הזקן : ויצו וישאווהו במוטות על המטה : ויצא
 עם אנשי הצבא לקראתם : וישמע השולטאן ויירא
 ויתחלחל : ויקום מעל המגדל בטרם בואם : וילך
 לו לדרכו :

בשובם ויצו הזקן ויורידו המטה מעל
 שכמם ארצה : וישא עיניו השמימה
 ויתן תודה לאלדים אשר נתן אליו התשועה הזאת
 באחרית ימיו : ואשר שם יראתו על התונרמים
 בהיותו בשערי צלמות : ותצא רוחו וימות : ויקום
 בנו תחתיו :

ויקראו בעלי אנטיאוקיא : את המלך
 פולקוש בשנה הראשונה למולכו
 ויחפו ללכת : ותמאן אלים להביאו העירה : כי
 אותה למלוך עליהם : ונתן מתנות אל שר טר'פולי
 ותטהו בחלקלקות פיה להיות בעזרתה : ויצא
 השרה ביד חזקה להלחם במלך : ויערכו שם
 מלחמה : ויברה מפני המלך : ותהי אליו נפשו
 לשלל : ולימים עוד מזער השלימו ביניהם : ויבא
 המלך העירה : וישם את רינינאלרו לרועה עליהם
 והעיר שקטה : וישוב ירושלימה : והי לימים עוד
 וישמע כי באו תונרמי מארץ פרס ביד חזקה לשוט
 בנבולי אנטיאוקיא : ויאסור את רכבו ואת עמו

דברי הימים

לקח עמו : ויחפו ללכת לקראתם : ויהי בלכתם
 וישמע כי בא גם שאננינו שה התוגרמים ביד חזקת
 וזכי הוא נלחם על טריפולי : ויש הדרך לנגדו :
 ויקום שאננינו בטרם בואם : כי ירא את נפשו :
 וישוב אל ארצו : וילך המלך לדרכו טריפולי
 וימצא את התוגרמים נמושים על פני השרה : ויש
 אהלו מנגד : וישבו שם ימים מספר : ולא קמו ולא
 זעו ממנו : כי אמרו בלבבם יאספו כל העדרים
 הבאים אחרינו : ונכחידם מגוי ולא ישאר עוד **על**
בטח : וירא המלך כי לא זעו מפניו : ויאמר הלא
 דבר הוא ויחזק לבו : ויפול עליהם פתאום ויכס
 לפי חרב : ויפלו מהם עם רב : והנשארים ברחו
 לנפשם :

ויצו המלך וישלחו בעלי אנטיאוקיאה לקרוא
 את ראימונדו פיקמאביאנישי לתת לו את
 בת בואמונדו אדוניתם לאשת : וישוב ירושלימה
 אז קשרו קשר על המלך : ויהי בקושרים אוגו שח
 איאופי : וילך מאתו אשקלונה : ויכרות ברית עם
 הישמעאלים יושבי הארץ : וייצר המלך על עירו
 איאופי : וישמעו כי הלך אוגו מאתם לכרות ברית
 עם יושבי אשקלון : ויתנו העיה ביהו : ויהי בהיות
 המלך באיאופי : וילך מלך דמשק וילכוד את העיר
 פיניאדים בחזקה : וידך את כל זכורה לפי חרב :
 וכל

חלק ראשון

זכל מחמרי עין הנשארים הלכו שבי לפני צר :
לתקופת השנת בא ראימונרו ויתנו לו את
בת בואמונרו לאשה . והיא בת

ארבע עשרה שנה בעת ההיא :

בימים ההם . פשט חיל דמשק גדודים
בנבולי טריפולי . ויצא לקראתם
פונציאו שר העיר . ויערוך אתם מלחמה : וינסו
אנשיו מפני חיל דמשק . וגם הוא נפל שדוד ארצה
כו אנשי אשור אשר בלבנון היו בעכריו . ויפלו
רבים מאנשי טריפולי במלחמה ההיא : ויקום בנו
ראימונרו תחתיו . וירק את חניכיו ויעל חר הלבנון
וינקום את נקמת אביו . מאת האנשים ההם
וישוב אל ארצו :

וישמע יואן קיסר קושטאנטינופולי כי נתנה
בת בואמונרו לראימונרו לאשת וכי
שמוהו לראשלבעלי אנטיאוקיאה ולא הניר אליו
דבר ויחר אפו : ויאסור את רכבו ואת עמו לקח עמו
וילך למסעיו אל עבר אנטיאוקיאה ביד חזקה :
ויגרש את הצרפתי מכל המקומות אשר עבר בהם
ויבא עד אנטיאוקיאה ויצר עליה : ויאמר למלך
פולקוש ויאמר להצילה . ועצת יי היא תקום :
עודם נלחמים באנטיאוקיאה . ושאגנינו
בא בנבולי טריפולי ביד חזקה :

דברי הימים

54
פאר יסנה

ויהרוג כל מתמדי עין ויצת אש בכל הערים אשר
עבר שם : ויאמר למלך בא שאננינו טריפול'אתה :
והנה מציב לו יד ויסוב המלך ויעבור וילך לקראתו
ביד חזקה : וישמע שאננינו והוא נלחם על ראפאניה
ויקום וילך לקראתו ויערוך אתם מלחמה ויפלו
לפניו חללים ארצה : והמלך נס ברגליו אל עיר
קטנה הקרובה אליהם : וימלט שם : ויפלו ביום
ההוא לפי חרב כל אנשי החיילים והנשארי נתפשו
חיים : וגם שר טריפולי גם ראימונדו נלכדו
בשחיתותם ויאסרום בנחשתים :

וילך שאננינו ויצר על העיר אשר המלך שם
וישפוך אליה סוללה : ולא הניחם השב
רוחם אליהם : וישמע כי שרי אנטיאוקיאה ואידי'שח
באים לעזרתם : ויקראם לשלום לאמר : תנו לי
תמנדל ואתם גם המלך גם האנשים אשר נלכדו
ראשונה תלכו חפשים : ויעשו כן וילכו המלך
והשרי אשר אתו לדרכם : לא חסר מאומה שאננינו
מכל דברו הטוב אשר דבר אליהם : וישבו
ירושלימה : ושר אנטיאוקיאה שב למקומו
והמלחמה שקטה :

בימים ההם סגר יומז לודוביקו מלך צרפת הנקרא
גרוסו ושלשים שנה מלך וימלוך לודוביקו
בנו תחתיו : הוא לודוביקו יוניאוד'י אשר הלך
עם

חלק ראשון

עם קונראדו הקיסר אל ארץ יהודה * וגם שם לא
עשו מאומה וישבו אחר בהרפה :

כל הימים ההם נלחמו אנשי יואן הקיסר
על אנטיאוקיאה תמיד * גם אנשי העיר
מלאו את ידם וישחיתו מהם עם רב * כי יד יי' היתה
בם לחומם : ויהי כי נלאו נשא * ויאמרו עד מתי
תאכל חרב * וישלימו ביניהם בעת ההיא :

פתשגן השלום שילך שר אנטיאוקיאה
להתנפל לפני רגליו * ולהיות

אליו למס עובד : אך כיושב אליו הקיסר את
אלאפיאה * ואת ציסאריאה * ואת אמס * ואת

אימישם : והוא יתן את אנטיאוקיאה ביד הקיסר
ועל שמו יקרא : והקיסר ישיבנה אליו רק הכסא

יגדל : ויכרתו ברית שניהם * וישבעו יחדיו
לקיים את כל תוקף פתשגן הכרית הזה : ויבא

הקיסר העירה * ויקבלוהו בשמחה : וידבר על לב
השר ויאמר לחלחם בערים ההם לחשיבם אליו *

וילך מאתו בשלם : וילך אל מדינת ציליציאה היא
קאראמאניאה * וישב שם עד החדש חאביב :

ויהי בעת צאת המלכים וילך הקיסר ויאר
על ציסאריאה ויכו חומותיה וידו אבן

בה וישחיתו בתוכה עם רב : ושרי אנטיאוקיאה
ואידישה * לאנתנו לב לעשות מאומה וילכו אחרי

דברי הימים

שרירות לכם וישבו לאכול ושתו כל היום ויחר
אל הקיסר מאד: ויאמר אני היום אכלני חורב וקרח
בלילה ותירד שנתי מעיני. והאנשים האלה
משחקים באהליהם: האנכי ילדתיים כי אעשה
הדבר הזה: ויקח את חכסף אשר נתנו לו אנשי
העיר וילך מאתם בשלום: וישבו לאנשי אוקיאה
וישב שם ימים מספר: וישל את מבצר העיר: ובעיני
השר והאנשי אשר אתו רע כי תנתן העיר אשר עליה
שופך דם הצרפתיים כמים: ביד היונים הפוחזים
ההם: והקול נשמע ותהום כל העיר ויקומו כאיש
אחד ואיש כלי מפצו בירו ותעל צעקתם השמימה:
וילכו בשוקים וברחובות ויכו את היונים הנמצאו
שם לא חמל עינם עליהם: ויתהלחל הקיסר ויירא
ויצר לו מאד:

ויקרא את השר ואת גדולי העיר ויקרא
באזניהם לאמר שאלתי מאתכם
את המגדל: וילונו העם ויקומו עלינו: ועתה אם
רע בעיניכם אשובה לי: והעיר תשאר בידכם רק
הכסף וגדל ויקרא שמי עליכם: ואתם צאו מאתי
דברו על לב העם: וחסירו מעלינו את המות הזה:
ומחר אלך לדרכי: וייטב הדבר בעיניהם: והעיר
שקטה: ויהי ממחרת ויצו הקיסר ויצאו כל אנשי
החיל מתוך העיר: וישו אתליהם על שפת הנהר:
וישובו

חלק ראשון

וישובו אל ארצם :

אז הגיע מיאוד'יריקו אלוף הפיאנדרה ירושלימה
ועמו חיל גדול מאד וישמחו הערלים עמם :
וילכו וילכדו מגדל עוז אשר מעבר לירדן בחזקה
ויכו את כל זכורה לפי חרב :

ויאמר שאגנינו להלחם בדמשק וישמע
אינארדו שר העיר חותן מלך דמשק
ויכרות ברית את הערלים אשר בירושלם ויתחברו
אליו להיות לו לעזרה : וישמע שאגנינו וירא
מפניהם ויקום מעל העיר אשר צד עליה וישב
אל ארצו :

וילכו המלך ואנשיו עם מחנה דמשק ויצורו
על העיר פיניאדים כי כן התנו ביניהם :
ותנתן העיר בידם ויתנוה אל השר ראינ'יקו כי
ממנו לוקחה וישבו אל ארצם :

וישוב עוד הקיסר לאנטיאוקיאה ולא
נתנתו בא העירה ויחר אפו מאד

וישוב אל ציליציאה לאמר יעבור הסתיו ונשובה -
ונראה מה יהיו הלומותם - ויהי בצאתו לצוד ציד
בחדש האביב וקשתו בידו וירא חויר מיער - וזרה
החצי להכותו ותכה החצי בידו ויחפו לשוב
האהלה : וקראו הרופאים ולא יכלו להצילו
וואמרו לחתוך ידו : במרם יכנס סם החצי פנימה

דברי הימים

וימאן לאמר אם כן איפה טוב מותי מחיים כי לא
יאות בעל מוס למלוכה ויקרא לבנו מנאל
וימליכהו תרתיו והוא נער ויצא רוחו וימות :
וישובו אל ארצם :

ב'ימים ההם בשבת המלך פולקוש בעכו :

בצאתו כצאת המלכים : וירוצו
הכלבים אחר הארנבת וישאו כל אנשי החיל
את קולם וינוסו רבים כי לא ידעו מה הוא וירוץ
המלך ויסר לראות מה קול ההמון הזה ויפול הסופ
תחתיו : ויפול גם הוא ארצה ותשבר מפרקתו :

ויוליכוחו העירה ותצא רוחו וימות בשנת שתים 1142

וארבעים ומאה ואלף : ולו שני בנים שם האחד
באלדואינו והוא בן שלש עשרה שנה ושם השני
אלמיריקו וימלך באלדואינו תחתיו : בשנת
היא בא שאננינו על אירישה ויצר עליה : כי שמה
הלך יוסילינו השר טורבשילה אשר על נהר פרס
ואנשי העיר כשדיים וארמיני לא נוסו להלחם :

ויאמר זה עת לשחוק וילחם עליה סביב סביב
לא נתן להם מרגוע : ותהי להם הלילה למשמר
והיום למלאכה וישמע יוסילינו שר העיר ויאסוף
אנשי חיל וגם את שר אנטיאוקיאה אדוניו קרצ
בעזרתו : גם אל המלך שלח לאמר באו הישמעאים
וגזגם נלחמי על העיר ועתה נלכה ונלחמה עליהם
ויתמתתו

חלק ראשון

ויתמהמהו האנשים לבא וילחום שאננינו על העיר
ויקחנה בחזקה : ויכו את יושבי העיר לפי חרב : לא
נשארו כי אם מתי מספר : אשר ברחו אל המבצר
ותמלט נפשם :

בימים ההם בשנת ד' אלפים תתקכ"ב שמש
העולם מן הישיבות כי מפני הרעה
נאסף הצדיק רב יוסף הלוי בארץ ספרד : ואחרי
~~מותו הושעו ימים ושמחות על ישראל בארצו~~
~~הערב ויצאו מקדמותם אשר למות ואשר~~
~~לחרב לחרב ואשר לרעב לרעב ואשר לשבי~~
~~לשבו ואשר לצאת מן הכלל מפני חרב בן~~
תמורת הרשע הישמעאל אשר נזר לחוציא ארץ
ישראל מן הכלל : ויאמר לפי ונפחיהם מנוולא
יבדשם ישראל עוף : ולא השאיר להם שם בכל
מלכותם בכל המדינות אשר לקוד בקרת העולם
עד מדינת אלמטה ארסיה : בימים ההם כבר היה
המלך אלפונסו בן ראימונרו על הישמעאלים
הנמצאים בספרד ותכון מלכותו מאוד : ויקח מיד
הישמעאלים גבערקה אשר על אם הדרך מארץ
ישמעאל לארצו : והמורדים בארץ פלשתים
עברו מעבר לים אל ספרד אחרי אשר לא השאיר
פליט לישראל : מתננה עד אלמהריאה : ויבקשו
לעשות כן בכל מדינות ישמעאל אשר בספרד :

רברי הימים

וישמעו היהודים כי באו המורדים להדיחם מעל יד
 אלהי ישראל וינוכו לנפשם : וכמעט לא הפנו
 אבות על בני מרפיון ידים : ומהם נכבשו ביד
 ארום : ונמכרו להם להניכם מארץ ישמעאל : ומהם
 נסו ברגלם יחפים : ועולליהם שאלו להם פורש
 אין להם : ויצעקו ותעל שועתם אל האלדים ויתן
 בלב המלך דון אלפונשו להפקיד על גבע דקח
 על כל מנת המלך : את רב יהודה הנשיא בן רב
 יוסף בן עזרא : ואבותיו היו מגדולי גדאנדה
 ויורשי עזר ומשרה מיושבי ירושלים : וכאשר
 הופקד על גבע דקח ועל מקלט הגולה הוציא
 אסורים בכושרות ויעברו על ידו הגולים והנדרים
 מארץ ישמעאל וישלח רצוצים חופשים וימצאו
 בביתו ועל שלחנו מנות רעבים גם צמאים ויתן
 להם לחם לאכול ובנד ללבוש : וינהלם בכוסים
 ובפרדים לכל כושל : זעד בואם עד טולידו
 טוליטולא שמה לפנים בכבוד ובחסד וברחמים
 מפני מזהאו וכבודו כי גדול שמו בגוים המוליכו
 אותם : וכסף לא חשב למאומת : וזהב לא נזח
 לעצמו מעבודת המלך : כי אם צדקת יי עשה
 עם ישראל : ויתן מלחמה לדל ועניים מרודים
 הביא הביתה : כי למחיה שלחתו אלדים לפני
 הגולים דתם :

ויכרוד

מא הלקראשון

וימרוד אחד מנציבי ערי מלך דמשק בארנו
 והי לימים ויואל להתרצות למלך
 להשיב את העיר החיא אליו : וישמע באלרואינו
 מלך הערלים ויאמר בלבו זה עת לשחוק : נלכה
 ונבקיענה אלינו בטרם תשוב ביד המלך ויקומו
 וילכו שם : ויצאו התוגרמים לקראתם וילחמו
 אתם וישחיתו מהם עם רב והנשארים ברחו
 לנפשם :

ויהי אחר אשר נלכדה אירישה וישמעו
 אנשי המערב לאמר באו התוגרמים
 בארץ יהודה וארץ ארם וישחיתו כל חלקת
 טובח ואת הערים אשר לערלים לקחו ואת זכורם
 הרנו לפי חרב וישמע האפיפאור איאונניאנו וישלה
 כומרים אל כל מלכי הגוים לאמר באו בנים עד
 משבר ואן איש שם על לב : זעתה קומו ונעלה א
 ארץ ישראל ונבקיענה אלינו ונכחיד את התוגרמים
 מגוי ולא יזכר שמם עוד וילך הכומה שאן בירנרדו
 מקלארה וואלי אל מדינה ומדינה ואל עיר ועיר
 ויקרא באזניהם את הצרות ואת המחומות אשר
 מצאו את הערלים בארץ כנען : והי בהיותו
 באישפירה ויקחהו הקיסר קונראדו בשתי ידיו
 ויעלהו אליו כי ירא פן ירמסוהו עם הארץ הבאים
 לשמועתו כירבו מארבה : וישמע הקיסר וישמע

דברי הימים

כל עם הארץ ויתנרכו ללכת ירושלימה :
 אז נועדו לב יחריו קונראדו הקיסר ולודוביקו
 מלך צרפת ללכת ירושלימה ביד חזקה :
 וישימו הצלם על בגדיהם לאות ויקומו ללכת
 בחדש מאיו הוא החדש השני בשנת ארבעת אפים
 I I 46 ותשע מאות ושש ליצירה היא שנת ששה וארבעים

ומאה ואלף :

גם השנה ההיא היתה לבית יעקב עת צרה

ומצוקה בוקה ומבוקה ומבולקה :

ופיק ברכים וחלחלה בכל מתנים ופניהם קבצו

פרור כי בא רודולפו המומר לארץ אשכנז לתור

ולציין בשתי וערב הצמדים ללכת ירושלימה :

וידבר על תיהודים יתר הפליטה הנשארה מהנזרות

הראשונות תועה ויאמר בלבו עת לעשות ולדבר

על עם לא אלמן לשמר להרנ ולאבדן ואלף

הלקד וצעוק בשם אלהי ללכת ירושלימה : ובכל

המקומות אשר עבר שם הפית בהם את הכלבים

לאמר נקמו את נקמת אלהינו מאויביו אשר לפנינו

אחר נלך : וישמעו היהודים וימס לבבם ורעדו

אחותם חול כיולדה ולא קמה רוח בהם מפני חמת

המציק אשר כונן להשחית : ויצעקו אליו ויאמר

אהה יי אלדים הן עדנה לא עברו חמשים שנה כשנת

היוכל אשר נשפך דמנו כמים על קדוש שמך

חנודל

חלק ראשון מ ב

הגדול הנבור והנורא . ביום הרנרב : הלעולמים
 חזנה יי ומה תעשה לשמך הגדול : התקום פעמים
 צרה : וישמע יי את נאקתם ויזכור את בריתו
 ויפן אליהם וירחמם כרוב חסדיו : וישלח אמה
 הבליעל תלזה ~~את האבאטי שאן בירנא זרדו~~
 מקלארה וואלי העיר אשר בצרפת : וקרא גם הוא
 כמשפטם לאמר לכו ונעלה ציון אל קבורת משיחם
 אך השמרו לכם מדבר על היהודים משוב עד רע .
 כי כל הנוגע בהם כנוגע בבת עינו של ישו כי עצמו
 ובשרו הם . ורודולפו תלמידי לא דבר נכונה .
 ועליהם נאמר בתהלים אל תחרגם פן ישכח עמנו :
 וישמעו לקולו כי גדול היה ביניהם וישבו
 מחרון אפס . ויחדלו מחרע להם .
 כאשר דמו לעשות : ולא לקח מהיהודים כופר כי
 מלכו דבר טוב על ישראל : אורך יי כי אנפת בני
 תשוב אפך ותנחמני לתת לנו שארית בארץ .
 לחיות מהם פליטה גדולה כיום הזה : כי לולי
 רחמי יי אשר שלח הכוזב הזה לא נשאר מהם שריד
 ופליט . ברוך פודה ומציל אמן :
 ובשאר המקומות נתנו היהודים כספים
 וזהבם להציל נפשותם משחת .
 לא כחדו מהם מאומה מכל אשר שאלו ויצילם יי :
 בחדש אלול בבוא רודולפו הכומר
 יהוי

דברי הימים

ירדפחו וידפחו אל לקולוֹנִיָּא : ויצא רבי שמעון
מחעיר לשוב לעירו מרְבֵרְשֵׁי שֵׁם בֵּיתוֹ : ויפגעו בו
אנשים ריקים מהמצויינים ללכת : ויפצרו בו ליגא
במים ולא שמע אליהם : ויבא נוי עז פנים אשר לא
ישא פנים לזקן : ויכרות ראשו מעליו ויתנהו על
פנת נג : ותהי נבלתו כדומן על פני השדה ואין
מאסף : וישמעו היהודים ויתעצבו ויחרדו ויחרדו
גדולה ומרה מאד בעת ההיא : ויאמרו באו ימי
הפקודה : באו ימי השלום : יצא הקצף החל הנגע
מלאו ימינו כי בא קצנו : אמרנו ננזרנו לנו : ויבכו
העם בכי גדול מאד מאד : וילכו ראשי הקהל וירברו
באוני בעל העיר : וישיבו אליהם את ראש הצדיק
ואת נבלתו ויקברוהו בקבורתם :

בימים

החם לקחו את מיִנֵּה היהודית בצאתה
מישפִּירָה ויכרתו ארֶת אוֹזֹנִית וארֶת
בהונות ידִיה : ויתנו שכמה לסבול על קדוש יוצרת
וידל יהודה בימים הרעים החם מאד :

וישאו

בני ישראל את עיניהם והנה חיל
הנצמדים לבעל : נוסע אחריהם
וייראו ויצר אליהם מאד : וישאו עיניהם אל ההרים
המבצרים : ויבקשו איש מאת מכרו אשר לו מגדל
ומצודה : לשבת בנקרת הצורים ובנקיקי הסלעים
להתחבא עד יעבור זעם : ויצאו מביתם אחר חג
הסכות

13 חלק ראשון מנ

זמכות בשנת ד' אלפים תתקו וילכו אל המבצרים
וידמו שם עד עבור אנשי החיל וישבו אל ביתם :
אז נתנו היהודים היושבים בקולוניא אל ההגמון
בכל אשר שאל : זיתן בידם מבצר וולקינבורק כי
חזק הוא מאד : ואת שומרי המגדל הוציא החוצה :
ולא עבר זר בתוכם ויתנו בתיחם וקנינם אל ההגמון
לערבון : וידע הדבר ולא רדפו אחריהם עוד : גם
יתר היהודים אשר ברחו א יתר המבצרים לא אמרו
מאומה מהיום ההוא והלאה : ישתבח שם יי לעד :
אלעזר הלוי כתב כל אלה בקונטרסו בהיותו
במבצר בתוך הבאים הקרובים או ממשפחת אמו :
והוא בן שלש עשרה שנה בעת ההיא : גם היהודים
אשר בכל מדינות המלך נמלטו איש איש אל בירת
מכרו במצודות ובמגדלי ויבא את קרוביו ריעיו עמו
וישבו שם עד עבור הזעם :

בימים ההם בשבת היהודי במבצר וולקינבורק
וחנה איש יהודי בא בימים יושב בתחתית
ההר ולו שני בנים שם האחד אברהם : ושם השני
שמואל : ותשאם ילדותם לעלות ההרה לראות
בעולים : ויפגע בהם האיש הבליעל ויכס נפש וילך
לדרכו : וחנה שנים בחורים יורדים מן ההר ויראום
שוככים מתיים ויקרעום שמלותם וירדו ויגידו
לאביהם : ויבך ויתאבל על בניו ימים רבים ויבוקש

וימצא הדוצח : ויתנו שוחר אל ההגמון * וינקרו
 את עניו : ובעוד שלשת ימים מת : כן יאכרו כל
 דשני יתור : יהודים יצאו ממאנאנצה בעת הבציה
 שם האחד יצחק ושם השני יהודה :
 ויקום עליהם גוי עז פנים ויהרגם : וילך למחרפות
 ולא שב עוד לביתו : וינקש השר לכל אשר לו :
 איש : גבור חיל היה במאנאנצה ושמו שמואל
 : בן יצחק ויצא החוצה ויקומו עליו
 האויבים בין גארמאשה ובין מאנאנצה : ויכוהו
 ויתרחק גם הוא ויך שלשה מחקמים עליו וימות :
 ושלשה אנשים עברים היושבי בכפר בקרקא ברחו
 אל חמבצר הם ונשיהם וטפם וישבו שם ימים רבים
 וירדו מחמבצר בחדש השלישי בחמשה לחדש :
 ויקומו עליהם הנצמדים לבעל : ויפצרו בחם מאד
 לאמר לכו אתנו ונהיה לעם אחד : ולא אבו שמוע
 מאנו לינאל ~~לעם אחד~~ : ואלה שמותם אליקים
 נברו בן משה : אברהם בן שמואל : וקלונימוס בן
 מרדכי : וירק קלונימוס על פסלם ויכוהו נפש :
 ויהשנים הנשאר : נחבאו תחת מיטות הבית וידקרום
 בחרבותם וימותו : ויקברו במאנאנצה ירא יי וישפוט
 בימים הרעים ההם אין מלך שופט לישראל כי גם
 הקיסר קונראדו בנצמדים : וילך גם הוא ירושלימת

חלק ראשון מד

בם יהודים אחרים נאמסו ונאלצו במים וישבו אחר
בן אל קפוש ישראל כבבשונה ויהודית אחרת
נתפשה באיש פובורק ושמה נוסה לדא ותמאן
לינאל ונטבעה בנהר על קרוש יוצרת זוכרת
אליה אלהי לטובה :

בימים ההם ברחו כל היהודים אשר באשכנז
אחד הנה ואחד הנה אל הסלעים
ואל המבצרים להציל נפשותם ממות : רק קהל
נורצטרק נשארו בביתם לא שמו את לבם לברוח
ויהי בשנים ועשרים יום להדש שנים עשר משנת ד'
אפים תחקו וישימו עליהם עלילות רברי להתנולל
ולהתנפל עליהם ויאמרו מצאנו גוי בנהר ואתם
המיתם אותו ותשליכוהו המימה ויקדש בנו וחננו
עושה אותות ויקומו הטועים ודלת העם ויכופו נפש
לא השאירו עלילות : שם נהרג רב יצחק על ספרו
ועמו כעשרים ואחד נפש : ושם אתו נער עברי
תלמיד ויבדו כעשרים פצעים ויהי עוד שנה תמימה
וימות : ואת אחותו הוליכו אל בית טענתם והרק
על פסלם ויכוה פצועה באבן וכאנרוף ותתעלף
עד כפשע בינה ובין המות : ויכוה ופצועה במים
ווישיטה על אבן שיש ולא הקיצה משינתה : ולא
הרימה את ידה ואת רגלה הערימה עד הלילה
למען יאמינו כי יצאתה נפשה כי מתה : והי באישון

לילה ותבא נזיח אחת ותשאנה אל ביתה כי נכמתו
 רחמיה עליה • ותטמנה למען הציל אותה להשיבת
 אל אחיה • ושאר היהודים נמלטו בבית מכריהם •
 וממחרת ברחו אל מבצר שטולפון • וישבו שם עד
 עבור חזעם • ברוך יי אשר נתן להם פליטה :

ויהי נמחרת ויצו ההגמון ויאספו את כל המתים
 במגפה וישאום בעגלות כל נתח טוב ירך
 וכתף ובחנות ידיהם וכל הנמצא מהם • ויקברום
 בגנו • ויקנו ר'רחקיה ויהודית אשתו את חנן מאתו
 ויהי אליהם לאחוזת קבר עד היום הזה :

גם בביתם נהרגו כמאת וחמישים נפש אדם •
 גם בכולי נהרגו כמה נפשות על אשר
 מאנו להמיר את כבודם בלא יועיל : גם בקרנען
 עלה חכורת עליהם פתאום • ויאספו לחצר אחד •
 ושם שנים בחורים בני איש אחד • גבורי החיל •

ויעמדו על נפשם : ויכו באויבים ולא יכלו לעשות
 אליהם מאומה • ויהי בהלחמם ויבואו מאחריהם
 אל תוך החצר • ויכוס נפש ולא נשאר גם אחד :
 גם הרב הגדול ר' פטר ורבנא יעקב מן מידו נהרגו
 בלכתם לקבור פרנס אחד ירא יי וישפוט :

ובחדש השלישי בשבעה לחדש נאספו
 חמונים במידו אשר בצרפת •

ויבואו ביתה רבינו יעקב • ויקחו את כל אשר לו :
 ואת

חלק ראשון מה

ואת ספר תורת אלדינו קרעו בפניו לקרעים :
 ויתפשוהו ויוליכוהו חשדה : וידברו אתו קשות :
 ויתנכלו אותו להמיתו : ויכוחו בראשו : ויאמרו
 אתה גדול בישראל לכן נקחה ממך את נקמת אחינו :
 וכאשר עשיתם איו יעשה לך גמולכם ישוב בראשך
 וכמעט דומה שכנה נפשו : לולי רחמי יי כי לאתמו :
 וימן יי שר גדול עובר בשדה : ויקראהו רבי :
 וירכיבהו על הסוס : וידבר על לב הפאעיים לאמר
 הנחותו אליו אדברה על לבו : אולי יפותה : ואם
 אין אשיבנו אליכם מחר : וישמעו לקולו : ויצילתו
 מידם בחמלת יי עליו יהי שמו מבורך אמן : בשאר
 מדינות צרפת לא שמענו שנהרגו אונאנסו אך ירדו
 לשערים עם יי כי צוה המלך לודוביקו ויעבדו קול
 בכל מלכותו לא מפיה האיש אשר ידבנו לבו לעלות
 אתי למלחמה וירושלימה : נקי יהיה מכל חובותיו
 אשר יהיה חייב ליהודים : וידל ישראל מאד :
 ובאינגלסירה : הצילם יי על יד אינריקו המלך
 כי לב מלך ביר יי ויתן בלבו
 להצילם : ולא לקח מהם מחוט ועד שרוך נעל :
 יהי שם יי מבורך לעד אמן : גם את האנוסים אשר
 נגאלו בשנה ההיא נתן יי לרחמים בעיני כומר אחד
 ויוליכם צרפתה : לא בכסף ולא במחיר : וישבן
 שם עד שוך חמת הטועים מעליהם : וישבו אל יי

זוכרה אליו אלהי לטובה : **וילכו**
 כל אנשי הצבא הנצמדים לדרכם :

וימותו רובם בדרך : בים במנפת
 ובחרב : וברעב ובצמא ובחוסר כל : לא שבו עוד
 לביתם : וישבו כל היהודים אשר באשכנז אל
 מחוז חפצם : וישבו בעריהם ובבתיהם ככראשונה :
 בשנת ד' אפים תתקן : בחמשה עשר לחדש החמישי
 וישבו שם עד היום הזה :

אמר יוסף חכהן עתה אשוב לדבר את אשר
 קרה אלהים לירושלמה ואת
 כל החלואה אשר מצאתם בדרך : **ויסעו**
 ישראל כי אל נקמות יי אל נקמות הנניע : עליהם
 לרעה ולא לטובה : וינקום את נקמת עמו ישבאל
 לבן אודך בנזים ולשמך אומר :

ויסעו קונראדו הקיסר ולירוביקו מלך
 צרפת וצבאותם בחדש השלישי

בשנת ששה וארבעים ומאה ואף : ללכת ירושלימה **i 146**
 ואיש לדרכו פנו כי לא יכלה הארץ לשאת אותם כי
 רבו מארבה : וייראו פן ירגזו בדרך : ויעברו דרך
 אונגאריאה וילכו אל ארץ יון : וילך קונראדו וחילף
 ראשונה : עד קושטא נמינופולי הנניע : ויצא עמנואל
 קיסר היוונים לקראתו : ויחבקו ויביאהו העירה :
 וישבו שם ימים אחרים : ויעכרו את הים אילישפונמו

ויבואו

ויבואו בנבולי שיריאה הוא ארם : ויהיו פקודיהם
 שבעים אלף פרשים נושאי שריון ואיש רגלי לרוב

אין מספר :

ויאמר לשולטאן איקוניאו לאמר עם יצא

מארצות המערב והנה כסה את עין

הארץ והוא יושב ממולך : ויירא ויצר לו מאד כי

דבו מארבה : ויאסוף גם הוא מחנהו ויצא לקראתם

בעם כבד וביד חזקה : ויבואו הקיסר וחילו א עיר

ליקאאוניאה עיר ואם למלכות איקוניאו : ועמהם

שנים אנשים אשר נתן להם הקיסר לראותם הדרך

להיות להם לעינים : ויוליכום האנשים האלה

אורחות עקלקלות : ויהי בלילה בנפול תרדימה

על אנשים וינכסו גם שניהם : לא נודעמי היה

נסכה : ואיש לא ראה כי עיפיים היו נמושים על פני

השדה : ויהי בבקר ואינם ויחרד הקיסר מאד

ויקרא את כל שריו ויאמר אליהם : או עמנו אל

הקיסר התל בנו : או שוחד התוגרמים עור ארץ

האנשים האלה כי עזבונו ויאכלו את כספם : ועתה

הננו נבוכים בארץ : סגר עלינו המדבר : ואין צידה

לעם אשר ברנלינו : ואנחנו היום בארץ נכריה כי

קרה האלדים אותנו להמיתנו ברעב : לכן הבו עצה

דברו כי אתם הרבים :

ויתעצבו השרים מאד ויאמרו נתנה ראש

דברי הימים

40

ונשובה כי מכרנו הצר הצורר הזה : ומהם אמרו
לא כי לדרךנו נלך • ווי הטוב בעיניו יעשה • בלל
וי שפתם : וישמעו כי חיל התוגרמים נוסע לקראתם
ויראו יראה גדולה : ויהי בהיותם טועים במדבר
ינעים ומזוי רעב • ויפלו עליהם התוגרמים פתאום •
ויערכו אתם מלחמה : ויפלו הערלים לפניהם •
נדפים וננפים חללים ארצה • כי וי הדפס • ויסגרום
ביד מבקשי נפשם ביום החוא : ולא נשאר מכל
החיל העצום החוא • כי אם המעשר • ותשע הירות
נפלו בשחיתות התוגרמים : וימלט הקיסר וחלק
מהשרים אשר אתו וילכו אל עבר העיר ניקיאת :
ויקחו התוגרמים את שלל אויביהם אשר הניחו שם
בחפזם לרוב מאד • אשר לא יספר מרוב וילכו
לדרךם • והשולטאן לא היה בכל אלה כי אם
פאראמוני שר צבאו : ויתן וי בידו לתוגרמים ארז
התשועה הגדולה הזאת אשר לאנהיתה כמות מאז
II 46 תיו לגוי בחדש התשיעי בשנת ששה וארבעי ומאת
ואלף • ויתנו תודה לאלדים :

וילכו האנשים אשר נתן להם עמנואל
לראותם הדרך • אמתנה לודוביקו
מלך צרפת • תנוסע אחריהם : ויאמרו אליו הלוך
הלכנו עם הקיסר לראותו הדרך • ובכל אשר פנת
הצלית • וגם את איקוניאו לקח בחזקה • כחדו :
וילך

וילך גם לודוביקו למסעיו ויעבור את הים
 אילישפונטו • וישאל ממחנה הקיסר •
 ויגידו לו את כל אשר קרהו • וגם פירדריקו בן אח
 הקיסר דוכוס האיטליה הפליט • נהפז אל המלך ויגד
 לו גם הוא איך היה הדבר • ויחרד המלך מאד •
 וילך גם הוא למסעיו אל המקום אשר נטה שם
 קונראדו אהלו • וידבר אתו כל אשר קרהו •
 וידבר המלך על לבו וינחמהו • וילכו למסעיהם
 יחדיו • ויבואו עד איפישו עיר ואם בגליל האסיאה •
 ויהי בתיותם שם • וישלח קונראדו את יתר הפליטת
 אשר אתו דרך היבשה • וירד הימה באוניות וישוב
 אל קושטאנטינופולי • כי בוש ללכת • למיעוט
 האנשים אשר נשאר אתו • או כי קצה נפשו
 בצרפתים • וישב שם עד חדש האביב •
 וישב לודוביקו באיפישו ימים אחדים
 ויסע וילך עד הנחר מינאנדרו • ויראו
 את מחנה האויבים מעבר לנחר • ויעברו את הנחר
 בחזקה • ויכוס לפי חרב • והנשארים נסו לנפשם •
 ויקחו הצרפתים את השבי ואת המלקוח • וירדפו
 אחריהם עד אתליהם ובביזה שלחו את ידם כאשר
 אותה נפשם ביום ההוא •
 וישבימו בבקר וילכו למסעיהם • ויאמרו
 אל המחנה הראשון פנו וסעו לכם

ההרה ונלכת אחריהם כי שם נלין : ויבא נושא
הרגל החולך ראשונה אל ראש ההר ויאמר עוד
היום גרול ולא עת האסף המחנות וילך הלוך
ונסוע והחולכים אחריהם לא ידעו מאומה וילכו
לאט לרגל המלאכה : ויחלק המחנה חצים הלכו
מעבר ההר וחצים נשאר אחר ויהר בתוך :
וירדפו האויבים אחריהם מנגד ויאמרו זה ער
לשחוק כי סר צל המחנה הראשון מעליהם :
והנם במקום צר אין דרך לנמות ימין ושמאל ויפלו
על המחנה השני פתאום ויחלישום לפי חרב
וימותו מחם עם רב : ויברח המלך ויחפו לעלות
ההרה והנה אין שם איש וירד באישון לילה ויבא
עם חנשאים אשר אתו אל המקום אשר נטו שם
אהליהם החולכים ראשונה ולא היה להם צידת
בעת ההיא וילכו נעים ונרדים ונבוכים בארץ סגור
עליהם המדבר : ויבאו עד טאטאליאה אשר על
שפת הים והיא מהקיסר מנואל : וירדו לודוביקו
והשרים אשר אתו הימה באוניות ויבאו אל חוף
שאן שימון הרחוק מאנטיאוקיאה כעשר מילין :
וישבו שם עד בא כל המחנה יתר הפליטה הבאים
אחריהם דרך היבשה על שפת הים :

ויצאו ראימונרו והשרים אשר אתו לקראת
המלך לודוביקו וכברוהו ויביאותו
העירה

העירה • וישב אתו ימים אחדים : ויאמר ראימונרו
 אל המלך • ימצא נא עכרך חן בעיניך • וילכו נג
 עמך ועמי להלחם בערים הקרובות אלינו העומדים
 לסיכים בצדי : הלא הן אלא פיאח צישאריאח •
 ואימאן • ותערים אשר סביבותיהן : וימאן המלך
 כי נתן את לבו ללכת ירושלימה • ויחר אף ראימונרו
 ויחרוש עליו רעה : ויודע למלך ויחפז מעצת שריו
 ללכת • ויצא מתוך העיר בלט • וילך לדרכו :
 וירדו קונראדו הקיסר ותנשארים אתו הימת
 באוניות אשר הכין לו הקיסר עמנוא •
 בחדש האביב : וילכו אל חוף עכו • ויעלו חיבשת
 וילכו ירושלימה : ויאמר למלך באלרואינו הנה גם
 לודוביקו מלך צרפת קרוב אליך • ויצו ויצאו הכומר
 הגדול וכל עם הארץ לקראתו • ויביאוהו ירושלימת
 ויכבדוהו המלך והשרים • ויראוהו את אשר אותח
 נפשו • וישב אתם ימים אחדים : ויהי לימים עוד
 זיועהו הקיסר ושני המלכים האהבהיותם אצל עכו
 לאמר • ומה לעשות לכבוד המלכות הזה : ויאמרו
 כלם פה אחד • טוב לנו להלחם בדמשק ונבקיענה
 אלינו • וייטב חדרבר בעיניהם : והדת נתנה בעת
 ההיא • לאמר חכינו אתכם ליום המועד אחר נלך :
 ויצאו הקיסר ושני המלכים האלה והאנשים

אשר ברנליהם בחדש השלישי בשנה 47 II

1147 שָׁבַע וָאַרְבַּעִים וּמֵאָה וָאַלְפֵי: וַיַּעֲבְרוּ אֶת הַר הַלְּבָנוֹן
 אֲשֶׁר בֵּין צִישָׁאֲרִיאָה וּבֵין דַּמְשֶׁק: וַיִּרְדּוּ אֶל כְּכַר
 דַּמְשֶׁק: וַיִּקְרְבוּ הָעִירָה: וְסָבִיב לַעִיר גְּנוֹת וּפְרָדְסִים
 לְרֹב: מֵהַלֶּךְ חֲמֵשָׁה מִלִּיָּן עַד הַר הַלְּבָנוֹן: וְהוֹמַת
 סִיד אֲלֵיהֶם סָבִיב: וַיָּבֵא הַמֶּלֶךְ בְּאַלְרֹאֲיָנוּ רֵאשֹׁנָה
 וַיִּקְחוּ אֶת הַפְּרָדְסִים: וַיַּעֲבְרוּ גַם אֶת הַנְּהַר בַּחֲזָקָה:
 וַיִּטּוּ אֶתְהֵיחֶם סָבִיב לַעִיר: וַיִּירָאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר מֵאֵד:
 וַיִּסְגְּרוּ הַשּׁוּקִים וְהַרְחֹבֹת: אֲשֶׁר מִצַּד הָעִיר
 לֵאמֹר: אִם יָבֹאוּ הָעַבְלִים הָעִירָה: נִמְלֹט אֶת
 נַפְשֵׁנוּ בְּמַרְס יֹכְלוּ עִבּוֹר: וְהִיתָה אֲלֵינוּ לְשֵׁלֶל:
 וַיְהִי כִּי בְּרֵאשִׁית כִּלְתָת אֲלֵיהֶם הֲרַעָה: וְכִי
 אֵין לָאֵל יָדַם: לַעֲמוֹד לִפְנֵי הַחֵיל הַחֹא
 וַיִּדְבְּרוּ בְּאָזְנֵי שְׂרֵי הַצָּבָא הַיּוֹשְׁבֵי רֵאשֹׁנָה בְּמַלְכוּת
 מִיּוֹם בּוֹאֵם אֶל הָאָרֶץ: וַיֹּאמְרוּ לְהַתְּ לָהֶם כֶּסֶף וְחֹב
 לְרֹב: כִּי יִצִּילוּ נַפְשֹׁתָם מִמּוֹת: וַיִּשְׁמְעוּ אֲלֵיהֶם כִּי
 הַשּׁוֹחַד יַעֲוֹר פְּקָחִים: וַיֹּאמְרוּ אֶל הַקִּיסָר וְחַמְלָכִים
 וְחֲשָׁרִים אֲשֶׁר אַתֶּם: טוֹב לָנוּ לְצֵאת מֵהַפְּרָדְסִים
 הָאֵלֶּה: נִלְכָּה נָא מֵעִבּוֹר לַעִיר: וְנִתְּנָה הָאֵלֶּדִים
 בְּיָדֵינוּ: כִּי חֲלוּשָׁה הִיא: וַיִּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵיהֶם:
 וַיִּנְיְחוּ חֲמֻקוֹמוֹרָת אֲשֶׁר קָנוּ בְּדָם חֲלָלִים: וַיַּחֲנוּ
 מֵעִבְרָ לַעִיר וְלֹא הָיָה מִים לָעֵדָה: וַיִּלְוֵנוּ כָּל הָעָם
 לֵאמֹר בְּעַרְמָה הוֹצִיאָנוּ מִשָּׁם: לְהַמִּית אֶת כָּל הָעָם
 הַזֶּה בְּרַעַב וּבְצָמָא וּבְחֶסֶר כָּל: טָרַם בָּאֵנוּ הָעִירָה:
 וַיֹּאמְרוּ

חלק ראשון מט

ויאמרו נתנה ראש ונשובה כי כבר הרעב . ולא ידעו עוד מה לעשות או מאין תבוא להם צידה : וישובו בחרפה ובוז ירושלימה . והיו שרי הערלים אשר בארץ המזרח בעיני המלכים האלה לתועבה קצה נפשם בהם כי בני זנונים המה : וימצא הכסף אשר נתנו אנשי העיר לשוחד כסף סינים לא הצליח למלאכה . כי בחכמה עשו עם הערלים :

וירא קונראדו כי מאת יי היו כל אה להומם ולאבדם . וירד הימה באניות וישב א ארצות המערב בחרפה :

וישבו לודוביקו ואשתו בירושלים שנת תמומה . וישבו אל ארצם . מהיום הבוא והלאה ירדה יד הערלים בארץ המזרח ~~מטה~~ ~~מטה~~ . עד אשר חריתם יי משם . ותקיא הארץ אותם והישמעאלים אזרו חיל . ולא זעו מהם כבראשונה . וילחמו אתם בחזקה . החלש יאמר גבור אני : ותפגושנה ספינות היונים במלך לודוביקו יונאיאורי בשובו צרפת ויתפשותו ויוליכוהו דרך ארצם : כי אמרו לתת אותו א הקיסר מלכם . והוא צר על קורשוליאו בעת ההיא : עודם בדרך . והנה גרינוריאו שר צבא ספינות המלך בא : ויצת אש בכל גלילות יון . כי שמע את השמועה . ויתנם לשלל : ועד קושטאנטינופוליה הגיע . וישליכו

חצי זחב בהיכל הקיסר וישרוף כל הבתים אשר
 מחוץ לעיר ומפרי גנות הקיסר לקחו בחזקה ויהי
 בשובו ויפגע בספינות היונים ויקחם ויקח גם את
 המלך אדניו מידם והיונים הלכו לדרכם כי כן צות
 המלך וישבו צרפתה ויהי אחרי שובו ויגרש
 את אשתו כי קנאה ותלך מאתו ותחי לאשה
 לאינריקו דוכוס הנורמאנדי ובזקנתו הוליד בן
 ויקרא שמו פיליפו ובכנוי דיאוד'אטום כי היה
 בעיניהם כפלא ואחרים קראוהו אאונוסטו ויהי
 צורך היהודים פלידה מבטן ומהרגע :

57
 פתחל

ויהי אחרי שוב המלכים האלה אל ארצם
 ויבא נוראנדינו בן המלך שאננינו
 בנבולו אנטיאוקיאה בעם כבר וביד חזקה בשנת
 שמנה וארבעים ומאה ואלף ויאמר לראימונדו
 ויצא לקראתם עם העם הנמצא אתו וייראו ויצר
 לו מאד כי רבים היו ממנו ויערוך אתם מלחמה
 וינוסו האנשים אשר אתו ויתנו עורף ויותר
 ראימונדו לברו ויכוהו אויביו לפי חרב ויפלו
 שרים רבים במלחמה ההיא ויצו נוראנדינו ויסירו
 ראשו וזרועו מעליו וישלחנו א קאל'יפה מבאלדאק
 וליתר שרי התוגרמים להתעולל בה גם שר
 אידישאנו נפל בכורהו בשחיתותם ויוליכוהו אל
 אל'אפ'יאה היא הלב וימררו את חייו וימות בבית

ii 48

הסוהר

חלק ראשון

כ

חסוהר : ותקום אשתו אחריו ותחזק את הערים
הנשארו להם : להצילם מיד שוכיהם : כי אשת
חיל היא :

וישמע קיסר קושטאנט'נופולי את שוממות
הארץ ההיא ויתעצב כי ארצו תחשב

וישלח שר צבאו ביד חזקה : להיות לחם לעזרה :
וידבר על לב האשה : ויאמר לתת אליה ולבניה :
דבר מה מידי שנה בשנה : ולהצילה מיד התונרמים
אך כי תתן אליו את המצודות אשר בירח : לשים
בתוכם אנשי חיל : והוא ישיב אליה את הערים :

אשר לוקחו מהם בחזקה וייטב הדבר בעיניה ובעיני
המלך באלד'ואינו ויעשו כן :

ויקח המלך את האשה ואת בניה ואת כל
הצרפתים אשר רצו ללכת אתם :

וישוב ירושלימה : ותשאר אנטיאוק'יאה ביד היונים
בעת ההיא :

וירא נוראנ'ינו כי הלכו המערביים זכי
אין לאל ידם לעצור עוד כח : וישוב

לתקופת השנה : ויקח את כל הארץ ההיא כקחת
איש בדל אוזן לא היתה קריה אשר שנבה ממנו
ותהי בידם עד היום הזה : והארץ רחבת ידים חמשת
אלפים פרשים תכיל אכול והותר : בשנה חיה

חיה שנת אחר וחמשים ומאה ואלף : הרגו העם 1151
ז ב 7 ii

הנקראים אשיניני ארת ארונהם את שר טריפולי

ויורידוהו בדם שאולה :

ותהי לתקופת השנה ובואו שנים תוגרמים

בני איש אחד ביד חזקה ויצורו על

ירושלים : כי להם היתה הארץ בטרם בא הערלים

וארצם תחשב ויטו אהליהם בזה הזתים ותבא

העיר במצור ויצאו אנשי העיר ופלו עליהם פתאום

וינפחו התוגרמים לפניהם ויתנו עורף ויכוס ויכתום

עד תירדן : ויפלו מהם ביום ההוא כחמשת אלפי

איש והנשארים שבו אל ארצם :

1153 וימות קונראדו קיסר בשנת שלשה וחמשים

ומאה ואלף : וימלוך תחתיו פידיריקו

בארבה רושה בן אחיו רוכוס האיטליני בחזקה

נגד רצון קצת השרים ותכון מלכותו מאד : ויבא

1156 באיטליאה בשנת ששה וחמשים ומאה ואלף :

ויצר על מילאן שבע שנים : וילכדה בחזקה

ויחרסנה וכל בתיה ומגדליה לארץ הפיל :

וישב אל ארצו :

1157 ובשנת שבעה וחמשים ומאה ואלף אסף

בארואינו המלך את אנשי המלחמה

הנמצאים אתו : וילך להלחם באשקלון אשר על

שפת הים ויצרת אש בגנות ובפרדסים אשר

סביבותיה סביב : וישם אל העיר פניו והעיר עיח

בצורה

חלק ראשון נא

בצורה מאד כחצי עגולה והמים אליה חומה: וילחמו
אליה חמשה חדשים דבר יום ביומו. ותבא העיר
במצור: ותבאנה אליה ספינות מצרים לעזרה.
ותהינה להם למשיבת נפש. כי יבשה נפשם
במלחמה במצור ובמצוק: לא עצרו עוד כח:
עודם צרים על אשקלון ונוראנדינו בא בעס ככר
זביד חזקה: וילחם בדמשק. כי שמע כי מרת
אינארדו רועה מלכם ויקחנה: כי קצו אנשי העיר
במלכם. להיותו תם ועצל לא יאות למלוכה.
זיברה מאתם זילך קדמה. ויסע משם נוראנדינו
זיצר על העיר פיניארום. כי אמר ישמעו הערלים
זישבו מעל אשקלון: ולא עשה מאומה. כי את
העיר לא לקח. והערלים לא השיבו ידיהם אחור:
זילחמו עליה כפעם בפעם. זימותו מבית ומחוץ עם
רב דבר יום ביומו: ויהי היום זיבואו ארבעים איש
בתוך העיר במחתרת. ויהרגום כאיש אחד. ויהר
אל הערלים מאד. ויתנו לב ללכת מעליה: ויהי
היום ויצאו אליהם אנשי העיר. ויערכו אתם
מלחמה: וינפּו לפני הערלים לפי הרב. והנשארים
שבו העירה. ותהי להם נפשם לשלל. ולא היה
בית בעיר אשר לא היה שם בבי ומספד. ותהום
כל העיר. כי נשארו מתי מספד. ויאמרו איש אל
ודעהו. עד מתי תהיה העיר הזאת אל נפשותנו

למוקש • ועתה נצאה נא אליהם ונשאלה להם
 לשלום ונציל הנשאים ממות : וישלחו מלאכים
 אל המלך • ויכרתו אתו ברית • ואת העיר נתנו בידו
 וילכו הם ונשיהם וטפס הפשים • ויבא המלך
 העירה וישם בתוכה משמר • וישוב ירושלימה :

בימים ההם לקח ריג'נאלרו די קאשט'יליאוני
 והוא ממושפחה שפלה • את אשת
 ראימ'ונדו המת שר אנטיאוקיאה לאשה : ורבים
 מהשרים בקשו לקחתה • ובכלם קצתה נפשת
 ותבחר בריג'נאלרו כי הוא ישר בעיניה • ויהי בראותו
 כי לא נכון הדבר בעיני הכומר הגדול הפטריארקה
 ויחר אפו עליו • ויתעלל בו והוא זקן והולה • ויקחתו
 וישם רבש בראשו • ושימחו לשמש בימי הקיץמן
 בקר עד ערב • ואת כל אשר לו לקח • ויהי כי בוש
 ויצאמן העיר • וישא את רגליו וילך ירושלימה :

או הלך ריג'נאלרו שר אנטיאוקיאה אל
 ציפרי האי וילכדנה בחזקה • מיד קיסר
 קושטאנטינופולי : ויקח את כל הערים הבצורות
 ואת בנותיהן ויתנם לשלל • וגם בכמות הכוזבים
 והכוזבות שלח ידו • לא חמל עיני עליהם : ולכסף
 ולזהב אשר לקח מאתם אין מספר • וישוב אל
 מקומו ולארצו :

באלרואינו המלך החמישי בשנת
 וילך
 שמנה

חלק ראשון נב

שמנה וחמשים ומאה ואלף • לבנות עיר אחת אשר
 שרפו התוגרמים: ובשובו ירושלימה צדו התוגרמים
 צעדיו מלכת • וישמו מארב והוא לא ידע: ויפלו
 עליו פתאום וינוסו אנשיו מנוסת הרב • וינוס גם הוא
 על סוס קל ותהי לו נפשו לשלל • ורבים נתפשו
 ורבים הוכו לפי חרב ביום ההוא ושר הצבא נתפש
 חי ויוליכוהו אתם:

ויהי לתקופת השנה ויבא נוראנדינו צורר

הערלים ביד חזקה • ויחן על העיר

אישפילונקה • ויצר עליה: ויאמר למלך • ויצא
 לקראתו • וישמע נוראנדינו ויעל מעל העיר: ויבא
 לקראתו • ויערוך אתו מלחמה וינגף חיל נוראנדינו
 לפני הערלים • ויתנו עורף • וישבו הנשארים
 אל ארצם:

בשנה ההיא בא קיסר קושטאנמינופולי

ביד חזקה בארץ ציליציאה •

להצילה מיד טורדו שר הארמני • אשר לקחה מידו •
 ויגרש את היונים מהגליל ההוא • ויירא ריגניאלדו
 שר אנטיאוקיאה • ונפשו מרה לו על אשר עשה
 בציפרי • ויזן א לבו ללכת להתנפל לפני הקיסר • כי
 אמר אכפרה פניו בדברי אולי ישא פני • וילך מעצת
 אוהביו אל הקיסר בהיותו בציליציאה יחף ולבוש
 בגדי בר • עד חצי זרועותיו: וחבל בצוארו • ובידו

דברי הימים

מאכלת . ויתננו אל הקיסר לעיני השמש . ויפול
 לפני רגליו : ויאמר חמאתי לארני . ועתה עשה לי
 כטוב בעיניך : וישב שם עד אשר קצה נפשם .
 ויהי לצרפתו לחרפה למשל ולשנינה עד היום הזה :
 וישמע באלה ואינו כי בא הקיסר ויבא
 לקראתו ויקבלהו הקיסר בשמחה
 וישלים באלה ואינו את הקיסר ואת שר אירמינ'אח
 והמלחמה שקמה : ומגדנות נתן למלך וישוב
 ירושלימה . והקיסר שב אל ארצו :

1160 ובשנת ששים ומאה ואף הלך ריג'ינאלדו

שר אנטיאוקיאה בארץ איר'ישאנו
 לשלול שלל ולבוז בז . ויקחו את כל אשר אותה
 נפשם ויבאישו כל חלקה טובה : ויאספו וישבי
 הארץ והיא וירדפו אחריהם . ויגפו אנשי ריג'ינאלדו
 מפניהם וינוסו לנפשם : ויכוס ויכתום ואת ריג'ינאלדו
 תפשו חי . ויוליכוהו אסור בזיקים אל אל'אפיאת .
 היא חלב בחרפה : אז הלך המלך לאנטיאוקיאה
 כי נקרא מאנשי העיר . וידבר על לבם . ויתן את
 חכומר הנדול הפאמריארקה . לרועה עליהם .
 וישוב אל ארצו . והי לימים עוד וישוב המלך
 לאנטיאוקיאה ויחלה . ויצו ויוליכוהו אל בארוט
 ויקרא את שריו ואת כומריו ויתודה . ותצא רוחו

1162 וימות בשנת שנים ושישים ומאה ואלף בעשרים

ואחר

ואחד יום לחדש שנים עשר הוא חדש אדר : כי סם
 חמות השקותו • והנשאר נתנו בלחם • לכלב קטן
 וימות :

וימלך אלמיריקו בנו תחתיו • ויהי אלמיריקו
 המלך הששי הזה • אוהב כסף מכל
 אשר היו לפניו • יודע כפר ואיש מלחמה : וימרו בו
 המצרים לא אבו לתת המס כאשר בימי אביו •
 ויאסוף מוחתו וירד מצרימה : ויצא מכלכל מצרים
 לקראתו ביד חזקה ויערכו אתו מלחמה : וינפלו
 המצריים מפניו ויתנו עורף • ויפתחו את מובאי
 המים • ויצא הנהר נילוס ויכס את עין הארץ : ולא
 יכול עוד אלמיריקו עבד כי נברו המים וישוב אל
 ארצו • בשנה הראשונה למלכו :

ויהי לימים עוד ויאסוף נוראנר'ינו שר דמשק
 את פרשיו וחילו • וישלח את סיראקון
 שר צבאו מצרימה • כי נקרא מאחד משרי העיר :
 וישמע השולטאן מלך מצרים • ויירא ויצר לו מאד :
 וישלח מלאכים אל אלמיריקו לאמר • הושיעני
 מפני התונרמים • ואני אתן המס כאשר תשים עלי •
 ואתיה לך מעלה מנחה כל הימים • ויאמר המלך
 כאשר תאמרון אלי אעשה • אך אלי יוסף מלככם
 התל בי עוד : עודם עם המלך ושיראקון בא
 מצרימה • ויצא השולטאן לקראתו ויערכו שם

מלחמה • וינגפו המצריים וינוס השולטאן מפניו
 ויהי בבורחו ויכוהו עבדיו וימות • וימליכו ארת
 שוֹאֵר תחתיו: ויסוב שיראֶקוֹן • ויחן על באלבִיאים
 העיר וילכדנה • ויתחלהל השולטאן שוֹאֵר • ויירא
 ויצר לוֹ מאד: וישלח גם הוא מלאכים אֶל אלמִיריקו
 ויכרתו שניהם ברית: ויאסוף אלמִיריקו מחנהו
 וירד גם הוא מצרימה בשנה השנית למולכו • ויחן
 על בלבִיאים עם אנשי השולטאן ויצורו עליה: ויהי
 לימים ויתן שִיראֶקוֹן את העיר בידם וישבו אל
 ארצו:

בימים החם הלכו מאשכנז אֶרֶץ המזרח
 אוֹגוֹ הוֹקֵן וגוֹפְרִידוֹס ועמחם אנשי
 חיל לרוכ • כי התנדבו גם הם ללכת: ויהי בחניעם
 לטריפולי ויפלו על מחנה נוראֶנְדִינו פתאום • ויכוס
 לפי חרב: וישחיתו מהם עם רב: והנשארים נתנו
 עורף וינוסו לנפשם • ויחר לנוראֶנְדִינו מאד • ויהי
 לימי עוד ויאסוף אנשי חיל ויצר על עיר קטנה אחת
 אשר לערלים אצל אנטיאוקיאה: וישמעו שרי
 הערלים ויחרד לבם ויאספו את מחניהם ובראשם
 בואמונדו שר אנטיאוקיאה • ושר טריפולי •
 וקאלאמנוס נציב קיסר קושמאֶנְטִין אשר בארץ
 ציליציאה וטורוש שר הארמיני • ארבעה מלכים
 את האחד: וילכו לקראתו ויערכו אתו מלחמה
 וינגפו

105
חלק ראשון נד

ויננפו הערלים ויפלו לפניו חללים ארצה : ושרי
אניטאוקיאה ומר'יפולי ונציב הקיסר ואונו הזקן
ושרים אחרי אתם נתפשו חיים : והנשאים ברחו
למו ותהי להם נפשם לשלל ויהי לערלים
לחרפה : וישב נוראנדינו ויצר על העיר וילכדנה

בחדש החמישי בשנת ארבע ושישים ומאה ואלף 164
בשנה ההיא בעוד אלמ'ריקו במצרים הלך נוראנדינו
ויצר על עיר בילאנאש אשר לערלים וילכדנה :

וישמע אלמ'ריקו המלך ולא שת לבו גם
לזאת וילך לאנטיאוקיאה כי
נקרא מאנשי העיר : וידבר על לבם והי בעוזרם
ויפרו ארת חשר מיד הישמעאלים בכמה משקלי
כסף וישוב אל ביתו בשנה ההיא :

ויהי לתקופת השנה וירד נוראנדינו וחילו
מצרימה וישמע אלמ'ריקו ויאסוף גם
חונת מחנתו ויעבור ארת המדבר וירד מצרימה
לקראתו : וישמע שואר השולטאן וישמח בלבו
ויאמר לתת לאלמ'ריקו ארבעים אף זהובים מעצת
קאליפה : אחרי חורישו את חיל שיראקון שר צבא
נוראנדינו מכל צבול מצרים : ויצא אלמ'ריקו
מתוך העיר וילך לקראת שיראקון ויט אהלו
מנגד : והי ממתדת ויצא שיראקון להלחם ועמו
שנים עשר אלף רוכבים בסוסים לובשי שריון :

ויצא גם אלמיריקו ועמו כארבעת אפי איש פרשים
 מלבר המצריים אשר לא נסו להלחם ויערכו שם
 מלחמה : וינגפו אנשי שיראקון ויתנו עורף וירדפו
 אחריהם וישחיתו מהם עם רב והנשארים נסו
 לנפשם : והשר אוגו אשר במערכה השנית יצא
 גם הוא ויערוך מלחמה את המערכה אשר
 לשאלאדינו בן אח שיראקון וינגף הוא וכל עמו
 ויתנו עורף והשר אוגו שר צישאריאה ורבים
 מאנשיו עמו נתפשו חיים : ויפלו מהישמעאלים
 ביום ההוא אלף וחמש מאת איש ומהערלים לא
 מתו כי גם מאה : ויברח שיראקון וילך
 לאלישאנדרריאה ויתנוה בידו יושבי העיר וישם
 בתוכה משמר :

ואלישאנדרריאה עיר גדולה צבי לכל ארץ
 מצרים : רחוקה מנילוס
 חמשה מילין המדבר אליה מים וליביאה מקדם
 ויבן אותה אלישאנדרו ויקראנה על שמו ואליה
 חוף תים נתלק לשנים ולשון הארץ קטנה בתוך
 ויבן יוליאוקיסר בראשה מגדל גבוה ונקרא פארוס
 עד היום הזה : וחסוחרים מביאים אליה בשמים
 ואבן יקרה לרוב מהודו ומכוש ומשבא
 ומעילים ומשנער ומחמת ומאיי הים דרך ים
 סוף יבואו א העיר ארדיף אשר בקצה ארץ מצרים
 ומשם

חלק ראשון נה

ומשם דרך נילוס • עד אלישאנדריאה : גם
מארצות המערב ילכו שמה דרך הים • צבי היא
ושוק של סחורות לכל הארצות :

וישמע אלמיריקו ויחפו ללכת שמה • ויחזן

על העיר : ויצר עליה ותבא העיר
במצור והרעב כבר • כי לא באו אליה כתמול

שלשום : וילחמו אליה דבר יום ביומו וימותו מהם
עם רב : ויירא שאלאדינו פן יקומו עליו אנשי העיר

מפני זלעפות רעב : ויכתוב אל שיראקון דודו את
כל אשר קרהו • והוא נלחם על עיר אחת בקצת

גבול מצרים בעת ההיא : וישמע שיראקון ויעל
מעל העיר • ויבא בבלה : ויאמר להלחם בערי

הערלים להעלות את אלמיריקו משם • ולא מלאו
לבו • כי שמע כי בצורות הנח : ותהי אתו רוח

אחרת ויקרא לשלום • על יד אונו מצישאריאה
אשר בידו : וישמעו לקולו • ויתן העיר בידם

והשבוים הערלים והישמעאליים שולחו הפשים
וישובו איש אל אחוזתו ביום ההוא • ויצא שיראקון

מכל גבול מצרי • ואלמיריקו וחילו שבו ירושלימה
בשנה הרביעית למולכו היא שנת חמש וששים 65 ו 1

ומאה ואלף :

ויהי לתקופת השנה וישלח קיסר קושטאנטיין
מלאכים אל אלמיריקו לאמר נרדה

108
דברי הימים

מצרימה ונקיצנה ונבקיענה אלינו כי ביד אנשים
פוחזים נתן יי המלכות ההוא : ויטב הדבר בעיני
המלך ויאמר אליהם ישלח מלככם למועד
שר צבאו ונלכה לא אסור ימין ושמאל כי אתי
הוא : ויהי בעת צאת המלכים ויאסוף אלמיריקו
מחנתו וירד מצרימה : ויצר על פילוסִיאו וילכדנה
ואת עמה החרים לפי חרב : וישמע שׁואר השׁולטאן
ויתחלהל כי לא ידע מה ילד יום וישלח מלאכים
אל נוראנדינו לאמר חבה לנו עזרה מצר כי באו
בנים עד משבר וכה אין ללידה ויעש נוראנדינו
ככל אשר שאלו ויקרא את שיראָקון שר צבאו
וישלחנו מצרימה ביד חזקה :

ויקום אלמיריקו אחרי הכותו את יושבי
פילושיִאו וילך מצרימה ויצר
עליה : ויאמר השׁולטאן בלבו הערל הלזה אוהב
כסף ועתה אלעיטנו נא כסף אולי אוכל והעליתיהו
מעלי : וישלח אליו מלאכים לאמר מה פשעי כי
דלקת אחרי ועתה קום לך מעלי ואתנה לך עשרי
פעמים מאה אלף זהובים רק אל תוסף להלחם בי
עוד : ויטב הדבר בעיניו ויתנו לו מאה אלף
בפעם ההיא ויעל מעל העיר ויטאהלו בנן
האפרסמון הוא גן המלך : וישמע כי בא שיראָקון
ביד חזקה וילך לקראתו ויוגד לאלמיריקו לאמר

עבר

עבר שיראקון את הנהר נילוס וגם הולך לקראתך
 ביד חזקה : וינע לבבו ולבב עמו ולא קמה בו עוד
 רוח ללכת : כי ירא את נפשו : וישא את רגליו
 וישוב ירושלימה : ושיראקון הקריב : ויאמר אך
 זה היום שקויתיהו מצאתי מנבולי מצרים עד היום
 הזה : ויצו ויהרגו אנשיו את שׁואר השׁולטאן : כי
 לא נשמר מהם : ויבא שיראקון אל קאליפה פנימת
 וישתחו לאפיו ארצה : ויעשהו קאליפה : שׁולטאן
 תחת שׁואר המת :

וימות גם שיראקון בשנה ההיא : ויעשו
 את שאלאדינו שולטאן תחתיו :
 ושׁאלאדינו איש נבור חיל : יועץ וחכם חרשים
 ונבון דעת : וכסף לא יחשב למאומה עם אנשי
 הצבא : רחמן לשבויים ונאמן רוח : לא יחל דברו :
 ויבא גם הוא להשתחות אֵל אדניו קאליפה כמשפטם
 ויהרגו בקרדום אשר בידו : ואת כל משפחתו
 חוריד ברם שאולה : ויהי שאלאדינו שולטאן :
 וקאליפה ביום ההוא : ויחלק שאלאדינו את כל
 אוצרות קאליפה : אל אנשי הצבא אשר אתו :
 ויהי שומעו בכל הארץ : ויראו הערלים יראת
 גדולה : וישלחו אל מלכי המערב לעזרם : ולא
 עשו מאומה בעת ההיא :

ויזכור הקיסר את בריתו אשר כרת את

1169 אלמיריקו • וישלח בחרש השביעי בשנת תשע
 וששים ומאה ואלף • חמשים ומאה ספינות
 המשוטטות ושבעים ושתים ספינות גדולות נושאות
 אנשי חיל • וסוסים וכלי קרב לרוב • אל שיריאָה
 היא ארץ ארם: על יד מאלדוקאש שר צבאו הקרוב
 אליו ממשפחתו • ואישאנדרו מקונוורשאנו מפוליא
 מרעתו: וישמע אלמיריקו ויאסוף גם הוא אנשי
 חיל • חכבי הסוסים ואישרגלי • מארץ יון ומערב
 לרוב • וילך אשקלונה • וילכו כל המחנה דאמיאָמה
 ויצורו עליה • ויתמהו להלחם שלשת ימים:
 ויבואו תוגרמים ממצרים • ויבואו קרבה לעיניהם
 וישימו בתוכה אנשי חיל וצידה: כאשר אותה נפשם
 ותהי להם הלילה למשמר וחיום למלאכה: וילחמו
 עליה הערלים ויכו חומותיה • גם אנשי העיר מלאו
 את ידם בעת ההיא: וימס לב הערלים ולא נלחמו
 כפעם בפעם • ויש אשר יקרבו להלחם וגברו • ויש
 אשר יקרבו וגברו התוגרמים: ויפלו אנשי העיר
 במחנה היונים כפעם בפעם וישחיתו מהם עשר רב:
 ויביאו אל תוך העיר אנשי חיל דבר יום ביומו
 ויידאו הערלים מאד: ויאמרו טוב לנו לשוב לארצנו
 ממותנו ברעב בארץ מצרים • כי לא היה להם
 צידה והרעב כבר: והיו היום וישלימו אתם מחוסר
 כל • והדת נתנת • וישרפו את האלים המננחים
 ואלמיריקו

הלקראשון

ואלמיריקו שב למקומו:
 וירדו היונים הימה באניות ויווי השליך
 רוח סערה אהים ותשברנה האוניו
 אל הסלעים: ולא נשאר מהם כי אם מעט מזע
 כן יאכרו כל אויביך יי:
 ויהי לתקופת השנה ויהי רעש גדול בארץ
 המזרח אשר לא נהיה כמוהו: ויפלו
 הערים עד היסוד בה: וישארו יושביהם מעט
 מהרבה: ותפול מריפולי וימותו יושביה: וגם
 אנטיאוקיאה נפלה כמעט כלה: אכלה נבלה כל
 הארץ כי שורדה פתאום כמהפכת סדום ועמורה:
 ולא חלו בה ידים: גם מהערים אשר לתונרמים
 לארץ הפיל הרעש הלא הן אלאפיאה וצישאריאה
 ואמאס: ואימישה: ומהערים אשר סביבותיהן
 ותעל צעקתם השמימה:
 ויאסוף שאלאדינו את מחנהו בשנה ההיא
 וילך להלחם בארץ יהודה בחדש
 העשירי: ויהיו פקודיהם ארבעים אף איש רוכבים
 בסוסים: ויירא אלמיריקו מאד: ויחפו גם תוא
 ללכת אשקלונת: ויואל ללכת לקראתם: ועמו
 כמאתים וחמשים פרשים: וילך שאלאדינו עזתה:
 ויתנו לשלל את כל סביבותיה סביבות: וישבו עם
 השבי ועם המלקוח מצרימה:

ויירא אלמיריקו וישלח מלאכים אל מלכי
 קנען ויאמר להם המערב לאמר הבנו לנו עזרה מצר כי
 נדל שאלדינו ושמעו ויצא בכל הארץ וירד גם הוא
 הימה וילך בעשרה ספינות משוטטו אל קושטאנמ
 בשנה ההיא היא שנת אהר ושבעים ומאה ואלף :

ii 71

וישמע הקיסר ויצא לקראתו ויחבקו וישקו
 ויכבדו ויביאתו העירה ויאמר בואך לשלם
 תלא דבר הוא ויסורו החררת וידבר אל הקיסר
 את אשר הכיאו הלום וישם בלבו לשוב לחלם
 במצהים לאמר : נקל אליך הדבר ואליך לעשותו
 ויצא שמעך בכל תארץ : ויטב הדבר בעיניו
 ויהור לעשות ככל אשר דבר : וינחמו וידבר על
 לבו ויאמר שימו לחם ויאכלו וישתו ויתעלצו
 יחדיו : ויקום אלמיריקו וישוב אל ספינותיו וירד
 הימה ויבא אשקלונה בעת ההיא :

אמר היוסף הכהן אוי לי אמי כי ילדתני כי רעה
 שחח ונשקפה מצרפת ושבר בביב'ואים על
 קיצו ועל קצירו שודר נפל : ויהי בשנת ר' אלפים
 תתקלא היא שנת אהר ושבעים ומאה ואלף : וילך
 איש יהודי להשקות סוסו לעת ערב וימצא שם נג
 אחד אשר הלך גם הוא שמה : ויירא היהודי
 ותחלחל ויצא מחיקו כנף עור מתחת למדיו :
 ויראהו סוס הנג בחשך וירא גם הוא וישוב אהור :

ii 72

חלק ראשון נח

ויטאן לבא המימה : ויבחהל הנני וישוב אל ארני
 ויגד לו לאמר ראיתי איש יהודי אשר השליך נער
 קטן המימה אשר הרגו היהודים : ואירא פן יהרגני
 גם אני וגם הסוס נבעת מרגשת המים ואבואח
 להניד לך : ובביבלואים יחודית אשת חיל
 פולצילינה שמח : והוא ידע בארני כי שונא הוא
 אליה מתמול שלשום : והיא ממחרת וירכב על
 סוס וילך אל שר העיר והוא בן בליעל וידבר
 אליו כדברים האלה : ויחר אפו : ויקח את כל
 היהודים והנס כארבעים איש ויתנס בבית הסוהר :
 ותדבר פולצילינה על לבם כי בטחה בשר באהבתו
 אותה כי אשת חיל היא : ולא עשתה מאומה כי
 חטתו אשתו ברוב לקחת : ותדבר על היהודים
 שטנה ולצא מצאה האשה חן בעיניו וישנאה בלבו
 מאד : ויצו אל השומרים פן יניחו את פולצילינה
 לבא פנימה לדבר עמו : כי היא לברה לא תיתח
 בבית הסוהר : ויבקש להתנולל ולהתנפל עליהם
 ולא יכול : כי לא נמצאו עדים בדבר הרעה הזו
 אשר העלילו : ויבא כומר אחד ויאמר איעצך נא
 אדוני את אשר תעשה ותוציני לאור משפט : אך
 אל תקח מהס כופר : ועתה הבאנא את העבד אשר ראח : והשלך
 אותו אל מקוה מים טמאים : והיה אם

דברי הימים

ח

כנים דבריו יצוף על המים • ואם אין ירד תחתיך
 כעופרת : ~~ויעשו כן ויצופו את העבר ויעלונה~~
 ויצדיקו את הרשע וירשיעו את הצדיקים ותהום כל
 העיר עליהם : ~~וישלח השר איש יהודי לשאול~~
 מאתם : מה ותנו לו בכופר נפשם : ~~ויתיעצו עם~~
 הגוי ועם היהודי ויאמרו לתת מאה ליט וחובותיהם
 אשר היו כשמונים ומאה : ~~עודם מדברים וחכומר~~
~~עומד לשטנם ויאמר אל השר אל תפן אל מנחתם :~~
~~ויסב את לבו אחורנית : ולא שמע עוד אליהם ולא~~
~~הועיל הן ביום עברה : ויצו הצורר ויתנום אל בית~~
~~אחד של עצים : ויערכו עצים וחבילי זמורות סביב~~
~~סביב : ויהי כהוציאם אותם החוצה • ויאמרו~~
~~אליהם המלטו על נפשותיכם והיו כמזנו ותחיו ולא~~
~~תמותו : ולא אבו לינאל במים החרונים ויענום~~
~~וייסרום לראורת אולי יוכלו להדיחם מעם : אלהי~~
~~ישראל : וימאנו : ואיש את רעתו עזרו ולאחיו אמר~~
~~חזק ונתחזק בעד אלהינו : כי אנחנו עמו וילי הטוב~~
~~בעיניו יעשה : ויצו הצורר ויקחו את ד' יהואל ברבי~~
~~חוד ואת ה' יקותיאל בר' יהודה חכהנים תלמידי רבנו~~
~~שמואל : ואת ה' יהודה בר' אהרן • ויקשרום בעבותתו~~
~~ויציתו אש בעצים : ותתלקח האש בעבותות אשר~~
~~על ידיהם וינתקו : ויצאו שלשתם : ויאמרו אל עברי~~
~~הצורה הן לא שלט בנו האש ומדוע לא נצא :~~

ויאמרו

ח ט 2 11

חלק ראשון נט

ויאמרו חי נפשנו אם תצאו מזה ויפצרו בהם
ויושיבו עור אל בית המוקד : ויוסיפו לצאת
ויתפשו בני אחר לחביאו עמהם אל המוקד כי
גבורי חיל היו : ויתחזקו הערלים ויקחוהו מידם
ויהרגום בחרב : וישליכום אל תוך האש : ולא
נשרפו גם הם : גם יתר היהודים אשר היו אתם
שלשים ואחד נפש : אך פרחו נשמתם וימותו לפני
י' : ויראו הערלים ויתמהו איש אל רעהו : ויאמרו
אצבע אלהים היא : אך קדושים חמה כי קדשו : וזו
דוד הכהן היושב באחרת מערי הצורר ראה כל
אלה : אשר הלך להליץ בעדם : ולא להועיל : כי
מאת י' היתה זאת : היא נפלאות בעינינו : ויתח
היהודים אשר בארצו נתנו אל הצורר אלף ליט'
וזאת המגפה נחיתה : וזאת המגפה נחיתה
בימי לודוביקו יוניאורי המלך : ברביעי בשבת
בעשרים יום לחדש השלישי : כרבנים האלה כתבו
מאור'יאנסקי הקרובה אל חללי' אל רבי יעקב :
ועוד כתבו ויהי כעלות הלהב וישאו קולם פה אחר
זירנו : ויאמרו הערלים שמענו שירכם : ולא שמענו
מימינו כמותו : וידענו באמת כי עלינו לשבח היתה :
בנות ישראל על הנפשות המתורות האלה בכנה
הנאהבים והנעימי בחייהם ובמותם : אל
תלבו בני משי אל תעלו שני' כי גלה כבוד

מישראל • ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה •
 ולא נתנו אז לקבורה • ויהי לימן עור ויבואו היהודים
 ויקברו את עצמותיהם • ויבכו עליהם בכי גדול כי
 גדל הכאב • ויקבלו כל היהודים אשר בצרפת ואי
 חים • את היום המר הזה ליום הספר ותענית •
 במאמר הנאון רבינו יעקב בר מאיר • אשר כתב •
 גדול יהיה הצום הזה מצום גדליה • כי יום כפורים
 היא • וקבלו היהודים את אשר החלו לעשות •
 בשנה • ההיא באו לקולוניא • רבי בנימן הנדיב
 ורבי אברהם הסופר • ויהי בחיותם
 ברחוב העיר • ויסת עליהם חלפני אחד • אשת מבנו
 העיה לאמר • ראו הביאו לנו • אנשים עברים • כסף
 סגים לשקר בנו • ויתנו לי את הכסף השקר הזה •
 כיהזה • כי החלפני נתנו אליה • למען כחש כיום
 הזה • ויתקבצו עליהם אנשים ריקים לאלפים
 ויאסרום ויענום • וישימו בסדר הגלם • בני יעקב
 הלכו אל השרים בשמעם • ויהרו נדרים ולא אבו
 שמוע • ויתעצבו האנשי מאד • וילכו אל החנמון •
 וידבר אתם קשות • וידחם מדחי אל דחי • לא דבר
 אתם נכונה • ויהי ביום השלישי ויבאו אל החצר •
 ויאמרו תנו לנו מליץ ולגא אבו שמוע • ויאמרו
 לקצות ארץ ידיהם • ואנשי העיר נסבו לראורת •
 וישמעו היהודים ויקרעו שמלותם • וילכו אל בית

תפלתם

116

112

חלק ראשון ס

תפלתם ויצומו ויספרו ויבכו מקטנם ועד גדולם :
 ויוציאו ספר התורה וידרו נדרים וישלמו יד ליה :
 ויורידו כנחל דמעה : וישמע אלהים ארץ נאקתם -
 וישם בלב השופטים לקחת שוחד : לבלתי שפוך דם
 נקי : ויתנו הקהל וחיהודים אשר סביבותיהם קָה
 מגינים להצילם : וגם הם נתנו שלשים : זמרו ליה כי
 גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ : אשר כל אשר
 יבא אל חצר קולוניא : ונמר דינו : אחד דתו
 לחמית : ולא יצילנו זחב וזכוכית : ולא יתקעו
 בחצוצרות וקול שופר הריעו בית און : וימשכו
 הפעמון בחבלו השוא : כתרו את בנימן הרדיפוהו :
 הוציאו את אברהם : מנוחה הדריכוהו ויצילם יי :
 לא נהיתה כזאת : מאז היתה לנו : ברוך יי אשר לא
 נתנם טרף לשיניה אמן ואמן : ויצאו ויברכו את העם
 ויתנו תודה לאהים ויענו כל העם אמן : זוכרה להם
 לקהל קולוניא אלהי לטובה וריבה ריבם : אפרים
 בן יעקב כתב כל אלה ואביאם על ספרי : בימים
 ההם עלה שאלאדינו אל ארץ יהודה פעמים : ולא
 עשה מאומה וישוב אל ארצו : וימות נוראנדינו
 צורר הערלים שר אלפיאה ותשע ועשרים שנה
 מלך : והניח ממנו שם טוב בין אויביו : כי צדיק הית
 בדורותיו : ואיש גבור חיל :

וימות גם אלמיריקו המלך בשנת שנים עשר

דברי הימים

1175 למולכו היא שנת חמש ושבעים ומאה ואלף :
 וימלך באלדואינו בנו תחתיו והוא בן שלש עשרת
 שנה בעת ההיא : ולהיותו נער וחולה מנעוריו נתנו
 תנחת המלכות לראימונדו שר טריפולי ויהי להם
 לרועה :

בימים ההם לקח שאלאדינו את דמשק כי נקרא
 מיושבי העיר בחיות בן נוראדינו מלכם
 אצל אללאפיאה וחוא נער : ויחפו ללכת עם מחנהו
 אל העיר צילוציאה וילכו את כל הערים אשר היו
 לנוראדינו בנליל ההוא ככל אשר זמם : וישמע
 המלך באלדואינו וישלח לקראתו את שר טריפולי
 ביד חזקה : וישמע שאלאדינו וישלח אליו מלאכים
 לאמר אל תמנעני מלהלחם בבן נוראדינו כאשר
 עם לבבי ואני אשיב אליך את האנשים אשר הניח
 אצלי רינינאלדו שר אנטיאוקיאה לערבון והלכו
 לדרכם חפשים : וייטב הדבר בעיני שר טריפולי :
 ויקח את האנשים ההם וישוב ירושלימה : עודנו
 נלחם בנליל ההוא ובאלדואינו הלך ביד חזקה
 בנבולי דמשק ויצא שירושידולו אח שאלאדינו
 שר העיר לקראתו ביד חזקה וינגף לפני באלדואינו
 ויפלו רבים מאנשיו לפי חרב : והנשארים ברחו
 לנפשם ויקחו הערלי את השלל וישובו ירושלימה :
 ושאלאדינו שב מצרימה אחרי לוקחו את כל הערים
 אשר

חלק ראשון סא

אשר היו לנו ראֹדֵינוּ ויאסוף עוד כששה ועשרים
אלף איש ויעל לנקום את נקמת אחיו : וישמע
באלֹדֵינוּ המלך ויאסוף גם הוא אנשי מלחמתו
ויצא מאשקלון ועמו כשלש מאוֹ וחמשה ושבעים
פרשים לובשי שריוֹן : ויערוך אתם מלחמה
וישחיתו מאנשי שאלֹדֵינוּ עם רב והנשארים
ברחו למו ותהי להם נפשם לשלל : וירדפו אחריהם
עד הלילה ויברח שאלֹדֵינוּ ועמו כמאת סוסים
וישוב אל ארצו : ויקחו הערלים את השבי ואת
המלקוח וישבו ירושלימה :
ויעל עוד שאלֹדֵינוּ ביד חזקה ירושלם למלחמת
עליה בשנת שבע ושבעים ומאה ואלף :
ויצא לקראתו באלֹדֵינוּ ויערוך אתו מלחמה
ויננפו אנשי שאלֹדֵינוּ ויתנו עורף ויפלו מהם חללים
ארצה : והנשארים ברחו אל המחנה אשר שם
שאלֹדֵינוּ ויתחלחל ויצאו גם הוא והאנשים
אשר אתו השדה ויערכו את הערלים מלחמה
ויפלו רבים לפניו חללים ונגפים ארצה בעת ההיא :
והנשארי ברחו לנפשם ויברח גם המלך משחיתות
התוגרמים בעת ההיא : ואודו שר הצבא נתפס חיו
וימות בבית הסוהר : בשנה ההיא הגדיל לעשות
שאלֹדֵינוּ בארץ יהודה ובכל אשר פתח הרשיע
ומיִיתָה זאת : וישלימו את שאלֹדֵינוּ שנתים

1177

1179

ותשקוט הארץ : ולא זכר שאלֹאֲדִינו ארֶץ בְּרִיתוֹ
 ויאסוף כעשרים אלף איש : ויעל ביהודה וישלול
 את ערי הפרזי : ויצאו לקראתו כשבע מאת פרשים
 ויערכו אתם מלחמה ויננפו חתונרמים מפניהם :
 ויפלו מהם לפי חרב כאלף איש : ומהערלים לא
 נפקדו כי אם מתי מספר : וישוב שאלֹאֲדִינו אל
 ארצו : ויאסוף עוד אנשי חיל : ויעבור את חנהר
 פרת : וילך ארם נהריום : וילכוד את קֶאֶרֶאם : ואת
 אִידִישָׁה : ואת כל הערים אשר סביבותיהן : ואת
 כל הערים אשר תיולאתיו של נוראֲנִינו : ולא היה
 מידו מציל : וישמע באלֹדֹואֲינו כי הלך אל ארֶץ
 רחוקה : ויאסוף מחנתו וילך להלחם בדמשק :
 ויצר על זורֶאֶם הקרובה אליה : וילכרנה בחזקה :
 וילך משם ויצר על המבצר אשר לקח שאלֹאֲדִינו
 מידו : עד רדת : וישוב עם כל השלל והשבוי
 ירושלימה :

ויאֶל לודובִיקו יוניאֹורי מלך צרפת וימליכו את
 בנו פִּלִּיפּוֹטֶרס היותו בן חמש עשרה שני
 וימשחוחו בשמן : וישימו כתר מלכות בראשו :
 בפעם הראשונה בריִנס : ובשנית בפֶּאֶרִיש בשנת
 1179 תשעושבעים ומאה ואלף : וייטב פִּלִּיפּוֹ בעיני
 עבדיו להיותו צורֶה הנהוֹדים : ובבחרותו עשה בהם
 שפטים כי העלילו עליהם : שבכל שנה היו שופכים

121
חלק ראשון סב

דס נקי וידל ישראל מאד : ויהי בעיניו בעל נפש :
ולא סבל המגדפים והמקללים : ויצו בכחרותו
לכבד שם האל בכל מלכותו : וחדת נתנה בפאריש
וסביבותיה :

וישוב שאלאדינו אחרי לוקחו את כל ערי ארם
נהריים : ויעבור את הנהר פרות : וישוב אל
נליל סלישיריאת : ויקח ארת העיר הנדולה
אלאפיאת : בתנאים וייראו הערלים מאד : כי
ממלכות שאלאדינו עליהם סביב : מצרים מים :
וארם צובא מקדם : וארץ יהודה בתוך : ויחוקו את
ערי הנבול ויתנו בהן צידה : כי נפל פחדו עליהם :
וימס לבבם ויהי למים :

ויחלא באלרואינו והצרעת פרהה במצחו : מלכר
חולי הפיל אשר חלא מנעוריו : וירא כי
אברה תקותו : ויתן את נואידון מלישיניאקו : בעל
אחותו לרועה : רק הכסא יגדל :

וישוב שאלאדינו וחילודמשק : ויעל ביהודה :
ויצאו הערלים לקראתו אל המקום אשר
נמת שם אהלו ויחנו נגדם : והיו פקוריהם אלף
ושלש מאו פרשים לובשי שריון וחמשה עשר אלף
רגלי : ובראשם כואמונדו שר אנטיאוקיאת
וראימונדו שר טריפולי : אנריקו דוכוס לובאניאת :
אשכנזי : ורודולפו ממילוני : ארבעה מלכים את

האחד : ויחלק לבם כי קנאו בנואידון • אשר גדל
 המלך ויאמרו לֹא טוב להלחם : וישבו שם
 שאלֹאֲדִינו והאנשים אשר בגליו קרובים אליהם
 שמנה עשר יום • ויהי לערלים לחרפה : ויעשו בגליל
 ההוא ככל אשר אותה נפשם • ואין מכלים בארץ
 דבר • וישבו אל ארצם • וישבו שֹׁאֲלֹאֲדִינו מקצה
 שלשים יום • ויצר על העיר קִרְאָק היא סלע מדבר
 לראשונה • וישפוך אליה סוללה : וירא המלך את
 הנעשה ויעבר את טבעתו מנוֹאֲדִון • בעל אחותו •
 ויתנה מעצת השרים לבאלֹדֹואֲינו בן אחותו אשר
 ילדה לגוֹאֲלִיִּלְמו מארקיש מונפיראֲמו : וימליכֹהוּ
 למלך • וישם כתר מלכות בראשו : ויאסוף מחנחו •
 וילך להציל את העיר מיד שאלֹאֲדִינו • וישמע
 שאלֹאֲדִינו ויעל מעל העיר וישוב אל ארצו • בשנת
 1180 שמנים ומאה ואלף • והמלחמה שקטה :

בשנה • ההיגה היא שנת ר' אלפים תתקס יצאו
 בספינה אנשים עברים מקולוניא אשר
 באשכנז : ויצאו מהם היבשה ללכת על שפת הנהר •
 והי בהיותם אצל ביבראֲמי העיר והנה ספינה אחרת
 אחריהם : וימצאו מלחיה נערה גויה נופלת על שפת
 הנהר רינוס • לא נודע מי הִזָּהה • ויצעקו אחריהם
 לאמר מדוע הרגתם את הנערה הזאת : וילכו הלוח
 וצעוק אחריהם עד העיר • ויכוס וישליכום חיים
 ברינוס •

ברינוס • וגם ארז אשר בספינה השליכו חיים :
 ויפצרו בהם מאד שימירו את כבודם • ויקדשו את
 יוצרם • ולא אבו שמוע : ואת הקהלות העניש
 פיד' ריקו בארבה רושה הקיסר • בחמש מאות
 זחובים • וגם ההנמון העניש את היהודים אשר
 בארצו ד' אלפים ומאתים : ולולי צבאות כמעט
 כסדרם היו • כי היה הפורענות הולך וגדל : וימשכו
 את רבי יהודה אחד מההרוגים ברנליו סחוב והשלך
 במים וביבשה • מעיר לעיר וממדינה למדינה : גם
 בקולוניא גררוהו משער לשע' וכמעט חיים בלעום •
 לולי יי' שהיה להם ויתן הונם תחתם : ית שמו אמן :
 לימים עוד מעט סגר יומו באלדואינו המלך
 הזקן • וימות גם באלדואינו המלך
 הנער אחריו : ותשוב המלוכה אל נוא' דון • בעל
 אחותו • ובעיני ראיו' נדרו שר מריפולי רע : ויהיו
 דבריו את שאל' דינו • ואיש לא ידע מאומה : ויקחו
 הישמעאלים מערי הערלי' כאשר אותה נפשם בעת
 ההיא :

וישלח נוא' דון המלך מלאכי' אל מלכי המערב
 לעזרה : ויבואו אל פיליפו בימי אביו •
 ויתנו לו מפתחורת קבר משיחם ומפתחורת שערי
 ירושלים : ויקבלם וידבר על לבם • ויועדו בפא' ריש •
 ויצאו את הכמרים לדרוש אל השרים ללכת

דברי הימים

ירושלימה : ויאסוף אנשי היל פרשים ואיש רגלי
 ויתן את שכרם וילכו ירושלימה :
 ויאסוף עוד שאלאִדִינו אנשי היל תונרמים
 וערביים לרוב ויבא בארץ יהודה ויצר
 על הנליל : ויאסור גואִידון המלך את רכבו ואת
 עמו לקח עמו : ויצא לקראתו ביד הזקה ויעל
 שאלאִדִינו מעל העיר וילך לקראתו : ויערכו שם
 מלחמה מן הצהרים עד הערב : ויהי השמש לבא
 וישבו לאהליהם : ויאכלו וישתו ותהי להם הלילה
 למשמר : ויהי ביום השלישי : ושאלאִדִינו הקריב
 ויועצו הערלים ויאמרו ומה לעשות : ויען אחד
 מאנשי החיל יואִניש שמו יודע מלחמה ונבון דבר :
 והוא ישב את התונרמים לראשונה : ויאמר שמעני
 אדני המלך טוב לנו לחלחם עם המחנה אשר רגל
 שאלאִדִינו שם : כי אם ייטב בעיני האלהים ונתנו
 בידנו : והיה המחנה הנשאר למרמס : ואם אין דע כי
 בלתה אלינו הרעה : וייטב הדבר בעיני השרים
 ובעיני ראימוֹנרו שר טריפולִי רע : ויהם את העם
 לאמר מדוע תשמעו לעצרת האיש הבליעל הלזה
 ההמיר דתינו : ועתה שב אלינו : ובמה יתרצה עוד
 אליהם הלא בראשי השרים האלה אשר אתנו היום
 ויבז את עצת המסכן : ויפלו באויבים ויערכו אתם
 מלחמת כחום היום ויעפו : ויצמא העם למים : ולא
 יכלו

חלק ראשון סד

וכלו לעמוד לפני זרון החצים ואבני הקלע ויתנו ע
 עורף וינוסו לנפשם : ושר טריפוליו והאנשים אשר
 ברגליו השליכו כלי מלחמתם וינוסו : וילכו אל
 מבצר סאפיט ויפלו רבי מהעברים ארצה במלחמה
 ההיא : וידו המורים ויכו את הנמון עכו נושא הצלם
 ויהי בצאת נפשו ויתנהו למרעהו : והוא נתנו אל
 המלך גווידון בעת ההיא : וילחמו המלך והאנשים
 אשר אתו ויפלו אנשיו חללים ארצה ויתפשוהו
 חי ואת צלמו ויוליכוהו אתם : לא נחיתה כמלחמה
 ההיא מאז הלכו העברים לרשת משכנות לא להם :
 ויאמרו אבד נצחנו כי נפלו גבורים בעת ההיא :
 ומעטים נתפשו חיים : ויצו שאלדינו לאמר לא תחיו
 כל נשמה ויורידם בדם שאולה : וגם את ריגניאלרו
 אשר היה לפניו שר אנטיאוקיאה צורר התונרמים
 ואיש ריבם הביאו לפניו : ויסר ראשו מעליו ו
 וישסעוהו וכאשר שכלת נשים הרבו נשכלת אמו
 בעת ההיא אל נקמות יי : ויהלק סלאדינו את השבי
 ואת השלל אל אנשי הצבא ויתן תודה לאלרים :
 את גווידון המלך לברו השאיר חי : ואת שר
 הצבא אשר נתפש אתו : כי חלה המלך
 את פני שלאדינו ויתנהו אליו : והיה המלך ויתנהו אליו
 ויהי אחר נתון יי את אויבי שלאדינו בידו וילך
 משם ויצר על עכו ויתנו העיר בידו ביום

118

118

דברי הימים

השלישי : וילך אל בארומ ויתנוחו גם אנשי העיר
בירו : לא היתה קריה אשר שנבה ממנו עד אשקלון
בעת ההיא * כי מתו כל אנשי המלחמה אשר היו
בתוכן ויצו שאלאדינו ולא הרעו אנשיו למאיש ועד
אשה * בכל הערים אשר פתחו לו בשלום : אנשי
אשקלון לברם לא אבו שמוע אליו לאמר לא נתן
העיר עד שומענו את הנעשה בירושלם : כי בצורה
היא ויצורו עליה ימים תשעה וילחמו אליה דבר יום
ביומו ויהי כי לא יכול ועל משם ירושלימה :
וישמעו העבדים אשר בירושלם כי נלכד מלכם
ופתלם וכי מתו גבוריה ואנשי מלחמתם
וימס לבבם ויהי למים * ויתפללו לאלהיהם ויגזרו
צומות ויורירו כנהל המעה * ולא שמע אליהם : כי
הוא אומר לעין הקיצה * וכל רוח אין בקרבם :
ויקרבו שאלאדינו ירושלימה דרך ים ויצר עליה
ותבא העיר במצור : וילחמו אליה יום יום
וישפכו איה סוללות * ויכו חומותיה עד רדת * וייראו
אנשי העיר מאד : ויהי בראותם כי אין לאל ידם וכי
כלתה איתם הרעה * ויתנו העיר בידו * ויתנו לו כסף
פריון נפשם * וילכו הם ונשיהם ומפס חפשים : ויבא
סאלאדינו העירה בחדש השמיני הוה * חדש חשון
בשני לחדש * בשנת שתים ושמונים ומאה ואלף *
וישמעו הסוסים בנמות לחרבת הערלו * אך א חנמה
הגדולה

127

חלק ראשון סה

הנדולה לא באו כי פראוה הערלים אשר מאשור
 בכסף וזהב לרוב : ולמקדש יי' ההרוס כברו
 התוגרמים ויצו שאלאדינו וירחצו קירות הבית
 סביב במי וורדים טרם בואו שם : ויקטרוהו ברית
 ניהח ויבא פנימה ויתפלל אל יי' ויצא החוצה :
~~ויצו וישברו את פעמוני הכמורת במחלמות
 היטב ועודן שם שבורות להרפת~~
 הערלים עד היום הזה : ומי היה כל אלה היא נפלאות
 בעינינו למען הדיחם מעל אדמתו : כי מלאו הארץ
 חמס מפניהם וכטמאת הנדה היתה דרכם לפניו :
 ויצאו מתוכה חכמרים והערלים המערביים :
 והנוצרים ההודיים והמארוניטי והיאקוביטי *
 והניאורניאני והארמיני : והניסטורני נשאר
 שמה ויהיו לתוגרמים למס עובר נמו שכמס
 לסבול :

והקול נשמע ויתנו את שאר הערים הנצורות
 אל שאלאדינו לא היתה קריה אשר
 שנבה ממנו כי יי' אתו :

ויאמר בארצות המערב לאמר בא שאלאדינו
 ירושלימה והנה מציב לוי יד ותחום
 אשכנז מאד : ויתנו לב ללכת להצילה מידו ויקומו
 על עס יי' לבלעם היים : ויתנם יי' לרחמים בעיני
 הקיסר פיגיריקו בארבה רושה ויצו את הכמרים

לבלתי דבר על היהודים מטוב עד רע: ויצילם בכל
 כחו: ולא נגע בהם איש: ואל הקיסר נתנו מנחה
 וישא את פניהם: זכור לו אלדים לטובה יהי שם יי
 מבורך לעד: אשר לאנתנם טרף לשניהם:

1182 בשנה ההיא היא שנת שתים ושמונים ומאה

ואלף: מת לודוביקו יוניאורי מלך

צרפת והממלכה נכונה ביד פיליפו בנו אשר
 1179 הומלך בשנת תשע ושבעים ומאה ואף

בימי לודוביקו אביו: וילכו העבלים המערביים
 והצרפתים אשר יצאו מירושלם: הם ונשיהם וטפם
 אל עבר טריפולי: כי אמרו בצלה נחיה בגוים: ויצא
 אליהם שר טריפולי ובני הבליעל אשר אתו: ויקחו
 את כל אשר להם וירעו אליהם יותר מאשר הרעו
 התוגרמים: ותהי בתוך הכאים אשה וכנה על
 כתפה: ויקחו את כל אשר לה: ותלך הלוד ובכה
 ערומה: אשר לאנסתה כף רגלה הצנ על הארץ:
 והיא מרת נפש: ותשלך את בנה אל הים מקוצר
 רוח ומחוסר כל והיא מר לה:

ויכתוב שאלאדינו אל ראימונדו שר טריפולי
 לאמר: ויעמדו נא גם אנשי עירך עמי
 בברית: כאשר נשבעת לעשותו: ויצו ראימונדו
 ויקראו את כל העדה: וישביעם לעשות ככל אשר
 יאמר אליהם: ויאמרו הלילה לנו מלחשבע
 במרם

במסרם נדע על מה ועל מה : ויפצר בם : ויאמרו הרף
 ממנו עד בקר ונשיבה אליך דבר : וייטב הדבר
 בעיניו וישבו איש לביתו : ויהי בבוקר וימצאוהו
 נופל מת על מטתו : לא ידעו מה היה לו : וילכו
 לראותו וימצאוהו מהול : אז גלו עבדיו סודו כי בעל
 ברית היה לשאלאדינו : ולא נודע עד יום מותו :
 וישבע לו לתת בידו את העיר : ולהיות לו עבד
 מעלה מנחה כל הימים :

ויסע שאלאדינו וילך אשקלונה : ויצר עליה
 וישפכו אליה סוללה : ויהי בראותם כי אין
 לאל ידם : ויקראו לשלם ויאמרו את העיר נוזן בידך
 אך כי תשלח את גואידון מלכנו : ואת שר צבאו
 הפשים מעמך : וייטב הדבר בעיניו ויעש ככל אשר
 שאלו : וילכו אנשי העיר הם ונשיהם ומפס הפשים :
 ויסע מאשקלון ויצר על צור : וישפכו אליה סוללה
 ולא יכלו לה : כי נתקבצו איה אנשי החיל הנשארים
 ויצילוה נידו :

ויסוב מעליה וישלח את צבאותיו אל עבר א
 אנמיאוקיאה : וימאן להלחם בערים אשר
 על שפת הים : כי הגיע שם שר צבא ויליאלמו מלך
 ציציליאה ועמו חמישים רוניאות להיות לערלים
 לעזרה : ויהי להם לעינים : וילך גם שאלאדינו אל
 גליל אנמיאוקיאה : ויקחנו כקחת איש ברל אוזן :

בשלשה חדשים : ואל העיר לא קרב : כי אמר
 אקחה את כל סביבותיה ואפשימנה ערומה : אחר
 יצאו אלי לשלום : וישוב עוד אל ארץ יהודה : וחקן
 על צור שנית ויצר עליה סביב : כי הינה נשארת
 לערלים בעת ההיא : אז הגיע שמה קונראדו בן
 בוניפאציאו שר מונפירה ותו איש חיל : ויבא העירה
 ביום אשר נתפס המלך : ויאמר אל זקני העיר אם
 אציל אתכם מיד שארדינו : אנכי אהיה לכם לראש :
 ויאמרו זקני העיר ה' שומע בינותינו אם לא כדברך
 כן נעשה : וישומו אותו עליהם לראש ולקצין : ויחל
 להצילם מיד שארדינו : ויפול על מחנהו פתאום
 ויגרשם מעל העיר : ואת ספונותם שרף באש : ויחר
 לשארדינו : ויעל מעל העיר : ויצר על המגדלי אשר
 לערלים סביב : ימים רבים וילכדם בחזקה בהשבר
 להם מטה לחם :

וישמעו מלכי המערב ויתנו לב לנקום דם

הערלים השפוך מיד התוגרמי : ויוסדו

יחד במלכות צרפת : אינריקו מלך אינגלאטרה :

ופיליפו השע מלך צרפת : והכמר מירינשו : מצור

בנותם : ביום השלישי לחדש זינאר נועדו לב יחיד

ויתנדבו ללכת בפני הכומר : וישומו עליהם הצלם

לאות : ויתנדבו רבים מחשרים אשר אתם : גם הם

ללכת : ויעשו עץ וירימוהו לנס במקום אשר דברו

שמחה שני המלכים האלה • ויבנו שם במה למזכרת •
 ויכרתו שניהם ברית : ויקראו שם המקום שדה
 קדש • ושדה החרם יקרא • עוד היום בארץ
 נורמאנדיאה :

גרש
 קרט

וירבו היתודים בפאריש ומכיבותיה בימים ההם •
 ויעצמו מאד בעושר ונכסים : ויקחו להם
 עבדו ושפחות בנות אנכר מכל אשר בחרו • ויקנאו
 בהם הצרפתים מאד • וישמו עליהם עלילות דברים
 לאמר לוקחי אתם כלי הכסף והנביעי אשר בבמות
 לערבון • ואתם מבזי אותם • ותשקו בהם את בניכם
 ואת בנותיכם למען חלל : ויוסיפו עוד שונא אותם
 וימצאו עלילות דברים לאמר • שבכל שנה היו
 משימים נוי אחד בצלם במערות • וימדרו את חייהם •
 וישמע פיליפו המלך בבחרותו בימי אביו • וישמור
 את הדבר : ויהי בשנת ד' אלפים ותשע מאות וששת
 וארבעים ליצירה היא שנת ששה ושמוני ומאה ואף :
 ויצו ויתפשו את היהודים אשר בכל מלכותו • ויקח
 את זהבם ואת כסףם ויגרשם מארצו : ורבים המה
 את כבודם בלא יועיל בעת ההוא : ומבתי התפלת
 עשה במות לפסלו • כירוחזנונים התעה • יראה
 נישפוט : על הנרוש הזה אמר אבן בוחן שמעתי
 אומ' להרים כסונו נבעות נפלו עלינו נעויתי משמוע
 ברעה אשר ימצא את עמי • נכתלתי מראות באבדן

מולדתי • ותקצר נפשי בעמל ישראל: בעלות עלינו
רוח המושל זה שבע עשרה שנה להגלות עמי בראש
גולים: על צאן קדשים נטה קו תהו הפכם באפו •
וביד חזקה יגרשם מארצו:

ויהי מקץ שנתים ימי' ויעשו עצה בפא'ריש ויתנדבו
שם שרים רבים ונכבדים ללכת להלחם
בארץ יהודה • וישמו עליהם אותות: ויצו המלך
לאמר אשר לא יבא אתנו למלחמה • עשר יעשר את
כל אשר לו • לתת לאנשי הצבא • ויקראו שמו
מעשר שאלא'ינו עד היום:

גם פי' ד' ריקו הקיסר נתן את לבו ללכת בשנה
ההיא • אחרי השלימו עם אליס' אנדרו
האפיפיאור • לכופר פדיון נפשו כאשר נדר אליו •
וישם גם הוא ברמעות עיניו • הצלם על כתפו: ויעש
כל אשר אמר וילך ביד חזקה פרשים ואיש רגלי •
וילך גם קונראד'ו בנו השני עמו: גם משאר המדינות
הלכו שרים רבים ונכבדים למלחמה ההיא: וילכו
גם בעלי פי'סה בספינות הנדולות ובמשוטטות • ויהי
ההגמון שלהם לראש: ומפרישי'אה ומדאצי'אה הלכו
חמישים ספינות ומפלאנד'ריאה • שבע ושלשים
אוניות נושאות כלי קרב ואנשי חיל: •
ויהי בהכין מלך צרפ'רת • ואינגלא'מ'רה • אנשי
חיל וכלי קרב ובר ולחם ומזון ללכת
לדרכם •

חלק ראשון סח

לדרכם : ויבא ריקארדו בן מלך אינגלאטירה ביד
 חזקה בארץ אלוף טלושה : אשר תחת מלכי
 צרפת וילכוד מבצרים רבים : ויגד ראימונרו למלך
 פיליפו את כל אשר עשה וחמתו בערה בו : ויאסוף
 גם הוא אנשי חיל : וילך אל ערי אינגלאטירה ויקח
 גם הוא מבצרים רבים במדינת אלואירנ'א וישם
 בתוכם משמר : וגם אינריקו מלך אינגלאטירה
 מלא את ידו ביום ההוא : ויבא צרפתה ביד חזקה
 ובכל אשר פנה הרשיע : ומיו היה כל אלה : ויהי
 כבא הסתיו וישלימו ביניהם והמלחמה שקמה :
 אז אמר ריקארדו אל אינריקו מלך אינגלאטירה
 אביו : תנה את אשתי את אחות פיליפו מלך
 צרפת הנתנה לך מאת אביה למשמרת לתת אותה
 אל אחי הכבוד לאשה : והנה אינריקו אחי מת : ואלי
 משפט הירושה : ולא שמע אליו המלך : ויחד
 לריקארדו בנו מאד : וילך מאתו אל מלך צרפת
 ויכרתו ברית שניהם : וישבע לאמר לא אמרה את
 פיך כל הימים : ויהי בעת צאת המלכים וילך פיליפו
 ביד חזקה בארץ אינגלאטירה : ויברח המלך
 ריקארדו מפניו מהעיר צינומאנינשי וילכדנה המלך :
 ויבא ער הנהר ליג'ר : ויעבור פיליפו ראשון : ויעברו
 כל אנשי הצבא אחריו : ויקח את העיר טורוננינשי
 בחזקה : ויחלה המלך אינריקו מדאנה : כי הקי' י'

אליו הרעה מתוך ביתו בתיותו אצל מגדל קינונים
 וימות : וימלך ריקארדו בנו תחתיו : בשנת ד' אפים
 תתקן היא שנת תשעים ומאת ואלף : ויתנו כתר
 מלכות בראשו בעיר לונדריש : בבית המלכו אשר
 מחוץ לעיר :

ויאספו שם עם רב מצרפת ומאיי הים : ויבאו
 גם היהודים ראשי העם : בתוך הבאים :
 להביא למלך מנחה : וילזנו עליהם לאמר לא נכון
 הדבר : שיראו היהודי בעטרה שיעטירו לו הכמרי :
 וידחפום ויתעללו בהם : והמלך לא ידע מאומה :
 והקול נשמע בעיר לאמר הדבר יצא מפי המלך :
 להשמיד את היהודי : ויקומו עליהם פתאום ויהרסו
 בתיהם ומגדליה : ויהרגו בהם כשלושי איש : ומקצת
 שחטו את בניהם ואת עצמם לבלתי הנע ביום המר
 ההוא : שם נפל שדוד רבי יעקב מאורלי אינש על
 קדוש יוצרו ביום הנמחר ההוא : ומכל אלה לא ידע
 המלך ריקארדו מאומה : וישמע את קול החמון :
 ויאמר מה אלה היום : ויען השוער ויאמר אין דבר :
 רק כי הנערים שמחים וטובי לב : ויהי בשמעו את
 הרעה הגדולה הזאת : ויחר אפו מאד וחמתו בערה
 בו : ויצו ויקשרו השוער בזנבות הסוסים : ויגררוהו
 סחוב והשלך בשוקי וברחובו עד צאת רוחו וימות :
 ברוך הנותן נקמות אמן :

ויהי

135
חלק ראשון סט

ויהי בשנה ההיא • ויקם גוי אחד על איש עברי
 ויחרנהו כי שונא הוא לו • בעיר ברִישׁ •
 ובסיפריהם בראי' בארץ צרפת : ויצעקו קרוביו
 אל השרית אשר בעיר : ויתפשו את הרוצח ויתנוהו
 במשמר : ויוציאוהו ביום הפורים ויתלוהו על העץ •
 ולא שמו את לבם כי עבד מלך צרפת הוא : וישמע
 פיליפו המלך • וחמתו בערה בו : ויאסור את רכבו
 ואת עמו לקח עמו • ויבוא העירה בראי' ויצו
 וישרפו את היהודי באש וחמתו שככה : ובספריהם
 מצאתי כי השרופים היו שמונים : וכלם עשירים
 חכמים וידועים ורבנים • ולא ~~אבו לנאל~~ ~~במים~~
~~תהוה~~ : ויתחוק רבי יוסטוב ביום ההוא • וישחוט
 מהם רבים פן ~~ינאלו במים~~ • והשאר נשרפו ביום
 המר ההוא : רק את הנערים אשר לא מלאו שלש
 עשרה שנה צוה לבלתי נגוע בהם • ותהי להם
 נפשם לשלל :

ובשנת ד'אפים תתקנא היא שנת אחד ותשעים 191 א
 ומאה ואלף • קמו חמועי על עם יי אשר
 בעיר אברוד • אשר באינגלאטירה • ביום שבת
 הגדול • וינוסו אל בית תפלתם : ויעמוד הרב ר' יום
 טוב • וישחוט כס נפשי • וגם אנשים אחרים מלאו את
 ידם ביום המר ההוא : ויש שצוה לשחוט בנו יחידו •
 אשר לא נסה כף רגלו תצנ על הארץ • ומתם נשרפו

על יחוד בוראם • ויקדש בם קרוש ישראל : ויהי
מספר התרונים • מאה וחמישים נפש • אנשים ונשים
ומג • ויהרסו הבתים ובבזזה שלחו את ידם : ויקחו
הון רב וחמדת ספרים נחמדים מזהב ומפז • ויביאום
לקולוניא • וימכרום אל היהודים : וכן עשו אויבינו
בשאר המקומות • גם בעיר אחת אשר לא נמצאו
שם כי אם כעשרי איש • קמו עליהם פתאום ויהרגום
על אשר מאנו לינאל במים הזרונים : ראה יי והביטה
וריבה ריבם :

ויואל • גואידון מלך הערלים אשר בארץ יהודה •
מעצת שריו • ללכת אל צור • להתחבר עם
אנשי הצבא אשר שם • והוא יושב אצל מרפולי
בעת ההיא : וישלח מלאכים אל קונראדו שר
מונפורה • לשאול מאתו את העיר • ולא הקשיב
קונראדו לדבריו • וישוב המלך אחור : והקול
נשמע במירו היא צור • ויצאו את העיר אנשי הצבא
אשר למלך ציציליאח • ובירמולדו השר האשכנזי •
ומרעחו עם אנשי הצבא אשר ברגליהם • ויטו
אהליהם סביב לעיר : וישמע שאלאדינו והוא צר
על מגדל בילפורטי בעת ההיא : וישלח חלק
מאנשיו ויפלו עליהם פתאום • ויערכו שם מלחמה :
וינצפו אנשי שאלאדינו ורבי נפלו בחרב • ורבי נתפשו
חיים • והנשאר ברחו למו ותהי להם נפשם לשלל :
וישלח

132
חלק ראשון ע

וישלח ריקארדו מלך אינגלאמיריה בשבתו
על כסא מלכותו מלאכים אל פיליפו
מלך צרפת ויכרתו שניהם ברית : כברית הראשון :
אשר היה בימי אביו וישב לו את כל הערים אשר
לקח מאביו : אז נועדו ללכת יחדיו למלחמת ארץ
יהודה וירושלם :

וילכו גואידון המלך ואנשי הצבא אשר ברגליו
ויצורו על עכו : וישמע שאלאדינו ויקום
מעל המגדל וילך גם הוא שמה ויפול עליהם דרך
צפון וישחית מהם עם רב ביום ההוא :

בימים ההם הגיעו רבים משרי המערב וחילם
וספינות הפריזוני וביאו עמהם צידה :
ויצורו על העיר סביב ותבא העיר במצור :

וישלח שאלאדינו ספינורת ואנשי חיל ומזון
מאלישאנדריאה ויבואו העירה ותתי

לערלים לחרפה : ויעברו עליהם צרות רבות ורעות
קצו בחייהם במלחמה ההיא : ויפלו עליהם
הישמעאלים דבר יום ביומו ויציתו גאש באלים
המנחמים וישפכו דמם כמים : ותחי המנפה בהם
מרעב ומחוסר כל ומעפוש האויר ומעבודה קשה :

ולא היה לחם לעם כי הסאה הנמכרת בשקל לא
חיתה נמצאת בששים במחנה ההוא : ויאמרו איש
אל רעהו מה אנחנו יושבים פה ומתנו : ועתה לכו

דברי הימים

ונפלה אל מחנה שאלאדינו : אם יחיינו האל ונתיה
ואם יתננו ביד אויבינו ומתנו : וימרו את פי שרי החיל
וויודו ללכת : והנם כעשרים אלף איש שולפי חרב :
וישמעו הישמעאים ויצאו מן המחנה . ויניחו האתלים
כאשר המה בערמה : ויבואו הערלים הרעבים אל
אתליהם ויאכלו וישתו עד אשר יצא מאפס . ויקחו
מהבגדים ומהכלים כאשר יוכלון שארז וילכו :
האוכל עורנו בין שיניהם והישמעאלים הגיעו ויפלו
עליהם פתאום : ויכוס ויכתום ויפלו לפי חרב . לא
נשארו כי אם מתי מספר : וישמעו אנשי העיר ויצאו
גם הם פתאום ויפלו במחנה הערלים ותחום כל
המחנה : ולולי גאפריהו מליסיניאקו אשר עמד
בחכמתו בפרץ . כמעט נתנו כלם למשיסה : וישבו
הישמעאלים אחור ורבים נפלו בחרב . וישבו
הנשארים העירה :

בהיותם צרים על עכו הגיע אינריקו קרוב מלך
צרפת . אל צור ועמו אנשי חיל לרוב .
ויבואו גם הם אל המחנ' אשר בעכו ויקבלום בשמח' :
בימים ההם הלך גם הקיסר פיודיריקו בארבת
רושה . ופרשיו וחילו אל קושטאנטי' כי
שלם בין פיודיריקו ובין קיסר קושטאנטי' בעת ההיא
זיכרתו ברית שניהם : ויעבור את הים איליספונטו
ויבא אל מדינת אשיאה . ותקצר נפש העם בדרך
מחוסר

חלק ראשון עא

מחוסר כל : ויבואו אל מלכות איקוניאו ויירא
השולטאן וייצר לו מאד : ויאמר לתת להם צידת
בכסף מלא • ולת מצאו בפיו נכונה • ויחלל את
בריתו • ויצא אליהם הדרך ביד חזקה : ויחר אף
פידיריקו • וילך לקראתו וירדפתו עד איקוניאו
וישלול את ערי הפרזי לא חמל עינו עליהם : ויסע
משם וילך למסעיו אל עבר צ'ליציאה ויהי בעוברם
במקום צר • וימצאו תונרמים לרוב היושבי במארב
בנקיקי הסלעים כי אמרו נפלה עליהם פתאום • ולא
יותר מהם איש : ויאמר אל פידיריקו וילך למסעיו
ויפגשם כדוב שכול • וינוסו מפניו : וירדפו אחריהם
עד הככר וישחיתו מהם עם רב : וילך אל עבר
צ'ליציאה • ויקבלהו ליוון שר הארמ'ני בשמחה :
ותן להם צידה עד אשר די • וישבו שם ימים רבים :
וישמחו שם יחדיו ויצאו לצוד ציד דבר ווס ביומו •
ויהי היום וירד פידיריקו אל מי הנתר לרחוץ
כחוס היום ויפגעו בו מלאכי מות ויטבע במי
הנהר כמו אבן ולא היה לו מושיע • ויבכותו כל
השרים אשר אתו :

ויירא שאלא דינו מאד ויחלחל טרם בואם • כי
לא נודע כי מת פידיריקו : ויאמר בלבן
לעזוב את כל הארץ • לשוב מצרימה :
ויצו ויפילו את הומות לאודיצי • ואת חומרת

דברי הימים

גִּבְלֵי מוֹרְשֵׁי • וְאֵת חוֹמַת בִּבְלָיָא • וְאֵת חוֹמַת
בְּאַרְזֵי • וְצִדוֹן • פֶּן יבֹּאוּ הָעַרְלִים אֶל קֶרְבְּנָה
לְהוֹת לְסִיכִים בְּצַדָם • כֹּאשֶׁר עָשׂוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה •
וַיִּשְׁלַח קוֹנְרָאדוֹ בֶּן פִּידִירִיקוֹ מִלֹּאכֵי אֲנֹאִידוֹן
הַמֶּלֶךְ אַחֲרֵי מוֹת אָבִיו • וַיִּגִּדוּ לוֹ אֵת
כֹּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מִצְאֶתֶם בְּדֶרֶךְ • וַיִּשְׁאַלּוּ מֵאִתּוֹ
אֲנָשִׁים חֲכָמִים וַיְדַעִים אֲנָשִׁי מִלְּחָמָה לִרְאוֹתֶם הַדֶּרֶךְ •
כִּי אָמְרוּ נִלְחָמָה בְּעָרִים אֲשֶׁר לִקְחוֹ הַתּוֹנְרָמִים
רֵאשׁוֹנָה • אַחֲרֵי נִבְא אֱלֹהִים • וְלֹא נִשְׁעַן קוֹנְרָאדוֹ
עַל שֶׁר אֲנַטִּיאֹקִיָּאָה • כִּי שָׁמַע אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה שֶׁר
מְרִיפּוֹלִי • וַיִּירָא מִנִּשְׁתֵּי אֱלֹהֵי •

וַיִּשְׁלַח אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ אֵת בְּאַלְדוּאִינוֹ • וְאֵת
גְּאַלְגָּאנוֹ • וַיִּשְׁתַּחֲוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי
לֵאמֹר • טוֹב לְשַׁבֵּת בְּאַרְצָ אֲנַטִּיאֹקִיָּאָה יָמִים אֹו
עֲשׂוֹר כִּי אַרְצָ מְרַעָה הִיא • וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים וַיִּט
אֶתְלוֹ שֵׁם •

וַיְהִי בְהַיּוֹתֶם בְּאַרְצָ הַשְּׂמֵנָה הַהִיא • וַיֹּאכְלוּ
הָאֲשֻׁכְנֹזִי וַיִּשְׁתּוּ כֹּכֵל אֲשֶׁר אֹוְתָה נַפְשָׁם עַד
אֲשֶׁר יֵצֵא מֵאַפָּם וַיְהִי לְחֵם לְזֹרָא •

וַאֲףִי יִי חָרָה בְּעַם וְתִהְיֶה הַמִּנְפָּה בְּחֵיל הָעֵצוּם
הַהוּא וַיִּמּוֹת מֵחֵם עֵם רַב • וַיִּשְׁאַרוּ מַעַט
מִתְּרַבָּה • וְלֹא נִלְחַם קוֹנְרָאדוֹ כֹּאשֶׁר תִּיהֶ עִם לִבְבוֹ •
כִּי מִן שָׁמַיִם נִלְחָמוּ • וַיִּרַד הַיְמָה בְּאוֹנוֹת וַיִּבְנֶה אֶל
צוֹר •

חלק ראשון עב

צור : ויקבור שם את פידיריקו אביו • ויאבל עליו
ימים רבים :

וישמע שאלאדינו כי אנשי הקיסר באים אל
עט • וישלח את מודיקין שר צבאו •
לקראתם ביד חזקה • וידל מחנהו שאלאדינו מאד •
ויאמרו שרי הערלים להלחם בשאלאדינו • וימאנו
אנשי מארקיש מונפיראמו שר צור • ולא רצו
להלחם כי אם בשבת אדנם אתם וישבו תחתם
במחנה :

ויירא שאלאדינו פן יפלו עליו פתאום • ויקום
מן המקום אשר היה שם • ויט אהלו הרחק
וישבו במח • אז באו קונראדו בן פידיריקו • והאנשי
אשר ברנליו • הנשארים מן המנפה אל המחנה •
והנס כשבע מאו איש שולפי חרב • ויקבלהו המלך
ויכבדהו • וינחמתו וידבר על לבו • ויבואו האהלה •
ויכינו את אנשי המלחמה להלחם על העיר • ויחלקו
החומות ביניהם • וילחמו אליה ולא יכלו לה • כי
לא מלאו את ידם אנשי צור בהלחמם כאחיחם
כי לא היה לבם שלם עם המלך וישבו אחור
בחרפה ביום ההוא :

בימים ההם מתו שתי בנות המלך גואידון
אשר ילדה לו שיכלה בת אלמיריקו
המלך : ויהי לימים עוד ותמות גם אשתו : ויותר

דברי הימים

וַיִּשְׁמַע נְאוֹ אִידוֹן הַמֶּלֶךְ לְבָרֵי וּבָנִים לֹא הָיוּ לוֹ :
 וַיִּתְנַשֵּׂא נְאוֹפְרִידוֹ אִישׁ אִילִישָׁאכִיט הַכֹּהֵן
 הַשֵּׁנִית אֲשֶׁר לְאַלְמִירִיקוֹ הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר
 אֲנִי אֲמַלֹךְ כִּי לֹא שְׂתִי מִשְׁפַּט הַמְּלוּכָה : כִּי כֵן צִוָּה
 אֲבִיהֶן לִפְנֵי מוֹתוֹ : גַּם בְּאַלְדוּאֵינוֹ הַמְצֹרֵעַ צִוָּה
 כְּדַבְרֵים הָאֵלֶּה :

וַיִּשְׁמַע נְאוֹ אִידוֹן אֲשֶׁר הוֹרֵם וְאֲשֶׁר נִמְשַׁח בְּשֵׁמֶן
 הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וַיִּדַע בְּעֵינָיו : וַיֹּאמֶר
 אֶת מִי עֲשַׁקְתִּי וְאֶת מִי רִצֹּתִי וּמִי לִקְחָתִי כּוֹפֵר
 כִּי יִמְירוּ אֶת כְּבוֹדֵי הַיּוֹם : יַעֲיֶדוּ נָא לִפְנֵינוּ נְגַד מֶלֶךְ
 צִרְפַּת בְּבוֹאוֹ אֵלֵינוּ וְאֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּינוּ נַעֲשֶׂה : וְדַבֵּר
 אִינְרִיקוֹ שֶׁר קֵאנְפֵאנִיָּאָה כְּדַבֵּר מֶלֶךְ שֶׁלְטוֹן בְּמַחְנֵה
 הַהוּא : וַיֹּאמֶר אִינְרִיקוֹ זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ : וְנַחֲיָה
 וְלֹא נִמּוֹת : יִהְיוּ נָא הַכְּנֻסוֹת הַיּוֹם וְהַמְכַסִּים וְהַקְּנֻסוֹת
 אֶל הַשֶּׁר אִינְאוֹפְרִידוֹ : דֶּק הַכֶּסֶף יִגְדַל מִמֶּנּוּ : וְנֹאִידוֹן
 יִמְלִיךְ עָלֵינוּ כָּל הַיָּמִים : וַיַּחֲדֵר לְנֹאִידוֹן מְאֹד : וַיִּקְרָא
 אֶת אֲנָשֵׁי הַצִּבָּא הַיּוֹשְׁבִים רֵאשׁוֹנָה בְּמַלְכוּת : וַיֹּאמֶר
 לְהִלָּחֵם בִּישְׁמַעְאֵלִים וַיֹּאמֶר אֲמוֹתָהּ הַפַּעַם וְאַצְנָה
 מִתְּחַבּוּלוֹת הַזְּמַן הַסּוֹעֵר אֲשֶׁר לָנוּ נִתְּנֵנוּ בְּלַעֲי הַרְקִי
 מִעוּדֵי עַד הַיּוֹם הַזֶּה : וַיִּירָאוּ שְׂרֵי הַחֵיל פֶּן יִמּוֹרֵת
 בְּמַלְחָמָה וַיְהִי הַמַּחְנֵה הַנִּשְׂאָר לְמִשִּׁיסָה : וַיִּדְבְּרוּ
 עַל לְבוֹ וַיִּשְׁיבוּהוּ עַל כֵּנוּ כְּבֵרָה שׁוֹנָה : וְחַמְתּוּ
 שְׂכָכָה :

וירא

וירא מארק'יש מונפ'ראמו שר צור כי לאלישאבים
 בת אלמ'היקו משפט המלוכה: וילך ויקחנה
 מתחרת אישה ברצון קולומ'אריאה אמה ותהי לו
 לאשה: ויחר לערלים כי זמה עשה ולא אמרו אליו
 מאומת: כי לא היה להם צידה כי אם דרך צור כימי
 החם: ויתן שר צור מגדנות ומתנות אל שרי החיל
 בעת החוא למצאתו בעיניה ולמען יהיו לו לעזרת:
 ויחפן גם פיליפ'ו מלך צרפת ללכת א ארץ יהודה
 אשר בצי'ל'איה ויקבלהו טנק'ר'ידו המלך בשמחת
 ויתן להם צידה לדרך: וישם גם ריק'ארדו מלך
 אינג'לאט'ירה לדרך פעמיו בחדש אנושט'ו בעם כבוד
 ובוד הזקת: ויסעו פיליפ'ו משם וילך למסעו ויבא א
 עכו בערב פסחם בחדש האביב: ויהי לערלים
 למשיב נפש ויראוהו כראות פני אדים וישו אהליהם
 שם ויעשו לו בית עץ וישב שם: ולא רצה להלחם
 על העיר עד בא מלך אינג'ליט'ר כי כן דברו שניהם
 ויבא ריק'ארדו מלך אינג'לאט'ירה עד האי צ'פרי
 וישמע כי מרד השר אשה שם בארז'נו: ויקח
 בקיסר קושט'נאט'ינא: ויפול עליו פתאום ויקח
 את כל ארצו מידו: ויתפשהו חי ואת בתו ואת
 כל נכותו: על דבר אשר לא קדם כלחם וביק את
 אנשי החיל התולכי לפניו: וישם באהץ והיא משמץ

ויחלה ^{ויהי} אינריקו מאד ויאמר לשוב אל מלכותו
 ולארצו בעת ההיא ^{וישמע פוליו}
 זמלך צרפת ויקנא בלבבו לאמר עתה ישוב אל
 ארצו ונלחם בארצם ועלה מן הארץ ויתן גם הוא
 את לבו לשוב צרפתה בעת ההיא ^{ויתן הנהגת}
 צבאותיו אל דוכוס בורגוניה אה ויסע מן המקום
 ההוא ויחד אל השרים אשר הלכו אתו מאד וילך
 למפעו מעד פוליא וישב אל מקומו ולא רצו
 ויסע ^{משם גם דיקארדו} כי קנא גם הוא
 למלכותו ולא רצו ^{ניחפו וירר תסת}
 כילא נשען על השבועה אשר נשבע פוליו
 לצלתי להם כד עבד עבוד חמישים יום אחרי שובו
 הביתה במלכות אינגלאטרה ^{וישם את אינריקו}
 בן אחותו אלוף קאנפאניאה על צבאותיו אשר
 הוטח שם לראש ולקצין ויתנם למשמרת עבי הים
 אשר בארץ יהודה בעת ההיא ויהי בשובו וי
 נהג את הים בדות קדים עזה ויחפו גליו ותשברנה רוב
 אוניותיו ואנשיו צללו כעופרת ^{ויותר דיקארדו}
 המלך זמעטים מהשרי אשר אתו ויתנכר דיקארדו
 וילך דרך אנטטריאה ויתפשהו שאפולדו דוכוס
 המדינה ההיא כי הכיהוהו ^{וקחו את כל אשר}
 השאור הים ויתנוהו ביד אינריקו הקיסר ויתן
 אותו במשמר ^{וישב שם שמנה עשר חדש ענת}
 בכבל

חלק ראשון עה

בכבל נפשו קצה ימיו : ויתן מאתים אלף מארקי
 כסף בעד פריון נפשו : וישלחתי חפשי : וירד הימח
 באוניות : וישב אל ארצו : ויתן
 ויתן : אינריקו אף קאנפאניא שר צבא היקארדו :
 מלך אינלאטריה את לבו לשבת בארץ
 יהודה : ויהלעלים לעינים : ושימו אותו שר החיל
 בראשם להיותו גבור חילו ואיש מלחמה ומליכותה
 עליהם למלך : ונתנו לו את בת אלמיריקו המלך
 אשר לקח קונראדו שר מונפירה לאשה : כי נהרג
 קונראדו אישה בשנה ההיא :
 בימים ההם מכר נואידון המלך ארץ משפט
 המלוכה אשר לו בארץ יהודה :
 לאינריקו מלך אינלאטריה : והוא נתן אליו את
 האי צפרי אשר לקח מיד היונים בעברו : ונתן
 המלכות ההוא : נואידון ולזרעו עד שנת שבעים
 וארבע מאות ואלף : ומאתים ושבעים וחמש שנים
 ישבו בה : ויבואו אחרים וירשום וישבו תחתם :
 ויהלכו עור הערלים בשאלארינו ויפלו לפניו
 חללים ארצה : ויתנו עורף ולא פנים :
 ויגרשם בנבורתו וחכמתו מכל ארץ יהודה וארץ
 אדם : וימלוך בכל ארץ המזרח : וגם את עמקואל
 קיסר היונים כלחם מרם בואו ירושלימה : ויתפשתו
 חיי ויהי שמעו בכל הארץ :

1470
 2911

דברי הימים ב' ח' ח' ח'

ולשאלא דינו שני בנים שם הבכור שאפא דינו
 ושם השני מיראלינו ויקרבו ימנו
 למות וימלוך את שאפא דינו בארץ יהודה וארץ
 ארם ואת מיראלינו בארץ מצרים ויהי בעת מותו
 ויקרא אל עבדו נושא דגלו ויאמר אליך אתה עבדי
 נאמן ביתי אשר הלכת עמי בכל מלחמותי כל ימי
 חמלי קח לך את הסדין הזה אשר ישימו גופי בו
 ושים אותו על נס וקרא בגרון אל תחשוך בכל
 חוצות דמשק הביטו וראו כל העמים כי לא במותו
 יקח הכל שאלא דינו מלך כל המזרח ולא ירד
 אחרי מכל עמלו אשר עמל תחת השמש כנאם
 הסדין הזה ויצא מאתו ויעש ככל אשר אמר וימות
 שאלא דינו שוט ושבר הערלים ויקברו אותו בניו
 כאשר צום ויקום שאפא דינו דודם עליהם לשטן
 ויקח את ארצם מידם
ביומים החם בשנת חמש ותשעים זמאת ואלף
 באו הערביים אל ארץ ספרד ביד
 חזקה ויצא לקראתם המלך אפונשו וינגף מפניהם
 ויפלו מן הערלים חללים ארצה כחמשים אלף איש
 במלחמה ההיא
ביומים החם בשנת המלך אינדיקו שר
 קאנפאניאה אשר מלך על הערלים
 תחת גואידון במולומאידה בבית המלכות ויקרב
 אל

570
5611

1196

אל החלון לראות ויפול ארצה וימות : ויגזבו אתו
 פיליפו מלך צרפת : וריקאדו מלך אינגלאטרה :
 ויהי בשנת ד' אלפים תתקכ"ה היא שנת ש"ט
 ותשעים זמאה : ואלף : ויהי בראש
 אושמה ריב"ה שלמה שמו : והיה האיש ההוא תם
 וישר ירא אלהים ועושה צדקה בכל עת : ויפקדו
 הדוכוס על מכסיו : ועל כל אשר לו היה ולו עבדים
 ושפחות יהודים זכרים ועבודה רבה : ויתנו לב
 הערלים ללכת ירושלימה בשנה ההיא : ויתקבצו
 לאלפים ולרבבות עד כי חדלו לספור : ויהי בתוך
 החולכים אחד מעבדיו : אשר נדבו לבו : גם הוא
 ללכת : ויגזוב מאתו ארבעה ועשרים זהובים : ויחד
 אפו עליו ויתנחו בבית הסוהר : ויהי היום הוא יום
 אידם : ותלך אשתו אל בית פלם : ותצעק בקול
 גדול : על דבר אישה : אשר שם היהודי בבירת
 הסוהר : ויקומו הנצמדים אשר בו אינה : ויבואו אל
 ביתו ויחרנוהו : וכחמשה עשר נפשות הרגו אתו :
 וישמע הדוכוס ויחר אפו : ויצו ויקחו שנים מראשי
 העם אשר עשו את הרעה הגדולה הזאת : ויסרו
 ראשם מעליהם ויורידם בדם שאולה : וליתר העם
 לא עשה מאומה כי בתום לבבם עשו : ולפי שם
 לבו עליהם : ויצו : ויסרו

מה נאמר לוי מת נדבר ומה נצטרק כי מצא את
 עון יושבי נושא גם בשנת ד' אלפים תתקנו
 בשבעה לחדש אדר כי פגע איש עברי חסר לב
 בנערה גויה וישחטנה בתוך העין לעיני השמש כי
 בשגעון ינחג: ויקומו הערלים ויהרגוהו וגם את יתר
 היהודים הכו לפני חרב: וכניזה שלחו את ידם:
 ויוציאום החוצה וישימו אותם באופנים לחרף עם
 אלהים חיים: ובעשתי עשר יום לחדש ביום השבת
 תפשו את אס הרוצח ואחיה ויקברוה בעוד נשמתה
 בת: על קרוש יוצרה: ואת אחיה שמו באופנים:
 ויהודית אחת ושלוש בנותיה נאנסו וידיוסו מעם
 אלהי ישראל: ואת הנותרים העניש ההנמון בחמשים
 ומאה זהובים: ואת היהודים אשר סביבותיהם
 הענישו ההנמון והשרים ויקחו מהם הון רב: ויהי
 לימים עוד ויתנו היהודי שוחד ויורידום מן האופני:
 וישאום בספינה למטה מחעיר דאנטי ויקברו אצל
 חצריקים אשר נקברו שם בשנת ד' אלפים תתנו:
 והיהודית האנופה שבת אל עמה ואל אלהיה קודם
 הפורים: ואלה שמות המתים במנפת ההיא רבי
 יצחק חזן רבי שמואל ובנו נתן ורבי יצחק בן
 שמשון ורבי שמואל בר נטרוני וברוך בן יוסף:
 תן להם יי כפעלם: גם זה הכיאר רבי אפרים בן יעקב
 בקונטרסו ועוד אמר ברוך יי אלהי ישראל אשר

חלק ראשון עז

פרה את נפשי מנסיון כי גם אני הייתי מיושב בנינושא
ובאתי שלשה ימים לפני הרעה לקולוניא ותהי אלי
נפשי לשלל: אך באו אל ביתי ויקחו מכל אשר
בחרו מקניני ומחוני יוצרי ימלא חסרוני:

1198 ובשנת ד אלפים תתקנח: הרשה עוד פיליפון
מלך צרפת את היהודים נגר רצון
העמים לשבת בפאריש ולא ארכו להם שם הימים
ודיחום שנית אל ארץ אחרת כיום הזה:

1202 ובשנת ד אלפים תתקסב היא שנת שתים
ומאתים ואלף התנדבו רבי מהערלים
ללכת ירושלימה: וילכו אל ויניצ'ואה ולא יוכלו
לעבור וימותו מהם רבים: והנשארים שבו אחור
בחרפה:

גם הימים ההם היו ימי שמד: ועליהם אמר אבן
בוהן: זה שנתים הרעה בקרב הארץ:
בפרוח רשעים עמדו עלינו לכלותנו: על זה עקדש
ירו גורל באפס הרגו בנו זקן ועולל בחור ובתולה
יונק עם איש שיבה וימורת עם רב מישראל: ביום
כרות רעים חילינו: מאת ה' היתה זאת: כי עזבנו
תורתו: ולא אבה"י סלות: חלחלה בכל מתנים
בשמענו אז לקוחים למורת ומטים להרג להקדיש
את קדוש יעקב: למען ספר שמו נחשבו לצאן
טבחה: ביום הרג רב: לא פחדו ולא זעו בתרונת הרג:

החשאי

דברי הימים

ביום ענן וערפל אל יחד בימי שנה ביום ההוא חלק
עמי ימיר יבחר אלהים הרשים לך יכול להתאפק
בהוציא אל הורג בניו חלק לבס ויכרתו להם
ברית חדשה אעפ שתחלתם באונס סופם ברצון
זאת שנית הווה על הווה מושל מקשיב עלילות
דברים על עדת ישראל אויבנו כי רבו

8911

אכלו קורצהון דיהודאי ויאמרו לו מצאנו מים
רעים והארץ משכלת בפשע יעקב כל זאת אשר
נועצו לב יחדיו להמיתנו ויהי כדברם וים וים

8912

והקול נשמע הולך וחזק מאד ויאמץ העם ויצא
דבר מלך שלטון לבקש האמת למראה עיניו כי אין
יכולת ביותר אז גויי הארץ חיים בלעונו והמלך
וכסאו נקי מי שמע צרת ישראל ואת הלחץ אשר

המצרי המצרים לוחצי אותם להוציא מפיהם אשר לא עלה
על לבם ולא תבחר מחנק נפשו מי ראה למשימה

המצרי

יעקב יסורים קשים וענויים כמותם לך נבראו
בכל הארץ ובכל הגוים האלהים מצא את עון

ישראל לשפוך בהם חמתו ובערה בם אש יי קדושי
עליון כלבת אש איש וביתו באו כחתן יוצא מחפתו

יצאו מבירת האסורים לקדש אביהם שבשמים אל
נקמות הופיע נקום דם עבדיך השפוך על לך חמס

עשן

שתים אלה עברו בתקופות ימים בעור שנת

לראשונה

חלק ראשון עה

לראשונה מקץ היותה לה שנים עשר חדש השנייה
ממחרת לבא ועוד בא שלישיה הוררת ונ' תמימה
נקדשה והיתה לבער : מלבר כוסה הנלות ושנאת
האמת חוקה עלינו : נלאית נשוא שנאתם וקנאתם
כי קשתה : אלו גוים יבואו לשלול קניני בתוך
האהל : וחוקר עשרה אנשים מלשונות הגוים שפרת
לא ידעתי אשמע : בכנף אישי יהודי : להפשיט ארתי
כתנתו מעליו : ואם יעז פניו : להסיר הרפה : בחרבו
יריץ אלו לאחוז בערפתי : אם ילא ישמור : לכן אתה
קדוש ישראל דם ונשא הביטה וראת את מכאובינו
ביעליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבח וריבה
ריבנו בעבור שמך הגדול והנורא : למה יאמרו
הגוים : ונודה לשמך הגדול סלה :

1202 ובעלשים יום לחדש מאיו : היה רעש גדול
שלשה ימים בארץ המזרח אשר
לא נהיה כמוהו מימי עזיהו מלך יהודה : וישמע קול
גדול : אשר כל שמעו תצלנה אזניו : ותפול ארצה
חלק גדול מעכו : וחצה בית המלך : וימות עם רב :
ותפול צור כלה : ותפול גם ארקאש העיר הכצורה :
עב היסוד בה : ותפול גם טריפול : ונתהפכה
עולם כי מתו תחתיה עם רב : ויהי עב בארץ ולת
נתנה את יפולו בימים ההם : עליה לבנימס ספרו :
ביתם החרב אכל הרעש ויהר הרעש אכל הרעפי

ויתר הרעב אכלה המנפה : ולא היה עוד לערלים
 תקומה בגליל ההוא : כי מן שמים בלחמו : למען
 הדיחם מעל אדמת ישראל : אז תקים יי את דברו
 אשר דבר ביד משה עבדו לאמר ושטמו עליה
 אויביכם : ושמונים ושמונה שנים ישבו הערלים
 בארץ תהיא : ויריחם אל ארץ אחרת כינס הזה :
 ואלה המלכים אשר מלכו על הערלים בארץ
 יהודה : וימלוך גומפרודו ושם עירו
 בולוניה : וימות וימלוך תחתיו באלדואינו אחיו :
 וימות וימלוך תחתיו באלדואינו די בורגו : וימות
 וימלוך תחתיו פולקושחתנו : וימות וימלוך תחתיו
 באלדואינו בנו : וימות וימלוך תחתיו אלמיריקו בנו
 וימורת וימלוך תחתיו באלדואינו בנו המצורע :
 וימלוך תחתיו בחייו את באלדואינו בן אחותו והוא
 נער וימותו : וימלוך תחתם גואירון ושם אשתו
 שיכלה בת המלך אלמיריקו : אם הנער : בימי
 נלכרה האחז : ומליכו שהי חמילים את אונרוקו
 מקאנפאניה : תחתיו עליהם למלך : ופל בעה
 החלון בטלומאיהת וימות :
 ויעש פיליפו אחרי שוכו צרפתה גדולות לרכו
 דתם : וחי בעיני העמים לאיש טוב ויודע
 בהנהגת המדינה : וימות פיליפו בשנת תשע עשרה
 ומאתים ואלף : וימלוך תחתיו בנו לוהוביקו :
 וילך

חלק ראשון

וילך לודוביקו בדרכי אביו וילחם עם האויאונים
 אשר היו בעינו כמינים ויתנם למס עובר :
 בשנת מות פיליפו נאספו עמים רבים ללכת
 ירושלימה : וישמע קורדיריאו בן
 הנריקו שאלאדינו ויירא ויצר לו מאד : ויצו ויפיל
 את חומות ירושלים ואת בתיה ארצה : עד היסוד
 בה לא השאיר כי אם חורבות המקדש : ואת במת
 הנצרים לא הפיל : כי חלו פניו וישא פניהם בדבר
 הזה : בשנת ההיא לקחו הנוצרים את דמואטה
 עלימים עוד מזער מכרות לתונרמים בעד הערלים
 אשר בידם וילכו איש אל אחוזתו :

ויאמר לודוביקו מלך צרפת להלחם גם
 באלבינינשי להיותם בעינו כמינים :
 ובהאסף חיילותיו מת פתאום אצל מונפינשיאירי :
 זאלה שמות הילודים לו : הראשון לודוביקו כשמו
 ומשנהו רובירטו השלישי אלפונשו וחריביעי קארלי
 ולודוביקו מלך אחריו כי לו משפט הכנורת
 ותהי לו בת אוף נארבונה לאשה :
 ולרובירטו אחיו נתן דוכסורת הארטינשיאירי
 והאמריבאטי ויתן לו את בת אלוף בארבאנציא
 לאשה : ולא לפונשו נתן את בת אלוף טולושתי
 ולקארלו את אחות אשתו בחושבו שהאחד יהיה
 אלוף טולושתי והשני אלוף נארבונה :

וילך לתלחם באינגלישי ועדוך אתם מלחמה
 ויתנו עורף ויפלו לפניו חללים ארצה :
 ויתפוש רבים מתשרים הצוררים אלו ביום ההוא :
 ויבן את הבמה הנקראת שאנמו וישב בתוכה חנית
 וספוג למשמדת : ואומרים שהיא החנית שנדקה בה
 משיחם : והספוג שהעבירו על פניו במותו : אשר
 שולחו לו מנחה : מאת בארזאנו קיסה קושטאנמונ
 ויהיו לתם לתעבה עד היום הזה :
 ואלפונשו נתן את קונטאדו ארבי רנאינשה :
 ופיקטאביאנשו ולקארלג את
 ארנות סינכאנשו ויעש לתם בתים :

הוא קארלו אשר לקח את מלכות צייליאת :
 ויקראוהו קארלו הראשון עד היום הזה :
 בימים ההם חלה לורוביקו למות ויהוה נדך ללכת
 לתלחם בהנרים על ארמת ישראל : בסוף מעליו
 חליו : ויחי לורוביקו מחליו : וישב לאיתנו
 בבראשונה : ויתן תנחגת המלכות לאמו ולאחיו
 אלפונשו : ויאסוף אנשו חיל לרוב : ויתן אל ארץ
 המזרח פניו : וימצאחו אינו צינציאנרביעי האפיפיאוח
 בעודו בליאון : ויתנפל לפני הגליו לאמר : תצילני
 נא מיד הקיסר פידריקו השני אשר נרשני מהסתפח
 בנחלתו ברומי : וישליכני אל ארץ אחרת כיום הזה :
 וישא לורוביקו פניו בדבה הוה וידבר על לבו וילכד
 שניהם

חלק ראשון

פ

שניהם יחדיו : וישיבהו על בנו כבר ראשונה : וילך
 למסעיו מעבר לים מזהחה שמש : וילכוד את
 דאמיאמה בחוקה : והיא עיר ואם בארץ מצרים :
 ויעברו עליו ועל אנפיו צרות ומצוקות : ותלמות
 שונות במלחמה החיה : ויצא השולטן לקראתו
 ויערוך אתו מלחמה ויתפשהו חי ואת אחיו קארלו :
 ויוליכם בנחישות מצרימה : וישיבו לו את
 דאמיאמה וכסף פריון נפשם כאשר שאל השולטן
 מאתם ויצאו חפשים : וישובו צרפתה בחרפה : והיו
 אחרי שובו ויבן ליהוביקו במזבית בעל הרבה
 לכמרים האחים : ויתן להם משאת כיד המלך :
 ויהי לימים עוד ויאסוף חיל גדול מאד מעצת
 האפיפיאור וילך לאפריקה בספינו בשנת :

אלף ומאתים ועשרים ושבעי : ושלשה בנוי עמו
 ואלה שמותם פיליפו : ויאמי : ופיטרו : ויעשו בגליל
 ההוא גדולות ולא חרד המיה צידו : כי חרת אף יי
 בהם החל הננף : וימות ליהוביקו אצל טוניסטרם
 פלות המלחמה החיה : ויחננו אותו וישאוהו
 צרפתה וקרבו נקבר בציליאה בבמת מונטריאל :

וימליך תחתיו פיליפו בנו הכבוד : בשנת אלף
 ומאתים ושבעים : ויתחוק ויהי
 לבן חיל : ולא השיב ימינו אחר : בהיותו בארץ
 אויביו : ויצא על טוניס ימים רבים : גם שמה תלך

דברי הימים

קארלו מלך צייליאה בעזר אחיו לודוביקו
ביר חוקה: והי כי מת לודוביקו וישלימו עם
מלך טונים כפונ וכישר בעיניהם בהעלותו
להם המס מדי שנה בשנה: וישוב פיליפו

1272

צרפתה בשנת אלף ומאתים ושבעים ושתיים:
בימים ההם בהיותם צרים על טוני מלך בינדינאר
במצרים וייצר אל הערלים אשר בארם
ובאירמינאח ומצא את אנטיאוקיא שוממה מבלי
יושב ויצו ויהרסוה עד היסוד בה והוא נלחם עם
אנשי אשור ויכוהו וימות ברמשק ותפשע צייליאה
בקארלו בעודו בטונים ויקראו את פידרו מלך
אראנון והי להם למלך: וילך קארלו אל
האפיפיאור אשר חמליכו בצייליאה ויגר לו את
כל אשר קרהו ויחר אליו מאד: ויכתוב אל פידרו
המלך ולא אבה שמוע ויכתוב לו שנית ויקללהו
וילך מאתם והממלכה נכונה ביר קארלו בעת
ההיא:

1273

ותמלא צייליאה זמה מפני הצרפתים אשר
ישכבון את הנשים ויחר אף וישבי
הארץ עליהם: ויקשרו קשר ויהי חיוס ויתנו אות
ויהרגום כאיש אחד וישמחו להם שמוח לא נשאר
גם אחד: ויקראו שנית אל מלך אראנון ומליכותה
עליה למלך: וימו קארלו בנאפולי ובני לא היו לו:

1274

בשנה

בשנה החינה כשוב פיליפו צדפתה עשה
 האפיפיאור גריגוריוס עצה כוללת
 בלאון: ויבא גם שם פאליאולונו קיסר קושטאנטינ
 ויקבלהו בשמחה: שמה דברו לעשות עצה על
 אמונתם כי בחשך ילכו ונחשך שמם יכוסה
 כעורים ינששו קיר כאשמנים במתים:
 ויאסוף פיליפו אנשי חיל וילך להלחם עם
 פיטרו מלך אראגון על דבר מלכות
 ציפיליאה אשר לקח מיד קארלו דורו ויקח זכר
 טוב מערי המלכות החוא: ויהי היום ותצא נשמתו
 פתאום וימות ואלה שמות הילודי פיליפו מאשתו
 הראשונה וקארלו אלוף ואלישיאו מהשנית
 ולודוביקו אלוף האיברואי צינשי ומארנאריטה
 אשת מלך אינגלאטירה וביאנקא אשת דוכוס
 אבשטריאה וימלוך פיליפו הבכור תחתיו
 בשנת אלף ומאתים ושמוני וחמשה:
 ויקראוהו יפה כי היה יפה תואר וקומה הוא נלחם
 עם אודוארדו מלך אינגלאטירה ולצד הצליח
 במלחמה וישנה את בוניפאציאו האפיפיאור
 בלבנו ויצו ויעמידו קול בכל מלכותו של
 ישלחו כסף וזהב לרומה: וישלח שפי את שארה
 קולונה שר צבאו לאיטאליאה ויאסוף את חילו
 זאת אוהביו ריעיו ויוליכם אתו לאנאנני: ויתפוש

ואת בוניפאציאו האפיפיאור בביתו ובחומותיו
 ויאסרהו ויוליכהו לרומה • וימורת שם בעוני

ובחוסר כל :

בימיו הלך מלך אסה שולטאן מצרים ביד
 חזקה • ויצר על מריפולי וילכדנה

בחזקה • ויפלו ערלים רבים במלחמה ההיא הללים
 ארצה : • וישרפו את העיר כלה ויהרסו הבתים לא

חמל עינם עליהן : • וילך לצידון ולבארוט • ויתנם יי
 בידו • ויעש להם כאשר עשה למריפלי וישוב אל

ארצו : בשנת אלף ומאתים ותשעים : 1290

בימים ההם העביר קלימנטו המישי האפיפיאור
 את כסא האפיפיאורות מרומה לאבניון

אשר בצרפת בשנת חמש ושלש מאורת ואלף : 1305

וישבו שם האפיפיאורים חמש ושבעים שנה :

ובימים ההם הקים יי את אוטומאן בן זיח התונר •

ומשפחתו הצעירה • ויהי איש מצליח •

גבור חיל ואיש מלחמה • ונבון העת : ויגדל האיש

מאד • ויאסוף אנשי חיל • וילחם בערלים הקרובים

אליו ויאכל את שלל אויביו דבר יום ביומו : ובכל

אשר פנה הרשיע • וילך הלוך וגדל עד כי גדל מאד :

וילכוד ערים בצורות על שפת הים הגדול • ויתנם

למס עובד : וילך גם על העיר הגדולה שיואש אשר

שיבאשמה שמה לפנים וילכדנה • ויהי שומעו בכל

חלק ראשון פ ב

הארץ • הוא אבי האוטומאנים עד היום הזה :
 ויורד פיליפו המלך שלשה בנים • ואלה שמותם

לודוביקו הנקרא אוטינו מלך נאבארטה •
 ופיליפו אף פיקטאביאנינשי וקארלו אף המארקיאח :
 וימלך שתיים ושלשים שנה וימות זקן ושבעימים :

13 i3 וימלך לודוביקו בנו תחתיו בשנת שלש עשרה
 ושלש מאות ואלף : ויהי במולכו

ויגבה לבו ויקח חלק מאוהבי אביו ומעבדיו ויורידם
 בדם שאולה : ואת היהודים הרשה לשבת בערי
 מלכותו • כי מצאו חן בעיניו • וישא את פניהם •

822 ויכרו להם ברית : וימות לודוביקו וימלך יואני
 בנו תחתיו והוא נער • ויהי לו פיליפו דודו

לאומן • וימות הנער מקץ עשרים יום • וימלך
 פיליפו דודו תחתיו בשנת חמש עשרה ושלש

13 i5 מאות ואף : ולפיליפו שלש בנות • ותהיינה
 לנשים לרוכוס בורגוניא • ולרוכוס נויירשי

ולדולפינו ויאנינשי • ובנים לאהיו לו : וילך בדרך
 כל הארץ • וימלך קארלו אחיו תחתיו בשנת

13 22 שתיים ועשרי ושלש מאות ואלף • ולא
 הצליח במלכותו : ויהי לימים ויחלה וימות • ותשאר

אשתו והנה הרתה • ויהיו עיני כל השרים עליה
 לראות התלך יורש עצר : ויהיריב ביניהם • כי אותה

נפשם למלך עדינדל אשר בבטן תמלאה :

ויהי במדינים קארלו ואלושיאו ואודוארדו מלך
 אינגלאטירה ויבחרו השרים בקארלו ויהי להם
 לחועה וימות קארלו במתם תלך ויהי בער
 לידתה והנה נקבה בכמנה ויבחרו השרים
 בפיליפ בן קארלו המת וימליכוהו עליהם למלך
 בשנת שבע ועשרים ושלוש מאות ואלף
 ובעיני מלך אינגלאטירה רע: ויהי פיליפ השישי
 הזה גבור חיל ותכון מלכותו מאד:

1327

וימלוך אוטומאן התוגר על מדינת אשיאה
 הקטנה עשרים ושמונה שנה וימות
 וימלוך אורקאנה בנו תחתיו בשנת שמונה ועשרים
 ושלוש מאות ואלף: וילך בדרכי אביו ויגבה לבו
 מאד ויחכם ממנו לחשוב מחשבות לרשת את
 הערבים הקרובות אליו: ויהי נדיב ורחב לב עם אנשי
 החיל: ולא חשך מהם מאומה מכל אשר שאלו:

1228

וזה החילו לקנות שם בגבורים אשר מעולם אנשי
 השם: ובתחבולות נלחם: ויהי חרש וחושב לעשות
 כלים משחיתים ואים המנגחים להפיל החומות כיום
 הזה: ויקח להלאשה את בת מלך קארמאניאה:
 ציליציאה שמה לפניו: ויהוה מאביו ותנשא
 ויהי מלכותו: ויהוה חזקת
 ויבא יסאודוארדו מלך אינגלאטירה ביד חזקה
 חזקה צפתה לאמר כי אנו משפט המלוכה:

1328

ויצא

11 11

ויצא פיליפו המלך לקראתו ויערוך אתו מלחמה •
 וינגף אידוארדו מפניו • וישוב אהור בחרפה : ויעשו
 כן כפעם בפעם מירי שובו להלחם צרפתה • ואצל
 אישקלושה אבד פיליפו ושבר חזק האינג'לושי
 באוניות וישובו הנשאים אל ארצם :
 ויקרבו ימי אימבירטו דילפ'ינו מויאנה למות •
 ויאמר אליו המלך הנך הולך בדרך
 כל הארץ • ועתה זה הסרך אשר תעשה עמדי צו את
 ביתך • ותן את הדאלפ'ינאטו לקארלו בן בני הבכור
 לאחוזת : ויאמר אימבירטו אליו • שומע בינותנו
 אם לא כדברך אדוני המלך כן אעשה היום הזה :
 מהיום ההוא והלאה היה הדאלפ'ינאטו למלכי צרפת
 או לבניהם הבכור עד היום הזה :
 ויהי בשנת חמשת אלפים ומאה ושמונה שנה
 היא השנה השנית למלך פיליפו דבר כבר
 מאד : ממזרח שמש ועד מבואו • ולא היתה קריה
 אשר שנכה ממנו • ככתוב בספר עמק רפאים לר'
 חיים גאליפ'אפה : ותהי צעקה גדולה מקצה העולם
 ועד קצהו אשר כמוה לא נהיתה • והעיר היוצאת
 אלף השאירה מאה והיוצאת מאה השאירה עשרה
 בעת ההיא : ולאחד גזע או חלה מהיהודים •
 מתו וחלו מאה מעמי הארץ • וילבשו עליהם
 קנאה :

דברי הימים

163

בימים הרעים החם אין מלך ואין שר • ולולי יי
שהיה לנו לא נשאר מהיהודים במלכות
אראֹנון • וקאטֹנויא • שריד ופליט • ויעלילו עלילות
ברשע • ויאמרו בפשע יעקב כל זאת • והם הביאו
סם המות בעולם • מאתם היתה נסכה • מהם באה
אלינו הרעה הגדולה הזאת • ויהי כדברם רתת
וייראו היהודי יראה גדולה ויענו בצום נפשם ויצעקו
לאלהים • ותהי עת צרה עברה ותוכחה לבית יעקב
בשנה ההיא • ויהי ביום השבת לעת ערב ויקומו
עליהם בבאר צִילוֹנה • ויחרגו מהם כעשרים נפש
ובביזה שלחו את ידם ואין אומר השב • עודם נלחמי
ויי נתן קולות ומזר וגשם שוטף ואש מתלקחת •
ויבהלו הקמים עליהם כלל יי שפתם • וילכו גם שרי
העיר וגדוליה • ויצילו הנשארם מידם • ולא עצרו
כה להצילם טרם הקולות והמזר • כי רבו הקמים
עליהם האומרים נכחידם מגוי • ייטיב יי לטובים
והמטים עקלקלותם יוליכם את פועלי האון אמן •
ויהי לימים עוד ויקומו על תיהודים בעיר סירבִירה •
ויחרגו כשמונה עשר נפש ובביזה שלחו את
ידם • והנשארם ברחו לנפשם ויענו בצום חיותם
ושקראפר הציעו לרבים •
ויהי לימים עוד שלשה ביום העשירי לחדש אב
ביום ענות נפשם • ויקומו גם יושבי
טארינה

חלק ראשון פד

טאריגה * ויכו ביהודים ואבר יותר משלש מאות
נפש * ויסחבום אל בור רק * וכביזה שלחו את ידם:
והנשארים ברחו לנפשם אל בית מכריהם * במתן
בסתר עד עבור הזעם * וישארו ערומים מכל אשר
להם ולא יתבוששו :

גם על יושבי שולשונה * וסאלקונה * עלה
ברוב פשעינו הכורת * ורמי הקומה נגרעו
שחו נבעות עולם * ויהרגו בשני המקומות ההם
כשלש מאות נפש * ראה יי והכיטה וריבה ריבם *
גם במלכות פרובינציה שתו היהודי כוס התרעלות
בימים ההם : ובהגיע השמועות הרעות לעיר
מונטון * נבהלו היהודים בפרוע פרעות בישראל
וינזרו צומות ויחגרו שקים * ויתפללו לאלדים :
ויתחזקו ברחובותם בהצריהם וכטירותם ותהי להם
הלילה למשמר והיום בטול מלאכה : ולא יצאו
מרחוב היהודים החוצה * עד מות האנשי המבקשים
את נפשם * וכלירידה * ובאואי שקה יוכל המקומות
אשר ליהודים חומה דלתים ובריה * נקהלו ועמדו
על נפשם ויעמידו שומרים עד השקיף עליהם יושב
בשמים ויצילם יי : ובאשכנז העלילו על היהודים
שהשליכו מות בכורות וייסרום בשוטים ובעקרבים
וישרפום באש * יי ינקום דם עכריו השפוך

אמן ואמן

ויעש פיליפו המלך במלחמה ובשלם דברים
 הראויים למזכרת ועשרים ושלש שנה
 מלך בצרפת ויחלה וימות והוא בן חמשים ושבע
 שני וימלוך יואני בנו תחתיו בשנת חמשים ושלש
 מאות ואלף : 1350

בימים ההם נלחם אורקאנה התוגר עם מיכאל
 פאליאולוגו קיסר קושטנטינופולי וילכוד
 את העיר הגדולה בורשיאה אשר מלכי ביטיניאה
 ישבו בה לפנים : ויורו המורים ויכוהו במלחמה
 והיא : ויחלה אורקאנה התוגר הגדול וימות :
 וימלוך אמוראט בנו תחתיו :

ויהי אמוראט בן אורקאנו בן אוטומאן ערום
 כנחש . ותהיינה אזניו קשובות לשמוע
 מה ילד יום : כי נכסוף נכסף לפרוש כנפיו ולהרחיב
 את גבולו : ולא חשך ממנו זמנו מאומה : מכל אשר
 אותה נפשו : ויהי שלם בין אמוראט ובין קיסר
 קושטנטיניה ויכרתו ברית שניהם : וימרו שרי יון
 בקיסר : ויהי מארקו צרנוביקיאו שר בולגאריאה
 בעוזרם : וישאל הקיסר את אמוראט לעזרה : ולא
 אחר אמוראט לשלוח שנים עשר אלף תונרמים
 לעזרתו : ויהי כבואם ויצא הקיסר לקראת
 השרים הפושעים בו : וינגפו מפניו ויתנו עורף : ויפלו
 מהם לפי הרב והנשארים ברחו לנפשם : והמלחמה
 שקמה

חלק ראשון פה

שקמה : וישלח הקיסר שבעת אלפים תונרמים אל
ארצם : ואחיהם נשאר אתו למשמרת במלאכתו
ישבו שם : וזה החילם לבא בארץ יון : להיות בעוכרי
העירבים כיום הזה : ומי היה כל אלה : כי לו נתכנו
עלילות : ויאמרו שרי החיילים אל אמוראט לאמר :
באנו אל ארץ יון וגם הנת שמנה היא : טובה הארץ
מאד ורחבת ידים : אפס חלק לב העם היושב עליה
ויאמר בלבם עת לעשות לי יד ושם :

ויבא ריקארדו מלך אינגלאטירה צרפתח
למלחמה ויצא לקראתו יואני המלך
ביד הזקה : ויהי בתלחמם נגפותו האנגלישי כתרותו
ויתפשותו חי ויאסרוהו בנחושתיים ויוליכותו אתם :
ויהי מקץ ארבעה שנים ויעשו שלם ביניהם : וישוב
אל ארצו : ויולד שלשה בנים ואלה שמותם : קארלו
והוא מלך אחריו : ופיליפו אלוף טורנאי : ולודוביקו
דוכוס אנגו : וביטוריצ'ינשי :

בימים ההם ברה אמוראט מלכו ללכת א ארץ
יון לנקום את נקמת הקיסר מאויביו :
ויאסוף אנשי חיל : ויהיו פקודיהם ששים אלף איש
כלם אנשים : ויבואו אל מעבר גאליפולי בשנת
שלש וששים ושלש מאות ואלף : ויעבירום
שתי ספינות אנשי ג'נובה : האחת למשפחת
האינטר'ואני : והאחת למשפחת האיסקווארצה פיאה

דברי הימים

ויתנו בשכרם ששים אלף זהובים זהוב לאחד: וילכו
בכל ארץ יון לשלול שלל ולבוזו: ככל אשר
אותה נפשם ואין מידם מציל: ותעל צעקתם
השמימה:

וימות יואני מלך צרפת אחרי הביא הזמן הצי
תלאותיו בכליותיו בשנת ארבעה
וששים ושלש מאות ואלף: וימלוך קארלו
בנו תחתיו: ויקרא שאביאו וילך קארלו
אל בארני אחרי המשח אותו: ויתן לפיליפו אחיו
את דוכסות בורגוניה: ויקח פיליפו את מארנאריטה
בת לודוביקו אף הפיאנדרה לאשה: ויהי ללודוביקו
לבן: כילא היו לו בנים:

1364

וילכוד אמוראט התונר את גאליפולי ואת
הערים הקרובות אל המעבר בשנת
ששים ושש ושלש מאות ואלף: ויעשו איניות
להעביר הסוסים ואיש רגלי ויעברו דבר יום ביומו
וירבו מאד: ובכל אשר פנו הרשיעו לאמר אויבי
הקיסר הם: וילכוד גם את פיליפופולי: ויעבור בכל
גליל השירביאה: ויחתו הגוים מהם:

1366

וישם קארלו המלך חוק ומשפט על המכסים
ויאסוף כסף וזהב לכלי חוק: מכל
המלכים אשר היו לפניו: ויעש עוד חקים ומשפטים
במות המלך בלי יורשים גדולים: בהנהגת המלוכה
וישימם

167
חלק ראשון פו

וישימם בצרפת לחוק : ויחלה קארלו אחרי עשותו
חקים ומשפטים לקיום המלכות • ויצו את ביתו •

1368 וימות בשנת שג'נה וששים ושלש מאות ואלף : ולו
שני בנים • קארלו ולודוביקו • ויהי לודוביקו דוכוס
אורליאנסי • ותתי לו גאלינמ'נה אחות פיליפו
וישקונטו דוכוס מילאן לאשה :

וקארלו מלך אחריו והוא נער • ויהי לו לאומן
לודוביקו דוכוס אנג'ו דודו כי כן צוה

קארלו אביו לפני מותו : ולא נטה קארלו המלך
מעצת לודוביקו דודו • עד גודלו • ימין ושמאל •
כאשר צוה אביו :

ויהי היום ויצא קארלו בעודו בחור כארזים

לצוד ציד ביער סילוואניטו : וימצאו צבי

ויתפשוהו • ורביד הברזל על צוארו • וימצא חקוק

עליו • הקיסר נתנו אלי • או מתת הקיסר היא • מהיום

ההוא ותלאה • הביא על רגלו וכלי מלחמתו צבי

עם רביד הזהב : בימיו עשה קלימינטי ששי

האפיפיאור • דתות האנאטי :

בימים הרבים ההם חברו לאזארו דישפוטו

שר השירביאה ומארקו שר בולגא • א

ושרים רבים מאלבאניאה : ויאספו אנשי חיל איש

כמתנת ידו : ויצאו להלחם באמוראט ויערכו אתו

מלחמה • וינפּו מפניו ויפלו חללים ארצה : ולאזרו

רִישׁוֹמוֹ נִתְפַּשׁ חַי וְיֹלִיכוֹהוּ אֹתָם וְיֹרִידוּהוּ בְּדָם
 שְׂאוּלָה׃ וַיִּלְכֹּד אֲמֹרָאֵט אֶת גִּלְיָל בּוֹלְגָאֲרִיָּא מִיַּד
 הָעַרְלִים בַּעַת הַהִיא׃ הִיא שְׁנַת שִׁבְעִים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת
 1370 וְאַלְפִי׃ וַיִּשְׁמַע אֶחָד מֵהַשְּׁבוּיִים׃ כִּי נִהְרַג לְאַזְאָרוֹ

שֶׁר שִׁירְבִיָּאָה אֲרוֹנוֹ׃ וַיִּתְעַצֵּב בְּלִבּוֹ מֵאֵד׃ וַיְהִי
 הַיּוֹם וַיֹּאמֶר׃ תָּמוּת נַפְשִׁי עִם אֲמֹרָאֵט׃ הֲרֹג אֲרוֹנִי
 הַיּוֹם׃ וַיִּקְרַב אֵלָיו וַיִּקַּח אֶת הַחֶרֶב וַיִּתְקַעָה בְּבִטְנוֹ׃
 וַיּוֹמְרוּ גַם שְׁנֵיהֶם בַּעַת הַהִיא׃ וְעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשׁ שָׁנִים

מֶלֶךְ אֲמֹרָאֵט׃ וַיֵּרֶד בְּדָם שְׂאוּלָה׃ בְּשַׁנַּת שְׁלֹשׁ
 1373 וּשְׁבַע עִים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְאַלְפִי׃ וַיִּמְלֹךְ בְּאַיְאֻזִּיט בְּנוֹ
 תַּחְתּוֹ׃ וַיִּקּוּם בְּאַיְאֻזִּיט עַל שׁוֹלִימָאן אַחִיו
 וַיִּהְרַגְהוּ׃ וְהַמְּלָכָה נִכְוֶנָה בִּידוֹ׃ וַיְהִי בְּאַיְאֻזִּיט

גְּבוּר חֵיל׃ וּמִפְּלֶס מֵעַגְל רַגְלָיו׃ וַיִּקְרָאוּהוּ הַיְלִדְרִין
 בְּאַיְאֻזִּיט׃ עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

רלכ"ד
 ביוזט

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אֲמֹרָאֵט אָבִיו וַיֵּאסֹף אֲנָשֵׁי חֵיל׃
 וַיִּלְךְ לְקִרְאֵת מֵאַרְקוֹ שֶׁר בּוֹלְגָאֲרִיָּא לְנִקּוּם
 אֶת נִקְמַת אָבִיו וַיַּעֲרוֹךְ אֹתוֹ מִלַּחַמַּיִצֵּל הַמְּקוּם אֲשֶׁר

נִהְרַג אָבִיו׃ וַיִּנְגַף מֵאַרְקוֹ מִפְּנֵיו וַיִּפְּלוּ מֵאַרְקוֹ וְהַשְּׂרִי
 אֲשֶׁר אֹתוֹ חֲלָלִים אֲרָצָה׃ בְּמִלְחָמָה הַהִיא׃ וַיִּקַּח
 בְּאַיְאֻזִּיט הַתּוֹנֵר אֶת כָּל הָעַרְסִים הַבְּצוּרוֹת וְהַמְּבַצְרִים
 אֲשֶׁר נִשְׂאָרוּ בְּבוֹלְגָאֲרִיָּא בַּעַת הַהִיא׃ וַיְהִי לַיְמִים

עוֹד וַיַּעֲבֹר דֶּרֶךְ הַכּוֹשִׁינָה וַיָּבֵא בְּאוֹנְגָאֲרִיָּא הַרְדָּה
 וּבְבֵאלְאִקִּיָּאָה וּבְאַלְבָּאֲנִיָּאָה הַפְּקִיד כָּלָיו׃ וְלֹא חָמַל
 עֵינָו

עינו עליהם ויקח את השבי ואת המלקוח ככל אשר
 אותה נפשו וישלחם אל ארצו ויקח את כל ארץ
 יון וישים למס עובר עד העיר הגדולה
 קושטאנטינה הניע ויצר עליה ימים רבים :
 וילך הקיסר צרפתה ויתחנן לפני המלך והשרים
 לאמר : באו בניס עד משבר וכח אין ללידה
 והנה עיניכם הרואות לכן היו נא לי לעזרה וידבר
 המלך על לבו וינחמתו ויאמר אליו אל תירא ואל
 תחת כי כעמי כעמך היום הזה וילך מאתו בשלום :
 וישלח קארלו המלך את יואני אלוף ניוירטה
 שר צבאו ועמו שרים רבים ונכבדים
 משרי החיילים אשר בצרפת : ועמהם חיל גדול מאד
 והיו פקודיהם אלף פרשים צרפתים מלבד הסוסים
 הקלים הנלוים אליהם וילכו דרך אונגאריאה
 ויתחברו עם המלך שינישמוןרו ויבואו דרך
 הסירביאה בעזרה שר הדישפוטו ביר הזקה :
 ויחנו על ניקופולי ויצורו עליה ולא יכלו להלחם
 עליה כי הצילוה התוגרמים מידם : וישמע באיאיזט
 התוגר ויאסוף אנשי חיל לרוב פרשים ואיש רגלי
 ועל מעל העיר קושטאנטינפולי וילך לקראת
 הערלים וישבו תחתם : וירוצו הסוסים הקלים אשר
 לו אנה ואנה לראות : ויצאו אליהם הצרפתים
 הנוסעים ראשונה ויכוסו ויכתוס לפי חרב :

דברי הימים

ויגבה לבם מאד ויאמרו נסעה ונלכה כי נתנם
האלרים בידינו: ולא שמעו קול מורים
מאנו לשבר: עד באת שינישמ׳ונרו וחיל האונגרי
והאשכנזים: והסיר ביאמי: לאמר דברי שינישמ׳ונרו
הם: פן יכבדו הצרפתים באויבינו היום הזה: ולא
יכלו השרים לתת מעצר לרוחם: כי בשגעון ינהגו:
ויסע שר ויא׳ינה נושא הדגל ראשונה: ומי׳י היתה
להם כי קצף ליי בצרפתים וחמח על כל צבאם:
החרימם נתנם למבח: ויתקעו בחצוצרות ויערכו
שם מלחמה ויכו בתוגרמים מכה רבה: ויאמרו
היאח היאח: ותעבור שמחתם כמעט רגע: כי
באת סוס באיא׳זים וחילו ופרשיו לקראתם ערוכי
מלחמה כתבנירת לבנה בחדושה: ויהיו פקודיהם
ששים אלף סוסים ואיש רגלי לרוב ויסגרים בתוך:
במרים באת שינישמ׳ונרו ויפלו הצרפתים לפי חרב
בעת ההיא והקול נשמע במחנה שינישמ׳ונרו וימס
לכבם ויהי למים: וינוסו מנוסת חרב בערת
ההיא: ושינישמ׳ונרו ושר קמרי׳י דודו ברחו
באוניה דרך הנהר דינוכ׳יאו וישליכו אחריהם
התוגרמים בני אשפתם: וכשלש מאות צרפתים
תמלובשים רקמת החיו התוגרמים לאמר אנשי חיל
תם ונתנו פריון נפשם בכל אשר נשים עליהם: ויצו
באיא׳זים ויביאו את יואני אלוף ניויר׳שה שר הצבא
לפניו

חלק ראשון פה

לפניו והוא ערום כי הפשיטתו : ויאמר אליו נשאתי
פניך להיותך בחור וממשפחת המלוכה : ועתה בחר
לך חמשה מן השבויים לשבת אתך • והנשארים
ירדו בדם שאולה : ויבך ויתנפל לפני רגליו • וישאל
את שר קוסי • ואת גוא'ידו שר טרימוליא • ואת
פיליפו אמרוא'יש • ואת אלוף ד'יאו : ואת שר ויא'נת
לא שאל כי מת במלחמה ההיא • ויביאום אליו :
ויצד באיאזיט אל אנשי הצבא לאמר • הרנו
איש אנשיו • ויהי כהוציאם החוצה ויכיר
יואניאוף ניב'רשה • את שר בוגיא'לדו מאריסק'לקו
צרפת • והוא כענק : וירוזן וישתחו ארצה • ודמעו
על לחיו • ויבך לפני באיאזיט עליו • ויתחנן לו •
ויאמר אל תמיתו כן אחי הוא : וישא פניו גם לדבר
הזה ויתנהו אליו ויציל חייתם ממות : והשלים מאת
הוכו לפי חרב לעיניהם • ויוליכו את שש השרים
האלה לבורש'יאה • ויאכילום וישקום • אך לא כיר
חמלך : ויאמרו לתת פדיונם אז הרחיבו להם
ויפק באיאזיט רצונם וישלחם לצוד להם ציד וישיבו
את נפשם : ויתן יעקב שר מאט'ילין מאתים אלף
זהובים בעד פדיון נפשם ויצאו חפשים :
ויהי מחנה באיאזיט כשלוש מאת אלף איש
וימצאו בו מכל לשונות הנגים :
ומחנה הערלים היו כשמונים אלף וכעשרים אלף

סוסים היו בחוכם : ויתנם וי ביד מבקשי נפשם
 בעת ההיא בשנת חמש ושמונים ושלש מאות ואלף i385

בחדש השביעי :

בשנה התיש עבר לוֹדוֹבִיקוֹ דוֹכּוֹם אֲנָוֹ

באיטאליאה וימליכוהו בנאפולי

למלך : וימות שם מכלי הפץ וישארו אנשיו כצאן

אשר אין להם רועה וישובו הנשארים צרפתה :

ובשנת חמשת אלפים ומאה וארבעים ותשעה

היא שנת תשע ושמנים ושלש מאות

i389

ואלף בחדש הראשון ביום אהרון של פסח :

ואנשי פראגה אשר בבוהימאה נסבו על כרם וי

צבאות בית ישראל כל העם מקצה ואין בהם כושל

ואיש קרהומו בידו כחוטבי עצים ויטו ידיהם עליהם

ויכום וירגזו חהרים ותהי נבלתם כסוחה בקרב

חוצות וימאסו את תורת וי ואת אמרת קדוש ישראל

נאצו ובכל זאת לא שב אפם וישרפו מהם באש

ונם אל הקברות הלכו ויוציאו ישני עפר מקברותם

ואת מצבותם שברו : ורבים מהיהודים האומללים

שלחוד בעצמם בראותם כי כלתה אליהם הרעה :

ויחרנו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרובו

ואת אשת חיקו הענוגה ואת בניו ואת בנותיו פן

יפלו ביד הערלים ותעל צעקתם השמימה ראה

והביטת וריבת ריבם ויקונן ר אביגדור קרא

עליהם

חלק ראשון

פט

עליהם בימים ההם : בסליחתו שם תמצאנו :
וישוב באיִזים התוגר אחרי הכותו את חיל
הצרפתים ויצר על קושטאנטִינופולִי :
וישחיתו כל חלקה טובה ויתנו לשלל ולא היה מידם
מושיע וּתבא העיר במצור : ויראו כי אין לאל ידם
ויאמרו אברה תקותנו ונשינו וטפינו יהיו לבז
הלא טוב לנו לתרת העיר בידם ונציל נפשותינו
ממות :

עודם צרים על העיר : ומאמִירלאנו הפרסי שר
הזאנִאמי בא מארץ המזרח : ויעבור
בגליל האשיִאה הקטנה בעם כבד וביר חזקה
ותרעש הארץ מקול מצחלות אביריו ויהיו פקודיהם
ארבע מאות אלף סוסים ושש מאות אלף רגלי :
וישמע באיִזים וירא ויצר לו מאד ויעל מעל העיר
ויחפז ללכת ויבא עד אנגִורי ויערוך אתם מלחמה
וינגף מפניהם : ויפלו אנשיו חללים ארצה : וגם הוא
נתפש חי : ויאסרוהו בכבלי זהב ויוליכוהו בכל
ערי פרס : וישומהו מאמִירלאן תחת רגליו ברכבו
ויהי מלקט תחת שולחנו ויענהו עד יום מותו :
ויהיו המתים במלחמה החיא מאתים אלף איש לא
נשמע כזאת מאז היתה אשיִאה לנו :

וינוסו בני באיִזים מפני מאמִירלאנו וישבו בארץ
יון תחת כנפי הקיסר וישם עליהם משמר :

וימות טאמירלאן וישוב גירי גילימי בן באיאזיש
 אל גליל האשיאה ויקבלוהו העמים וימלוך בכל
 הערים אשר מלך אביו ויאסוף גם חיל גס פרשים
 ויהי שומעו בכל הארץ ויחר לסיניסמונרו מלך
 אונגאריאה ויצא לקראתו ביד חזקה וינגף
 שינישמונרו מפניו כאשר בימי באיאזיש אביו
 זיננס לנפשו ואנשיו הוכו לפי חרב בככה
 שאלומביו בשנת תשעה וארבע מאות ואלף : 1409

וילחם עיר בדישפוטו משיר ביאה ובנבולי
 קיסר קושטאנטנופולי ולא זכר ארת
 הטובה אשר עשה אתו בכורחו מפני טאמירלאן
 ויחלה וימות בשנה השישית למולכו ולו שני בנים
 שם הבכור אורקאנה ושם השני מחומיט ויבקש
 אורקאנה למלוך תחת אביו והוא נער וימיתחו
 משה דודו וימלוך תחתיו ויהי לימים עוד ויקום
 עליו מחומיט בן גירי גילימי ויהרנהו וימלוך על
 כסא אביו ותכון מלכותו מאד הוא נלחם עם
 הוואלאקי ויעבור בנאטוליאה וילכוד את כל
 הערים אשר לקח טאמירלאנו בימי אביו ויגדש
 משם שדים רבים וימלוך תחתם הוא העביר כסא
 המלוכה מכורשיאה לאנדרינופולי עיר ואם בארץ
 יון וימלוך ארבע עשרה שנה וימות בשנת תשע
 עשרה וארבע מאות ואלף : ולפי זה החשבון נראת

שתוא

1416

חלק ראשון צ

שהוא הכה את שני שמונדרו בככר שאלומביו : ולא אביו :

וימלוך שולטאן אמוראט בנו תחתיו ויהי איש מצליח ויקח אמוראט את ברת גיאורגיאן די שפוטו מה שירביאה על נשיו לו לאשה ויבא אליה ותהר ותלד בן ויקראו שמו מהומיט והוא מלך אחריו ויעש כרצונו נגד הגוים אשר סביבותיו : אז הקיסר יי את דברו אשר דבר ביד עובדיה הנביא לאמר : מהרסיך ומחרביך ממך יצאו :

ויהי לימים עוד ויאסוף אמוראט אנשי חיל וילך להלחם בחמיו ולא יכול גיאורגיאן לעמוד לפניו ויחזק את העיר שינדררוניא וישם בתוכה אנשי חיל ובנו הבכור בראשם : ויברה לאונגארניאה עם אשתו ובניו וילכו גם אתו רוב הכומרים אשר בעיר כי יראו פן תדבקם הרעה : ויקח אמוראט את כל ארצו מידו וישם אל העיר שינדררוניא פניו ויצר עליה וילכדנה בחזקה : ויקח את בן גיאורגיאן ואת עיניו עיוור ויוליכוהו אתו וישב גיאורגיאן חותן מהומיט באונגארניאה ימים רבין וגם את אישקופיאה ואת שופיאה ואת נובימונטי לקח אמוראט בעת ההיא : הוא התחיל לקחת את נערי הערלים הלא הם הגניצרי והיו אנשי מלחמותם ושרי צבאותם עד היום הזה :

דברי הימים

ויואן קאשטריאוט שר האלבאניאה נכור חיל
 וילחם עם אמוראט ימים רבים : ולא
 יכול יואן לעמוד וישל' עמו ויתן לו את בניו לערבון:
 וירא אמוראט את ניאור'ניאו והוא הקטן וישא חן
 בעיניו ויאתבהו : ויכרות בשר ערלתו : ויסב שמו
 שכאנר'רבינ ר'ל אלישאנדרו שר : עד היום הזה :
 ומראהו כאחד מבני המלך : וילמדוהו ספר ולשון
 תוגרמים : וישא חן בעיני כל רואיו : ויהי לאמוראט
 לבן : והוא בן שמנה שנים בחמול בשר ערלתו :
 ויגדל חנער ויהי לבן חיל : וישמח עליו אמוראט
 ויעשהו שר צבאו : וילך להלחם באויבי
 המלך בנאמוליאה וינגפו מפניו : ובכל אשר פנה
 הצליח באשר י' אתו : ויאמר המלך עליו יד ימיני
 הוא : ויאחבוהו התוגרמים מאד : וילכו האונגרי
 להלחם בערי אמוראט : ולבוז בו בימים ההם :
 וישלח את שכאנר'ירבינ לקראתם וישובו אחר : כי
 נפל פחדו עליהם : ושם אתו רבים מעברי אביו
 וילמדוהו תורת משיחם : וידברו על לבו דבר יום
 ביומו : ויש אזנו אליהם : לכן לא רדף אחר האונגרי
 כי חמל עינו עליהם : ולא אבה שפוך דם הערלים
 בעת ההיא : וישוב לאנדר'ינופולי : ויכברוהו מאד :
 וימות יואן קאשטריאוט אביו : וישלח אמוראט
 את שיבאליאה שר צבאו : לאלבאניאה

חלק ראשון צא

ביד חזקה ויקח את העיר קרֹויה ואת כל ערי
 יואן קאשמ׳ריאומ בשם בניו וישם בתוכן משמר :
 ויאמר אליהם שיבֹאליאח אל תיראו כי בני אדונכם
 ישובו הנה ואיש תחת גפנו ישב : ולא עשה
 אמורֹאט מאומה מכל אשר דבר אליהם שר צבאו :
 ויקח את כל הערים ההם ואת אחי שכאנֹררבינ
 השקה סם המות ויורידם שאולה : וידבר
 על לב שכאנֹררבינ דברים נחומים ושכאנֹררבינ
 שמר את הדבר : ויחשוב בלבו מהיום ההוא
 והלאה לשוב אל ארצו ואל אלהיו ולאדם לא
 הניד מאומה כי ירא לנפשו :
 ויק קֹארלו מלך צרפת את אנשי הפיאנֹררה
 ויענוש את יושבי פארֹיש על אשר מאנו
 לתת המכס אשר שם עליהם המלך : ויסר את
 המסנרות ואת שלשלאות הברזל אשר היו מימי
 קדם בחוצות פארֹיש ואת דלתות העיר ובריחתי
 הפיל ארצה : ולא חמל על יושבי רואן כי היו
 במורדים וייראו ממנו העמים מאד :
 וישכב קֹארלו עם אבותיו בשנת שתים ועשרים 1422
 וארבע מאות ואלף :
 וימלוך קֹארלו בנו תחתיו בשנת ההיא
 וילחמו עמו האינגֹלישי והבורגֹוניוני ויקחו את ארצו מידו רק אדמת
 יב ג 12 iii

חביטורי צינשי : ולא לקחו מידו זיהי בלענם עליו :
 ויקראוהו מלך ביטורי צינשי : זיהי מננינתם . וילחם
 אינר'יקו בן אינר'יקו מלך אינגלאטירה במלך צרפת
 בעת ההיא לאמר : לי משפט המלוכה : כי במות
 קארלו החמישי : לא הניח יושב על כסאו אחריו :
 וזרש עצר : ויבחרו השרים בפילופו מואלו'איש וכן
 לא יעשה כי לאיבוארדו מלך אינגלאטירה אבי אביו
 משפט הירושה : כי לקח אינר'יקו אבי אורוארדו את
 אחות קארלו החמישי לאשה : ויכרתו ביניהם ברית
 שלום בעד שלשים שנה : ושם נשבעו לאמר אם
 יחיה אינר'יקו אחרי אשתו ישב על כסא צרפת אחרי
 מות קארלו החמישי : ואם אינר'יקו ימות ראשונה :
 ירשו בניו אחריו את קארלו מלך צרפת הודם : כי
 לחם משפט הירושה : לכן בא אינר'יקו לחלחם
 בצרפת בעת ההיא :

אמר יוסף חכהן נראה כי כבר נמצ' הדפוס בימי
 ההם : ואני ראיתי ספר נדפס בוניציאה
 בשנת שמונה ועשרים וארבע מאות ואלף :

ויקומו יושבי אש'איש אשר בפרוב'ניציאה : על
 היהודים בשלשים יום לחדש שבט :

בשנת חמשת אלפים ומאה ותשעים : היא שנת
 1430 שלשים וארבע מאות ואלף : ויכו מהם תשעה לפי
 חרב ובביזה שלחו את ידם : ולא היה מידם מציל

חלק ראשון צב

ביום אף יו : ושבעים וארבעה נפש המירו כבודם
 בלא יועיל : כי נפל פחדם עליהם : היום חמר ההוא
 אל יחד בימי שנה : כי בו שודרו הקהל ההוא פתאום
 רגע שודרו והיעותם : ראה יי וחביטה : כי עליך
 הורגנו כל היום : וריבה ריבנו וגאלנו : וצרת זו
 נרמזה בפסוק תושיעני אלהים : כי באו מים
 עד נפש : כי עולה למספר ימי החדש : באו
 למספר הנהרגים : מים : למספר הפרט הקטן : עד
 למספר הנרחים : נפש : למספר הפרט הקטן שלהם :
 בימים : החם בימי איוניניאו האפיפיאור בימי
 פיליצי : רבו משמרות בספרד : וידל
 ישראל מאח : כנס חנוכה פרא ונצינצו מעיר
 נאלכ צואת מכת בעל דומינצו על תוהודים : וחי
 להם לשמן : ויסת עליהם את כל יושבי הארץ
 ויקומו לבלעם חיים : ויכורבים לפי חרב ורבי שרפו
 באש : ורבים הדיחו בכח החרב : מעל יי אלהי
 ישראל : וישרפו ספרי תורת אלהינו : וירמסום
 כטיט חוצות : ואם על בנים רוטשה ביום אף יי :
 ויצאו אבות אבותי הכהנים מעיר קואינקה בימים
 ההם : מפני חמת המציק : וילכו אל מצודת אואיטי
 וירמזו שם : והנשאים מהם נהרגו ומהם הרגו את
 בניהם ואת בנותיהם לכלתי הנאל : ומתם המירו
 כבודם בלא יועיל : מהיום ההוא והלאה : רבו

האנוסים בכל ארץ ספרד • וישמו עליהם חקירה
 עד היום הזה: וישבו היהודים במצודת אוֹאִיִּי •
 ובמצודת שוריאָה • ובמצודת אחרים עד צאתם מן
 הארץ הארורה ההיא • אשר אררה יי' :

גם על היהודים אשר היו בשאֲבוּיָה נטה קו
 תהו • הצר הצורך הזה • ואני ראיתי

ספר מושחת מראחו • מאשר החביאו בבורות
 בשאֲבוּיָה • בימים חרעיס החם: ויהי הפלעל הזה
 בעיניהם לקדש: ויכתוב קאֲלִיסְטוֹ האפיפיאור זכרו
 בקדשים וחוננים לשמו בחמישי לחדש אבריל •
 כפעלו השב לו אלהי:

ויאסור אמֶרְאֵט השני את דרכו • וילך לחלחם
 במישאֲלוֹנִיקִי אשר היתה לוֹיִנְצִיאִנִי
 בימים החם: וילכדה ביד חזקה: ואת סביבותיה
 1442 סביב בשנת שְׁתֵּים וָאַרְבַּעִים וָאַרְבַּע מאות ואלף •
 ויהי לערלים לחרפה:

וילחם באונגָאָרִיאַת ובבֹּסִינָה ובואלֶאָקִיאַת
 ובארץ יוֹן • ימים רבים • וישוב עוד
 לחלחם באונגָאָרִיאַת ויצר על בִּילְנֶרְאָדוֹ • וישפוך
 אליה סוללות: ולא זעו אנשי העיר מפניו • וימיתו
 מאנשיו כעשרת אלפים איש • וישוב אחור בחרפה

1443 בשנת שְׁלֹשָׁה וָאַרְבַּעִים וָאַרְבַּע מאות ואלף:
 ויהי לתקופת השנה • ויעבור לארִישְׁלָאוֹ מלך
 אונגָאָרִיאַת

חלק ראשון צ ג

אוּנְנָאֲרִיאָה • וּפּוֹלוֹנִיאָה • בְּנִבּוּלֵי הַשִּׁירָבִיאָה •
וְהַבּוֹלְגָאֲרִיאָה • בִּיד חֲזָקָה • וַיַּעְרוֹךְ מִלְחָמָה בְּבִקְעַת
חֲנָתָר הַיָּמֹו • עִם קֶאֱרָאֲמַבִּי וְעִם שְׂכָאֲנִירְבִּינָה • שְׂרִי
צַבָּאוֹת אֲמֹרָאֵט • זִינְפּוֹ הַתּוֹנְרָמִים מִפְּנֵיו • וַיִּפְּלוּ
חַלְלִים אֶרְצָה בְּמִלְחָמָה הַהִיא • זְקֶאֱרָאֲמַבִּי
שֶׁר הִצְבֵּא נִתְפַּשְׁחִי • זִישִׁימוֹ עָלָיו מִשְׁמֵר •
וַאִישְׂכָּאֲנִירְבִּינָה וְהַנְּשֹׂאֲרִים בְּרָחוּ לָמוֹ • וְתַחֵי נִפְשָׁם
לְשַׁלְּלִי :

וַיִּשְׂמַח שְׂכָאֲנִירְבִּינָה לְאִידִי • וַיֹּאמֶר בְּלָבוֹזָה
עַתָּה לְשַׁחֹק • וַיְהִי בְּאִישׁוֹן הַלַּיְלָה וַיִּבֵּא
אֵלָיו אֶחָד מִסּוֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ • וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה לָּךְ פֶּתַח
אִישְׂקָאֲנִירְבִּינָה • כִּי לֹא רָאִינוֹךְ בּוֹרַח בְּלַתֵּי הַיּוֹם •
וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִזְרַת עִירִין פִּתְנָמָא כִּי הַמִּלְחָמָה לֹאֲדִים
הִיא זְמִי וְיִכְלַל לְעֵמוֹד • וַיִּצּוּ אִישְׂקָאֲנִירְבִּינָה וַיִּקְחוּ אֶת
סּוֹפֵר הַמֶּלֶךְ וַיֹּאסְרוּהוּ בְּנַחוּשְׁתִּים • וַיֹּאמֶר אֵלָיו
הַסּוֹפֵר נֹה פִּשְׁעֵי וּמַה חֲטָאתִי כִּי תַעֲשֶׂה אֵלַי הַדְּבָר
חֹה • וַיַּעַן אִישְׂקָאֲנִירְבִּינָה לֹא עֲשַׁקְתָּנִי וְלֹא רְצוֹתָנִי
דַּק פֶּן תִּכְרַח מֵאֵתִי עֲשִׂיתִי אֵלֶיךָ הַדְּבָר חֹה • וְעַתָּה
כְּתוּב נָא כְּתֹב נִכְתָּב וְנַחֲתָם כְּטַבְעַת הַמֶּלֶךְ אֵל
הַשָּׂר אֲשֶׁר בְּקֶרְוִיא • עִיר מַלְכוּת אֲכִי • וַיִּתֵּן לִיאֵת
הָעִיר וְאֵת סְבִיבוֹתֶיהָ • בְּשֵׁם אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ • כִּי כְּתָב
אֲשֶׁר נִכְתָּב בְּשֵׁמוֹ אֵין לְהַשִּׁיב • אַחֲרַי תֵּלֵךְ אֵתִי
וְאֲנִדְלָה שְׂמֶךְ • וְחֵיתָה לִי לְאַח כָּל הַיָּמִים • וַיֹּאמֶר

הסופר ואיך אעשה הנבלה הזאת וחייבתי את ראשי
 למלך: וישלוף אישקאנר'רביג חרבו וישטמהו
 לחרגו נפש: ויירא הסופר לנפשו ויעש כל אשר
 אמר: ויאמר אליו לכה אתנו: וימאן הסופר
 ויחרנהו ואיש לא ידע מאומה: ויחפז אישקאנר'רביג
 וילך לאלבאניאה ויכבדוהו התונרמים אשר שם
 מאד ויאכלו וישכרו עמו: ויהי כטוב לבם ביין
 ויאמר אליהם הירעתם את בואי הנה: ויאמרו לא
 ידענו מאומה: ויאמר אליהם אדוננו המלך שלחני
 לשבת בקר'ווא תחת השר אשר שם: ויאמינו לדבריו
 כי אהבת נשים אהב אותו אמור'אט המלך: ויאמר
 אחד מהם ללכת אתו: וישמח אישקאנר'רביג מאד
 וילכו אל העיר קר'ווא: ויתן הכתב אל השר: ויתן
 העיר בידו: ויבא אישקאנר'רביג העירה: וכשלש
 מאות איש אבאניסי עמו: ויהתונרמים הלכו לדרכם:
 ויהי כבואו ויסר את דגל אמור'אט: וישא דגלו:
 אשר עליו נשר שחור: עם שני ראשים: ויאמרו יחי
 אישקאנר'רביג: וימרוד באדונו בעת ההיא: ויחרגו
 את התונרמים הנשארו שם: ויקח את כל ערי אביו
 כקחת איש בדל אוזן: וגם את שאר הערים אשר
 לאמור'אט באבאניאה לקח ויהי להם למלך: וישמתו
 האלבאנישי מאד: כי קצח נפשם בתונרמים:
 ויאמרו יחי אדוננו אישקאנר'רביג לעולם:

וישמע

חלק ראשון צד

וישמע אמוראט את כל אשר הנעשה ויתעצב
 את לבו מאד וילחם באישקנדר רבינו
 כל הימים ולא עשה מאומה: ויגדל אישקנדר רבינו
 מאד ויהי שומעו בכל הארץ:
 אז השלים אמוראט עם האונגרי ויתן חמישים
 אלף זהובים בפדיון שר צבאו: ותשקוט
 הארץ:
 ויהי לימי עזר ויעבור לאדישלאו מלך אונגריאה
 חוק חפז ברירת כי הסבו האפיפיאור
 איאונגיאו וקיסר קושטאנמינופולי והוכוס בורגונג
 והוינציאני: את לבו אחורנית וילך להלחם
 באמוראט: אל עבר וארנה: אשר על היס הגדול
 להתחבר עם הספינות אשר שלחו שם לשמור פן
 יעבור אמוראט: אשר הלך להלחם עם המלך
 הקראמאני: אחרי השלימו עם לאדישלאו בימים
 ההם: וישמע אמוראט ויחפז להלחם בקאראמנו
 ויגרשוהו: ויעבור את מעבר גאליפולי בעזר אנשו
 גינובה ביד חזקה ויתן להם את שכרם ויהי לשבעת
 הימים ויתיצב לפני האויבים אצל העיר וארנה:
 דיאונשיפולי שמה לראשון: הרחוקה מאנדהינופולי
 מהלך ארבעה ימים ועמו כשמונים אלף איש: ויהו
 ביום עשתי עשר לחדש נובמרי: בשנת ארבעה 1444
 וארבעים וארבע מאות ואלף: ויערכו שם מלחמה

דברי הימים

וינגפו התונרמים ויחשוב אמוראט לברוח ולא אבו
 הנניצארי לאמר התיצב וראה את ישועת יי וילחמו
 עוד בחזקה : ויצאו הנמוני וארודינו ואשמרינוניאה
 לררוף אחרי הבורחים ויוציאו ארנ אנשי החיל
 ממערכותם : ויבואו אורחת תונרמים ויערכו שם
 מלחמה וירוץ אוניאדיש שר צבא לאדישלאו להיות
 בעזרתם : ואמוראט ואנשיו אזרו חיל וירוץ אליהם
 לאדישלאו ופרשיו : ויכו בסוסי שער המלך מכה
 רבה וילחמו אתם הנניצארי ויקחו את לאדישלאו
 בתוך : ויכרתו רגלי סוסו ויפול ארצה ויהרגוהו :
 וימותו שרים רבים ונכבדים עמו בעת התיא :
 ומהפולוני לא נשאר גם אחד : ויואל אוניאדיש שר
 הצבא לקחת את נבלת המלך ולא יכול וכמעט נמיו
 רגליו ביום ההוא : וימותו כל הכומרים אשר באו
 עם המלך ונושאי בר ולחם ומזון והנשארים ברחו
 לנפשם : ויברח החשמן יוליאנו ציסארינו וימצאהו
 האונגרי ויהרגוהו ותהי נבלתו למאכל לחית הארץ
 ולעוף השמים : הוא הסיב את לב לאדישלאו להפר
 את בריתו לאמר : לא יאות לערלים לקיים ארנ
 שבועתם עם שאר העמים : כן אבדו כל אויבך יי :
 ויצב שם אמוראט עמוד גדול למזכרת : ויכתוב
 עליו את כל אשר קרהו : ויתן תודה לאלרים : ועוד
 היום ימצאון שם העצמות היבשות לאות לבנימרי :

ויצו אמוראט ויסירו את ראש לאר'ישראלאו חמלך
 מעליו וישימוהו על נס וישאוהו בכל ארץ יון
 וישמחו התוגרמים מאד : ולא רדף אמוראט אחרי
 חבורחים • ויכנע בלבבו מאד : ויאמרו אליו מדוע
 פניך רעים חיום אחרי תת האלרים את אויבך בידך
 ויאמ' אין לי חפץ במלחמ' כזאת : וישוב לאנדרינופולי
 וישלם את נדריו אשר נדר • ויתן תורה לאלרים :
 אז השלים עם הויניצי'אני וישם אל ארץ יון פניו :
 וילך אל עבר המור'יאה אל המקום הנקרא
 איכש'ימילו : ושם חומה גבוה מים עד ים • שש מילין
 אורכה : וילכדנה בחוקה ויהרסנה • ויפלו אחי קיסר
 קושטאנטינופולי לפניו • הללים ארצה : ויקחו את
 השבי ואת המלקוח וישרפו הבתי וישחיתו כל חלקה
 טובה • וילכוד גם את הוילונה בעת ההיא :
 וילך להלחם באישקאנדירביג עברו אשר
 מרד בו • וילך עמו גם מהומ'ט בנו •
 ויצר על העיר קרו'יא • וישפכו אליה סוללה ימים
 רבים : ויכו חומותיה הבצורות • ולא עשו מאומה •
 ויעל משם וישוב אל ארצו : ויחלה מדאנה מדבר •
 וימות באנדרינופולי • בחדש נובימ'רי בשנת חמשים 450
 וארבע מאות ואף וימלוך מהומ'ט השני בנו תחתיו :
 בן אחד ועשרים שנה מהומ'ט השני במלכו •
 ושלשים ושתים שנה מלך • ושם אמו ירינת

דברי הימים

140

בת הדיש פוטו מהשידביאה : ויהי איש מצליח ושומע
 ושבר הערלים כל הימים : ויהרוג את אחיו :
 והממלכה נכונה בידו : ויאהוב את החכמים ואת
 החרשים יודעי מלאכת מחשבת : ויתן להם כפעלים :
 ויוא שיכתבו אנשי השם מלחמותיו : לקנות לו שם
 עולם אשר לא יכרת : ויקרא בדברי הימים מכל
 המלכים אשר היו לפניו : ויאהב את יואן מאריאה
 ויצניטו עבד עבדו : על אשר כתב בלשונם ובלשון
 איטלקי את המלחמה אשר נלחם עם אושונקאשנו
 מלך פרס : ולרוב מדותיו הטובות קנה שם בגבורים
 אשר מעולם אנשי השם ויהי שמעו בכל הארץ :
ויאסור את רכבו ואת עמו לקח עמו : וישם
 אל קושטאנטינופולי פניו : בעם כבר
 וכיר חזקה : ויצורו עליה בים וביבשה ימים רבים :
 וישלח הקיסר א מלכי הערלים לעזרה : וכפתן חרש
 לא אבו שמוע : וילחמו עליה : דבר יום ביומו :
 ויחפרו סביב סביב : ויעשו גשר מעבר פירה אלפים
 אמה אורכו מעשה חרש וחושב : אשר לא נראה
 כמוהו : ויקמו עליו מגדלים : להלחם עם אנשי
 העיר : וגם הם מלאו את ידם ויחזקו דבר יום ביומו
 ולא נתנו שינה לעיניהם : וישפכו אליה התוגרמים
 סוללה ויכו חומותיה עד רדת : ויהי היום ויצו מהומים
 ויעבירו קול במחנה לאמר : התיצבו והכינו עצמכם
 לעת

לעת מחר: כי קרבים אנחנו אל העיר הזאת למלחמה
 ונתנה האלדים בידנו. ובכיוה תשלחו את ידיכם
 שלשת ימים. וישמחו אנשי החיל מאד. ולא אכלו
 ולא שתו מאומה ביום ההוא: ויהי בצאת הככבים
 וישבו לאכול לחם. איש את אחיו ואיש את רעהו
 וישמחו וחדיו. ויחבקהו וישקו איש את רעהו וילכו
 לאהליהם: והקול נשמע בעיר והעיר קושטטנינופולי
 נבוכה: ויבכו בכי גדול. ויקראו איש את אלהיו
 וידרשו בעד החיים אל המתים: וישאו את עצמותם
 סביב לעיר. ויתענו גם הם ביום ההוא: ושתי חומות
 סביב לה וישימו את אנשי המלחמה בין החומות
 והדלתות סגרו: ויהי בסוף האשמורת התיכונה
 ויקרבו התוגרמים העירה. וילחמו אליה בחזקה:
 גם אנשי העיר מלאו את ידם וידו אבן במ וחציו ואבני
 קלע עד אור הבוקר. וימותו תוגרמים רבים בעת
 היא: הבוקר אור ומהוויט הקריב: ויתנו אות
 מלחמה: ויצו וילחמו עליה סביב סביב: ויחלקו
 החומות ביניהם בים וביבשה. ויריעו תרועה גדולה
 ותבקע הארץ לקולם וישמע למרחוק: וישימו
 מגניהם בראשם. ויעלו בסלמות על חומות העיר
 בחזקה: ויפילו מהם אנשי העיר רבים ארצה: ויהי
 בנפול האחד: ויעלו שנים תחתיו כי רבו מארבה:
 וימותו תוגרמים רבים בעת היא: והנשארים נזורו

אחר : ומהומי הקריב שנית . וידבר באזני אנשי
 החיל . וישבו להלחם כבראשונה . ויעלו בסולמות
 וימלאו גם אנשי העיר את ידם בעת ההיא . ויפילום
 ארצה באבנים ובחצים וכאש הזוערת . ויעלו
 אחרים תחתם . ולא יכלו אנשי העיר השב רוחם
 בעת ההיא . איש גינוביש היה בתוכם . יואן
 ושטינאנו שמו והוא גבור חיל . והוא נלחם בכל
 עוז . ושימו היונים את כמלם באיש זהוא : ויהי
 בהלחמם ויכוהו האויבים ויסר מעל החומה וילך
 להרפא : וישמע קושטאנמינו בן אילינת הקיסר
 וילך אליו ויתחנן לו ויבקש מלפניו לשוב אל החומה :
 ולא אבה שמוע אליו : ויצו הקיסר ויפתחו את פתח
 החומה הפנימית וילך העירה : ויהי בלכתו ויפחדו
 האנשים אשר על החומה . כי סר צילו מעליהם ולא
 נלחמו כפעם בפעם : ויקרבו התוגרמים ויעלו על
 החומה ויברחו היונים מפניהם : ויבקשו לבא
 העירה דרך השער אשר בא הגינוביש וינוסו כמפני
 חרב . וכשלו איש באחיו ויברח גם הקיסר בתוכם
 כי ירא את נפשו . ויפול ארצה : וירמסוהו אנשי העיר
 בחפז . וימות ביום ההוא כאחד הרקים : וינוסו
 אנשי הצבא פנימה : שנים לברם בחרו מות מחיים
 ביום ההוא . וילחמו עד צאת נפשם . כי לבס כלב
 הארי : ויהי בבואם העירה . ויחרגו כשמנת מאות
 איש

איש שולפי חרב הנמצאו שם פתח שער העיר בעת
 ההיא : וגם את יושבי העיר אשר באו לקראתם
 בחצים ובקשת הכו לפי חרב : וישוקו בעיר ויעלו
 בחומות : ויבואו בעד החלונים : ובכזה שלחו את
 ידם : ולא היה מידם מציל : ותצא העיר כגולה
 ויכרת העם מהעיר והנשים נשכבו : ותלכנה שבי
 לפני צר : ולכו אל הבמות ויקחו את שללם ואת
 כספם ואת זהבם ואת כל מהם ואת מצבותם שברו :
 ויגלו הכומר ביום ההוא : אז הקים יי את דברו אשר
 דבר ביד ירמיהו הנביא לאמר : גם עליך תעבור כוס
 תשכרי ותתערי : ויוציאו מהעיר היהא כסף חרב
 לרוב מאד : וליתר הביזה והמלקוח אין מספר :
 ויאכל מהומיט התוגר את שלל אויביו ביום ההוא :
 בשנת שלשה וחמשים וארבע מאות ואלף בעשרים I 453
 תשעה ימים להדש מאיו : ויהי ביום השלישי ויעש
 מהומיט משתה גדול לכל שריו ועבדיו : והי כטוב
 לבם ביון : ויצו ויביאו את השבוים ראשי עם הארץ
 וירידם ברם שאולה : ויביאו גם רירילקה שר העיר
 ויהרגו את בנו הבכור בפניו : ואת השני היתה לשכב
 עמו : וגם את הזקן תוהיד ברם שאולה : דעראיפה
 וראו כי קושמאנמינו בן אילינה : היה הראשון אשר
 מלך בעיר ההיא : וקושמאנמינו בן אילינה הות
 האחרון : ויתהי העיר ביד המלכים ועלם אלף

ומאה ועשרים ואחד שנה ותפול ביד התונקמים
בעת ההיא : אז נתנו הַנְּנוּבִים את העיר פִּירָה אל
מהומים בשלום : ויהי לימים עוד ויפילו חומותיה
ויקה מהנשים ומהילדים ככל אשר אותה נפשו ולא
תחת מידו מציל וימשול במלכותו ויצו מהומים
ויבנו את חומות קושטנטינופולי הפרוצו כבראשונה
ויביא אית מכל הערים אשר לקה אנשים ונשי לשבת
ותחי עיר מלכותם עד היום הזה :

וישמעו האלבאנישי וישובי המוריאה כי נלכדה
העיר וכי מת תקיסר וימרו בטומאשו
ודימיטרו אחיו וילכו אל מהומים לעזרה : וישא
את פניהם וישלח בעזרתם אנשי חיל ויכנעו
האלבאנישי וישובו תחתם כבראשונה ויאמרו לתת
למהומים שבעה עשר אלף זהובים מדי שנה בשנה
ויקרא מזמאשו די שפוטו המוריאה רק חכסא ינדל :
ויאסוף מהומים מחנתו וילך לאמיני ויחן עליה
והעיר בצורה מאד : ויראה איש ארני
הארץ כי אין לא ירו להצילה ויתננה בידו ומחומים
נתן אליו מערי הפרזי די מחיתו ערים לשבת : ואת
שני בניו הוליק אתו כי נשאו חן בעיניו וינדל
הנערים ויהי האחר לבן חיל ויאהבהו מאד :
ואחרי אשר נלחמו הככבים ממסלותם עם
קארלו השמיני מלך צרפת שבו וירפו לנ

ואתרי

191
חלק ראשון צדו

ואחרי אבוד כל תקוה שבר במלחמותיו את ראש
אויביו. וילכוד מלכותו מידם: וילכוד גם את
הנורמאנדיאה. אחרי הלחמו בארץ ההיא שלשים
ושש שנים. וילכוד גם את האינקויטאניאה. אחרי
היותה ביד האינגלישי ארבעים שנה: וידע קארל
כי הטובות גם הרעות ילדי הזמן הרע. כאשר יחנו
כן יסעו: והיה אחרי הקים אליו האלדים הרעה מתוך
ביתו. והלחמו עם לודוביקו בנו. אשר מלך אחריו
ותכון ממלכתו: ויחלה את חוליו וימות זקן ושבע
ימים. ויחשבו רבים מהרופאים כי נתן איו סם המות:
וימלך לודוביקו האחד עשר. בנו תחתיו בשנת

שבע וחמשים וארבע מאות ואלף: 457

ויראו שרי צרפת מפניו. וידברו על לב קארל ואחיו
דוכוס הבימור'ינישי לאמר. לך קצין תהיה לנו
והמכשלה הזאת תהיה תחת ידיך: ועתה אל תירא
ולבך אל ירך: כי עמך אנחנו בכל אשר תלך:
וישמע קארל לולקולם. וילך אל הכריסטאניא ביד
חזקה וילכדנה:

בימים ההם נלחמו אנשי מהומיט עם דישפוטו
אקארנאניאה. היא לארטה. דבר יום
ביומו: ולא יכול דרישפוטו עמוד. ויקח לו לאשת
את בת יואני שר צבא אלפונשו מלך נאפולי ויהי
בעזריו. ויצילו מחרב התונרמים וישבו אל

ארצם : וילך יואני חמוי שר הצבא מאתו : ויקשרו
 עבדי ההישפוטו על אדוניהם קשר : ויתנוהו ביד
 מהומיט : ויקח את כל ארצו מידו : וינבה לבו מאד
 וירם מאבותיו וירבה לו סוסים מאד :

וישמע גיאורגיאו שר השירבואה אבי אמו
 ויירא ויצר לו מאד : וילך אל מלך
 אונגארואה לעזרה : ולא שמע בקולו : ויחר אליו
 עד מות : וישמע כי מיקיל וילונגו ולאדישלאו
 אחיו אשת הואיבודה אשר בבילגראדו : באים דרך
 ארצו : וישלח לקראתם : וילכו האנשים : ויברח
 מיקיל מידם : ואחיו הוכו לפי הרב : ומיקיל שמר
 את הרבה : וישלח לרנל את גיאורגיאו וישוכו
 המלאכים ויאמרו באנו אל גיאורגיאו : וגם הולך
 לראות ערי מלכותו על שפת נהר דינוביא : ויצא איו
 הדרך ביד חזקה : ויערוך אתו מלחמה ויכתו ביד
 ימיט ויתפשהו חי ויוליכהו אתו : ויתן אליו גיאורגיאו
 כופר פדיון נפשו וישבו אל ביתו : ויצא דמו יום יום
 ולא יכלו הרופאים לסגור בערו ויתעלף וימות
 חמלוך לאזארו בני תחתיו : ויגרש את גיאורגיאו
 אחיו הגדול : הוא גיאורגיאו אשר עיור אמוראט
 וילך מאתו : ויהי לימים וישכב לאזארו עם אבותיו
 ויהי ריב ביניהם :

וילך גיאורגיו העיור אל מהומיט התוגר לעזרה
 ותלך

צט הלך ראשון

ותלך גם אשת לאזארו המרת אל מלך אונגאריאה
ותכך ותתחנן לו ותבקש מלפניו על עמה: ויאסוף
לאר'י שלאו גם חיל גם פרשים: וישלחם עם יואן
קאראפוגא חשמן שאנט אנגילו להיות בעזרתת:
ולא עשו מאומה כי נחפו מהומיט לשלוח טרם בואם
ויקחו את כל ערי השירביאה כקחת איש בהל אונגו
ושוב החשמן אהור: וכמעט נטיו רנליו בעת ההיא
היא שנת תשע וחמשים וארבע מאות ואלף:

1459

בימים החם מרד דישפוטו המוריאה במהומיט
ולא נתן אליו המס כי נשען על משענת
קנה רצוץ הערלים ונכזבה תוחלתו: וישנב לחסות
תחת כנפיו: ויקבלהו: ובלבו שמר את הדבר:
זירא מהומיט כי הככבים ממסלותם נלחמו עם
אויביו: וכי נקרא מאנשי השירביאה:
ויאמר עת לעשות: ויאסוף מחנחו ויהיו פקודיהם
מאה וחמשים אלף: וישם אל אונגאריאה פניו:
ויעבור ההרים וילך עד הנהר שאבבה:
ויאסוף יואן החשמן אשר שלח האפיפיאורה גם
הוא אנשי חילי מאשכנז ומיבואומיאה
ומאונגאריאה: וירש דרש דרש ויאן קאראפוגא
באזני עמי הארץ: ויהיו לחם חנון עין בשש
האפיפיאורה: ויהיו פקודיהם
ארבעים אלף: גם הואיבורה אסף גם חיל גם פרשים

ויבואו לביל גרארו עיר קצה גבולם:

ומהומיט הקריבו ויחן על ביל גרארו אשר על

שפת הנחל דינבואו וילחמו אליה

ימים רבים: ויכו חומותיה דבר יום ביומו: גם

אנשי העיר ושכיריה מלאו את ידם ויתחזקו מאד:

ויפילו חומותיה ויקרבו אליה ולא יכלו לה: כי

הצילוה אנשי העיר כאשר בהיות החומה: ויחר

למהומיט ויאמר אל תתנו דומי לה יומם ולילה ויצו

ויחלקו ביניהם החומות וילחמו עליה וימותו בעת

החיא עם רב: ויהי לעת ערב ויקרבו גם מהומיט

ואנשי משמרתו לראות אולי יתננה האלדים בידו:

ויורו המורים מעל החומה ויכוהו בדרו הימנית

ויחלשו וישאוהו האהלה וירך לבנם ויעלו מעל העיר

ולא נלחמו עוד: ויניחו האלים המנגחים כאשר הם

וישובו אל חמחנה: ויהי באישון הלילה ויסעו משם

וילכו למסעיתם אל ארץ יון: ומהומיט נדחף אל

ביתו ויכנע בלבבו ולא דבר מהיום ההוא והלאה

גבוה גבוה כבראשונה: כי נפשו מרה לו: ובכל

עת דברו מביל גרארו תעלה חמתו באפו:

בימים ההם מת האפיפיאור קאלישמו ויבחרו

באיניאה פיקולאומינו וילך למאנמוואת

ויועדו לחלחם בחוגר ויאמ ללכת גם הוא עם אנשי

החיל: ולא עשו מאומה: כי חסב האלדים את

לכם

חלק ראשון

ק

לבס אחורנית:

וישמע

מהומיט כי נועדו יחדיו להלחם בארצו

ויאסוף מחנהו בשנת ששים וארבע 460

מאות ואלף: וישלחם אל המוריאח ויקחו את כל

הארץ ההיא ואת העיר קורנימו ודימיטרו

דישפוטו נתפש חי וישלחוהו אל קושטאנטינופולי

אסור בנחושתיים כי מרד בארזו ואת בריתו הפר:

וטומאשו אחיו ברח לרומה ויתן אל האפיפיאור

ראש פגר אחר למנתח ויקבלהו ויתן אליו די

מחיתו:

ויאסוף עוד מהומיט אנשי חיל וילך עם ספינותיו

א הים פונטו: ויתן על העיר מריבישונרה

ויצר עליה וילכרה בשנת שתים וששים וארבע 462

מאות ואלף: ודוד מלכה חותן אושונקשאנו

מלך פרס נתפש חי וישלחוהו אל קושטאנטינה

ויורידהו ברם שאולה: וגם את שאר הערים אשר

לערלים סביבותיה סביב ואת שינאפי העיר לקח

מהומיט בעת החיא ויאבד את כל זרע המלוכה:

גם עם אושונקשאנו מלך פרס נלחם מהומיט ויננף

טפניו: וישוב וילחם שנית ויננף אושונקשאנו כי לא

נסו סוסי פרס בקול המון האלים אלי הנחשת: ויצא

מטערכתם ויפלו חללים ארצה והנשארים ברחו

לנפשם:

i 463 ויאסוף עוד אנשי חיל וספינות לרוב בשנת שלש

וששים וארבע מאות ואלף: וילכו אל

האימיטיליני. לישבו שמה לראשונה: ויצורו עליה

ימים רבים: ויכו חומותיה עד רדת וילכרה בחזקה

ואת כל זמורה הכו לפי חרב: והנשים והטף הלכו

שבי לפני צר: ופראנצישקו גאמחלושי הנינוכיש

שר העיר נתפשח: ויוליכו אתם: ויאכלו את

שלל אויביהם בעת ההיא:

וישמע המונכיש אשר בשיאו והם נינוכיש

וייראו מאד וישלחו אל מהומיט לאמור

הננו לך לעבדים והיינו למס עובר: ויתנו לו עשרת

אלפים דוקאטי מדי שנה בשנה: ויכרות עמם

ברית: ויהיו לו עד היום הזה:

ויאמרו הויניציאני עתה ילחנו התוגרמים את

כל סביבותינו ויאספו אנשי חיל ופרשו

ויורידו הימה באוניות: וזכרוניאות: וילכו אל

המוריאה: ויבנו את חומת אינשימילו הנופלת: וילכו

ויחנו על קורינטו: ותבא העיר במצור: ויכו

חומותיה: וילחמו אליה דבר יום ביומו:

וינגד למחומיט ויאסוף גם הוא מחנהו: וישלחם

א עבר המוריאה ויכו את חומת אינשימילו

ולא יכלו ~~העיר~~ שומרי החומה לעמוד ויזרו אהור:

ויפילו את החומה וילכו אל המקום אשר הערלים

חלק ראשון קא

שם ויערכו אתם מלחמה ויפלו מהערלים עם רב
זחנשאים נתנו עורף זינוסו אל הים וירדפו אחריהם
ויכוס לפי חרב זחנשאים נתפשו חיים ויקחו את
האלים אלי הנחושת ואת כל אשר להם וישבו ו
קושטאנמינה בשמחה זמה שבויים אשר הוליכו
אתם תורידו ברחובות קושטאנמינה בדם שאולה
זחנשאים נמכרו לעבדים ולשפחות בכל ערי
האשׁיאה ולא שבו עוד לביתם :

ויראו חוניציאני כי לא יכלו לו וישלחו
מלאכים אל האפיפיאור לאמר דבר

נא באזני מלכי הערלים לחיות בעזרתנו כי באו
מים עד נפש ולא עשו מאומה כי נלחמו איש
ברעהו בעת ההיא והי לימים עוד ויואל האפיפיאור
ללכת להלחם בתוגר ויהיו דבריו עם מלך
אונגאריאה ורוכס בורנוניאה ובעלי חוניציאה :

זנס אל שאר המלכים כתב לאמר עושו ובואו
לאנקונה ונלחמה באויבינו ואלכה עמכם גם אני
ולא אבה יי כי נלחמו שרי צרפת וירחבו איש
ברעהו וינגף חיל לודוביקו המלך אצל מונליריקו
לפני חיל דוכס בורנוניאה ויפלו חללים ארצה
זחנשאים ברחו לנפשם וישלח לודוביקו מלאכים
אל האפיפיאור לאמר לא אוכל ללכת כי כלי הקרב
שותו השערה זנס דוכס בורנוניאה שלח לו

דברי הימים

לאמור כדברים האלה :

כימים ההם הלכו קארלו אח לודוביקו המלך

ודוכוס בורגוניאה ביד חזקה : ויחנו

על פאר'יש כי ברח שם המלך מפניהם ויצורו עליה

ימים רבים :

והאפיפיאור הלך לאנקונה . וימצא שם

אנשי חיל . אשכנזים וצרפתים

אשר התנדבו ללכת וישלחם א ביתם כי נמה למות :

ויכבר עליו חליו וימות . בשלשה עשר יום לחדש

1464 אנוש'טו . בשנת ארבע ושישים וארבע מאות ואלף

ביום ההוא חניע שמה דוכוס ויניציאה בשתי עשר

דוגיאות . וישוב אחר כי נבוכה תוחלתו :

אז שלחו הויניציאני את ניקולו קאנאלימו שר

צבאם אלימיון : ויתנו לשלל את העיר

איניאה . וילכו א פאטראש אשר במוריאה . וילחמו

עם התוגרמים אשר שם ויכוס לפי חרב : ויקחו את

מגדל וישטיציאו ויהזקוהו וישימו בתוכו משמר :

ויאמרו שרי צרפת עד מתי תאכל חרב ויעשו שלום

ביניהם ביום הראשון לחדש נוב'מרי .

1465 בשנת חמש ושישים וארבע מאות ואלף : פתשגן

התנאים שיניח קארלו אח המלך ארת דוכסורת

הבימורצינשי ויקח הנורמאנדיאה תחתיו : ושהמלך

זן איזה סך כסף או עדים אל השרים אשר היו בעזר

אתיו

חלק ראשון ק ב

אחיו קארלו ודוכוס בורגוניאה ואיש על מקומו יבא
בשלום: ולא ארכו להם ימי השלום: וישוב קארלו
ויערוך מלחמה את אחיו לודוביקו. כי חלל את
בריתו. ויקח מערו את הנורמאנדיאה. ויהי רוכוס
בורגוניא בעהריו בעת ההיא: אז נתן לודוביקו
המלך לאחיו קארלו ארץ האי קויטאניאה וישלימו
ביניהם שנית: ויהי לימים עוד מועד וישקו את קארלו
אחי המלך סס המות ויורדוהו שאולה: ותשוב
האי קויטאניאה תחת יד המלך:

בימים ההם הסית קארלו דוכוס בורגוניאה
את אידובארו מלך אינלאטירח
להלחם עם לודוביקו המלך. ויעבור צרפתה ביר
חזקה: ויירא לודוביקו ויצר לו מאד. כי לא ידע
מה ילדיוס: וישלים עם אידובארו ויתן לו ככל
אשר שאל. כי לא נשען לודוביקו על עוצם ידו
ותוקפו ותשקוט הארץ שבע שנים: ויתן המס
לאידובארו מדי שנה בשנה כאשר התנו ביניהם:
וקהי בהניח אלדים את לודוביקו מכל אויביו
סביב. וינקום נקמתו מאת דוכוס
נימורשיאו. ומאת לו אישינאו לוצימבורג
הקונדישטאבלי הגדול. ויסר ראשם מעליהם
ויורידם ברס שאולה: בימים ההם לקח לודוביקו
המלך חלק גדול מתבורגוניאה אחרי חקרת

דברי הימים

האישויצארו את קארלו רוכוס בורגוניאה תחרת
ממשלת רוכוס לור'ינה בתיות הארץ ההיא כצאן
אשם אין להם רועה :

ויואל לודוב'יקו ויקח קארלו בנו את מאר' גהיטה
בת מאקשימיליאנו מלך הרומיים אשר
ילדה לו מאר'יאה אשתו בת קארלו רוכוס בורגוניא
לאשה וישלמו עם הפיאנדרה בימים ההם :

ויהי בשנת שבעים וארבע מאות ואלף I 470

ויאסוף מהומים אנשי חיל לרוב ויורידום
חימה באניות ויהי מספרן מאתים משוטטות
ומאתים ספינות גדולות וקטנות : ומהומים באשה
בראשם : וילכו להלחם בעיר קאלס'ידי אשר באי
ניגרופונטי איאובוא'יקה שמה לראשונה : ויחננו
עליה ויכו חומותיה ימים רבים : וירא מחומים כי
ארכו להם שם הימים ויאסוף עוד אנשי חיל וילך גם
הוא שמה ויכו עוד חומותיה עד רדת זיתו וידבר
על לב אנשי החיל : ויאמר אליהם אתם קרבים היום
למלחמה על אויבינו אל תראו ואל תערצו מהם
כי נתנם האלדים בידנו : ויחלקו החומות וידור
נדרים לאשר יעלה ראשונה : ויתקעו בתופים
ובחצוצרות התרועה : וישמע קולם למרחוק :
וילחמו אליה שני ימים לילה ויום : ולא נתנו שינה
לעיניהם : ויתגעש ותרעש הארץ מקול האלים
בימים

בימים ההם ותבקע העיר פעמים וישיבום אחר
 בחזקה וימות עם רב: וישבו עוד ולא עצרו עוד כח
 יושבי העיר: ויבואו אל תוך רחובת ויאמרו מות
 נמות: ואשר לא מלאם לבם לעמוד ברחו א המגדל
 וימותו שם כל אנשי החיל: ויבואו חתונרמי העירה
 ויקחו את האיטליאני הנמצאו בעיר וישימו אותם על
 נס כמשפטם: ויפשיטום חיים: ויכרתו אותם בתוך
 לא נשמע כזאת: ויתמלאון חוצות ניגרופונמו דם
 חללים מון אל זן: ותעל באשם השמימה: והנשים
 והטף הלכו שבי לפני צר: ויקחו את כל שללה בעת
 ההיא: וילכו אל המגדל ויתנתו בידם רק כי יניחום
 ללכת חפשים: ויהי כצאתם ויחללו את בריתם
 זיכום לפני הרב לא חמל צינם עליהם: ותהי העיר
 השוממה למחומים בחמשה עשר יום לחדש ויניאו:
 הוא חדש תמוז בשנת שבעים וארבע מאות ואלף: 1470
 היא שנת חמשת אלפים ר' ל ליצירה:
 וישוב: ניקולו קאנאליטו א ויניציאה וישימוהו
 בכור על אשר לא הציל את ניגרופונמו
 וישימו פיאטרו מוציניגו תחתיו: וילך עם ששים
 דוניאות ועשרים ספינות גרולות: אל ארץ יון
 ויחרם כל הערים אשר על הים בעת ההיא ויחר
 למחומים מאד:
 ויראו הגיבוישי פן תדבקסגם הם הרעה בקאפֶת

דברי הימים

202

אשר חיתה להם על תים מאיור • וישלחו שמה מאת
 וחמשים איש • דרך הפרימלי • ויעברו באונגאריאה
 ופולונאיאה • ומארמאריאה • ויבואו אל קאפה :
 ויהיו אנשים אשר אמרו לתת את קאנדיאה ביד
 מהומיט • ויואל לשלוח שמה : ויודע הדבר
 לבעלי ויניציאה • וישלחו ספינותם ויקחו הקושרים
 ויורידום בדם שאולה • וישמו בתוכה משמר :
 וישנע מהומיט וישם אהים מאיור פניו וישלח שמה
 ספינותיו : גם בדרך היבשה שלח אנשי חיל וילכו
 ויחנו על קאפה ויכו חומותיה ותכא העיר במצור :
 ויראו חנינובישי כי כלתה איהם הרעה • ויתנו העיר
 בידו בשנת תש ושבעים וארבע מאות ואלף בשש 1475
 לחדש יוניאו • ביום תהוא שלח אקמיט באשה שר
 הצבא את זקן ביתו העידה • ויתנו לו את הבירה
 וישב על כסא שרי העיר ושופמיה • ויחי ממחרת
 ויעבירו קול ויבואו את כל כלי המלחמה אליו אל
 הבירה ויתנם כמשמר : וישא את ראש כל יושבי
 העיר • ויתן על הנערים אות : ואת כל הסחורה אשר
 לבני הנכר בתוך העיר הרוש דרש • ויקחנה מאתם :
 ויבא גם הבאשה העירה ויקח אלף וחמש מאות
 ילדים אשר עליהם האות ואת כל העבדי והשפחות
 ויורידם הימה באוניות ואת חצי כל קנינם לקח •
 ושימם למס עובר : וגם מהנינובישי לקח • ויעבירם
 אל

חלק ראשון קד

א פירה וקושטאנטינופולי לשבת חס ונשיהם ומפס :
זאת אובירטו אישקואר צאפינו . אשר היה נסבת
תלו על העץ : ותהי קאפח למחומיט בעת ההיא .
וישימו בתוכה משמר :

ויהי לתקופת השנה ויאסוף מהומיט מאח אלף
איש וישלחם לאלבאניאה : ויחנו על
אישקוטארי אשר על נהר בויאנה . ויצורו עליה
ויכו חומותיה ימים רבים : ויהי בעת החורף ויכס יי
בקדחת ולא יכלו עמודי ועלו מעליה . וישבו בערי
הקרובים אליה עד עת האביב :

בימים החס שלח הבאשה מאנשי הצבא אל
ערי יואני נירנוי . וילכדו את שאבאקו
ואת דריוא שמרו ואת לישו . בחזקת . ויהרגו את
זכורם ותנשים והטף הלכו שבי לפני צר : ויהי בחדש
האביב וישבו לאישקוטארי . ותבא העיר במצור :
ויראו הויניציאני כי אין איש שם על לב לבא בעזרתם
וישלחו מלאכים אל מחומיט ויקראו לשלום : וישמע
לקולם אך כי יתנו לו את אישקוטרי ומאה אף זהובי
ויעשו ככל אשר שאל ויכרתו ברית שלום ביניהם :
אז הרשה לשים הבאילו בקושטאנטינופולי לדין כל
דיב בין סוחרי ויניציאה היושבים שם : וישלח את
אנשי הצבא לאוננאריאה וספינותיו תלכו א הפוליא
ויקחו שלל רב :

1478

ויאסף עוד מהומים אנשי חיל וספינות לרוב
 וישלחם אל הארזי ויבאו שמה
 באחד ועשרים יום לחדש השלישי הוא חדש מאיו
 בשנת שמינה ושבעים וארבע מאות ואלף : ויתנו
 לשלל את כל ערי הפרזי אשר שם : ויחנו על העיר
 וירדו ויצורו עליה : ויכו חומותיה ימים רבים :
 ויצילוה מידם ויצאו אליהם כפעם בפעם : ויקרבו
 גם הם העירה : וילחמו אליה דבר יום ביומו :
 וישפכו אליה סוללות ותפול החומה תחתיה :
 ויתמלאו החפירות אשר סביבותיה מזן אל זן :
 ויחלקו חומותיה : ויקרבו העירה בעשרים יום לחדש
 יוליאוי : כעלות השחר ויריעו תרועה גדולה וישמע
 קולם למרהוק : ויעל על פרצות החומה : וישחיתו
 מהם אנשי העיר עם רב ויפלו הללים ארצת : ויעלו
 עוד על החומה ביד המה : ולא יכלו העיריים עמוח
 ויזורו ער החוב העיר וירדפו התוגרמים אחריהם :
 ויהי חתת אלהים עליהם : ויערלים אזרחי חיל :
 ויגרשום מהעיר וישבו לאהליהם בחרפה : ויחזקו
 אנשי העיר את פרצות החומה : וישבו על משמרתם
 כבראשונה : אז תבאנה שתי ספינות אשר שלח מלך
 נאפולוי בעזרתם בשלשים יום לחדש יוליאוי : ותבא
 הקמנה העירה ביד רמה ויקבלות בשמחה : ויבאו
 אנשי הגדולה ותשוב אחר : ויהי ממחרת ותבא גם
 היא

חלק ראשון קה

היא * וילכו התוגרמים לקראתה ותעמוד מלכתה :
 וישאה עוד הרוח ולא עמדו לפניה ותבא גם היא על
 אפס ועל חמתם העירה: וישמה כל עם האר' שני ימי'
 שמחה גדולה : ויהר' א התוגרמים מאד ויעלו מעליח
 וישיבו את האלים אל הספינות וישבו אל ארצם
 בשבעה עשר יום לחדש אנוש'ו ותמלחמה שקמה:
 וישלח מהומ'ט חמשה עשר אלף איש הוכבים
 בסוסים ואת אקמ'ט הב'אשה שר צבאו
 באוניות אל הא' מאורה איאוקאדיאה שמה לפנים
 וילכדוה: וגם את הציפאלוניאה ואת יאצינ'טו נתן
 האלים בידם: וילכו א עבר הפוליא'ה לשלול שלל
 עד אוטראנטו הגיעו * ולא אמרו אליהם אנשי העיר
 מאומה * ויעלו היבשה: וילכו בכל ארץ אוטראנטו
 ולא עמד איש לפני'ה * וישבו העירה בשמנה ועשרי'
 יום לחדש יוליא'ו בשנת תש'ע ושבעים וארבע מאות
 ואלף * ויאמרו נתנה האלים בידנו: ויתחזקו סביב
 כמשפטם * ויצורו עליה * ותבא העיר במצור ויכו
 חומותיה עד רדת: ובעשתי עשר יום לחדש אנוש'ו
 נלחמו עליה ותבקע העיר ויבאו אליה ביד רמה:
 וינוסו אל בית תפלתם ההגמון וראשי עם הארץ
 וילכו שם התוגרמים ויורידום בדם שאולה: וחנשים
 והטף הלכו שבי לפני צר * ותצא מאוטראנטו כל

חדרה בעת ההיא:

ויחרדו פירנאנדרו מלך נאפולי חרדה גדולה
 וישלח לקרא את בנו דוכוס קאבריאה
 ויאסוף את כל מחנהו וילכו אל עבר אוטראנטו
 ויחנו מנגד הרחק ויתחזקו סביב : גם דרך הים שלח
 ספינות ואנשי חיל לרוב ויצאו אליהם התוגרמים יום
 יום וישחיתו מהם עם רב : ויהי היום ויקרבו הערלים
 העירה : ויצאו אליהם התוגרמים וינפפו אנשי המלך
 ויפלו רבים חללים ארצה : ויפול גם הקונטי ווליאן
 שר צבאם והנשאים ברחו לנפשם : ולואישי
 מקאפואה ואנשיו ברחו בתוך המגדל אשר אצל
 העיר וירדפו אחריהם : ויכינו להפיל המגדל ארצה :
 ויוראו האנשים ויצאו איהם לשלם ויוליכום העירה :
 וינפפו עוד אנשי המלך לפניתם דבר יום ביומו :
 וימותו שרים רבים ונכבדים במלחמה ההיא :
 ויתחלחל המלך מאד : וילך המלך לפוליאה וישב
 בבארליטה בימים ההם : ולמלכי הערלים שלח
 לעזרה : וישלח מאמיאש מלך אונגאריאה : שמנת
 מאות פרשים : ומספרד : ומפורטונאל : ומאראנון :
 ומקאטאלוניא : שלחו באוניורת חיל גדול מאד :
 ויתחזקו התוגרמים ולא עשו להם מאומה : ויפלו
 הערלים לפניתם חללים ארצה : ורבים נלכדו
 בשחיתותם ויוליכום אסורים העירה בימים ההם :
 ותתום לריק כחם כל הקיץ : ויקומו מעליה וילכו
 לשבת

לשבת בערים הקרובים אליה סביב
 בימים החם הלבו ספינות התונרמים בכל ערי
 הפוליאָה אשר על הים ויתנום לשלל
 ולא היה מידם מציל : וישם אקמיט הבאשה שר
 הצבא באוטראָנמו : שמנה אלפים איש ובר ולחם
 ומזון לרוב : וישוב אל קושטאנטינופולי לדבר אל
 מהומיט אדניו : ויגד לו את כל אשר קרהו : וישמח
 מהומיט מאד :

ויבא איש מארץ הנאטוליאָה ביום ההוא ויגד
 למהומיט נס בנך באיאזיט לפני חיל
 הקאראמני וגם מגפה גדולה היתה בעם : ויחדד
 מהומיט מאד : והוא בן חמשים ושש שנה בימים
 החם : ויאל ללכת בעזרתו ביד הזקה : ויאמר אל
 אקמיט שר הצבא לכה אתי ונשובה אחר נלך
 לאיטאליאָה : ועצת יי היא תקום : ויעבר מהומיט
 וחילו אל נטוליאָה : ויהי בהיותם אצל אישקוטאניו -

ויחלה מהומיט וימות : בשנת אחר ושמונים וארבע 481

מאות ואלף : וימלוך באיאזיט בנו תחתיו :
 ולבאיאזיט אח ושמו גימח הוגא זויזמו : וימו
 הניניצארי אנשי הצבא אחר
 באיאזיט : ויחפזו לשוב לקושטאנטינופולי מרם
 בואו : ויקחו את קורקוט בנו והוגא בן שלש עשרה
 שנה : וישיבוהו בכסא המלכים : ויאמרו יחי המלך .

ויוליכוהו ברחובי העיר ויאמרו יחי באיִאזים לעולם:
 וישוב באיִאזים מהנאטולִיאה בחדש השלישי ו
 ויבחרוהו למלך וישב על כסא המלכים: ולניניצִארי
 ולשרים אשר נטו אחריו נתן מתנות ותכון מלכותו
 מאד: ויאסוף אנשי חיל ופרשים כי ירא מאחיו:

וישמע גִּימָה כי מלך באיִאזים ויבא מגבולי ארם
 אל האשִׁיאה הקטנה עד בורסִיאה הגיע:

ויחזקה ויגדל מחנהו מאד: ויבא באיִאזים לקראתו
 ביד חזקה ויערוך אתו מלחמה: וינגף חיל גִּימָה
 מפניו ויפלו חללים ארצה בככר בורסִיאה וימות
 ביום ההוא עם רב: ויברח גִּימָה מצרימה ויחי
 השולִמן בעוזריו וישוב ביד חזקה וינגף לפני אחיו
 שנית: ויברח אל רודים וישלחהו שר תפסוֹת
 צרפתה: ויכבדוהו המלך וישלחהו אל רומָה כי כן
 צוה אינוציניצִאו האפיפיִאור: ויכבדוהו וישם עליו
 משמר:

וידור לבאיִאזים לבלתי תתו לשוב תוגרמה:

ובאיִאזים שלח אליו שלשים אלף מגינים
 מדי שנה בשנה: ויוליכוהו המלך קארלוֹ לנאפולִי
 וימות בדרך בטאראצִינה: כי השקוהו סם המות
 רועץ: ויהי לימים עוד וישלח המלך פידיִריקו את
 נבלתו אל באיִאזים אחיו למצא חן בעיניו:
 וישמע פירנָאנדו מלך נאפולִי כי מת מהומים:

ויאמר

209

חלק ראשון קז

ויאמר אל שרי צבאותיו אשר באוטר'אנמו לאמר :
 הנה מלככם מת ועתה תנו לי את ארצו ואני אוליך
 אתכם ואת כל אשר לכם אל ארצכם קוממיות
 ולא אבו התונרמים שמוע כי לא האמינו לדבריו :
 ויקרב דוכוס קאלאבריאה העירה ויצר עליה ויכו
 חומותיה ימים רבים : ויתחזקו התונרמו פנימה ותתי
 אליהם הלילה למשמר והיום למלאכה : ויהי היום
 וילחמו עליה ועלו בפרצו החומה ויראו את הנעשה
 בעיר וישוכו בהרפת וימות ביום ההוא עם רב :
 ויראו התונרמו כי בושש אקמיט שר צבאם לבא
 וישלמו עם אנשי צבא הצרים עליהם עד
 שולחם תונרמתה כי לא ידעו מה היה לו : וישבו
 המלאכים איהם לאמר : מת מהומים מלכנו ואקמיט
 עודנו בנאטוליאה כי נמה אחרי גימת וביאי'זט
 הולך לקראתם וחיל גדול עמו : ויתעצבו האנשים
 ויאמרו נתנה ראש ונשובה אל ארץ מולדתנו למת
 נמות בארץ נכריה : ויתנו העיר אל אנשי פירנאנדו
 וישבעו להם המלך ובנו למהר לשלחם הם וקנינם
 והאליים אלי הנחשת אל ארצם : ויבואו העירה
 ויפרו את בריתם ומוצא שפתם הללו : את ראשי
 הצבא שמו בבור ואת יתר האנשים שמו בבור ואת
 לא נצלו כי אם מועטים אשר נתנו אל האונג'ארי
 וישלחו חפשים :

וילכוד באיזוט את כל ערי האסיאה אחרי הכותו
 את אחיו וישב בכורשיאה ימים אחדים :
 וישא חן בעיני כל רואיו וישוב אל קושטאנטונופולי
 וישמח כל עם הארץ ותכון מלכותו מאה : ויואל
 למצוה השבון הכסף המוכב אל גנזי המלך מדי
 שנה בשנה ויכתוב בספר : וישא את האש הגוניציארי
 וירבה לו אנשי חיל רגלי ופרשים : ויתן את שכרם
 מדי חדש בחדשו : ויצו וילבשו עבדיו בגדי משי
 ובגדי רקמה ויהי שמעו בכל הארץ : וילך בכל ערי
 יון וימצא כי מרדו חלק מהאלבאניאה במות אבון
 ויבקשו להם בורות נשברים : וישלח שמה אנשי
 חיל ויתנם למס עובר כבראשונה : ויזכור
 ארת אשר עשה פירנאנדרו מלך נאפולונה
 ויכתוב אליו לאמר : שלח את אנשי ואת
 כל אשר להם ואם אין איך המלחמ' : ויירא וישלחם
 ואת כל אשר להם אל הוילונת וישובו אל ארצם :
 וילך באיזוט אל אנדרינופולי ויאסוף אנשי חיל
 לרוב וישם אל ארצות הקאראמאנו פניו :
 כי נפשו מרה לו : על אשר עשה לו לפני מורת
 מהומיט אביו : והקאראמאנו מיתר התוגרמים אשר נשאר
 באסיאה וימלוך בקצה האסיאה
 הקמנה : אצל הסוריאה היג הציליציאה אשר
 תרשיש

חלק ראשון קח

תרשיש שם על הכבוד והנהר סינרה עובר בתוך :
וימלך גם בקצה האימיניאה הקטנה אצל הנהר
תאורו ויהי חילו ארבעים אלף פרשים : כלם
אנשים מלמדי מלחמה ויבטחו על רכב כי רב

כי עצמו מאד :
וילך באיאיזט בעם בכר וביד חזקה למסעיו
דרך ארצו עד הבימיניאה הניע : ויעבור
הפריניאה והדארדאניאה והאיאוניאה והמישיאה
והקאריאה והליציאה והפאנפיליאה ובציליציאה
הפקוד כליו ויש אתלו שם :

וישמע אברהם מלך הקארמאני כי בא
באיאיזט ויחזק את ערי מלכותו ואת
חמעברים הצרים וישם בהם משמר : ויתיצב עם
אנשי הצבא אשר לו על ההרים הרמים ובנקיקי
הסלעים כילא רצה להלחם בעת ההיא : וילכו
אנשי באיאיזט כל הקיץ ההוא אנה ואנה בכל אשר
אותה נפשם ולא עמד איש לפניהם בגליל ההוא :
וילך באיאיזט ויחן על תרשיש ויצר עליה וישפכו
אליה סוללות ותפול החומה תחתיה : ויראו אנשי
העיר כי כלתה אליהם הרעה ויתנו העיר בידו :
ויבא באיאיזט העירה ולא הניח את אנשיו לבא
רק האנשים אשר נקבו בשמות לשמרח :
וירוצו אנשיו בכל שרה הערים סביב ולא יכלו

לזרוע : ויראו יושבי הארץ כי אין לאל ידם : ויבואו
אל באיאזיט ויאמרו הננו לך אדננו המלך לעבדים
נהסר מעלינו את המות הזה : ויקבלם המלך ויתנם
למס עובדי ותשקוט הארץ :

ויהי בחדש הראשון וישלח אברהם מצרימה
אל השולטן קארוביו לעזרה וישלח אליו
אנשי חיל וכסף וזהב ויגדל מחנהו מאד ויצא השדה
אל המקום אשר בחר :

וילך באיאזיט אל המקום אשר חיל הקאראמאני
שם וישלח לפניו את אלי הנחשת : ויערכו
שם מלחמה וילחמו כל היום והוא וימות עם רב :
וילחם אברהם ביום ההוא כגבור כאיש מלחמה :

ויהי לעת ערב וירא את אנשיו ננפים וילך בעזרתם
וירץ עם סוסו בתוך ויכירוהו ויכו את סוסו ויפול
ארצה : וילחם עוד בכל עוז ותאכל הרבו בשרי
ויכוהו ויתעלף וימות : וימס לב אנשיו ויהי למים

וינוסו לנפשם : וירדפו אחריהם ויכוס לפי הרב :
וחנשאים נתפשו חיים : ויחפו באיאזיט ללכת בכל
ערי הצליצ'א את ויאמרו אליו הננו לך לעבדים :

ויקה את כל מלכות הקאראמאני ביום ההוא : וישא
את ראש צבאותיו ויתן את שכרם וילכו אל עבר
ההר שאמיליאה ויש אהלו שם :

וקרוב אית עיר גדול' מנגד לציפרו אישקאנד'אורו
שמה

חלק ראשון קט

שמה ומלכה מיתר התנרמים : ויהי אויב אל בית
אמוֹמאן . ואל הקאראמאנו כל הימים : ולו
בעשרים אלף איש רוכבים בסוסים אנשי מלחמה .
ויהי דבריו עם מלך ציפרי . ועם כומריו רודו . וימלוך
עליה עד היום הזה : וישמע כי הכה באיאזיט את
הקאראמאני ויורא ויצר לו מאד : וירא כי לא יוכל
לו . ויצא אליו לשלם . ויתן לבאיאזיט את ערי
מלכותו : ובאיאזיט נתן אליו בנאמוליאה די מחיתו
ערים לשבת : וימלוך באיאזיט מנאליפולי . עד
קצה גבולי ארץ ארם בעת ההיא :

ויעבור החר תאורו וילך לאירמיניאה ויקח את
כל הערים אשר היו לקאראמאני שם :
ולא קמה באיש רוח מפניו וירום מאביו ותנשנש
מלכותו מאד : וישם בארץ ההיא אנשי חיל .
ומושטאפה באשה בראשם : וישוב באיאזיט אל
קושטאנטינופולי ויקבלוהו בשמחה :

ויהי בעת צאת המלכים בחדש הראשון ויאסוף
עוד מחנהו ויעבירם אל עבר האטיאה .
וילכו עד העיר איקוניאו אשר שם מושטאפה שר
צבאו : וישם אל הציליציאה פניו . להלחם בשולטן
מצרים . על אשר עזר את אחיו ואת הקאראמאני :
וישא את ראש צבאותיו ויהיו פקודיהם מאה אלף
פרשים . מלבד הגניציארי ואיש רגלי :

דברי הימים

וישמע השולטאן כי מת הקארמאני ויירא

ויצר לו מאד: וישלח את המאמאלוקי

אשר לו ובראשם דיאדארו שר צבאו ועמם אנשי

חיל ערביים לרוב אל גבולי ארצו בארץ ארם:

וישמע באיאזיט וילך תרשישה וילכו המאמאלוקי

לקראתו ויבואו גם הם תרשישה אל המקום אשר

באיאזיט שם: ודיאדארו הקריב ויערכו שם מלחמה

מחצי היום עד הערב וימות ביום ההוא עם רב: והי

לעת ערב ויפול דיאדארו עליהם שנית ויזורו

התונרמים אחר: ויריץ באיאזיט לעזרתם ויעמדו

הניניצארי נגד זרון המאמאלוקי ויצו ויתנו אורת

ויזורו אנשיו אחר ופניהם אל האויב: וישבו אל

המחנה וישבו שם כל הלילה ותהי להם למשמר:

ומגפה גדולה היתה בחיל באיאזיט ביום ההוא:

וקאלוביי באשה ברח לנפשו וקירצינגלי באשה

חוכה בירו ויתפשוהו ויוליכוהו מצרימה: חבוקר

אור וישבו המאמאלוקי ויראו את המקום אשר

התחזקו שם וילכו לדרכם:

וישובו דיאדארו שר הצבא והאנשי אשר אתו

אל חלב היא ארם צובא: וילכו בכל

גבולי התונר לשלול שלל כל הקיץ וישבו אל

ארץ ארם:

ובאיאזיט וחילו הלכו אל ארץ ציליציאה וישבו

שם

212
חלק ראשון קי

כל תחורף • וישלימו ביניהם והמלחמה שקמה :
וישוב אל בורסיא • וילך ארץ יון וישם בכל ערי
מלכותו שופטים ושוטרים כי בצדקה תכון כסא :
ויאתוב את הפילוסופי ואת החכמי ויקרא בספריהם
ויקריבם אליו :

ואנשים יונים באו איו בשנה השלישית למלכו •
ויאמרו לכה אתנו וארץ קורפו נתן
בידך • וישמע לקולם : ויאסוף מחנהו ויאמר להלחם
בואלאקיא בעת ההיא : ותלכנה ספינות ויניציאני
מקאנדיאה אל קורפו • וירא שר צבאם את חזקורת
העיר ואת כלי הקרב • ויקחו מאנשי העיר וילכו
לדרכם : וירא באיאוט כי נכזבה תוחלתו • וישם
אל הואלאקיא פניו כאשר דבר : וישלח ספינותיו
אל הים מאיור • ואת צבאותיו שלח דרך תיבשה •
ויעברו הכולגאריאה • עד ואלאקיא • הניעו • ויקחו
את שלל הערים ההם : וירא המלך כי אין לאל ידו
וישען על טוב מזג באיאוט כי יצא שמעו בכל
הארצות : וישלח אליו מלאכים • ויאמרו עבדך המלך
אמר תחי נא נפשי ואתיה לך לעבר מעלה מנחה כל
הימים : ויקבלם ויאמר העודנו חי אחי הוא : ויתלונן
תחת כנפיו ותשקוט הארץ :
ויעבור באיאוט הנחר דינוביאו עד מונקאסטרו
אשר על שפת הים ותנהר ניסמיר • והעיר

בצורה מאד עיר ואם בגליל ההוא: ומהומיט נלחם
 עליה חרש ימים: ולא יכול עמוד לסבת הקרח הנורא
 וילך לדרכו ויהי שמעה בכל הארץ: ויהי
 וירוצו אנשי באיאזיט בכל שדה העיר סביב
 ולא אמרו אנשי העיר מאומה: ותבא
 העיר במצור: ויצו ותקרבנה הספינות: ויחנו עליה
 סביב ויכו חומותיה עד רדת: ויתחזקו אנשי העיר
 ויעמדו על נפשם: ויהי היום ויקרבו העירה ויעלו
 בחומות ויפילום חללים ארצה וימות ביום ההוא עם
 רב: וישבו עוד להלחם ויפלו גם מאנשי העיר
 וישארו מעט מהרב: ויצו באיאזיט ויתקעו בחצוצרות
 וישבו אל המחנה וילינו בלילה ההוא: ויעבירו קול
 בכל המחנה לאמר אתם קרבים מחר למלחמה:
 ועתה אל תראו ואל תערצו מפניהם: ונתנה
 האלהים בידנו: וישמעו אנשי העיר ויתחזקו גם הם
 ויסגרו את פרוצות החומה: הבוקר אור ובאיאזיט
 הקריב: ויריעו תרועה גדולה ותרעש הים והיבשה
 לקולם ויקרבו העירה: ויצו ויתנו אות לדבר אתם
 לראות היוכל להצילם מדעתם: כי נכמרו החמיו על
 וישביה כי כלתה אליהם הרעה: ויקרא באזניהם
 לאמר אנחנו קרבים היום למלחמה עליכם: ולא
 נעלה מעל העיר עד תת האלהים אותה בידנו: והיה
 בבואנו שמה לא נחית כל נשמת: ועתה אל תרעו
 היטיבו

חלק ראשון קיא

היטיבו שאת וצאו אליו לשלום וטוב ארצכם
 תאכלו רק הכסא יגדל ויקרא שמי עליכם ואשר
 ימאנו לשבת ילכו לדרכם חופשים וישמעו לקולו
 ויתנו העיר בידו ואשר מאנו לשבת הלכו חופשים
 ולא לוקח מהם שרוך נעל ויבואו העירה וישם
 בתוכה משמר ונס את שאר עריהם לקח ואת
 מובאי הנהרות פן יוכלו לבא באוניות אל הים
 מאיור החוא אם לא מרצונו וישוב למסעיו אל
 ארץ יון וישב באנדרינופולי ימים רבים
 ויגדל המלך לודוביקו מאד ויחכם מכל המלכי
 אשר מלכו לפניו בצרפת ויהי שמעו בכל
 הארץ ולו שתי בנות ותהי האחת לפירו דוכוס
 בארבאנצ'יא והשנית ללודוביקו דוכוס אורליא'נס
 הוא לודוביקו אשר מלך אחרי כן בצרפת וישכב
 המלך עם אבותיו בשנת שלש ושמונים וארבע
 מאורת ואלף וימלוד **קארלו** בנו תחתיו
 אשר ילדה לו קארלוטה משאבויה
 והוא בן שתיים עשרה שנה במולכו ותהי לו אנה
 אחותו לאומנת וישק על פיה כל עמו ועל פי פירו
 דוכוס בארבאנצ'יא אישה ויקנא בהם לודוביקו
 מאורליא'נס ולא דבר אליהם לשלם ויסת קצת
 מתשרים להלחם בקארלו ויהיו דבריו עם אנשי
 בריטאניה ויערכו אתו מלחמה בשדה אורליא'נס :

483

הזמ

דברי הימים

ויאסוף קארלו פרשיו וחילו ויצא לקראת ביד חזקה:
 ויברה לודוביקו מפניו • וילך אל דוכוס אלאקוניאו •
 ויהי מליץ בינותם וישלימו • ויכרתו ברית שניהם:
 וילך להשתחות לקארלו • ולא ארכו לו הימי בחצר
 בית המלך • כי ירא את נפשו • וילך אל בליס העיר •
 ויגוס אל הבריטאניה • וישב שם:

ויאספו דוכוס אנגולים • ויואני דוכוס בורבון
 גם הם אנשי חיל להלחם בקארלו •
 ויצא קארלו המלך לקראתם • ביד חזקה • ויהי
 לימים עוד וישלימו גם הם עם קארלו והמלחמה
 שקטה:

וימות פראנצ'ישקו דוכוס בריטאניה • ותשאר
 אנה בתו אחריו • ויואל מאקשימיליאנו
 מלך הרומיים לקחתה לו לאשה כי מתה אשתו
 מאריאה בימים ההם: • ויאמרו יועציה לתת אותה
 אליו לאשה: • וישמע קארלו קול סוס קול חיל גדול
 בארץ הבריטאניה • ויחפו ללכת לקראתם ביד
 חזקה • וילכוד את ארץ נירמיט'נסי וסביבותיה: • ויחר
 למאקשימיליאנו מאד • ויבא בגבולי פיקארדיאת
 ביד חזקה • וישחיתו כל חלקה טובה: • ויצא קארלו
 לקראתו • ולא עשה מאנשימיליאנו מאומה • וישוב
 אחרו: • וילך קארלו אל הבריטאניה • ויצאו לקראתו
 ויערכו אתו מלחמה ויגפפו מפניו • ויפלו חללים
 ארצה:

חלק ראשון קיב

ארצה : ולדוביקו דוכוס אורליאנס נתפס חי
וישימו עליו משמר : ותבך אנה ברת דוכוס
בריטאניה ותתחנן לו • ותעש ככל אשר צוה אלית
קארלו לא סרה ימין ושמאל •

ויגרש קארלו ארת אשתו מארנאריטה ברת
מאנשימיליאנו וישלחה אל בית אביה
כנעוריה : ויקח לו את אנה מבריטאניה לאשה •

בשנת תשעים וארבע מאות ואלף : ויאהבה קארלו • 490
ותלד לו בנים וימותו :

ותהי גראנארה ביד הישמעאלים שבע מאורת
שנה • ותהי לצנינים בצדו מלכי ספרד עד
היום הזה : ויצורו עליה פירנאנרו מלך ספרד ואשתו
אישאבילה ימים רבים : ויבנו עליה דיק • ובתים
לשבת • ותבא העיר במצור : ויתנוה בידו בחדש

זינאר • בשנת שתים ותשעים וארבע מאות ואלף • 492
ותהי למלכי ספרד עד היום הזה : והארץ רחבת
ידים היא • וצבי היא לכל הארצות :

בשנה ההיא גורשו גלויות ירושלם אשר בספרדי •
בדבר השעונים פירדינאנרו מלך ספרד
ואישאבילה אשרו • ומשם נפוצו לארבע
כנפות הארץ : וילכו באזניות אל אשר יהיה שמת
הרוח ללכת • לאפריקה • ואסיא • וארץ יון
ותוגרמה • וישבו שם עד היום : ויעברו עליהם צרות
רבות

רבות ורעות • ותקצר נפש העם בדרך : כי מהם
 המיתו הישמעאלים לתוציאת חזהב אשר בלעו
 לתחביאו • ומהם כלו הדבר והרעב : ומהם הושלכו
 ערומי מרב החובל באיי הים • ומהם נמכרו לעבדים
 ולשפחות בגינובה ובנותיה • ומהם טבעו בים : ראה
 יי והביטה • למי עוללת כה • אם יאכל אנוש פרו • כי
 היה בתוך המושלכים באיי הים על פרוטנציאה •
 איש יהודי ואביו הזקן עמוף ברעב • שואל לחם •
 ופורש אין לו • ~~בארץ נמדיה~~ : וילך האיש וימכור את
 בנו הקטן בלחם להשיב את נפש הזקן • והיה בשובו
 אל אביו וימצאוהו נופל מת • ויקרע את בגדיו • וישוב
 א האופה לקחת את בנו • ולא אבה האופה להשיבו •
 ויזעק צעקה גדולה ומרה על בנו • ולא היה לו
 מושיע : כל זאת באתנו בשנת כי רבים בני שוממה •
 היא שנת שתים וחמישים שנה ומאתים שנה וחמשת
 אלפים • ולא שכחנוך ולא שקרנו בבריתך : ועתה
 אהים אל תרחק • יי לעזרתנו חושה : כי עליך תורגנו
 כל היום נחשבנו כצאן מבחה : חושה לעזרתנו אתי
 תשועתנו • וריבה ריבנו ונאלנו :

וגם על אשר המירו כבודם בליל יועל פגמי
 הפמה פרא וינציצו שרי היתה איש אבילה
 הונת לשון בומים חתם • ותשם עליהם חוקרים
 ודורשים • לראות תלבון בתורת משיחם אם אין :
 וישרפו

הלקראשון קיג

ושפרנו מהם למאות על לא רבה ואת כל אשר להם
 ביום שבת ויום כבוד ונת החילם למחות וללכת גם
 כהם תונרמתה לעבוד את יי אלהינו כיום הזה:
 ויקנא יי לעמו ויתן למלכים האלה ~~ממל~~
~~פמנעש ויהם~~ ותמו בתם בפומטנאל
 בלדתה וננה הכבוד מת ברבר ולא נשאר להם
 בן זכר ויהש עצה ואישא מלכה המלכה קצתה
 פתייה ותאכל חצי פשרת מהננע הרע ונאמן הנקרא
 פמט ותמות:

אמר יוסף הכהן גרוש צרפרת והגרוש הזה
 העירוני לחבר הספר הזה למען ידעו
 בני ישראל את אשר עשו לנו בארצותם בחצריהם
 ובטירותם כי הנה ימים באים:
 גם בפורטנאל רבו השמות ונזרו בכח
 החרב לבלתי לכת אחרי תורת משה עבד
 יי ויקחו את בניהם וארזת בנותיהם וישלחום לאי
 הים אשר אין שם יושב ורבים קרשו קרוש ישראל
 נהבים נניהם ובלחנ לצלמז ומירו כבודם בלג
 יועל ויהי לימים עוד יקום על הנדחים כומר אהר
 לשטן ויהי בהותם בבית תפלתם ויפת עליהם את
 יושבות הארץ ויקומו עליהם ויהרגום ולא חמלו על
 איש ואשה ולא היה המלך בלישבונה בעת ההיא:
 ויוגד למלך ויחר אליו מאד ויקחו את הכמר

וישכנתו באשׁ ובעמים מאשר היו אתו חוריהו

בדם שאולב :

ויצאו רבים מפורטוגאל בעת ההיא וילכו אל

ארץ המזרח לעבוד את יאהינו כבראשונ

וישבו שם עד היום : ורבים נשארו שם פוסחים על

שתי הסעיפי את י היו יראים ונפלאם היו נשבעים

ואל בנותם הולכים דבר יום ביומו וירכו ויעצמו

בעושר עד היום הזה : מהיום ההוא והלאה לא

נשאר בכל מלכיות ספרד אשׁ אשר בשם ישראל

יכנה :

ולא נרשם מלך נאבארה מארצו וילכו שם

מהיהודים אשר באראגון רבים לשבת :

ויהי לתקופת השנה ויבקשו האנשים אשר נגע

אליהם בלבם לצאת מכור הברזל כי יראו לנפשם :

ויתנם מלך אראגון עבד ויבואו באוניות עד

פרובינציאה וישבו באוניון ימים אחדי : ויהי בתוך

הבאים דון בונאפויש דודי ואשתו אורוסטי ואמה

דולצה בנעוריה בית אמה ובנו : ודון אברהם

אופיציאל ואשתו מירה ועוד רבים אחרים אשר

לא אשא את שמותם : וימצאו שם את אבי כמר

יחושע הכהן מן הכהנים אשר יצאו ממצודת אואיטי

ויתנו לו את מרת דולצה אמי לאשה : ולא ארכו

לחם שם הימים וילכו משם תונרמתה וישבו שם עד

היום :

חלק ראשון קיד

היום : ויהי לימים עוד ויגרש המלך את הנשואים
בנאבארה ולא יכלו לצאת סגר עליהם הדרך
וימיתו את כבודם בלע ויעיל וירחו מעל יי אלהי
ישראל : גם היתודים אשר במלכות פרוכינציאה
גורשו ולא רצו לצאת וימיתו את כבודם בזדון בלא
יועיל וישבו שם עד היום : לא נשאר בפרובינציאה
כי אם היושבים באביניון ובערי אשר לאפיפור שם :

וישלח באיאיזט בשנת שלש ותשעים וארבע 493

מאות ואלף : את קארון באשה שר
צבאו קדמת אוננאריאה ועמו כשמונת אלפים איש
דוכבים בסוסים : וילכו עד זאבאריאה ויבוזו את
כל אשר מצאו ויהי חתת אלהים על יושבי הארץ
חתי ויראו יראה גדולה מאד : ויועדו שרי
קרואציאה ואישקלאבניאה ואוננאריאה ויכרתו
עליהם ברית ויאספו אנשי חיל ויצאו לקראתו :
וישוב קארון אחור עד הר הדיאבלו אשר בין
קרואציאה ובין קורבאביאה ויט אהלו שם : ויערכו
שם מלחמה על נהר מוראבה ויחלק קארון את
אנשיו לשלשה מחנות : ויערוך ישמעאל שר המחנה
הראשון אתם מלחמה וינפּו מפניו וירדפם עד
הנהר מוראבה ויפלו מן הצורים הגבוהים בכורחם
וימותו : וישוב ישמעאל ויערוך עוד מלחמה אל
המחנה השני ויפול גם עליהם קאריבילו ואיבורת

דברי הימים

מרעהו שר השני : ויכו את מחנה הקונמי יואן
 מורקואטו לפי חרב וירד מעל הסוס : להלחם
 זיכותו וימות : וקאדון באשה נלחם במחנה האונגארי
 זיחרימם וינפּו גם הם מפניו : ויקחו את האדון באנו
 מקרואצואה : ואת בנו הרגו בחרב : וימות ביום
 החוא עם רב : ומהתנרמים לאמתו כי אם מתי
 מספר : ויבקשו במתיכם ויקחו את ראשי השרים
 וישלחום אל באיאזיט תוגרמתה : והיו המתיים
 במגפה ההיא כשבע אלפי איש : ויפלו כלם
 בשעה אחת :
 ויהי גאליאצו מאריאה בן פראנצישקו שפורצת
 דוכוס מילאן גבור היל : ותהי לו בונה ברת
 דוכוס שאבוויא לאשה : ותלד לו בן : ויגדש את
 לודוביקו המורו אחיו מעליו בעצת קיקו סימונטט
 קאלאברסי : וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלם :
 וילך ברחייואן מאריאה ויסקונטי האכזרי דוד אמו
 ואחר שריכות לבו כל הימי : ויקח לו מבנות מילאן
 מכל אשר בחר : ויענת אותו : וישא את שמותן על
 שפתיו : ויוסיפו עוד שנא אותו : על נאפופיו ועל
 דבריו : ויקשרו עליו קשר ויהי היום ויחרנוהו בבמת
 שאן איסטיפאנו ביום אירם : והיו בקושרים יואן
 אנדריאא לאנפוניאנו : וקארלו וישקונטי וגרוליומו
 אולגיאטו : ויברח יואן אנדריאאה בחפזו בין הנשים
 וירדוף

חלק ראשון קטו

וירדוף אחיו תכושי ויחרנתו ונס קארלו נפל שדוד
 ותהום כל העיר עליהם ונירולומו ברה אל ביתו
 וילך משם בבגדי גלח כמתנכר ויפירותו ויתפשוהו
 חיו ויורידהו בדם שאולתו ותשקוט הארץ וישב
 יואן גאליאצו תחת אביו והוא בן תשע שנים בשנת
 שבע ושבעים וארבע מאות ואלף : זחתי אמו אליו 477
 לאומנת וישק על פיה ועל דודיו כל עמו זמים רבני :
 וישמע לודוביקו כי מת אחיו ויבא אל לומבארדיאה
 וילכו ארצ מורטונה ויחי רובירו סאנסיברין
 בעזרתו : וישלימו בניחם ויהי אל בן אחיו עם בונת
 אמו לרועתו ויהי שמעו בכל הארץ כי השתרה
 עליהם גם השתרה ויגדל חרוכוס ויתנו לו את
 אוסאבילת בת אלפונסו מלך נאפולי לאשה ותלה
 לו בן : ויהיו ימי מעט ורעים ויאסוף מזלו ננהו ויהי
 תחת לודוביקו דודו כשבזי חרב כל הימים : וילך
 חיה לו כי אם שם חרוכוס ודודו היה ארון כל הארץ
 לפניו וקרעו פל יושביה וייראו מפניו מאד :
 וירא אלפונשו כי גדל יואן גאליאצו ואדנותו
 לא נתן לו ויחר אליו מאד : וישלח מלאכים
 אל לודוביקו לאמר למה תעשה כה אל בן אחיך
 ולא שת לבו אליהם וישוכו אל ביתם : וישמוס
 אלפונסו את לודוביקו לאמ' יתמו מלחמות מלכותי
 וארעה מה אעשה לו ולודוביקו שמר את חרבר :

ויסת עליו את קארלו מלך צרפת וישם בלבו
 לקחת המלכו ההוא כילו משפט המלוכה
 וישמע המלך ויאמר לחכמים היושבים ראשונה
 במלכות : ויאמרו לא נפלאת היא המלך כי שאל
 נא לימים ראשונים ויגידו לך כי הנורמאני אשר
 מלכו בציציליא ונאפולי הצילו המלכות ההוא מיד
 אויבי דתנו והשיבוהו אל הבמה : ובגלל הרבר
 הזה נתנוהו האפיפיאורים אל בית צרפת ארבעה
 ועשרים פעמים ופעמים נתן אליהם משתי עצורת
 כוללות : וגם קארלו אלוף אננו מלך בציציליא
 בדברי אורבאנו הרביעי האפיפיור וקיימו קלוימינטו
 אשר קם תחתיו ווקח המלכות ההוא בחרבו
 ובקשתו מיד מאנפרידו ממזר פידיריקו שני הקיסר
 אשר לקחו נגד הדין : וימלוך אחריו קארלו בנו
 בשנת שתים ושמונים ומאתים ואלף : ותכון מלכותו
 חמש ועשרים שנה : ויצו אל ביתו ויתן את מלכות
 אונגאריאה אשר ירש מאשתו לקארלו בנו הבכור :
 ולרוברטו השני נתן את מלכות נאפולי וציציליא :
 וימלוך רוברטו שלש ושלשים שנה : ויולד בן ויקרא
 שמו קארלו וימות קארלו על פני אביו : ותשאר
 יואנה בתו אחריו ותהי לרוברטו המלך לברת
 ויאבה תחת בנו : ויצו לפני מותו שימלוך אחריו
 אנדריאה בן אחיו מלך אונגאריאה ויעשו כן : וימלוך
 אנדריאה

1282

חלק ראשון קיו

אנדריאה ויקח את יואנה בת קארלו חמת לאשה
ויבא אליו ותגעל נפשה במלך ותחרנהו ותקח
את קרובה לודוביקו שר טארנמו תחתיו : ויבוא
מאונגאריאה ביה חזקה לנקום את נקמת מלכם
ותחי המלחמה חזקה באיטאליאה בעת ההיא :
ותכרח יואנה המלכה מפניהם ותלך לפרובינציאה
ותתן מלכותה ללודוביקו דוכוס אננו אח קארלו
מלך צרפת : ויעבור באיטאליאה בשנתי שתיים
ושמונים ושלוש מאות ואלף : ולא הצליח וישאר
המלכות ללאדישלאו : ויגרשהו גריגוריו
אפיפיאור : ויתן המלכות ללודוביקו בן לודוביקו
דוכוס אננו : ואף גם בהיות המלכות ללאדישלאו
מלך אונגאריאה מירושת אנדריאה נתן שניתי
לקארלו מלך צרפת : כי מת לאדישלאו ובנים לא
היו לו ותשאר יואנה אחותו אחריו : ותתנהו אל
הינאמו אח לודוביקו מאננו ומלך שש שנים וקיימו
אליסאנדרו האפיפי בימים ההם : וגם את לודוביקו
טאננו קיים מארטינו האפיפיאור : לכן אליך ארוננו
חמלך משפט המלוכה : ועתה ארננו לך רש כאשר
דבר אליך : כי לעת כזאת הנעת למלכות : ובמה
יודע איפה כי נתנד האהים עליון הלא בלכתך לקחת
את אשר היה למלכי אשר היו לפניך בצרפת ברצון
האפיפיאורים : אשר היו עד היום הזה : וייטב

1041

1382

דברי הימים

דבר בעני המלך ויתן אל לבו ללכת

בימים החם מתו יואן גאליאצו דוכוס מולאן

ובנו וגם אהבתם גם קנאתם אבהתם

וימלך בדוכסות לודוביקו המורו דודו בשנת שלש 1493

ותשעים וארבע מאות ואלף בחדש העשירי ויתן

שמעו בכל הארץ קארלו המלך אנשי חיל ופרשים ויסעו

ויאסוף מצרפת בסוף אנושמו בשנת ארבע 1494

ותשעים וארבע מאות ואלף ויעבור באיטליאה

כאשר אותה נפשו ואין כושל במחניו ויהיו בעזרתו

כוכבי השמים וכסיליהם במלחמה היא וילך אל

פיסה ויצילנה מכף מעול וחומס וישימו ויעציה

ושופטיה כבראשונה ולג היו למס עובר וישלח

מלאכים אל גינובת ויאמרו להשיב תחת ידם את

שאריוזאנה ואת פיאמרה שאנמה ולא עשו מכל

אלה מאומה וילך למסעיו עד פלורנציאה ויסבדוחו

בעלי פלורנציאה מאור וישלחו שם אנשי גינובת

מלאכים על דבר הערים החם ולא שמע בקולם

וישובו וישמע אלפונסו מלך נאפולי את שמע קארלו

הקרב אליו ביד חזקה ויירא ויצר לו

מאר ויתן חמלכות ביד בנו פירנאנדינו ויקח את

חכסף ואת הוזהב ואת אבן היקרה אשר אצרו

אבותיו

חלק ראשון ק"ז

אבותינו • ויברח מפניו א ציציליאה בחדש שנים עשר
הוא חדש אדר : וקארלו מלך צרפת הקריב ולג
עצר פירנאנדינו לפנינו כח זילכרו את נאפולי בחדש
הזוא : ופירנאנדינו המלך יודרו פיריריקו ומארקיש
פישקארה נאספו אל מצודת קנאשמיל נובו
אשר בנאפולי כמפני חרב ושבע מארז איש
אישוי צארי עמו : ויתנו את היהודים אשר היו שם
לשלל בעת ההיא : וישב קארלו בחצר פוזנריאל
יום או יומים ויבא העירה בשלשה ועשרי יום לחדש
נארצו ויחן במצודת שער קאפואנו ימים אחדים :
ויקח את כל ערי המלכות ההוא : ויהי שמעו בכל
הארץ :

וישובו הפיאורניטיני להלחם בפיסה להשיב
אליהם : ותקצר נפש בעלי פיסה
במלחמת ההיא : וישלחו אל בעלי נינובה לעזרת
ויהיו בעזרתם בעת ההיא :
ויגוררו שרי העבדים מקארלו ויערו לביתו
ועליו ברית יכרותו בחדש השני הוג
חדש אבריל : ויהיו בקושרי האפיפיאור אליסאנדינו
ומאקשימיליאנו מלך הרומיים : פירדינאנרו מלך
ספרד ובעלי ויניציאה : ויהי גם בקושרים להלחם
עמו • לוחביקו המורו דוכוס מילאן : כי סרח תלונת
מלך נאפולי מעליו • במות יואן נאליאצו דוכוס

מילאן ובנו חקמן ויהי הרוכסות אליו : וישלחו לו
 מלאכים לאמר שוב אל ארצך ואל מולדתך : ואם
 אין אליך המלחמה : ויירא קארלו בלבו ולאדם לא
 הניד מאומה : ויתן נציבים בערו המלכו כיה המלך :
 ויהי גילבירטו מונפינכיאירו משנהו להם לרועה :
 ויהפו לשוב עם יתר אנשוי : כי שמע שריקות עדרו :
 ויצאים לקראתו הדרך :

ימים : ההם נתנה נובאירח אל לודוביקו דוכוס
 אורליאניס בערמה : וישם בתוכה
 משמר : ויאמר ללודוביקו דוכוס מילאן : ויחר
 אליו מאד :

ויבא קארלו למסעיו עד פוכה : ויואל לעבור
 החר אפינינו דרך פונטרימולו בעת ההיא :
 ויצאו לקראתו הקושרים : בעם כנר וביד חזקה :
 בפורנו גובו על נחר מארו אשר בגבולי פארמה :
 ומארקיש מאנמואה שר צבא בעלי ויניציאת
 בראשם : וגם חיל לודוביקו המודו נלוה אתם בעת
 ההיא : ויירא קארלו מפניהם וישלה מלאכים לאמר
 אעברה נא בארצכם ואשובה אל מקומי ולארצי :
 ויאמרו לא תעבור כי בחרב נצא לקראתך : וידבר
 קארלו על לב אנשי החיל כנבור כאיש מלחמה :
 וישאו את קולם ויריעו : ויתנו אות מלחמה : ועצת
 יואן יאקומו טריאולציאו במלחמה כדבר איש אהים
 בעת

חלק ראשון ק"ח

בעת ההיא : ויאמר למלך הבה נתחכמה להם :
וישלחו לפניהם בערמה ארבעים פרדים : נושאים
כל טוב המחנה וילכו לדרכם : ויראום האימאליאני
ויצאו ממערכותם לעשרות ולמאות וירוצו אחריהם :
וילכו גם הא לבאניסי רוכבי הסוסים אחריהם : ויהי
ריב ביניהם : ויכו איש באחיו ואיש ברעהו : על דבר
הבגדים והכלים והפרדים ויפלו מהם ארצה כאלף
איש כמעט רגע : וישמע קולם למרחוק : ויאמר
המלך זה עת לשחוק : ויערוך אתם מלחמה : וינפרו
מפניו ויפלו כחמשת אלפים איש ארצה : רבים משרי
איטאליאה הוכו לפי חרב : וחמשה משרי המלך
נתפשו בעת ההיא :

וגם קארלו בעצמו נלחם עם פראנציסקו שר
צבא ויניציאני וישברו החניתות : וישלף
המלך חרבו ולגת יכול פראנציסקו לעמוד : ויננס
מפניו : וירימו שם אנשי פארמה עמוד ויהי לנס עד
היום הזה :

ביום ההוא הוא יום שלש עשרה לחדש יוליאו
בשנת חמש ותשעים וארבע מאות ואף : 1495
לקח המלך פירנאנדינו את נאפולי מיד הצרפתים :
ויהי עם הארץ בעוזריו : ותשארנה המצודות ביד
המלך ותכאנה במצור : ויכתוב פירנאנדינו אל
בעלי גינובה וישמח כל עם הארץ מאד :

דברי הימים

וילך

קארלו למסעיו עד אסמי * : ויחזק את
 נובארה וישם בתוכה אנשי חיל : ובר
 זלחם ומזון לרוב : ויגרש משם את הזקנים ואת
 החולים ואת הנשים ואת המף : וישוב אל ארצו
 ויקבלוהו בשמחה : אחרי כן השלים עם לדוביקו
 המורו כי אירקולי דוכוס פירארת חותן המורו הליץ
 בינותם : וישבו לו את נובארה בעת ההיא : והמורו
 נתן ארת מגדל גינובה ביד דוכוס פירארה חמו
 לעירבון : אז באו שני עבדי המלך א גינובה לשלוח
 ספינות בעזר הצרפתים אשר נשארנו בנאפולי
 במצודות : וישמעו כי נלכד קאשטיל נוב : ולא
 שלחו שם עוד :

בימים ההם בשנת חמשת אלפים ומאתים
 וחמשים ושבעה : היא ששה ותשעים
 וארבע מאות ואלף : בעשרים יום לחדש דיצמרי
 הוא חדש טבת : נולדתי אני יוסף בן יהושע : מן
 חכהנים : אשר גורשו מספרד : במדינת פרובינציאה
 באוינון אשר על נהר רוני : ויוציאני אבי משם : ואני
 בן חמש שנים : ונשב בנבולי גינובה העיר עד
 תיום הזה :

1496

ויאמר קארלו המלך לשוב שנית לאיטאליאה
 ביד חזקה ולא יכול : כי נסוגו אחר
 פופבי שמו : ועצת יי היא תקום : ויחלה וימות בשנת
 שבע

חלק ראשון קיט

שבע ותשעים וארבע מאות ואלף ויחיו שני חייו 497

שבע ועשרים שנה ובנים לא היו לו: ויבחרו השרים

דוכוס אורליאינס • ובאלוים

וימליכוהו למלך וישב בכסא

המלכים: ויגרש לודוביקו את יואנה אשתו בדבר

האפיפיאור כי מוס בה וחמוטרות על גבה: אשר

לקח מיראתו את לודוביקו אבי קארלו המלך ולא

יסף עוד לדעתה: ויקח לו את אנה מבריטאניא

אשת קארלו המלך לאשה:

בראשית ממלכת לודוביקו בא מאקשימיליאנו

מלך הרומיים בכורנויא ביד חזקה:

ויצאו לקראתו וישוב אחרו בחרפת: וישלים

לודוביקו מלך צרפת עם מלך ספרד ועם מלך

אינגלאטרה ויכרתו ברית ביניהם:

וידע לודוביקו כי לו משפט דוכסוס מילאן

מירושת ואליינטינה אם קארלו אביו:

בת יואן גאליאצו ווסקונטי דוכסוס מילאן הראשון:

כי נתנה אחיה פיליפו ללודוביקו מאורליאינס את

קארלו הששי מלך צרפת לאשה: ויכרתו ברית

לאמר אם ימות פיליפו בלי בנים יהיה הדוכסות

לואלינטינה ולבניה אחריה: וחאפיפיאור קיים

חברות: כי לא היה קיסר בימים ההם: איש הישר

בעיניו יעשה: ויחזקו בהם סגן

דברי הימים

ויגרש לודוביקו המלך את סוחריו גִּינוֹבָה בַּיָּמִים
הָהֵם וַיֵּשְׁבוּ אֶל אֶרֶצָם :

וַיְהִי דַבְּרֵי עַם תְּפִיּוּרֵינִטְיָנוּ וְעַם בַּעֲלֵי
וַיִּנְצִי'אֵת וַיֵּאסֹף גַּם חֵיל גַּם פְּרָשִׁים
וַיַּעֲבֹר לַאֲיִטָּאֵלִיָּא בֵּיד חֲזָקָה : וַיִּשְׁמַע לודוביקו
הַמֶּמְרוּ וַיִּתְחַלֵּחַל וַיֵּאסֹף גַּם הוּא אַנְשֵׁי חֵיל : וַיִּשְׁלַח
אֶל גִּינוֹבָה לַעֲזֹרָה : וְאַנּוֹסִטְיָנוּ אֲדוֹרְנוּ וְנוֹאֵן אַחִיו אֲז
בְּאַרְצָן וַיִּתְמַתְּמֵהוּ לְשִׁלּוּחַ : וְלודוביקו הַקָּרִיב וַיִּלְכּוּד
אֶת אֲלִיסַנְדְּרִיָּאָה וְסַבִּיבּוֹתִיָּה וְעוֹד יִרּוּ נְטוּיָה וַיַּחַר
לְלודוביקו הַמֶּמְרוּ מֵאֵד : וַיִּרְאֵי כִי לֹא יִכּוּל לּוֹ : וְכִי
אֲבָן מִקִּיר תִּזְעַק אַחֲרָיו : וַיִּשֶׁם אֶל אֶרֶץ אֲשֶׁכְּנוּ פְּנִי
וַיַּחֲפֹז לְבִרְוּחַ : וַיִּשְׁלַח לְפָנָיו אֶת אַחִיו אֲשֶׁקָּאֲנִיאוּ
הַחֲשֵׁמָן וְאֶת בְּנֵיו וְאֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ : וַיִּלְךְ אַחֲרֵיהֶם
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ רַגְלִי וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת פְּרָשִׁים עִמּוֹ :
וְאַרְבַּת מְגַדֵּל מִלֵּאֵן נַחַן בֵּיַד עֲבָדוֹ בִּירְנָאֵלְדִינוּ דִּי
קוֹרִטְיָ : וַיִּשֶׁם בְּתוֹכּוֹ מִשְׁמֵר :

וַיִּלְךְ לודוביקו לְמַסְעֵיו עַד מִלֵּאֵן הַנִּיעַ וַיִּקְבַּל וְהוּ
שָׂרֵי הַעִיר בְּשִׁמְחָה : וַיִּשְׁלַחוּ שֵׁם אַנְשֵׁי
גִּינוֹבָה מִלֵּאכִים לְתַת הַעִיר בִּידוֹ : וַיִּקְבַּלֵם הַמֶּלֶךְ
בְּשֵׁשׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֲדָשׁ אוֹמוֹבְרִי : בְּשַׁנַּת תִּשְׁעָה
וַתִּשְׁעִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת וְאַלְפֵי לְהוֹיֹת לּוֹ לְעַם וַיִּכְרַתוּ
בְּרִית בֵּינֵיהֶם : וַיִּבְקְשׁוּ אַנּוֹסִטְיָנוּ וַיִּוֹאֵן אֲדוֹרְנֵי לְשַׁבַּת
בְּעִיר כְּבִרָא שׁוֹנָה וְלֹא יִכּוּלוּ : וַיִּלְכוּ לְדִרְכָם : וַיִּקַּח

1499

המלך

חמלך את כל ערי הדוכסות בשלום. דק קרימונת
 נתנה לו ויניציאני כי כן התנו ביניהם :
 וימרוד בירנאלדינו די קורטוי באדוניו ויתן
 המנדל ביד המלך וישם בתוכו
 משמר : וישלח מאנשי החיל אשר לו אל הרומאניא
 בעזר האפיפיאור אליס אנדרו והרוכוס ואלינטינו
 בנו וילכדו את אימולה ואת פורלי : וישבו אל
 ארצם :

ויאמר באיאזיט התונר הנדול מי משלנו אל
 הויניציאני ויאמרו לו עבדיו הבאילו
 אשר לחם פה עמנו יגיד כל אשר אנחנו עושים פה
 היו : ויצו לבלתי היות בארצותיו באילו לבני הנכר
 ויגרש אותם מעל פניו : ויבוקש וימצא כי סוחרי
 ויניציאה גלו את דבר קורפו ויקח את כל אשר להם
 ויתנם בבית הסוחר ואנדריאה גריטי בתוכם :
 ויאסוף אנשי חיל וישלחם באוניות אל המוריאה
 וילך גם הוא למסעיו אל עבר פאטראש : ויחן על
 ליפאנטו ניאופאטו שמה לפנים : ויצר עליה ימים
 רבים ויתנוה בידו בעת ההיא : וירא לודוביקו
 המורו כי בעלי ויניציאה היו בעוכריו ויסת עור
 עליהם את באיאזיט : וישלח את הכאשת
 איסקאנדרביני שר צבאו דרך הפריבילי : ויבואו
 פתאום עד קרוב למריבישו : ויקחו את כל יושבי

הערים ההם: זכארכעת אלפים נפש ארס אשר לא
 יכלו להוליך אתם הכו לפי חרב על נחר מאי אמינמו:
 ויבואו עד ראש ההרים ויראו את ויניצי'אה היושבת
 בלב ימים וישבו ותתחלחל ויניצי'אה בעת ההיא:
 ויהי לתקופת השנה: וילך על מודון ויצרו עליה
 ותבא העיר במצור והרעב כבר: וישלחו
 אליה בעלי ויניצי'אה כפינה גדולה ותבא העירה ביד
 רמ'ה: ויצו נציב ויניצי'אה אל יושבי העיר ללכת
 הימה לחקל מעליה את החטה וילכו כלם כאיש אחד
 שמחים וטובי לב: ולא שמו לבם אל האויבים אשר
 סביבותם יחנו: וידע הרבה לבאי'אז'ט ויצו ויקרבו
 כלם העירה: ויעלו על החומות: ולא היה שם איש:
 וירדו העירה ויהוצו ברחוביה: במרס ויכלו לשוב א
 משמרתם: ויהרגו כל זכר: ויקחו את הנשים ואת
 הטף ואת כל רכושם בעת ההיא: ביום העשירי
 1500 לחדש אנוש'טו בשנת חמש מאות ואלף: והאנשים
 אשר במצודה לא יכלו עמוד ויתנוה בידו וילכו
 לירכס: ויראו אנשי קור'ון כי נלכדת מודון ויראו
 מאד וישלחו מלאכים אל באי'אז'ט לאמ'ה הננו לך
 לעבדים: ויתנו העיר בידו: ויבואו אנשי העירה
 בשלם: וישבו במוד'יאה עד חדש האביב: ויחזקו את
 מודון ויקימו חומותיה: וישם בתוכה משמר: ויביאו
 אנשים משאר הערים לשבת: ויסב שם העיר
 מאנג'ארי

חלק ראשון קכא

טאנארי רל האל נתן : ויהי בחדש האביב וישלח
שר צבאו אל הוילונה וארבעים אלף איש עמו :
וילכדו את דוראצו בשנת אהר וחמש מאות ואלף : 1501
וישובו אל ארצם :

ויבקשו ראשי הגיביליני לפרוק עול הצרפתים
מעליהם ויקראו את לודוביקו המורו
לשוב מילאנו : וישלח לפניו את החשמן אשקאניאו
אחיו ואת החשמן סאנסיבירינו לפנות הדרך לפניו
ויבואו מילאנה בחדש פיברירו בשנת חמש מאות 1500
וואלף : ויבא גם הוא אחריהם ועשרים אלף איש
שויצארי ואשכנזים עמו : ויקבלוהו כל עם הארץ
בשמחה כקדש כמלאך אלהים : ויקראו לפניו
מורו מורו ותבקע הארץ לקולם : ויסע ממילאן
וילך לפאביאה וילכוד את מצודת ויגיביליני : ויהי
שמעו בכל הארץ : וילך משם אל נובארה : ויצר
עליה :

אז נרדה גיביליני כמשפטה וישימו בתוכה
משמר : וגם המלך שלח חמש מאות איש
מפרובינציאה ותשקוט הארץ : ויכתוב אליהם
אשקאניאו החשמן דברי שלום ואמת להשיבם אליו
ולא השיבו אליו דבר לא אבו לעצתו :

וילכוד לודוביקו המורו את נובארה וילכו
הצרפתים אשר בתוכה אל מורטארה :

כו שם יאספו כל העדרים • ותשאה מצודת נוב ארה
 ביד הצרפתים בעת ההיא • ויאסוף אשקאניאו אנשי
 חיל ללכת עם אחיו • ולא נתנוהו יואן יאקומו
 טריאולציאו • וטרימוליאת עבור • ויאספו גם הם
 אנשי חיל ויבואו הצרפתי מהרומאניה וגם המלך
 מלא את ידו שנית • וישלח אנשי חיל מצרפת • וילכו
 על נוב ארה ויצורו עליה • ויצא לורוביקו המורו
 לקראתם ויאל להלחם • ולא ידע כי בא יומו •
 וישחקו הנערים אנשי הצבא לפניהם דבר יום ביומו •
 וידברו האישו יצארי אשר למורו עם הצרפתים
 כאשר ידבר איש את רעהו • ויחר למורו ויירא מאד •
 וישוב העירה • וידבר על לבם ויתן לחם מתנורת
 להשיבם אליו • ולא שמעו בקולו • ולא אבו להלחם
 עם הצרפתים • והיו כלם כאיש אחר בעוכריו • כי
 לא אמון הם • וידע לורוביקו כי כלתה אליו מאתם
 הרעה • ויתנכר וילבש בגדים צואים כאחד הרקים
 להציל את נפשו • וילך בתוכם • ויכירוהו בשער
 העיר • ויתפשוהו חי ויסנירוהו אל הצרפתי • ואנשיו
 היו כלא היו איש לדרכו פנו • בעת ההיא • ויוליכותו
 אל מורטארה וישלחוהו צרפתה • וישב שם עד יום
 מותו •

וברכה אשקאניאו אחיו ויתפשוהו הויניציאני
 ויוליכותו אל ויניציאת • וישלחוהו
 מילאנה

חלק ראשון קכב

מילאנת אל החשמן רוממאניסי משנת חמלך נ
וישלחונו צרפתה :

ויגבה לודוביקו המלך מאד ויזכרות ברית עם

פירדינאנדרו מלך ספרד ללכת להלחם
במלכות נאפולי יחדיו וחלק כחלק ואכלו : וישלחו

שמה שרי צבאותם ביד חזקה :

וישמע פירדיקו מלך נאפולי : וירא ויצר לו

מאד : וירא כי לא יכול להם ויקח את

כל כלי המלחמה ואת האלים המנחה אשר בנאפולי

ובכל גבולה סביב : ויזכרם לדוכוס ואלוינמינו

בשלושים אלף דוקאטי : ויתמהו עמים כלם : כי לא

נראה כדבר הזה : ויקח את אשתו ואת יתר הנבירות

ואת כל אשר לו וישלחם אל ארץ אחרת כיום הזה :

ורד הימה באוניו וילך צרפתה וישתחו למלך ויבך

ויתחנן לו : ויקבלהו המלך וידבר על לבו וינחמהו :

וישב שם ימים רבים : ויקחו שרי צבאות המלכים

האלה : את כל ערי המלכות ההוא כקחת איש בדל

אוזן : וישבו יחדיו ימים אחרים : ולא ארכו לצרפתים :

שם הימים : כי הלל פירדינאנדרו את בריתו : וישלח

שם אנשי חיל ויקחו את כל ערי המלכות ההוא :

ותחיינה למלכי ספרד עד היום הזה :

ויצו לודוביקו המלך ויאספו בנינובה אנשי חיל

ויורידום הימה בארבעה ספינות גדולות

וארבעה משוטטות ופיליפו מקליבים מכלכל העיר
 בראשם : ויסעו מנינובה בחדש החמישי בשנת
 אהר נחמש מאות ואלף : וילכו אל עבר נאפולי
 בעזר הצרפתי אשר שם ולא עשו מאומה כי נלכדו
 הערים טרם בואם : ויואל פיליפו ללכת אל ארץ
 המזרח גם הויניציאני נלוו עמו ותהייתה ספינותיהם
 ארבע ושלשים :

וילכו אל הארציפילאנו למיטלין הגיעו
 ויבזזו את ערי הפרזי : ויחנו על העיר
 ויצורו עליה ויכו חומותיה בחפזון וייראו אנשי העיר
 מאד : וישלחו מלאכים אל באיאזיט ויתחלחל
 המלך מאד והעיר קושטאנמינפולי נבוכה : כי גדל
 שם הצרפתים בנוים בימים ההם ויהי שמעם בכל
 הארץ : וירד באיאזיט הימת ויאזור מתניו וירק את
 חניכיו למהר לשלחם להושיע את מיטלין : ולא
 עשו הצרפתים מאומה כי חלק לבם ויתמחחו
 הויניציאני לשלוח איהם צידה ולחם אין בכל הארץ :
 ויהר אף פיליפו די קליבים ויעל מעל העיר וילכו
 לדרכם : ויהי בבואם ותשברנה שתיים מחספיות
 הגדולות באי ציטרי ותרדנה במצולות כמו אבן :
 ולא נצלו מהאנשים אשר עליהן כי אם מתי מספר :
 וישבו הנשארים אל גינובת כחרפה :

אז השלימו ויניציאני עם באיאזיט ויהי אנדריאט
 גרימי

חלק ראשון קכג

גריט המליץ בינותם: וישיבו לו את האי שאנטה
מאורה אשר לקחו לו: ויהי שלום ביניהם עד היום

הזה:

ולך באיאיט לשבת באנדרינופולי בהצד

גינת ביתן המלך: ויצו ויבנו את חומרת

קושטאנטינופולי אשר הפיל הרעש בימים ההם:

ויהי בחוררת באיאיט שליו בביתו ובחצרותיו

אשר בנה: ויקס יי את ישמעאל השופי בן

בת אושונקאשאנו מלך פרס: ויתקבצו אליו עמים

רבים ויפרוץ מחנהו מאד: ויבא עצות מרחוק וירבר

באזניהם: ויואל באר האלקוראן אשר חבר מחומר

כאשר ברה מלבו: ויצו שיהיו כל הנכסים והקנינים

בצבור שמוט כל בעל משה ידו למען יהדל ערום

ורעב מקרב הארץ: וישמעו אליו עמים וילחם בכל

הגוים אשר סביבותיו ויתנם למס עובר: ויהי שמעו

בכל הארץ: וירצו שרי צבאותיו עד הנאמוליאת

זייראו מפניו כל יושבי האר ההיא: ויחשבוהו לנביא

בימים ההם: וישלח באיאיט לקראתם את

קאראניאו שר צבאו ביד חזקה: וינגפו אנשי באיאיט

ומנפה גדולה היתה בעם בעת ההיא: ויתפסו את

קאראניאו ושימו אותו על נס כמשפטם: אצל

קוציאיה וימות: וירדוף אחריהם עלי באשה שר

צבא באיאיט: ויערוק אתם מלחמה וינגפו אנשי

ישמעאל השופי ויפלו חללים ארצה ויהנשארם
ברחו לנפשם : וגם עלי שר הצבא נפל שדוד
במלחמת ההיא :

ויקום באיטמה היא אצל ויניצ'את יהודי אשכנז
לעמלן שמו אויל הנביא משונע איש הרוח
ונהרו איו היהודי : ויאמרו אך נביא הוא כי השלחתו
לנביר על עמו ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מאדבע
כנפות הארץ : וגם מתחכמים נמו אחריו וינזרו
צומות ויחגרו שקים וישבו איש איש מדרכו הרעת
בימים ההם כי אמרו קרובה ישועתנו לבוא : ויהי
בעתה יחישנה :

יאז בא לו דוביקו המלך לגי'ובת בשנת שתים

וחמש מאות ואלף : לראות העיר ויצאו
לקראתו ויכבדוהו וישמה בלבו : ויהי רוב לאמר מי
יצא ראשונה : ויאמרו כל עם הארץ הזקנים ויאמרו
המיוחסים לא כי אנחנו נלך ראשונה : זיען שר העיר
אשר למלך שם לא כי הזקנים ילכו ועשו כן : וישב
שם ימים אחרים : וילכו רבים משרי איטאל'אה
להשתחוות לפניו וישבו אל ארצם : ויהי בשנת

שלש וחמש מאות ואלף : 1503

וימות איס'נדרו השישי אפיפיאור : ויבחרו את
פוא' : וימות פוא' מקץ ששה ועשרים
יום : ויבחרו את יוליא' השני אפיפ' אור מס'אבונת :

ויהי

חלק ראשון קכד

ויהי ויהי להם לרועה כעשר שנים :

1504 בשנת ארבעה וחמש מאות ואלף : וילחצו :

בעלי פלורניציאה את פיטה ויקוצו בחשתם :

חבקשו לתת העיר א אנשנינובה ולא שמעו בקולם :

כי דור תהפוכות המה : וילחמו עוד עליה לתקופת

השנה ויפילו הומותיה : וישבו אחר ויפלו מהם

חללים ארצה : ויראו מי אין לאל ידם : וישלחו

פלאכים שנית אל גינובה ולא עשו מאומה : כי

חלק לבם : ותנתן העיר אל בעלי פלורניציאה ותתן

בשנת ארבעה חמשים עה היום :

ויהי בשנה השביעית למלך לודוביקו ותשמך

גינבה ותבעט מקונו לעשורת ענבים ותעש

באושום : ויקומו כל עם הארץ ותפרזי אשר

סביבותיהם סביב כאיש אחד נגד המיוחסים לרוב

זרונם ורשעים : בשמונה עשר יום לחדש החמישי

1506 בשנת שש וחמש מאות ואלף : ויהרגו מהם רבבות

שלחו את ידם : והנשאים ברחו למו ותהו להם

גפשמם לשלל : ויהי לימים עוד : וילך פיליפוס מקליבוס

משנת המלך מאתם : כי קצה נפשו בהם : וישאר

משנהו : ויכעיסוהו דלת העם בהכליהם . וילך גם

הוא מאתם : וישארו כצאן אשר אין להם רועה :

ויבחרו להם את פאולו מנובי הצבע למגיד : ויהי

לתקופת השנה ויבואו המלך ותמיוחסים עליהם ביד

חזקה: ויצאו אליו בבקעת פוֹצִיבִירָח בִּיד חֹזֶקת
בארבעה ועשרים יום לחדש השני וינגפו מפניו
וישובו העירה: ויהי ממחרת ויעלו הצרפתים ההרת
ויקחו את המצודה אשר שם וינוסו מפניהם ויבואו
העירה והעיר גִּינוּבָה נבוכה:

ויהי באשמורת הבוקר וישלחו מלאכי לחתנפל
לפני המלך ולא יכלו דברו לשלם: ויאמר
אליהם חשמן רואן לא יכרות המלך עמכם ברית כי
הטאתם הטאת גדולה רק לא יתן העיר לשלל:
וישובו אליהם דבר: וינוסו מדלת העם לאלפים
בעת ההיא:

ויבא המלך העירה בשמנה ועשרים יום לחדש
השני וחרבו שלופח בידו: ויצאו לקראתו
זקני העיר וישתחוו לו ארצת: ויאמרו אליו חמאנו
ועת אדנינו סלחנא כגודל חסדך והיינו לך לעבדי:
ויאמר אליהם סלחתי קומו ולכו לדרככם ויקומו:
וישב חרבו אל נרנה: וילכו כלם העירה: ויצאו גם
הבתולות מלובשורת בני בר לקראתו: ויתנפלו
לפני רגליו: וינחם המלך על חרעת: אשר דבר
לעשות:

ויהי היום ויעמוד המלך על העמוד: וישבעו לו
להיות לו לעבדים: ויעמוד כל העם בברית:
וישאו ידם השמימה: ואת ספר הברית הראשון

חלק ראשון קכה

שרף המלך ויחר לחם מאד ואת העיר העניש בשלש
מאת אלף מניני זהב עובר לסוחר : ויצו ויבנו מגדל
חדש בראש הספֵר ויקראו שמו רֶסֶן עד היום : ואת
בית פֵּאוֹלוֹ מִנְבִי אשר בחרו לנגיד ואת בית פֵּאוֹלוֹ
באֲמִישָׁמָה יוֹשְׁמִינְאן הפילו ארצה : ותהינה תל
עולם ימים רבים : ויברח פֵּאוֹלוֹ מִנְבִי . וילכד
בלכתו רומָה ויסגירוהו ביד מבקשי נפשו : ויסירו
ראשו מעליו בדבר המלך בחמשה עשר יום לחדש
החמישי בשנת שֶׁבַע וחמש מאות ואלף . וישסעוהו 1507
ביום ההוא וירד בדם שאולה : וגם את דימִסְרו
יוֹשְׁמִינְאן הורידו בדם שאולה בעת החיא :

בימים ההם בא פירדינאנרו מלך ספרד בעשרים
דונאות אל נִינוֹבָה בחדש חרביעי : ויראו
לו את הקערה אשר להם : וילך א סאבֹּנָה ויקבלהו
לודובִּיקו המלך בשמחה : ויתעלצו באהבים ימים
אחרים : ויתפרדו איש מעל אחיו :

וימות לודובִּיקו חמורו בבית הסוהר בצרפת
בשנת שֶׁמְנָה וחמש מאות ואלף . 1508
ויקבר שם :

ויאסוף פירדינאנרו מלך ספרד אנשי חיל
וישלחם באוניות אל בוניאָה אשר
בבארבִּיאַח : וילכדוה ותצא העיר בגולה ויכרת
תעם מהעיר : וגם היחודים יושבי הארץ : והנלוים

1509

אליהם אשר נורשו מספרד הלכו שבי לפני צרי
בעת ההיא בשנת השע וחמש מאות ואלף :
ותשאר הארץ אשר היתה כנגד ערן שוממה ויפילו
בתיה ארצה ויעשו ממנה עיר קטנה ותהי לספרד
עד היום הזה :
במים ההם נועדו לביהדיו בקאמבראיי ויליאן
האפיפיאור מאקשוימיליאנו מלך הרומיים
לורוביקו מלך צרפת ופירדינאנדו מלך ספרד :
גם אלפונסו דוכוס פירארה נלוה עמם להלחם
בויניציאני על דבר הערים אשר חמסו מכל מלכ
הגוים סביב וזכרתו ברית ביניהם :

1510

ויאמרו להשיב אל ויליאן את צירביאה ואת
האבינה ואת רימיני ואת פאינצה :
ולמאקשוימיליאנו את וצינצה ואת טרויכיס ואת
וירונת ואת פארואת ואת כל חבל הפרובל :
ולמלך צרפת ניראדארה ואת קרימונה ואת
קרימה ואת בירנאמו ואת בריסה : ולפירדנאנדו
את ערי הפולייא אשר נתן להם פייריקו המלך
לערבון : ולא לפונסו את רובינו ואת כל חבל
פוליסינו ואת ערי מאנמואה אל אדוניהם ויעמדו
בברית :

1511

והיה הראשון לורוביקו ויאסוף אנשי חיל לרוב :
ויאספו בעלי ויניציאה גם הם אנשי חיל :
וילכו

חלק ראשון קכו

וילכו ניקולאו קונטו מפיטליאנו ובארטולומיאנו
מליביאנו שרי צבאותם ויפילו את טריבי ארצה :
ויעבור המלך את הנהר אדה וילכוד את ריבולטמח
ביד חזקה : ויבא עד ככר גירארדה : ויצאו
חמיציאנו לקראתו ויערכו שם מלחמה בארבעה
עשר ווס לחד שמאינ ותבקע הארץ לקולם וינפלו
חמיציאנו ויתנו עורף ובארטולומיאנו שר צבאם
נתפשחו ויהיו המתים במגפה ששה עשר אלף :
וזנתנו למלך בריטה וקרומה וקרימונה וברגמו
ובנותיהן בעת ההיא וילך על פיקירה ויקרא
אליה לשלם ולא אבו שמוע : ויצורו עליה ויפילו
חומותיה וילכרות ואת השרים אשר בתוכה הורידו
בדם שאולה וישימו בתוכה משמר וישוב המלך
מילאנו בשמחה :

וישלה מאקשימיליאנו גם הוא ארת הזכוס
פראנקופורט בערי הפריבלי וילכוד
את גוריציאה ולא ביד חזקה : ויבא עד טריאסט
וילך אל ציורדאל ויחן עליה ותבא העיר במצור :
וילך ויאן פאולו באליין שר צבא הסוסים להצילה
ויעלו מעליה וישובו אל ארצם :
ומאקשימיליאנו תקריב ויהי חתת להם
על יושבי הערים טרם
בואו : ויתנו לו את ויצינצה ואת טריביס וארת

וירונה • ואת פאדואה • ולא הלו בהן ידים • וישם
 בתוכן משמר : ויברחו שרי צבאות בעלי ויניציאת
 נפניהם וילכו למיטרי ויחזקוה • וישמו באלהם
 כסלם : ויהי לימים עוד • ותשוב טריבס אל בעלי
 ויניציאה כי נתנה מארקן פיליצארו בידם ותהי להם
 עד היום : ויהיו דבריהם עם כמר מסונצין ויהי היום
 וישלחו עגלות המלאות להם תבן אל פאדואה
 בערמה : וישמו את אנדר'יאה גריט' ואת אנשיו
 לאורב : ויהי כבואן העירה ויסר אופן העגלה האחת
 ותפול ותעמד בפתח השער ויבואו בהם האורבים
 פתאום ויקחו הפתח : ויבואו אחריהם אנשי החיל
 וילכדו העיר בטרם יודע בואם : וישמעו האשכנזים
 שונרי העיר ויאמרו קשר קשר : ויחנרו כלי מלחמת
 וירצו לקראת ולא עשו מאומה כי נחפזו הויניציאני
 וילכו אל רחוב העיר ראשונה : ויושבי העיר היו
 בעזרתם ויקראו בקול גדול ותהום כל העיר : וינוסו
 האשכנזים אל המצודה ויתחזקו שם : ויתנו לשלל
 את אוהבי הקיסר ואת היהודים בעת תהיא : ויצורו
 על המגדל וישפכו אליו סוללות ויתנחו בידם •
 ומהם שלחו אל ויניציאה • ומהם שולחו חופשים :
 וישלח האפיפיאור ארת פראנצ'סקו מאריא'ת
 דוכוס אור'בין וחילו • עם הצרפתים אל
 תרומאניאה וילכוד את קונבינמו וישרפתו באש :
 ויחננו

חלק ראשון קבו

ויחנו על רוטאי וילחמו אליה ולא יכלו לה ויצורו
 עליה ימים רבים וילכו אל ברישנילה וילך גואן
 פאולו מאנפרון נציב ויניציאני להצילה וימצאם כי
 באו השערה בחזקה ויערוך אתם מלחמה ויכו
 את סוסו ויתפשוהו חי וינפּו אנשיו ויפלו ארצה
 והנשארים ברחו לנפשם ורבים נתפשו בעת ההיא
 וילכדו העיר ויתנוה לשלל וישימו בתוכה משמר
 וישבו אנשי החיל אל הדוכוס ויציגו לפניו ארז
 פאולו מאנפרון וקבלתו ויכבדתו בעת ההי וישבו
 להלחם ברוטאי ויפול עליהם יואן גריקו ישר חסוס
 באישון לילה וינפגם הוא מפניהם ויתפשוהו חי
 ויחר לבעלי ויניציאה מאד ויראו כי אין לאל ידם
 ויצאו אליהם לשלם ויתנוה בידם ולא היתה לשלל
 ויבא הדוכוס אל ראבינה ויקרא אליה לשלם ולא
 אבו שמוע וילחמו אליה ולא יכלו לה ככה
 עשו ימים רבים ויראו שרי ויניציאה כי אין לאל
 ידם וישלחו מלאכים אל האפיפיאור לאמר את
 ערי הרומאניאה נתן רק הסר מעלינו את המורת
 הזת ויקבלם האפיאור ויתנו לו את ערי הרומאנייה
 וישלימו ביניהם

ויחזקו שרי ויניציאה את פארואה ויאספו אנשי
 חיל וישימו בתוכה בר ולחם ומזון וכלי
 קרב לרוב ותשקוט הארץ ויאמר לקונט ניקולו

פִּיטוּלֵי־אֲנֹכִי בֵּן־פְּרָאנְצִישְׁקוֹ מֵאֲרֻקֵּשׁ מֵאֲנִשׁוֹאֵה בֵּן־
 חֻזְקָה בְּאֶרֶץ וִירוּשָׁה : וַיִּשְׁלַח שָׁם נָם הֵם אֲנִשֵׁי חֵיל
 וַיִּפְּלוּ עֲלֵיהֶם בְּאִיסוּלֵהֶם דִּי לֹא־סָקְלָהוּ בְּאִישׁוֹן הַלַּיְלָה
 פִּתְאוּם : וַיַּעֲרְכוּ שָׁם מִלְחָמָה : וַיִּנְפְּוּ אֲנִשׁוֹ
 פְּרָאנְצִישְׁקוֹ מִפְּנֵיהֶם : וַיִּתְּנוּ עוֹרָף : וַיִּתְּפְּשׂוּ אֶת־
 פְּרָאנְצִישְׁקוֹ אֲנִשֵׁי הַמֶּקוֹ בְּשֵׂדֵהוּ כִּי נִחְבָּא שָׁם עֲרוֹם :
 וַיִּשְׁלַחוּהוּ אֶל פֹּאדְוָאָה בְּשִׁמְנָה לְחֹדֶשׁ אֲנוּסְמוֹ :
 וַיִּשְׁלַחוּהוּ אֶל וַיִּנְצִיָּאָה וַיִּשְׁמְרוּ עֲלָיו מִשְׁמֵר :
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיכֶם הֲלֵא־הִקְוִינְטִי נְוֹאִידוֹ דִּי רוּסִי
 בְּלִינְנָאָרָה : וַיִּשְׁלַחוּ שָׁם : וַיַּעֲרְכוּ שָׁם
 מִלְחָמָה וַיִּתְּפְּשׂוּהוּ חֵי : וַיִּשְׁלַחוּהוּ אֶל בַּעֲלֵי וַיִּנְצִיָּאָה :
 וַיִּתְּנוּהוּ בְּמִשְׁמֵר :
 וַיֵּאסֹף מֵאֲקֻשִׁימְוִלִיאָנוּ חֵיל גְּדוֹל מְאֹד וַיְהִי
 פְּקוּדֵיהֶם מֵאֵה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף : וַיְבוֹאוּ
 1509 אֶל פֹּאדְוָאָה בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרִים יוֹם לְחֹדֶשׁ יוֹלִיָּאוֹ בְּשַׁנְתֵּי
 תִשְׁעֵי וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וָאֶלֶף : וַיִּצְוּרוּ עֲלֵיהֶם יָמִים רַבִּים :
 וַיִּתְּחַזְּקוּ אֲנִשֵׁי הָעִיר וַיִּשְׂאוּ אֶת־רֹאשׁ צְבָאוֹתָם וַיַּחֲלֶקְהוּ
 הַחֻמּוֹת : וּמֵאֲקֻשִׁימְוִלִיאָנוּ הַקְּרִיב וַיִּקְרָא אֶלֵיהֶם
 לְשֵׁלָם : וַיִּלְעִיגוּ עֲלָיו וְלֹא אָבּוֹ שְׁמוּעָה : וַיַּחֲדֵלוּ
 מֵאֲדָר וַיִּצְוּ וַיִּכּוּ חוּמֹתֶיהָ סָבִיב וַתִּבְקַע הָאֶרֶץ לְקוֹלָם :
 וַיִּלְחֲמוּ אֵלֵיהֶם וְלֹא יָכֹלוּ לֵה דַבְּרֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ וַיִּפְּלוּ מֵהֶם
 חֲלָלִים אֶרְצָה : וַיִּרְא כִּי לֹא יִכּוֹל לֵה : וַיִּקְוּמוּ מֵעֲלֵיהֶם
 בְּיוֹם הַשְּׁנִי לְחֹדֶשׁ אוֹטוֹבֵרִי וַיִּשׁוּבוּ אֶל וַיִּצְנִצְתוּ
 וַיִּשְׁמְרוּ

חלק ראשון קכה

וישימו בתוכה משמר : וגם בכל שאר הערים
והמצודות אשר לקח שם אנשי חיל ויחזקם בעיר
ההיא : ויברך את העם וישבו איש לביתו והיה
הלך למסעיו וישוב אל ארצו :

וילך אנדר'ריאה גריטו שר צבא ויניצי'אני על

ויצינצה בשנת עשרה וחמש מאו ואף : i s i o

וישמעו אנשי הקיסר וינוסו מפניהם וילכו אל וירונה
ויבואו הויניצי'אני העירה וישימו בתוכה משמר :
וילכו על וירונה ויצורו עליה ימים רבים : ולא יכלו
לעמוד ויקומו מעליה וילכו לשואבי : וישבו שם עד
חדש האביב :

ויאמרו שרי ויניצי'אח בא עת לעשות : וישלחו
צבאותם באוניות אל גבולי פיר'ארה
ותהיינה המשוטטו שבע עשרה ולקטנות אין מספר :
ויתנו לשלל את כל המקומות אשר עברו שם ויקחו
את כל רכושם וילכו עד קומ'אקיו ויהרגו כל זכורה
וישרפוה באש ויחרה הדוכוס מאד : ויצא אליהם
ויערוך אתם מלחמה דבר יום ביומו : ותקרבת
הספינות המשוטטות אל פיר'ארה ותכבד העיר
במצור : ויהי חיום וישפכו עליהם סוללות פתאום
וידו אבן בס ותרעש הנהר פה : והיבשה לקולם
וישמע קולם למרחוק : ויניחו הספינות המשוטטות
כאשר הם וינוסו בקטנות כאשר יכולו כי כלתה

אליהם הרעה ותהי לנשאים נפשם לשלל: וישמעו
 שרי צבאות ויניציאני וישבו אל פארואה וגם אשר
 הלכו אל הפולים ננו נאכפו שם בעת ההיא: וישלימו
 שרי ויניציאה עם יוליאו האפיפיאור ושלחו לו את
 מארקיש מאנטואה חופשי ויפג לבו כי לא אמון בם:
 וישלח יוליאו את דוכוס אורבנו שר צבאו על
 בולוניא וילכו הצרפתי להצילה מידו:
 ויערכו שם מלחמה דבר יום ביומו וגם הויניציאני
 נלוו עם דוכוס אורבנו וישבו עליה ימים אחדים:
 וישוב דוכוס אורבנו אל ראינתה ויפלו הצרפתיים
 על צבאות ויניציאני הנשאים ויכוס ויכתוס ויפלו
 רבים ארצה בעת ההיא: וינוסו הנשאים מפניהם
 אל פארואה ערומים ולא יתבוששו כי כל אשר
 לאישיתן בעד נפשו: בימים ההם בהיות הצרפתיים
 בבולוניא חלך חנריט וחילו על וירונה ויקחו
 הצרפתיים את בולוניא בעת ההיא: ויעל מעל
 וירונה וישוב לפארואה כי ירא מפניהם ויתחזקו
 בתוכה: וישבו הצרפתיים ויחנו על מריבים ויצורו
 עליה ימים רבים ולא חלו מפניהם כי בצורה היא:
 ויהי כי נכסף יוליאו ואל בולוניא ויקשור קשר
 עם מלך אינגלאמירה ועם מלך ספרד ועם
 שרי ויניציאה להלחם בלודוביקו והדת נתנת
 בוניציאה וישמח כל עם הארץ: ויעלו הצרפתיים
 מעל

חלק ראשון קכט

מעל מירביו : וילכו אל עבר ווירונה : וחיל יוליאן
וחספרהי הלכו על בולוניא ויצורו עליה ימים רבי :
וישלחו בעלי בריטה את האף אלומים אוונארו
אל ויניציאה ויתנו העיר בידם : וילך
הנריטי וחילו שמה : וישם בחוכה משמר :

וחצרפתים שומרי העיר ברחו אל המצודה : וישבו
שם : וילך שם יואן יאקומו מריאולצי שר צבא
המלך ויחן עליה ותבא העיר במצור :

וימות מלך אינולאטירה וימלך אינריקו בנו
תחתיו בשלש עשר יום לחדש מארצו

בשנת עשרה וחמש מאות ואלף : וישמו כתר
מלכות בראשו בלונררים העיר : ותכון מלכותו
מאר : ויירא מבני דודו : וישם את איטמונדו דוכוס
סופוק במשמר : וריקארדו אחיו ברח צרפתה וישב
שם : וימצא כי בקשו לשלוח יד במלך עם אינסופה
ועם אידוטלה : ויסירו ראשם מעליהם : וירדו
שלשתם ברם שאולה :

ויאסוף פירדינאנדו מלך ספרד אנשים וילכו
אל מריפולי אשר באפריקה באניות

וילכרוה בשנת עשרה וחמש מאות ואלף : ותצא
העיר כנולה ותעל צעקתם השמימה : וגם היהודים
אשר היו שם לרוב הלכו שבי לפני צר : ויצא
ממריפולי כל תדרה בעת ההיא : ולכסף ולזהב

ולאבן היקרה ולבגדים אשר לקחו שם אין מספר
 כי עיר גדולה היתה לארים ותבא איה עת פקודתה
 בעת ההיא ותשאר העיר שוממה ויפילו בתיה
 ארצה לבקש מצפוניה ותהי תל עולם לא תבנה
 עוד ומגדל עשו בתוכה ויתנוהו אל כומרי רודו
 וישבו שם עד היום ואת היהודים האומללים
 הוליכו שבי לנאפולי וימותו מהם בטרם נפרו
 מחוסר כל עם רב ומחס נפרו ברומה וישבו שם
 עד היום :

ותלכנה ספינות פירדינאנדו אל האי ג'רבי
 ויכתמו הישמעאלים את חבורות
 טרם בואם ויצמא העם למים ויערכו שם מלחמת
 ויפלו ננפים ארצה כי עייפו ויכו הישמעאלים בחם
 מכה רבה ויהיו המתים במגפה כארבעת אפי איש
 וגם דון גארציאה שר צבאם נפל שרוד במלחמה
 ההיא וישבו הנשארים א ארצם בחרפה :

ויחזק הנריטי את בר'סה וידבר על לב
 האנשים אשר אתו וישבו על
 משמרתם ימים רבים וילחמו אליה הצרפתים ויכו
 חומותיה סביב ותבקע הארץ לקולם וגם אנשי
 העיר מלאו את ידם וידו אבן בס ויפלו מהם עם
 רב ויהי היום ויקרבו העירה ויבאו א הציטארילת
 ביד רמה וילכו לקראתם ויגרשום וירוצו יואן
 יקומו

חלק ראשון קל

יאקומו טריאולצי ושרי החיל והאנשים אשר אתם
 יבואו העירה ביד חזקה שנית : וילכו עד רחוב
 העיר ויערכו שם מלחמה ויפלו רבים ארצה : ויראו
 האלבאניסי כי אין לאל ידם : ויפרצו תחומה ויצאו
 המה וסוסיהם וינוסו : ויראו הנשארים החוצה את
 המחותרת אשר עשה : ויבאו העירה ולא קמה באיש
 רוח מפניהם : וילכו ברחובותיה : ותחום כל העיר
 עליהם : וחצרפתים אשר במצודה יצאו ביד רמה
 ותהי המלחמה חזקה על ויניציאני פנים ואחור בעת
 ההיא : וילך לקראתם פידריגו שר הסוסים ויחרגותו
 ורבים משרי הצבא נתפשו חיים ויתנו במשמר :
 וישליכו יושביה כלי מלחמתם וילכו לקראתם
 ויאמרו חטאנו : וגם הגריטי שר הצבא נתפש חי
 ושימו עליו משמר : גם הקונטי לואיס אוונארז
 אשר נתן העיר לבעלי ויניציאה נלכד בשחיתותם
 אחרי הלחמו כנבור כאיש מלחמה : ויהי ממחרת
 ויצו יואן יאקומו שר הצבא : ויסירו ראשו מעליו
 ברחוב העיר : ויורידוהו בדם שאולה : ואת הגריטי
 ואת יתר התפוסים שלח מילאנה : ויקבלהו מונסיניור
 די פוייס משנה המלך וכבדהו : וישלחהו למלך
 צרפתה : וישב שם ימים רבים : וימותו בתוך העיר
 כשמונת אלפים איש במלחמה ההיא : ויתנו העיר
 לשלל ותגשים נשכבו ותעל שועתם השמימה :

דברי הימים

וישלחו שרי ויניציאה לתניד אל אנשי הצבא
 אשר שלחו עם הספרדים וחיל
 האפיפיאור על בולוניא : ויעלו מעליה וילכו
 בגבולי פירארה : ונס מוניציאה שלחו באניורת
 דרך הנחר עם רב : ויתנו לשלל את כל יושבי
 הככר החוא ויציתו הבתים באש : וכל הנמצא
 נרקר בחרב : וילכדו את ארנינמה : וילחמו גם
 על המיראנדולה וילכדוה : וילחמו גם על המצודה
 אשר עשה הדוכוס אלפונסו בקריספנו : ולא יכלו
 לה : וישבו על בולוניא ויצורו עליה ימים רבים :
 וישלחו בעלי בולוניא אל משנה המלך אשר
 במילאן לעזרה : וישמע בקולם : וילכו שמה ויאן
 יאקומו מראולצי שר הצבא והשרים אשר אתו ביד
 חזקה : גם דוכוס פירארה נלוה עמהם היה זרוע
 אל יושבי בולוניא סלה :
 וישמעו משנה מלך ספרד ובעלי ברית יוליאן
 ויעלו מעליה וילכו אל ראבינה : ויטו
 אהליהם שם ויתחזקו סביב : ויצאו יושבי בולוניא
 ביד חזקה השרה : וילכו עם הצרפתים ודוכוס
 פירארה א עבר ראבינה בעת ההיא : ויטו אהליהם
 הרחק ממחנה בעלי הברית כאלפים אמה פעמים
 וישבו על משמרתם בעת ההיא : וישלחו מאנשי
 הצבא על ראבינה לחציא הספרדי מן המקום אשר
 נתחזקו

257
חלק ראשון קלא

בתחוקו שם ולא יכולו כי אנשי מלחמה המה
ויעמדו כתמול שלשום :
ויצאו פאבר'יצאו קולונה ואנשיו מן העיר
וילכו למחנה בעלי הברית בעת ההיא :
ויהי ביום השבת וידברו על לב אנשי הצבא וישמו
שרי צבאות בראש העם :
ממחרת ביום הראשון לפסחם בשנת
עשתי עשר וחמש מאות ואלף : ויצאו
מונס'נייור די פויק משנה חמלך ודוכוס פיר'ארה
ואנשי בעלי בולז'ניא והשרים אשר אתם השדה
ביד חזקה ויתנו אות מלחמה : ויצאו משנה ספרד
ובעלי הברית לקראתם : וישלחו לפנים עגלות
מלאות אנשי היל אשר בנו בחכמה : והם נושאות
את עצמן אל מקום אשר יהיה שמה הרוח ללכת
ילכו באופנים אשר תקנו אל קרבנה : ובראשם
כלי קרב להשחית : ובכל אשר פנו הרשיעו ל
נעשו כהם עד היום : וילכו בעלי הברית אחריהן
ויזורו הצרפתים אחור : וירוצו מונס'נייור די פויק
והשרים אשר אתו בעזרתם ויערכו שם מלחמה
ויפלו מהם חללים ארצה : ויכו האנשים אשר
בעגלות בצרפתים מכה רבה ויצאו ממערכות
המלחמה וינסו : עודם נלחמים ואלפונסו דוכוס
פיר'ארה הגיע וישפוך עליהם סוללות ואבני אנביש

i 511

דברי הימים

וּתְרַעַשׂ הָאָרֶץ לְקוֹלָם וַיִּפְלוּ מֵהֶם עֵם רַב : וְהַסְפֵּרְדִי
נָסוּ לְקוֹלָם כִּי לֹא יָדְעוּ מֵאֵין בָּאָה עֲלֵיהֶם הַרְעָה
הַגְּדוֹלָה הִיא פִּתְאוֹם : וְתָהִי לְנִשְׂאָרִים נֶפֶשׁ
לְשִׁלָּל : וְגַם מֵהַצְרַפְתִּים נִפְלוּ אֶרְצָה רַבִּים וְנִכְבְּרִים
בְּעַת הַהִיא : וַיִּרְדְּפוּ הַצְרַפְתִּים אַחֲרֵיהֶם עַד חוֹמוֹת
רֶאבִינָה וַיִּלְכְּדוּתָּהּ : וַיִּתְּנוּהָ לְשִׁלָּל : וְתַעַל צַעֲקַתְּ
הַשְּׁמַיְמָה : וַיְהִיו חֲמַתִּים בְּמִגְפָה עֶשְׂרִים אֶלֶף :
וְגַם מוֹנְסִינְיֹור דִּי פְּוִיִּים מִשְׁנַת הַמֶּלֶךְ : וְרַבֵּי מֵהַשְּׂרָי
אֲשֶׁר אֲתוּ מֵתוּ בְּמִגְפָה הִיא : גַּם מִכְּעַלֵּי הַכְּרִית
מֵתוּ רַבִּים : וּפְאֵרִיצִיאוּ קוֹלוֹנָה נָתַן אֶל דּוֹכּוֹס
פִּירָאָרָה : וַיֹּאֲן קוֹרְדוֹנָה : וּמֵאַרְקִים פִּישְׁקָאָרָה
וְשֵׁרִים רַבִּים וְנִכְבְּרִים שׁוֹלְחוּ בִשְׁבִי מוֹלְאָנָה בְּעַת

הַהִיא :

וַיְהִי חֲתַת אֱלֹדִים עַל הָעָרִים סָבִיב : וַיִּנְתְּנוּ
אֵימוֹלָה : פְּאֵינְצָה : וּפּוֹרְלֵי : אֶל

הַצְרַפְתִּים בִּימֵים הָהֵם :

וּבֵאֵי אֹזִיט זֶקֶן בֵּא בִימֵים וַיֹּאֲלֵה לְחַמְלִיק אֶת
אֶקוּמָאט בְּנוֹ הַבְּכוֹר תַּחְתּוֹ :

וַיִּבֵּא אֶקוּמָאט מִן הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הִיא שָׁם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
לְמֶלֶךְ אֶרְצָה : וַיַּחְבְּקֵהוּ וַיִּשְׁקָהוּ בְּמִצְחוֹ וַיִּשְׁמְחוּ
שְׁנֵיהֶם יַחְדָּיו : וַיִּתֵּן לוֹ מִתְּנוֹת כִּיֹּד הַמֶּלֶךְ וַיִּשֶׁב אֶתוֹ
יָמִים אַחֲרָי : וַיִּבְרַכְתֵּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֵין לְךָ לְשָׁלוֹם :
וַיִּשְׁתַּחֲוֶה אֶרְצָה : וַיִּשׁוּב אֶל אֶרְצוֹ : וַיִּשְׁמַע סָלִים

מִשְׁנָחוּ

חלק ראשון קלב

משנחו את שמע אחיו ואת אשר נשאו המלך
 ויחר אליו מאד : ויסע גם הוא מצראביונרה : ויבא
 לפני המלך וישתחו ארצה . ויאמר המלך מה לך
 ומי הביאך הלום : ויחר אפו עליו מאד : ויען סלים
 לאמר לראותך אדוני המלך באתי . כאשר עשה
 אחי למען תברכני נפשך . כי נכספה נפשי ראותך חי
 וחמת המלך שככה : ויקרב אל המלך וישק הנליו
 ויחבקו המלך וישקו במצחו : ויתן לו מתנות :
 ויסורו החדרה : וישב סלים בשער המלך ימים
 אחרים : ויהי היום ויאמר אליו המלך . שוב אל
 מקומך . ולא שמע אליו : וישב עם הניניצארי
 ואנשי החיל למצוא חן בעיניהם . ויתן להם מתנות
 ומנרות : ויאחבוהו מאד :

ויחר סלים לבאי איומ ויצו ויאמרו לו מדוע אתה
 עובר את מצות המלך : ויהי כאמרם
 אליו יום ויום ולא שמע אליהם : ויגידו למלך ויחר
 אליו מאד וחמתו בערה בו : ויצו ויאמרו לו בדבר
 המלך לך לשלום : ואם אין דע כי כלתה אליך
 הרעה : ויצא סלים החוצה וילך א עבר הסירבאח
 נחלך ארבעה ימים : וישב בסקאו אקארה ויתחזק
 במקום ההוא : ויאמר לאסוף אנשי חיל להלחם
 באוננאריאה וישב שם ימים רבים : ויקח את כל
 חכסף המובא א שער המלך מיון ומדאלמאציאה

ובוטנת ומסיר באה ומכולגאריאה ויתן אותך
 במשמר ויאסוף אנשי חיל רגלי ופרשים ויתן
 את שכרם כסף מלא ויהי שומעו בכל הארץ
 וירוצו אליו מרחוק ויפרוץ מחנתו ויחה לבאי ארצו
 מאד ויצו עליו אנשים וידברו על לבו בדברי
 המלך ולא שמע לקולם ויאסוף אנשי חיל לרוב
 ויאמר באי ארץ אלכה אל קושטאנמינופולי ולא
 אלחם עם בני היום וילך למסעיו הוא והאנשים
 אשר אתו ולא אחר סלים לרדוף אחריו וישנם
 ויפול עליהם פתאום וישלח אליו המלך לאמר
 סור מאחרי פן מרה תתיה ולא שמע לקולו ורך
 כל הנחשלים אחריו ויאמר באי ארץ אל אנשי
 רדפו נא אתר בן נעות המרדו הלזי כי זנתה הורתו
 וישמעו לקול חזק ויפלו על אנשי סלים בארץ
 ובחימה וינגפו מפניהם וינוסו וירדפו אחריהם
 דוכבי הרכש ויחלישום לפי חרב וינוס סלים כל
 היום ההוא וכל הלילה וילך מעבר וארנה אשר
 בכולגאריאה על התרים הרמים כי ירא לנפשו
 וילך המלך לקושטאנמינופולי וישלח להביא את
 אקומט כי הוא ראשית אוננו לו משפט הבכורה
 וישמע קורקוט בנו השלישי אשר במניסיאת
 את אשר עשה סלים לאביו ויתנכר
 וירד הימה ויבא אל קושטאנמינופולי באונה
 וילך

חלק ראשון קלב

וילך גם הוא לפני אביו וישתחו לאפיו ארצה :
ויאמר אליו זכור נא אדוני המלך כי אותי הושיבו על
כסא המלכות ראשונה ואתה אדוני נשבעת
לעבדך לאמר קורקוט בני ימלך אחרי והוא ישב
על כסאי ועתה ימלך אקומאט והרגני ועתה
תיקר נפשי בעיניך למה ימות עבדך כאחד הריקים
והיה על אדוני אשם ויחבקהו באיזיט וישקתו
וידבר על לבו וינחמהו ויתן לו מתנות ויברכהו
וישב עמו ימים אחדים ויתן לו ארבע ספינות
משוטטות וישלחהו מעליו וישוב אל ארצו
וישמע באיזיט כי בא אקומאט ויצו וימתרו
אוניות רבות בים להעבירו ויבא
למסעיו עד סקוטארי אשר על הים מנגד ויצו
המלך אל השרים ואל הגיניצארי ללכת לקראתו
לקבל פניו ולגאבו שמוע כי קצה נפשם
באקומאט ויבחרו בסלים כי ציד בפיו ומרחוק
מלחמה יריח ולבו כלב הארי ויצעקו בקול גדול
וירוצו ויתנו לשלל את בית הקאדי ואת בתי
שני רואי פני המלך וירדו הימה ויתנו לשלל את
כל הספינות אשר הכין המלך לא השאירו עוללות
וילכו אל שער המלך ויקראו בקול גדול יבא סלים
וישק את כפות רגלי המלך ויתחלחל באיזיט מאד
ויאמר לתת לחם כסף וזהב לחמלך את אקומאט

דברי הימים

ולא אבו שמוע : וירא באיִאזיט כי ברעהו וידבר
על לבם לחשיבם אליו : ולא שמעו בקולו :
ויאמר המלך עשו כטוב בעיניכם : וישלחו ארת
אנִאֵר חִנִּינִצְאָרִי ויתר השרים אֶסְלִים : ויחפזו לבא :
וילכו לקראתו הִנִּינִצְאָרִי ורוכבי הרכש : ועמים
רבים אשר אתם : וישתחוו לו : ויביאוהו העירה :
ויקראו לפניו יחי המלך : וישב בכסא המלכים :
וישימו כתר מלכות בראשו : ויכרת עמהם ברית :
והעיר קושטאִנְטִינָה צהלה ושמחה :

ולאביו שלח לאמר אל יחר בעיניך אבי
ולבבך אִירֵךְ : כי לא במרר באתי
ולא להרע : כי נקראתי ואהיה לך לבן : ואתה
אדני תהיה לי לאב : ולאדון כל הימים : ועתה הואל
נא להיות אחרי רבים לאמר גם אתה אני עשיתי :
ולא אסור ממצותך כל הימים : ויען באיִאזיט שלם
בואך : ועתה בני חזק ואמץ כי מייִצֵאֵהֶרְבֵּר : ומי
יאמר אליו נַחֵ תַעֲשֶׂה : וישלח באיִאזיט שנים
מהקרובים אליו : להשתחוות לפני סֶלִים המלך
בשמו : ויהי באשמורת הבוקר : וירד גם הוא
העירה : לראות את סֶלִים וישתחו ארצה וישק את
רגליו : ויקימם סֶלִים ויחבקם וישקם : וילכו
החדרה וידברו יחדיו ויצאו : ויהי בצאתם ויאמר א
בנו אשובה נא אל חצר הדימוטיקו אשר בניתי לי
באנדרינופולי

חלק ראשון קלד

263

באנדרינופולי ויאמר לך אבי ובאשר ייטב בעיניך
שב כי ממך הכל : ויפרדו איש מעל אחיו וישב שם
ימים אחדים : וישוב לראות את בנו ויברכהו וילך
מאתו בשלום : וילך למסעיו אל עבר אנדרינופולי
ויחלה בדרך מדאנה אומסס וימות בשנת שתים 1512

עשרת וחמש מאות ואלף :
וישמע אקומאט כי מלך סלים וישוב אחור
אל בורסיאה ויסע משם וילך אל
הנאטוליאה : וילך עד החרטאברו אל הערים אשר
היו לקארטאני ראשונה ויתחזק בתחתית החר :
וישם שם בר ולחם וכלי קרב לרוב : ויאמר פת
אשב ונראה מה ילדיום : כי האלדים צדיק זה
ישפיל זה ירים :

ויקה סלים מחכסף אשר אצרו אבותיו ויתן
לאנשי הצבא כאשר אותה נפשם ויצו
וילבשו קשקשים : וישם בכל עריון משמר :
ויעבור אל הביטיניאה וילך אל עבר ליקאונאה
והקאפארוציאה ביר חזקה לתלחם באקומאט
אחיו : וילך אל המקום אשר היה שם ויתנו אות
מלחמה : ולא רצה אקומאט לתלחם וישב שם
סלים ימים רבים :

ותתם לריק כחו ויקום מעליו וילך אל
מאניסיאה לתלחם בקורקוט אחיו

השני : ולא אסף קורקוט אנשי היל כי בתום
 לבבו התהלך : וישב במח : ויחפו סלים ללכת ולא
 ידע איש בואו : ויברח קורקוט מפניו : ויתנכר וילך
 אל הים לעבור אל רודו : ולא יכול כי צרו ספינות
 סלים צעדיו מלכת : ויתחבא ביער : וישב במערה
 ימים רבים : ויאכל דבש ושרשי העצים בימים
 החם : ויצו סלים ויעבירו קול לאמר האיש אשר
 ימצא את קורקוט יעשירנו המלך : וילכו עובדי
 האדמה ויאמרו לסלים הלא קורקוט מסתתר
 במערה : וישלח להביאו ויהרגוהו בדרך : ויקח
 סלים את מאניס'יאה ואת כל ערי הים בעת ההיא
 ואת כל ערי האס'יאה : וישם בתוכן משמר :

וישוב אל בורס'יאה ושם שני בני אחיו אשר
 מתו על פני באיאז'ט אביו : ויעש
 משתה גדול לכל שריו וליושבי העיר ולשני בני
 אחיו האלה הנותרים : ויאכלו וישכרו עמו וילכו
 איש לביתו : ואת שני הנערים הוליד החדרה ויצו
 ויורידום בדם שאולה : ולא נשאר עוד לבירת
 באיאז'ט כי אם אקומ'אט ובניו בעת ההיא : ויסע
 סלים וילך אל ניקומ'דיאה : ויעבור באניות אל
 קושטאנט'ינופולי : וישב לביתו בשלום :

ותהינה כל מחשבותיו כל היום : להסיר
 את אקומ'אט מעל פניו : ויצו אל

265
 חלק ראשון קלה

אנאר הנניצארי ואל שני רואי פניו • וישלחו לו
 בערמה לאמר : קצנו בחיינו מפני סלים אהיך
 זרוע מעלליו • ועתה בא נא עד בורסיאה • כי ביום
 צאתך משם ימות • ונמליכך למלך : ולא האמין
 לדבריהם • וישלחו להגיד לו כפעם בפעם כדברים
 האלה : ויהי כדברם אליו יום יום ויטו את לבו •
 ויצא מן המקום אשר היה שם • ויאמר אלכה ואראה
 אם כנים דבריהם ואשובה : וישמע סלים כי יצא
 אחיו • ויעבור בנאטוליא וילך שפי : ויחפו ללכת
 אל בורסיאה • ואקומאט לא ידע מאומה כי בתמו
 הלך : ויפגע סלים במחנה אחיו בככר בורסיאה
 בשנת חמש עשרה וחמש מאות ואלף : ויפול
 עליהם פתאום • וינגפו אנשי אקומאט מפניו וינוסו
 וירדפו רוכבי הסוסים אחריהם ויחלישום לפי חרב :
 ויכו את סוס אקומאט ויפול ארצה ויתפשוהו •
 ויאמר תוליכוני אל אחי : ויהי בהיותם בדרך ויבאו
 עבדי סלים ויורידוהו שאולה : ושני בני אקומאט
 ברחו מן המלחמה : וילך האחד א תשופי מלך פרס
 ויכבדהו : ויתן לו ערים לשבת : ויגדל הנער ויתן
 לו אשה כי אמר בזה אלחם בסלים : וילך הנער
 בשרירות לבו • ויורידוהו בדם שאולה : והשני
 הלך מצרמה וישב שם : וישב סלים אל ביתו
 בעת ההיא • והמלחמה שקטת :

1515

דברי הימים

וישמע יוליאן האפיפיאור את אשר נעשה

בראבנה ויהיו דבריו עם הקיסר

ועם מלך אינלאטורה ומלך כפרד ובעלי

ויניצ'אה ויכרתו ברית על צדפת למהר לבלעם

חיים : ויביאו את האישויצ'ארי דרך ווירונה

ויערכו מלחמה על נהר פוא וינצפו הצרפתי מפניהם

וילכו אל נוב'ארה וירדפו אחריהם וינוסו צרפתה :

וישאר מגדל מיל'אן אל הצרפתיים וישימו עליו

משמר : וגם קרימה וברישה נשארו לצרפתיים

בעת ההיא : ויתנו בעלי הברית את דוכסות מיל'אן

למאקשימיליאנו בן המורו בדבר הקיסר ותשקוט

הארץ : אז נרדה ג'ינובה וישלחו לעזרה א' הצרפתיים

ולא שמעו בקולם : ויואנים פראנ'וסו הקריב ויקרא

אליה לשלום : ויברח הצרפתי אשר למלך שם

במלכתו אל המגדל : ומאה איש אשר אתו נשארו

החוצה : וישלחום צרפתה כי יראו לנפשם :

ותשאר העיר שלשת ימי כצאן אשר אין להם רועה

ויבא יאנים בדבר אנשי הברית ויתנו העיר ביהו :

ותבאנה שתי המצודות אשר נשארו למלך במצור :

ותהי המלחמה חזקה עליהם ימים רבים : ויבחרו

את ויאנוס פראנ'וסו לדוכוס בתשעה ועשרים יום

לחדש יוניו : וישמחו אוהביו מאד : ויצו ויאנוס

ויצורו על המגדל ויכו חומותיו סביב : וידבר כומר

אחר

חלק ראשון קלו

אחד על לב הצרפתי אשר במגדל ויתנחו בידם
ויתנלו שנים עשר אלף מנינים וילכו לדרךם :
ותשאר המצודה אשר על הים למלך וישלח אליה
בר ולחם ומזון וישבו הצרפתים בתוכה ימים רבים :
והקריבילו בקרימה : בשם המלך לודוביקו בימים
ההם : ויחיו דבריו עם פאולו קאפילו נציב ויניציאני
ויתן העיר בידם ואת רעהו הוריר בדם שאולה :

וילכו בעלי הכרית על בריסה ויצורו עליה
ימים רבים : ויראו הצרפתים כי אין

לא לידם וכי לא נשאר למלך משתין בקיר
באיטליאה : ויתנו העיר אל הספרדים וילכו
לדרךם : ויבאו הספרדים העירח ולא רצו לתת
לויניציאני כי אם בכסף מלא ויחר אפם מאד :

וישלימו עם חמלך וישלח אליהם את בארטולומיאו
דילויאנו ואת הנריטי ואת האנשים אשר אתם

חפשים וישבו בחדש אומברי בשנת שתים עשרה 1512
וחמש מאות ואלף : איש לביתו :

בשנה החיא באמלך אינגלמירה צרפתת
ביד חזקה : והקיסר בא בנבולי

הפיאנדרה עם מארנאריטה בתו וישחיתו כל חלקת
טובה : וירא לודוביקו ויצר לו מאד :

ויעש אינריקו עצה בקאליס ויסע מקאליס
ויחן על העיר ארדו אשר למלך :

וישפכו אית סוללות ויתנו העיר בידו וילכו לדרך
 ויבואו האינגלים העירה ויהרסוה ותחי תל עולם
 ימים רבים : וילכו לטאראן ויכו חומותיה ויתנו
 העיר בידו : וגם הקיסר בא טרואנה בימים ההם
 ביר חזקה :

ויאסוף לורוביקו המלך אנשי וילך לעורתם
 והיו פקודיהם ארבעים אלף : ויערכו
 שם מלחמה וינפזו הצרפתים ויפלו הללים ארצת :
 ויראו אנשי המצודה כי אין לא ידם : ויתנו המצודה
 לאינר'יקו המלך וילכו לדרך חופשים : עודם
 בטוראן וגימני מלך שקוציא ששלח לאינר'יקו
 לאמר שוב אל מולדתך פן אבא עליך והכיתי עיר
 ומלואה : וישלח מלך אינגלאמירה אל גימני
 לאמר החוח אשר בלבונן שלח אל הארז לאמר
 לכה נתראה פנים ותעבור חית השדה ותרמוס את
 החוח : ועתה למה תתנרה ברעה ונפלת אתה
 ועמך עמך כי טוב עוללות אינגלאמירה מבציר
 שקוציא :

ויכתוב אינר'יקו לאישבילה אשתו : ותאסוף
 המלכה ארבעים אלף איש ודוכוס
 אור'קו בראשם ותלך אל העיר אור'קו לקראת
 גימני המלך ביר חזקה : ויעש גימני גשר על
 הנהר ריבאסיס אשר בין שקוציא ובין אינגלאמירה
 ויעבור

חלק ראשון קלז

ויעבור עם אנשי החיל ויהיו פקודיהם מאה אלף :
 וישלח אינר'יקו המלך לאור'קו עשרת אלפי' אשכנזי'
 ובן דוכוס נאסאן בראשם והאיש נבור חיל והוא בן
 אשה גונה : ויואל להלחם ויקח שלשים אלף
 בחור ויצא החוצה : וישם כלי מלחמתו מנגד לעיר
 ויתחזק וישב שם : והיה היום ויתנו אות מלחמה
 ויאמר א אנשיו לאמר : אנחנו קרבי' היום למלחמה
 והיה כי יצאו אנשי גימ'יני לקראתנו ונסנו לפניהם :
 ויצאו אחרינו עד התיקנו אות מן המקו אשר התחזקו
 שם ומן האים המנגחי' כי יאמרו נסים לפנינו . ונסנו
 לפניהם : אחר תקומו כי נתנם האדים בידנו כי אין
 מחסור להושיע : ויצא גימ'יני וכל עמו למלחמ' וינפּו
 האינג'ליו' לפניהם וינוסו : וירדפו אחריהם וינתקו
 הסקוצ'יזי מן המקום אשר התחזקו שם : ולא נשאר
 איש במחנה גימ'יני אשר לא רדף אחריהם עד מקום
 האלים המנגחים : ויעמרו האינג'ליו' וידו אבן בם
 ויכו אותם עד בלתי השאיר להם שריד ופליט :
 והיו המתים במגפה חמשים אף : והנשארים ברתו
 לנפשם : ועם גימ'יני איש אינג'ליש אשר מרד במלך
 אינר'יקו ויעשהו שר צבאו : והיה בכרוח גימ'יני
 המלך וירדוף גם הוא אחריו וידקרהו בחנית אשר
 בידו פעמים ויפול ארצה וימות : ויקח את רדיו
 רדיד המלך מעליו ויצא מן המלחמה להביאו אל

מאסא

הי
בוקבד'ש

המלך : וישלח שר צבא אינלאמירה וישברו
הנשר : ויהי בנוסם ויפלו המימה אל תוך הנהר
וימותו במים אדירים : ויבוקש גימני וימצא
וישאווה העירה : וימות ביום השלישי ויקברוהו
בקיר החומה : על אשר הרג את אביו : וישמע
אינריקו המלך : ולא ארכו לו הימים בטוראן ויבן
שם מצודה וישב אל ארצו : אז השלים עמו
לדוביקו ויקח את אחותו לאשה : וישב לו ארבע
הערים אשר לקח ותשקוט הארץ שבע שנים :

וימות יוליאן האפיפיאור : ויבחרו בליאון
ממשפחת מדיצי : איש פלורנצינה
בעשתי עשר יום לחדש מארצו וישב תחתיו בשנת
שלש עשרה וחמש מאות ואלף :

1513

בשנה החיא התחיל לדפוס דניאל בומבירנו
מאנווירסה : והוציא מאפילה לאורה
ספרי הרבה בלשון הקודש ותמיד היו הולכי ושבי
בביתו אנשי מלומדי כפי האפשר : ולא השיב אחר
ימינו ליתן לכולם ככל אשר שאלו כידי הטובה
עליו : ודניאל הנל הוא נוצרי נולד מאביו ומאמו
ובכל זקינו לא היה טפה מזרע יהודים :
וישלחו בעלי ויניציאה את בארטולומיאן
די ליציאנו ואת הנריטי על כריסת
ביד חוקה ויצורו עליה בשנה החיא :

ונם

271

חלק ראשון קלח

זגם לודוביקו המלך שלה צבאותיו לאיטאליה
 כי הויניציאני נתנו יד ויצורו על נובארה
 ומאקסימיליאנו ספורצה הדוכס אז בארץ ובתוכה
 כששת אלפי איש אשכנזים ותבא העיר במצור:
 ויאמרו לתת העיר בידם רק כי יתנום ללכת חפשים
 ולא אבו הצרפתים שמוע: ויהי היום ויפלו על
 הצרפתים פתאום וינגפו הצרפתים ויפלו ארצה
 והנשארים הרהנסו ויהי לצרפתים לחרפה:

212

בימים החם ספינות גינובה צרים על המצודה
 אשר נשארה שם ביד המלך: ותבוא
 ספינה גדולה ביום העשירי לחדש מארצו נושאות
 בר ולחם ובגדים לרוב אל האנשים אשר בתוכה
 לעזרה: ותעבור ביד רמה בתוך: ותעמוד מנגד אל
 המצודה הרחק כמטחוי קשרת: ותהום כל העיר
 עליהם: ויהי איש גבור חיל מאנועל קאבלו שמו
 ויאמר אל שרי העיר אל תיראו כי אנכי אקחנה:
 וישמעו לקולו ויבחרו מאנשי העיר אנשי חיל וילכו
 אתו: ויעל מאנוא באחת הספינות: ויצוא המלחים
 ותעבור הספינה בין המצודה: ובין הספינה הבאה
 לעזרתם ויערכו שם מלחמה: ויעל מאנועל על
 הספינה אשר שלה המלך ויכרות את מתריה כגרון
 ויוציאנה ביד חזקה החוצה: וידו אבן בס אנשי
 המצודה בעת ההיא ויפלו מהם חללים ארצה:

דברי הימים

272

ומתצרתים אשר על הספינה מהם נהרנו ומהם
ברחו אל המצודה . ושלשים ושנים נתפשו חיים :
וגם רב החובל נתפש בתוך הים ויביאוהו העירה :
ויתנו אותו במשמר . וששה מאנשיו תלו על העץ
ותשקוט הארץ : אז הכו תמורים את אנדר' יאה
דאור' יאה . וירפאוהו ויהי :

בימים ההם בהיות חיל המלך על נוב' ארה .
בשלשה ועשרים יום לחדש מאיו . הוא
החדש השלישי . באו הקונטי ג'ירונ'ימו מפיאסקו
ואחיו בנינובה' א תוך החצר פנימה . לדבר א הדוכוס
יאנוס פראג'ונוס . וידבר אתם יאקומו לומ'ילין . ויהי
ריב ביניהם : ויחר אל הדוכוס וידבר על לבם
וחמתם שככה : ויירא יאנוס מאד פן יתנו הפיא'יסקי
יד למלך בעת ההיא :

1513

וירד הקונטי ג'ירונ'ימו אל רחוב החצר .
ויקומו עליו פראג'וסינו ולודוביקו אחיו
הדוכוס . ויכוהו ויפול שרוד ארצה : וינוסו אחיו
אל ביתם ויקראו אדורנו אדורנו . בקול גדול . וילכו
אל עריהם בעת ההיא :

וידי ממחרת ויבואו אנטוניאוטו אדורנו .
ויירונ'ימו אחיו ושלשת אלפי איש עמו :
ויערכו עם האנשים הצרים על המצודה מלחמה
ויגרשום . ויתנו בתוכה בר ולחם ומוון לרוב וינוסו
יאנוש

חלק ראשון קלט

יאנוס הדוכוס ופראנוסינו אחיו להספינות מפניהם
כי כלתה אליהם הרעה :

אז באו אנטוניאטו אדורנו ואחיו העירה
ונם הפיא'שקי אחי חמת שבו ביד רמה
בעת ההיא : ויהי אנטוניאטו להם לרועה כרבר
המלך ימים אחדים : וואקאריאה אחי יאנוס הדוכוס
נתפש חי : ויסגרוהו ביד אחי הקונטי ויהרנהו
וירמסוהו בחוצות גי'נובה בעת ההיא : אז תבאנה
ספינות המלך ויתנו צידה אל אנשי המצודה ככל
אשר שאלו : וילכו אחר הספינות אשר ליאנוס
ויקחו מהם אנשי יאנוס שתיים ספינות וישבו אחור
בחרפה :

ויהי בהנגף חיל הצרפתים בנוכארה : ויבא
אוטאביאנו פראנוסו : ושלשת אלפים
ספרדו וארבע מאות סוסים עמו : וייראו אנטוניאטו
אדורנו והפיא'שקי מפניה ויצאו מתוך העיר באישון
לילה : בששה עשר יום לחדש יוניאו : וילכו אל
עריהם בעת ההיא : ויהי ממחרת ויבאו אוטאביאנו
ופיטרו פראנוסי העירה ויקבלום זקני העיר בשמחה
ויהי ממחרת ויבחרו באוטאביאנו : ויהי להם לנניד
ויצו אוטאביאנו וישימו על המצודה : אשר לצרפתים
משמר ויצורו עליה ימים רבים : ויתנוה בידם.
ויפילוה ארצה :

דברי הימים

ויצאו

הצרפתים באניות לבזוז בניבולו
גִּינוֹבָה וְהַקּוֹל נִשְׁמַע וַיְכִינּוּ זַקְנֵי

הַעִיר אַרְבַּע סְפִינּוֹת מִשׁוֹמְטִים וַיְהִי אֲנֵרֵי יָאָה רֵאשִׁית
שֶׁר צָבָאָם בַּעַת הַהִיא : אִז תְּבַאֲנָה שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
אוניות משוטטות מישמעאלים בימי גִּינוֹבָה וַיְבַזּוּ
בְּזָה רִבְתָּה : וַיּוֹגֵד לְאוֹמָאֲבִיאֲנוּ לֵאמֹר הִנֵּה חָרַשׁ
עָלֶיךָ יֵאָנוּשׁ אֲשֶׁר הִיא רֹכּוֹס לִפְנֵים רַעִת : וְהוֹצֵא
בְּשִׂאוֹנָהּ בַּעַת הַהִיא : וַיִּשְׁלַח שְׂמָה כְּשֶׁלֶשׁ מֵאוֹת
אִישׁ וַיּוֹנֶס יֵאָנוֹס מִפְּנֵיו וַיִּלְךְ אֶל אֶרֶץ אַחֲרַת כַּיּוֹם
חֹזֶה :

בימים

ההם באו אנטוניאנו אדורנו

וְהַפִּיאיִסְקִי • בַּעֲזֹר הַדּוֹכּוֹס מִלְּאָן
וַיִּלְכְּדוּ אֶת קִיֵּיאֲבָרִי אֲשֶׁר עַל הַיָּם : וַיִּשְׁלַח עֲמָתָה
אוֹמָאֲבִיאֲנוּ אֲנָשֵׁי חֵיל וַיִּצְוּרוּ עֲלֵיהֶם יוֹמִים וְלֹא יָכִלוּ לָהֶם
וַיַּפְּלוּ מֵהֶם רַבִּים וְהַנִּשְׂאָרִי שָׁבוּ גִינוֹבָתָהּ בְּשֶׁלֶשֶׁה
עֶשְׂרֵה לַחֹדֶשׁ נוֹבִימְרֵי בַחֲרָפָה : אִז בָּאוּ הָאֲדוֹרְנֵי
וְהַפִּיאיִסְקִי וְכַאֲלֻפִּים אִישׁ עִמָּהֶם וַיַּחֲנוּ עַל גִּינוֹבָתָהּ
בְּבִזְאוֹנֵי הַנְּהַר וַיִּצְוּרוּ עֲלֵיהֶם וַיִּשְׁפְּכוּ אֵלֶיהֶם סוּלָלָה :
וַיִּתְחַזַּק אוֹמָאֲבִיאֲנוּ וַיִּשֶׂם כְּתוּכָה מִשְׁמֵר : וַיְהִי מִקֵּץ
עֶשְׂרֵה יָמִים וַיִּקְוֶמוּ מֵעַל הַעִיר לַיְלָה וַיִּנְיָחוּ מִחֲאֲלָיִם
הַמִּנְנָחִים אֲשֶׁר הִבִּיאוּ וַיִּלְכּוּ לְדַרְכָּם :

וילכו

הצרפתים על בריסה בעזר בעלי וניצואה
ויצורו עליה ימים רבים : ויסגירות

הספרדים

הלקראשון קמ

275

i 514 הספרדים אל הצרפתים בחדש מאיו בשנת ארבע
עשרה וחמש מאות ואלף וילכו לדרכס: אזנתנה
העיר לוינציאני ותהי להם עד היום: וילכו גם על
זוירונה ויצורו עליה ויצילוה הקיסר והספרדי מידם
בעת ההיא בכח לחדש דיצימ באו גירונמו אדורנו
נסיפיאון פיאיסקו גינובאנתה באשמורת הבקר ויצא
אליהם הדוכוס וינפפו ויתפסס חיים ויתנם במשמר

i 515 בית הסוהר: ויהי בחדש האביב שנת חמש עשרה
ומאה ואלף ויבואו הספרדים בנבולי ויניציאה: עד
מיסטרי הניעו וישחיתו כל חלקה טובה: וכל בית
טוב שלחו באש: וכל הנמצא נפל כהרב: הממס
אלדים בכל צרה: ובעתים ההם אין שלום ליוצא
ולבא וידמו שרי צבאות ויניציאה: ויאספו אל ערי
המבצר וישבו שם:

ויאסוף בארטולומיאון מליויאנו אנשי חיל
וגם מתושבי הארץ: ויצא איהם ביד
חזקה: וילכו הספרדים אל נבול ויצינצו לקראתם
ויחננו במוטה: וכארבעת אלפים אמה ביניהם:
וינוסו הספרדים בערמה עד ההרים וישליכו בנדים
זכלי: בחפזם ואת בהמתם אשר בזו לרוב מארצות
הגוים עקרו: ויאמר בארטולומיאון אך נסים הם
נתנם האלדים בידנו: ויצו ויעבירו קול לאמר לא
תחיו כל גשמה: והאיש אשר ימרה נפשו תחת

נפשו: ויראו פרוספירו קולונה ושרי הצבא כי כלתח
 אליהם הרעה: ויעבירו קול לאמר כל הבא אלינו
 לשלום לא יפול משער ראשו ארצה: ויהי היום
 וידבר בארטולומיאו על לב אנשי הצבא: וישם
 שרי צבאות בראש העם: וישלח לפניו ארת
 באטיסטא דומו שר אנשי החיל: ואת סאנראמורו
 שר הפרשים: וחוא והאלים המננחים התמהמהו
 ללכת: ויפלו שני השרים האלה על האויבים מרם
 בואם: ויערכו מלחמה: ויפלו הראשונים חללים
 ארצה: ויראו הספרדים כי נתקו מן המחנה ומחלים
 המננחים: ויערכו אתם מלחמה שנית: ויחלישום
 לפי חרב: והנשארים נסו עד פאדואה כי יראו פן
 תבלעם הארץ: ויהיו המתים במגפה כארבעת
 אלפי איש: ונגם באטיסטא וסאנראמורו ונציב
 ויניציאני מתו במגפה החיא:

וישלים מלך צרפת עם פירדינאנדו שרי ואל
 השויצארי נתן מתנות וישלחם מארצו
 ויהי בהנחה יי אליו מכל אויביו סביב: ויאמר לשוב
 לאיטאליה: ונגם היוניציאני אשר היו לפנים בעוכריו
 שחרו פניו יום יום: ולא אבה איהם: ומאנסימוליאנו
 בן המורו דוכוס מילאן והאישויצארי: אז בארץ:
 ויהי בהכן לודוביקו חילו ופרשיו לעבור: ויחלה
 וימות: בשנת חמט עשרה וחמש מאות ואלף: ולא

חלק ראשון קמא

274
היו לו במים כי אם בת ושמה קלאוד'אה וחת
לפראנצ'ישקו הראלפין לאשה : והוא מלך אחריו
כילו משפט המלוכה :

וימלוך פראנצ'ישקו דאננול'יש וישימו

כתר מלכות בראשו בפאר'יש

ויכבדוהו השרים ומלאכי ויניצ'אני מאד :

וירא אוקמ'אנינו פראנוסו כי אין לאל

ידו לעמוד וכי כל מחשבו האדורני

והפיא'סקי עליו כל היום ויתן יד למלך פראנצ'ישקו

ויכרתו ברית שניהם : אז תבאנה ספינות המלך

א'גינ'וב'ה ויקבלום בשמחה : ויתן את המצודה ביד

המלך והיה לו לעכר וג'ירו'נימו אדורנו וסיפ'יאון

פיא'סקו שולחו חופשים אל ארצם : ואלפים איש

שלה אל עכר לונב'ארדיאה עד איסאנדר'יאה הניעו

והיו לצרפתים לעינים :

ויעבור פראנצ'ישקו המלך ביד חזקה וילך

עד מאר'יניאן : וגם בארמ'ולומיאן

שר צבא ויניצ'יאני הלך אחר חיל הספרדים וירדפם

עד הנחר פוא : וינוסו מפניו עד פי'אונצ'יאה : ויחפו

בארמ'ולומיאן ויבא עד לוד'ו : והאדון אינצ'יאן דצ'ירי

נלחם על המצודה בעת הזאת אייראו אנשי המצודה

מפניה ויאמרו כרתו לנו ברית ונלכה ויעשו כן וילכו

לדרכם : וילך בארמ'ולומיאן מל'וניאנו להשתחות

למלך ויועדו יחדיו וישוב לקראת הספרדים פן
 יבואו גם הם מילאנו ויסע המלך ממאריניאן
 ויקרב העירה ויחנו שם ויצו וידברו על לב השויצרי
 אשר במילאן ויכרתו ברית ביניהם ויבא החשמן
 אישויצארי מילאנו ויחה איו מאד וידבר על לב שרי
 הצבא ויסב את לבם אחורנית ויתנו קול בערמה
 לאמר ננפנו הויניציאני לפני הספרדים ותנם באים
 ביד רמה על המלך ועתה נצא אליהם ונראה מה
 יהיו חלומותם

ויהי בארבעה עשר יום לחדש סיטימרו לעת
 ערב בשנת חמש עשרה וחמש מאות
 ואלף ויצאו כל צבאות השויצארי ממילאן ויהיו
 פקודיהם ארבעים אלף וישם החשמן את העם
 שלשה ראשים ויפלו על חיל הצרפתים איש נגדו
 ויבואו אל קרב המתנה כמעט רנע ולא עמד איש
 לפניהם ויתחלחל המלך מאד וישלח
 לקראתם את פיירו נאבארו ויגרשם ויקח מאתם
 את האלים אשר לקחו ויערכו עוד אתו מלחמה
 ויננף חיל המלך וינוסו מפניהם כי עיפה נפשם
 להורגים

1515

וישלח בארטולומיאן לדעת את הנעשה
 וישוב בדבר המלך לאמר הנם
 נלהמים וגם מנפה היתה בעם ויצו וימהרו צבאותיו
 ללכת

חלק ראשון קמב

ללכת אל המחנה: ובארטולומיאו עבר לפניכם
וחמשים איש עמו: השמש יצא על הארץ
ובארטולומיאו חניע וירא והנה כשמנת אלפים איש
כלחמים בצרפתים וכמעט נטיו רגלם בעת ההיא:
וירץ ויקרא בקול גדול צרפת צרפת מארְקו מארְקו
ויערוך אתם מלחמה וינוסו השויצארי כי נבהלו
מפניו: וירא המלך כי באו לעזרתו ויתחזק וידבר
על לב גבוריו ונכשלי אזורו חיל כי האיר להם היום
ויערכו מלחמה כי לבם כלב הארי: וחיל הויניציאני
חניע ויערכו גם הם מלחמה: וינגפו השויצארי בעת
ההיא: ויפלו חללים ארצה: ורבים ברחו אל היער
ויכוס באים המננחים לא חמל עינם עליהם ויורידום
בדם שאולה: ויפלו מהם עשרים אלף איש במגפה
ההיא: ומהצרפתים נפלו ששת אלפים רגלי ושלוש
מאות פרשים: ויכסו את עין הארץ חמשה מילין
באורך ושנים מילין ברוחב ותהי המלחמה חזקה
ביניהם ביום ה' כב שעות עד יח' שעות מיום המחרת
לא נהיה כזאת בשערי מילאן מאז היתה לנוי:
ויתר השויצארי ברתו למו וישבו א' ארצם נכלמים
בנוסם מן המלחמה:

ויצאו זקני מילאן וישתחוו למלך אפים ארצה
ויאמרו הטאנו ויתנו העיר בידו: ויבאו
בארטולומיאו שר הצבא ונציב ויניציאני להשתחות

דברי הימים

למלך • ויכבדם פראנצ'ישקו המלך • וישבע להיות
אליהם לאח כל הימים כי הצילו נפשו ממות :
ויהי מנחרת ויבא מילאנה בשמחה • ויקח את כל
ערי הדוכסות בעת ההיא ואת הדוכוס מקשימ'ליאנו
שלח צרפתה • ויתן לו די מחיתו עד יום מותו : אז
נבהלו מלכי הערלים וכל שרי איטא'ליאה זעו מפניו
בעת ההיא :

ויאמר ליאון האפיפיאור להראות למלך ויבא
אל בולונ'יא : וגם פראנצ'ישקו המלך
הלך שם להשתחוות לו • ויתעלצו באהבים ימים
אחרים וידברו יחדיו • וישבו איש לביתו :

וישלח צבאותיו עם הויניציאני ויצורו על
וירונה ובר'יסה ימים רבים • והי

כי ארכו להם שם הימים • וישלימו בעלי ויניציאה
עם הקיסר בדבר המלך בשנת ש'ש עשרה וחמש 1516

מאות ואלף : ויתנו את וירונה ביד המלך • והמלך
השיבה אל הויניציאני ושאר ערי הפר'יאולי נשאר
לקיסר בעת ההיא ותשקוט הארץ עד יום מותו :

וישוב המלך צרפתה והי שמעו בכל הארץ : וכמה
לא היה לפניו מלך יפה תואר וגבוה מכל העם •
וראה כל איש משכיל נבור חיל • ויאספו אליו :

בימים ההם בא קורט'ונילו תוגר מארץ המזרח
ועמו עשרים ספינות משוטטות : ויקח

שמנה

שמנה עשר ספינות נושאות בר בכואן מציצ'ליאח
 ובימים ההם אין שלום ליוצא ולבא כי צר צעדס
 מלכת ויחר לאנשי ג'נובה מאד ויאספון גם הם
 אנשי חיל ויורידום הימה באניות ויהי מספרן תשע
 עשרה משוטטות עם ספינות המולך ושלשה ספינות
 גדולות ופיר'ריקו פראגוסו הכומר אה אוט'אביאנו
 שר הצבא בעת ההיא וילכו לבוניפצ'יו עד ביס'רטה
 אשר בכאר'באריאה הגיעו וימצאו שם ספינות
 קורט'וג'לי בתוך הנהר יושבות בטח וילכדום ויצאו
 כל העבדים לחפשי חנם בעת ההיא ויקחו את
 מגרשי העיר סביב ויתנום לשלל ולא היה מידם
 מציל ויואל פי'ד'ריקו לשרוף הספינות באש ולא
 שמעו אליו כי נטו אחרי הבצע ואחרי לא יועילו
 הלכו ואנדר'יאה דאור'יאה שר שתי דוניאות שם
 עמו ולא היה נחשב למאומה בימים ההם ויצאו
 אליהם ישמעאלים ויפילו מהם חללים ויגרשום
 ויי' נהג את היס ברוח קדים עזה ותצאנה ספינות
 הערלים החוצה ושתים נשארו בנהר בשחיתורת
 הישמעאלים עד היום הזה וילכו הערלים למונ'ים
 ויקחו בגוליטה ספינה אחת משוטטת אשר לקחו
 בקורס'יקה התוגרמים וילכו אל הניר'בי וישרפו
 באש ספינות משוטטות מישמעאלים אשר היו שם
 וישובו וקורט'וג'לי נחפו ללכת עם ספינות קדמת :

בשנת שש עשרה וחמש מאות ואלף
 ויאמר סלים התוגר הגדול עתה ילמדו
 הסוחרים האנמי את עמי את חוקי הסופי ואת
 תורותיו ושב לב העם הזה אליו : ויצולבלתי תת
 עבור עוד סוחרים ארצות הסופי בארצו : ואת כל
 אשר לסוחרים האנמי הנמצאים בבורסיאה לקח
 ויתנחו במשמר ואת הסוחרים שלה קושטאנטינה
 בעת תהיא : ותואנה בקש להלחם בשופי על דבר
 ערי אירמיניאה כי תוגרמים ישבו בס לפנים ויקחם
 השופי מידם ותהיינה לו עד היום :

ויאסוף סלים אנשי חיל וירבה לוגיניצארי

ויבאחרשים מאשכנז מאונגאריה
 ומצרפת ויתיכו את האלים המנחמים ויעלום
 בעגלות : וגם מהקטנים לשאת רוכבי הסוסים עשו
 לרוב ויתן את שכרם ככל אשר שאלו : וראה
 סלים כל בן חיל ויאספהו אליו כמשפטו כל הימים
 ויתן להם סוסים וסקופישי : ויהי מספרם אף מלבד
 החולכים רגלי : ויאמר באלה אננה את הסופי
 כי לא נסו אנשיו בכל אלה : וגם מארצות הערלים
 הלכו עמו ויתן את שכרם כסף מלא : ויהי שומעו
 בכל הארץ : וגם בערי הים בנה בתים לספינות
 ויוסף מכס הסחורות להרבות כסף : ויהי אחרי
 עשותו כל אלה : ויעביר את אנשי החיל האסיאת
 ויתחברו

283

חלק ראשון קמד

ויתחברו עם אנשי הצבא אשר שם : ויהי פקודיהם
 מאה וחמשים אלף פרשים ואיש רגלי לרוב מלבד
 הגניצארי : וישם אל פרס פניו ויעבור דרך
 קאפארוציאח וליקאוניאה ויקח את האיהמיניאה
 הקמנה ויחיו לו למס עובר : וישלח מלאכים אל
 מלך אדולה היושב בהרים לאמר כרות עמנו
 ברית ונלחמה בסופי :

ויען ויאמר לא אחם בשופי כי אחינו בשרנו
 הוא וגם לו גם לכם אתן בר ולחם
 ומזון וכל איש מבם בארצי יעבור בשלום :
 וייטבו דבריו באזני סלים ולא שת את לבו עליו
 כי ארצו ערים בצורות דלתים ובריה ולו שלשים
 אלף פרשים עושי מלחמה בכח חיל וישבעו גם
 שניהם לבלתי הרע איש לאחיו :

וילך סלים לדרכו ויעשו גשר על הנהר
 פרת ויעברו בארצות הסופי ויתנום
 לשלל : ויצא הסופי ממאבריס לקראתו ביד חזקה
 דרך ארבע ימים ויערוך אתו מלחמה בארבעת
 ועשרים יום לחדש אנושאו אשר לא נהיתה כמות
 וישמע קולם למרחוק : וירא סלים כי גבר השופי
 ויצו ויתחלקו אנשיו ויעברו הפרסיים ביד חזקה
 בתוך עד מקום האלים המננחים : ויתנו אנשי
 סלים אש באילים המננחים ותרעש הארץ לקולם

ויפלו מהם לרוב מאד חללים ננפים ומרפי ארצה :
 והסוסים הנשארים נסו לקולם כי לא נסו : ולא
 יכלו הרוכבים להשיבם אל המלחמה ולא נשארו
 שנים יחד : וירדפו אחריהם ויחלישום לפי חרב :
 ורבים נתפשו חיים והנשארים ברחו לנפשם :

וישוב השופי ויתר הפליטה מר וזעף אחור : ויאמרו
 אצבע אלדים היא : וילן סלים במחנה הפרסיים
 ויקחו את כל אשר מצא לא השאירו עוללות בלילה
 ההוא : וישכם סלים בבקר וילך למסעיו עד מאברים
 עיר המלוכה ויחן עליה : ויצאו אליו זקני העיר
 ויאמרו כרות לנו ברית ונעבדך : ויכרות להם ברית
 ויבא סלים העירה בשלום :

בימים ההם גרש אומאביאנו פראנוסו שרי
 את היהודים מנינובה : ויצא אביר
 יהושע הכהן וצל משם וישב אל ביתו לנובי : ולא
 שב אליה עוד : ויתר היהודים הלכו לנאפולי
 וישבו שם :

ויפר מלך אדולה את בריתו ויצא בהיות
 סלים בטאברים השרה ביד חזקה :
 וישלל כל עובר ושב ולא יכלו אנשי סלים לחולך
 בר ולחם ומזון אל המחנה : ויכלו לאכול ארז
 השבר אשר בטאברים : ואת אשר הביאו עמחם :
 ויאכלו את מיטב הסוסים ואת השקן ואת העכבר

ואת

285
חלק ראשון קמה

וזאת שרשי העשבים ותכבד עליהם הרעב מאד :
וירא סלים כי כלתה אליהם הרעה וכי אין לאל
ידול לעצור חיל : ויצא ממאברים ויולך עמו את
מיטב אנשי העיר ונשיהם וטפם וכל קניינם ואת כל
חרשי כלי המלחמה : ויעבור את הנהר פרת ויחז
על מאסקואל אשר על הנהר וילכדה ויתנות
לשלל : וישוב לדרכו וימותו רבים מהסוסים
הנשארים ברעב : וילך עד ליקאונאח היא קונגני
ויחנו סביב :

ויבא סלים מר זועף העירה ואנשי החיל
נשארו החוצה ויחשך משחור תוארם
מרעב ומחוסר כל בעת ההיא : וישלח מאנשי
החיל הנחשלים והנרפים אל ארץ יון ואתרים באו
תחתם במחנה עד חיותם :

וירך לב הכופי ולבב עמו גם אחרי צאת
התונרמים ממאברים כי נפל פחד
האלים עליהם : ויבא עם אנשי הנשארים עד
הגבול ויתחזק שם :

וידי לתקופת השנה ויואל סלים להנקם
ממלך אדולה וישלח עליו את סינאן
באשה ביד חזקה : ויבא בארץ אדולה ויערוך אתם
מלחמה וינפּו מפניו ויפלו חללים ארצה : ויקח את
כל ארצם וגם המלך נתפש חי : וישלחו אסור

חלק ראשון קמו

שאלה והיו לאות לבני מרי ויעשו כן וחמת המלך שככה :

ויירא סולימאן בנו מאד פן יחרה אף אביו גם עליו על אשר דברו וילך וישתחו לאביו ארצה וישק כפות רגליו ולא עצבו אביו ויברכהו וישוב לביתו בשלום :

וישם סלים אנשי חיל בכל ערי הנבול וישוב לאיקוניאו וישב שם :

וישלח הסופי לקאמפיסון וסולטאן מצרים לעזרה וישמע לקולו לאמר : כעמו

כעמיד כסוסי כסוסיד : רק חזק ואמץ והיה בעת האביב ונלחמה עמו ויכרתו ברית שניהם :

ויהי בשנת שמנה עשר וחמש מאות ואלף 1518

וישא סלים את ראש אנשי הצבא ויתן

את שכרם : ויסע מאיקוניאו בחדש האביב וילך

אל חהר טאברו : ויהי בתותם בדרך ויגד לסלים

לאמר : נסע הסולטן ממצרים והנה מציב לו יד

להתחבר עם חיל השופי : ויסוב ויעמוד ויערו שם :

ויאמרו טוב להלחם בשולטן ראשונה טרם בואו א

השופי ונראה מה יהיו חלומותיו : וישבו אחור וילכו

קדמת הצליציאה : וישמע הסולטאן מלך מצרים

וינע לבו ויאסוף מהערביים עם רב : מלבד

המאמאלוקי אשר היו עמו חמשה עשר אלף :

ויבואו עד העיר הגדולה הלב ויחנו שם :
 ויקפו סלים ללכת לקראתו ויגידו לו לאמר
 הנה חיל הסולטאן על הנחר סיננה
 וילך שם ביד חזקה : ויפול עליהם ויערכו שם
 מלחמה בכר אנושמו וילחמו המאמאלוקי ויבואו
 עד מקום הניניצארי ביד רמה ויזורו אחור עד
 המקום אשר סלים שם : ויצו סלים ויתנו אש
 באלים המננחים ותרעש הארץ לקולם ושמש וירח
 קדרו כי עלה עשנם השמימה : ויכו במאמאלוקי
 מכה רבה והסוסים הנשארים נסו לקולם ולא יכלו
 להשיבם אחור כי לאניסו בכל אלה ויאזרו אנשי
 סלים הנחשלים חיל וירדפו אחריהם ויתלישום לפי
 חרב : ולא שמעו הנשארים אל הסולטאן מקוצר
 רוח כי נפל פחד הסוללות עליהם : ויברח גם הוא
 אחרי הלחמו ויתעלף ויפול ארצה וימות קאמפיסון
 הסולטאן בעת ההיא וקאמפיסון בן שבעי ושש שני :
 ושש עשרה שנה מלך במצרים ולא שמע קול
 מלחמת עיר תיוס ההוא : וינסו הנשארים לחלב :
 וסלים לן בלילה ההוא במחנה וישם סביב
 משמר : וישכימו בבוקר וילכו
 אל מחנה האויבים ויכוזו בזה רבה : בלילה ההוא
 יצא גאולי שר צבא הסולטן והנשארים באשמורת
 הרביעית מחלב וילכו לדמשק : ויקרב סלים
 העיר

8121

249

חלק ראשון קמז

העירח : ויצא קאסירביו שר העיר ויתן העיר
בידו : וכברחו כלים : אז אמרו קאסירביו
מוסר ארוני :

בשנה : התיא בראש חדש אלול רעה לפק
נשאתי ארץ פאלומה ברת הרב
אברהם הכהן זל לאשה ונשוב לטוב אשר בנבולו
נינוכה כי שם בית אבי זל בעת ההיא :

ויבא : כלים העירה וחתחה לעיר ולסוחרים
עשה : ויקבלוהו בשמחה : ויונה
לכלים לאמר נאספו המאמאלוקי בדמשק וילכו
מצרימה להגליק עליהם מלך : ויסע כלים מחלם
וילך רמשק ויקרב העירה : ויאמרו זקני העיר כרות

לנו ברית ונעבדך : ויכרות להם ברית ויבא העירה
ואנשי הצבא נשארו החוצה לבלתי שחת את הארץ
וישמעו אנשי מריפולי : וצדון : ובארוט : ומולומאידה
את שמע כלים ויצאו אליו גם הם לשלום : ויאסוף

מזקני כל הערים אל דמשק : ויחדש שם המלוכה :
שם שם להם חוקים ומשפטי ושם נשבעו לו להיות
לולעבדים כיום הזה : וישבו שם ימים אחדים עד
שוב רוחם : וישם אל מצרים פניו : וישלח לפניו

את שינאן באשה : אל ארץ פלשתים עזתה : וזתו
בהיותם בדרך ויט כלים הדרך וילך אל אחי יהודה
ויבא ירושלימה : וילך אל מקדש יי ההרום וישתחו

דברי הימים

שם לוי וישוב לדרכו :

ויעבור סינאן בארץ ועמו חמשה עשר אלף

פרשים ויצאו אליו הערביים :

ויעבור ביד רמה עזתה ויתנו העיר בידו וישב שם

עד בא אדוניו :

אז בחרו הממלוקי בטומומבירו דיארואו

הגדול לסולטן וחוא איש חיל רב פעלים

ברורותיו : ויאסוף טומומבירו הסולטן אנשי חיל

ואת כל העבדים הנמצאים במלכותו כתב על ספר :

ויתן לחם סוסים וכלי מלחמה ונס מהערביים אסף

חיל גדול מאד : וגם את האלים המננחים הכין ואת

עפר השרפה ויפרוץ מחנהו מאד : וישמע כי בא

סינאן עזתה וישלח שמה את גאזילי ביד חזקה כי

נשען על משענת קנה יושבי העיר אשר שלחו

להביאו : וירא סינאן ויצא החוצה דרך חצי יום

לקראתם ויחן שם על המים : עודם מבקשים

מנוח ויאמרו השומרים הנה סוסים באים : עודם

מדברים וגאזילי חניע ויפול עליהם פתאום ויערכו

שם מלחמה : וירא גאזילי כי לא באו יושבי עזתה

לעזרתו וישב אחור ויניחו הכנרים והכלים בחפזם

ויפלו מהם עס רב : וישוב סינאן עזתה ויחרוג

במשמניהם על אשר נתנו יד אל גאזילי להביאו :

וישב שם ימים אחרים :

חלק ראשון קמה

אז באו כל סלילים עזתה וישתחו אליו סינאן
ויגד לו את כל הרברים האלה: ויסע משם
סלילים המדברה וילך לפניו סינאן דרך יום ועם
תיונים ויעברו המדברה ויבאו מצרימה: ויחנו
מרחוק אצל מאקאריאה אשר שם גנת ביתן המלך
ושם עצי השמן הטוב האפרסמון ויושבי הגנת
נוקבים העצים מדי שנה בשנה בסכין שן הפיל
וברדת השמן נותנים אותו בצנצנת למשמרת:
ויחוק הסולטן את מאקאריאה וישם שם את
האלים ואת להט החרב לשמור את
הדרך עץ הגן: וישמע כי בא סלילים ויצא ממצרים
ושנים עשר אלף מאמאלוקי עמו מלכד הערביים
וישב גם הוא על משמרתו שם: ויהיו
ויגדו לסלילים ולא הלך אל מקום האלים
ויש הדרך ויפול עליהם א המקום אשר
התחזקו שם: ויצאו אליו ויערכו מלחמה מן בקר
עד ערב ויפלו רבים חללים ארצה: ויהי השמש
לבא: ויצו הסולטן ויתקעו בחצוצרות וישבו
לאוהליהם והמלחמה שקמה: ויצא הסולטאן מן
המקום ההוא ויבא העירה כלילה ההוא: וימותו
ריאד ארו שר צבא הסולטן וסינאן באשה שר צבא
התוגר במלחמה ההוא: ויבא סלילים אל תוך הגן
אחרי צאת טומו מבירן וישב שם:

ויהי כבוא הסולטאן מצרימה ויחנו צבאותיו
 החוצה בין העיר ובין היאור ויתחזקו שם
 וישלח ויקרא את כל המאמאלוקי מכל הערים אשר
 היו שם ויוציא את כל כלי הקרב ויתנם לבני
 המאמאלוקי ולשנים עשר אלף עבדים אשר
 נמצאו בעיר ויפרוץ מחנהו מאד וגם אל ארץ
 יהודה שלח וארץ ערב להשכיר אנשי חיל לרוב
 ויאמר ללכת להלחם באישון הלילה ויוגד לסלים
 ויצו ויעשו אש סביב מחנהו ולילה כיום האיר
 ויעמוד על משמרתו :

ויצא טומומבירו באישון הלילה וירא את
 האש הגדולה ויאמר הנד הוגד לו סודי
 וילחם אליהם וירא כי לא יכול וישוב אחר : ולא
 רצו המאמאלוקי לשבת החוצה ויבואו עמו העירה
 ויחזקוה וישימו בתוכה משמר :

ויקרב גם סלים ויבא העירה : כי אין לעיר
 חומה וילחמו בתוכה שלשה ימים
 ושלשה לילות וירוצו בחוצותיה ותהום כל העיר
 עליהם : ותתי צעקה גדולה במצרים וימות עם
 רב במלחמה ההיא ויראו המאמאלוקי כי אין לאל
 ידם ויצאו מהעיר וילכו על שפת היאור : ויעברו עם
 הסולטאן מעבר היאור וילכו בארץ סיניסטאן הרך
 אפריקה וישבו שם : וישלח עוד ויקרא המאמאלוקי
 אשר

חלק ראשון קמט

אשר באליס אנדרואה : וגם מאפריקה ומארץ ערב
ומשאר הארצות הקרובות אליו הביא אנשי חיל
ויפרוץ מחנהו מאד ולא להועיל :
וישוב : גאזילי שר צבאו עם מלכי הערביים
וירא כי ברח הסולטאן וישא את קולו
ויאמר אל שר הצבא ומה לעשות עוד ויאמרו
עשת כחכמתך ותחיה ולא תמות : וילך גאזילי אל
סלים וישתחו לאפיו ארצה : ויאמר אליו בתום לבבי
התהלכתי עם הסולטאן מנעורי עד היום הזה : וזנה
גם עתה באתי להיורט בעזרתו ואיננו כי נגף אותו
אלדים : וארא כי היה אלדים עמך ואבואה אל ארני
לאמר : כרות את עכרך ברית ויעכרך :
ויקבלהו : סלים וידבר על לבו ויאמר אליו א
תירא רק היה לבן חיל : ויעשהו
שר צבאו ויתן את שכרו כסף מלא : ויבואו שרי
הערביים וגם הם להשתחוות לו ויתן את שכרם :
ויגד : לסלים את כל אשר עשה טומו מבירו
וכי רבי מראשי העיר נותני יד להשיבו
מצרימה : ויקרא את ראשי העיר ויתן אותם במשמר
ויחפו ללכת ויעכור את הנחר :
וישמע : השולטאן וירא מיושבי הארץ :
ויאמר נפלה נא ביד יי ונלחמה אך
הפעם כי אין מחסור ליי להשיע : ויסע מסיניסמאן

באשמורת השלישית ויחפו ללכת וארבעת אלף
 מאמאלוקי. וארבעת אלפים ערביים עמו. ויבואו
 אל הנשר פתאום. וימצאו את מוסטאפה באשה
 ואת אנשיו ויערכו אתם מלחמה וינפּו התוגרמים
 וינוסו. ולא יכול מוסטאפה להשיבם כי נפל פחד
 השולטאן עליהם. וירוץ סלים אל נילוס ויעברו כל
 אנשי החיל. ויערכו אתו מלחמה ויסוגו מומנמברו
 אחור. וינוסו דרך שלשת ימים עד סינוסה. וישב
 שם. וישלח סלים אחריו את מושטאפה ואת
 קאר יביו ואת גאזילו. ויעבירו קול לאמר האיש
 אשר ימצא השולטאן יעשירונו סלים עושר גדול.
 ואשר יכסה עליו בזדון הדמין יתעבד.

וירא טומומבירו כי כלתה אליו הרעה
 ויתחפש ויתחבא באנס המים ויתכסה
 באחו. וימצאוהו וישבי הארץ ההיא במים עד צוארו
 ויוליכוהו אסור אל מושטאפה. וישלחו מצרימה
 ויביאוהו אל סלים. ולא דבר אתו מאומה.
 ויסרוהו שוטרו. על דבר אוצרות קאמפּשון
 השולטן אשר מלך לפניו. ולא נלה להם טומומבירו
 מאומה. ולא ידעו את מקומם עד היום הזה.
 וישכימו בבוקר ויעבירוהו ברחובות העיר. ויתלוהו
 על העץ בשער באסואילה. וישימו רביד הברזל על
 צוארו. ויצו סלים ויכו את יתר המאמאלוקי אשר

חלק ראשון קכ

והוא אסורי לפי חרב ולא נשאר מהם משתין בקיר:
 וקהי כי תחל יוליאו האפיפיאור לבנות הכמה
 הגדולה אשר ברומה וישלה את האחים
 הפראנצ'יסקאני בכל גלילות הערבים: ויתן להם
 כח להתיר ולאסור ולהציל נפשות משחת: וילכו
 ויקראו בקול גדול לאמר פרקו נזמי נשיכם
 ובנותיכם והביאו לבנין הכמה והיה בבואכם תצילו
 נפשות מיתיכם משחת: ויהי אחרימות ויליאו ויוסף
 ליאון האפיפיאור שלוח: וילכו ככראשונה
 עד ערי אשכנז ויגבה לבם מאד: והיה כאשר יאמנו
 אליהם האשכנזים דבר לאמר איך תאמרו הדבר
 הזה ואיך יוכל האפיפיאור עשוהו וישבו להם בזהו
 לאמר מקוללים אתם אם לא תאמינו כי לא תאמינו
 והיו דראון לכל בשר: ויהי שם הכומר מארמינו
 איש נבון וחכם: ויאמר גם הוא אל הם מדוע לית
 תבישו בתשמיעכם במרום קולכם ברבר כחלומי
 האלה: ולא יכלו הכוהנים השב דבר ויתנהו
 בשנעון כמשפטם: ויהרימוהו בשנת שמנה עשר
 וחמש מאות ואלף: ויהר אפו מאד: ויפתח מארמון
 את פיהו וירדוש בקול גדול נגד האפיפיאור ונגד
 חלומותי ונימוסי האפיפיאור רק באותו האיש השק
 ויתקבצו אליו רבים: וישם להם חוקים ומשפטים
 נעל חכמי הכמה דבר סרה: ויואל באר תורתם

לומיר

1518

השמיני

דברי הימים

ודברי פאולו מלכו ולא הלכו אהדתי האפניאווהו

ותחי תורתם שתי תורות עד היום :

ויקומו באליס אנדריאה כל העם מקצה •

ויקחו את העיר ואת המצודות : ויכו

ארת המאמאלוקי הנשאים ואת שרי השולטאן

ושופטיו ושומריו לפי חרב ויקראו סלים בקול גדול

ותבקע הארץ לקולם : וישלח שם סלים אנשי

חיל : וגם את שאר העדים לקח • ולא קמה באיש

רוח לפניו כי נפל פחדו עליהם : ויאמר אליהם תחי

נא אלה בינותינו וישבעו לו להיות לו לעבדים כיום

הזה : וגם מלכי הערביים אשר היו תחת השולטאן

באו אל סלים ויאמרו הננו לך לעבדים : ולא נשאר

בכל הארץ הזיא עד ארץ יהודה איש אשר לא שמע

את סלים ויגדל מלכותו מאד : יושבי האהלים לברם

לא שמעו אליו לחיותם נעים ונדים כיום הזה :

וילך סלים דרך הנהר לאלישאנדריאה •

ושמה ספינותיו בעת ההיא : וירא את

העיר וארת המצודות וישם בתוכן משמר • וישב

מצרימה : ויקח חמש מאות איש מראשי העיר

ונשיהם ובניהם וכל קנינם • ואת נשי המאמאלוקי

ואת טפס ואת כל אשר להם וישלחם באוניות אל

קושטאנטינח ויהיו שם עד היום הזה : ויתן במצרים

משמר ואת קארבייו עשה משנהו • ויחר ליוניאו

הנאשה

חלק ראשון קנא

חבאשה מאד :

ויאמר בלבו לאמר למי חפץ סלים לעשות
יקר יות ממני אשר עבדתיו בכל כחי
מנעורי עד היום הזה : ויבא עצות מרחוק פן ישאר
קאר'יביו במצרים ויחר לסלים מאד :

ויאמרו שרי החילים אל סלים לא נוכל
לחיות במצרי' בכסף אשר ארני נותן
כי כבוד הרעב : ויצו סלים את יונ'או הבאשה
לאמר לאשר על המלאכה להוסיף על שכרם : ולא
הניד יונ'או הבאשה מאומה כי נפשו מרה לו מאד :
ויסע סלים ממצרים ויהי בהיותו בארץ יהודה
וילונו שרי החילים על קאר'יביו המשנה כי לא
נוסף על שכרם מאומה : ויען אליהם לאמר לא עלי
תלונותיכם כי אם על סלים ועתה שלחו איו ואשר
יאמר לכם אעשה : וישלחו לו מלאכים בהיותו אצל
ירושלים : וינידו לו לאמר לא נוסף לעבדיך מאומה
ויחר לסלים מאד : וישלח ויקחו את יונ'או הבאשה
באף ובחימה : ויורידוהו בחנק שאולה : ויתן סלים
שופטים בארץ פלשתים : ואת גאזילי נתן על רמשק
וישם בתוכה משמר : ובמצודות נתן אנשי חיל ואת
האילים המננחים וילך אל חלב : ויעש בחלב כאשר
עשה ברמשק וילך למסעיו : וארת מושטאפת
באשה שר צבאו הניח בתחתית ההר טאברו בארץ

דברי הימים

ציליציאה · לשמור את ארץ ארם ועמו ארבעים אף
פרשים עושי מלחמה בכח חיל : וישב אחור על
שפת הים עד בורטיאה הניע · וירד הימה באוניות
וישוב אל ביתו קושטאנמינופולי : ויברך את העם
וישובו איש לביתו :

בימים ההם באו ספינות הישמעאים לבז

בז · ויאמר לאנדריאה די אוריאה
יצאו ספינות מטוניס להלחם בך · וילך לקראתם
בששה משוטמות · ויהי בהיותו על האי פיאנושה
וישא עיניו וירא והנה תונרמים באים : ולתונרמים
תשע ספינות משוטמו וירדפו אחריו ויננס אנדריאה
די אוריאה עד האי לילבא בערמה ויראו הישמעאים
כי בערמה ברח וירך לבכם וישבו אחור וירדוף
אחריהם בשתים וישיגם ויערוך אתם מלחמה : והי
בהלחמם ותבאנה הספינות הנותרו אשר לו ויערכו
אתם מלחמה · ויהפכו המים לדם : וילכוד אנדריאה
די אוריאה שש ספינות ביד חזקה בעת ההיא : ולא
נשארו משש מאות ישמעאים כי אם חמשה ועשרים
ונס מהערלים מתו לרוב ביום ההוא מלבד המוכים
אשר רבו מספר : ויצאו ביום ההוא הוא ויום כב
I 519 אפריל בשנת תשע עשרה וחמש מאות ואלף :

תעבדים אשר עליהן חופשים : אז החל אנדריאה די
אוריאה להיות גבור ציד ויהי שומעו בכל הארץ :

ויתהלך

חלק ראשון קנב

ויתהלך סלים בכל ערי ארץ יון בעת ההיא
 ויכבשם ויהיו לו עד היום : ויהי
 בחרש האביב ויוציא ספינו החוצ' ותהיינ' המשוטטות
 מאתים ויצו את האנשים ללכת עליהם : ויהי היום
 ותהי רוח אחרת אתו וישלח אותם איש לביתו : וילך
 לאנדרינופולי וישב שם לצוד ציד : ויהי בעבור
 הקיץ ויננע יי את סלים בסרטן מאחוריו ויאכל חצי
 בשרו : ויהי כי הכבד חוליו וישם ראשו על ברכי
 פירי הבאשה ויאמר איו הנה אנכי הולך למות ולמת
 זה לי מלוכה : ויאמר אליו ויצוה אדוני המלך ויעשו
 בית לעניים : מקנייני האנמי עכדי השופי אויבך
 אשר שם כבורשנה זה ימים רבים : ויאמר אליו
 סלים כי אכבד בבגדי האנשי ההם הייטיב בעיני יי
 ויצו סלים וישיבו להם את כל קניינם וגם שלשת
 אלפים רוקאטי אשר היו מקוברו פלורינומינו השיב
 בעת ההיא : ויקרא לבנו סולימאן ויצוהו לאמר
 הנה אנכי מרת וחוקת והיית לאיש ונלחמת במלך
 אונגאריאה ופכומבי אשה כהוהו והחרמתם כאשר
 היה עם לבבי : ולא תכרות להם ברית כי צוררים
 הם לנו ולא תכון אתה ומלכותך אם לא תעשה את
 הדבר הזה : וימות סלים בציאורלו הוא המקום
 אשר נלחם עם אביו בסוף סיימבר בשנת
 עשרים וחמש מאות ואלף : ויקברוהו בקברות 1520

חלק שני קנב

ויהי

בימים הרבים ההם ותלכנה אוניוורת
מלך פורטוגאל לשלול שלל ולבוז בו
בארץ כוש אשר על שפת הים הגדול מבא השמש
ומשם יסובבו עד הצבי והמזרח זה משפטם כל
הימים : ויקחו להם ערים על שפת הים ויבנו שמה
מצודות וישבו בתוכם עד היום הזה וגם מאנשי
הארץ ההיא הביאו דבר יום ביומו ומכרום לעבדים
ולשפחות בארבע פנות הארץ : וישבו עוד מדי
שנה בשנה וירחיבו את צעדם עד באכה תרשישה
וקאליקוט הגיעו אשר תחת ממשלת התוגר הגדול
ויאסרו מלכיהם בזיקים ונכבדיהם בכבלי ברזל
ותהי להם הארץ ויכרתו את יושביה ברית ויהיו
למלך פורטוגאל לעבדים עד היום הזה : וביאו
משם בשמים וכסף וזהב לרוב וימלאו מעונותם
טרפת : וזגד אל התוגר הגדול את כל הנעשה
בקאליקוט ויקנא לעמו ולא לדיו : ויצו ויביאו
הרשים ויעשו אוניות משומטות וישאום על הגמלים
עד ים סוף כי מן הים התוא ילכו התוגרמים אל הים
הגדול הוא הים הסובב : ושימו עליהם אנשי חיל
כלם אנשים שולפי חרב ויהי אחד משריו עליהם
לראש : ושם אתו איש ויניציאנו נבון ואיש גבור
חיל ויצו המלך אל חבאשה שר צבאו לאמר אל
תדנוז בדרך : וכל אשר יאמר אליך הוניציאנו עשת

ועל פיהו תשק ויאמר הבאשה כדברך ארונו המלך
 כן אעשה ויסעו משם וילכו למסעיהם וימצאו עיר
 גדולה צבי לכל סביבותיה ומלכה איש ערבי נכבד
 מאד ותוא בעל בהית הערלים בעת ההוא וישלח
 אליו הבאשה לאמר רדה אלי אל תעמוד כי המלך
 התונה הגדול שלחני אליך להצילך מיד הערלים
 האלה כיום הזה ויאמר המלך מי זה אשר מלאו
 לבי לאמר רדה אלי ועלה הוא אל ביתי כי מלך ובן
 מלך אנכי ויחר אף הבאשה עליו וישלח אליו
 בערמה ויכו את המלך נפשו את ארצו בזו ויגעה
 בו הויניציאנו לאמר מה זאת עשירתי להבאישני
 בדישבי הארץ ולא יהיו אלינו עוד לעזרת וגם צדח
 לאיתנו אלינו ונמות ברעב ויהי כדבר הויניציאנו
 כן היה ויאמרו כל מלכי הערים ההם הלא מובלנו
 עבוד את הערלים האלה ממותנו ביד האישה האכזר
 הזאת וישנאוהו ויפנו אליו עורף ולא פנים תחרת
 אהבתם אותו וישבו התוגרמים אהור מכלי חפץ
 ויהי כהיותם במצרים ויגד הויניציאנו אל אחד
 מאוהביו את כל אשר קרהו ויבא האישה החוא את
 דבריו אל הבאשה וישנאוהו בלבו מאד וישא
 ויבקש הויניציאנו לשוב אל ארונו דרך היס ויפצה
 בו הבאשה ויאמ לא כי עמנו תבא וילכו למסעיהם
 והיבתי אתם אצל קושטאנמינה ויריבו הויניציאנו

303

חלק שני קנד

ביניהם ויכו את הויניציאנו נפש וימות מרם שובו
 אל ארוננו לא נודע מי הכה וירע לתונר מאד :
 איש אחד היה בקאשטילייה אשר בספרד
 אמיר'יקו שמו ולו אוניה גדולה ויתן
 בתוכה צידה לרוב כאשר אותה נפשו וידבנו לבו
 גם הוא ללכת לשלול שלל באשר ימצא ולהרחיק
 צעדיו משפת הארץ ויתקבצו אליו אנשים ריקים
 וירדו עמו הימה וילכו לדרכם : וילכו הלוך ונסוע
 ימים רבי' בדרך לא עבר אדם שם מיום ברא אדים
 ארץ ושמים ויסעו הלום עד לא ראו עוד המוכב
 אשר בו ילכו המלחי' יורדי הים ולא יעוותון אורחות'
 ויחוגו וינעו כשכור וילכו מתהום אל תהום נבוכים
 בנבכיים ימים רבים : ויתום האוכל אשר אתם
 וישאלו האנשים את נפשם למות ויקראו איש ארז
 אלדיו בעת ההיא : ויתנו לב לשוב ולא ידעו כי היה
 רב החובל כמתעתע ולא ידע בין ימינו לשמאלו :
 ויאמרו בהתעטף נפשם נפילה נא נורלו ואשר יפול
 עליו הנורל יומת ונאכל את בשרו ונחיה ולא נמות :
 עודם מדברים וישא הצופה את עיניו וירא מקום
 מרחוק ויצעק אתה אחי ארץ ארץ : וישמחו האנשים
 מאד ויחתרו אל היבשה ויעלו אליה : ויבואו א עיר
 קטנה ואנשים בה מעט ערומים ולא יתבוששו :
 וידברו אתם וליא הבינורק כלשון ושמעאל מעט

טרמונטנה

וישאלו להם ללחם : ויביאו להם מן הלחם אשר
 הם עושי והנה יבש היה נקודים ואותו יעשו משרשי
 עשבים אשר בארצם עונות מצות כי לא חמץ :
 ומראהו כמראה הבישקומו הנעשה בפיוה העיר
 אשר במושקאנה ביום הזה : ויתמהו האנשים ההם
 מהספרדים מאד בראותם כלי מלחמתם : אף כי
 בשמעם קול הסוללות ולבת האש הבוערת : ויאמרו
 אך בני אלדים חמה וכמותו יתנו קולם ומי יאמר
 אליהם מה תעשו : וייראום מאד ויביאום אל ביתם
 ויתנו להם כספם וזהבם ויקחו להם מהסכינים וכלי
 הברזל אשר עמחם כי לא נראה ברזל ונחשת קלל
 בארץ ההיא מיום היותם עליה : ויקחו משם הספרדי
 צידה מאשר מצאו ויסעו משם וישבו אל ארץ ספרד
 מלאים כל טוב בשמחה ויתנו תודה לאלדים : ויגידו
 לאחיהם ארץ כל אשר עשו ואת כל התלאה אשר
 מצאתם בדרך ויקנאו בהם רבים מן היום ההוא
 והלאה רבים מדלת הארץ נדבה רוחם ללכת גם
 הם שמה אל מקום הזהב ומתם להם מצאו כי אם
 מקום שמיר ושירת וימותו בדרך ברעב ובצמא
 ובחוסר כל : ורבים הגיעו אל מחוז חפצם וישבו
 אל ביתם בשמחה בעושר ונכסים ורוב כל : ויהי
 מדי לכת הספרדים שמה ויכבשו את יושבי הארץ
 להם לעבדים ולשפחות ויהיו להם למס עובר עד
 היום

חלק שני **קנה**

היום : זנס מבנותיהם לקחו הספרדים לרקחות
ולטבחות ולאופות ולא היה מידם מושיע ותעל
שועת יושבי הארץ ההיא השמימה :
והארץ רחבת ידים לפניהם ומבורכת יי
ואנשיה כסום כפרד לא ידעו ולא
יבינו בחשיכה יתהלכו ויהיו הספרדים להם לעינים :
ויהי כי החלו הספרדים לרוב על פני האדמה ותהי
הארץ לפניהם כגן יי כארץ מצרים ויאחזו בה וישבו
עליה ויקראו למקומות ההם שמות כשמות אשר
בארצם : וילמדו את יושבי הארץ חקים ומשפטים
כרצונם ויאמינו באדיהם ובמלכם וילמדו מעשיהם
ויראו בתחבולות הספרדים ונבורתם ויחשבום
לנביאים ומלאכי השם וייראו מפניהם מאד :
ואשר פליאה דעת מהם נשגבה מאד בעיניהם
היתח חכמת הכתב והמכתב כראותם
כי דבר ידבר איש את רעהו מארץ מרחקי במגילת
ספר קטנה ככף איש על כן הם אומרים אצבע אדים
היא : ושם האיש אשר מצא את הארץ ההיא
אמיריקו ויקראו לה אמיריקה בשמו ואולם **פירן**
וקלובוקאנה שם הארץ לראשונה ויקראוה
הספרדי עולם חדש עד היו : ויוסף עוד הקיסר קארלו
שלוח שמה שרים רבים ונכבדי ואנשי חיל ופרשים
דרך הים באניות וילכדו כל מדרך כף הנלם ביד

חזקה את הכל נתנו קורות הזמן בידם: וישם שם
 הקיסר משנה ותהי אליו הארץ: וילחמו עוד
 הספרדים עם המלכים הקרובים אליהם וירשום
 וישבו תחתם: ושמה מצאו ערים גדולות ויושביהם
 אנשי שכל ומביני מדע: ולהם חוקים ומשפטים
 כאשר בארץ הלזו: אך אחרי הבעל ילכו וארץ
 בניהם יעבירו באש למולך עד היום הזה:
 וימצאו שם נהר גדול וכו כסף וזהב לרוב
 וחפירות זהב ואבן יקרה לא נראה
 כזה עד היום: וגם כל מיני בשמים יביאו משם
 לרוב ובהמות וחיות ועופות ופרות אשר לא נמצאו
 אצלנו מאז היותנו עד היום הזה: גם בני הענק מצאו
 שם אשר כגובה ארזים גבהם ויביאו מהם ספרדה
 אסורים בזיקים ויהיו הספרדים בעיניהם כחגבים:
 ויוסיפו עוד ללכת מזרח שמש: ויגיעו עד
 גבול ארץ הקאן הגדול ולו מדינות
 רבות וערים גדולות לאין מספר: וילחמו עם אנשיו
 ולא עמד איש מפניהם כי נפל פחד הספרדי עליהם
 וילכו עד עיר גדולה שמה טימיסטימאן אשר סוחרית
 שרים ואנשיה נכברי ארץ וילכדוה בערמה ויתנות
 לשלל ותהי להם עד היום: וטימיסטימאן עיר
 גדולה רבתי עם ובתוך נהר גדול היא יושבת והמים
 אליה חומה סביב כויניציאת העיר הגדולה: ותת
 המלחמה

שולטן

חלק שני קנו

המלחמה בין הספרדים ובין אנשי הקאן הגדול כל
 הימים: רק לא בא המלך בעצמו למלחמה כי רחוק
 הוא משם מאד ולא שת לבו גם לואת ופירדינאנדו
 מאנילאנו איש נבור חיל ונקי מאד בים וביבשה
 ויתן קארלו מלך ספרד אליו חמש אוניות גדולות
 בשנת עשרים וחמש מאות ואלף: וישם בחוקן
 כחמש מאות איש וילכו גם הם לרגל את כל ערי
 הארץ ההינא אשר על שפת הים לאשר יהיה שם
 הרוח ללכת: וילכו וימצאו איים רבים ארת אי
 מולוקאש ויעלו היבשה: ויצאו אליהם יושבי הארץ
 והיא ויערכו אתם מלחמה: ויננפו מפניהם כי יצאה
 נפשם לקול האילים המנגנים: ויהי היום ויצא
 אליהם מלך אחד מיושבי הארץ ההינא בעם כבוד
 ובוד חזקה: ויערכו שמה מלחמה ויננפו גם אנשיו
 מפני הספרדים כי נפל פחד הסוללות עליהם ויפלו
 מהם כשלשת אפי איש חללי ארצה: רק מאנילאנו
 שר הצבא נפל שדוד ארצה: ויבחרו להם איש
 אחר וישימוהו עליהם לראש תחתיו: ויהי
 ויהי בראות אנשי הארץ ההינא כי כלתה איהם
 הרעה ויאמרו אצבע אלהים היא: וישלחו
 אנשים אל הספרדים ויתנפלו לפניהם ויאמרו הננו
 אל הקיסר הגדול לעבדים והיינו אליו למס עובד:
 ויביאו להם מנחה כסף וזהב ובשמים לרוב מאד

1520

וישאו את פניהם בעת ההיא : וישומו הספרדים אל
 כליהם ממונב הארץ החינה וישונו אל ארץ ספרד
 מקץ שלש שנים בשמחה ובטוב לבב :

וישם הקיסר קארלומס על הארץ החינה
 ואיי הים ויהיו לו עד היום ויתר דברי
 תארצות החם הלא הם כתובי על ספר דברי הימים
 למלכי ספרד אשר חשבתי להעתיקו אם יגזור יי
 בחיים :

כימים חתם נתן ליאון האפיפיאור אל
 פראנציסקו המלך בהיורו
 במילאן את מעשרות פופטי צרפת ללכת לחלחם
 בתוגרמים : ויהי כאשר מת הקיסר ויבקש למלך
 תחתיו אם לא ביד חזקה : ויאסור את רכבו לבא
 לאיטאליאה . וישלח אליו ליאון מלאכים לבקש
 הכסף מאתו : ויען אליו אנכי אביאנו אליך ושמת
 כתר מלכות רומי בראשי אחר נלך : ויגידו לליאון
 את דברי פראנציסקו ויחר אפו עליו ויכרות ברית
 את קארלו מלך ספרד אשר בחרו לקיסר להלחם
 בצרפת : וישלח קארלו מלאכים צרפתה להשיבו
 מדעתו ולא יכולו : ויאמרו יהי נא מלך אינגלאטירה
 שופט בינינו ויעשו כן :

ויתראו שני המלכים האלה בחדש מאי
 בשנת אחר ועשרים וחמש מאות
 ואלף

חלק שני קנו

301
1221
ואלף בבקעת ארדיר בין ארדיר ובין גילינים: ויבאו
האוהלה ויוועדו יחדיו ויתעלצו באהבים עד בא
השמש וישבו איש לביתו לשלום:

ויהי לימים וישלח מלך אינגלאמירה מלאכים
אל קארלו הקיסר ויכתרו שניהם ברית:

בימים ההם בשבת הקיסר בגורמאצ'יאה
וישא ארת ראש פרוספרו קולונת

ויעשהו שר צבאו: ויבא בולוניא וגם את המשנה
אשר בנאפולי הביא שבע מאות פרשים וששת אפי

איש רגלי ספרדים עמו: ויתחברו עם חיל האפופיאור
ויתיו לאחזים בידו: אז שלח הקיסר א פראנצ'ישקו

שפורצה בן חמורו לאמר התיצב וחכן לך ואשיבך
במילאן על כנך וישמח בלבו מאד: ויאסוף גם

הוא אשכנזים אנשי חיל וישב במר'ינמו כי שם
ביתו עד עת הקץ:

ויכתוב לוטר'יק משנת המלך אל פראנצ'ישקו
המלך אדניו לאמר השמר לך

מאינגלאמירה ומבורגונייג ומספרד ואני פה על
משמרתו אעמוד כי בהיות בעלי ויניציאני אתנו לא

נרא משני זנבות האודים העשנים האלה: וישלח
המלך אל ויניציאה ויחדש עמתם חברית: וישלחו

את אנדר'יאה גר'יטי לעורתו ביד חזקה: אז שלח
לוטר'יק משנה המלך את אישקוד אחיו ואת פידר'יקו

גונזאנה די בוזלו אל פארמה ויחזקה וישבו בה :
 יהי בארבעה ועשרים לחדש יוליא בשנת
 אהד ועשרים וחמש מאות ואלף : ויסע

1521

פרוטפירו שר הצבא מבולוניא . וילך לרנל
 חמלאכה עה בא פידר'יקו מארק'יו דמאנטוה שר
 צבא ליאון : וילכו ויחנו על פארמה וישפכו אליה
 סוללות : ויתחוק פידר'יקו בוזלי בתוכה וידבר על
 לב אנשו החיל דבר יום ביומו : ויקרבו אל החומת
 וילחמו איה ויפלו רבים חללי ארצה : והי בהלחמם
 ויבואו הספרדים העירה ויתנו ארת פארמה הקטנה
 לשלל : ואנשו החיל אשר בתוכה עברו את הנהר
 העובר בתוך : ויתחזקו בעיר פארמה הגדולה וישבו
 בתוכה : וישמע לוטר'יק ויאסוף אנשו חיל וילך
 לעזרתם ביד חזקה :

ולא היו עם פראנצ'ישקו כי אם בעלי
 וינצ'יאה לברם בעת ההיא : ואף גם
 זאת בהיותו לברו לא השיב ימינו אהור : וכנפש
 רחבה השיב את מלך נאבארה במלכותו : וילכוד
 את פונט'וראביאה ביד חזקה : בימים ההם מרד
 רובירטו דילה מאדציאה : בקארלו הקיסר אדוניו
 וילך אהרי פראנצ'ישקו : ויתעובו וישחיתו גדודי
 המלך בכל גלילות הפיאנדרה בימים ההם : ויאסוף
 קארלו אנשו חיל : ויקחו את כל ערי רובירטו וגם

את

חלק שני יחזקאל קנה

311
ארת העיר פלורניציאה לקח וימצאו שם ארת בן
דובירטו ויאסרהו בנחושתיים: ונס אל העיר אשר
דובירטו שם הלך שר צבא הקיסר וילכדה
ורובירטו נתפש חי וישלחהו אל הקיסר עם בנו:
ויתנם במעלם אשר מעלו בו בבית הסוהר:
בהיותם צרים על פארמה בא הנוויצ'רדינו
פקיד האפיפיאור ויאמ' א פרוספ'ירו
יצא וצא דוכוס פיר'ארה להלחם במודי'נה וד'יו ביד
חזקה: ואתם פנו ולכו לכם שמה: וישמע גם את
שמע לוט'ריק משנה המלך הנוסע אחיהם ויעל
מעל העיר וישוב אחור וילך לבר'יסילו: ויעבור את
הנהר פ'וא עד קאס'אל מא'זור הניעו: וימצאו שם את
השוניצ'ארי ואת האשכנזי אשר הביא לי'און האפיפיור
לאיט'ליאה בעת ההיא: אז הלך החשמן יוליאנו
די מוד'יצ'י הוא יוליאנו אשר בחרו לאפיפיאור אחת
אדר'יאנו: ויקראו שמו קלימ'נטו השביעי: לראות
באנשי החיל: ויתמהו שרו הצבא על חריצותו
ומשפטו ועצתו הטובה ונבורתו: ויסורו למשמעתו
לא נמו ימין ושמאל: ויעברו גם הצרפתים ארת
הנחר פ'וא וילכו לקראתם להלחם בם ולה' הצ'פ'
השוניצ'ארי אשר עם לוט'ריק ללכ'ד אתו להלחם:
באחיהם וישבו איש לביתו: וילך פרוספ'ירו שר
צבא הקיסר עד קור'מי די פ'רת ויפגע בפרשי

הצרפתים ובסוסים הקלים וינגפו מפניו וינוסו :
 ויראו הצרפתים את עוצם החיל החוא וארת
 הלשונות אשר בו : ויראו מפניהם
 ויעברו את הנחר ארץ לשמור פן יעברו האויבים
 ונכזבה תוחלתם כי גוי אובר עצות המה : ופרוספירו
 העמיד שגנת אלפים שויצארי בקאר אבאצו : והוא
 עבר לפניהם וילך לדיבולטה :

ויצו בערמה לעשות גשר על ארץ : וארת העם
 העביר מרחוק ולא ידעו הצרפתי מאומה
 מכל אה : ויסוגו הצרפתים אחור וילכו מילאנה עם
 הויניציאני ויהזקוה : וגם הצרפתים אשר במצודה
 התחזקו מאד : וילך עוד פרוספירו למסעיו וישב
 במארנייאן עד בא האלים המננחים : ויהי בתשעת
 עשר יום לחדש נובימרי ויקרבו העירה וילכו עת
 המצודות ויערכו אתם מלחמה וימות עם רב : ואת
 מיאודורו טריאולציאו שם לוטריוק בשער הנקרא
 רומיי לשומרה כי ירא מאנשי העיר על אשר שפך
 רם שריהם כמו : וינגף מיאודורו מפניהם ויתפשותו
 חי ביום ההוא : ויקשרו אנשי העיר על הצרפתים
 קשר כי נפשם מרה עליהם : ויביאו את חיל הקיסר
 והאפיפיאור בלילה בתוך העיר : וילך פרוספירו
 ברחובותיה כל הלילה וידבר על לב אנשי מילאן :
 ויאמר אליהם אל תיראו : ויאספו הצרפתים אל

חבארקו

חלק שני קנט

313

הבארקו הואנן המצודה • ושימו כל כליהם שם :
וילכו לקומו עם האילים המננחים • ושימו בתוכה
משמר : והי לשלשת ימים וישלח פרוספירו אל
מארקיו פישקארה עם הספרדים אל קומו וילחמו
אליה וימות עם רב : ויכו חומותיה ויפילום ארצה •
ויראו הצרפתים ויושבי העיר כי אין לאלידם ויצאו
אל המארקיו ויכרות להם ברית שלום • ויתנו העיר
בידו : והי כבוא הספרדים העירה ויתנוה לשלל
זיחר אל המארקים ואל פרוספירו מאד כי על אפם
ועל חמתם עשו הדבר הזה :

אז תפשע קרימונה במלך וילך שם מונכיור
דיל איסקוד אח לוטריק ביד חזקה :
וישפוך אליה סוללות וגם הצרפתים אשר במצודה
מלאו את ידם וימס ולילה ותחום כל העיר : ויבואו
הצרפתים העירה דרך המנדל • ושימו בתוכה
משמר :

ויסעו פרוספירו ומארקים מאנמאיה ממילאן
ללכת א קרימונה וישמעו כי מת ליאון
האפיפיאור • בליל יום ראשון דיצימר בשנת אהד
ועשרים וחמש מאות ואף • וירך לבבם וישבו אחור :
והי בהיותם במילאן ויתנו שרי פלאזינציאיה יד אל
הקיסר • וישלחו אל פרוספירו לעזרה • וישלח את
השויצארי אשר בקאר אבצו • וישבו שם : וישמעו

2"
1521
i 251

157

דברי הימים

שרי פארמה ויתנו גם הם יד אל הקיסר וישלחו גם
שם אנשי חיל ולא שבו אליה הצרפתים עוד :

ויבחרו החשמנים באדריאנו פיאמינגו
לאפיפיאור בהיותו בספרד והוא

לא ידע : ותהי מנפה גדולה ברומה וסביבותיה
ובכל איטאליאה בימים ההם : לא היתה קרית

אשר שנבה ממנה וימורת עם רב בשלש
השנים ההם :

ויאמר גאזילי בשנת מות סלים התונר
נקיתי משבועתי אשר נשבעתי איו :

ויתנשא לאמר אני אמלוך בכל ארץ ארם כי לא
נסה סוליימאן בנו בכל אלה : ויעש לו רכב ופרשים

ויאסוף את יתר פליטת המאמאלוקי אליו : וידבר
על לב שרי הערביים ויטו גם הם אחריו וינשאוהו

מאר : ויהיו דבריו עם ~~הממונים~~ אשר ברודו וישא
מהם כלי מלחמה וספינות משוטטות : וגם אל

קאר יביו המשנה אשר במצרים שלח לאמר זה
עת לשחוק כי מת האיש המבקש את נפשנו ואשר

שפך דמנו כמים ועתה הבה נתחכמה לבנו פן ירבה
כי לי נקם עם בית הדמים ולא האמין קאר יביו אל

גאזילי ויצו ויהרגו את האיש אשר שלח אליו : ואל
סוליימאן התונר שלח לאמר כדברים האלה דבר

אלו עבדך :

וילך

חלק שני קס

וילך נאזילי וילכוד את בארוט ואת טריפולי
ואת הערים והמצודות אשר לתונרמים
ו ורידס ברס שאולה:

וישמע סוליימאן את שמע נאזילי וישלח
שמה את פאר'אט באש'ה ביד חזקה

וישמע נאזילי ויירא ויצר לו מאד וישוב דמשק:
וילך פאר'אט למסעיו ויחן על פני העיר: ויצא נאזילי
לקראתו ביד חזקה ויחנו מנגד: ויהי היום ויערכו
שם מלחמה: ויננף נאזילי מפניהם ויפול ארצה:
ויתר פליטת המאמ'אלוקי הוכו לפי חרב: וישוב
פאר'אט את כל ארץ ארם וארץ מצרים: א סוליימאן
אדונו בעת ההיא: ויבא דמשק ויכרות להם ברית
שלום וישוב אל ארצו:

ויהי לתקופת השנה ויואל סוליימאן להלחם
בביל'גראדו אשר בגבולי אוננ'אריאה:
ושם כל כלי חמלחמה אשר לקחו האונגרי מאמ'ורט
וממהומ'יט אבותיו: ~~בבת פסלחם~~:

וילך סוליימאן עד סופ'יאה והאונגרי ל-
ידעו מאומה: וישב שם ימים אחדים:
ולודוביקו בן לאדיס'לאו מלך לאוננ'אריאה בער-
ההיא: והוא נער ויאכלו שריו את כל אשר לו ולא
עצר כח: ויתמהוהו לבא בעזרתו: וילך סוליימאן
ויחן על ביל'גראדו ויכה חומותיה ימים רבים:

וילחמו איה וילכדוה ביד חזקה בעשרים יום להרש
 אנוסמו בשנת אהר ועשרים וחמש מאות ואלף
 ויפלו רבים חללים ארצה במלחמה ההיא: ואת כל
 עם הארץ הנלה סולייטאן וישם בתוכה משמר
 וישוב אל ארצו:

ויהי אחרי מות ליאון האפיפיאור ויאמר
 פראנציסקו המלך עת לעשות ויבא
 עשרים ושנים אלף שויצארי ויתן את שכרם: וגם
 בצרפת אסף אנשי חיל וישלה ארת ממזר שאבויה
 ביד חזקה: ויתחברו עם השויצארי ועם חיל לוטרק
 אשר באיטאליאה ועם הויניציאני ויהיו לאחדיו ביום
 ההוא: ויהי פקודיהם ששים אלף: וילכו קדמת
 מילאן ביד חזקה: ויירא פרוספירו קולונה ויחזק
 את העיר: וידבר על לב עם הארץ. ויאמרו כלם
 מות נמות ולא נשוב לעבוד את לוטרק אשר שפך
 דם שרינו כמים ויאכל גם אכול את כספנו:

וגם את היהודים חצר לוטרק בהיותו במילאן
 ויצום לשים הכובעים הירוקים בראשם
 גבוהים כמוסקוביטי למען הרף עם אלדים חיים ולא
 אבהו וידיחהו מאדמת מילאן כיום הזה:

ויצו פרוספירו ויעשו חפירה גדולה סביב
 למצודה אשר עורנה ביד אנשי המלך
 וישם בתוכה משמר: ויהי לשנים ימים ויבואו
 חצרפתים

חלק שני קסא

317
 הצרפתים לצאת אל גן המצודה ולא וכלו עבור כי
 החפירה בתוך : ויצו פרוספירו ויתנו אות מלחמה
 ויריעו פעמים שלש לכסות את עס הארץ : ויקומו
 כלם כמעט רגע ואיש כלי מלחמתו בידו : וישמח
 פרוספירו שר הצבא מאד : ויהיו פקודיהם ארבעים
 אלף ובתוכם תשע אלפים נושאי סוללות :

וילכו מארקו אנטוניאו קולונה ומרעהו
 קאמילו טריאולצ'או לראות ארץ
 ערות העיר סביב : ויורו המורים מעל החומה : ויכוס
 זיפלו ארצה וימותו : ויחר לשרי צבאות המלך מאד
 ויספרו עליהם לאמר איך נפלו גבורים : ויראו
 הצרפתים כי אין לאל ידם לבא אל המצודה ויעלו
 מעל העיר וילכו לקאסינו לבלתי חרת עובר ושב
 לפאויאה ואנטוניאו ליווא והספרד' בתוכה בימים
 החם : אז בא פראנצ'ישקו שפור'צה בן המורו ועמו
 חמשים ומאתים פרשים ושבעת אלפים אשכנזים
 וישב בפאויאה ימים אחדו : ויצא פרוספירו ממילאן
 ונס פראנצ'ישקו יצא לקראתו ויבואו מילאנו :

ופידר'יקו דוכוס מאנטואה נשאר בפאויאה לשומרה
 בעת ההיא : ויעברו אצל האויבים ולא ידעו ולא
 חבינו עד בואם מילאנו ויחר ללוט'ריק מאד : ויצא
 כל העם לקראתו ויקראו בקול גדול ותבקע הארץ
 לקולם : וילכו הצרפתים ויחנו על פאויאה : וכינו

האלים: ושמנה מאות ספרדים שלח פרוספיר
בעזרתה. ויעברו בתוך האויבים באישון לילה ולא
הכירום. ויהי באשמורת הבוקר ויבואו העירה:
ויחזקוה סביב סביב ויחלקו החומות:
ויבואו הצרפתים בשער הפונה מילאן. ויפילו
חומותיה ויערכו איה מלחמה והשויצארי
והנאשקוני הלכו ראשונ להלחם ויפלו מהם עם רב
ויסוגו אחור. ויעשו כן כפעם בפעם כי התחזקו אנשי
העיר ויפלו רבים הללים ארצה: ויבא פרוספיר
בינאסקו ותהי המלחמה על הצרפתים פנים ואחור
ורבים נתפשו חיים: ופרוספיר הקריב ויבא אל
הצירמוזה היא במת הכומרים. ויעלו הצרפתים
מעל העיר. וילכו להנמו אנגילו באישון לילה כי
פחדו מפניו: וישוב פרוספיר לקאטינו כי רא פן
ילכו הצרפתים מילאנו וילך משם אל הביקוקה
ויתחזק שם: וילכו גם הצרפתים אל הביקוקה ויחנו
מנגד: וישלח פרוספיר אל פראנצישקו הדוכוס
אשר במילאן לאמר צא אתה והאנשי אשר ברגליך
ויצא גם הוא ועמו שמנת אלפים נושאי סוללות
ושלשים אלף מיושבי העיר לוכשי שריונות והאים
המננחים: ויהי כבואו והנם נלחמים וישמע למרחוק
אנקת בני תמותה: וילכו השויצארי אשר לצרפתים
ביד חזקה עד מקום האילים: ויצו פרוספיר ויתנן

חלק שני קסב

317
 ובהם אש: ויפלו רבים חללים ארצה: ופראנצ'שקו
 והאנשים אשר ברגליו עמדו מנגד מצד העיר: וירא
 פרוספירו את פרשי הצרפתי באים לקראתו: ויקרא
 את האיטאלקיים ויערכו אתם מלחמה: ויפלו רבים
 מהצרפתים חללים ונגפים ארצה: ויסוגו הנשוארים
 אחור כי נפל פחד הסוללות עליהם: וגם הצרפתים
 אשר הלכו להלחם באנשי העיר אשר עם הדוכוס
 הוכו מרבוי הסוללות ויפלו ארצה ויסוגו הנשוארים
 אחור: ויראו שרי צבאות ויניצ'אני כי אין לצרפתים
 תקומה ויאספו ויקחו האלים המננחים וילכו א' הנחר
 אדה ותהי להם נפשם לשלל: ולא רדף פרוספירו
 אחריהם כי שאלו האשכנזים כספם ויחר אליו מאד:
 והצרפתים הנשוארים הלכו אל קרימונה
 ויחזקו ואת השר בונה וואלי
 שלחו א' לודי לשומרת: ויאסוף פרוספירו את אנשיו
 ואנשי מילאן הלכו איש לביתו: וילך למאדיניאן
 ויתן לאשכנזים כסף: ויהי ממחרת ויחפו ללכת
 ללודו ויחן עליה: וילחמו אליה ויעלו על המצודות
 וילכדוה ויתנוה לשלל וימות עם רב: ויתר הצרפתי
 נחפזו לברוח וירדפו אחריהם ויכום מכה רבח:
 והנשוארים נתפסו חיים: ויסע משם ויחן על פיצניטון
 ויתנו העיר בידו כי נבהלו מפניו: ויסוב וילך אל
 קרימונה ויחן עליה: וישלחו אליו שרי הצבא לאמר

הרף מעלינו ונשלחה צרפתה : והיה אם לא ישלח
המלך לעזרתנו בעוד ארבעים יום ונתנה העיר
בירך ונלכה לדרכנו חפשים : וישמע פרוספירו
לקולם וישוב אל פאוויא : והי לימים ויתנו העיר
בידו אך לא המצודה כי לא נתנה להם מאת המלך :
אז נדברו שרי הצבא איש אל רעהו ויאמרו
להלחם בנינובה אשר ביד אוטאביאנו
פראנוו לבלתי השאיר לצרפתים שארית בארץ כי
היא לברה נשארה למלך בעת ההיא : וילכו שמה
מארקוז פישקארה ואנטוניאמו וגירונימו אדורנו
ועמהם חיל גדול מאד : וילך גם פרוספירו בשערי
נינובה בחדש מאו בשנת שתים ועשרים וחמש
מאות ואלף : ויצורו עליה וישפכו אליה סוללות
ויפילו חומותיה וישאלוה לשלום ולא אבו שמוע כי
הקשה יי את לבם : ויכו חומותיה דבה יום ביומו
והעיר נינובה נבוכה : וישלחו מלאכים אל שרי
הצבא והי בהיותם החוצה : ויבא פידרו נאכארה
עם שש ספינות משוטטות וספינה גדולה ויקראו
בקול גדול יחי המלך : ויקשו את לבם וירוצו עם
אנשי פידרו נאכארו אל החומות לחרף מערכורת
הספרדים : וישמעו שרי החילים ויתנוה אל אנשי
הצבא לשלל ולמחרך כף רגל : והי בשלשים
יום לחדש מאו וישלחו מלאכים אל פרוספירו
לתתחנן

I 5 22

חלק שני קסג

להתחנן לו ולתת העיר בידו ליום המחדת ויאמר
 אליהם השמרו לכם מהספרדים מאד : ומאנשי אל
 תיראו כי לא אתנם להלחם עוד : אך דעו וראו כי
 לא עלי תלויותיכם : וישמע מאדקיו פישקארת
 ויקרב העירה בערתי ההיית ויערכו אליה מלחמה
 וישפכו אליה סוללות וינפצו שומרי החומה : ויבואו
 הספרדים העירה בעד פריצות החומה כעם חרף
 נפשו למות ויאמרו לבלעם חיים וללא עמד איש
 לפניהם וירצו ברחובותיה וינכסו מפניהם אבתים
 ואל הבמות ואל החצרות : ויבואו אחריהם כל אנשי
 החיל ויתנוה לשלל ומעשים אשר לא יעשו נעשו
 בתוכה בלילה ההוא ויכוו בזה רבה : גם אל הבמה
 הנדולה אשר שם הקערה הלכו אנשי החיל ויתחזקו
החומות עד בא להם עזרה : ויתנו להם אלף
 דוקאטי ויעלו האשכנזי מעל הבמה : ויכו הצרפתים
 הנחבאים לפי חרב ופיהרו נאבארו : ואוטביאנו
 פראנזו **צורת התורים** נתפשו חיים : ויוליכום
 אסורים בזיקים וימות אוטאביאנו בבית הסוהר אל
קמנת : כי שלא נתננו מרף לשיניהו יהימבורד
 לעולם סלה אמן ואמן : ויאמרו :
 ויהי **החיים** אנטוניאוטו אדורנו דוכוס לטובה בדהר
 הקיסר בעת ההוא : וזה היה השלל
 הרביעי לטובה : כי הראשון היה על יד מאנון

קארטאניס והשני על יד רוטארי מלך לונגבארדי
 ותשלושי על יד החנריים:

ויבא אדר' יאנו האפיפיאור אל ג' ינובת

בחדש אנושטו ויבואו פרוכפירו

ודוכוס מילאן ומארקיו פישקארה לחשתחות לפניו

וישאלו ממנו כפרה על שלל ג' ינובת ולא אבה שמוע

וישובו מילאנו: ותמות אמי דולצה בחדש טבת

רפג לפק ואקבור אותה ב' ינוב ותחי מנוחתה כבוד:

ונאשתי ילדה בת ואקרא שמה דולצה ואנחם אחרי

אמי:

בשנה התיא העיר יי את רוח סולימאן ללכת

להלחם ברודו ויאסוף אנשי חיל וילך

שמה בחדש יוניאו בשנת שנים ועשרי וחמש מאות .1522

ואלף ביד חזקה: ותחיינה ספינותיו ארבע מאות

ומספר אנשי החיל מאתים אלף: ולאילים המנגחים

אין מספר: ויכו חומותיה ויעשו חפירות סביב

ויעשו הר גבוה מנגד וידו בעיר יומם ולילה בסוללו

אבנים גדולות אמה רחבם ויפילו בתיה ארצה:

ותחי המלחמה חזקה ביניהם ימים רבים וימות עם

רב: ויבואו בחפירות אל תוך העיר דבר יום ביומו

ותחזקו גם הם וימותו בחפירו מעפר השריפה אשר

שמו אנשי העיר עם רב: ויתמלאון החפירות סביב

סביב לה פגרים מתים ותעל באשם השמימה:

ונם

15 111

חלק שני קסד

וגם מחולאים מתו במחנה סולוימאן כשלשים אלף :
ובכל זאת לא השיב ימינו אחור וילחמו אליה דבר
יום ביומו ולא היה לה מושיע :

ובצוק העתים והי שם איש הבליעל אשר
המורסמו יעקב קובנימו שמו לפני

בישראל : וימצאוהו מורה כתבים במחנה בחצים
ובקשרת כי ידע ספר ולשון תוגרמים וישמעהו

כשסע הנדו ויורידוהו בדם שאולה : וגם את אחר
מעברי אנדר'אה מירא'ול מצאומורה בקשת בשם

אדוניו ויורידוהו ואת אדוניו בדם שאולה בימי ההם
ואנדר'אה מנרולי ~~המנונים~~ היה בעת החיא : והוא

מארץ פורטוגאל : ויחר אפו בהם על אשר בחרו
בפיליפו וילירים הצרפתי לנגיד ולנראן מאיסטרו

במות פאבר'יצאודיל קארטו : ויבו בלבו לשלוח
יד בפיליפו לכהו ויחרוש על כל ~~המנונים~~ רעה :

ויכתוב אל סולוימאן דבר יום ביומו ויביאהו ביד
חזקה העירה כיום הזה : ויראו ~~המנונים~~ ויושבו העיר
כי אין לאל ידם וישלחו מלאכים אל סולוימאן ויתנו

~~המנונים~~ העיר בידו : ויבא
סולוימאן העירה בתחלת החדש זינארו
בשנת שלש ועשרים וחמש מאות ואף
ויבא לתוך החצר וישאל מהנראן מאיסטרו ויבא
פיליפו וישתחו לאפיו ארצה : וידבר סולוימאן על

1523

לבו וינחמחו לאמר : אל ירע בעיניך כי אין כל חדש
 תחת השמש והכל בגזרה : זעתה אל תירא כי מוצא
 שפתי לא אשנה : ואתם תלכו להרככם חפשים :

וישתחו פיליפו ויליריס לאפיו ארצה ויברכהו וילך
 מאתו בשלום : וירכב סוליימאן על סוס וילך
 ברחובות קריה וישוב אל המחנה : זפיליפו והאנשו
 אשר ברגליו נסעו מרודו ויגלו ~~הממלכה~~ מעל
 אדמתם : וישם סוליימאן בתוכה אנשי חיל ויחזקת
 כבראשונה וישוב אל ארצו :

בימים ההם מת קאריביו המשנה אשר הניח
 סלים במצרו וישלח תחתיו סוליימאן

את אקומאט הבאשה וינבה לבו מאד : וימרוד
 אקומאט בסוליימאן : ויתנשא לאמר אני אמלוך
 בכל ארץ מצרים : ויקרא את היהודים וידבר אתם
 קשות : ויאמר להכחידם מגוי אם לא יתנו לו את כל
 קנינם ותהי עת צרה ליעקב בעת ההיא : ויגזרו
 צומות ויחנרו שקים ויתפללו אל יי אלרי אבותם
 וישמע צעקתם ממעון קדשו : ויהי היום ויקראם
 ויאמר אליהם כצאתי מהמרחץ וראיתם כי כלתה
 אליכם הרעה ולא יזכר שם ישראל עוד : ויהי במרם
 צאתו מהמרחץ ויקשרו עליו התונרמים ויכוהו נפש
 וירמסוהו כאחד הריקים : וישב יי על ראשו ארץ
 אשר זמם לעשות לעמו : על בן אודך בניים יי

ולשמך

חלק שנים קסה

ולשמך אומר: אליו יתנו את

הרצים יצאו החופים ללכת א שער המלך

וילכו וינידו לסוליימאן את הקשה

אשר קשר אקומאט ואת אשר זמם לעשות:

וישלח סוליימאן את אברהים באשה מצרימה

על דבר אקומאט אשר מרד בו ואשק

חשב על היהודים לאבדם: ונחפוך הוא וישוב

מתשבתו הרעה על ראשו והעיר מצרים צהלה

ושמחה:

וישב אברהים במצרים ימים אחדים וידבר

על לב עס הארץ: ועל לב התונרמים

אשר בתוכה וישם בתוכה משנה: ויכתוב אליו

המלך סוליימאן להשיבו וישוב אברהים אל

ארצו בעת ההיא:

ומהיהודים אשר בערו מלכותו שלח סוליימאן

אל רודו וישבו שם לבטח עד היום

הזאת:

פיליפן ויליר' יש למסעיו עד ציווטה ויקייה

אשר על שפת הים ויסעו משם וילכו

לרומה לראות את אדהיאנו האפיפיאור: וימצאו

על ערש דוו וישתחו לאפיו ארצת: ויבך

ויתחנן לו וידבר האפיפיאור על לבו וינחמוהו

ויאמר לעשות גדולות בערוב עך אהיו ויברכהו

וילך

וילך מאתו ולא דבר אליו עוד : ויכבד עליו חוליו
 וימות אדר'אנו בחדש סימ'מ'ו בשנת שלש ועשרים 1523
 וחמש מאות ועשר' אלף : ויבחרו ב'ול'או די מ'ד'י'צ'י
 בתשעה עשר יום לחדש נוב'מ'רי ויקראו שמו
 קלימ'נימו עד יום מותו :

ויהי ריב בין דוכוס בורב'ון הקונד'ישטאב'לי ובין
 אם פראנצ'ישקו המלך על דבר הער' אשר
 לקחה מאתו : ויבקש להרים יד במלך : ויודע
 הדבר בהיותו בל'יאון ויבקש המלך להמיתו ויברח
 בורב'ון מפניו בחדש סימ'מ'רי : וילך אל הקיסר 1523
 ויקבלהו בשמחה : והשרים אשר נמו אחריו נתפשו
 חיים ויתנו אותם במשמר :

וילך ירונימו ארז'נו לדבר א שרי ויניצ'יאה
 ברבר הקיסר בשנה ההיא כי נשלם
 הכרית אשר כרתו עם פראנצ'ישקו המלך : וישלימו
 עם הקיסר ויכרתו ביניהם ברית וימות שם ירונימו
 הוא בן ארבעים שנה : ויחנמו אותו ויושם בארון
 ויכבדוהו שרי ויניצ'יא מאד : הוא התחכם והוא סבב
 כל המלחמות האלה : לשוב אל ביתו גינוב'ה כי
 משריה הוא ועצת'י היא תקום וישאוהו אל גינוב'ה
 ויקברוהו בקברות אבותיו :

ויאסוף עוד פראנצ'ישקו המלך אנשי חיל
 לרוב בהיותו בל'יאון : וישלחם

327 חלק שני קסו

לאיטאליאה ותארמיראליו שר צבאו בראשם ויהי
פקודיהם שלשים אלף : ויאספו עוד אליו אנשי
חיל ויפרוץ מחנהו מאד וילכו אלנובארה וילכדוה
בחדש אוטוברי בשנת שלש ועשרים וחמש מאות I 523
ואלף : ויסעו משם וילכו מילאנו לא יאמן כי
יסופר ויצורו עליה מיסרבים : ומילאן סוגרת
ומסותרת אין יוצא ואין בא : וישלחו בעלי ויניציאה
את דוכוס אורבינו שר צבאם בעזר אנשי הקיסר
ביד חוקת ויקרבו גם הסהעירח :

וייראו : הצרפתים ויעלו מעל העיר ואנשי
הקיסר אזרו חיל ויצאו להלחם

בשדה ויערכו אתם מלחמה דבר יום ביומו :
ויהי היום ויפלו עליהם פתאום ויננפו הצרפתים
מפניהם בנארלאסקו ובבינסקו וברביקו
ובמורטרה ובויגיבינא ועל שפת הנחר ויניחו האים
המנגחים וינוסו מנוסת חרב כי נבהלו מפניהם
וגם באליסנדריא ננפו יתר הפלטה וילכו לנובארה
וימלטו שם ויסעו מנובארה בסוף חדש מאיו בשנת

I 524 ארבעה ועשרים וחמש מאות ואלף וישובו צרפתה
ותשקוט הארץ ארבעה חדשים :

ודוכוס בורבון בא אל גינובה וילך גם הוא
מילאנו ויהי לשרי צבאו הקיסר לעינים
ולחיל המלך לפוקת ולאבן מכשול בימים ההם :

וימות פרוטפירו קולונה שר צבא הקיסר

בשנה התיא ובעיני הקיסר רע כי

איש חי רב פעלים היה בדורתו :

וימות גם הסופי מלך פרס בשנה היא וימלוך

בנו תחתיו והוא נער וישמח סוליימאן

התונר מאד :

וישלח סוליימאן שרי צבאותיו כגבולי

אונגאריא והיבוזו ביה רבה :

ויצורו על זירינו המצודה . אשר על שפת הנהר

דנוביאו וילכדה וישימו בתוכה משמר : גם מעבד

לנהר בנה סוליימאן מצודה בצורה מאד וישבו בה

התונרמים עד היום :

בימים ההם שבו היהודים לשבת בנינובה כי

אנשי הסד היו האדורני עם היהודים :

ויבאו ארת ניסיר יוסף ן רוד שמה אשר לא כדתו

העיר השובבה היא . וישב שם ימים רבים ויהי

להם לדופא :

ותהי המנפה בלונבארדיא ולכל פנורת

איטליא וימות עם רב . וגם ארת

הזאבים שלח יי בם : ויאכלו את הנשי ואת הילדים

בשר ואת עוברי הרך . ולא היה מידם מציל . ותהי

המנפה גם בלירמה מקום מושבי ואצלה מתוכה

ואשב תחת אחר השיתים עד מלאת ארבעים יום :

ואפול

חלק שני קסז

ואפול שמה למשכב עד כפשע בניו ובין המות
ואזעק אל יי' ויענני ממעון קדשו : על כן אמרתי
אודך יי' בכל לבב בסוד ישירים ועדה ולשמך

אזמר :

ויראו שרי צבאות הקיסר כי לא יכלו להם
שרי המלך זה שלש פעמים וישומו
את לבם ללכת צרפת להלחם עמו שם : וגם דוכום
בורבון הלך אתם ויהי להם לעיני : וגם מאינלסירה
ומספרד אמרו להלחם עם צרפת בימים ההם :

והתרים בשנת ארבעה ועשרים וחמש מאות ואלף
ויצורו על מארסיליא והימים ימו בכורי ענבים :

ויצילה רינצו מצירי מידם ולת עשו מאומה בימים
ההם : ויאסוף פראנצ'סקו המלך אנשי חיל לרוב
וילך לקראתם ויעלו מעליה וישבו לאיטאליא
בהפזון דרך שפת הים : ויעבור פראנצ'סקו לפניהם
בדרך אחרת ויבא כאשר ידאת הנשר מילאנת
וילכדנה בחדש אומברו ויהי שמעו בכל הארץ
ואנשי הקיסר נסו מפניו : ויתחלקו בלודי קרימזנת
ופאוואת : כי אמרו ילאו הצרפתים להלחם בערים
הבצורות החנה ובין כך יבואו האשכנזים לעזרה :
ותבאנה כפינות המלך בגבולי ג'נובה וילכדו ארת
סאוונה ואת ואראוי בימים ההם :

329

כ"ט

ויתחזקו אנשי חקיסר בפאויאה ואנמוניאד
 ליטה על הצבא בימים ההם : וילך
 פראנציקו המלך על פאויאה בשמנה עשר יום
 I S 24 אוטוברי בשנת ארבעה ועשרים וחמש מאות ואלף
 ויחן עליה סביב וישפכו איה סוללות ויפלו חומותיה
 ארצה : ותבא פאויאה במצור ותהום כל העיר כי
 נפל פחד הצרפתים עליהם : ותתי המלחמה חזקה
 ביניהם בעת ההיא ויפלו מהם עם רב : ופאויאה
 סוגרת ומסוגרת אין יוצא ואין בא : ויאכלו בה כל
 מזמאה מחוסר כל בימים ההם : וילחמו אליה דבר
 יום ביומו ולא יכלו לה : ויאמר המלך נשבה פה עד
 תום הלחם : וימותו ברעב :

ומארקיו סאלוצי בסאונת בימים ההם :
 וישלח כשלשת אלפים איש אל
 ווארזי אשר בנבול גינובה וישבו שם : ויהי היום
 וישלח שמה אנמוניאדו אדורנו דוכוס גינובה
 ארבעת אלפי איש בחמש עשר ספינות משוטטורת
 ודון אונומונקאדה שר צבא חקיסר בראשם ויעלו
 היבשה בין ווארזי ובין סוואנה : ויחנו על העיר
 ויצו דון אונו ויכו חומותיה באילים המנחיתים אשר
 בספינות ולא עשה מאומה כי התחזקו בתוכה :
 ותבאנה ספינות המלך לוואראזי בעת ההיא וספינו
 גינובה נסוגו אחור בחרפה : ויעברו דון אונו
 והאנשים

חלק שני קסח

והאנשים אשר אתו מעבר לוֹאֲרָאוּ כִּי יֵרְאוּ לַנֶּפֶשׁ׃
וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל שֵׁפֶת הַיָּם וַתִּקְרַבְנָה סְפִינֹת הַמֶּלֶךְ׃
וַיַּעֲלוּ מֵעַל הָעֵיר׃ וַיִּבְחָרוּ אַנְשֵׁי הַחֵלֶל אֲשֶׁר בְּוֹרְאוֹ
אֵת גִּיּוֹאֲנֵי קוֹרְסוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ׃ וַיֵּצְאוּ מֵהָעֵיר
וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם׃ וַיִּנְגְּפוּ אַנְשֵׁי רוֹן אֲוֹנוֹ מִפְּנֵיהֶם
וַיִּנְוְסוּ לַנֶּפֶשׁ׃ וְגַם אַנְשֵׁי סְפִינֹת הַמֶּלֶךְ מִלֹּאֵי אֵת
יָדָם וַיִּדּוּ אֶבֶן בָּם בְּסַלְעֵי בַעֲוֹכְרָם וַיִּפְּלוּ מֵהֶם כַּחֲמֵשׁ
מֵאוֹת אִישׁ׃ וְרוֹן אֲוֹנוֹ וְהַשְּׂרִים אֲשֶׁר אֵתוֹ נִתְּפְשׂוּ
חַיִּים וַיִּתְּנוּ אוֹתָם בַּמֶּשְׁמֶר וַתִּבְאֵנָה סְפִינֹת הַמֶּלֶךְ
עַל גִּיּוֹנֹבָה וַיִּלְכְּדוּ סְפִינָה גְדוֹלָה אֲשֶׁר הִיתָה שָׁם׃
וַתְּהוֹם כָּל הָעֵיר עֲלֵיהֶם׃

וּפְאֹיָאָה סוֹנֶרֶת וּמִסוֹנֶר וַיִּלְחַמוּ הַצְּרַפְתִּי עֲלֵיהֶם
וַיִּפְּלוּ רַבִּים חֲלָלִים אֶרְצָה דְּבַר יוֹם
בְּיוֹמוֹ׃ וַיְדַבֵּר אַנְטוֹנִיָּאוֹ לְיוֹאֵל עַל לֵב יוֹשְׁבֵי הָעֵיר
וַתְּחִי רוּחַם בְּדַבְּרוֹ אֲלֵיהֶם׃ וַיְהִי בְּיוֹם הָעֵשֶׂרִי
לְחֹדֶשׁ זֵינָאר בְּשַׁנַּת חֲמִישׁ וְעֶשְׂרִים מֵאוֹת וְאַלְף׃
וַיֵּצְאוּ צְבָאוֹת הַקִּיסָרִי מֵהָעֵיר וַיִּפְּלוּ עַל הַצְּרַפְתִּים
אֲשֶׁר עַל הָאֵלִים הַמְּנַגְּחִים פְּתָאוֹם וַיְכּוּם לְפִי חֶרֶב
וּשְׁנַיִם נִתְּפְסוּ חַיִּים וַיִּבְיֵאוּם הָעֵיר׃ וּבְשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים
יוֹם לְחֹדֶשׁ בֵּא דוֹכּוֹס בּוֹרְבּוֹן לְלוֹדִי וְעָמוֹ שֶׁשָׁה עֶשֶׂר
אָף אֲשֶׁכְּנִזִּים מִלּוֹמְדֵי מִלְחָמָה וַיִּתְּחַבְּרוּ עִם הַסְּפִרְדִּי
וְהַיִּטְאֵלְקִים אֲשֶׁר שָׁם וַיְהִיו לְאַחַדִּים בִּידּוֹ׃ וַיִּשְׁלַח
הַמֶּלֶךְ אַנְשֵׁי חֵיל וְהָאֵלִים הַמְּנַגְּחִים בֵּין לּוֹדִי וּבֵין

פֹּאיוֹאֵה לְשִׁמּוֹר הַדָּרֶךְ : וַיֵּצֵא וַיֹּאסְפוּ כָל אַנְשֵׁי הַחֵיל
 וַיֵּשְׁבוּ יְהִדְיוּ : וְאַנְשֵׁי הַקִּיסָר נִסְעוּ מִלֹּדֵי וַיֵּלְכוּ בְּדֶרֶךְ
 מִיֵּלְאָן : וַיִּשְׁלַח גַּם שֵׁמָה הַמֶּלֶךְ לִקְרֹאתָם : וַיְהִי
 מִמַּחֲרַת וַיֵּצֵא מֵאֲרָקוֹן פִּישְׁקָאֲרָה עַל הַנָּמֹר אֲנָלוֹן
 וַיִּסְנְרוּהוּ בִּירוֹ בַּיּוֹם הַהוּא : וַיִּחַדְּשׁ
 וּבַיּוֹם הַרְאִשׁוֹן לַחֲדָשׁ פִּיבְרָאֲרוֹ כֹּאֵן כָּל
 צְבָאוֹת הַקִּיסָר בְּנִבּוּלֵי פֹאיוֹאֵה
 וַיְחַנּוּ שָׁם : וַיֵּשְׁבוּ אַנְשֵׁי הַמֶּלֶךְ עַל מִשְׁמַרְתָּם יוֹמָם
 וּלְיַלְהָה . וַיִּתְקַעוּ בַתּוֹפִים וּבַחֲצוֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה
 וַיִּשְׁמַע לְמִרְחֹק קוֹלָם : וַיֵּצְאוּ אֱלֹהֵם וַיֵּשְׁבוּ הָעִיר
 דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ : וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַיִּקְרְבוּ עוֹד אַנְשֵׁי
 הַקִּיסָר הָעִירָה וַיִּשְׁלַחוּ מִלֵּאכִים אֶל אֲנַטּוֹנִיאֹן לִיְטָה
 וַיִּשְׁמַח כָּל עַם הָאָרֶץ וַיהֲפֹךְ אֲבֵלָם לִשְׂשׂוֹן : וַיִּקְרְבוּ
 עוֹד בֵּינֵי רְמָה וּכְאֵפִים אִמָּה בִּינֵיהֶם וּבֵין הָעִיר : וַיַּחֲבֵר
 לְמֶלֶךְ מֵאֵד : וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וַיִּתְחַזְקוּ סָבִיב סָבִיב וַיַּעֲמְדוּ
 עַל מִשְׁמַרְתָּם מִפְּחַד בְּלִילוֹת : וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי
 לַחֲדָשׁ פִּיבְרָאֲרוֹ וַיִּשְׁמְעוּ שְׂרֵי הַקִּיסָר כִּי אִפְסָ עֶפְרַיִם
 הַשְּׂרִיפָה בְּעִיר וַיִּשְׁלַחוּ אַרְבַּעַיִם אִישׁ רוֹכְבֵי הַרְכָּשׁ
 וַיּוֹלִיכוּ אֹתָם עֶפְרַיִם הַשְּׂרִיפָה לְרֹב אִישׁ שָׂקֵן : וַיַּעֲבְרוּ
 בְּמַחְנֵה הָאוֹיֵבִי בַתּוֹךְ וַיִּבּוֹאוּ הָעִירָה וַיִּשְׂמַח אֲנַטּוֹנִיאֹן
 לִיְטָה מֵאֵד . וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַיֵּצֵא וַיַּעֲלוּ הָאֱלֹהִים עַל
 הַמְּגִדָּה וַיִּכּוּ בָהֶם בְּמַחְנֵה הַשּׁוּי צָאֲרֵי וַיִּפְּלוּ מֵהֶם עִם
 רַב : וַיִּשְׁמְעוּ אַנְשֵׁי הַקִּיסָר וַיִּתְקַעוּ בַחֲצוֹצְרוֹת וַיִּתְנַוּ

אות

חלק שני קסט

אות מלחמה: ויהוצו פרשי הקיסר ויצאו לקראתם
פרשי המלך ויכו בהם ויסוגו הספרדים אחור:
וירוצו לקראת שלש מאות בורגוניוני לובשי שריון
וינוסו הצרפתי ויצעקו בקול גדול: ויתנו אש אנשי
המחנה בעשרה אלים המננחים וידו אבן במ ויפלו
מהבורגוניוני רבים ארצה והנשארים נסו לקולם
וישובו לאהליהם בחרפה והמלחמה שקטה:
ובשבעה עשר יום לחדש פיברארו באו
מאנשי הצבא אשר לרינצו
אורסינו בסאבונה ויצאו אליהם אנשי הדוכוס
פראנצישקו ספורצה אשר באליסאנדריא:
וינפפו מפניהם וינוסו ולא נשארו שנים יחד ויחר
למלך מאד:
ויאמר מארקיו פישקארה ארדה נא במחנה
הצרפתיים האלה זאראה מה יהיו
חלומתם וילך באישון לילה ושלש מאות איש
ספרדים ואיטלקיים עמו: ויפול אל מקום האים ויכו
השומרים לפי חרב וישליכו האילים ארצה: ויצו
עוד וישליכום אל תוך החפירות וישובו בשמחה:
ויקומו הצרפתי משונתם וילחמו אתם ויפלו מהם
חללים ארצה והשר אשר על האילים המננחים
נתפש חי: וישובו לאהליהם ויהיו המתים במגפה
חמש מאת איש: ויהי לצרפתיים לחרפה:

ובשלושה ועשרים יום לחדש נתנו צבאות

הקיסר אורת מלחמה : וישמח

אנטוניאו ליווא ויערוך את אנשי החיל אשר אתו

וישבו על משמרתם ביום ההוא :

ויהי בארבעה ועשרים יום לחדש פיברורו

בשנת חמש ועשרים וחמש מאות ואף 1525

בחצי הלילה ויבואו צבאות הקיסר ויחצו את העם

שלושה ראשים : ויפילו את חומת הברקו אשר

חיל המלך שם איש עברו ויבואו ביד רמה ויתנו אות

מלחמה : בלילה ההוא נרדה שינת המלך ויצו

ויחלקו ארת צבאתיו ארבעה ראשים : ויערכו שם

מלחמה במהומה רבה ויפול עם רב מהצרפתים

בבוא כשואה פחדיהם פתאום ולא מצאו אנשי

החיל ידיהם :

וישמע אנטוניאו ליווא ויצא גם הוא ויפול

עליהם פתאום . וינוסו רוכבי

הסוסים ואיש רגלי מפניו כי נפל פחדו עליהם :

ויקרב עוד אנטוניאו ליווא : ותחי המלחמה חזקה

ביניהם כל הלילה ותבקע הארץ בקולם : הבוקר

אזר ואנשי המלך אזרו חיל ותספרדים נסוגו אחור

ויקחו הצרפתים מידם את האלים המננחים בחזקה :

היום ההוא היה חושך ענן וערפל מפני תמרות עשן

חסוללות עד כמעט לא הכיר איש את אחיו :

חלק שני קע

וירא מארְקִיז פִּישְׁקָאָרָה שֶׁר צִבְא חֲקִיסָר אֵת
הָעַם כִּי פְרוּעַ הוּא : וּשְׁלַח אֶל דּוּכּוּס
בּוֹרְבוֹן לֵאמֹר בָּאוּ בָנִים עַד מִשְׁבֵּר וְכַח אֵין לְלִידָה :
וְעַתָּה דַּבֵּר נָא עַל לֵב הָעַם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ : וְאֶעֱשֶׂה
כֵּן גַּם אֲנִי וְנִלְחַמְתָּ בְּצַרְפְּתִים הָאֵהָ וּיֵצֵא שׁוֹמְעֵנוּ בְּכָל
הָאָרֶץ : כִּי זֶה הַיּוֹם שֶׁקְּוִינָהוּ מִצְאָנוּ רֵאִינוּ : וַיַּעֲשׂוּ כֵן
וַיַּעֲרֹכוּ שֵׁם מִלְחָמָה וְהִמְאָרְקִיז עִבֵּר לִפְנֵיהֶם : וַיִּלְחַם
בְּגוֹיִם הֵהֶם וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי חֲלָלִים אֶרְצָה : וְגַם מֵאֲרָקִיז
דִּיל וּוְאֶסְטֹ מִלֵּא אֵת יָדוֹ וְכֹאפֶס וְתָחוּ נַחֲשֹׁבוּ לוֹ :
וַיִּכּוּ בָהֶם מִכַּהֲרָבָה : וַיִּרְאוּהוּ שׁוּוֹיֵצְאָרִי כִּי כִלְתָה
אֵלֵיהֶם הָרַעָה : וַיִּתְּנוּ עוֹרָף וַיִּנּוֹסוּ מִפְּנֵיהֶם :
וְהָאֵיטְלָקִיִּים וְהָאֲשַׁכְּנַזִּים נִשְׂאָרוּ בְּשַׁחֲתוֹתָם : וַיִּפְּלוּ
חֲלָלִים אֶרְצָה :

אז הלמו עקבי סוס ויערכו גם הפרשים
מלחמה ותרעש הארץ לקולם :

וַיִּתְּנוּ שְׂרֵי צִבְאֹרֶת הַקִּיסָר חֲמֵשׁ מֵאֹרֶת אִישׁ רַגְלִי
נֹשְׂאֵי סוּלְלוֹת בֵּין הַפְּרָשִׁים בְּעֶרְמָה : וַיְהִי בְּהִלְחָמָם
וַיִּשְׁפְּכוּ הַסּוּלְלוֹת בְּפִרְשֵׁי הַצַּרְפְּתִים פְּתָאוּם : וַיִּפְּלוּ
מֵהֶם רַבִּי וְהַנְּשֹׂאָרִי בְּרַחוּ לַנֶּפֶשׁ כִּי יִרְאוּ פֶּן תִּדְבַקֶם
הָרַעָה : וְגַם מִשְׁנֵה הַקִּיסָר וְדוּכּוּס בּוֹרְבוֹן מִלֵּאוּ אֵת
יָדָם בְּעַת חֲתִיָּה : וַיִּלְחֲמוּ גַם הַמֶּלֶךְ גַּם שְׂרֵי בְּיוֹם
הַחֹמָה וַיִּפְּלוּ כָל נְבוֹרָיו לִפְנֵי חֲלָלִים אֶרְצָה וַיִּרוּץ
הַמֶּלֶךְ וְחָרְבוּ שְׁלוֹפָה בִּירוֹ וַיִּךְ אֶת שֶׁר הָאֲשַׁכְּנַזִּים

וַיִּפּוֹל שְׂרׁוּד אֶרֶצָה וְגַם מֵאֲרָקִיז פִּישָׁקְרָה הוֹכַח בְּפָנָיו
 וּזְבַמְנוּ וּכְשׁוֹק וְכָכַל זֹאת לֹא שָׁב אִפּוֹ וַיִּדְבַר עַל
 לֵב אֲנָשָׁיו וַיַּעֲרֹכוּ מַעֲרֻכוֹתָם וַיִּנְפְּוּ הַצְּרַפְתִּי לִפְנֵיהֶם
 וַיִּנְסוּ וַיְכֹּוּ אֶת כּוֹס הַמֶּלֶךְ פֶּדְאֲנָצִישְׁקוֹ וַיִּפּוֹל אֶרֶצָה
 וַיִּתְּפֹשׁוּהוּ וַיִּסְגֵּר בַּיַּד מִשְׁנֵה הַקִּיסָר בַּעַת הַהִיא :

וְגַם מֶלֶךְ נֶאֱוֹאֲרָה וְשָׂרִים רַבִּים וְנִכְבָּרִים אֲשֶׁר אִתָּם
 נִתְּפְסוּ בַּמִּלְחָמָה הַהִיא : וְרַבִּים הוֹכּוּ לְפִי חָרַב וַיְהִי
 כְּדוֹמֵן עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְכַעֲמִיר אַחֲרֵי הַקּוֹצֵר וְאִין
 מֵאֶסֶף : וַהֲיִי כַּהֲלַחְמָם וַיִּרְא מוֹנֵסִינִי וַיִּוֹר לֹאנְסוֹן כִּי
 בְּרַעֲהֶם וַיִּצֵּא מִן הַמַּחֲנֶה וְאַרְבַּע מֵאוֹת פְּרָשִׁים עִמּוֹ :
 וַיִּנְסוּ וַיִּלְכּוּ לְמִטְעֵיהֶם צִרְפָּתָה וַיִּבְאוּ צַבָּאוֹרֵת
 הַקִּיסָר בַּמַּחֲנֶה הַמֶּלֶךְ עַל הַחֲלָלִים וַיִּבְוֹזוּ בַּיּוֹהֲרָבָה :
 וַיִּבְאוּ הַעִירָה בַּשְּׂמֵתָה : וַהֲעִיר פֶּאֱוֹוִיָּאָה צַהֲלָת
 וְשִׁמְחָה : וְשִׁמְחָה :

וַיִּמּוֹתוּ הַקִּיסָר בַּיּוֹם הַהוּא : שֶׁר
 הַפְּרָשִׁים וְשִׁמְנָה מֵאוֹת אִישׁ וּמַחֲוִיל
 הַמֶּלֶךְ נִפְלוּ בַּמִּנְפָּה הַהִיא הָאִיטְלָקִים וְהָאֲשַׁכְנִזִּים
 דְּאַלְף וְחֲמִשׁ מֵאוֹת שׁוֹיִצְאָרִי וְחֲמִשׁ מֵאוֹת נִפְלוּ בְּנֶהַר
 טְוִיִּין בְּבַרְחָם וַיִּמּוֹתוּ : וְגַם שָׂרִים רַבִּים וְנִכְבָּרִים
 צִרְפָּתִים נִפְלוּ בַּמִּנְפָּה הַהִיא : מִסְפַּר הַמּוֹתִים שִׁמְנַת
 אֲלָפִים אִישׁ : לֹא נִחַח כְּדַבֵּר הוּוּה בְּשַׁעֲרֵי פֶּאֱוֹוִיָּאָה
 מֵאֹז הִיתָת לְנָוִי : וַיִּתְּנוּ שְׂדֵי צִרְפָּת פְּדִיּוֹן נַפְשָׁם
 הַמְּרַבָּה וְהַמְּמַעִיט וַיִּשׁוּבוּ אֶל אֶרֶצָם : וַיִּלֶךְ מִשְׁנֵה
 הַקִּיסָר

חלק שני קע א

הקיסר ודוכוס בורבון והשרים אשר אתם וישתחוו
 למלך התפוס הזה אפים ארצה : וידברו על לבו
 וינחשוהו לאמר אל יחר בעיניך המלך כי המלהמה
 לאלדים היא : ומי יאמר אליו מה תעשה : וישלוף
 דוכוס בורבון את חרבו ויתנה ביד המלך ויכרע על
 ברכיו ויאמר : אנא שאנא לפשע עבדך כי חטאתי
 לאדוני הטאה גדולת ועתה אם תסלח סלח כגדול
 חסדך ואם אין הרגני נא הרוג כי בן מורת אני כי
 הרימותי ידי באדוני במלך : ויאמר המלך מי יצא
 הדבר ואתה לא חטאת כי עבדת את אדוניך הקיסר
 בכל כחך רק מרוב ענותנותך דברת עד הנה קום
 היה לבן חיל : וכדבר הזה קנה בורבון שם טוב עם
 מלכים ויועצי ארץ כאשר בתלחמו ביוס קרב
 בנבורים וייקח שמו מאד :

ויוליכו שרי הקיסר את המלך אל פיצניטון
 וישימו עליו משמר : בן עשרים
 ושנים שנים מלך ופראנצסקו : ובעשר שנים הראה
 כחו ונבורתו ונעימותו : אמנם לא יכול עמוד בפני
 גבורת גבהות הקיסר קארלו הגדול הזה : ומלך
 שקוציאה אשר היה אתו ברת אל בית המזון
 ויחבא ויאמר אליו הם כי מלך אנכי : ואעשה עמך
 חסד כי תציל את נפשי ממות : ויקום עליו המזון
 ויכחו נפש ויטמנהו בחול : ויודע הרבה אל שמו

הקיסר ויתלוהו על העץ ועל קרקרו חמסו ירד כי
 מוֹיִשְׁלַח יָדוֹ בַּמֶּלֶךְ וְנָקָה : ויביאו משנה הקיסר
 והשרי אשר אתו את המלך בדבר הקיסר נִינּוּבֹאֲתָה
 בחדש מֵאִיו וישלחוהו באוניות אל ספרד ויתנהו
 במבצר מארְרִיד וישימו עליו משמר וישב שם ימֵי
 אחרים :

וּצְבֹאוֹת הַקִּיסָר אֲשֶׁר בְּאִימְלִיאָה הִלְכוּ אֶל
 פִּיאֻמוֹנְטִי וַיִּלְכְּדוּ אֶת מוֹנְקָאֲלִיר :
 וְאֶת קְאָרְמָאֲנִיולָה וְאֶת רֵאָקוֹנִים וְאֶת סֵאלוֹצִי :
 וַיְבַרַח הַמֶּלֶךְ קִיז מִפְּנֵיהֶם וַיֵּשֶׁב בְּמַצוֹדוֹת רֹואֵיל :
 זְלוּלִי זֹואֵן לֹואִיו אֲחִיו אֲשֶׁר עִמָּד בְּפֶרֶץ לֹאֲנִשְׁאֵר
 בְּעָרִים הָהֵם אֲבָן עַל אֲבָן : וַיֵּשְׁבוּ בְּחַן יָמִים רַבִּים :
 וַיִּמָּאֵן אַנְדְרִיאָה דִי אֹורִיאָה לִלְכֹּת אֶל סִפְרַד
 עִם הַמֶּלֶךְ וַיִּלְךְ אֶל רֹומָה וַיַּעֲשֶׂהוּ
 קְלִימֵינְטוֹ הַאֲפִיפִיאֹור שֶׁר צִבְאוֹ :

וַיְחִי לַיָּמִי וַיִּתֵּן הַקִּיסָר קְאָרְלוֹ לַמֶּלֶךְ פְּרֵאֲנְצִישְׁקוֹ
 אֶת לִיאֹוֹנֹרָה אֲחֹותוֹ לְאִשָּׁה וַיִּכְרַתוּ בְרִית
 שְׁנֵיהֶם : וַיִּתֵּן לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת שְׁנֵי בָנָיו לְעֶרְבוֹן לֵאמֹר
 אֹותֶם תְּמִית אִם אֶעֱכֹר לְךָ אֶרֶץ חֲכֵרִית הַזֹּאת וְאֶרֶץ
 הָאֵלֶּה הַזֹּאת לְרַעָה :

וַיִּשְׁלַח הַקִּיסָר לַמֶּלֶךְ שְׁמוֹנֶה פְּרָדִים וּמִרְכַּבַּת
 אַחַת מִנְּחָה וַיִּקְבַּלֶם הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׂמַח
 בָּלְבוֹ : וַיְהִי לְשִׁמּוֹנֵת הַיָּמִים וַיִּסַּע הַקִּיסָר מִמּוֹלִידוֹ
 וַיִּפְגַּע

חלק שני קעב

371
ויפנע במלך אצל מאררוד • ויחבקהו ויפול על
צואריו וישקהו ויתעלצו באהבים • ויפצור במלך
מאד וילך לימין הקיסר ויבואו אל המצודה ותרעש
הארץ לקול האילים המנגחים • וישבו לאכול
לחם וישמחו יחדיו בעת ההיא • ויהי ביום השלישי
וילכו שני המלכים האלה לאיל יושקאש • כי שם
אחות הקיסר וישמח כל העם מאד • ויהי ממחרת
ויתקע המלך פראנצישקו את כפה ויתנוח לו לאשה
לעיני העמי והשרי ויאהבה ויעשו משתה גדול לכל
באו שער עירם שלשה ימים • והשתיה כרת אין
אונס כי כן יסד המלך :

ויסע המלך לשוב א ארצו צרפתה ביום
הרביעי • והקיסר הלך עמו לשלחו
ויתפרדו איש מעל אחיו • והקיסר שב למקומו •
וילך המלך לפונטי ראביאה • אשר על שפת הים •
וימצאו שם אוניה קטנה אשר הכינו להעבירו •
וירד המלך באוניה • ויעלו גם בניו באוניה אחרת
מהעבר השני ויסעו • ויהי בהיות האוניות בתוך
ויקומו שני בניו וישתחוו אפי ארצה וישק להם ויבכו
ותלכנה הספינות לדרכן • ויעל המלך היבשה
וירכב על סוס וילך לבאיונה אשר בנאבארה ביום
ההוא • ושני בניו הלכו לאיל יושקאש • וישתחוו
אל אחות הקיסר אשת אביהם ותקבלם בשמחה

ותאהבם מאד :

ושיבו שרי צבאות הקיסר את פראנצ'ישקו

שפּורצה בכסא הרוכסות במילאן

ותכון מלכותו ימים אחדים :

1526 ויהי בשנת שש ועשרים וחמש מאות ואלף

ויאסוף סולמאן סוליימאן אנשי חיל

וילך לאונגאריאה בעם כבר וביד חזקה וולא נחשבו

האונגארי למאומה בימים ההם : כי לא שרת

לאדיסלאו המלך את לבו למלחמה ולא נסו בימי

לודוביקו להלחם ויגבה לבם ולא להועיל : ויאסור

לודוביקו המלך את רכבו ואת עמו לקח עמו :

ויהיו פקודיהם ארבעה ועשרי אף : וילכו למונצ'יאן

אשר על שפת הנהר דנוביאן ויחנו שם על המים :

ויחפזו לודוביקו להלחם בטרם בנת הוואיבורה

ממראנשילוואניאה עם אנשי הצבא אשר אתו : כי

הסית אותו פאולו טומור'יאן הנמון קולוצינסי ~~במחנה~~

האן פראנצ'ישקו כי נכסף להלחם עם התוגרמי בעת

החיא : ויהי בחיותם בין בוד'ה ובין ביל גרא'רו

וישאו עיניהם ויראו זהנה המחנה הראשון אשר

לסוליימאן בא ואין כושל במחניו : ויהי פקודיהם

עשרים אף פרשי כלם אחוזי חרב מלומדי מלחמה

וירוצו בשדה ויתחלקו לארבעה ראשים : חמשת

אלפים ירוצון עד הצהרים וחמשת אלפים חליפות

חלק שני
קעב

עד בא השמש : וחמשת אלפים עד חצי הלילה •
וחמשת אלפים עד אור היום : ולא נתנו לאונגארי
מרגוע כל היום : ויקוצו האונגארי מפניהם • ולא
יכלו לשתות ממימי תהר אשר על שמאם • ויחפרו
להם בורות לשאוב מים להשקות את העדה וארצ
בעירם :

ושולטאן סוליימאן הקריב ויחי פקודיהם
מאתים אף פרשים ואישרגל
ויטו אהליהם מנגד :

זיערוך פאולו טומוריאו אשר על פיוחו ישק
המלך את אנשי הצבא ואת האיל
המנגחים : ואת האנשים אשר לא נסו להלחם הנית
לשמור העגלות והכלים ויתחזקו שם : וזאת המלך
שם בתוך המחנה השני : ואלף פרשים מלומדי
מלחמה הניח שם לעוזרו ולשומריו : ויהי בכח
לחדש אנושטו • ויבאו התוגרמים ויתנו אש באילים
המנגחים פעמים ולא מת ממחנה האונגרי גם אחד •
כי עברו אבני האילים עליהם ותעבורנה את המחנה
וגם האונגארי נתנו אש באילים ויפלו מהתוגרמים
עם רב : ויקרבו התוגרמים ויערכו שם מלחמה
ויפלו רבים חללים ארצה : וילכו התוגרמי להלחם
בשומרי הכלים וישלה שם פאולו טומוריאו את אף
הפרשים אשר שם על המלך למשמר : וינגף חיל

האונגארי מפני התונרמי ואת פאולו טומוריאן ואת
 הנמון אסטריגוניאה וואראדינו ושרים רבי ונכבדים
 מטראנסילואניאה חכו התונרמים לפי חרב ביום
 ההוא : וירא לודוביקו המלך כי כלתת גם אליו
 הרעה וינס מפניהם ויפול בטיט היון תחת הסוס ולא
 היה לו מושיע וימות : והאשכנזים והבוחמים חוכו
 לפי חרב ביום ההוא : והסוסים הנשארים ברחו
 לנפשם לא הביטו אחריה כי יראו פן תדבקם הרעה :
 ויאמר סוליימאן בערת חהיית מאתים
 אלף איש האנשים אשר ברגלי
 היום הזה : ואיך מלאם לבם להלחם עמדי : ותתי
 חתרת אלדים על יושבי בודה ויצאו מהעיר וינוסו
 לנפשם : והיהודים נשארו בתוך העיר : ויזעקו אל
 יי וישמע מהיכלו קולם : וסוליימאן לא ידע מאומת
 ויקרב העירה : ויצאו אליו ראשי העדה ויתנפלו
 לפני רגליו ויתנו העיר בידו ויבא העירה : ולבני
 ישראל לא רץ איש את לשונו ולא לוקח מכל אשר
 להם שרוך נעל ביום ההוא : וישם סוליימאן עינו
 עליהם וישלחם באוניות אל ארצו וישבו שם עד
 היום הזה : ושני צלמי הנחשת אשר עשה חרש
 חכם למלך מאטוא לקח סוליימאן וישלחם אל
 קושטאנטנינופוליעיר מלכותו : וישם אותם ברחוב
 העיר : וישם סוליימאן בבודה משמר ויחזקת

וישוב

חלק שני קעד

וישוב אל ארצו : ונס את פיֹאמרה ואראִדינו
ושיריבִיאת לקח בשנה החיא :

ויפשע פראנצִיסקו ספודִצה דוכוס מילאן
בקיטר ויכרות ברית עם קלימִנטי
האפיפיאור ועם בעלי ויניציִאה גם פראנצִיסקו מלך
צרפת נלוח אתם היה זרוע להם סלה : וצבאורת
האפיפיאור קלימִנטי בפארמִה בעת החיא :
ופראנצִיסקו דוכוס אודִבִנו שר צבא ויניציִאה
חולך צבאותיו אל ווירִונה בחדש מאיין וישבו שם
בשנת שְׁשׁועשרים וחמש מאות ואלף :

26 5 2

וישמעו אנטוניאִו ליווא ומארקִיו דיל ואסטו
שרי צבאות הקיסר ויאספו גם הם
את שרי החיילים אשר נפוצו בפִטִמונטי ויבאו
בחפזון מילאנו וישבו שם :

ויקומו כל עם הארץ מקצה ויסגרו הדלתות
ויצעקו בקול גדול דוכוס דוכוס ותבקע
הארץ לקולם : ויראו האשכנזים ויאספוגם הם :
ויערכו אתם מלחמה והעיר מילאן נבוכה וידו אנשי
העיר אבן במ בעד החלונות ויכו האשכנזים מכה
רבה : וילחמו עם האשכנזים והספרדים כל הלילה
ולמחרתו עד הצהרים : ויתקעו הפעמונים אשר
בבתי תפלותם ותבקע הארץ לקולם : וירא הדוכוס
כי בלתה אליו הרעה : ויגוסו אל המצודה הוֹגֵת

והשרים אשר אתו : וירוצו
 אנמוניאו מאריאה קריבילו ופראנציסקו
 וויסקונטי ברחובות קריה וידברו על לב
 אנשי העיר : וילכו נפשם בכפס כל היום ההוא
 ויאמרו אליהם אל נא אחי תרעו למה תשומם העיר
 הזאת : וגם אנמוניאו ליווא ומארק'ו דיל ואסטו
 מלאו את ידם בעת ההיא ותשקוט הארץ : ויפלו
 רבים מיושבי העיר במגפה ההיא : ובתים מלאים
 כל טוב נתנו לשלל : וידל מילאן מאד :
 ויצורו צבאות הקיסר על המצודה : ותתי
 סוגרת ומסוגרת אין יוצא ואין בא :
 ויקחו את כל ערי הדוכסות : לא נשארו ביד הדוכס
 כי אם מצודת קרימונה : ומצודת מילאן בעת ההיא :
 אז נדברו שרי צבאות האפיפיאור קלימינטי
 איש אל רעהו ורוכס אורבינו שר צבא
 ויניציאני נסע מווי'רונה דרך הנהר אויו ויהיו לאחדים
 בעת תהיא : וילך מאלה טיסמה באיון ואלפים איש
 רגלי ואלף פרשים עמו : ויהן על לודי ויסגירנה
 לודוביקו ויסטארין והוא מצובי העיר בידו : ויתנות
 לשלל בעת ההיא : ויהיו לימים עוד שמונה ויבואו
 צבאות האפיפיאור וצבאות ויניציאני ויחנו במהיניאן
 ויסעו משם וילכו מילאנו : ויצורו עליה וישפכו איה
 סוללה ותבא העיר במצור :

ובכל

חלק שני קעה

ובכל

זאת לא שב אף צבאות הקיסר מעל
המצודה. ותהי להם המלחמה מבית

ומחוץ והעיר מילאן נבוכה :

ויבא

דוכוס בורבון משנה הקיסר אל ג'ניוטה

כאשר יראה הנשר באוניו בעת ההיא

וארבע מאות איש עמו וילך לוויגי'ניו ויעבור הנהר
ג'זין באישון הלילה והמא'רקיו יצא לקראתו ויבואו
מיל'אנו ביד רמה: ויהי כבואו וידבר על לב אנשי

העיר השוממה ההיא ותחי רוחם בדברו אליהם :

ואנשי הקיסר אזרו חיל וישליכו אבני גדולו במחנה
האויבים ויפול פחדו עליהם ויעלו מעל העיר וישבו
למארי'ניאן : והרעב כבר במצודה בעת ההיא :

ויועדו

הדוכוס פראנצ'ישקו והשרים אשר אתו

ויתנו את המצודה לשרי צבאות הקיסר

מחוסר כל וילכו לדרכם הפשים: וילך פראנצ'ישקו

הדוכוס למחנה בעלי הברית אשר על נחר אמ'ברה

ויבא באוהל דוכוס אור'בינו ויועדו שם: ותקור'אדינו

שר צבא הקיסר בקרי'מונה ואלפי' וחמש מאות איש

אשכנזים ואלף איטלקיים עמו בעת ההיא :

עודם

באמרה: ומא'רקיו שלו'צי ופיד'ריקו

גונז'אנה מבוזולו באו שמח מצרפת

ביד חזקה והיו לאחדים דיחנו שם: ויסעו משם וילכו

לקרי'מונה ויקראו אליה לשלום ולא אבו שמוע :

ויצורו האשכנזים אשר בתוכה על המצודה: ויעשו
 אנשי המצודה חפירות סביב וישימו בתוכן משמר:
 והי באישון לילה ויבאו האשכנזי אל קרבנה שפי
 ויכו בשומרים מכה רבה: והנשאים ברחו לנפשם:
 ויועדו שרי צבאו הברית והדוכוס פראנצ'ישקו עבר
 קאשאן: ויחן על העיר עם צבאות ויניציאני סביב:
 ויקרא איה לשלום ויקשו את עורפם ולא אבו שמוע
 וישימו ארבעים אילים המנגחים סביב ויכו חומותיה
 ותבקע הארץ לקולם: ובמרם יכיר איש את רעהו
 הכו חומותיה שנית ותרעש הארץ: וישלח אליהם
 קוראדינו לאמר כרתו לנו ברית: והסגרתו עיר
 ומלוואה: ויכרתו להם ברית וילכו לדרךם: ויבא
 הדוכוס אל המצודה ויתן בתוכה משמר בעת ההיא
 ויסעו צבאות ויניציאני מקרימונה וילכו אל טורמילו
 כי שם צבאות בעלי הברית בעת ההיא:

1526 ובששה עשר יום לחדש אנוסטו בשנת ששה

ועשרים וחמש מאות ואף באו שבעת
 עשר ספינות המלך פראנצ'ישקו וילכדו את סאוונה
 ויתחברו עם ארבע עשרה ספינות ויניציאני ושש
 ספינות האפיפיאורי: ויצורו על ג'נובה ותהי סוגרת
 ומסוגר אין וצא ואי בא דרך הים ותדל ג'נובה מאד
 ושלשים אף אשכנזי שלח הקיסר לאיטליא
 בעזר דוכוס בורטון משנתו ומאתים

סוסים

חלק שני קעו

סוסים וניאורג'נאו פראנקישפיר בראשם : ויראו
בעלי ויניצ'אה וישימו בעריהם משמר : ואנשי
האפיפיאור הלכו אל פארמ'ה בעת ההיא וישבו שם
וחיל מארק'זי ש'אלוצי נשארו על נהר אר'ה ורוכוס
אורב'נו והשר' אשר ברגליו עברו את הנחר : וילכו
לקראת האשכנזים בנבול מאנט'ואה וילחמו אתם
ב'ורנו פורט'ימן בקר עד ערב * וילכו לגוביר'נו
ליתן להם רוכוס פיר'אר'ה צידה * ואילים המננחים
ויחנו שם : וישכימו בבקור וישבו לקראתם * ויורו
המורי ויכו את יוא'נין דמיר'יצי על שוק הימ' ויוליכוהו
למנט'ואה וימות שם : ויסונו בעלי חכרית אחור *
והאשכנזים עברו באוסט'יאה הנחר פ'וא : וילכו
לפי'אר'ינצולה * ויחנו בנבולי פארמ'ה בעת ההיא :
בשנה היא בחדש יוני'או נקהלו הקולוניסי
ובראשם חשבן קולונה וד'ון או'נו
מונק'ארה וילכו אל עריהם ויאספו גם חיל גם פרשי'
להלחם באפיפיאור * וירא קלימינטי ויאסוף גם
הוא כששת אלפי איש והקונט'י אנוויל'אר'ה
אורט'ינו בראשם ויביאם העירה רומ'ה וישבו שם
כחדש ימים * וידבר וויספיטי'אנו קולונה על לב
האפיפיאור בערמה לאמר * כל בית קולונה וד'ון
או'נו מונק'ארה איך אדוננו לעבדים : ועתה אתירא
מחאנשים אשר ברגלנו כי לערי המלכות נשלחם

חי נפשך אדני : ויאמר קלימנימי גם אני אשלח את
 אנשי המלחמה האלה : כי יהיה הרבר הזה : ויצא
 מעם פניו וישלחם אל ערי המלכו : ויאמן קלימנימי
 וישלח גם הוא את אנשיו וישבו איש לביתו :
 ויאמרו הקולונישי זה ערתי לשחוק ויחפזו ויבואו
 בשערי רומה בבוקר בבוקר : ויבואו העירה : וילכו
 אל הבירה אשר קלימנימי שם ויתנוה לשלל :
 ויברח קלימנימי א מצודת האנט אנגילו ויסגר שם :
 וידבר עם אונו מונקארה ויאמר להעביר את אנשי
 החיל אשר לו בלונבארדיה ויעלו מעליו והמלחמת
 שקטה : וירא קלימנימי כי היתה הרודה ויאסוף
 אנשי חיל שנית וישלחם בערי הקולוניסי וישלחם
 באש וישחיתו כל חלקה טובה : ויאספו גם הם
 אנשי חיל וילכו בערי הבמה ויבזו ביזה רבה : ותתי
 המלחמה חזקה ביניהם בעת ההיא :

בימים ההם יצאו צבאות הקיסר אשר עם דוכוס
 בורבון מפאזויאה : וילכו לפלאסינצי ולא
 יכלו לה : וילכו לבורגו בעל דונן ויתנוהו לשלל :
 ויתחברו עם האשכנזים אשר ברגלי גיאורניאו
 פראנקשפיר : וילכו לבולוניא ולא יכלו לה כי
 מארקיו שאלוצי ובעלי חברי היו בתוכ בעת ההיא :
 ויעבור חיל בורבון ויתן להם את פלורניצי
 לשלל : וילכו למנדל האנטו פיטרו
 ולבאניא

319

חלק שני קעז

ולבֹּאֵי קְאוּאֵלּוּ וּלְקוֹדְוֵי וְלִלְהָ וּלְבְרִיּוֹנֵי לְהָ
 וּיְתָנּוּם לְשִׁלְלִי וְאֵת מִלְדוֹלָה שֶׁרְפוּ בְּאֵשׁ וְלֹא
 הָיָה מִיָּדָם מוֹשִׁיעַ : בְּיָמִים הָאֵלֶּם הִלְכּוּ צְבָאוֹת
 קְלִימֵינְטִי בְּעֵרֵי הַקּוֹלוֹנִיסִי וּלְכָדוּם וּיְבוּזוּ בְּיֹזֵה רַבָּה :
 וְיִלְךְ הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר בְּנֶאֱפֹלִי וְיִתְנַפֵּל לִפְנֵי רַגְלֵי
 בְּעֵרְמָה שְׁנִית לֵאמֹר : שְׁלֹם הַקִּיסָר אֲתָךְ וְעַם שֶׁאֵר
 מִלְכֵי הָעֵרְלִים כִּינְכֶסֶף לְתֶלְחָם כְּשׁוֹנְאֵי דְתִינּוּ
 וְעַתָּה אֲדַנְנוּ הַסֵּר מֵעֵרֵי הַמִּלְכֵי רַק אֵת הַמּוֹת הַזֶּה :
 וַיֵּאמְרוּ לְדַבְּרוּ וַיִּשְׁלַח לְקִרְבָּא אֶרֶץ שְׂרֵי צְבָאוֹתָיו
 וַיִּשְׁבּוּ רִינְצוֹ אֹרְדִיסִינּוּ וְאוֹרְאַצִּינּוּ בְּאִיּוֹן רוֹמָאֵתָה :
 וְתִשְׁקוּט הָאֶרֶץ :
 וְאַל בְּעֵלֵי פְלוֹרִינְצִיאָה כְּתֹב קְלִימֵינְטִי לֵאמֹר
 שְׁלֹם הַקִּיסָר אֲתָנוּ וְעַתָּה הִלּוּ לְמִשְׁנֵי אֲשֶׁר
 לֹו מֵאֲתִים אֵלַי דּוֹקְאֵי וַיְהִיו בְּעֹזְרָתוֹ כְּאֲשֶׁר תִּשְׁבּוּ
 יִרְכֶם כִּי אֲחִי הוּא : וְיִלְךְ הַמִּשְׁנָה אֶל פְּלוֹרִינְצִיאָה :
 וַיַּעֲשׂוּ כִכֵּל אֲשֶׁר כְּתֹב וַיִּטְמַעְלִיהֶם וְיִלְךְ לְדִרְכּוֹ :
 וְחִיל בּוֹרְטוֹן הִלְכּוּ לְמַסְעֵיהֶם וַיַּעֲבְרוּ הַהָרִים
 וְתִקְצַר נֶפֶשׁ הָעַם בְּדֶרֶךְ וַיִּלְכּוּ לְאֵרִיצוֹ
 אֲשֶׁר בְּמוֹשְׁקָאֵת וַיַּחֲנוּ שָׁם : וַיִּפְגְּעוּ בְּחִיל הַמִּשְׁנָה
 הַבָּאִים מִרוֹמָאָה וַיִּכְבְּדוּהָ מְאֹד וַיִּצִיל הִיתּוּ מִשַּׁחַת :
 כִּי קָמוּ עֲלֵיוּ אֲנָשִׁים וַיִּצִילָהוּ בּוֹרְטוֹן מִיָּדָם בְּעַת
 הַהִיא : וַיּוֹעֲדוּ חֲדָיו וְיִלְךְ הַמִּשְׁנָה בְּגִבּוֹלֵי סִיאֵינְתָה
 וַיִּשְׁבּוּ שָׁם יָמִים אַחְדָּים :

2527
752

ועשרים ושתים ספינות גדולות באו
 מיצון ושלש מאות ספינות קטנות
 ויכינו אנשי גִּיבּוֹה אונות ללכת לקראתם
 והיו היום ותבאנה על גִּיבּוֹה בהיות ספינות בעלי הברית
 עליה ויצאת אליהם אנדרִיָּאָה די אורִיָּאָה עם שש
 ספינותיו וישפך אליהן סוללות ותרד אחת מהן
 במאולות כמו אבן והנשארות ברחולמו כי נבהלו
 : והרעב כבד בגִּיבּוֹה בעת ההיא :
 ובשנה ועשרים יום לחדש אפרִיל בשנת
 שבע ועשרים וחמש מאות ואלף :
 קמו יושבי פלורִינציאה כל העם מקצה : וילכדו את
 חבירה ויפרקו את עול המידִיָּצו מעליהם :
 וישובו קרוב איהם מאר : וישבו איפולִיִּמו די מידִיָּצו
 וחשמן קורטִינָה מראות שרי צבאות הברית החונים
 במגרשי העיר סביב : וילכו אל חבירה וישבעו
 לכלתִי שלוח ידם במורדים ויתנו חבירה בידם :
 ולא אבה בורִבון ללכת שמה מפני חיל בעלי הברית
 הקרובים אליו : ויסע מה וארִגִּיאן וילך בארבעה
 ימים בשער רומָה : ולא ידע כי הפאים שם :
 וילכו שרי צבאות הברית אחריו בדרך אחרת
 ולא להועיל : ובורִבון עבר לפניו :
 וחקן על העיר סביב : ויערוך מחנהו בכיל וידיִר
 וידבר על לב אנשי המלחמה : ויאמר אליהם הגר

i 527

חלק שני קעה

הונד לי שאמות בהלחמי על עיר רבתי עם יומי יודע
 אם לעת כזאת הנעתי הנה : ויהי מה האלדים המוב
 בעיניו יעשה כי אם הנוף ירד לעפר הנפש תשוב אל
 האלדים אשר נתנה : וממנה ישאר שם עולם אשר
 לא יכרת : וילינו שם בלילה ההוא : ותרד שינתו
 מעיניו כל הלילה עד נכון היום : וילך לראות
 צבאותיו כי לבו כלב הארי :

ויהי ביום ראשון של שבועות רפ"ז לפק הוא היום
 הששי לחדש מאיו שנת שב"ע ושמיני וחמש
 מאות ואלף : ויקרב כורבון העירה לבוש שריון
 קשקשים לראות החומות : ויורו המורים ויכוחו
 בצדו ויפול ארצה : ויצו את עבדיו לאמר חסירוני
 מן המסילה והשליכו בגד עלי פן ירד לב הבא עלי
 ועמד : ויעשולו עבדיו כאשר צום וימות : וכאשר
 הוסר מהמסילה עבר כל עם הצבא ויקרבו העירה
 וילחמו אליה בחזקה : ויהי חושך ענן וערפל בערת
 ההיא וילחמו האנשים אשר בתוכה וימלאו את ידם
 ותרעש הארץ לקול האילים המננחים : ויצעקו
 שרי צבאות הקיסר וידברו על לב אנשי המלחמה
 וילחמו סביב לה וישמע למרחוק אנקת בני תמותה
 וימות עם רב בעת ההיא : ויתקעו בחצוצתו ובתופים
 ותבקע הארץ לקולם : ויפילו החומות ויבואו
 האשכנזים העירה : ויפלו שרים רבים נכבדי ארץ

בעת ההיא • ויבואו גם הספרדים ויצעקו בקול גדול
חרב חרב : וינוסו הרומיים מפניהם ויפלו בחוצות
וירמסום בסופי יומותו : וירימו שלשלאות המצודה
בעת ההיא : וימות שם עם רב : ויתקבצו אנשים
מלומדי מלחמה בפונטו סיסטו לשמור פן יעברו
הספרדים • והנם כמאתים איש רוכבים בסוסים :
ויכו בספרדים : ויפלו מהם רבים ארצה • ותשומם
העיר זמונמי יורד'אנו וקצת מונמי פיאורי שלחו באש
והעיר רומה נבוכה : וינוסו שנים חשמנים ורינצו
אורטינו ואוראציאו אל המצודה • ויתן קלימנטו
את רינצו בראש העם וישימו שומרים סביב :
ותנתן ~~ל~~ רומה לשלל ונשטו הבתים והנשים
נשכבו ותצא העיר בגולה : ורוב
~~ה~~ נכרתו מן העיר : ואת ~~ה~~ ענו עשו
דדי בתוליהן : ואת כל אשר להם בזוו : ויתנו
את הבירה אשר לאפיפיאור ואת כל ~~ה~~
לשלל ויציאו מהן כלי כסף וכלי זהב ~~ו~~
לרוב : ואת ~~ה~~ השליכו במיט חוצות :
וילכו ברחובות קריה ~~ה~~
בעיני האשכנזים הלומראני החם
ותרל רומה מאד : ויאור ~~ה~~
גם : היהודים שהיו שם נתנו לשלל יומותו גם

חלק שני תתקכ"ג קעט

ויהי מהם כמנפה התיא ותעל שועתם השמימה :
 וירא קלימנטו כי אין מושיע לו ויולא לדבר
 אל משנה הקיסר ויבא העירה : וישבעו
 לבלתי הרע איש להענה בימים ההם : ולא אבו
 הספרדי לשלוח את המשנה : וידבר עמו קאמינארו
 וישא מאתו חמש מאות אף מנינים ואת כל
 ואנשי החיל אשר אתו שם : ויאמר קלימנטו
 אדברה באזניהם ואשובה וילך מאתו : וידבר באזני
 האנשים ההם ויאמרו נמותה הפעם : וביד הפוחזים
 האלה לא נפול : וישבחו ויהי
 אז נרדה פלורנציא ויבקשו לשלוח יד במיריצי
 כיסר צל האפיפיאור מעליהם : ויאמרו
 לאיפוליסו ולחשמן קורטונה עיניכם הרואות כי
 כלתה הרעה ועתה פרקו עולכם מעל יושבי הארץ
 ושובו איש לביתו : ויעשו כן ויכרתו עמחם ברוח
 ויאמרו להשיב את המצודות בעת ההיא : וילכו
 המיריצי לפניה ולא אבו לתת את המצודות וישמו
 בתוכן משמר : וינסו ללוקה באישון הלילה
 וישבו שם ימים אחדים : ותשוב פלורנציא
 כבראשונה וישמו וועציה כבתחלה ויתנו השומרה
 את המצודות בידם בכסף מלא וילכו לדרכם :
 וידבר קלימנטו אל הקאמינארו ויאמר לתת
 לספרדים ולאשכנזים ארבע מאות

אלף מנינים ושנים עשר איש מהקרובים איו לערבון
 וישבע לשבת באחת מהערים אשר ירצה הקיסר
 ויעשו כן : ויבואו הספרדים אל המצודה וישימו
 דגליהם על החומות : ואנשי החיל הנשארים יצאו
 ומתוך העיר תהיא השוממה וילכו לדרכם : ורבים
 מהספרדים ההם השבים אל ארצם מלאים כל טוב
 לקח אנדר'יאה דאוריה בלב ימיזיקח מהם הון רב :
 ותהי מגפה גדולה ברומה וסביבותיה : ובכל
 הטוסקאנה : ובפלור'ינציאה וסביבותיה

מתו חמשים אלף נפש אדם במגפה ההיא :

בימים ההם הלך אלפונסו דוכוס פירארת

ביר חזקה ויחן על מוד'ינה וילכדה

וגם לר'יזו הלך ויתנו העיר בידו ותהינה לו למס

עובר עד היום :

וירא פראנצ'סקו מלך צרפת כי מת בור'בון

ויכבד את לבו מאד : ויכרות ברית עם

בעלי ויניציאה ועם מלך אינג'לטירה ועם פרנצ'ישקו

שפור'צה : כי חרה אפם על הנעשה ברומה : ויאמרו

הבה נתחכמה לו : וישלח חיל גדול לאיטאליאה

בשנה ההיא ולוט'ריק על הצבא בימים ההם :

ויבואו אל הבוסקו אשר בפראסקיא וכאף אשכנזים

בתוכה בעת ההיא : ויצורו עליה וישפכו אליה

סוללות יומם ולילה וילכדה והאשכנזים שולחו

חופשים

חלק שני קפ

חופשים : רק כלי מלחמתם בזו : ויתנו העיר לשלל
וישרפוה באש ותצא ממנה כל הדבר בעת ההיא :
וילכו לאליסנדרוא ויצורו גם עליה ולכרות
ויתנוה לפראנצסקו ספורצה הדוכס
וילכו לדרכם :

והרעב ככר בנינובה בשנה ההיא : כי צרו
עליה ספינות בעלי הברירה ותמכר
סאה סולת בנינובה וסביבותיה שמנה מנינים זחב
וימותו מחס ברעב : וישלחו ארבעה אוניות לשמור
ההולכים לשבור בה : וירדפו אחריהן בקורסיקה
ויחפרו האנשים א חיבשה וינוסו : ושתיים מהאוניות
שולחו באש : ואנדריאה די אוריאה שר צבא המלך
בעת ההיא : וישלח אנטוניאו אדורנו הדוכס
לפורטו פין אנשי חיל ויחזקוהו וישבו שם : ותלכנה
שמה ספינות המלך : וישלח דוכס בנינובה גם הוא
את אנושמינו שפינולה שר צבאו שם : ויערכו שם
מלחמה : וינפנו הצרפתי מפניהם : והקונטי פיליפינו
די אוריאה נתפש חי ויביאוהו העירה :

וילכו הצרפתים בנבולי בנינובה : וישלח
הדוכס ויבא את אנושמינו וארת
אנשיו העירה ולא נשאר בפורטו פין מחס איש וימס
לבב אנשי הספינות שנשארו שם ויהיו למים :
וילך עליהן אנדריאה די אוריאה כדוב שכול :

וינוסו שבע המשומטות מפניו ורוח עברה ותשיבם
 אחור : ויצעקו השבויים בקול גדול ולא שמעו
 קול כונש : ויעלו אל היבשה וינוסו : והאוניות
 המשומטו נשארו בשחיתותם : וגם הספינו הגדולות
 אשר בפורטו פִּן נתנו לשלל בעת ההיא .

ויראו אנטוניאמו הרוכס ויושבי העיר כי כלתה
 אליהם הרעה : וישלחו אל לוטרק לאמר
 כרות עמנו ברית ונעבדך ויאמר לעשות ככל אשר
 שאלו רק סאזונה לא אכה להשיב אליהם : וישבו
 האנשים ולא אבו לתת העיר אליו עוד : והח
 וילך ציור פראנוסו נינוכאתה ושלש מאות איש
 עמו : וישאל את העיר בשם המלך : ולא
 השיבו אליו דבר וציטאר הקריב וישב בהאנטו
 פידרו ארינה : ויבקשו לתופשו בערמה בעת ההיא
 ויצאו אליו אנוסטיו ספינולה : והמארטינינו
 באישון לילה : ויקחו אחד מאנשיו . ויגיד להם כל
 אשר שאלו כי ירא לנפשו : וילכו ויתפשו את
 בוראטינו שר הצבאות ואת אנשיו : הבוקד אור וירדו
 בתחתית ההר : ויחצו את העם לשני ראשים : וילכו
 חצים בררך המלך . וחצים ירדו על שפת הים :
 דאמרו לא ימלט מדינו איש . וכשאול נבלעס חיים :
 ויתחזק ציטאר בספינ גדולה : אשר הית שם ביבשת
 ויפול עליהם וינגפו מפניו וינוסו : ואנוסטיו
 איספינולה

חלק שני קפא

איספיקולה והמרמוןנו נתפשו חיל וציאור פראנוסו
הקריב ויצאו לקראתו הספרדי וינפוגם הם וינסו:
ויסגרו דלתות העיר וימס לב האדורניויהי למים:
ויאמרו לתרת העיר בשם המלך וישלחו לו ארת
הקונטי פיליפינו התפוש ויביאם העירת:
וירכב אנטינאו הדוכוס וילך א המצודה והקונטי
פיליפינו הולך עמו לשלחו: וישלח ארת
הקונטי פיליפינו העירה: ולא לקח מאיש מאומה
בעת ההיא רק הכירה לברה היתה לשלל:
ויהי לימים עוד ששה ויבא מיאדורו טריאולציאו
בשם המלך ויהי להם להועת: ותחי גינובה
למלך שנה תמימת: ולתקופת השנה מרדו כי בני
זנונים חמה: ולציסאר פראנושו נתנו יושבי העיר
מתנות ושכר האנשים אשר ברגליו וישוב לדרכו:
וישלח המלך לאנדריאה דאוריאה בהרש
אנוסמו את רביד הוחכ ויקבלתו

8521

ויעש לכל מאהביו משתח:
וילך רינצו מצירי באוניות צרפת אל
סארדיניאה האי אשר לקיסר וילכרו
את סאטארו: ויאכלו אנשי המלחמה מטוב הארץ
השמנה תחית לצבות בטן ותחי בהם המנפה
וימות עם רב:
וילך לוטריק שר צבא המלך לביאה גראסו

ויאמרו

ויסוב ויעבור וילך לפאֹוויאה ויחן עליו סבוב :
 ולורובֹקו בילֹ זיווכו בתוכה בשם הקיסר בעת ההיא
 וישא לומֹריק מבעלי ויניצֹאה אנשי חיל ואת האילים
 המננחים : ויעשו ככל אשר שאל ויכו חומותיה
 סביב ותרעש הארץ לקולם : ופילוס ארצה ויערכו
 אליה מלחמה ויבואו העירה ביד הזקה ויפלו רבים
 ארצה : ויתנוה לשלל וחנושים נשכרו ותלכנה שבי
 לפני צר : ותצא מפאֹוויאה כל הדרה בעת ההיא :
 ובתים רבים שולחו באיש וישחיתו כל חלקה טובה :
 אז נתן אודֹיט די פֹוייס הוא לומֹריק את נקמת חמלך
 בפאֹוויאה אשר נפל שמה ביד אויב : ותחי גם היא
 למשיסה ולא היה לה מושיע ותעל שועתם השמיב
 ויתנוה ביד הדוכוס פראנצישקו אישפורֹצה כי כן
 התנו ביניהם : רק מילאן לבדה נשארה ביד הקיסר
 ואנמוניאו די ליווא לרועה בתוכה בעת ההיא :
 וישא לומֹריק רגליו בחדש פיברארו בשנת
 שמנת ועשרים וחמש מאות ואלף וילך
 אל מלכורת נאפולי ויעבור את הנהר מרוֹנמו
 ותפשענה אקווילֹה ובנותיה בקיסר בעת ההיא :
 ושרי הקיסר אחר נזורו עם האשכנזים יתר הפליטה
 הבאים מרוֹמה וילכו ללוצֹירה ויחי מספרם ארבע
 עשר אלף : ולומֹריק וצבאות בעלי הברית הגיעו
 למרוֹויה וילחמו שם : ויסקנו צבאות הקיסר ממרוֹויה

1528

באישון

חלק שני קפב

באישון הלילה : ויבואו לנאפוליות החזקו שם :
ולוטריק הלך למילפיו ולחמו אליה וילכדה : זיכר
יושביה לפי חרב בעת ההיא : והפרינצפו ברחא
המצודה : ויהי לימים ויצא אל הצרפתים ויכרתו לו
ברית ויעבוד את המלך עד יום מותו :
זילכו לוטריק וכל אנפיו לנאפוליו ויהי מספרם
ששים אלף . ויצורו עליה ימים רבים :
ויחזקו צבאות הקיסר את נאפוליו יומם ולילה :
והפרינצפיו מאוראנני בראשם בעת החיא : ותהי
המלחמה חזקה עליהם ורבים נאספו אל המצודה
כי נפל פחד הצרפתים עליהם : ויאכלו אנשי הצבא
את חלב הארץ : וידחצו רגלי סוסיהם בין בימים
ההם : ולא נודע שבע הארץ ההיא אחרי כן מפני
הרעב כי כבר הוא מאד : ויתום היין בבית האשכנז
ולשאר אנשי הצבא היה יין במושבותם : וילונו
האשכנזים לאמר מה נשתה : ויבקשו שרי הצבא
ויתנו להם מאשר מצאו ויסירו תלונותם : וילונו עוד
ויתנו אל בית אל ארקון אשר על הצבא לשלל
וחמשה עשר מעבדיו הכו לפי חרב : ויברח אל ארקון
בעד החלון והעיר נבוכה : ויראו שרי הצבא וידברו
על לבם : ויתנו להם כסף וחמתם שככה : והספרדים
והאיטלקיים נטו שכמם לסבול : וחרעב כבוד
בארץ : ויצאו דרך שנים ימים : ויבאו מכל אשר

22

נמצאו וישבו את נפשם : ויצאו עוד ויקחו את כל
 אשר להגמון מילפני ולסוחרים הבאים אל המחנה
 וישבו העירה : ויצאו עוד דרך יום וילכו לאוילינו
 וימצאו את התגמון וארז אנשיו אוכלים ושותים
 ויתפשו חיים : ואת כל אשר בעיר בזזו : ויעשו
 סולמות וילכו לפוזרואל : ויפלו מהם כמאתי איש
 ושני שרי צבאותם : וישבו הנשואים בחרפה :

ושתי : אונות חמלך באו אל שפת הים ויצאו
 חביות קמנות מלאות כסף לתת לאנשי
 הצבא : ולא נודע חבא אל קרבנה : ויצאו הספרדים
 וילחמו אתם ותתי צעקה גדולה בעיר : והאפלקים
 לא ידעו מאומה : וימות עם הרב : ויחלק עליהם
 לילה וישבו הנשואים העיר : ולא היתה קרית
 אשר שגבה מחצרפתים מכל חבל המלכות ההוא :

בלתו נאפולי לבדה וקצת הערים הבצורות נשארו
 ביד הקיסר בעת ההוא : על נאפולי הלכו אונות וינציאנו ואונות
 חמלך ושבע אונות אשר לאנדריא את דוריא
 שר צבאו לבלתי תת אליה יוצא ובא : והי מספרם
 ארבעים ושתיים : ויצורו עליה ממזרח וממערב ולא
 היה שלום ליוצא ולבא בעת ההוא :

ויצאו נערי החיליים בחדש החמישי לשלול
 שלל : ומתאשכנזו הלכו אתם לשלחם

ויפוצו

חלק שני קפג

ויפוצו בכרמים לאכול ולא נמצאו שנים יחד: ויפלו עליהם הצרפתים פתאום: ויכו מהם לפי חרב מאה איש: וינסו הנשארם מפניהם: והנערים שבו העירה מבוחלים ורחופים ויצעקו: ויצאו לעזרתם: דימות עם רב ביום ההוא: ועשרה מהצרפתי נתפשו חיים ובחמשה ועשרים יום לחדש החמישי הוא חדש יוליאו באו כל ספינות בעלי הברית: ותקרבנה אל המצודה: וידו אנשי המצודה אכן בס וגם הם מלאו את ידם: ויהי כבוא השמשות שובנה אל מקומם הראשון: ויעשו כן שנית ולא נתנו להביא צידה והרעב כבר:

ויאמר דון אוגו המשנה עד מתי תהיינה לנו האוניות ההנה למוקש: וירק ארצת תניכיו שבע מאות איש ויורידם הימה בשש האוניות המשוטטות: ושתי פושטי וספינות אחרות: וירד גם הוא ומארקיו וואשטו ואשקאניאו קולונה ושרים רבים ונכבדים עמהם: וילכו לקראתם: וידבר על לב אנשיו לאמר ננתקה ארצת מוסרותימו ונשלח הספרדים האסורים אתם חופשים: יצא שמענו בכל הארץ: ואנדריאה דוריאה בנינובה בעת ההיא: וישמע הקונטי פיליפין אשר על שבע ספינו אנדריאה דיאוריאה את שמע דון אוגו וישאל מלוטיק שלש מאות איש שופכי סוללות ויביאם אליו: ויהי כבואם אל

אל הספינות ויראו הצופים את ספינות המשנה.
 ויאמר הקונטי אל אנשיו חזק ונתחזק בעד עמינו.
 ובעד אנדריאח ראוריאח ארננו. למה ישכל משבע
 ספינות יום אחד. וישב פיליפינו תחת ההר אשר
 אצל שאלירנו על משמרתו בעת ההיא. ויהי לפנות
 ערב ויאמר דון אונו אנוסה מפניהם ויצאו אלינו
 ונשוכה עליהם ונראה מה יהיו הלומותם ויעשו כן.
 וישלח פיליפינו שלשה מספינותיו החוצה. ויאמר
 אליהם התיצבו וראו את ישועת יי והיה בחלחמם
 עמנו תפלו עליהם פתאום ויי אתנו כל תראום. וגם
 מהתנרמים האסורים אותו הוציא ממסגר ויתן לחם
 כלים משחיתים ויהיו בעזרתו ביום ההוא.

ותפול

עליהם ספינת דון אונו בראשונה
 בחצוצרו וקול שופר ויהרד כל העם
 מאד. ויאמר המארקיזתנו אש באילים ראשונה
 ולא אכה דון אונו. ויתן פיליפינו ראשונה וימתו
 כארבעים איש אנשי חיל הרודים בעם. והספינה
 חשבה להשבר. ויצו דון אונו ויתנו אש. ולא עשו
 מאומה כי ישבו אנשי פיליפינו בשפל האוניה עד
 עבור הזעם. ותקרבנה אשה אל אחותת. ויערכו
 שם מלחמה אשר לאנהיתח כמוה וישמע קולם
 למרחוק ותדעש הים והיבשה לקול בני תמותה.
 ותבאנה השלשה אשר שלח פיליפינו החוצה

כאשר

חלק שני קפר

כאשר יראה הנשר על האוניה אשר דון אונג
והשרים עליה: ויתנו אש באילים ויפילו התורן ארצה
וימותו כל הנמצאים תחתיו והאוניה נבוכה: ויכו את
דון אונג בזרוע ובשוק ויפול בתחתית האוניה ויפלו
רבים עליו אשר חכו הסוללות בהלחמם וירמסוהו
זמות: ויפול הדגל וילכדוהו אנשי האוניה אשר
פיליפין עליה: וילחמו התונרמים כאריות בערת
החיה: ותחי המלחמה חזקה ביניהם ארבעה שעות
וימות עם רב: ותנח עליהם הרוחות וקרבנה האוניות
אשה אל אחותה: ויקחו התונרמים אחת מהאוניות
אשר לקחו הספרדים מהם בראשונה ושאר אוניות
פיליפין לקחו עוד שתיים מספינותיו אשר לקחו
הספרדים בחרבם במרס בא עליהם השלשה אשר
שלח פיליפין החוצה: ושתיים מאוניות דון אונג
טובעו ביס סוף: ושתיים ברחו לנפשם בראותם כי
כלתה אליהם הרעה: ושתיים נלכדו בשחיתות
פיליפין: ויתר האוניות אשר אתם נפוצו אחת הנה
ואחרת הנה וינסו לנפשם: והמארקוז דיל ואסטו
ואסקאניאו קולונה ושרים רבים ונכבדים אשר אתם
נתפשו חיים: וישמחו הצרפתים מאד ופני שרי
הקיסר קבצו פרוד בעת ההיא:
וידבר אל ארקון על לב צבאותיו וינהלם
בלחם ימים רבים במתק לשונו

והרעב כבד בעיר: רק מהצרפתים באו העיר
 בימים ההם וישלחו לשרי מנחה: וגם נציבי ויניציאני
 שלחו דבר יום ביומו אֶל החשמנים אשר נתנו לקיסר
 ברומי לעירבון די מחיתם פן ימותו ברעב:
וישאל לוֹטְרִיק שר צבא המלך את התפוסים
 ולמה רצה פִּילִיפִינוּ להסגורם אליו
 וביאם גִּינוּבֵאתָה אֶל אֲרוֹנוֹ ויחר למלך מאד:
ויחרוש המלך על אנדריאָה דוריאָה רעה
 וידע אִיֹּהֵד דבר וישב על משמרתו
 וידברו מארקיוֹ ואטמוֹ והשרים אשר אתו על לב
 אנדריאָה דוריאָה ויפתוהו ויכלו לוֹ לבוא לשרת
 את הקיסר אֲרוֹנוֹחִים: וישב במגדל לִיהִיֶסוּ עַד תּוֹם
 ימי הברית אשר כרת עִם הַמֶּלֶךְ: וישלח אל הקיסר
 ויקבלהו ויעשתו שר צבאו: ויחר לצרפתים מאד
 וידברו על לבו ולא אבה שמוע וילך מאתם בשלום
 ויתן לוֹ הַקִּיסָר אֶת דּוֹכְסוֹרַת מִילִפִי אֲשֶׁר הָעֵבֶר
 מִהַפְרִינְצִיפִי ויהיו לוֹ עַד הַיּוֹם:
עודם צרים על נאפולִי והשר קאמִילוֹ אורִסִין
 והשרים אשר אתו הלכו על מונפרדוֹניאָה
 ביה חזקה ויחנו עליה סביב: ועשרוֹ חמשה דונאֹות
 הלכו גם עליה ויכו דומותיה מצפון ומים ולא עשו
 מאומה כי התחזקו מאד: ויצילוֹת אֲוִאיֶסִיאוֹ פִּיהֶנֶס
 והאנשים אשר אתו מִידֶם וישבו אחר בחרפה:
 ויחי

חלק שני קפה

ויהי כי כר צל אנדר־יאה די אור־יאה מעליהם
 ויבואו באי מועד אל נאפולי כתמול
 שלשום ויהי לצרפתים לפוקה:
 בימים ההם לקחו אנטוניאו ליווה והחיל אשר
 אתו את פאויאה ועוד הדוכוס פרנציסקו
 כפורצה בעורמה ויתנוה לשלל ותהי לחם ימים
 מספר:

וישלח הקיסר חיל גדול מאשכנז בעזר
 אנטוניאו ליווה אשר במילאן ובעזר
 יתר אנשיו אשר נשאתו לו בנאפולי ודוכוס
 בראנטואיק בראשם: ועמהם אנטוניאומו אדורנו
 דוכוס גינובה ויצורו על לודי וישפכו אליה סוללת
 ארבעה ימים ותרעש הארץ לקולם: ויצילות
 אלישנדררו גונזאנה והשרים אשר אתו מידם וישובו
 אל ארצם: ולא נשארו מהם עם אנטוניאו ליווה
 רק כארבע־אפי איש וישובו למאריניאן וישבו שם:
 ויוסף עוד פראנצישקו המלך שלוח שרים
 רבים ונכבדים ומונשיניור האן פולו
 בראשם ועמהם חיל גדול מאד פרשים ואיש רגלי:
 וילכו עוד פלאזינציאה ויעברו את הנהר פוא וילכו
 למאריניאן: ויצאו משם שרי צבאות הקיסר וישבו
 מהם שבי וילכו מילאנה: ויסעו הצרפתים אחריהם
 ויקרבו העירה בעוד כבדת ארץ: והימים ימי בכורת

דברי הימים

חמ"ד

66

ענבים ולא קרבן אליה עור : וישם אנטוניאו מליווא
בשבו מהאנטו אנג'לו משמר :

בעת : ההיא חלך אנדר'יאה דור'יאה עם
ספינותיו לאיסק'ייה ויולך עמו
השרים אשר תפש פ'ליפינו : וילחמו דבר יום ביומו
עם אוניו בעלי ויניצי'אה ויכבדוהו שרי הקיסר מאד :
וספינות המלך אחור נזורו עד נינוכת הניעו
כי נפל פחדו עליהם : וגם אוניות
ויניצי'אה הלכו אל ארצם :

ותהי : המגפה במחנה הצרפתים עד כלה וימותו
נפוחים כנודות וגם מונש'יניור לוטר'יק שר
הצבא ומארק'יו שאלוצ'י בן אחותו מתו במגפ'ה היא
מהיום ההוא ותלאה ירדה יד הצרפתים במלכות
נאפולי מטה מטה : וילכו לאחור ולא לפנים : ויצאו
אתם אנשי הקיסר ויכום ויכתום עד אבוד הנשאים
ואת מונש'יניור די ואל'ימון הרגו בחרב : ופידרו
נאבארו החורס ורבים אשר אתו נתפשו חיים : ולא
נשארו מכל המחנה העצום ההוא כי אם כאפים איש
דיקחו מידם את סומ'ה ואת כיניוי'נטו : ואת נוצ'ירה :
ואת נול'ה : ואת קאפוא'ה וישבו תחתם : ותהי
חמלחמה חזקה ביניהם בין באר'ליטה ובין טראני
ומים אחדים : ויצוהפרינצי'פו די אוראנג'י שר צבא
הקיסר : וילכו ויחנו על מאנופולי ויכו הומותיה

ולא

45

חלק שני קפו

ולא יכלו לה: כי הצילוה רינצו אורסינו וקאמילו
אורסינו והפרינציפי ממילפי בעוצם ידם ועלו מעליה
וישובו לדרכם: והיו לימים עוד ויסגירו בעלי
דינציאחאל הקיסר: את מאנופולי: ואת מראני:
זאת בארליטה: ותחינה אליו ערי המלכות עד

היום הזה: 852

ויראו מונסיניור סאן פולו שר צבא
המלך ושרי צבאות ווינציאני אשר
אתם בלונברדיאה כי נס אנטוניאו ליווא שר צבא
הקיסר מפניהם וכי נסוג אחור מילאנו וילכו ויחנו
על האנטו אנגילו ותבא העיר במצור: וילך יואן
מינאלדו אשר על הצבא לראות אנה ישימו האילי:
וידרו המורים מעל החומה ויכוהו וימות: ויחר אפם
וישימו האילים ויכו חומותיה וילכדוה: וכל הנמצא
נדקר בחרב בעת ההיא:

ויסעו משם וילכו על פאנויאה ויצורו עליה ויכו
חומותי ותבקע הארץ לקולם וילכדוה ביד
חזקה: ותחי לשלל גם בפעם ההיא: והקונטי
להוביקו ביל זוינסו ותשרים ואנשי החיל אשר אתו
נאספו אל המצודה ותחי להם נפשם לשלל: ויראו
כי אין לאל ידם ויתנו גם את המצודה בידם: וילכו
לדרכם חופשים: 853
וישימו מונסיניור סאן פולו ובעלי הברות

אשר אתו את אניבאל פוינארדו שר צבא הדוכוס
 פראנצ'ישקו ספורצה בתוכה לשומרה בשם הדוכוס
 ארוננו בעת ההיא :
 וישב אנדריאה דוריאה שר צבא הים אשר
 לקיסר לביתו ג' ינובא'תה בשנים עשר
 יום לחדש שיטימרי : בשנת שמונה ועשרים וחמש
 מאות ואלף ושלש עשרה אונות משוטמות עמו :
 ויקח ארבעה ספינות מהמשוטמות אשר למלך כי
 שתים הניחו שמה הצרפתים בחפזם : ושתים לקח
 בחוף הים בדרך שאוונה ויהי להם לאויב ולאבן
 מכשול כל הימים :

וידבר על לב אנשי ג' ינוב'תה ותפשע ג' ינוב'תה
 למלך בעת ההיא : ותהי הנהגת העיר
 אל מיוחסיה וזקניה ויהי אנדריאה דוריא'תה לחם
 למושל :

אז נחשבו ככבי נשפי של אנטוניאמו אדורנו
 הדוכוס וישכב עם אבותיו והוא במילאן
 בעוד הצרפתים ובעלי הכרית צרים עליה : ובנים
 לא היו לו כי אם בנות ובן אשה זונה : ותהי ג' ינוב'תה
 חפשירת ברצון הקיסר רק שמו נקרא עליה ויסורו
 למשמעתו כל הימים : בימים ההם אין שר וארון
 בג' ינוב'תה כי אם עצת הזקנים ואיש תחת גופנו ישב
 בקטן כגדול נשמעו ופרה ורוב תרעניה יחדיו :

חלק שני קפז

ויהפך לבב האן פולו והשרים אשר אתו אל
ג'נובה אחרי הכותו את פאויאה ויאסור
את רכבו ואת עמו לקח עמו וישם אל המדבר פניו
ואנשי ג'נובה יסרו חוקו חומותיה מבירת ומחוז
ויאספו גם הם אנשי חיל בתוך העיר ויחפזו להקריב
את האילים חמנחים אל המצודה אשר הצרפתים
שם מרם בואו ויכו חומותיה יומם ולילה ולא זעו
מפניהם כי חזקה היא מאד :

821 וישמע סאן פולו שר צבא המלך כי נאספו
בתוכה אנשי חיל וישב הרחק חמשה
מילין ולא קרב העירה עוד : ויאמר בלבו לא אוכל
עוד לכתוב ש הגוי הגדול הזה והאנשים אשר ברנלי
מתי מספר ומזי רעב וירדו נשמים יום או יומי ומתו :
וישוב אחוד הוא וכל העם אשר אתו ללונברדיאח
1528 ביום השלישי בששה לחדש אוטוברי בשנת שמנה
ועשרים וחמש מאות ואלף ויצאו עליהם הפרזים על
ראשי החריב ועל הנבעות ויזנבו כל הנחשלים
אחריהם עד כלותם אותם : ויכו בהם בלי חמלה
ויהי לצרפתים להרפה :

אז שלחו וועצי ג'נובה את אנשי הצבא אשר אתם
באניות המשוטטות אל סאונה ויצורו עליה
כי היא לברה נשארה ביד הצרפתים בעת החיא היא
סאונה אשר מעולם היתה לשכום בעיניה : להרבות

אלוהים משרה ויפרקו את עול אנשי גִּינוּבָה מעליהם
 בעזר המלך על כן פשעו אנשי גִּינוּבָה במלך ויפנו
 אליו עורף ולא פנים : ויכו חומותיה עד רדת
 וילכדות : ואת חומותיה ומגדליה ודלתותיה לארץ
 הפילו וינצלו ארץ סאוונה וישימוה למס עובר עד
 היום : ואנשי סאוונה רעים וחטאים לוי מאד :
 וילכו הצרפתים אשר בתוכה לדרכם חופשים ביום
 החמישי בתשעה ועשרים יום לחדש אוטוברי שנת
 1528 שִׁמְנָה ועשרים וחמש מאות ואלף : וישימו אנשי
 גִּינוּבָה בתוכה משמר :

ויהי לימים עוד שבעה ויראו הצרפתי אשר
 במצודת גִּינוּבָה כי כלתה אליהם הרעה
 מאת יושבי העיר ויצאו איהם ויסגירו המצודה בידם
 ותהי להם נפשם לשלל : ויפילו אנשי גִּינוּבָה ארץ
 חומות המצודה ארצה בעת ההיא ותחי תל עולם
 עד היום הזה :

וישובו עוד הצרפתים והנם כאלפים איש
 וילכו עד שערי גִּינוּבָה כאשר ידאח
 הנשר במרם ישמע קולם : וכמעט נתפש אנדריאה
 דוריאח כי לא האמין עד בואם : ויברח בתוך העיר
 כי ביתו אצל החומה ודלתות העיר סגרו : וינצלו את
 ביתו לא השאירו עוללות בעת ההיא : עודם נלחמו
 פתח השער וספינורת הגיעו מספרד נושאות אנשי

חיל

חלק שני קפה

חיל ויהיו לחם לעינים :

וישובו הצרפתים ללונבארדיאה כי יראו

מפניהם וישבו באיסאנדריאה ונבנו

ובנותיה ימים רבים : וירדפו הספרדים אשר באו

מספרד אחריהם וישבו בבוטאיו ושאר אבאלי כל

ימי הסתיו ההוא ויהי בחדש האביב וילכו ארחות

עקלקלות מילאנה בעזראנטוניאו ליווה וישבו שם :

בימים ההם בשנת תשע ועשרים וחמש 1520

מאות ואלף נאספו עוד צבאורת

המלך והוינציאני ודוכוס פראנצישקו בתחלת קציר

שעורים : ויקומו ללכת מילאנו ויחזן סאן פולו

שר צבא המלך את העם אשר ברגליו לשתי מחנות

וילך לפניו הקונטי גווירדו ראנגון שר צבא הראשון

ויסע האנטו פולו עם האילים באחרונה : וילך

בכבודות ותסר אופן האיל הנדול והקונטי לא ידע

מאומה וישימו ריוח בין עדר ובין עדר : ויצא איהם

אנטוניאו ליווה עם אנשי הצבא אשר אתו וירדוף

אחריהם כל הלילה וישנים אצל אנדריאנו ויאמר

זה עת לשחוק כי נבהלו מפני :

ויפלו עליהם פתאום ויכוסם ויכתום ומונסניור

סאן פולו נתפשתי ויוליכוהו מילאנו

ואנשיו הוכו לפי חרב ואת כל קנינם ואת האילים

חמנחים בזוו : וישמע הקונטי גווירדו ויסר אל

פֹּאיוֹאֵה הוּא וְכָל הָעַם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְהַרְבּוֹס מֵאוֹרֵי בֵּינוֹ
 שֶׁר צָבָא בְּעָלָיו וַיִּנְצִיֵּא אֶה הַלֵּךְ לְקֶאֱסָאן וַיִּתְחַזְּקוּ שָׁם׃
 וְלִמְאֲרָקִיז וְשֵׁם שְׁלֹשָׁה אַחִים שֶׁם הָאֶהֱרִי
 וַיֵּאן לְוֹאִיז וְשֵׁם חֲשָׁנִי פְּרָאֲנִצִּישְׁקוֹ
 מוֹנֶסֶינִיֹּוֹר וְשֵׁם הַשְּׁלִישִׁי נְבִרְיָאֵל וַיִּטּוּ וַיֵּאן לְוֹאִיז
 אַחֶה הַקִּיסָר וְתֵאסְרָהוּ אִמּוֹ בַּחַיּוֹתוֹ בְּדוֹאֵיל וְתֵשֶׁם
 עָלָיו מִשְׁמֶה וַיְהִי כִשְׁמוֹעַ אֲנָשֵׁי שְׁאֵלֹוצִי כִי מֵת
 אַחִיו וַיִּרְצוּהוּ מִן חֲבוֹר וַיִּמְלִיכֻהוּ עָלֵיהֶם לְמֶלֶךְ׃
 וַיְהִי אֲךָ יֵצָא שָׁם וַיִּשֶׁם אֶת אִמּוֹ בְּכוֹר אֲשֶׁר יֵשֵׁב
 שָׁם וַיִּבְקֶשׁ הַמִּיתָה וַיִּפְדּוּ הָעַם אֶת אִמּוֹ וַתִּשׁוּב אֶל עָרֵי
 הַנְּאִשְׁקוֹנִיָּא וְאֵל אֶרֶץ מוֹלְדֹתָהּ׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
 לְקִרְוֹא לִיֹּוֹאֵן לְוֹאִיז וְאֶהֱוִי פְּרָאֲנִצִּישְׁקוֹ שֶׁר צָבָא
 הַמֶּלֶךְ בְּאַסְמֵי בַיָּמִים הָהֵם׃ וַיֵּלֶךְ וַיֵּאן לְוֹאִיז צִרְפַּתָּה
 לְבַטָּח וַיֵּאסְרָהוּ הַמֶּלֶךְ וַיִּשֶׁם עָלָיו מִשְׁמֶה וְאֶרְוַחְתּוֹ
 אֶרְוַחַת תְּמִיד נִתְּנָה לוֹ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ׃
 וַיֵּלֶךְ פְּרָאֲנִצִּישְׁקוֹ אַחִיו לְשִׁלּוּצִי וַיִּסְגְּרוּ הַדְּלֵת בְּעֵדוֹ
 וְלֹא יִכְלוּ דַבְּרוּ לְשָׁלוֹם׃ וַיִּצּוּ וַיִּכּוּ חוֹנּוֹתֵיהֶם וְלֹא
 שָׁמְעוּ אֵלָיו כִּלְתֵי אִם בְּצֵאת אַחִיו הַנְּדוּל לְחַפְשֵׁי׃
 וַיֵּצֵא וַיֵּאן לְוֹאִיז חֲפּוֹמֶה לְחַפְשֵׁי וַיִּקְבְּלוּ אֲנָשֵׁי הָעִיר
 אֶת פְּרָאֲנִצִּישְׁקוֹ עָלֵיהֶם לְשֶׁר׃

וַיֵּלֶךְ אֶנְדְרִיָּאֵה דוֹרִיָּאֵה אֶל סְפָרְדַּע סְפִינּוֹתֵי
 הַמְּשׁוֹמְצוֹת לְהִשְׁתַּחֲוֹת אֶל הַקִּיסָר וְלְהַבְיֹאוֹ
 לְאַיִטָּאֵלִית׃ וַיִּכְבְּדוּהוּ הַקִּיסָר וְהַשְּׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃

חלק שני קפט

ויהי בחדש החמישי וילכו צבאורת בעלי גִּינוֹבָה
וצבאו הקיסר על נובי אשר בקצ' גִּבּוֹל גִּינוֹבָה
וארצ' תחשב: ויהי פקודיהם כששת אפי איש וכתוכה
כחמש מאות איש בשם המלך בעת ההיא: ויקרבו
אליה אילי הנחשת: וייראו אנשי העיד מאוד: ויראו
יושביה כי כלתה אליהם הרעה: ויצאו איהם לשלום
ויכרתו לחם ברית בשלשה עשר יום לחדש אב:
ותתי נובי לאנשי גִּינוֹבָה עד היום הזה: גם אנשי
מורטונה פחדו פחד ויקראו להם לשלום: וישמו
בתוכה אנשי חיל בשם הקיסר בעת ההיא:

בימים ההם אנדר'יאה דאורי'אה יושב בשער

הקיסר בבארצ'לונה אשר במלבורת

קאטאלוניה: ויאהבהו הקיסר מאד: וירד הימה עמו

באוניות עם כל שריו ועבדיו לבא לאיטאליה ועשר

אפים איש עמו: ויבאו בגבולי גִּינוֹבָה בחדש הששי

בשנת תשע ועשרים וחמש מאות ואלף: וישבו

בסאוונה ימים אחדים: ויעשו אנשי גִּינוֹבָה נשר

גדול בים חמישים אמה ארכו וחמש עשרה רחבו:

ויכסוהו בגדים לבנים ירוקים אדומים: ובראש

הנשר דמות שער גדול מצויר מעשה חושב: ויעשו

כן בשתי רחובות העיר לא נעשה כזה בגִּינוֹבָה מאז

היתה לגוי:

ובשנים עשר יום לחדש אנוסמו הגיעו גִּינוֹבָאתה

וקולות אילי חברזל והנהשת הרעישו ארץ ומלואת
 ויעל עשנם השמימה : ויכס את עין השמש ויאסף
 ננתו כל היום ההוא ותבקע הארץ לקולם . ויעל
 הקיסר קארלו בן פיליפו בן מאגסימיליאנו על הנשר
 ויקבלוהו שרי העיר וזקניה . ויכבדוהו מאד והעיר
 זינובה צהלה ושמחה . ויבאו עמו אל הבירה .
 וישב שם ימים אחדים :

ויעשו שלום הקיסר והמלך פראנציסקו ומלך
 אינגלאטירה . ומלך אונגאריאה ומלך
 פורטגאל . והאפיאור . ויכרתו ברית ביניהם :
 ביום הששי בחמשה לחדש אנושמו כרתו ברית
 השלום . וביום השבת בשמנה ועשרים יום לחדש
 אנושמו נודע הדבר . והדת נתנה בגינובה בחצוצרה
 וקול שופר . וישמח כל עם הארץ והמדינה שקטה .
 פתשגן התנאים כי נתן קארלו הקיסר את ליאונורה
 אהותו לאשה א פראנציסקו מלך צרפת ואת דוכסות
 בורגוניא למחר ומתן : והיה הבן הבכור אשר תלד
 דוכוס בורגוניא ולזרעו ולדורותיו : ואם לא תלד
 האשה בן זכר תשוב הכורגוניא אל הקיסר אחרי
 מותה ושכ לאחוזתו : והמלך פראנציסקו נתן אל
 הקיסר כל משפטי המלוכה אשר לו על דוכסות
 מילאן ועל מלכות נאפולי . וכסף וזהב לרוב אך כי
 ישיב הקיסר את שני בניו א מלכותו צרפתה : ויתר
 פרמי

חלק שני יחזק
ק צ

פרטי התנאים הלא הם כתובי על ספר דברי הימים
למלכי רומי: זה המצוי בכתב
ויבאו רבים משרי אימליאה וינובא להשתחות
לפני הקיסר וישא את פניהם ויכבדם
וידבר על לבם: וינחמו מעצבונ ידיהם ומשוממות
הארץ אשר כסו פניה הרולים תחת היותה כגן יו
מפני מחומת המלחמות אשר היו בה עד היום הזה:
זקני פלורניציאה שלחו אנשים חכמים
וידועים להתנפל לפני רגליו ולבקש
מלפניו על נפשם כי נטו אחרי המלך: ואל מנחתם
לא שעה וישלחם מלפניו בחרפה וישובו א ארצם:
אחות הקיסר צרפתה ושני בני המלך
עמה: וילכו לפאריז ויצאו המלך
והשרים לקראתם והעיר פאריז צהלה ושמחה:
ויראם המלך וישמח בלבו וירוזן לקראתם וישק
להם ויחבק להם: ויבא את אשתו האוהלה ותשא
חן וחסד לפניו וישם כתר מלכות בראשה וימליכה
על כל ערי מלכותו ויאחבה מאד: ויעש המלך
משתה גדול לכל שריו ועבדיו ארבע משתה יום
חתונתו ויתן משאת כיד המלך: וישמח כל עם
הארץ וישחקו הנערים וירוצו בסוסים לא נעשה כזה
בפאריז עד היום: ויהי
ויסע הקיסר מנינובה ביום חשני בשלשו יום

דברי הימים

לחדש אנוסמו וילך לפלאזינציא אשר בלונברדיא
 וישב שם שנים חדשים : ואת שרי צבאתיו שלח על
 פאוויאה : ויצורו עליה ימים מספר : ויסגירות וישבו
 העיר בידם ויכרתו להם ברית : ולא שת פראנציסקו
 ספורצת הדוכוס לבו גם לזאת : כי המו בעלי
 ויניציאה את לבבו כי עם קשי עורף הם ולא השלים
 : עם הקיסר : והוא בקרימונה בעת ההיא :
 שמה : שלח המלך פראנציסקו דאנגוליס את
 משנתו להשתחו ללפניו וכל טוב אדניו
 בידו : וגם רכב גם פרשים באו עמו ויכבדו
 הקיסר מאד : וידבר עם הקיסר על אודות חברות
 אשר כרתו : ויתן לו את הכסף אשר הביא כאשר
 התנו ביניהם : ומחפרשים אשר אתו הניח עם
 הקיסר : וישב אל אדניו צרפתה : ויגד לו את דברי
 הקיסר וישמה המלך מאד :
ויסע סולוימאן ללכת לתלחם בוויאינה בעם
 כבד וביד חזקה בשנה ההיא : והיו
 פקודיהם מאתים וחמשים אלף איש פרשים ואיש
 רגלי : ושמנה מאות ענלות האילים עמהם ולגמלים
 אין מספר : ויגדל מחנהו מאד : וישמע פירדיננדו את
 הקיסר וירא מאד : וישם בתוכה כעשרים אלף איש
 ומאה אילי הנחשת ראו המתומח : ושלש מאות
 קטנים : ועפר השריפת לרוב : וישרוף מגרשית
 עכיב

חלק שני ק צא

סביב ויכל בית טוב לארץ הפיל :
 ויחפזו סוליימאן ללכת בטרם הקבץ עמים רבים
 וירוצו לפניו כשלשים אף איש אשר נדבם
 לבם ללכת אתו בצע כסף לא לקחו: וילכו עד הנהר
 אינו ואלינו וישרפו הבתים ויפילו המדרגות וכל
 הנמצא הכו לפי חרב ויקחו את השבי ואת המלקוח
 וישבו אל המחנה: ויצאו אליה אנשי ויאניה ויפלו
 לפניהם חללים ארצה לרבות הסוללות: ולא יכלו
 עמוד וימות שר צבאם וישבו הנשארים העירה
 בחרפה ורבים נתפשו היים בעת ההיא: וילבשום
 התונגמו שני וישלחום העירה לדבר על לבם לאמר
 אל יסית אתכם פירדינאטרו כי לא יעצור כח לפני
 תחיל הנדול הזה: ועתה המו אזנכם: והמו שכמכם
 לסכול ארת עול סוליימאן וטוב ארצכם תאכלו:
 ואם תמאנו ומריתם חרב תאכלו כי פי יי דבר: ולא
 שמעו אנשי ויאניה ולא חשיבו אליהם דבר: ויעמדו
 על משמרתם כתמול שלשום:
 ויצר סוליימאן על אלטה בורנה: בבואו
 וילכדוהו ושלש מאות איש בואימים
 בתוכה: וילכו גם הם שבי לפני צר בעת ההיא:
 גם מחם שלה העירה לרבר על לבם: ולא אבו
 שמוע: ויבא גם הוא ויתר המחנות ולא שת לבו אל
 שאר הערי אשר אחריו כי נחפז לבא ויקרב העירה:

ותשאר גם העיר פוטניאה אחריו ובתוכה
 כשלשת אלפי איש בואימים ותהי
 לצנינים בצדי ספינותיו בעת ההיא : ויהי כבואן
 מלאות אילי הנחשת וישליכו מתן במצולות הנהר
 ומתן לקחו ותהי לתונרמים לפוקה :
 ויהי כבוא סולימאן אל המחנה ותרעש הארץ
 לקול האילים והסוללות : ויחנו בטגרשי
 העיר סביב : ותבוא ויאניה במצור בששה ועשרים
 יום לחדש שימימרי ולא וכלו העתים לעצור כת
 על החומה סביב מפני חמת המציק :
 ויתחלקו התונרמים סביב לה לחמשה ראשום
 ויתיו אוהלוהם ארבעים אף ולא היה
 שלום ליוצא ולבא דרך שלשת ימים בעת ההיא :
 כי צדו התונרמים צעדם מלכת :
 ויקריבו אליה אילי הנחשת סביב ויכו חומותיה
 לא נתנו פונה אליהם : וילחמו אליה
 דבר יום ביומו ויקרבו אל החומות : וידו אבן במ
 ויפלו רבים חללים ארצה וישבו הנשארים אחור
 בחרפה וימותו בימים ההם עם רב :
 ויהי בארבעה עשר יום לחדש אוטובר ויצו
 סולימאן וילחמו עליה סביב : ויקרבו אל החומות
 הנופלת ויצעקו בקול גדול וישפכו אליה סוללות
 וישמע קולם למרחוק : ויהי קול האילים והסוללות
 הולך

חלק שני קצב

חולד וחזק מאד ותרעש הארץ ומלואה ותעל עשנם
השמימה : גם אנשי העיר מלאו את ידם וישפכו
עליהם סוללות ויפילו מהם חללים ארצה . ויחרד
כל המהנה ויתנו עורף ויסוגו הנשאר אהור בחרפה
ויחר לסולוימאן מאד ויצו לאמר כל השב א המחנה
יפול בחרב . ועתה לכו העירה שובו לסבלותיכם :
ולא שמעו אליו מקוצר רוח ויאמרו נמותה הפעם
מחרב התונרמים . ומסוללות העיר לא נפילה :
אז ידעו התונרמים כי לא כמלחמת פרס וארם
ומצרים מלחמת אשכנז : ולא ראו כמות בלתי היום
ויעלו מעליה בחרפה וישבו אל המחנה . ויפקד עם
רב ביום ההוא :

בלילה . הוא נרדה שנת סולוימאן . ויועץ עם
חכמיו שריו וישברו את המצודות אשר
בנו . וימיתו חמוכים ותחולים אשר אנדה תקותם
וינחזו הסוסים הפסחים ויעלו מעל העיר . ויחלקו את
העם לשלשה ראשי וילכו לדרכם : המחנה הראשון
הלך דרך אסטרינוניא והשני דרך בושניה והשלישי
דרך גראנגנו . וישבו אל ארצם . ויכרות סולוימאן
עם הואיבודה ויאנים שר המראנסילואני ברית
ויושיבוהו על כנו ותשקוט הארץ :
בימים . התם אסף פירדינאנדו כמאת אף איש
אשכנזים . ובואימי ומוראבי . להלחם

דברי ה'ונים

380

בתנור וישמע כי הלך לדרכו ויתעצב פירדינאנד
וישלחם מאתו ויבא העירה ויקבלוהו אנשי ויאנת

בשמחה :

והלך הקיסר א בולוניא אשר בלונבארדיאה
בחמשה לחדש נובימרי בשנת חמשת

אלפים ומאתים ותשעים נם האפיפיאור קלימ'וני
ממיריצי הלך שמה ויקבלום שרי בולוניא בשמחה
ויכבדום מאד : וישתחו איש אל אחיו וישאלו איש
לרעתו לשלום ויתעלצו באהבים בימים ההם :

וימתיקו גם שניה סוד יחדיו וידור הקיסר א קלימ'וני
להשיבו זאת אנשי משפחתו בפלור'ינציה כבראשונ'

וישמח האפיפיאור מאוד :

וישלחו אנשים לצבא על פלור'ינציה אחי הקיסר
את עורפס ויצורו עליה ימים רבים

ויחזקו בעלי פלור'ינציה את העיר סביב ותהי לחם
הלילה למשמר והיום למלאכה ויהי מאלה טיש'טת
באיון אליהם לראש ויבאו העירה כשמנה אלף
איטאלי'קים ויתחזקו מאד : והאנשים אשר צבאו
על פלור'ינציה היו כחמשה עשר אלף ויהי הפרינ'ציפי
מאור'אנני עליהם לראש : ויתקבצו ראשונה אצל
אישפ'ילו וילחמו אליה וימות יואן דור'בינו שר
צבא הספרדים ויצילנה השר לי'און מידם בפעם

ההיא :

ויהי

חלק שני קצב

ויהי לימים ויתנו העיר בידם ויכרתו להם ברית וילכו הם וקנינם חופשים: וילחמו אנשי הקיסר על קורטונה ויתנו גם הם את העיר בידם וילכו לדרכם: גם ריצונתה בידם ולא חלו בהידים ויכרתו להם ברית:

ויקרב הפרנציפי די אוראנגי שר הצבא העירח ותבא העיר במצור: גם חיל האפיפיאור חנו בסקארפאריאה ולא היה שלום ליוצא ולבא בעת ההיא: וילחמו על פלורניציאה חמשה עשר יום דבר יום ביומו:

וישימו בעלי פלורניציאה בפראטו ופיכטוויית אנשי חיל ויחזקו הערים ההם וישבו על משמרתם ימים רבים:

וילך פראנציסקו ספורצה דוכוס מילאן להרזנפל לפני הקיסר בהיורו בכולוניא וישא את פניו וישיבתו אל כנו תראשון: ויתן אל הקיסר תשע מאות אלף דינרי זהב ולונבארדיאה שקטה: אך העריך את הארץ לתת את הזהב על פי הקיסר איש כערכו נגש את הכסף ואת הזהב את עמי הארץ לתת לקיסר ותדל לונבארדיאה מאד:

אז השלימו בעלי ויניציאה עם הקיסר והדת נתנה בוויניציאה בעת ההיא: וירא אחד

דברי הימים

382

מסריכי התונר סולוימאן כי השלימו וישוב אל
ארנונו תוגרמה ויגר לו את הנעשה באיטאליאה
ויחר לתונר מאד :

1530 ובשנת ה' אפים דין לפק היא שנת שלשים
וחמש מאות ואלף . היתה יר יי

בנינוכה להגמס ול'אכדם ויצת אש בנינוכה ותאכל
בלילה אחד עשתי עשר ספינות המשוטטו לא נודע
המבעיר ותחום כל העיר ופניהם קבצו פרוד : ליל
תמרורים הוא להם . הלילה הוא ליל יום נ' כב
פיבראו . ויחרדו השרים מאד :

ובארבעה ועשרים יום לחדש פיבראו נוערו
האפיפיאור והנמוניו שריו לב יחרו
בבולוניה אשר בלונבארדיאה ואין מחריד :

וישימו כתר הקיסרות בראש קארלו בן פיליפו בן
מאנשימיליאנו כמשפטם בכמת האן פיטרוניאו .
כאשר אותה נפשו ויכבדוהו האפיפיאור ושרי
איטאליאה וספרד ואשכנז ביום ההוא מאד : ויצאו
מחבמה שמחים וטובי לב . ויעזר הקיסר אל
האפיפיאור לרכוב . ויואל ללכת לפניו ברנל וימאן
האפיפיאור וירכב נס הוא וילכו שניה יחדו ברחוב
קריה : ולכומרים ולשרים התולכים אחריהם הבכור
כבכורתו והצעיר כצעירתו אין מספר : וילכו לפני
הקיסר מארקוז מונפיראטו ובידו שרביט הזהב .
ורוכס

חלק שני ק צד

וְדוּכּוּס אֹרְבִינוּ וְחָרְבוּ שְׁלוֹפָה בִּירוֹ וְדוּכּוּס בְּאֵבִירָה
וּבִירוֹ הַכְּדוּרֹר וְדוּכּוּס שְׁאֲבוּיָא וְיִלְכוּ אַחֲרֵיהֶם
שְׁנֵי חֲשַׁמְנִים וְעַמָּהֶם אִמְתַּחֲתוֹת מֵלֵאוֹת מִטְּבָעוֹת זֶה־ב
וּכְסָף וְיִשְׁלִיכוּם בְּעוֹבְרָם בְּשׁוֹקִים וּבְרַחֲוֹבוֹת וְיִשְׁמַח
כָּל עַם הָאָרֶץ : וְיִשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ וְיִהְיֶה בְּהַנִּיעַ
הַקִּיסָר אֶל רַחֲוֵב הָעִיר וְיִתְּנוּ אִשׁ בְּאוּלִים וְיִשְׁפְּכוּ
הַסּוּלְלוֹת וְתִבְקַע הָאָרֶץ לְקוֹלָם : וְיָבֵא הַבֵּיתָח
וְיִשְׁבְּאוּ לְכוֹל לֶחֶם וְיַעֲשׂוּ מִשְׁתֵּה גְדוֹל מְאֹד : וְאֵת
הַנּוֹתָר בְּבֶשֶׂר וּבְלֶחֶם הַשְּׁלִיכּוּ בְּעֵד הַחֲלוּנוֹת וְיִשְׁמַח
כָּל הָעָם וְיֹאמְרוּ יְחִי הַקִּיסָר לְעוֹלָם :

וְלוֹלִי רַחֲמֵי יי' כִּי לֹא תָמוּ כִּמְעַט נִתְּנוּ

הַיְהוּדִי לְשַׁלֵּל בְּיוֹם הַחֹזֵא : כִּי פָצוּ אֲנָשִׁי

הַקִּיסָר פִּיהֶם שָׂרְקוּ וַיִּחְרְקוּ שֵׁן עֲלֵיהֶם וַיִּצְלַם יי' :

וְיִשְׁבוּ הַקִּיסָר וְהָאֶפִּיפִיאוֹר בְּבֹלוֹנוֹיָא יָמִים

מִסְפָּר וְיֹאמֵר הַקִּיסָר לַעֲשׂוֹת אֵת

אֵלֶּיִם אֲנִדְרוּ דִּי מִיִּדְּיָא דוּכּוּס פְּלוּרִינָא אֵת וַיִּתְּפְּרוּ

אִישׁ מֵעַל אַחֲיוֹ : וְיִשׁוּב הָאֶפִּיפִיאוֹר לְרֹמָה וְהַקִּיסָר

הֵלֵךְ לְמֵאֲנִטּוֹאָה וְיִשְׁב שָׁם יָמִים רַבִּים :

וַיִּכְבְּדוּהוּ פִּירְדִּיקוּ גִּוְנֹזָאָה מֵאֲרִקִּי מֵאֲנִטּוֹאָה

וְיִשָּׂא חֵן בְּעֵינֵי הַקִּיסָר וַיַּעֲשֵׂהוּ דוּכּוּס

מֵאֲנִטּוֹאָה בְּעַת הַהֵיא : וַיִּתְּקַעוּ בְּחֲצוֹצְרוֹת בְּרַחֲוֹבוֹת

קָרִית וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל גְּדוֹל כַּכָּה יַעֲשֵׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר

הַקִּיסָר חֲפִץ בִּיקְרוּ וְהָעִיר מֵאֲנִטּוֹאָה צֶהֱלָה וְשִׁמְחָה :

כֹּה ב 25 ii

ויסע הקיסר ממאנמ'אה וילך לאשכנז

וישב בריגנש'בורק ימים אחדים :

וילכו שמה גם אחיו פירדינאנרו מלך אונג'אריאה .

ואחותם מרים אשר המלך הראשון אשר נטבע

בבורחו מפני התונרמים : וישתחוו לו ויקראו איש

לרעהו לשלום ויבואו האוהלה : וינחמם וידבר על

לבם ויאמר אליהם אל תיראו : וישמחו יחדיו בעת

ההיא : שמה המתיקו סוד נועדו לב יחדיו על התונר

אשר נלחם באונג'אריאה בימים ההם :

וישוב סוליימאן ביד חזקה ויצר על ויא'ינח

וישפכו אליה סוללות ותפול החומת

תחתיה ובתוכה אנשי חיל לרוב . ויהי היום ויתן

י' מורך בלב התונרמים : ויניחו חורבות החומת

כאשר היא וישבו אל ארצם :

וישלח המלך פראנצ'ישקו אחת עשר אוניות

משוטטות בדבר הקיסר ג'ינוב'אתה :

יד אנד'ריאה דוריא'ה שר צבאו : וישלחו הקיסר

לאפריקה כי פרקו אנשי אל'ג'יר בעזר בא'רכה רוס'ה

עול הקיסר מעליהם בעת ההיא : וכשלשת אלפי

איש חלכו אתו ותהיינח האוניות עשרים ותשעה :

וילכו אל צירצ'ילי והעיר עיר פרוצה :

לחוף ימים תשכון : וימצאו שמה

מתאוניות אשר לישמעאלים : ויקחו מתן תשעה

והנשארות

חלק שני קצה

והנשארות טבעו בים כי לא יכלו להוציאן החוצה
 והאנשים אשר בתוכן והעבדים ברחו העירה במרם
 בואם כי הכירום: ויקרבו העירה וילכדוה ביד
 הזקה: ואנשי העיר ברחו לנפשם חצים ברחו אל
 המצודה: וחצים הרה נסו: לאנשארן בה כי אם
 העבדים אשר בבית הכור: ויריצום אנשי אנדר־יאה
 דוריאָה ויביאום אל האוניות חפשים: והי לעת ערב
 ולא עמרו האוניות על עמדן מפני חמת האילי אשר
 במצודה: ותצאנה החוצה: והאנשים הנשארים
 בעיר נפוצו ברחובותיה לשלול שלל: ולא נמצאו
 שנים יחד: ויתנו אנשי המצודות אות וירדו ההגרים
 מנקקי הסלעים: ויצאו אנשי המצודה גם הם ויפלו
 עליהם ויכוס לפי חרב: לאנשאר מהם איש: והי
 המתים במגפה ההיא כששים ושלש מאות איש
 ומהנצבים עליהם מתו כשמונה ראשים בעת ההיא:
 וישליכו הנשארים כלי מלחמתם: וילכו על פני
 המים כאלף אמה עד בואם אל האוניות ויחרר
 אנדר־יאה דוריאָה מאד: ויחפו ללכת אל ספרד:
 ואל יועצי גִּינֹבָה שלח לעורה: ויחר אפם על

השמועה הרעה הזאת:

וישמע בארבה רוסה את אשר עשה אדום
 לאנדר־יאה דוריאָה: ויאמר אצא
 נא אליו הדרך ואשכיר חצים מרם: כי רעה נגד

פניחם : וירק את חניכיו וירדוף אחריו ולא מצאו
 ויבא בימי פרוכינציאה בעת ההיא : וישא עיניו וירא
 והנה שתי אוניות גדולות באורת אשר שלחו בעלי
 גִּיבֹכָה ועליהן כשלש מאות איש ובר ולחם וכלי
 מלחמה ועפר השרפה לרוב : וילך באֲרֵבָה רוֹסָה
 לקראתן ויפגשם כדוב שכול : ויפיל עליהן כלי זעמו
 ותפול האחת במצולות כמו אבן : ויערוך את השניו
 מלחמה וילכדנה : ויקח את השבי ואת המלקוח
 וישוב אֶל־גִּידָה בשמחה : ואנדרִיאה דורִיֵאֵה נדחף
 לביתו מר וזעף ולא נשמע בואו וישלח את אוניות
 המלך צרפתח וישבו הצרפתים איש לביתו :

ופלורינציאה סוגרת ומסוגרת אין יוצא

ואין בא : ויצאו את העיר

להלחם באויביהם כפעם בפעם ויפלורבים חללים
 ארצה כמלחמֵה היא : וישמע הפרינציפי די אוראנני
 כי לאטמרה אשר על שפת ארנו ביד הפיאורינטיני
 ובתוכה אנשי מלחמה : ויצום פראנצישקו פירונו
 לאמר שבו פה לבלתי תת מביאי צידה אל המחנת :
 וישלח שני שרי צבאות הספרדים להלחם עליה :

וילכו ויעלו על החומות כמעט רגע : ויכוס ויכתום
 שומרי החומות וידו אבן בם : וילחמו עד בא השמש
 ויעלו מעליה וישבו תחתם : גם מפלורינציאה שלחו
 שמה אנשי חיל לעזרתם בעת ההיא : ויהי באשמורת

הבוקר

הלק שני קצו

הבוקר וישבו הספרדים אל החומה ויאמרו תנו לנו העיר ותהיו ולא תמותו ויאמרו אנשי הצבא כי נתן העיר בידכם והלכנו חפשים ויאמרו כן נעשה ויפתחו השער ויבאו הספרדים העירה ויקחו את שרי הצבא ואת אנשיהם הכו לפי הרב ויהי ממחרת ויתקעו בהצוצרות כי באו אנשי הצבא אשר שולחו מפלורניציאה ויראו הספרדי ויתחזקו בתוכה ויוגד אליהם לאמר נלכרה העיר וגם הכו את אנשי הצבא לפי הרב ויתעצבו האנשים וישבו איש למקומו

וישלח האפיפיור גם הוא את איטאנדרו ויטילו ואת אנשיו לשמור הדרך כי עמד שם הכומר מפארפה והיה כל עובר והכהו נפש והקול נשמע בפלורניציאה ויתנו לב לצאת על הנשארים במחנה פתאום ויצא סמיפאנו קולונה באישון לילה ויקח את השומר ויפול עליהם פתאום ויכה בהם מכה רבה ויחרד כל העם ויקומו משינתם ויתנו אות מלחמה וילכו שרי הצבא אל הפרינציפי וישלחם אחד תנה ואחד תנה אל אשר היה שמח הרעש הלכו האנשים וישבו על משמרתם וישם שמיפאנו קולונה שופכי הסוללות על משמרתם ויקחו המעברים ותתחזק המלחמה בעת ההיא וירא מאריאנו אורטינו כי כתרו אנשי הקיסר ארז

דברי הימים

סמיפֹאנו קולֹונה ויתן אש בשני האילים כאשר צוה
ויצאו אוֹטֹאביֹאנו סיניוֹרִילו והשרים אשר אתו
לעזרתו ותתחוק המלחמה וישמע קולם למרחוק
וירא הפרינציפי וירוז גם הוא וחרבו שלופה
בידו וילחמו מקצה המחנה קצתו
וימות עם רב ותרעש הארץ לקול בני תמותה:
וירא מאלֹאמיֹסמה כי מלאו האנשים אשר יצאו את
העיר את ידם ויתקע בשופר וישמעו האנשים וישבו
העירה בחכמה: ויתמה הפרינציפי מאד ויצו ויחזקו
מחנתו סביב פן יצאו אליהם עוד:

ויהי היום ויחן אירֹקלים ראֹנגון שר צבֹא
פלורינציֹאה על פיצאֹולי ובתוכֹ חמשים
פרשים: ויהי בהלחמם ויבאו הארון פִירוֹ ואֹף וחמש
מאות איש לעזרתם ויקרבו העירה: ויתקעו בתופים
ויריעו בחצוצרות התרועה ויחדד ארֹקוליש ויעל
מעל העיר וירדוף פִירוֹ אחריהם וישימו עליו
מארב ויפלו עליו פתאום וימות עם רב: ופִירוֹ נס
ברגליו אֹ מנדל פִיאורינֹטִינו ושלשה עשרי צבאותיו
נתפשו היים: וחקול נשמע בפִיאורינֹצה וישמחו כל
עם הארץ וילכו שנים משרי צבאותם לחזק החומות
ויורו המורים ויורידום בדם שאולה ויהפך שמחתם
לאבל בעת ההיא: ויקברום בכתונותם ויכבדום
מאד:

בעת

חלק שני קצו

בעת ההיא בחרו בעלי פלורניציאה במאטיסטה
ויתנו לו הדגל הנרול. והיה איהם לראש
ולשמן: בימים תהם אבר ושבר הארון ויטלו את
הכומר מפארפה תחת מגדל מונטיקו ויתנו העיר
בידו: ויהרוף אתריו וילחמו שנית. וישלימו ביניהם
ולא שב הכומר להלחם עוד:

וישמע פירו כי אנשי פלורניציאה בפורקולי
וילך שמה: ויצאו אליו ויפלו לפניו.
ועשרים וחמשה איש נתפשו חיים: ויאמרו שלחנו
חפשים ונשלחה חמשה ועשרים איש מאשר ביד
אירקוליש ראננון תחתינו. וייטב בעיניו ויעשו כן:
ויהי ממחרת וישוב פירו להלחם בפאלאיא
ויפלו אנשיו חללים ארצה. ופירו
דהנשארים ברחו לנפשם וישוב אל תמחנה:

ויצאו אנשי פלורניציאה לחזוב עצים.
ויפול הפרינציפי עליהם פתאום.
ויערכו שם מלחמה וימות עם רב. וינוסו חוטבי
העצים. וישובו הנשארים העירה:

ויאספו בעלי פלורניציאה ארבעת אלפים
איש מלומדי מלחמה מיושבי העיר
ויהי סמיאפנו קולונה עליהם לראש: ויבא הנמוך
פאינצה לדבר עם מאלטיסמה בשם האפיפיאור
בימים ההם: והיה מדי בואו ויקנאו בו בעלי

דברי הימים

פלוריתצ'אה ויאמרו אליו מדוע בנא אליך האיש
הודיענו את שיחו : ויאמר אליהם להשלים אתנו
בא האיש אל תיראו וירע בעיניהם ולא במחו
במאלה טיסטה שר צבאם עוד : ויירא גם הוא ולא
הלך מהיום שהוא והלאה אל הבירה כי ירא לנפשו :
וילך לשבת מעבר הנהר בפתח רומי מנגד למחנה
ויהי השער ההוא ושלושה שערים הקרובים לו בידו
עד יום גלות הארץ : ולא יצא מאלה טיסטה להלחם
כל הימים ההם לאמר יראתי פן יקראני אסון והייתי
לעיר לפוקה : וילך בשרירות לבו ולא פנה לדברי
השרים בימים ההם :

וילך אליס אנדרו וויטילו להשיב את ערי
המלכות תחרת המודיצי ויפגע
בבולטורה לעת ערב : ויאמר אליהם תנו גם אתם
את העיר הזאת ביד המודיצי : כאשר עשו שאר
הערים אשר עברתי שם : וטוב ארצכם תאכלו :
וישיבו אליו דבר לאמר טוב מותנו על החומות
מעוברנו אל אחד מסוחרי העיר : וכל הפרזים
בתוכה בערת הניא מלבד אנשי המלחמה .
ופראנצישקו קודסו עליהם לראש : וידבר אתם
קשות : ויסוב ויעבור וילך את סאן דאלמאציאו
וילכוד הערים ההם : ויבא גם פאבריציאו מאראמאו
ויחנו שנית על וולטורה : ויסגרו העיר בידם :
ופראנצישקו

חלק שני קצח

ופראנצ'ישקו נאסף אל המצודה וישב בתוכה עד

תום הלחם :

ויכתוב א בעלי פלורניציאה ויאמר ניקולו

סטרוציאו א תיראו ואני אך ועברתי

בתוך המחנה ואשיבה העיר איכם : וייטב בעיניהם

ויאמרו אליו לך לך לאינפולי ואשר יאמר אליך

פראנצ'ישקו פירונו תעשה רק חוק ואמץ :

ויסעו ניקולו סטרוציאו וחמש מאות איש

אשר ברנליו באישון לילח ועמהם

כלי מלחמה ועפר השריפה לרוב וילכו לדרכם :

וישמעו שומרי המחנה ויקראו בקול גדול ויחפזו

ניקולו ללכת ויעבור את המחנה : וילך לדרכו

ויעבור את הנחר כאור הבוקר : ויפגע בשלשת

אפי אישומאתים סוסים ההולכים לקראתו ויערכו

שם מלחמה שופכו הסוללות : ותעל עשנם

השמימה וקולם נשמע למרחוק : ויעלו אנשי

סטרוציאו ההרה וימצאו מארב וילחמו עמהם :

ויפלו רבים הללים ארצה ושנים משרי צבאותיו

מתו במנפה ההיא : והנשארים ברחו למו וירדפוס

עד אינפולי ויצא פירונו לקראתם : ויראו הספרדים

וישובו אחור ויצל את ניקולו מידם וישוב לאינפולי

וישם בתוכה משמר : ויסעו משם האנשים וילכו

לזולטירת וילחמו אליה ויתנוה בידו ויהזקה וישג

בתוכה אנשי חיל ויתן את שכרם :

ויגדל

פירונו מאד ויקנאו בו אנשי החיל ויהי שומעו בכל הארץ : וכל הימים אשר עמד באימפולו שלה צאן ובקר וצידה העירה פלורניציאה וישבור קודקוד אויביהם ויקח הערים מידם ביד חזקה :

ויהי

כי כבד הרעב ויצאו עוד מפלורניציאה באשמורת הבוקר להלחם באנשי החיל וילכו הספרדים לקראתם ויערכו שם מלחמה וימות עם רב ביום ההוא :

ויאמר

משנה הקיסר נרפיש הס נרפיש ועתה נלכה נגד על אימפולו ובולטירה ונבקיעם אלינו : תכבד המלחמה עליהם ואל ישעו בשתי הערים האלו אשר בהן הסיה נפשם עוד : וישלח את אליס אנדררו וויטילו ואח משרי צבאות הספרדים על אימפולו :

וילחמו אליה וילכדוה ותתי לשלל בעת ההיא : גם לבולטירה הלכו האנשי ויכו חומותיה ותרעש הארץ לקולם : וילך פראנציסקו קורסו לעזרתם ויעלו מעליה וימות פראנציסקו במלחמה ההיא : ויצאו עוד מפלורניציאה בהתעמף נפשם מהוסר כל ויפלו אל מקום האשכנזים : ויכו מהם לפי חרב כחמש מאות איש וימאן מאלה טיסמה שר צבאם להלחם בימים

חלק שני ק צ ט

בימים ההם וייראו בעלי פלורניציאה מאוד :
ויש לחן לקרוא אל פראנציסקו פירונו *
וישא את רגליו ללכת וכשלשת
איש רגליו ומאה סוסים עמו : וילך דרך פישטווא
לאמר : יאספו אלי אוהבי העיר ונלכה : ויעבור
למגדל בעל מארצ'לו : ולא היו ההרריים בעוזריו
כי הלכו שמה האויבים ושימו שם משמר : וילכו
לדרכם והמטר נתך עליו ועל אנפיו כל היום ההוא :
וישמע הפרינציפימאוראנני וילך לקראתו
ותשע אלפי איש רגליו וכל פרשי
המחנה עמו : וגם לפאכריציאו מאראמאו שלח
לאמר : צא גם אתה אליהם . ולא יזכר שם עור :
וישמעו בעלי פלורניציאה כי הלך הפרינציפי לקראת
ויאמרו למאלה טיטטה צא גם אתה על הנשארים
אולי יתנם האלדים בידך . ולא אבה שמוע איהם :
ויהי ^{אז} בהיותם בדרך ויפגע פראנציסקו פירונו
במבקשי נפשו ויערוך אתם מלחמה
ויפלו הראשונים לפניו חללים ארצה : ויחי כמעט
רנע : ויפלו גם הפרינציפי וחסוסו והעם אשר ברגליו
עליהם : ויערוך אתם מלחמה ויפול הפרינציפי שרוד
ארצה במלחמה ההיא : ותשוש המלחמה : ויכו גם
את פראנציסקו פירונו ויעוף : ויסגר ביד מארמאו
בעת ההיא : ויצו וישסעוהו ביום ההוא על אשר תלח

אחד מעבדי מאראמאָו תוקע חתוף • וכן לא יעשה
 ויפלו אנשי פירונו לפי חרב ביום ההוא • והנשארים
 נתפשו • ויתעצבו בעלי פלורניציאה מאד :

ויחרדו גם אנשי הקיסר במות שר צבאם :

ויבחרו ברון פיראנטו נונזאנת

תהתיו ויהי אליהם לראש : גם ביום ההוא בהיותם

כואבים חלו בעלי פלורניציאה אל מאלה מיסטא

לצאת אליהם ולא אבה שמוע ויהי להם לשטן :

ויהי היום ויאמר אליהם אתם ראיכם כי ככר

הרעה • ועתה תנו את העיר ביד השרים

האלה ונחיה ולא נמות : ויאמרו לא כי נצא ונלחמנו

והארים חמוב בעיניו יעשה : או נשלח מאנשי הצבא

אשר ברנליך והקל מעלינו • והנשארים יחיו בנותר

וימאן להלחם : וגם מהאנשים אשר אתו לֹא אבה

לשלוח החוצה • ויהי להם למוקש : ויאמר אליהם

אתם ידעתם כי בכל כחי הצלתי את העיר הזאת עוד

היום הזה גדול שמי בנוים • ועתה כי אשלח מהאנשי

אשר ברנליך ונשארתו מתי מספר וילכדוה ויתנוה

לשלל אן אוליק חרפתי : הלא טוב צאתי עם כל

אנשי הצבא אשר ברנליך ולא יקרא עוד שמי עליכם

וזאתם כמוב בעיניכם תעשו : וישמעו את שיחו וישלחו

לו שנים אנשים לאמר כרברך כן נעשה : ועתה קומו

צאו מתוך העיר גם אתה גם האנשים אשר ברנליך

ונתחזקה

ונתחזקה בעד עמינו ובעד ערי אלדינו כי אין מחסור
 לאל להושיע ברב או במעט : ויחר אפו מאד ויקח
 את המאכלת וידך את האחד פעמים ותוא בן שבעים
 שנה והעיר פלורניציאה נבוכה :

ויקחו איש כלי מלחמתו ויחפז גם הוא ויקח
 את מעבר הנהר ארנו : וימרוד בבעלי
 פלורניציאה ביד רמה : ויסב את אילי הנחשת אשר
 על החומות אל העיר וישב על משמרתו : ואלוהם
 שלח לאמר הכו עצה למען תשכילו את אשר תעשו
 פן אפתח העיר ונסגרתם ביד אויב :

וייראו האנשים מאד בראותם כי נוסף גם הוא
 על שונאיהם ויאמרו לו כטוב בעיניך
 עשה כי בידך הכל ונחיה ולא נמות וחמתו שככח :
 וישלחו אנשים אל אנשי החיל ויכרתו להם ברית :
 ומהאפיפיאור היה כל אלה עם מאלה טישמטה והוא
 הסב את לבו אחורנית :

פתשגן הברית שתשאר העיר עם יועציה
 ושופטיה כאשר היא אך כי ישיבו
 למדיצי את אשר להם והם ישאו פני האנשים אשר
 הרימו יד עליהם : לא יפילו משערת ראשם ארצה
 והקיסר יתן להם חוקים ומשפטים ויורם את הדרך
 אשר ילכו בה והם יתנו אל שרי הצבא שמונים אלף
 מננים : ואיש על מקומו יבא בשלום : ויבאו פקיד

דברי הימים

396

האפיפיאור ושרי הצבא העירה בשמנה לחדש
אנושמו בשנת שלשים וחמש מאות ואלף וחדרת 1530
נתנה ותשקוט הארץ :

ויהי כבואם העירה ויעברו חוק הפירו ארצ
בריתם ויעשו בעיר כרצונם ויורידו
ששה מראשי העיר בדם שאולה : ורבים הושמו
בבור תחתית : ומאה וחמשים איש שלחו החוצה
וידיחום מעל אדמתם : ורבים ברחו למו בראותם
כי כלתה אליהם הרעה ואת כל העם בזזו ותעל
שועת העיר השמימה :

ויהי לימים עוד ויכרות פקיד הקיסר ברירת
עם המידיצי וימליכו את אליסאנדרו
קרוב האפיפיאור לרוכוס על העיר ותהי פלורניציא
למס עובר בעת ההיא : ויהי איסאנדרו עושה משפט
וצדקה בארץ ונבון דעת רק לא היה גדולי העיר עמו
ולא ידעו דברו לשלום :

ובהדש חשמיני בששת לחדש המטיר יי
על רומה וסביבותיה מנת כוסם :
וארובות השמים נפתחו : וביום השביעי נבקעו
מעינות תהום רבה . ומי המכול היו על הארץ :
ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ויבא הנהר מיברו
העירה כחצי הלילה בליל השבת והעיר נבוכה :
ויגדל מיברו הלוך וגדל וישטוף שטוף ובתים מלאים
כל טוב

חלק שני ר א

כל טוב לארץ הפיל: ויתמלאו בתי העיר הפשוטים
ואת הבמה אשר לספרדים ברחוב נאנונה כמעט
הפיל: ויתנעשו חומותיה כי חרה לו: וחמים גברו
ויכוסו כל הסמנים אשר הניעו שמה חמים מימי קדם
ועשר זרתות מלעלה גברו: לא נהיתה כזאת מיום
הוסדה ועד עתה: וילכו באוניות ברחובות קרית:
כי גברו חמים בחלק מהבתים עד העליות השניות:
וימכרו ליושבים עליהן צידה: ותהי צעקה גדולת
ברומה: בלילה ההוא ולמחרתו אשר כמוה לא
נהיתה ביום שבות זרים חילה: כי גדלה חמכת
חזאת מאד מאד: וימותו משטף חמים הזדונים
כשלושת אלפים נפש אדם ובחמה רבה: ומספר
הבתים אשר הפילו חמים ארבע מאות וליין ולשמן
ולחמה ולקמח ולבגדים אשר שמפו אין מספר:
וביום העשירי לחדש הוא היום השני נחרסו ברחוב
יוליאה כשלושים בתים: ובליל עשתי עשר יום
לחדש שנת שלשים וחמש מאות ואף נחרסו בירת
איאוסִיביאו אשר קנה בעשרת אלפים דוקאטי:
וימותו איאוסִיביאו: וכארבעי נפש אדם עמו תחתיו
בלילה ההוא: עליה לבניכם ספרו: ובניכם
לכניהם ובניהם לדור אחר: כי יתר הדבר הגדול
אכלה חרב בורבון: ויתר חרב בורבון אכל הרעב
ויתר הרעב אכלו חמים הזדונים צדיק הוא יי: ותדל

רוּמַחַ מְאוֹד בַּיָּמִים הָהֵם : וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא מָתוּ
 בַּחֲמַלַת יְיָ עֲלֵיהֶם כְּאֲשֶׁר הוֹנֵד לִי כִּי אִם זָקְנָה אַחַת
 וְהָיְתָה מְנוּחָתָה כְּבוֹד אֲצַבֵּעַ אֲלֵרִים הִיא :

נָחִיָּה כְּמוֹתוֹ : צָפוּ מֵיַם עַל רֹאשׁוֹ אִמְרָתִי נִגְזְרוּ :
 וַיִּפְּלוּ מֵהֶם עִם רֶב בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי לַהֲדָשׁ נוֹבִימְרֵי :

1530

וּלְבַהֲמוֹת אֵין מִסְפָּר :
 בַּיָּמִים הָהֵם הָיָה רַעַשׁ גְּדוֹל בְּלִיִּסְכוּנָה אֲשֶׁר

בְּפוֹרְטֹנָאֵל וַיִּחַרְדַּךְ כָּל הָעָם וַיִּירָאוּ
 יִרְאָה גְּדוֹלָה : וַיֹּאמְרוּ כָּלֵנוּ מָתִים :

שָׁלְחוּ וַיִּעְצִי גִינּוֹבָה מִלֵּאכִים אֲפֵרָאנְצִישְׁקוֹ
 מֶלֶךְ צַרְפַּת לִקְרֹא לְשָׁלוֹם וּלְהַתְנַפֵּל לִפְנֵי

רָנְלִיו עַל הַמֶּרֶד אֲשֶׁר מֵרְדוּ בּוֹ : וַיִּקְשֶׁה אֶת לְבוֹ וְלֹא
 בָּשָׂא אֶת פְּנֵיהֶם : וַיֵּשְׁבוּ בַּפְּאָרִיז יָמִים מִסְפָּר : וַיֵּשְׁבוּ

1531

אֶל גִּינּוֹבָה בַּחֹדֶשׁ הַרְבִּיעִי בַּשָּׁנָה אַחַד וּשְׁלֹשִׁים וְחֲמִשׁ
 מֵאוֹת וְאַלְפֵי : וְאֵת כָּל סוּחָרֵי גִינּוֹבָה בָּשׁוּבָם כָּלָה

נֶרֶשׁ גֶּרֶשׁ מֶלֶךְ צַרְפַּת מֵאַרְצוֹ :
 בַּשָּׁנָה הַזֹּאת הָיָה בְּאֵת תּוֹגֵר אֶחָד אִישׁ בְּלִיעֵל :

וַיְדַבֵּר עַל לֵב הַנֶּרְאָן מֵאִישׁ שְׁטָרוֹ
 מֵהוֹדוֹ וְאָחִיו לֵאמֹר קוּמוּ וְנַעֲלֶה לַמּוֹדוֹן וּנְבַקִּיעֶנָּה

אֲלֵינוּ כִּי טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד : וְאַתֶּם מַחֲשׂוֹם אֵל
 תַּעֲצְלוּ לְלַכְתָּ : וְאֵת הַמֶּגֶרֶל אֶתְּן בְּיַדְכֶם כִּיבּוֹאֲכֶם

תבואו

חלק שני רב

תבואו אעם שוקט ובומח . ואותה נתן לכם האדים
 למה תתמהמהו . ויהי היום וישמעו לקול האיש .
 וישלחו שמה אוניה נושאת יין . ובתחתית האוניה
 כשמונים איש . ותבא האוניה בחוף מודון לבמח .
 ושש אוניות אשר להם משומטות הולכות אחריה
 ואיש לא ידעו בואן . ויעלו עליה מהתוגרמים שומרי
 העיר . ויאמרו בשנעון כי התנבאו ולא יספו . היש
 פה כלבים נוצרים . ויאמרו לא כי כנים אנחנו
 והאוניה נושאות יין כאשר תוכל שאת וחביטו וראו .
 ויתנו להם לאכול ולשתות ככל אשר אותה נפשם .
 וייטב לבם ביין וישכרו עמהם בעת ההיא . היין עודנו
 בגרונס . והאיש אשר דבר אתם הכה ארת נציב
 התוגרמים אשר במצודה נפש . ויתן אות . ויצאו
 האנשים אשר באוניה קלים כנמרי ומארויות גברו .
 ויכו את שומרי השער לפי חרב . ויבואו העירה מורו
 על עם שוקט ובומח כאשר דבר אליהם . ויכו את
 הנמצאים בשוקים וברחובות לפי חרב . ואת נשיהם
 ואת טפם ואת כל הילם בזו . ולא היה מידם מציל .
 כי נבהלו מפניהם . ובהעלות משאת עשן הבתים
 אשר שרפו באש . באו הספינות המשומטות גם הן
 הרחוקות כעשר מילין כאשר יראה הנשר . ויעלו
 העירה כמאתים איש . וימלאו גם הם את ידם חרבם
 אכלה בשר וחציהם מדם נשכרו . ובבזה שלחו את

וידם : ורבים מיושבי העיר נסו לקולם מנוסת הרב
 לא עמדו : כולא ידעו מאין באה אליהם הרעה
 הגדולה הזאת : ורבים נאספו אל הכירה אשר
 באמצע העיר ודלתותיה נחושת ויתחזקו שם ותהי
 להם נפשם לשלל : ויהי לעת ערב ויאספו כאלפים
 תוגרמים רוכבי הסוסים ויבואו גם הם העירה באף
 זבחימת זברעש גדול ותבקע הארץ לקולם : וינוסו
 הערלים מפניהם ויאספו אל האוניורת עם השלל
 ותמלקוח : לא נפקדו מחם כי אם כעשרים וחמשה
 איש : והשבוים אשר לא הכילו האוניות הכו לפי
 הרב : וישבו אל מאלטה : אשר נתן להם הקיסר
 אחרי גלותם מ'זרדו לשבת : ויחר אף סוליימ'אן
 עליהם ועל הנלוים אליהם מאד : ומבני ישראל לא
 נלכד גם אחד : כי בהשמע קולם הרה נסו : ותהי
 אליהם נפשם לשלל : ואת חילם רק את כל קנינם
 בזו אנשי מ'זרדו כי צוררים הם להם :
 ותמות אלויס'יה מסאבו'יא אם המלך בשבעה
 עשר יום לחדש אוט'וברי : בשנת אחר
 ושלשים וחמש מאות ואלף : ותקבר בפא'רז מחוץ
 לעיר ויבך עליה המלך ויכבדה מאד :
 ויארל : סוליימ'אן לשוב להלחם בו'אינה : ויצו
 אל זאי'שר צבאו בים ותצאנה ספינותיה
 מחוף קושטאנט'נופולי ביום השני לחדש מא'ו בשנת
 שתיים

1531

1532

שתיים זשלישים וחמש מאות ואף : בשמהה ובשירים
ותופים וחצוצרות התרועה . ותבקע הארץ לקול
חאילים המנחמים : ויהי מספרן חמשים משוטמות
דקות וששים עבות . ותלכנת אל עבר קורפו כי
כן צוה לו המלך . וימצאו שם את יתר המשוטמות
ותתיינה לאחדים בידו : **ומלאכים**
שלח איו השופי מלך פרס וידברו
אתו בשש' לחדש ואברהים באשח
חלך עם לשלחם : **וילכו**
אל חבמה בעשירי לחדש וישלמו פרום
שפתם ויברכו את הדגל הנדול הונג
דגל מחומד : וישאוהו אל הבירה בשמחה ובשירים
וכשלשת אלף גיניצארי ושרים רבים ונכבדים
תוגרמים נמצאים שם בעת ההיא : **ויסעו**
מקושטאנטנופולי רבים מאנשו הצבא
בשני עשר יום בו . וישאו אתם בעגלות
מאה ועשרים אילו המחושט ועפר השריפה הרוב
ואבני קלע : ובחמשת עשר יום בו נסעו שמנת אפים
גיניצארי משומרי המלך . וילכו אל תמהנה : ובששה
עשר יום בו נסעו ארבע מאו עבדי המלך קנין כספו
הזכבים בסוסים : המלוכשים בגרי משי מרוקמים
כסף וחניתותיהם בידם : וחמשים עגלות מכוסות
שני תולכות אחריהם : וארבעה סוסי לאחת ועליון

מחפלאנשים אשר למלך בבית הנשים • וכסף וזהב
 לרוב : וארבעת אפים פרשים הולכים עמם לשלחם
 וילכו גם אל המהנה :

ובשבעה עשר יום בו נסע סוליימאן כאור
 הבוקר : וארבעת אלפים גיניצ'ארי

רצים לפניו : ואחריהם ארבע מאות נמלים נושאים
 אוהלים : ומאתים סוסים מכוסים בגדי משי ואבן

יקרה לרוב : ואפים פרשים הולכים אחריהם והדגל
 הגדול בתוך מרוקס מרגליות לא נראה כמוהו בכל

הארץ : ומאה נערים משרתי המלך נסעו אחריהם
 רוכבים בסוסים יפים למראה המלוכשים בגדי זהב

ואיש חניתו בירו : ושערים על כתפם וכובעים
 אדומים בראשם • וזר הזהב עליהם סביב : ושנים

עשר מהם נושאים כובעי נחשת מכוסים אבן יקרה
 והאחרון נשא הכובע מרוקס אבני טובות דבר נפלא

כי עשאוהו סוחרי ויניצ'אח ויקנהו אברהים באשה
 במאה וארבעי אף דוקאטי ויתנהו לסוליימאן מנחה :

ואחריהם אף איש רגלי מלוכשים בגדי משי
 כוזהר הרקיע ומגבעורת הזהב

ונוצות לבנות בראשם • וקשתותיהם על צדם •
 ובתוכם סוליימאן המלך : והוא לבוש בגדי שני

מרוקס זהב כמשפט דמשק • וחרבו אשר על ירכו
 והמאכלת שוים כל הון יקר : והמצנפת אשר על

ראשו

חלק שני רד

ראשו מכוסה די'אמנטי * והוא רוכב על כוס ועליו
 אבן יקרה לרוב : וארבעה מרואי פניו אחריו וועציו
 שריו : וכאלפים איש תוגרמים כלם אנשים : ולא
 נשמע קולם : וילכו למסעיהם אל המחנה :
 ויבואו לאנדרינופולי בארעבה ועשרו יום לחדש
 בשמהה ובטוב לבב וישבו שם תשעי ימים
 שמה דברו עם המלך מלאכי פירדינאנרו מלך
 אוננאריאה : ויכבדום מאד : וישבו אל ארצם :
 גם מלאכי הסופי דברו אתו שנית : וישבו
 אל ארצם : ותוגרמים שלח המלך עם
 לשלחם ויכבדום מאד :
ויסע סוליימאן ביום השני לחדש ג'וניאנו וילך
 בארבעה ימים לסופיאה ויהנו שם :
 ויאמרו אליו מלאכי ויניציאה שלחנו ארננו המלך כי
 לא יהיה תפארתנו ללכת אתך בדרך אשר אתה
 חולך : כי כמונו הם ערלים : וישלחם מאתו
 וישוכו אל ארצם : ויסעו מסופיאה וילכו
 דרך שלשת ימים עד ניצי הניעו : וישבו שם ימים
 אחדים : ויאמר לסוליימאן הנה הואיבודה
 במטראנשילבאניאה בא אליך : וישלח לקראתו את
 זינזינו באשה ושדים רבים ונכבדים ואלפים פרשים
 ויכבדוהו מאד : ויבא הואיבודה וישתחו לסוליימאן
 ארצה : ויברכהו וילך מאתו בשלום : ויסעו מניצי

הלכו עד מוש אשר אצל ביל נרארו ויחנו שם :
 ויבא סולוימאן אל ביל נרארו בארבעה ועשרים
 לחדש יוניאו ויקבלוהו בשמחה : ודמות שערים
 עשו ברחובות קריה וישמח כל עם הארץ מאד :
 ויסעו כל אנשי הצבא וילכו קדמת בודה ונס
 אברתים באשה הלך אחריהם : ושלשים אף פרשים
 עמו : אחריהם נסע המלך והשרים והעם אשר אתו
 וילכו גם הם לבודה : ויחנו שם : וישלח המלך ביום
 השני לחדש יוליאן את אליאוראנמי נאלזאאה אל
 מלך פולוניאה לכרות ברית עמו כי שמע את שמע
 הקיסר קארלו ולא נעשה עמו דבר : גם אל
 טארטאריאה שלח להשכיר שלשים אלף פרשים :
 ולא אבו שמוע : ומספר אנשי החיל אשר הוליד
 סולוימאן עמו שלש מאות אלף איש ושלשים אלף
 נושא סבל עובדי הארמה : וגם מכל לשונות הערל
 הלכו אתו כשמונת אפים איש ובתוכם ארבע מאות
 איטאלקיים כלם אנשים ויאהבם מאד :
 וישמע הקיסר וילך לראטיסבונה ויאסוף גם
 חיל גם פרשים באיטאליאה ואשכנו :
 וילך דרך הנהר דינוביאו באוניות עד ליניץ : וישב
 שם ימים אחרים : ויסע משם וילך דרך הנהר אל
 ויאניתרס בואם : וידבר עם אחיו מלך אינגארות
 וילך גם שמה אנטוניאו ליווא ושאר שרי החיל
 ויתחזקו

חלק שני רה

405

ויתחזקו שם : ויאספו כל אנשי המלחמה ויפרדו
מחנהו מאד : ויחנו בויאֵינה וסביבותיה בימים ההם
ויהיו בעזרתו רוב שרי אימאֵיה ואשכנז והאפיפיאור
וחויניציאני ומלך צרפרת לא היו לקיסר לעזרת
במלחמת ההיא :

אז חכין אנדרֵיאה דורֵיאה ברבר הקיסר יורדי
הים באוניורת להלחם באוניות סולֵימאן
אשר בימי יון להשיבו מאונגאֵריאה כי נפל פחדו
עליהם : ותחיו יי' בנינוכה בעת ההיא : ויצת אש
בעפר השריפה אשר אצל הכירה ויפלו הכתי אשר
סביבותיה ותהום כל העיר עליהן : וימותו תתיהן
בעשרים וחמש נפש אדם מלבד המוכי ביום ההוא
הוא היום השלישי בשני לחדש יוליאור צב' ויתמתו
אנשי העיר מאד : לא נודע המבעיר :

ויסע אנדרֵיאה דורֵיאה ברבר הקיסר
וחאפיפיאור מנינוכה עם כל
ספינותיו בסוף החדש החמישי : וילך אל ציֵיליאה
לשאת את אנשי הצבא אשר השכירו שם ללכת :
משם נסעו וילכו אל ארץ יון ויצורו על קורון אשר
בקצה גבול יון ימים אחדי : ויסגירוה התוגרמי אשר
בתוכה בידו ביום הושענה דבה רצנ' ויכרתו להם
ברית ולאנושעו בכרית כי אם הם לברם וטפס וכל
קנינם : והיחודים שהיו שם נתנו למשיסה בעת תהיא

וילכו בעונות שבי לפני צר ולא היה להם מושיע
 ויחלקם הצר הצורך הזה בין אנשי החיל כמעשה
 ידיו השב לו יי :

גם אל פאטראס הלכו וילכדוה ויקחו ביות
 רבה ואילים המננחים לרוב : וגם

היהודים אשר היו שם קהל גדול הלכו שבי לפני צר
 ביום ההוא : ומהם נפדו בזאנטי והנשארים נמכרו
 לעבדים ולשפחות בציציליאה נאפולי וגינובה :
 ובכל המקומו אשר חלכו שם : גם מהם פדו קהלות
 איטאליאה בכסף מלא : זוכרה להם יי אלדי
 לטובת וריבה ריבם :

גם אל לאוילונה הלכו האנשים החטאים
 האלה לשלול שלל ויצאו אליו אנשי
 העיר תונרמים וערלים ויכוס לפי חרבי ויפלו שמה
 כשלש מאות איש : והנשארים נאספו אל האוניות
 ותהי להם נפשם לשלל אל נקמות יי :

וישמע סוליימאן את שמע הקיסר וכי נאספו
 עמים רבים בויאנינה וינחם וישוב אחור
 ויתן לו וויאנינה עורף ולא פנים ויהי בהיותם בטירה
 נובה ויאמר מיקאלונגילי באשה אל המלך ילך נא
 עבדך בארצות הערלים האלה לשלול שלל ויאמר
 אליו לך בשלום : וילך האיש וחמשה עשר אלף
 פרשים עמו : וירוצו עד לינץ אשר מעבר וויאנינה
 וישחיתו

407

וישחיתו כל חלקה טובה : ויהי בשובם ויצאו אתם
 כאלפים פרשים אוננארי וקרובאמי וארבעת אפים
 אשכנזים : וארבע מאות ספרדים שופכי סוללות :
 ויסנרו להם הדרך : ויפלו עליהם הספרדים ראשונה
 ויערכו אתם מלחמה : ויפלו מאה ספרדים וחמש
 מאות אשכנזים בעת ההיא ארצה : ותמוש המלחמה
 ויירא מיקאלונלי : ויבחר לו מאתים פרשים : ויאמר
 אל אנשי המלחמה חזקו ואמצו אל תערצו מפניהם
 כי נתנם האלדים בידנו : ואני ואנשי נלכה מעבר
 לנהר : ונשובה ונקחם בתוך ונלחמה עליהם פנים
 ואחור : ויעבוראת הנהר וינוס מפניהם וישוב אל
 המחנה : וילחמו הנשארים עד בא השמש ויפלו
 רבים חללים ארצה : ורבים נתפשו כיום החוא :
 וישוב סוליימאן תונרמה : כי לא יכול לשבת
 מפני הקרח הנורא אשר בארץ הצפון
 ובי שמע את שמע קורון ופאמרם :
 זירא הקיסר כי הלך סוליימאן מעליו וישלח
 את אנשי הצבא איש לביתו : ובשוב
 האיטאקיים אחור השחיתו התעיבו שרפו באש כל
 הערים אשר עברו בהן באשכנזי : כי לא נתן להם
 כסף ונפשם מרה אליהם : וישלח הקיסר לדבר על
 לבם ולא אבו שמוע כי רעבים ומרי נפש היו : ולא
 שמעו קול מורים :

איש ואיש יהודי דוד שמו בא מארץ מרחקי מהרו
 בשער מלך פורמֹנא בימי החס ויאמֹ
 אליו עברי אנכי ואת אלדי השמי אני ירא וישלחנו
 אחי מלך היהודים אליך אדני המלך לעזרה ועתה
 היה בעזרינו ונלכה להלחם בסולִימאן התוגר ונקח
 את הארץ הקדושה מידו ויאמר אליו שלום בואך
 ועתה לך ואשלחך אל הכומר הגדול ודבר מה יגיד
 אעשה ויצא מאתו וישב בלישֹׁבנה ימים אחרים
 ויאמינו האנוסים לדבריו ויאמרו איש אל רעהו
 צואלנו הוא כי יי שלחנו ויתקבצו אליו ויכבדוהו
 מאד ויסע משם האיש ויעבור בספרד ובכל
 המקומות אשר עבר שם נהרו אליו רבים מאשה
 נפוצו שם ויהי להם לפוקה ויעבור צרפתה וילך
 לאבי־נון ויסע משם ויבא לאיטאליאה ויעש
 דגלים מעשה חושב ויכתוב עליהם ארת שמורת
 הקדש ויאמינו אליו רבים בימים ההם וגם
 לבולונויא פיר־ארה ומאנטואה בא האיש ויאמה
 לחוליק אתו בדבר מלכי הערלים את כל היהודים
 הנמצאים בתוכם אל מקומו ולארצו וגם אל
 האפיפיאור דבר וייראו בני ישראל מאד ויהי
 כדברם אליו לאמר ומה נעשה לנשינו היום כי
 נלך כלנו למלחמה ולבניהם אשר ילדו ויאמה
 אליהם יש ויש בארצנו כהנה וכהנה רבות אל תיראו
 כי אין

חלק שני ר

407

כי אין מחסור ליי להושיע: ומכתב ברה מלכו לאמר
אחי המלך שלחהו אי נכתב ונחתם בטבעת המלך
ויהי היום וינלה סודו ולא האמינו אליו עוד כי חקק

חקקי און :

ויציא חטר מפורטונאל שלמה מולכו שמו

מנוע ישראל אשר נפוצו שם מימי

השמד: והוא נער את סופרי המלך בעת ההיא: ויהי

בראותו את האיש חוד וינע האלדים בלבו וישוב

אל יי אלדי אבותינו וימול בשר ערלתו: והוא לא

ידע מאומה בתורת יי ובכתבי הקודש בימים החם

ויהי בהמולו ויי נתן חכמה לשלמה ויחכם מכל

האדם כמעט רנע ויתמחו עדין רבים ויעבור

לאיטאליאה ויעזו פניו לדבר בתורת אלדינו נגד

מלכים ולא הסתיר פניו מהם: וילך תונרמת:

וישוב לרוכח וידבר עם קלימינמי ויטאלו חסד נגד

רצון כל יודעי דת ודין: ויתן לו רשות נכתב ונחתם

בשמו לשבת באשר ייטב בעיניו ובשם ישראל יכנה

ויחכם בחכמת הקבלה ויוציא מפיו דברי חן כירות

יי דבר בו: ומלתו על לשונו תמיד: וגם דלה דלה

ממקור מעמקי הקבלה אמרי שפר ויכתבם על

הלוחות ולא ראיתם עד הנה: וידרוש לרבים

בבולוניא ובשאר המקומות וירוצו רבים אחריו

לשמוע בחכמתו ולנסותו בתודות: ויגד להם שלמת

דברי הימים

את כל דבריהם לא היה דבר נעלם ממנו אשר לא
הגיד להם ויראו את חכמת שלמה ויאמרו אמת
היה הדבר אשר שמענו עליך והוספת חכמה אל
השמועה אשר שמענו מאד וילבשו עליו רבים
קנאה ולא יכלו להתגולל עליו רעה באיטאליאת
כי נחמד היה בעיני השרים ויתחבר אל דוד ויהיו
לאחדים בימים ההם :

ויכתוב שלמה אל הסכמים דברי שלום ואמת לאמר :

טורי רב רבי עמודי גולה יודע רעת ומביני
מדע טובי מראה לפני שוכן מעונתי
ואשר כח בהם לעמוד בהיכלא דמלכא קדישא
קשורין בקשרא דשבעין אנפין דאילנא דחיי אוריתא
למהוי הומתא דשא ומורא עלאה וסחור דקרתא
חורבא דנזכין למחזי בבנינה ושלמא דבא על
בורסיה דמלכא משיחא אנון זרעא דבריק אלהא
מן שמוא :

הטו אזנכם לשמוע דברי תולעת ולא איש
חומר מנוזע בני גלותנו שיצא מארץ
בעלי ריבנו ישב ביער ובמדבר במקום שמיר קוצ
ודרדר שם רעה ושם רבץ כי עזבוהו אביו ואמו
הלך בחשכים ואין נוהג לו פקיד בלילות על משכבו
איזה הדרך יחלק אור לדעת שחר מקומו מלשמור

ארחות

חלק שני רח

אורחות פריץ · ללכת במענלות אל לדרוש ממנו
חכמה · ולשמוע דברי אמת · וישים על לבו דאנה
וינון בכל עתותיו להשיב נפשו מני שחרת לאור
באור החיים לחזק בימין אלוה · ולהשליך ממנו
שמא · בצרות לו ירים לו קול עד הראש ואמ' קדוש
לעשות סוכת שלום · כי טוב לחסורת ביי מבטוח
בנדיבים · כי הם תנינים ויאבדו והוא לעולם יעמוד
ראו והאזינו זאת הבו נודל לאלדינו:

בחדש שנים עשר · בשנת כי שמעתי אמרים
נלכה הלוך לחלו את פני יי ולבקש את
יי צבאות · אכה גם אני בארמון זרים בקרתא גדולה
העתידה להיות שממה · וארצה לזפת בו ערה · בא
שם שליח ממעלתכם ובידו מגלת ספר · ויפרוש
אותה לפני · והיא מלאה דברים נעימים ורבים · והיו
בפי כדבש למתוק · בקראי בס בעיני שכלי ואמרת
להשיב מענה למעלתכם בקצת מה · כבר ידוע
אצל כבוד תורתכם · ענין המראה אשר כתבתי
מעיר מוניש'איראו למהרר יוסף מיטסה יצו · כי
בהיותי שם שאל ממני להודיע לו נסיעתי מפורטונא
באיזה אופן היה וכתבתי לו הכל כפי דרכו ונדרתי
לכתוב גם כן כל העתיד לעבור עלי במלכות אדום
ובמראה ההי · יראו מעלתכם כל מה שעבר עלי
מפורטונאל עד בואי אתונרמה לארץ אדום · אשר

דברי הימים

אני היום בה תפוש ביד מלך מלכי המלכים הקבה
על יד עבדו אדני דוד בלתי רשות לעשות דבר
חוץ ממה שיראוני מן השמים ועתה באתי להניד
למעלתכם קושט אמרי אמת : בהניעי לאנקונה
תכף סבבוני ערת מרעים והלשינו עלי לפני ההנמון
באמרם איך שכנתי עם אהלי קדר ועתה אני שלום
ושלח בערי והלכו עמי יהודים משם ומתוגרמה
לראות איך יפול דבר ושאל ממני על הענין ואמרתי
לו אמת הנידו לך והשיב לי מה ראית על ככה
ועניתי לו כי יי הוא האלדים הוא אמת ותורתו אמת
ואין עוד ונתאלם כפגז מת : והאנשים אשר היו
עמי חרדה גדולה נפלה עליהם ופטרני לשלום
אך צוני שלא אדרוש לגוים נגד דתם ועם כל זה
בכל פעם שהייתי דורש היו באי בבית הכנסת שרים
וכומרים ועם רב וגם עשיתי וכוח עם הנמון אהר
בשוק וזו היתה סבה שהוליכני עמו הדוכוס
מאורבינו ובארצו הנחתי המשרתים שלי והלכתי
דרך בוצרה אני לבדי ואין איש אתי כי כן צויתי :
וביום החמישי לנסיעתי ראיתי המקום מרחוק אשר
הוא לנו למכשול על כל חטאתינו אשר הטאנו ליי
אלדינו ולא חלינו פויו לשוב מעונינו לשמוע בקול
ולהשכיל באמיתו ונשאתי עיני לשמים ובכיתי
בכי גדול על עוני ועל עון בני עמנו ופתחתי פי נגד
שערי

413

שערי דמעה ואמרת יי' צבאות עד מתי אתה לא
 תרחם את ירושלם ואת עמי יהודה על כל הרעות
 אשר עשו הנושאים בקרתם הואת
 להצר לנו ולזרותנו מארצנו כי בחטאינו ובעונות
 אבותינו ירושלם ועמך לחרפה לכל סביבותינו
 ועתה שמע אל דינו אל תפלת עבדך ואל תחנונו

להיות פתוחה האבן הקדושה אבן אחרת
 אשר נתתה לפני כהניך הקדושים להלבישם צדק
 וישע להצמיה קרן למשיחך תמחול נא עון ארצך
 ועון בניך בני בריתך אשר הנלית בין האומות
 וזכור לנו הברית והחסד אשר נשבעת לאבותינו
 מימי קדם והאר פניך אל מקדשך השמש למען
 אדני ולמען שמך הנקרא על עירך ועל עמך
 אדין אני מדבר ומתפלל כדברים האלה ועיני
 כמעין המתנבר ועזבני כח ונשמת לאנשארתי בי
 ונתחזקתי והתפללתי מנחת ערב בשד קודם כניסת
 העיר ובהניעתי לברכת גואל ישראל שמעתי קול
 מדבר באזני והוא מהרבי שלי ויאמר אלי והית
 ירשה שעיר אויביו ובברכת מקבץ נדחי עמו
 ישראל שמעתי גם כן אותו הקול ואמר וישראל
 עושה חיל ובברכת מלך אוהב צדקה ומשפט
 שמעתי לעת תמוט רגלם ובברכת משען ומבטח

לצדיקים שמעתי ועל עבדיו יתנחם: ובברכת
 בונה ירושלים שמעתי לי נקם ושלם: ובברכת
 מצמיח קרן ישועה שמעתי והיה ארום ירשה:
 ובסוף תפלתי נכנסתי בקרתא והלכתי בבית של
 בעל מחנה: ונחתי לו הסוס והבגדים החמודים שלי
 ואמרתי לו יש לי בארץ הזאת אהובה אחרת אשר
 אהבתי אותה מימי עולם ושנים קדמוניות ונפשי
 קשורה בנפשה ואביה ואמה שמוה במסתרים ואי
 אפשר לי לדבר עמה אלף כמתנכר בבגדי דלים
 החוזרים על הפתחים תבקשם לי ואלכה ויעש כן
 הבעל מחנה: ולבשתי הבגדים ותחזרתי זיו פני
 לשחור וקשרתי בגדי פשתים צואים מטונפים בשמן
 על רגלי: וקודר הלכתי נבוזה וחדל אשים כאיש
 מכאובות וירוע חולי אשר אין בו מתום ועברתי
 ברחובות העיר עד הנשר אשר על נהר טיבירו קרוב
 למבצר האפיפיאור ששם חדלים ותחולים וישבתי
 בתוכם כנגוע מוכה אלדים שלשים יום: לחם
 חמודות לא אכלתי ובשר ויין לא בא אל פי: והי
 בסוף השלשים יום בעשירי לחדש הגוים שנים
 עשר הוא חדש אדר שנת ר"ץ דברא הנער¹ כחצות
 לילה ותרדמה נפלה עלי: ותנה הזקן אשר ראיתי
 בתחלה במראה בא אלי: ויאמר בני עתה באתי
 להביך את אשר יקרה לעמים אשר אתה בקרבם

בא עמי לחרבות ירושלם אשר היית שם בראשונה
 ויקחני והוליכני אל מקום שני ההרים אשר
 הם בארץ הצבי בין הר ציון וירושלם ובין צפת
 ודמשק שכבר ראיתי אותם בחזון מאז ודמותם
 על חותמי על שני הלמדים אשר בשמי ובכנזי כי
 מיום שראיתים שמתים על חותמי לאות ומאלה
 שני ההרי הימני אשר ממול צפת ודמשק הוא הקטן
 והשמאלי אשר ממול הר ציון וירושלם הוא הגדול
 ובהיותינו שמה העמידני על רגלי על ראש ההר
 הימני ויאמר אלו שאנא עיניך אמול ההר השמאי
 והגדת לי מה אתה רואה ואומר רואה אני איש
 לבוש חבגדים לבנים אשר בידו המאזנים ועליו
 האיש הגדול ממנו לבוש בדים יותר לבני וחשובים
 אשר ראיתי בתחלה והאיש אשר בידו המאזנים
 הוא על ראש ההר ועליו האיש השני כאשר במראה
 הראשונה ובדברי עמו נתקרבו ההרים וישאר האיש
 הגדול בין הארץ ובין השמים ממעל לראשנו
 ולהיותי בהר הקטן גבהו רגלי האיש אשר על ראש
 ההר השמאלי עד היות ראשי בין ברכיו ויאמר
 אלי הזקן פתח פיק ודברת אליו ושאל ממנו מה יתיה
 משפט האומה אשר לקהתיך משם אמרת לי לו איך
 יוכל עבר אדני לדבר עם אדני זה שאיני כדאי כי
 מה אני ומה חיי ומח פועל צדק ויושר ידי לבנה

להסתפח לדרוש מלפני אדני זה קמן או גדול :
 ויאמר אלי האיש אל תירא שלום לך בני שאל ממני
 ואתנה כי על זה באתי . ואקוד ואשתחוה אפים
 ארצה : ואומר היום ידע עבדך כי מצאתי חן בעיניך
 אדני . ודבר נא אדני באזני עבדו ויניד לי משפט
 האומה אשר הייתי בתוכם על הנשר . ויען ויאמר לי
 זה הספר הכתוב בו . העתידות לבא על כל
 הרעה אשר נעשת . דבר לזקן ויגידם לך . ויתן הספר
 ביד הזקן ומי יתן : והיה לי רשות לכתו מראית הספר
 ההוא : ויקרא בו והחזירו לאיש ויאמר לו האיש . לך
 וחגד לנער אשר אתך מה שקראת : ויקחני בידו
 ויאמר נלכה למקום שעמדת בו והלכנו עד הנשר
 וישבתי במקומי כבראשונ : ובהיותי שם נשאתי עיני
 וראיתי חיה אחת גדולה : ודמות לה כעוף כנף
 יעופף על הארץ : מגוונים הרבה : והוא עולה מים
 המלח : ותחן על המבצר אשר מצד הנהר : ואומר
 לזקן מה זאת אדני . ויאמר אלי היא אם התנינים
 הגדולים היושבת בכרכי הים וכרום שמה הנורם
 זלות לבני אדם : והיא מקבלת כח . מקץ כל בשר
 ובנסוע העוף הזה נפתחים ארובות השמים ובאים
 בשמים על כל המקומות שהוא מעופף עליהם :
 ולולי הברית אשר נתן אלדים בינו זכין כל בשר
 בתוכם המאים בארץ : יחזור העולם לתוהו :
 ובעמדי

ובעומדי ראיתי עוד דמות עוף קטנה בערך הראשון
 מנוון היוור יפה עד מאוד ותיא עולה מהים הגדול
 ותנה למעלה מחברתה ואומר מה אלה אדוני :
 ויאמר אלי זה היה שדי היושבת על האבנים
 המופלאות המשוקעות בתהום שמהן יוצאין מים
 מתוקים ונשמי ברכה וחיים וכל טוב ושם צפרים
 יקננו להיות רדור בארץ ולהשביע לאדם מפרי
 מעשה האל והיא תמיד כנגד העוף העולה מים
 מלה לשבור כחה ותחת שניהם חיות קטנות עם
 גדולות ובזמן שאלדים שופט זה ישפיל זה ירים
 אם שופט בדין ישפיל הקטנה ואם ברחמים ישפיל
 הגדולה ועתה ירומו יחד לעשות צדקה ומשפט
 צדקה עם ישראל ומשפט עם כל העמים כי כוס
 בידו לעבור על הארץ ישתו יושבי תבל ועמם
 כל רשעי ארץ להשפיל כל קרניהם ולהרי קרנות
 צדיק אדין הזקן מדבר עמי ונפל נוצת החיה
 הגדולה ורוח סערה נוססה בה ויפץ אותה ונשאר
 בנוצה אחרת כעורבים תחת הראשונה שהיתה
 מכמה גוונים והיו קולות וברקים כיום הנשם
 ובעוף הקטנה לא היה חלוף ולא נסיעה והברקים
 היו יורדים מן השמים היו מברילים כינינו ובין החיות
 נפחד גדול ורעדה גדולה נפלה עלי ואקרב לזקן
 אשר עמי ואמרתי הלא השמי לא זכו לדער צונו של

בוראם • ואיכה גבר נאלח ומלוכלך בכל מיני ניעול
 ורוע פועל כמוני : אמנם רחמיו הרבים על כל
 יצוריו • ולא ישלם לחם כמעשה ידיהם כי אל ארך
 אפים הוא ובעל הרחמים נקרא : אנא אדוני הנד
 נא לעכרך מה חמראות הנדולות והנוראות חאלה •
 כי ידעתי כי אין נסתר מננר עיני אדני • שראה הכל
 כתוב בספר אשר ביד האיש הדובר אלינו בהרהי
 קדש : וינרל נא חסד אדוני עלי להטיב חסדו עמי
 כמו שעשה מיום חברית עד עתה : ויען לי ויאמר
 דע בני כי חעוף הנדול אשר ראיתח • הוא מראה
 על רעש ומבול • המבול יהיה בארץ הזאת ובארץ
 אחרת מצד צפון אפסי ארץ והרעש בארץ מולדתך :
 כאשר החיה למעלה מן הארץ יהיו חמים על הבתים
 ונוצות החיה שנפלו ממנה על בלבול יושבי תבל
 הם בתם • ועל בלבול הבורחים מן הרעש והמבול
 והעוף תקמנת שנתה מלמעלה לחברתה • בא לחנן
 על יושבי כל הארץ • לקיים חברית אשר נשבע
 אלדים מעבור מי נח • והנסים האלה יהיו לך לאות :
 ואל תעמוד במקום הזה והיה בעבור המבול תחזור
 פה : ובימים ההמה יהיה הרעש במלכות פורטונאל
 ובתיות המבול ברומה יהיה גם כן בצפון והברקים
 תיורדים מן השמים שתברילו ביק ובין העופות
 מראים כי אחר המבול יראו שני בככים גדולים

חלק שני

ריב

אחד על המבצר שהיו שם העופות • והשני על
 המקום הגדול היושבת בחגוי סלע מרום שבתו
 וזויה לכל ככב וכוכב זנב גדול מגוונא ארגונא ויהיו
 לעיני יושבי רומה ימים מספר • וכלם יתנבאו
 עליהם : והכוכב הנראה על המקום יורה
 ששם ילין בכי גדול על המקום • ועל כל עריה שהם
 במערבו של תוגרמה • כי יהיו ירשה מאויביו •

והכוכב השני
 יורה שזאת לא תהיה עולמית אלא שישראל
 עושה חיל להיות לבוקר רינה • והפחד כי פחדת
 מהברקים • מראה כי בזמן שיראו שני הככבי לעיני
 העם • עתיד לעבור פחד גדול עליך • כי יבקשו
 פושעי עמך לקחת את נפשך • אך אל תפחד כי לא
 יוכלו לך • ומאותו הזמן עד שבעה חדשים כי ימלאו
 לך שלשים שנה לקבל דרגין עלאין תריוחד •

ללבוש בני שש • תחת אשר הערת למות נפשך :
 אז יהיה לך רשות ללכת אל המקום אשר ידעת :

כי על זה העברתך מארץ תוגרמה • וגם ידעת רעש
 מלכות פורטוגאל ומבול אשר בצפון על מה באים
 דעתה אני חולך לראות חלוף עפרון וחרום כי בהיות
 בעפרון עוף רץ • יהיה מתנה נתונה לשוכני עפר לרנן
 על אילנא רחוי : ואז יכלו חנשמות שכנוף ורשעים
 עוד אינם לזולל סביב ברברים העומדים ברומו של

עולם והמלך ח' וק'ים יהיה ח' ור'ם כרזא דואו
 דשמא קדישא : דהוא מקלא דבידי דיעקב לישען
 עליו צדיקיא דעמא דקרא לון אדם ואזיאמרו כרוך
 י' חיוס אשר נתן לרוך בן חכם : ההוא יומא יומא
 חרא דהוא יורע לוי : ובההוא יומא ממש תנוח על
 מלכא משיחא רוחא קדישא רוח חכמה ובינה
 לא מלכיה על עמא רבא למחוי לערן המשא נחור
 לאנחרא ליליא : לבתר יתערון מעפרא מתוי עלמא
 ויתחדש בקיומא שלים אין שטן ואין פנעה
 דיי הניח לעמו : ויהי כאשר כלה לדבר הזקן כדברים
 האלה ויקץ שלמה ויפרוש כפיו השמים ויאמר
 י' אלדיו ישראל מודה אני לפניך שעשית עמאי
 חסד היום למען רחמך הרבים ולא כצדקי ולמען
 חסדך ולא בזכותי כי מה אני לתודיעני דבר נבות
 אשר עליו שומר אה הכל על יד טובך הגדול לנמול
 לחייבים טובות שנמלתני חיוס לא כמעשה ידי כי
 אם כצדקתך אל חי כי ראיתי מה שהאיתי ותנצל
 נפשי ברוך אתה י' הגומל לחייבים טובות :
 ויהי בבוקר כעלות השחר הלכתי לבית בעל
 המחנה ולקחתי הכנדים שהנחתים שם
 ולהיותי רפה ידים וגופי חלש מאד דרשתי ארתי י'
 בלבבי להכיר איש מבני ישראל מבין הגוים ואתיצב
 על אם הדרך אשר שם מעבר אנשים רבים ויתן לי
 י' כלבבי

חלק שני ר"ב

יו' כלבבי ואקרא אל אחד מתעוברים ואבדילחו
 ביתך העם ואשאל לומה שמך ויאמר מנחם
 דאומר אלי ושרבנים ביניכם ויאמרוש וזמפני
 השיובו בשפת רפה חכרתי כי לאישרהמה ואומר
 אי הודיעני את שמותם ואדע הטוב ונקבו בשמות
 מפיו ואבין בס והנה במספר שמותם איש שמו
 יהודה בן הרב שבת זל שהכרתו היורת בו זכורת
 אבות ואמרת קרא אותו אלי וקראו ויבוא
 ואומר אלי אני עבד שלמה אשר שלחני על עסקי
 והוא נשאר בעיר פיסארו עם הדוכוס משם וחנה
 אנכי הלש מאר מן הדרך על כן הביאני נא א בית
 אחר מבני ישראל ויאכילני לחם ולפתן להשיב נפשי
 ויוליכני אל בירת הכנסרת וצות אל אחד ממכירי
 לכבדני בכל כח וידעו המלשינים מקום שכתני
 והלשינו עלי אל המשפט וישימו שומדים על שערי
 העיר לתפשני ויען כי האפיאור לא היה בארץ
 דלגתי שור חומרת העיר והלכתי לקראתו ותסוס
 נשאר בעיר ואחר אשר הבטיחני הלכתי אל בית
 הכנס' ביום השבת וצפיתי עד עת הוצאת ספר תורה
 כי לא הרגישו בחזרתי ועליתי לבימה ופתחתי
 לדרוש על פסוק ברוך הנבר אשר יבטח ביו וכך
 עשיתי מדי שבת בשבתו דבר יום ביומו וזה דרכי
 עד נסיעתי משם מפחד מי המבול כאשר צויתי

ובימים ההם שמעתי אומרים שבה השר דוד
 לאיטאליאה וגם עליו עבר כוס החלשנות מרשעי
 בני עמנו והיה בדעתי כי בראותי פניו יאלפיני בינה
 והיה חלוף הדברים כי הוא שאל ממני ואין אני
 מאמין בדבר אלא שהוא חכם גדול ומח שהיה
 אומר שאינו יודע תורה וחכמה הוא כדי לנגוב
 דעת הכריות וגם לראות איך אני מתנהג עמו
 ובהיות כוונתי כך אני תמיד אצלו כעבד לפני רבו
 ובהיותי בויניציאה שהלכתי שם לדבר עם בעל
 הדפוס להדפיס לי דברים נוראים ועמוקים מסתרי
 תורתנו הקדושה לזכות כל החונה בס' היה שם
 איש רופא והיה בעיני כאיש אמונים ושמו
 כמתר יעקב מאנטיין והיה לו ריב עם רופא אחד
 בן איש אפרתי ושמו כמתרר אליהו חלפן ורציתי
 לעשות שלום ביניהם ולא רצה והיה דעתו ללכת
 לרומה ולג' הנהתיו באמרי לוכי קרוב יום אידם
 מימי המבול והלך לעיר אחרת באמרו שאינו
 רוצה לעמוד בארץ עם אויביו ובראותו כי היה לי
 אהבה עם הרופא הנזכר נתפך עלי לאויב ובין כך
 חמכול היה על ארץ רומה והיו אומרים לו מדוע
 אתה משלם רעת תחת טובת והשיב כי החכמה
 היא כחכמ' החרטומי ודבר עלי כמה וכמה דברים
 לפני השרר לקיים מאמר רז' בפאדחק נגרא בגויה

נשרף לחרדלא : כי לולי עזרתה לי כמעט חיו
 עושים לי רעה : ועל ידי יהודים נתנו לי סם תמות
 ונס מזה הצילני : ואחר שנתרפאתי הלכתי
 לדומה לראות הככבים ודמותם : וקודם בואם
 הגרתי הכל לאפיפאור ולקצת חשמינים מגדולי
 החצר כתוב על ספר : ונס כתבתי למלך פורטוגאל
 על יד האינבאסארור שלו כי דברתי עמו בחרדו
 ואחר שבא הרעש תמתו מאד ויאמ'י האינבאסארור
 ההוא : אם היה יודע המלך קודם נסיעתך מפורטוגאל
 שאתה כל כך חכם : היחנותן לך רשות להתנתג
 באיזהדת שתרצה : ובכל יום ויום הוא וכל עבדע
 חיו עושים לי כבוד גדול בביתו : ולפני האפיפאור :
 ותחשמינים עשו להם כתות חכורות חכורות
 בראותם הכבוד שעשה לי האפיפאור : מהם
 אומרים יתרג שהוא חייב מיתה : על שחיה מזול
 חמים שעברו עליו בפורטוגאל : ומהם אומרים
 אל יתרג שחונ' חכם גדול וחגיד לנו העתידות
 וחו מכברים אותי בפני חמון העם בדבריהם
 ובפעולתם :

והקול נשמע מתחכם המוכהק כמהר יעקב
 מאנטין בויניציאה ויאמר ליהודים
 אשר היו שם : עתה אקום ואלכה לדומה לרדוף
 אחרי האיש יהודי אשר שמו שלמה לחרע לו עד

אשר יחזור לסודו או ישרף באש • ויבא כמר יעקב
 מנמין לעיר רומה והלך בראשונ לבית האינבשדור
 מפורטונאל ואמר לו למה אתה לא תקנא לכבוד
 המלך גאדונך על דבר זה האיש העומד בחצר
 האפיפיור שהיה סופר בבית המלך כאחד ממשרתיו
 ועתה הוא יהודי • וישב לו האינבשדור אין זה
 דרכינו ולא יעשה כן במקומינו להיג' הילך רכיל
 מלשני בסתר ולא כן עמדי ויצא מעס פניו בחרי אף
 והלך לפני השופטים גדולי העיר יודעי דת ודין
 בקול קול יעקב והורים ידי וכו' ובכל מאמצי כחו
 ויענו השופטים לאמור לא נוכל לעשות מאומה בלי
 עדים אם יש לא ידך להביא עדים כל הפצ'ך נשלים
 ויצא יצא ושוב לבקש עדים מאנשי פורטונאל אשר
 נמצאו אז ברומה לדעת מאתם אם הם מכירים אותי
 וינעו מצא עדים והביאם לבית דין • וכתבו שטנה
 עלי לחייבני במשפט ויקראוני לפניהם לדעת מאתי
 איך ומה היה הדבר ועל מה אני נשען להיות יהודי
 אחרי כי בימים הקדמונים הייתי לעם אחר • וגדולת
 מזאת כי אני דורש ברבי בעסקי הדת וכן לא יעשה
 ואז הראיתי להם הבטחון מהאפיפיור כתוב וחתום
 איך הוא נותן לי כח ורשות לעשות כרצונו ואיש לא
 ימחה בידי • ויקחו הבטחון מידי בחימה שפוכה
 וילכו לפני האפיפיור בחרי אף • ואמרו לו למת

תצא

חלק רשוני רטו

תצא כזאת מלפניך : ואם אתה מעות משפט למה
 תשים אותנו שופטים : וישב אמריו להם גם אנכי
 ידעתי תחשו : כי דבר סתר לי אליו : ולא שהדין כך
 אלא שהשעה צריכה לכך : ויהי כראות האיש כי לא
 יכול לי ויקח מראה הראשונה אשר שלחתי א כמִר
 יוסף טימסק וההעתק ממנִ גנוב הוא אתו וחעתיקת
 ללשון נוצרי והראה אותה לכמה חשמנים למען
 יבושו ויכלמו מאשר סנבל האפיפיאור נגד דתם :
 עד כי תכלית הדברים מרוב מסיתים ומדיחים נתן
 האפיפיאור רשות אל שרי המשפט : לעשות כאשר
 הדין נותן יולי אמר אתה פה עמוד עמדי פן יפגעו בך
 האנשים המבקשים את נפשך : בילתיותי חס על
 כבודי אמרתי תפשוהו ותשרפוהו : כי אין מציל :
 והאליתעלה למען רחמיו וחסדיו כי לא תמו הקרת
 לפניהם איש בצלמי כדמותי לבוש בגדים כבגדי
 ויתפשוהו בבתלה ובחפזון וישרפוהו באש : ויבאו
 ויגידו לבית האפיפיאור לאמר האיש אשר הפצרת
 ביקרו היה לשרפת אש : ואני הייתי חדר בחדר
 להחבא : ובבואי לפניו נבהל מראות : ויקרא לשר
 השופט : ויאמר מה המעשה הזה אשר עשית הנח
 פה אתנו ר שלמה : ואתה שרפת אחר תמורתו :
 ועתה מהר וכתוב במקום המשפט כי האיש הנשרף
 חרף ונגרף וקלל מלכו ואריו : ולא יודע כי בתמורת

דברי הימים

126

וְשַׁלְמָה נִשְׂרָף פֶּן יִטְעוּ הָעוֹלָם אַחֲרָיו וַיִּמְחָרוּ
 לַעֲשׂוֹת כֵּן אִזְּאִמְרָתִי אֶל הָאֲפִיפִיאוֹר כִּבְר רֵאִית
 בְּעֵינֶיךָ הַכִּכְבִּים כֹּאשֶׁר הִגַּדְתִּי לְךָ מֵרֵאשִׁי וְאַתָּה
 יָדַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר יִקְרָה אוֹתְךָ כִּפִּי הוֹרֵאת הַכִּכְבִּים הָאֵל
 כִּי פֶה יִלֵּן בְּכִי וּלְבֹקֵר רִנָּה שֶׁלַחְנִי נֹא כִי אֵין לִי
 רִשׁוֹת לַעֲמֹד פֶּה יוֹתֵר עַל הַנְּסִיּוֹן וַיִּשְׁלַחְנִי לְשִׁלּוֹם
 וְאַרְכָּב עַל סוֹס קַל בְּלִילָה וְעַמִּי הַחֲבוּרָה טוֹבָה
 שְׁלוּחָה מֵאַתּוֹ וְכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר סִפַּרְתִּי אֵלֵיכֶם
 תְּכִירוּ וְתִדְרְעוּ שֶׁהֵם אִמֵּת מִתּוֹךְ כְּתַב עֲדוֹת מֵרֵאשִׁי
 קֶהְלוֹת רוּמִי וְהַרְבַּנִּים אֲשֶׁר אֲנִי שׁוֹלַח לָכֶם
 וְדְבָרִים רַבִּים כִּתְנָה וְכַתְנָה מִתְּלֵאוֹת אֲשֶׁר מִצְאוּנִי
 גִּלְאִיתִי לְכוֹתֶבְכֶם כִּי לֹא יִכִּילֶם סֵפֶר וְגַם לַחֲסוֹת עַל
 חֲרַפְתָּ בְּנֵי עַמִּינוּ לְבַלְתִּי גִלוֹת חֲרַפְתֶּם וְקִלוֹנֶם עַל
 כָּל הַתּוֹעֵבוֹ אֲשֶׁר עָשׂוּ אֹתִי אֹלֵי תִשְׁמְעוּ קִצְתֶּם מִפִּי
 עוֹבְרֵי דֶרֶךְ וְעַתָּה הִנְנִי יוֹשֵׁב פֶּה וּמִתְעַרֵּב בְּגִלְלוֹת
 חֵלְזִי לְצַפּוֹת עַת וְזִמְנִי אֲשֶׁר הִבְטִיחְנִי לַעֲשׂוֹת עִמִּי
 נִפְלְאוֹת כִּהֲפִצּוּ וְרִצּוּנִי וַיְהִי עִמָּדִי וַיִּשְׁמַרְנִי כֹאשֶׁר
 עַד כֹּה עֲזַרְנִי וּמִמֶּנּוּ יִבּוֹא עֲזָרִי לְהַשְׁלִים כָּל אֲשֶׁר
 עָלַי לַעֲשׂוֹת כִּי עוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד וְעַת לְכָל חֲפִץ
 עַד שִׁיגִיד הַקֶּבֶה כֹּה מַעֲשׂוֹ לַעֲמֹד בּוֹדְאִי כִי בּוֹדְאִי
 בְּכֹה נַעֲשׂוּ מַעֲשֵׂה יי בְּכֹה עֵתִים :

הֲרֵאשׁוֹן עַת לְלֶדֶת כִּשְׁבֵּרָא הַקֶּבֶה שָׁמַיִם

וְאַרְץ הַתְּעַבֵּר הָעוֹלָם וַיִּלְד אָדָם
הֲרֵאשׁוֹן

חלק שני ריו

הראשון ויברכתו יי' ויניחהו בנן ערן לשמור מצותיו
ועת למות כאשר לא שמר את אשר צוהו כי גורש
מן ערן והערה נפשו למות : עת למטע
כאשר ידע את חוה אשתו ופרו ורבו עד אשר היו
לעם רב : והיו נטועים בעולם לבטח בתיהם שלום
מפחד : ועת לעקור נטוע כד רבה רעת
האדם בארץ : וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל
היום ועקר אותם מן העולם במי חמבול :
עת להרוג כשהיו כל הארץ שפה אחת : ויאמרו
איש אל רעהו הבה נבנה לנו עיר : ויפץ יי' אותם
על פני כל הארץ ונשכח כמת מלב : ועת לרפוא
כאשר בא אברהם אבינו והביא רפואה לעולם שהיו
חולים מחולי העז כמדא ואת הנפש אשר עשו בחרן
עת לפרוץ כד בא עשו הרשע ועשה פרצה בזרע
קדש : והלך בדרך הנחש הקדמוני שעשה פרצה
בעולם : ועת לבנות כד בא יעקב לחשלים
בנין העולם ביב שבמים שבטיה : עת לבכות
במרנלים דכתיב ויבכו העם בלילה החוא והוקבע
בכית לדורות ליל ט באב : ועת לשחוק
כשהיו ישראל במצרים ועבדו בס בפקד וירא יי' את
ענים ואת לחצם רצה הקבה למתן הקץ בזכות
האבות : ואמר לחם תמעיטו אות אחד משמכם
וארלנ את הקץ לבניכם : אמר אברהם אבינו

דברי הימים

לפניו רבונו של עולם : איך אעשה כך : אם נתת
לי הלא להיות אב המון גוים : ואחזירנו לך אשאר
כבראשונה : אמר יעקב אם אמעט יוד משמי
ישאר עקב : אמר יצחק אמעט יוד ישאר שחוק :
שבראשונה היה שמו ישחק בשון : ולגלות לנו זה
הסוד : כתוב כך במקרא ד פעמים : לערות נאמנת
שכך שמו בארבע כנפות הארץ : ואמר יצחק לפני
הקב"ה רבונו של עולם קח ממני השון שבה נכלל
מספר שמך באותיות את ב"ש : ותן לי צד"ק תחתית
ויהיו ישראל בגלות מצרים רדו כיתרון השון מן
הצד"ק : ולא יותר : וכן היה בזכות יצחק : ועלו
ישראל ממצרים לקבל התורה שהיתה משחקת
לפניו תמיד : עת ספור : מלאכי שלום מר יבכיון
על חורבן הבית : ועת רקוד : כשנכנסו ישראל
בארץ : ומה שהזהיר יציאת מצרים אחר דבר
המרגלים : וכניסת הארץ אחר החרבן : כדי להזכיר
הפורענות תחלה : ואחר כך הטובה : כי כן הדרך
בישראל : כברכת יצחק ולא כברכת בלעם אבל
בראשונה קודם לידת אברהם אמר הטוב תחלה עת
ללדת וכו' : עת להשליך אבנים : כאשר השליך
משמים ארץ תפארת ישראל : תשתפכנה אבני קדש
בראש כל חוצות ויצאו ישראל בגלות : ועת
כנוס אבנים : בעת מרדכי ואסתר לך כנוס כל

היהודים

חלק שני רי

חיתודים : עת לחבוק בזמן עזרא • כשעלו
 מבבל שנאמר ואקבצם אל הנהר וכו' כי כן דרך
 השבים לחבק איש את רעהו : ועת לרחוק
 מחבק בזמן מלכי בית השמונאי שנברה מלכות
 יון וגזרו גזרות על בנות ישראל : עת לבקש
 חכמה בזמן הלל הזקן • ור' עקיבא שבקשו מאת
 יי' למסור בידם שרו של תורה : ועת לאבה
 כי ירדו ישראל בגלות ארום • אז אברה החכמה
 מביניהם ולגמול מדה כנגד מדה דכתיב
 והאברתי חכמים מארום : עת לשמור התורה
 באותו הגלות שכמה שמדות וכמה הקינות עברו
 על ישראל בגלות ארום ולא נשתכחה תורה מהם :
 ועת להשליך כשלא יכלו לעמוד על הנסיון
 בראשונים בכובד הצרות • והשליכו מעליהם עול
 חמצות ויצאו מכלל בני ישראל : עת לקרוע
 אותם שעשו שמד קרעו התורה • והעתיקו לחמה
 לשונות • והוציאוה למינות • ועל זה נאמ' תיראוני
 שאני שחרתורת ששופתני השמש בני אמי נחרו בי
 זכו • ועת לתפור • כד אתנייר אונקלוס וכמה גרים
 אחרים • ותרנס את התורה • ועשה תפירה לקריעות
 שעשו הרשעי' • ועל זה נאמר שחורה אני ונאווה בנות
 ירושלם כאחלי קדר • ר'ל נאווה ויפה עם התרגום
 שנעשה בלשון קדר • שהמשמעות והפירוש

לבן ובהיר כיריעות שלמה : ע
 עת לחשות בזמנא
 דרונזא בעלמא : כדאמר חבי כמעט רנע עד יעבור
 זעם : פ
 ועת לדבר כד יתער בעלמא עת רצון
 שאז יפתחו שערי רחמים ויש לאדם לדבר ולשאל
 צרכיו : צ
 וי'מלא שאלתו : ד
 עת לאהוב : ישראל
 כשיפקוד אותם י' בגלות זה כדאמר אהבתי אתכם
 אמר י' וכו' : ה
 ועת לשנוא לעשו מחמס אחיו יעקב
 כדכתיב ואת עשו שנאתי : ו
 עת מלחמה כד
 יאספו כל העמים לארץ הצבי כדכתיב ואספתי את
 כל הגוים אל ירושלם למלחמה : ז
 ועת שלום
 כשיצא י' ונלחם בגוים : והוכיח לעמים רבים וכתתו
 חרבותם לאתים : וינלה לנו משיח בן דוד : ח
 ודבר
 שלום לגוים : ומשלו מים עד ים וכו' ויתעורר עלינו
 עת רצון ויתמו העתים אשר תחת הירח אשר לחם
 השתנות עתים לטובה ועתים לרעה : כימי הלבנה :
 וזהו שאמר ורוכ שלום עד בלי ירח : וירד מים עד ים
 וכו' : ט
 ובהשלים כל אלה העתים שבהם רמזים
 מעשה הא' : ירשו בית יעקב את מורשיהם : ועל זה
 נאמר : כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים :
 ועתה אנחנו בעת האהבה : אשר יקיים בנו י' אהבת
 עולם אהבתך על כן משכתך חסד : י
 אמנם כי
 ירא זאנכי פן יגרום החטא חו' : יא
 ופן יקראני אסון
 במקום סכנת גדורי חיות : יב
 אמרתי לחלות פני
 היושבים

חלק שני ריה

היושבים בארץ הצבי שיתפללו עלי נגד בית קדשנו
 ותפארתנו אשר הוא שער לעלות התפלה השמימה
 ויבקשו מאת האל ית' יהיה תמיד עמדי ושמרני בכל
 הדרך אשר אלך ויהיה לי עוזר וסומך בכל מקום :
 כי עקר התפלה בארץ הקדש ושם היא מקובלת .
 ונחשבת לפני המקום יותר מתפלת המלאכים :
 וזנה אנכי מגלה על זה סוד גדול . דעו כי
 המלאכי האומרים שירה לפני המקום
 קולם בכנפים ועל זה כתיב ואשמע את קול כנפיהם
 ועשה הקִבָּה שש כנפים לאחד . זכחם ישבחוהו ימי
 השבוע בכל יום בכנף אחד . ואומרים איש אל אחיו
 שירו ליי שיר חדש כי נפלאות עשה . שבכל יום ויום
 במעשה בראשית . היו פעולות חדשות . ובבא יום
 שבת קדש אשר ברכו יי וקדשו והוא יום גדול לפניו
 אמרו מלאכי השרת רבונו של עולם במת ישבחוך
 ביום השבת שתמו הכנפים ביום הששי . והשיב
 הקִבָּה מבנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק .
 ושבחוני עם בני שהם בארץ הקדושה . והולכים
 המלאכים ואומרים יחד עם ישראל . יהי כבוד יי
 לעולם ישמח יי במעשיו . ואמר הקִבָּה . רוו לי רוו
 לי . ואין לי רשות לגלות יותר אא כי אעֲפֹ שחדשים
 לבקרים רבה מכלם שירת גוי צדיק שומר אמונים .
 ועל זה רבה אמונתך :

דברי הימים

ח"ח

432

לא אאריך עוד בפעם הזאת רק רענו כי מכל
 חשוב אשר הטיב יי עמרי וחטבתו לכם
 להשמיעכם חדשות ונפלאות ואשלח הכתבים דרך
 ויניציאה על יד איש אמונים שמו מאשטרו איה רופא
 חתנו של מאשטרו קאלו רופא : וכן תעשו גם אתם
 לכתוב לי תמיד ולשלוח הכתבים לידו בויניציאה :
 ומפני כי רבים אומרי דברים של תוהו ועושי
 כתבים מזויפי ומשמיעי דברי אשר לא
 דברתי ולא צויתי ולא עלו על לבי לכן אזהיר
 אתכם כי לא תשימו לב רק לכתבים הכתובי בידו
 וחתומים בשמי ובחותמי : והיה זה שלם משפט אמת
 ולא תשעו בדברי שקר רק בדברי אמת אשר
 אשמיעכם תחזקו ויאמץ לבבכם כל המיחלים ליי
 ברוך יי לעולם אמן ואמן :
 וואל שלמה לדבר אל הקיסר על דבר
 האמונות באר היטב : וילך לדרך
 בהיות הקיסר בראטי שבונה וידבר עמו שם : ויחזק
 לב הקיסר ולא שמע אליו מקוצר רוח : ויצא
 וישמוחו בבור זאת השר דוד מרעהו ואת אנשיו
 וישבו שם ימים אחדים :
 וירא הקיסר אחרי שוב התוגר מעליו כי היתה
 הרוחה ויסע מן המקום ההוא : וישוב
 לאיטליאה ויביאם אסורים בעגלו למאנטאה וישם
 עליהם

הלקשני **ריט**

עליהם משמר: ויאמר הקיסר להכמים כי כן דבר
המלך וימצאו בו חט משפט מות ויאמרו הוציאוהו
וישרף: ויהי היום וישומו רסן בלחיו ויוציאוהו
החוצה ותתום כל העיר עליו והאש לפניו בוערת:
ויאמר אחד משרי הקיסר הסירו הרסן מבין שניו כי
דבר לי אליו מאת המלך ויעשו כן: ויאמר אליו:
הקיסר שלחני אליך לאמר הלא אם תשוב מדרכך
שאת ויחיד ותחיה לפטו: ואם אין כלתה אִךְ חרעה:
ולא קס ולא זע ממנו: ויען ויאמר כקדוש כמלאך
אדים: על אשר התלכתי בדת ההוא לבי מר וזעף
ועתה כטוב בעיניכם תעשו: ונפשי תשוב אל בית
אביה כנעוריה כי טוב לה אז מעתה: וימלאו עליו
חימה וישליכוהו על העצים אשר על האש
ויקריבוהו עולה לייכליל תקטר: וירחי את הים
הניהח: ויאסוף נשמתו המהורה ותהי אצלו אמון
משחקת לפניו בכל עת: ואת משרתיו הוציאו
מבית כלא: וילכו לדרכם: לא נשאר בשחיתותם
כי אם השרה ראובני מרעהו: וישומו עליו משמר:
וילך הקיסר אל בולונויא: ויוליכו אתו בעגלות
אסור ברהמים: ויוליכוהו אל ספרד וישב שם ימים
רבים וימות בבית הסוהר: **א**

ויאמינו רבים באיטאליאה בימים ההם כי
נצל ר' שלמה מולכו מיד מבקשי

דברי הימים

נפשו לספותה בחכמתו ודלא שלט נורא בגשמיית
ויש אשר העיד ונשבע בפני קהל ועדה שעמד
בביתו אחר השרפת שמנה ימים ומשם הלך לדרכו
ולא ראה עוד אל אלדים יודע: ומייתן ואוכל
לכתוב חכנים דבריו אם אין באמת ובתמי על ספר:
ותהר אשתי בהיותנו בבוטאנו וימלאו ימיה
ללדת ותקש בלידתה: ואקרא עליה
אל יי ויענני ממעון קדשו: ויפתח את רחמה ותלד
בן בעשתי עשר יום לחדש שבט רצנ לפק ותעמוד
מלדת: ואומר הפעם אודה את אדני ואקרא שמו
יהודה ויגדל הילד ויהי נושא חן בעיני כל רואיו:
וישוב אנדר'יאה דור'יאה צורר תיהודי עם כל
ספינותיו לאיטא'יאה בימים ההם:

ויהי כבואם והנה אתם בתוך השבויים: אשת
חיל מן העבריות אסתר שמה אשת ר' יעקב
חכתן: ויאמר אליה השבאי הבה נא אבא אליך:
ותלך אחריו ותתכס ותפול מעל האונית במצולות
ים ותמות במרס נודע אנה הלכה האשה: ויתמחו
עליה מאד: אנא אל אלדי תרוחות השיבנה
ממצולות ים:

וירכב אנדר'יאה דור'יאה על סוס וילך לבול'וניא
וישתחו אפים ארצה לפני הקיסר: וישב
שם ימים אחדים: וישב אל ספינותיו ויבנה

גינזבאתה

425
1533
חלק שני רב

זינבאתה בחדש זינאר רצנ בשנת שלש ושלשים
וחמש מאות ואלף בשמחה: ויבא אתו את שלל
הערים אשר הפך יי באפו: ובקורון הניח כאלף
וחמש מאות איש ספררים אנשי מלחמה: ובר
ולחם ותירוש ויצהר: ועפר השריפה ואבני האילים
לרוב וישבו שם ימים רבים: והעיר קורון עיר
בצורה יעמדו בתוכה אחד למאה ומאה לאלף:
וילכדה למורד לב התוגרמים היושבים בתוכה
בימים ההם:

וישלח סוליימאן כעשרת אלפים איש ויצורו
על קורון ימים רבים: גם ספינותיו
המשוטטות צרו עליה לבלתי תת שלום ליוצא ולבא
ותבא העיר במצור:

וישבו הקיסר קארלו והאפיפיאור בבולוניא
ימים אחדים ויתעלצו באהבים בימים
ההם: ויאמרו איש אל רעהו עד מתי תהיה איטאליאה
לשממה כמחפכת זרים: הנה נתחכמה ונעשה
לה שם פן תהיה עוד למשיסה: ואיש את רעהו
יעזורו כי תקראנה מלחמה: ולא יוסיפו לדאבה
עוד: וייטב הדבר בעיניהם ובעיני שרי איטאליאה
ויכרתו ברית ביניהם: ויבואו כברית האפיפיאור
הקיסר בעליוניציאה ופראנצ'סקו דוכוס מילאן
ושאר שרי איטאליאה הקרובים והרחוקים: להיות
כח ר 28 iii

דברי הימים

436

שכם אחד לנתוש ולנתוץ את כל חיל עם ומדינה •
הבאים להלחם באיטאליאה • איש לפי פקודיו יתן
חמרבה והממעט • והדת נתנה כבול לונניא בשמונת
ועשרים יום לחדש פיכלארו • ואנמוניאו ליווא על
הצבא בימים ההם :

ומלאכים שלח פראנצישקו מלך צרפתה אל
הקיסר ועמהם שרים ונכבדים מאד •
וישאל מאתו מילאן ואת גינובה ואת סאוונה • ולא
שמע אליהם : ויתן להם זמן לבא גם חס בברית •
וילכו מאתו בשלום : וילך האחד אל פירארה
והשני שב צרפתה • ויגד למלך את כל הדברים
אשר עשו :

ויסע הקיסר מבולונויאו בחדש האביב :
ויבא אל קרימונה • עבר בפאוואה •
במילאן הפקיד כליו : וירא את הערים אשר היו
נסיבת תהפוכות רוב ערי איטאליאה • הקרובות
והרחוקות : וילך למסעיו גינובאתה בחדש השני
רצנ : וירד הימה באוניות וישם אל בארצילונה
פניו : ותכא גם אשתו המלכה שמה בטרם בואם
ורוב שרי ספרד הביאה עמה בעת ההיא : ויעשו
בעלי בארצילונה • גשר גדול בים יפה מאד מאד :
ותי היום בהגיע האוניות • ויצאו לקראתו ואיננו כי
בא העירה שלשת ימים טרם בזאן • והם לא ידעו
מאומה

חלק שני רכא

מאומה * וישכב בחיק המלכה החדרה ויתעלצו
באהבים * כי לחם סתרים ינעם :

בחדש * התוא לקה יואן גיאור גיאור מאר קין
מונפיראמו את ברת מלך נאפולי

אשר גרש פירדינאנרו מלך ספרד * בדבר הקיסר
לאשה : ותכא האשה אל קאטאל עיר מלכותו
בתופים ובמחולות * ותבקע הארץ לקול האילים
המננחים וחצוצרות התרועעה וישמח כל עם הארץ
מאד : ויהפך כמעט רגע ששונם לאבל כי קשרו
עבדיו עליו קשר במרם בואו אליה וימות : וישאר
הארנות ההוא אל הקיסר בימים ההם :

בשנה * ההיא הלך נאליאמו פיקו שר

הקונקורדיא אשר בקצה גבול
מאנטואה אל מצודת המיראנדולה באישון הלילה
וילכדנה ואת שומריה הכת לפי חרב : וילך החדרה
אשר שם הארון פראנצישקו פיקו דודו ויורידהו
ברם שאולה * ואת אחד מכניו * ותחי אליו
המיראנדולה עד היום הזה :

וקורו * סונרת ומסונרת מפני חרב היונה :

וישלחו מלאכים אל הקיסר לעזרה
כי מחוץ שכלה חרב * ומחדרים עוללים שאו לחם
פורש אין להם והרעב כבר : וישלה אנדריאח
דוריאח אחת מאוניותיו לראות מה יעשה בת :

ותלכנה ספינותיו הנשארו אחריה שפי עד ציצ'ליאח
ותעמורנה על שפת הים :

ויבואו פראנצישקו מלך צרפת ואשתו ובניו

בחדש השלישי לליאון וישבו שם ימים

אחרים : ויסעו משם וילכו לאב'ניון והימים ימי

ביכורים : וישלח ספינותיו קדמת פ'יזה לשאת את

אחות דוכוס פלור'ינציאח אשר לקח לבנו השני

לאשה : ותעבורנה על ג'ינוב'ה בתשע ועשר' לחדש

הששי וישלחו להם בעלי ג'ינוב' מנח וילכו לדרכם :

ותלך האוניה אשר שלח אנדריא דוריאח אל

קור'ון ותשוב אחר בחר הרביעי בשנת

i 533 שלש ושלשים וחמש מאות ואלף : וירדפו אחריה

ספינות התונר ולא השיגוה ויחר להם מאד : וילך

אנדריאח דוריאח לנאפולי בתחלת החדש החמישי

כי השיבו אליו לאמר קור'ון סוגרת ומסוגר ונפשם

קצת בלחם : וילך משם מיסינ'ה ולא ארכו לו שם

הימים ויסע ממיסינ'ה ביום השני לחדש אנוש'טו רצנ

ועשרים ושש אוניות משוטטו עמו : וספינות אחרות

גדולות נושאות אנשי חיל וברותירוש ויצהר וכלי

מלחמ'ה כאש'י וכלון שאת : ויגיעו על קור'ון בשמונ'

לחדש : ושם ספינות התונר עומדות על משמרתן

ויהי כשמוע שר צבא התונר אה שמע אנדריאח

דוריא' ויקרב עם ספינותיו אל היבש' : ויהי מספרם

ששים

439
חלק שני רכב

ששי ושמונה קטנות עם גדולות ותעבורנה אנדר'יאה
דור'יאה לפניהם: וישליכו התוגרמים עליהם מאבני
האילים המננחים לרוב ותרעש הים והיבשה לקולם
ותעל עשנם השמימה: ולא זעו ספינות הערלים
בפניהם ולא השיבום רבר ותלכנה לדרך ותקרבנה
העירה: ושתים מהגדולות נשארו לבדנה בלב ים כי
אפס הרוח להדיחן העיר ויצאו איהן מאוניות התוגר
וילכדו האחת בחזקה ואת אנשיה הכו לפי חרב גם
על השנית הלכו התוגרמי ויעלו עליה וירא אנדר'יאה
דור'יאה כי ברע הם ויצא עם ספינותיו כרוב שכול
ויערוך אתם מלחמה ואת הספינו לקח מעדם וכמאח
וחמשי תוגרמי אשר עליהן מתם הכו לפי חרב ומחם
תפשו חיים בעת ההיא וספינות התוגר אהור נזורו כי
נבחלו מפניהם וילכו א מקומם הראשון ויסעו משם
וילכו למודון: ויפלו מאנשי אנדר'יאה דור'יאה
כמאתים איש במלחמה ההיא גם מהתוגרמים הכו
רבים לפי חרב: והנשארים נתפשו חיים:
ויצאו גם אנשי העיר בתוך הבאים להלחם
באנשי התוגר הצרים עליהם ביבשת:
וייראו התוגרמים ויתנו עורף ויניחו בגדים וכלים
ואחלים כאשר המה: וירדפו אחריהם: וישוסו את
מחניהם: ותשעה אילים אשר הניחו שם בחפזם
לקחו: וישבו העירה בשמחה: ומקצת אנשי

הצבנא אשר בקורון הביאו אנדר'יאה דור'יאה
לאוטא'ליאה ומאשר הלכו אתו הניח תחתם :

גם מאנשי העיר ומפס מוי הרעב הבינא אתו וילכו
נעים ונדים מבקשים לחם בציצ'ליאה וקאלאבר'יאה
על אשר אמרו היאח היאח על עמי ישראל : ויהיו
גם הם לחרפה בגוים צדיק הוא י :

בחדש התוא הוא חדש אלול רצנ באו אוניות
בארבה רוסה מלך איג'ר בימי פיונבינו

וימצאו שם שבע עשרה ספינות מנינובה וילכדום
וישרפום באש ותעל עשנם השמימה : והאנשי אשר
עליהן מחם ברחו מרם בואם ומחם הכו לפי חרב
ומחם נתפשו חיים : וספינות אחרות היו שם ותצילם
מצודת פיאוונבינו וילכו לדרךם :

ותלכנה שלש המשוטטות אשר לאנדר'יאה
דור'יאה לשאר'ת חבילות המשו

אשר לסוחרי נינובה ולוקה אחרי שובו : ויתנם
י' בקאלאבר'יאה ביד מבקשי נפשם ביד שמונה
המשוטטות אשר לישמעאלים ויוליכום אל ארצם :
ורבים חללים הפילו הערלי בהלחמם ותשאר אחת
מהשמונה כסוכה בכרם במלחמה היא : ויריצוה
חשבוים אשר עליה וינוסו לנאפולי ותהי להם
נפשם לשלל :

ובארבה רוסה הלך לדרכו תונרמה ויעשתו
סולימאן

סוליימאן התוגר שר צבאו :
 ויוסף עוד פראנצישקו מלך צרפת שלוח
 אוניותיו אל לינורנו לשארית ארצ
 האפיפיאור קלימ'נטי אשר שם בסוף החדשה שביעי
 רצד : ותלכנה ותבואנה אל מארש'ליא . ויבא
 האפיפיאור העירה ביום השלישי לחדש אומ'וברי
 ותבקע הארץ לקול האילים המננחים : ויבא גם
 המלך העירה ביום המחורת . וישתחו לאפיפיאור
 ארצה וישק רגלו . וארכובתו ופיו . וישאלו איש
 לרעהו לשלום . וילכו איש לביתו : ויהי לימים
 עוד ותבוא גם ליאונורה המלכה העירה בעם כבוד
 וביד חזקה : ושתי בנות המלך עמה . ותלכנה גם
 הן לנשק רגלי האפיפיאור ויברכס . ותבאנה החררת
 וישבו שם ימים אחרים וידברו פנים אל פנים לא
 עבר זר ביניהם . וישבו איש למקומו :
 ותהי רומה מערת פריצים עד שוב קלימ'נטי
 וישפכו בתוכה דם נקי . כי מת המשנה
 אשר הניח שם : ויהיו יושביה כצאן אשר אין להם
 רועה בימים ההם . ודמים ברמים נגעו :
 וישלחו בעלי ג'ינ'ובה מלאכים אל פראנצישקו
 המלך בהיותו במארש'ליא . לראות
 אולי יתעשת להם כטוב לבו : ויחר אפו בהם גם
 בפעם הזאת . ולא אבה שמוע אליהם : וישבו

יִנוּבְאֲתָהּ בַחֲרָפָה בַחֲדָשׁ נוֹכִימֵרֵי הַיּוֹם הַחֲדָשׁ
 I 533 הַתְּשִׁיעִי: רִצְד' שְׁנַת אֶלֶף וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וְלָנ:

וַיְדַבֵּר אֲנוֹשׁ שֵׁשׁן גִּרְאֵנָה הַנִּינוּכִימֵי בְּאֶזְנֵי הַמֶּלֶךְ
 פֶּרְאֲנָצִישְׁקוֹ לֵאמֹר אִם תֵּאֱכָה אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ

לְעֵצְתִי תִבָּא עִם סְפִינּוֹתֶיךָ יִנוּבְאֲתָהּ לִבְמַת וְאִישׁ לֹא
 יִצִּילֶנָּה מִיָּד: כִּי יֵשׁ לֵאלֹהֵי יָדֵי וְהִשְׁלַכְתִּי שְׁתֵּי סְפִינּוֹת
 בְּמִצּוֹלוֹ פֶּתַח שַׁעַר הַחוּף אֲשֶׁר שָׁם הַמְּשׁוּמָּמוֹת בִּימֵי
 הַחוּרָף: וְלֹא יִוָּכַל לִן לְצֵאת הַחוּצָה וְנִתְפַשֵּׁם חַיִּים
 וְאֵל הָעִיר תִּבְּוֹא: וַיִּטֵּב הַדְּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיֵּט אֵלָיו
 חֶסֶד וְכֶסֶף נָתַן לוֹ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר: וַיֹּדַע
 הַדְּבָר בְּנִינּוּכָה מֵרֵם בָּאוּ וּבִשְׂבוֹא בֵּיתוֹ שְׂמוּהוּ בּוֹר
 תַּחְתִּית: וַיֹּוֹדָה אֶת כָּל הָרַעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹרָת
 לַעֲמֹ וַיִּסְרוּ אֶת רֵאשֵׁי מַעֲלָיו וַיִּשְׁמַעוּהוּ כִשְׁמַע הַגִּדִי
 וְעַל קִדְקוֹדוֹ חֲמָסוֹ יָרַד: וְהָאֶפֶיפִּיאֹר קְלִימִינִי
 שָׁב לְמִקְוֹמוֹ:

I 534 וַיִּקְחֻ הַצִּדְפָּתִים בַּחֲדָשׁ זִינְאָר בְּשַׁנַּת אַרְבַּע
 וּשְׁלֹשִׁים וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וְאַלְף אוֹנִיה

גְּדוֹלָה בָּאָה מִסַּפְרָד נוֹשֵׂאת סְחוּרָה מֵאֲנָשֵׁי גִינּוּבָה
 עַל אִשֶׁר פָּשְׁעוּ בְּמֶלֶךְ לִזְנוֹת מֵאַחֲרָיו לְלִכְרַת אַחֲרֵי
 שְׂרִירֹת אֲנִדְרִיָּאָה דוֹרִיָּאָה וַיִּקְחוּ אֶת שְׁלָלָהּ וְהָאוֹנִיה
 הִלְכָה לְדִרְכָּה: וּמֵי הַיְּתָה כָּל אֱלֹהֵי עַל אֲשֶׁר הִרְעוּ
 אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּמֶלֶךְ חֲמָא אַחַד מִשְׂרֵי סְפִינּוֹתָיו וַיִּמְצָא
 כִּי הוּא

חלק שני ריו

443
כי הוא גלה כל אשר זמם האיש הנִּיבִּיִּסִי לעשותו:
ויצו המלך ויסירו ראשו מעליו: ויורידוהו בדם
שאולח: כן אורחות כל בוצע בצע ארת נפשם
אדוניהם יקח • ולא יזידון עוד:

ויצורו התוגרמים על קורֹון כל ימי הסתיו •
ולא הנחו להביא העירה כל דבר:

ויצאו הספרדים דבר יום ביומו לשלול שלל למרוף
טרף לנפשם: ויהי היום וילכו עד אנדרֹוסה כי
נקראו בעורמה וכאלפים תוגרמים בתוכה • והיא
רחוקה מקורֹון כשלשים מיל: וימצאו דלתותיה
פתוחות • ולא שמעו קול נוגש כי נחכאו בבתים
טרם בואם העירה • וישבו על משמרתם: ויהי
כבואם ויציתו אש בבתים הראשונים ויעל עשנם
השמימה • ותהום כל העיר עליהם: ותהי המלחמה
חזקה על הספרדים מבית ומחוץ • וימות שר צבאם
פתח השער ויפלו מהם ארצה כשמונים איש מלבד
המוכים אשר הוכו לרוב: גם מהתוגרמים אכלה
חרב • ונשרפו בבתים לרוב: ויתנו הספרדים
אות וישבו אחור • כי כלתה אליהם הרעה:

וירדפו התוגרמים אחריהם כשמונה עשר מיל •
וישובו מרים וננפים אל קורֹון והנם כאלף איש:
ולא יכלו הערלים לשבת בקורֹון ולשלוח
שמה צידה כפעם בפעם • ויסירוהו ביד

התונרמים כדבר הקיסר בעת ההיא : ואנשי הצבא
 אשר בתוכה יהיו חימה באוניות וישובו לאימאליאה
 והמלחמה שקמה .

וילך : דוכוס ווירטימבירג בשנה ההיא . ויקח
 את כל הערים אשר לקח לו הקיסר
 מאנסימיליאנו . מיד פירדינאנדרו מלך אונגאריא
 ביד חזקה : ויפלו מאנשי פירדינאנדרו כשנים עשר
 אלף איש חללים ארצה במלחמה ההיא : ויתחזק
 פירדינאנדרו ללכת להלחם עליו : ויצאו לקראתו
 חשמן מאנאנציאה ודוכוס שאנשוניאה : ויאמרו
 אליו עד מתי תאכל הרב וישלימו ביניהם : פתשגן
 השלום : שילכו דוכוס ווירטימבירג : ולאננראביאו
 מרעהו להתנפל לפני הקיסר ואחיו : והם ישאו
 לחטאתם : ולחטאת כל הנלוים איהם : ולא ילמדו
 עוד מלחמה : והערים אשר לקח : תהיינה לדוכוס
 ולבניו אחריו הזכרים לדורותם : אך כי חשב ישיב
 למלך את האילי המננחי אשר לקח מידו באיספרוק
 ושאר הערים : ושלא יפרוצו עוד האמונות החדשות
 אשר ביניהם : ואיש על מקומו יבא בשלום .

ותשקוט הארץ :
 ויצא : סוליימאן להלחם בסופי בשנה ההיא :
 וישלח לפניו ארז אברהים באשה
 בחדש אנושטו ועמו חיל גדול מאד : וילך למסעיו

ע"י מאברים

חלק שני פסוקי רכה

עה מאברים הניע ויבא העירה : וישמע הסופי מלך
 פרס והוא נלהם בכובעים הירוקים הקרובים אליו
 בעת החיא : וישלח שמה את אחיו ושלשים אלף
 פרשים עושי מלחמה בכח חיל : ויאמר אליו הית
 לבן חיל : ואני אלך אל התוגר ונראה מה יהיו
 חלומותיו : וישם אל מאברים פניו : ועמו שמונים
 אלף חלוצי צבא : וחמשת אלפים פרשים נופחים
 באש שופכי סוללות : ושלש מאות עגלות האילים
 המננחים : לא נראה כזה בפרס עד היום הזה :
 ויערכו שם מלחמה ויפלו רבים מהתוגרמים חללים
 ארצה והנשארים אחר נזורו כי נבהלו מפניהם :
 וירא סוליימאן כי הסגיר יי מחנחו ביד אנשי מלך
 פרס : וישוב אל ארצו מבלי חפץ בשנה ההיא :
 ושאר פרטי המלחמה הלא הם כתובים על ספר
 דברי הימים למלכי פרס ומדי :

אז שלח אנדריא דוריא שתי אוניות גדולות
 אל ארץ המזרח לשלול שלל ולבז בז
 כי נמה אחרי הבצע זה משפטו כל הימים : ויהקבצו
 אליו כל איש מצוק וכל איש אשר לו נושא וכל
 מר נפש ויהי עליהם לשר : והנם כארבע מאות איש
 ותלכנה ותבאנה בחדש זינאר רצה : בשנת חמש
 ושלשים וחמש מאות ואלף : נושאת שבוי תוגרמי
 וישמעאלים ובגדום וכלים אשר בזו : וימותו מהם

445

535

לרוב ברהק : בחרב ובהעב : ומחשבוים אשר
 עמם : ויתן : הקיסר את קרושט'רנה בת מלך דאציאה
 לפראנצישקו רוכוס מילאן
 לאשה בשנה תהיא : וותבא האשה מילאנה ביום
 השלישי לחדש מאיו הצד : בשמחה ושירים ותוף
 וכנור : ותבקע הארץ לקול התופים ותמחולורת
 והצוצרות התרועע והאילים המנצחים : ויבואו עמה
 שרים רבים ונכבדים : ויצאו לקראתה אילי הארץ :
 וישמחו כל העם מקצה לאמר זאת תנחמנו מעצבון
 המתומות אשר עברו עלינו : לזאת יקרא נברת כי
 ברבר הקיסר לוקחה : אך עצמו ובשרו היא לא
 ילך עמה בקרי : ונקינו מעון :

ותבאנה : פנינות המשוטטות אשר לאנדריאה
 דוריאנה משוטט בימים : בסוף החדש
 החמישי ג'נובאחה בשמחה : כי נתן ה' בידם שלשת
 מספונות הישמעאלים ועליהן כמאה וחמשי תונרמו
 כלם אנשים : מלבד השבוים אשר אתם : וישמח
 אנדריאה דאודיאח מאד : עוד זה מדבר וזה
 בא ויהפך שמחתו לאכל : כי הנידו לו לאמר נלכדה
 הספינה אשר שלחת אל הקיסר : בשחיתות
 תישמעאלים : ואנשיה מתי מספר כי עלו מהם אל
 הים : ולא היה לה מושיע : ויהפך לבב אנדריאה

447
חלק שני רכו

חור'יאה . ופניו קבצו פרוד . כי התחיל לנפול
לפניהם : וי' ישחקלו : וי' יצא
האר'רין הו' בארבה רוש'ה בדבר
סול'מאן עם ספינותיו מהוף קושט'אנטי
בשנה ה'יא : ויהי מספרם שמונים ושלש קמנות
עם גדולות : ותבאנה אל האי ז'אנטי אשר לו ינצי'אנטי
ותעבורנה לימי אימ'אליאה ביד רמה : ובק'אבריאה
נתן י' בידם את האנ'טה נו'יטה : ורבים הל'י הפ'לו
לא חמל עינם עליהם : ויקחו את השבי ואת המלקוח
ואת העיר שרפו באש ותעל עשנם השמימה : גם
היהודי שהיה שם נשבה בתוך הנולים : ובני ביתו
הוכו לפי חרב : וימצאו
בצי'רארו שש ספינות משוטטות
חדשות וישרפון באש : והשומרים
מהם הוכו לפי חרב : ומחם הרה נסו ותהי להם
נפשם לשלל : גם את פ'ונדי ואת אישפרו'לוננו
ואת גאריליאנו נתן י' בידם ויעשו להם כאשר עשו
בשאר הערים : ואת הכומרים הכו לפי חרב :
ומיטב הנשים והטף וחילים כספם וזהבם שבו ויבוזו
ולא היה לחם מושיע : ואת היהודים אשר בפ'ונדי
הגלו עמהם כי הכירום : ושללם ופדיון נפשם לקחו
וארבעה ספינות גדולות מצאו בדרך : ויתחרו
המלחים ללכת א' היבשה ויניחון כאשר הן כי יראו

לנפשם: ויבואו חתורנמים אל קרבנה והנה אין
 שם איש * ויקחו הטוב בעיניהם וישרפון באש וילכו
 לדרכם: אז נדרה קאלאברהאת ויושבי נאפולי
 העיוז נבחרו מפניו יושבי מיסינה אלופי פאלירמו
 אחזמו רעה: נמונו אנשי ימו גינובה נפל עליהם
 אימתה ופחד וינסו ואין רודף: כי נפל פחד בארבת
 רוטה עליהם: ויהי שומעו בכל הארץ:
 בתרש החוא הוא חדש אלול הצד חזקו בעלי
 חומות העיר וישימו ארת אילי
 הנחשת סביב: ויצינו שומרים כל היום וכל הלילה
 כי האיש בארבת רוטה הולך וגדל ויהו שומעו בכל
 הארץ נפל פחדו עליהם: ויאמרו חבה נבנה לנו
 חומה בצורה ומגדלים סביב ונעשה לנו שם פן נפוע
 על פני כל הארץ: ויעשו כן: ותבן גינובה מצור
 לה ותצבר כסף כעפר ויגבה לבם מאד:
 ובארבת רוטה נסע אפריקאתה: וילכוד את
 טוניס כקחת איש בדל אוזן וישב
 שם: ומולי האסין המלך ושכיריה אשר היו בקרבת
 כעגל מרבק: נסו יחדיו לא עמרו כי יום אידם בא
 עליהם עת פקודתם: וילך אל ארץ אחרת: ותחי
 המלחמה חזקה ביניהם בשנה החיא:
 ואנדריאה רוריאה הלך אל מיסינה אחרת
 עוברו לראות מה ילד יום:

בכל המראנסיל ואניאה וילך מאתו בשלום : ויהי
 בשובו ויאסרהו הואיבֹודת יואני זותן עליו משמר :
 וישלח התוגר את לואים גריטי איש זיניציאה כי גדול
 לואים בעיני התוגר : ושומעו הולך בכל המדינות
 ויגבת לבו מאד : וילך לואים ושם את ציבאק
 חנמון ואראנדינו בבית הסוהר : ויורידהו בדם
 שאולה : ויחר לטראנסילואניאה מאד : ויקשרו
 עליו קשר וימיתוהו ואת האנשים ההלכו אתו :
 ויחר אף התוגר עליהם :

וישלח מולי האסין מלך טוניס מלאכים א
 קארלו הקיסר לאמר : הושיעני
 נא מפי בארבה רוסה : ומקרני התוגר הצילני :
 והסגרתיו אליך עיר ומלואה : בארצי תכנה מבצר
 באשר ייטב לך : והשגתי מאוצרותי בתוכו מאנשיך
 שומרים : ושמן יקרא עלינו : והייתי לך לעבד
 מעלה מנחה כל הימים : וייטב הדבר בעיניו : כי
 ירא פן תצא אש מטוניס ותאכל את כל ערי חים
 הקרובות וחרחוקות : ויאסוף כשלשים אלף איש
 עושי מלחמה בכח חיל ספרדים : איטאלקיים
 ואשכנזים : ואלפים סוסים : וכלי מלחמה : ועפר
 השריפה : ובר ולחם ומזון לרוב : ויורידם הימת
 באוניות : בספרד : ואיטאליאה : ויתן לחם צידה
לדרך :

חלק שני רכה

גם מלך פורטוגאל מלא את ידו וישלח גם
הוא ספינות אל הקיסר ואנשי חיל ואין
כושל במחניו ותהיינה הספינות אשר הלכו מספרד
שלש מאות קמנות עם גדולות : מלבד מאה ספינות
אשר הלכו מאיטאליאה לאנראה כזה בימי טוניס
מאז היתה לגוי :

ובארבה רוסה שמר את הדבר כי הגד חוגר
לו כל הנעשה באיטאליאה וספרד
דבר יום ביומו : ויאסוף גם הוא גם חיל גם פרשים
ערביים לרוב מלבד ששת אלפים תוגרמים אנשי
חיל אשר הביא : ותהי להם הלילה למשמר ותיום
למלאכה : ויהיו לו כששת אלפי איש שבויים
עושים חפירות סכיב : ויבן בגוליטה מצודה ודיק
מעשה חושב לירוא באבנים ובחצים ובאילים
המנחים : ויצא שמו למרחוק כי הפליא גם הוא
להעזר ער כי חזק :

ותצאנה ספינות הקיסר מגינובה ושאר ערי
איטאליאה בתחלת חדש אפריל

1535 רצה בשנת חמש ושלשים וחמש מאות ואלף :
ותלכנה אל סארדיניאה ויהי המארקיו דול ואכטו
להם לראש : וישבו שם עד בא הקיסר ותקצח
נפש העם בדרך כי היס היתה הולך וסוער : וילך
אנדריאה דוריאה אל בארצילונה להשתחוות אל

הקיסר וישב שם כחדש ימים • עד האסף כל יתח
האוניות ואנשי הצבא החולכים אתם :

ותבאנה אוניות הישמעאלים בימי זינוכה

לראות את ערות הארץ • וישבו

שבי • וישבו אל ארצם : גם האיש לואיס פריסנידה

אשר סבב הברית בין הקיסר ובין מלך טונים נלכד

בשחיתותם כי מכרוהו הישמעאלים החלכו אתו

לבארכה רוטה • ויתן אותו במשמר :

ויבקשו רבים משרי פלוריציאה מאת הקיסר

אחרי מות קלימינטי • להסיר עול

אליסאנדרו די מיריצי מעליהם : אשר שפך דמם

כמים • וישתרר עליהם • אשר לא כדת הברית

אשר כרתו אתם : וגם מהקרובים אליו וממשפחתם

בקשו הדבר הזה • ולא יכלו דברו לשלום :

וילכו לדבר אל הקיסר בהיותו בבארצילונה •

ולבקש מלפניו על העיר אשר היתה למס עד היום

הזה : ויאמר אליהם • אלכה ואשובה ואשר ישום

חאלדים בפני אותו אשמור לדבר : ויסע גם החשמן

איפוליטו די מיריצי ללכת לדבר אל הקיסר ולבקש

מלפניו על עמו : ויחי בהיותו באיטרי ויחלה וימות :

כי חשקוהו סם חמות בדבר אליסאנדרו הרוכס :

על אשר מלאו לבו ללכת :

וירדו הקיסר ואנדריאה דוריאה ומיטב שרי

453
חלק שני רכט

ספרד • אשר נדבם לבם ללכת • חימה באוניות •
בסוף החדש חשלישי : וילכו אל עבר סארדניא •
ויבואו לקאלויארי בשלשה עשר יום לחדש יוניאן
הוא החדש הרביעי : ומצאו שם ספינות איטאליאה
וילך המארכיז דיל ואסמו שר צבא הקיסר להשתחוו
לפניו ולרבר אתו שם : ותבקע הים והיבשה לקול
האילים המננחים וחצוצרות התרועע • וישמחו יחדיו
ביום ההוא : ויסעו משם האנשים • וילכו לימי מונס
בחמשה עשר בו • והקול נשמע במונים ותרעש
הארץ • כי נפל פחד הקיסר עליהם :

וירכב בארבת רוטה ברחובות קריה • וידבר
על לב אנשי העיר ושרי צבאותיו • ותחי
רוחם : כי חכם היה ואיש גבור חיל • במלחמות חים
והיבשה : והוא בן ששים ושש שנים • ולא טח עיניו
מראות בכל אלה • ותהיינה ראשית ממלכתו שתי
אוניות משוטטות • והיי יי אתו : והיו איש מצליח
זפרא אדם • ידו בכל ויד כל בו עד היום : כי נסוגו
אחור ככבי שמיו והוא לא ידע :

ובששה עשר יום לחדש בו עלו הקיסר
ואנשי היבשה בפורטו פארינת
ויטו אוהליהם במנדל המים אשר אצל הנוליסה •
ולא חרץ להם כלב את לשונו : ויאמרו לו נבונין
טוב לנו להלחם בנוליסה בראשונה מלכת העיר •

פן תחיה עלינו המלחמה פנים ואחור ויצורו עליה
 כחדשימים : ויצאו אליהם התונרמים והערביים
 רוכבי הרכש יום יום קלים כנמרים ומארויות גברו :
 וילחמו אתם דבר יום ביומו : ויעשו אנשי הקיסר
 חפירות סביב ולא יכלו לעבור אליהם : כי צדו צעדס
 מלכת : וישליכו התונרמים אשר בגוליטה אננים
 גדולות למחנה הקיסר ואל ספינותיו ביום ובלילה
 כל הימים חתם ער כינלאו מלהשליך ולא השחיתו
 מהם כי אם מעט מזער לפי רבוי הסוללות : לקוצר
 ידיעתם . או כי משמים נלחמו שעו עיניהם מראות :
 וזרירו אנשי הקיסר מהספינות אילים שבעים
 ממיטב אילי הנחוש אשר הביאו אתם
 ויבנו גם הם דיק אצל הגוליטה ויצורו עליה ותבא
 הגוליטה במצור :

ויצאו מהגוליטה כשש מאות תונרמים כלם
 אנשים בשלשה ועשרים יום לחדש
 הרביעי : ויפלו אל המקום אשר נמה שם אהלו
 תקונמי מסארתה ואנשיו האימאלקיים אשר אתו :
 זיכום ויכתום וינסו מנוסת חרב לא עמדו כי י
 הדפם : וישאר הקונמי וכששים איש עמו וידיו לא
 אסורות נפגשו : ויתעללו בו ויסירו ראשו מעליו :
 וישאוהו אתם : וישבו אל המצור שמחים ומובילב
 עם דגל אחד אשר בזוו ולא נפקדו מהם כי אם
 מתי

חלק שני רל

מתי מספר : ושנים נתפשו חיים : יצא חסד
 זיוס'פו עוד לצאת בחמשה ועשרים בו בצחודי
 כחום היום : ויפלו אל מקום הספרדים
 זתנם ישנים יעפים גם צמאים ונפשם בהם תתעמף :
 ויכו מהם כשש מאות איש לפי חרב : כי התוגרמים
 עם חרף נפשו למות הוא : ויוכו הספרדים בסנורים
 בעת ההיא : מרוח הסערה וחול הים אשר הפריח
 אל פניהם : ויתנו עורף ולא פנים ויפלו חללים
 ארצה :

ויבא מולי האסין מלך טוניס אל המחנה
 בשלשים יום בו וכשלש מאות איש
 עמו : וישלח הקיסר לקראתו מיטב השדים החיו
 שם : ויכבדוהו מאד : וישתחו אל הקיסר ארצה -
 ויתחנן לו לאמר ידעתך בשם והוספת על השמועה
 מאד : כי כמלאך אלדים כן אדני הקיסר ואין חפץ
 למלך כמוך היום לבבוש ממלכתו ועיירות ובתים
 כי אין לבות מלכי הארמה כמוני : יטו א משמעתיך
 היום ויעבדוך : ואנכי לא אחיה באחד מתם ללחך
 עפר רגליך כל הימים : לכן לא אשאל ממך אדני
 הקיסר ולא אנסה גדולה או קטנה רק אעבודך בתום
 לבבי ואתה תעשה עמדי חסד כי כאיש נבורתו ויען
 הקיסר ויאמר אל תירא ולבכך אל ירך : כי גם לי
 לב מלך כמוך : כעמד עמי היום הזה : אמה אתך

דברי הימים

חסד ואשיבך על כנך : רק הכסא יגדל : ויוסף
עוד הקיסר דבר אליו טובות ודברים נחומים : כז
נכמרו רחמיו עליו : ויצא מעם פניו ויביאוהו
האחלה אשר נטה לו הקיסר וישם עליו משמר :
וארוחתו ארוחת תמיד : נאנה לו מאת הקיסר : כל
ימי היותו שם : ויתן לו הקיסר כסף וזהב : ויחלקם
אל שלש מאות האיש אשר באו אתו :

ואל

יתר אנשיו ושריו הערביים אשר לא נטו
אחריו שלח לאמר : אל יסית אתכם
בארבה רוסה : בדברו סרה על הקיסר : כי לבנו
שלם אתנו : אותי ישוב על כני : ואיש את אלדיו
כרצונו ידרוש : כי כשתיה הרת אין אונם : כן יסר
הקיסר אתי ומוצא שפתיו לא ישנה : רק כסאו יגדל
ממני : ואיש על מקומו יבא בשלום :

ויפרו

עוד התונרמים אל מקום הספרדים
ביום הרביעי לחדש יוליא ויכו בהם
מכה רבה : ויקחו רגל אחר : וגם לואים מינדים
שר צבאם הוכח לפי הרב : וירדפו אחריהם וישבו
אל הגוליטה : ותבקע הארץ לקול האילים אשר
השליכו בשוכם מזוב לבב : ויתלו את הרגל על
החומה וראשו פונה ארצה : והי לערלים לחרפה :

וישימו

שרי הקיסר את האילים חמנחים
סביב לגוליטה : בארבעה עשר יום
לחדש

חלק שני רלא

לחדש החמישי: וישפכו אליה סוללת ויכו חומותיה
מהבוקר ועד הצהרים: ותבקע הארץ לקולם: גם
האוניות הנדולות והקמנות מלאו את ידם וידו אבן
בה ממזרח וממערב: ותרעש הים וחיבשה ויתנעשו
חומותיה: ויעל משאת העשן השמימה: והשמש
אסף נגהו: גם התורנמים מלאו את ידם כפעם
בפעם ויכו גם הם בספינות מכה רבה: ומספינותיהם
השליכו גם הם אבני קלע לרוב: אל מחנה הערלים
וימות ביום ההוא עם רב:

ויצאו אנשי הקיסר מן המחנה: במרם כלות
האילים להפיל ובמרם שמעם הצוצרות
התרועת: ויקרבו אל הנולטה: קלים כנמרים:
ומאריות גברו: ויעלו חומותיה ויבקעוה: ולא היה
לתוגרמי תקומה ויתנו עורף: כי נפל פחד הסוללות
עליהם: ויקרע סגור לבם: לא נלחמו כפעם בפעם
וינחו הנולטה כאשר היא: וינוסו אל טונים בהרפת
ויכו הערלים בעת ההיא כל הנחשלים אתריהם: לא
חחיו כל נשמה: ויפלו מהתוגרמים כשש מאות איש
במנפה ההיא: גם מהערלים נלכדו בשחיתותם כי
בתחבולה נלחמו: ויתנו אש בעפר השרפה ותאכל
את אשר עלו ראשונה: ותעל באשם השמימה:
ויצא בארבה רוטה בהלחמם להיות לחם
לעזרה: ועשרת אלפים איש עמו:

וירא כי ברחו אנשי חנו' לוימה אשר היו כשלשת אפי
 איש וישוב העירה מונים ודלתות העיר סגרו
 ויתחזקו שם: ושלש מאות אילי הנחושת הניחו שמה
 התוגרמים: ובנדים וכלים להוב: ויהיו לאנשי
 הקיסה בעת ההיא: ושמונים ושלש ספינות משוטטו
 ולא הצליחו רובן למלאכה ויציתו מהן אש לא חמל
 עינם עליהן: היום החוא היה חושך לבארבה רוסה
 כי נסוגו אחור כוכבי שמיים: וחוא לא ידע: ויהי

ויהי לימים עוד ששה והקיסר הקריב מחנהו
 העירה וששה מהאילים המננחים:

וימצאו שם באר מים ויצא העם לשתו ולא הניחום
 השוטרים פן יקראם אסון: ויצא לקראתם האראדין
 חוא בארבה רוסה בעס כבה וביד חזקה: וילחם
 עמהם עם אילי הנחושת ובחצים ובקשת: ולא קרב
 זה אל זה כל היום ההוא: ולא יכלו עמוד אנשי
 בארבה רוסה לרבויה סוללות ויתנו עורף וישבו
 אחור: והעיר מונים נבוכה: ושלשה מהאילים הניחו
 שם בחפזם: ויקחום הערלים ואת התוגרמי הנשאר
 שם הכו רוכבי הסוסים לפי הרב: וילך

שם הקיסר כי בא השמש ולא רדף אחריהם
 כי עיפו ענה הדרך כחם: קצה נפשם בצמא
 ולולי נלחם בהם בארבה רוסה לא נשאר מהם שריד
 ופליט: כי לא היה לערלים כח לעמוד על רגלם קצו

רובם

454
חלק שני רלב

רובם בחייהם : ומי' היו כל אלה להביא על טו'נים
עת פקודתה : כילו נתכנו עלילות :
ארין בארבה רוסה רעיונותיה בתלונה וארכבתיה
דא לדא נקשן : ויהי לפנות בוקר ויצא
לראות באנשי העיר והצבא : וארת אשר בלבם
לעשות : ולאשר על ביתו צוה לאמר התיצב והכן
לך את בנדי ואת כלי על הנמלים : כי לא ירעתי
מה ילדיו : ויהי אך יצא יצא ויתן י' מורך בלב
שומרי המצודה לאמר בורח הוא : ונחנו מה כי
נשאר לנפול ביד אויבינו : ולהיות ללעג וקלס
בארצות הערלים האלה מבקשי רעתנו : ויצאו גם
הם לא עמדו : ויניחו את המצודה כאשר היא כי
יראו לנפשם : עודם בין החומות : ויקם י' לבארבה
רוסה את הרעה מתוך ביתו : וילך אחד מעבריו
והוא נוצרי שהמיר דתו : אל בית הסוהר : מקום
אשר הערלים אסירי ארוננו אסורים שם : זכרתי
ברזל גרע : ויאמר לאסורים צאו חגרו כלי מלחמה
למה תתמהמו ואחיכם אנשי הקיסר שורת שתו
השערה והשומרים ברחו למו והיו כלא היו :
ויציאם מבית כלא : וילחמו עם התורגמים אשר
לא שמעו בקול אחיהם בעצים ובאבנים : כילי
נמצא אתם מנגן ורומח ויכריחום מפניהם : ודלתי
המצודה סגרו :

ויעלו על החומות ויתנו אות ויקראו יחי הקיסר
 וירימו נס על החומה : וירוז בארבת
 רוסה בשומעו את השמועה הרעה הזאת וידבר על
 לבם ולא אבו שמוע ויחרפוהו מעל החומה וידו
 אבן בו : ויאהז בזקנו בראותו כי מן שמים נלחמו
 וכי המלחמה אליו מבית ומחוץ ויזעק זעקה גדולה
 ומרה : ויצא מתוך העיר עם כל מחנהו ולא ירע
 הקיסר כי בורח הוא : וילך למסעיו העירה טנת
 ומשם הלך אל עיר מלכותו אלגיר אל חמש עשרת
 ספינותיו אשר היו לו שם : וירדפו אחריו ספינות
 הקיסר ולא מצאוהו : גם בעיר לא נמצא משתיק
 בקיר כי נפל פחד הערלים עליהם וימלטו ההרה :
 וישלח הקיסר מאנשיו אל המצודה והשבויים
 יצאו ברכוש גדול : ושאר אנשי הצבא
 העמיד עד חציהיום פתח שער העיר עד ראותו מה
 יעשה בה : וינוסו רבים מיושבי העיר דרך המדבר
 בראותם כי כלתה איהם הרעה : וימותו רבים בצמא
 ודבים חכו הרודפים אחריהם לפי חרב ולא המלו
 על איש ואשה : ויתן הקיסר ביום המר ההוא
 הוא יום אחד ועשרים לחדש יוליאן את מוניס העיר
 לשלל : ויהלקו שללה בקרבה וחנשים נשכבו
 וחצא חצי העיר בגולה : ובבית תפלתם הרנו
 האשכנזים ואבר כששת אלף נפש אדם טף ונשים
 לא חמל

חלק שני רלב

לא חמל עינם עליהם כי אכזרים הם ותאכל חרבים
בשר וחציהם מדם נשכרו :

גם היהודים אשר היו שם לרוב מהם
ברחו המדברה ומהם הוכו ביום אף יי
לפי חרב. ומהם הלכו שבי לפני צר : וימכרום
לעבדים ולשפחות בארבע כנפות הארץ ובנאפולי
ובג'נובה פדו הקהלות כמאה וחמשים נפש וזכרה
להם יי אלרי לטובה :

ותנתן הדת בטונים מטעם הקיסר. בשלשת
ועשרים בו לצארת כל אנשי החיל
החוצה ויעשו כן : וימליך הקיסר את מולי האסיף
למלך כבראשונה ויהי לו למס עובר כל הימים :
הגוליטה לברה נתנה ביד הקיסר וישם בתוכה
למשמר כאלפים ספרדים אחוזי חרב מלומדי
מלחמה וישבו שם :

ביום ההוא יצאו הערלים השבוים אשר היו
שם לרוב ביר רמה : ומיושבי העיר
הלכו שבי לפני צר כחם וכחם מלבר רבוי החללים
אשר נפלו מבית ומחוץ ותעל זעקת העיר השמימת
ויצו המלך ויטהרו העיר כי חוסמת היא לעוברים
מדם חלל ושבית : וימותו גם מאנשי הקיסר לרוב
מאד במלחמה ההיא : כי רבים אכלה חרב ורבים
כלה הזמן ברעב ובצמא ובתחלואים אשר לא

יכלו להרפא :

ויסע כושם הקיסר עם ספינותיו ויבנה אל

מזבחה בשלשים יום לחדש אוטובר :

ויצאו גדולי העיר לקראתו ויכבדוהו מאד : ויצאו

לקראתו כומרי המלכות : ויבאוהו העירה ותרעש

וזארין לקול האילים המננחים : ויואל לשלוח את

אנדריא את דוריא את לאפריקה עיר ואם בבארטארי את

לחשיבה אל מלך טונים : כי גבולה הוא ומארצה

תחשב : וילך האיש ולא יכול עשות מאומה

לזעק הים וחמונו וישוב אחר : וישלחו לאומיקת

היא ביסירטה כי היא לבדה נשארה לבארבה דוסה

מכל חבל המלכות החוא : גם בן מלך טונים מלך

עליה בעם כבר וביד הזקה : וזראו התונרטים כי

אין לאיל ירם להצילה : ויסנירה ביד בן המלך כי

בו בחרו מתתם אותם ביד ערלי חבשר חתם וישובו

הנוצרים אל ארצם :

וינקום בארבת דוסה את נקמתו בשובו

אלגירה ומשפטיו עשה : וילך על

האו מנוריקת : אל עם שוקט ובזמה בעורמה : והעם

אשר בקרבת יושבים לבמה וילכדנה ויחרם כל עיר

מתים : ומיטב הנשים והטף שבו ויבזו ככל אשר

אותח נפשם והשאר חבול פי חרב : ולא היה להם

מושוע : ויקחו את חשבי ואת המלקח : וילכו

לדרכם

463

חלק שני ר לר

לירכבם אלנו"ה וישבו שם : חרצים יצאו
 דחופים אל הקיסר לאמר כדבר הזה עשת בארבת
 רוסה ויחר אליו מאד : גם באנשי החיל השבים
 לאיטליאה היתה יד יי להומס ולאבדם : וימותו
 מהם רבים בספינות בתחלואים אשר חלה יי בהם
 מחוסר כל : ושבע מאורת אשכנזים וכמאתים
 איטלקיים צללו כעופרת במים אדורים : כי נהג
 יו"א ת"ס ברוח קדים עזת : ויניעם כשכור וחכמתם
 בלע : והאונות נשברה : ולא נצלו מהם כי אם
 בשלשים איש : ומיטב האילים אשר לקחו בגול"יטח
 היו בספינת החי"א : וירדו במצולות כמו אבן : בהרש
 חשמיני הוא חרש מרחשון רצו לפק :

בסוף החדש החוא חלה פראנצישקו ספורצת
 דוכוס מילאן את חוליו אשר מת בו
 ויאסוף אל עמיו : ובו ספוטמו הספורצישקי ל
 נשאר מהם יורש עצר : ושאר האדנות א הקיסר
 בעת ההיא :

ויסע הקיסר ממיסינה ויבא עם ספינותיו
 לנאפולי בשלשים לחדש נובמרי :
 ויצאו לקראתו שרי העיר וכבדוהו וביאוהו הערות
 ותרעש הים והיבשה לקול האילים : והתופים
 וחצוצרות התרועע : ויבא אל המצודה וישמח כל
 עם הארץ : ויקראו בקול גדול יחי הקיסר לעולם :

וילכו האנשים אשר גורשו מפלודינציאה א
 הקיסר בעודו בנאפולי בחדש העשירי
 והנם כמאתים איש : ויזעקו לפניו אתה על אשר
 עשה אליסאנדרו הדוכוס כי השתרר עליהם אשר
 לא כדת גם השתרר : את דמם שפך כמים : ויבן
 לו מצודה ויגבה בלבבו לאמר מי יורידני ארץ :
 וישאלו מאתו להשיב יועצי פלורנציאה כבראשונת
 ושופטיה ככתחלה כאשר נדר לעשות : וילך גם
 אליסאנדרו הדוכוס שמה ויתיצבו האנשים אשר
 להם הריב לפני הקיסר : וידבר על לבם בעת החיא
 ויאמר לחשיכם איש אל נחלתו אך כי יחיה הדוכוס
 עליהם לראש ולא שמעו בקולו : ויאמרו הלדעת
 במה נעבוד את הדוכוס באנו הנה כי תדבר אלינו
 כדברים האלה : ויראו כי אין כפי הקיסר כרצונם
 ויצאו מאתו וילכו לדרכם :

וילך הדוכוס אליסאנדרו די מידיצי יום יום
 לחשתחוות לבת הקיסר ויתעלצו שם :
 היא תאשה אשר נדר הקיסר לקליבנימו האפיפיאור
 לתת לאליסאנדרו לאשה :
 ויתננה אליו הקיסר לאשה בימים ההם :
 וישכב עמה ויעש משתה גדול :
 ויהי לימים עוד ויסע משם אליסאנדרו וישוב אל
 ארצו בשמחה :

ויהי

חלק שני ר לה

ויהי שלום בין פראנצ'ישקו מלך צרפת ובין בארבה רוטה ויכרתו ברית שניהם :

וישלח מלאכים אל פראנצ'ישקו ותישבנה ספינותיו במארש'יליאה עד שובם . וילכו אל ארצם : מאזיר נסע חאר'אדין תוגרמח ויקבלהו סוליימאן בשמחה ויעשהו שר צבאו :

וסוליימאן גדל את אברהים באשה היוני צורר היהודים וינשאהו מעל כל השרים

אשר אתו : ויתנשא בלבבו לאמר אני אמלך ויהיו דבריו עם הקיסר . ויחרוש על אדונו רעה : וידע הדבר ויגידו למלך אחרי שובו מהכות ארת'היל הסופי . ויבוקש הדבר וימצא . ויהר לשוליימאן מאד וחמתו בערה בו : ויצו חמלך בחמשה עשר

יום לחדש ואדר רצו . בשנת ש'ש'שלשים וחמש וחסמש מאות ואלף . ויורידתו בדם שאולה :

ליהודים היתה אורה ושמחה . כי צורר היה מבטן ובקש לעקור את הכל . לולי יי' שהיה לנו : ומשמים נלחמו לו ויפול ארצה צדיק הוא יי' :

ותפשע ג'ניכרה כרוכוס שאבויה ובררת

האפיפיאור נמו גם הם אח' הלוטריי כאשר עשו אנשי איבירנה בעת ההיא : ויתצו את בתי הקדשים אשר קטרו שמה הכומרים . כי קצה נפשם בעבודה ההיא . וישלח עליה הדוכוס אנשים

לצבא : ויאספו גם הם אנשו חיל ויהיו שרי איבדנה
 וחמלך לחם לעזרה : ויהלשו את אנשי הדוכוס לפי
 חרב : וישבו הנשארים לאיטאליא בחרפה : ויקחו
 חמלך ושרי איבדנה : את כל ערי הדוכוס אשר לו
 מעבר להרים בימים ההם :

ויאסוף עוד חמלך חיל גדול פרשים ואיש רגלי
 וישלחם לאיטאליא בחדש האביב :
 ויפול פחדו על כל העמים נמוג מפניו כל יושבי
 תארץ : ומנסניוור דאניטאו ומנומיאן שרי צבאותיו
 בעת ההיא : ויקחו את כל ערי השאבות מיד הדוכוס
 כקחת איש בדל אהון : גם את סורין עיר מלכותו
 לקחו ויחזקוה ותהי לחם ער היום הזה : ויצא
 לקראתם אנמוניאו ליווא שר צבא הקיסר ויחן על
 הנחר דורח : ואנשו מתו מספר בימים ההם : והי
 לימים עוד וישלחו לו כשמנת אפים אשכנים לעזרה
 ויפרוץ מחנתו מאד :

מטורין הלכו הצרפתי עד וירצילי וישבו אחר
 כי בקש האפיפיאור להשליבם על יד
 השמן לוריינה ויתמחמחוו לא עשה מאומה : וילכו
 מהדיחם שרי צבאות הקיסר ויחנו אצל טורין ל
 הדתיקו ותנחר בתוך : וישבו שם ימים רבים :
 וישמע הקיסר את שמע פראנצישקו המלך
 ויסע גם הוא מנאפולי בחדש האביב
 ויתקצו

חלק שני רלו

ויתקבצו אליו שרים רבים ונכבדים : ויבואו עיר
 שערי רומת ויחנו שם : ויחי ביום החמושו לחדש
 אפריל ויבואו העירה : ותבקע הארץ לקול תאילים
 חמננתים : ויבואו עד רחוב העיר והאפיפיאור
 פאלו יושב על הכסא על מוזהת היכל אלדיתם :
 נירד האפיפיאור לקראתו וישתחו לו חקיסר וואל
 לישקר גלו : וישתחו גם פאלו ארצת וחבקו :
 ויבואו גם שנתם אל חבמה פנימה וישתחו לאדיתם
 ויצאו החוצה : וילכו אל תבירה וישתחו איש לאחיו
 ויסודרו החדרה : וישב שם חקיסר ימים אחדים :
 ויחי היום וידבר חקיסר דבר אל האפיפיאור וחשמנו
 לאמר : אתם ראיתם את אשר עשיתו בטונים : כי
 קנאתי בהוללים : ותמלך הזה ימנעני מהסתפח
 עוד במלחמת שונאי דתנו : כאשר היה עם לבבי :
 ישפוט אלדי בני ובינו היום : ויתן לאיש כדרכו
 ובפרי מעלליו : זעתח אלכת נא ואראת מה יהיו
 חלומותיו : והאלדים הטוב בעיני יעשה : ויכבדותו
 פאלו וחשמנו ויברכותו וילך מאתם בשלום :
 וילך : למסעיו עד סיאנה : ויבא העירה בשלשת
 ועשרים לחדש השני הוא חדש אפריל :
 ויכבדותו שרי העיר מאד : ולא ארכו לו שם הימים :
 ויסע משם וילך אל פלורנציאה בשמנה ועשרים
 ויכבדותו הרוכוס וישבי העיר מאד ותרעש הארץ

דברי הימים

468

לקול האילים וחצוצרות התרועה : ויסע משם וילך
ללוקה . ויצאו לקראתו טובי העיר וביאוהו העירה
בשמחה ביום השמיני לחדש מאיו . וישמח כל

העם מאד :

ויגרש אינר'יקו מלך אינגלאט'ירה את אשתו

קאט'רינה מאראגונה ויקח ארת אנת

בולוניא לו לאשה : ויהי בתיותם בנראמאזי בחדש

מאיו שמחים וטובי לב . ויעבור עליו רוח קנאה

וישנאה : וילך מאתם ללונד'רים עיר מלכותו . ויצו

ויתנו את אחיה ואת מרעחו במשמר . וגם לנראמאזי

שלח לאמר . תנו אנת המלכה במשמר ויעשו כן :

ויהרד כל העם מאד : ויהי לימים עוד ויביאוהו

ללונד'רים ויעלוה אל המצודה ויתנו עליה משמר :

ויהי היום ויסורו ראשם מעליהם וימותו גם שלשתם

ביום אחד וחמת המלך שככה :

וישמע שר צבא המלך כי בא הקיסר . וירכב

על סוס וילך לדבר למלך וימצאתו

בליאון . וידבר עמו שם : ויסע משם המלך וילך

לאביניון וישב שם ימים רבים :

ויסע הקיסר מלוקה ביום העשירי לחדש מאיו

וילך למסעיו עד אסט'י עיר קצה פיאמונטי

וישב שם : ויאסוף גם חיל גם פרשים . ספרדים

ואשכנזים ואיטאלקיים . ויפרוץ מחנהו מאד . ויצאו

חשדה

469
הלך שני רלז

השרה : והצרפתים נאספו אל הערים הבצורות
כי לא יכלו עמוד לפניהם . כירבו מאד : ויצורו
אנשי הקיסר על טורין . וגם את חומות פושאן הכו
ימים רבים : שמה אשמי נועצו הקיסר ושריו . ועל
מלך צרפת ברית יכרותו להלחם עמו בית וביבשת
ותלכנה ספינותיו אל עבר פרובינציאה . והימים
ימי בכורי ענבים :

ויקצפו רבים מאנשי טונז'ים במלכם וישלחו
להניד לתוגרמים להביאם העירה :

ויבואו האנשים ונעמחם כאלפים ערביים שולפי חרב
ויחי כבואם וחנה כארבע מאות ערביים מיושבי
חאהלים נמושים על פני השרה לפני ערבי ונשיהם
וטפם וכל קנינם אתם יושבים לבטח : וקראו בקול
צדול ויפלו עליהם פתאום . וינוסו הערביים חהרת :
ויניחו את הנשים ואת הגף ואהלים כאשר חמה
ותתיינה שבי לפני צר . ותעל צעקתם השמימה :

ויהי באשמורת התכונה . ויאמרו איש אל רעהו אן
נוליד חרפתנו . ואיך נשא פנינו לעיני בני עמינו כיום
מחר : ועתה אל ירך לבנו נבחרה מות מחיים .
ונפלה אל המחנת הזה : ואם יחיינו האלדים נחית
ואם ימיתנו ומתנו . כי המלחמה לאדים היא : ויקומו
כלם כאיש אחד . וילכו בקצה המחנה והנם שמחים
יושבים לבטח : ויכום ויכתום ויחלישום לפי חרב .

ויקחו את כל השלל מידם : ואת ראשי המתיכם
 במנפת הביאו העירה על הנמלים בשמחה : אז בנו
 במִּוֹנִים מגדל ויהיו ראשיהם לאבן ופניהם החוצה
 לאות לבני מרי עד היום הזה : ואת האנשים שתיו
 בקושרים המית המלך ובתיהם לארץ הפיל : וישלח
 אל הקיסר אחד מעבדיו בהיותו באשטו וישאל
 ממנו אנשי חיל כי ירא לנפשו ולא שמעו בקולו
 מפני מלחמות אוטאליאה וישוב העבד אל ארצו :
ויסב פראנצ'ישקו מארקו שאלוצי ארץ
 לבו אחורנית ויתחזק בקיסר : וימס
 לב הצרפתים ויהי למים : ויאמרו הצרפתים נתנת
 ראש כי מכרנו הצר הלוח והיתה נפשנו לשלל :
 ויסגרו את פושאן אל הקיסר וכרתו להם ברית :
 וילכו ומיטב הסוסים הניחו שמה כי כן חתנו ביניהם :
ויבו הקיסר בעיניו לשלוח יד בטורין לבדה :
 וישם א המדבר פניו ויעבור א פרובינצ'יה
 בעם כבד וביד חזקה : גם על טורין השיג מאנשי
 צבאותיו : והמארקו ממאר'ניאן שר צבאו ותתי
 המלחמה חזקה בפיאמונמי בשנת החיא :
וילכו צבאות הקיסר אל גבול פרובינצ'יה
 וילחמו על אנטיבו ופלו מהם ארצה
 כמאה וחמשים איש מלבד המוכים אשר היו לרוב :
 גם מאנשי הספינות אשר הסבו עליה דרך הים מתו
 במנפת

חלק שני דלח

במנפת התיא : כי מלאו את ידם אנשי העיר וידו
 אבן בם : לא חמל עינם עליהם : ויהו לימים עוד
 ויסגורות אל אנשי הקיסר כי כלתה אליהם תרעה
 ותתי להם נפשם לשלל :
 ויצאו מאנשי הצבא אשר במדון אל עיר
 קמנה הקרובה אליהם : בשלשת
 עשר יום לחדש יוליאו הוא החדש החמישי : וימצאו
 שם מאתים יונים רוכבי תרכש : ויקחום כאיש
 אחד פתאום : ויריצום מתוך העיר ערומים ולא
 יתבוששו :

ויעש המלך פראנצ'ישקו את הקונטי גווירו
 ראנגון שר צבאו באימאליאה בימים
 חתם : והקונטי גאליאוטו פיקו ומונטניור די מיס
 בתוך המיראנדולה בשם המלך בעת התיא : וילך
 תקונטי יואן מומאסו בן פראנצ'ישקו פיקו בשם
 הקיסר בגבולי המיראנדולה : ושבע אלפי איש
 נחטש מאות איש אשכנזים : וחמש מאות איטלקיים
 עמו : וישרפו מנדישו ועד קמח ועד כרם זית : וישבו
 שם ימים אחדים : ויסעו משם וילכו מורינת אשר
 המארקוז ממאריניאן חונת שם ויפרוץ מחנהו מאד :
וילך מארקו אנמוניאו די קושאן ברבר משנת
 המלך לשאביליאן כי שמעו כי שם
 אילי הנחשת אשר תניחו בפושאן : ואלף וחמש

מאות איש עמו : וילחמו אליה ולא יכלו לה : ויראו
 והנה שם בית מלאה חניתות וכלי מלחמה : ויתנוח
 לשרפה מאכולת אש : וישלח המארקז ממאריניאן
 אפים איש וישימו להם מארב : וחם לא ידעו מאומה
 ויהי בשובם מורינה ויפלו עליה פתאום ויערכו אתם
 מלחמה : ויפלו אנשי המארקז ממאריניאן לפני
 אנשי המלך חללים ארצה . וגם מארקו שר הצבא
 נפל שרוד במגפה ההיא : ויקחו אנשי המלך חמשה
 רגלים ביום ההוא : וישבו מורינה אך לא בשמחה
 כי נפל שר צבאם ארצה :

וילך הקיסר למסעיו עד אזאיש עיר ואם

בפרובינציאה ותקצר נפש העם בדרך
 וימותו מאנשיו לאלפים ברעב ובצמא ובתחלואים .
 ובחומר כל מעטים היו חללי חרב : ולא היתה
 קריה אשר שגבה ממנו : כי נפל פחדו עליהם וינצלו
 הערים וינוסו מרם בואם : לא נשאר מאומה כי אם
 הערים החרבות : כי כן צוה להם מטעם המלך :

ויצא פראנציסקו המלך לקראתו בעם כבד

וביד חזקה : ויטו אחליהם מעבר לנהר
 רינו : וישבו באביניון וגבוליה כחדש ימים :

ויחלה חבן הנכור אשר למלך : כי חשקו

כוס התרעלה אחר מעבדיו : וימות

ויאסף אל עמיו ויבך אותו אביו : ויגדל הכאב מאד

מאנה

חלק שני רלט

שאנה הנחם נפשו: וימלך בד' אלפינאמו אינריקו
אחיו השני תחתיו: ואת בן הבליעל אשר מלאו
לבו לעשות כן הורידו בדם שאולה:

גם אנטיניאו ליווא שר צבא הקיסר סגר את
יומו בחיותם באזיאיש ויתעצב הקיסר
נאד: כי כדבר איש האלדים היתה עצתו במלחמה
בימים החם:

ויקצפו הקונטידי אר'קו והקונטי די לינקאשמו
במלכם מלך אינג'לאטירה. ויאספו
אנשי חיל ופרשים וילכו לקראתו: ויצא גם המלך
השרה ביד חזקה ויערכו מלחמה בחדש אנוש'מו
הוא החדש הששי: וינצפו אנשי המלך ויפלו חללים
ארצה. והמלך נס ברגליו וישוב ללונד'רים עיר
מלכותו בחרפה:

ויצורו אנשי הקיסר על מארס'ליאה בהיותו
באזא'ים ויכלו בהכל ימיהם בימי החם
באו אל המיראנדולה הקונטי נווידו ראנ'ון ואחר
משרי צרפת יומצאו שם את הארון קא'יינו גונוא'נת
וצי'אר פראנוסו: ויאספו אנשי חיל לרוב לבא
בעזרת המלך ויתנו את שכרם. ויסעו משם האנשים
ויבואו ער שערי ג'ינוב'ה כאשר יראה הנשר ועמהם
כעשרת אלפים איש מלכד הפרשים:
אליה בתשעה ועשרים יום לחדש אנוש'י

יום חמישי ולא יכלו להנכות תחלתם :
 כי סגרו דלתותיה חוקו חומותיה ובתוכה כשלשת
 אפי איש רגלי אשכנזים ואיטלקיים ויצילוה מידם
 בעת ההיא :

וירדפו אחריהם צבאות הקיסר להיות לגיטובה
 לעזרה : וימס לבם ויתנו ראש ויעלו
 מעליה וישבו אחור : וילכו למסעיהם מור'נה
 ויעברו את הנחר מאנארו בארבעה לחדש סומ'מה
 ותחזיקו אנשי המלך בפי אמונטי בימים חתם : ויהי
 ממהרת וילכו לקאר'ניאן ויצחקונמי גווידו וילחמו
 אליה : וישפכו עליה סוללה : ויראו כי אין לאל ידם
 להצילה ויצאו אליהם לשלום : ויכרתו להם ברות
 וילכו לדרךם : וימצאו שם כשלשת אלפים סאות
 קמח וישלחו מור'נה וישמח כל עם הארץ כי רעבי
 היו : ויסעו משם וילכו לקראמיניולה וילכדות
 וישבו שם :

ותנן חקונמי גווידו לאנשי הצבא את שכרם
 וילך פינארולת : וישלח מאנשו אל ק'ד
 ויבואו העירה בשלום : כי נפל פחדו עליהם :
 וישלח את הארון צינאר פראנוסו לראקונים ואלף
 איש רגלי ומאתים פרשים עמו : ובתוכה ששה רגלי
 איטלקיים בעת ההיא : וילחמו אליה באשמורת
 הבוקר וילכדות ביד חזקה ויפלו רבים לפי הרב
 ושרי

חלק שני ר ט

ושרי הצבא נתפשו חיים: וישלח גם אל סאביליאן
וילכרוה וישם בתוכה משמר: ולא יצאו איהם אנשי
הקיסר: כי מתי מספר היו: ויאספו אל הערים
הבצורות וידמו שם:

אז הלכו עברי המלך עם שתי עשרה ספינותיו
אל ג'רה ויתחברו עם שש ספינות בארבה
רוטה: כי שלם ביניהם: וילכו לאויצה אי המלח
אשר לקיסר: וישוכו את ערי הפרוי וישרפון באש
ותנצל העיר מידם כי בצורה היא: ויסעו משם וילכו
למאיריקה וישרפו גם שם עיר קמנה ואת כל הילם
וקנינם בזו: ולא היה להם מושיע: גם אל עבר
בארצילונת הלכו האנשים: וישרפו שם עיר קמנה
וארז שללה לקחו: ושתי אוניות ספרד נלכדו
בשחיתותם ותהי האחת לתורמים כי חלק בחלק
יאכלו:

וישובו הקיסר ושריו מפרובנצ'אה מבלי
חפץ: כי נסונו אזור ככבי שמו:
ויהי מדי עוברם והנה מגדל גבוה בפתח עיני ובתוכו
כשנים עשר איש מעמי הארץ: ויחרפו את הקיסר
ואת אנשיו: וידו אבן בס: ויחר אף הקיסר ויצו
ויסובו אליהם: את האילים המנחים: וילכדם
ותלום בעץ לאות לבני מדי:

ויבא הקיסר ג'ט'ותה בעשתי עשר יום

1536 לחדש אוטוברי רצו בשנת שש ושלושים וחמש

מאות ואלף וישב שם כחדשימים : ויתר פליטת
 צבאותיו הנשארו מתרעב והצמא והתחלואי הרעים
 אשר שלח בהם ה' עברו ההרים וילכו דרך ארבינת
 אל עבר פיאמונטי אל המקומו אשר צבאות המלך
 חונים שם ותהי המלחמה חזקה ביניהם בעת ההיא
 בשבת הקיסר בנינובה הלכו צבאותיו על קיר ויכו
 חומותיה ומקצתה לארץ הפילו וישמע קולם
 למרחוק : ולא מלאם לבם ללכת להלחם העירה
 וישבו אחור בחרפה :

ואת חשמן טריאולציאו שלח האפיפיאור צרפתה
 להשלים ביניהם ולא שמע המלך לקולו :
 כי נפשו מרה לו על הקיסר ולא שת לבו לדבריו
 וישב אל אדוניו בחדש התשיעי :

ותהי המלחמה חזקה בפיקארדיאה ברבר
 הקיסר : וראה המלך כל איש גבור
 כל בן חיל וישלח שמה לעזרה : ויחפו גם הוא
 ללכת כי שות שתו אנשי הפיאנדרה בגבוליו ויהי
 לחם למושיע :

ובכל זאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה באיטאליה
 וישלח גם רכב גם פרשים וישבו בטורין
 ונבוליה עד חדש האביב :

ויהי שלום בין המלך פראנצ'ישקו ובין סוליימאן
 התוגר

477

חלק שני רמא

התונר ויכרתו ברית שניהם וישלחו איש לרעהו
מנחה :

וירד הקיסר הימה באוניות בחמשה עשר יום
להדש נובימרי ביום הרביעי • וילך לו א
ארצו : ושלש מאוניותיו הגדולות צללו כעופרת •
וימות עליהן עם רב • מלבד הסוסים והפרדים אשר
היו לקיסר ושריו עליהן :

ויתן הקיסר את מונפיראטו לדוכוס מאנמואח
כילמארנארימה אשתו משפט הירושה :

ויסע מנינובה בדבר הקיסר בשבעה עשר יום להדש
התשיעי • הוא היום הששי • ללכת לקאזאל • כי
ראש המונפיראטו היא • וילך למסעיו עד שאן
סאלבאמור • וילן שם בלילה החוא : ואנשים שלח
לפניו להורות קאזאל • ויחנו שם : ויצא יואן
גוליאילמו ביאנדרו איש הבליעל ויקר את מונסניור
די בורישר צבא המלך ויביאוהו קאזאל באישון
הלילה בשנים ועשרים בו : ותחום כל העיר עליהם
ויחנו את היהודים לשלל • ואנשי הדוכוס נתפשו •
רגע שודרו אתליהם :

וישמע המרקוז דיל ואשמו שר צבא הקיסר
ויחר אפו מאד • והוא עומד באשמי
בעת ההיא : ויאסוף מחנהו ויחפו ללכת קאשאן
ויבא אל המצודה : וישמעו הצרפתים ויבנו סביב

לא א זי i

לה דיק ויתחזקו שם : ויצאו הספרדים מן המצורח
 וילחמו אתם בתוך העיר : ויפלו הצרפתים לפניתם
 לפי חרב : והעיר קאזאל נבוכה : ויסנרנה האדים
 בידם ויתנוה לשלל והאנשי והנשים נתפשו : נחפשו
 נבעו מצפוניהם ומעשים אשר לא יעשו עשו בתוכה
 ולא היה מידם מציל ביום אף יי : גם היהודים היו
 לשלל שנית : וילכו מהם שבי ויתנו פדיון נפשם :
 יתר הצרפתים אכלו הספרדים ראה יי והכיטה למי
 עוללת כה : ויברח מונטניור די בורי מפניהם :

וירדפו אחריו ויתפשוהו חי : והנשאריו הלכו לדרכם
 לא הכישו אחריהם פן תדבקם הרעה : והדוכוס
 בא העירה : ויהי להם לרועה : על אפם ועל חמתם
 עד היום הזה :

ויקנא לורניצו די מדיצי לארצו : ויחרוש על
 אליטאנדרו הדוכוס רעה כל הימים :
 והוא לא שונא לו ולא מבקש רעתו : וילכו שניהם
 יחדיו יום יום ויתעלצו באחבים : ויבטח בו הדוכוס
 ויאהבהו מאד : בימים ההם השקה נפש הדוכוס
 באחת מנשי העיר : וילכו שניהם יחדיו באישון לילה
 וילכו בחוצות פלורניציאה כל הלילה : ויביאחו
 לורניצו די מדיצי אל ביתו : ויסר איטאנדרו ההדרת
 לבמה : ויפשוט שריונו וישכב על חמטה : וישלח
 לורניצו משרתיו החוצה ויבא תהדרה : וישב על

החמה

חלק שני רמב

חמטה: ויאמר הדוכוס האתה זה אחי לורינצו ויאמר
 אני: ויקרב הלום ויסר את מסך חמטה וידקרחו
 בחרב ויאחוז הדוכוס המר הזה את אצבע לורינצו
 בשניו ויעוף וימות: ויטמנתו לורינצו ויצא החוצה
 וחדלת סגר אחריו וילך ויקרא בשערי נדיבי העיר
 לאמר פרקתי את עול אליס אנדרו מעליכם וליצ
 שמעו אליו כי נפל תרדימה עליהם: וירא כי אין
 איש ויירא לנפשו וירכב על סוס ויצא דרך שער
 העיר וילך לדרכו ויניציאה כי לאשר על ביתו
 צוה הדוכוס לפני מותו לאמר ככל אשר יאמר לכם
 לורינצו תעשו כי אחי הוא: ויהי בראות אנשי הדוכוס
 כי בושש לבא וילכו אל הכירה לראורת אולי שב
 הביתה בדרך אחרת ולא מצאוהו ותצא נפשם:
 וישבו ביתה לורינצו בחפזון ויקראו ואי עונה ויפילו
 דלתותיה ארצה: ויבואו פנימח והנה אין שם איש
 וקול אדם וילכו החדרה: וימצאו את הדוכוס על
 חמטה נופל מת: ויוציאוהו החוצה ותהום כל העיר:
 וידבר לורינצו די מדיצי עם פיליפו סטרוציאו
 בויניציאה על דבר הדוכוס אשר הרג
 וישמח פיליפו ויכבדהו מאד: ויחפז פיליפו וירק
 את חניכיו ויבא בולונניא ויאסוף כאלפים איש
 מלכר האנשים אשר גורשו מפלורינציאה ויהי
 דוביטו בנו עליהם לראש: וגם חשמני פלורינציאה

דברי הימים

נמעו מרומה ויאכפו גם הם אנשי חיל ויבואו עד
קורטונה כי שם פיליפו ויחנו שם : ויראו אנשי
פלורניציאה ויכתבו אל החשמנים לאמר כל אשר
תאמרו אלינו נעשה : רק אל יבואו האנשים מרי
הלבב העירה פן ישפכו בתוכה דם נקי : וייטב הדבר
בעיניכם ויאמרו אל רובירטו סטרוציאו : זא הנלוים
אליו שבו לכם פה עד בואינו העירה : ויעשו כן
וילכו החשמנים העירה ויכבדום מאד : וידברו
אתם בערמה : ויבא אליסאנדרו וויטלו שר צבא
הדוכוס המת העירה : ויתקבצו מאחביו ויבחרו
בקוסמו די מיד'יצי לרועה : ואל החשמנים דברו
לאמר ככל אשר ייטב בעיניכם נעשה אך לא יבואו
מרי הלבב העירה : למה ישפכו דם נקי :

ויהי לימים עוד שנים הוא היום השמיני לחרש
זינאר בשנת שב'ע ושלשים וחמש מאות
ואלף : וישוב אנדר'יאה דור'יאה מספרד וכאלפים
איש ספרדים עמו : וישמע את הנעשה בפלורניציאה
וישלחם שמה לשמור העיר בשם הקיסר : וימליכו
את קוזמו די מיד'יצי בן יואנין : עליהם לרוכוס
ותשקוט הארץ : ויראו החשמנים כי התלו בם
וישובו לרומה בחרפה : ופיליפו שטרוציאו ובנו
והאנשים מרי הלבב אשר אתם הלכו נעים ונדים
אנה ואנה :

ואליסאנדרו

חלק שני רמג

ואליס אנדרו וויטלו הלך אל המצודה וידבר עם הפקיד אשר שם בערמה לאמר: בשם קוזמו הדוכוס והקיסר שולחתי הנה ויקחנה מידו ביום ההוא ולא נתגת לדוכוס:

וישלח תקונטי גווירו ראנגון שר צבא המלך אשר בפיאמונטי את אנטוניאו טוריזאנו על מצורת קאראיו וכאלפים איש עמו: וישלח המארקיו דיל וואשטו גם הוא את מארקיו שאלוצי ואת אנשיו ויבואו גם שניהם העירה: ויערכו שם מלחמה וגם אנשי המצודה נלחמו אתם: ותתי המלחמה על הצרפתים פנים ואחור: ויפלו אנשי אנטוניאו טוריזאנו חללים ארצה כי נלחמו אתם מבית ומחוץ ויתנו עורף כיי הדפם:

ויאסוף עוד אנטוניאו טוריזאנו אנשי חיל וישוב לקאראיו ובתוכה כמאה ספרדים אנשי מלהמה בעת ההיא: ויקרבו אנשיו העירה וילכדוה ויכו את כל אנשי המלחמה לפי הרב אז אסף אנטוניאו את חרפתו:

ותהי מצודת קארמניולה לצרפתים בערת ההיא: וילכו עליו פראנצישקו מארקיו סאלוצי וציזאר דנאפוליי ויצורו עליה ימים אחדים ויקרבו אל המצודה להקים אילי הנחושת ויורו

דברי הימים

חמורים ויורידו את מארקיו שאלוצי ברם שאולה:
וחר לחם מאוד ויקימו האילים ויכו חומותיה עד
רדת וילחמו אליה וילכרוה: ואת שר הצבא אשר
בתוכה תלו על חעץ. ויתר האנשים שולחו אל
האוניות לעברים הימה:

וישלה הקונטי גווידו ראנגון על בריקיראסקו
כאלף וחמש איש. ושנים מהאילים
חמנחים: וילכו שם ויקראו לחם לשלום ויכרתו
לחם ברית. ויבואו העירה בחדש האביב: גם על
כארנ'ים שלח הקונטי גווידו ראנגון וילכרוה וישימו
בתוכה משמר:

ותהי המלחמה חזקה גם בגבולי הפיאנדרת
וחפיקארדיאה בימים ההם: וישלח שם
המלך את צבאותיו. ויהי מונס'ניורסאן פולו עליהם
לראש: וילכדו את קונטי'ים ואת איליר'ים. וישימו
בתוכן משמר: וגם ארת היד'ין נתן יי' ביד המלך
בחדש אפריל. והיא בצורה מאד. ויכרתו לחם
ברית: ויחיו למלך שם אלף פרשים ושבעת אלפים
אשכנזים ושמונה אלף איש משאר לשונות הגוים.
כל אלה אנשי מלחמה:

ויקחו אחרי כן מידו אנשי הקיסר את שאן פולו
חעיר אשר על הגבול. והמלחמה שקטת
כי השלימו ביניהם:

ויאסף

חלק שני רמד

וַיֵּאסֹף סוֹלֵימָן יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאוֹנוֹת · וְאֲנָשֵׁי
 מִלַּחְמָה לְרֹב וַיֹּאֵל לְעִבּוֹר לְאִיטָלְיָא
 בְּיָמֵי הַחַם · וַיִּפּוֹל פַּחְדּוֹ עַל כָּל הָעַמִּים וַיִּמַּס לְבַב
 בְּעַלְיָנִיּוֹבָה · וַיַּחֲזִקוּ חוֹמוֹתֶיהָ סָבִיב · גַּם בְּעַלְיָ
 וַיִּנְצִיֵּאָהּ כִּחְרוֹ לָהֶם אֲנָשֵׁי חֵיל · וַיִּשְׁלַחוּם בְּסַפִּינּוֹת
 הַמְּשׁוּטְטוֹת אֶקוֹרְפוֹ · וַיְהִי יְרוּלָאֵמוֹ דִּי פִיזָאֲרוֹ עֲלֵיהֶם
 לְרֵאשׁ : גַּם לְקֵאֲמְרוֹ שְׁלַחוּ אֲנָשֵׁי חֵיל וְסַפִּינּוֹת
 הַמְּשׁוּטְטוֹת וַיִּבְחָרוּ בַּיּוֹאֵן וַיִּטְּוֵרוּ וַיִּשְׂמָוּהוּ עֲלֵיהֶם
 לְרֵאשׁ :

וַיִּשְׁלַח סוֹלֵימָן סַפִּינּוֹתָיו אֶחְוִילֹנָה · וַתַּעֲכוּרְנָהּ
 לִפְנֵי אוֹנוֹת וַיִּנְצִיֵּאָהּ · וַיִּקְרָאוּ אֵלֶיהָ
 לְשִׁלּוֹ וַתִּלְכַּנְּ לְדַרְכָּם : וַיָּבֹאוּ גַם הוּא שְׂמָה לְמַסְעֵיו
 בְּעַם כְּבֹד וּבִיד חֹזֶקָה · וַיִּשְׁלַח אֶת אֲנָשָׁיו אֶל אֶרֶץ
 הַצִּימֹרָה · וַיַּעֲרְכוּ שָׁם מִלַּחְמָה · וַיִּפְּלוּ מֵאֲנָשָׁיו רַבִּים
 חַלְלִים אֶרְצָה כִּי אֲנָשׁ : הַצִּימֹרָה אֶלְבִּינְסֵי הֵם הַרְרִים
 אֲנָשֵׁי מִלַּחְמָה וְאַרְצָם מֵלֵאָה מַעֲרוֹת לֹא יִכְלוּ לַחֵם ·
 וַיִּשׁוּבוּ אֶל הַיְלֹנָה בַּחֲרָפָה :

וַיַּעַשׂ אַנְדְרִיָּאָה דוֹרִיָּאָה דְגַלְיָוָה מִלְּבוּשֵׁי כְּתוּנָרְמוֹ
 וּכְצַרְפְּתִים לְגַנּוּב לְבִרְוֵאֵיו · וַיִּלְךְ לְמִיִּסְיָנָה
 בַּחֲדָשׁ הַרְבִּיעִי רִצָּן · וַיִּסַּע מִמִּיִּסְיָנָה עִם אוֹנוֹ הָאֲפִיפִי
 וּמֵאֶלְטָה · בְּשִׁבְעָה לַחֲדָשׁ יוֹלִיָּאוֹ · וּבְעֵשְׂתֵי עֶשְׂרֵי בּוֹ
 כָּאוֹ אוֹנוֹת הַתּוֹנָר אֶל הַיְלֹנָה וְהֵנָּה כְּשֶׁלֶשׁ מֵאוֹת
 וַחֲמִשִּׁים וַתִּלְכַּנְּהָ לְדַרְכָּם · וַיְרִדּוּף אַחֲרֵיהֶן לִילָת

ויעבור אל הציפאלוניהא . וימצא עשר אונות
 מהנחשלות אחריהם בארבעה עשר יום לחדש
 החמישי . ועליהן בר ולחם ובגדים ובשמים וכשלש
 מאות ערביים . ותוגרמים מתי מספר ולא נלחמו
 אתו כי נפל פחדו עליהם . ויקחם ויעבירם א ספינותיו
 ואת הספינות שרף באש אצל קודפו . וילך לדרכו :
 ויסוב ויעבור והנה שם חמישים אונות משוטטות
 מהתוגרמים ולא אמרו אליו מאומה . כי לא ידעו
 הדבר הזה . ולא הוגר אליהם :

גם לאונגריאה שלח סוליימאן אנשי חיל ויצא שר
 צבא פירדינאנדרו לקראתם ביד חזקה . ויזורו
 התוגרמי אחר וירדוף אחריהם קאצייאניר שר הצבא
 כארבעים מיל ויעבור את הנחר עם האילי המננחים
 ויאמרו התוגרמים זה עת לשחוק כי נתנם האלהים
 בידינו : ויתנו ראש וישובו אחר . וינוסו הערלים
 מפניהם . ויניחו את האילים המננחים ויתנו
 עורף ולא פנים . שתו קובעת כוס חמת יי כי בא עת
 פקודתם ויפלו לפני אויביהם בחרב :

ויוסף עוד פראנציסקו מלך צרפת לאסוף אנשי
 חיל וישלחם לאיטליאה בגבולי אסטו
 בחדש החמישי . ויצא לקראתם המרקיס דיל ואסטו
 וישבו תחתם במחנה ימים אחדים ולא קרב זה אל
 זה . בימים ההם :

וילונו

חלק שני רמה

וילנו על חלק מהספרדים בהיותם בפוי"רין
 על המארק"ז דיל וואשטו לאמר מה
 נאכל: כסף אין נתן לעבדיך ולנו אין כל בלתי אם
 גויתנו טובים היו חללי חרב למחנמות נגדך
 ברעב: וימרו בו ויתנו ראש ויצאו מן המחנה:
 והנם כאלפים איש כלם אנשים וילכו לוואל ינצת
 וישבו שם כחדש ימים: וישלח לרבר על לבם
 השכם ושלוח: ויתן את שכרם וישבו אל המחנה
 ביום החמישי לחדש אנושטו וישבו הצרפתי אחור:
 וילך ציטאר די נאפולי שה צבא הקיסר אל
 טורין באישון לילה בימים ההם בנפול
 תרדמה על אנשים הלך טור"נה וכאלף וחמש
 מאות איש עכו: ויעלו על החומה החיצונה בשודדי
 לילה: ויכו חשומרים: ואל העיר לא באו כי נשמע
 קולם: ויקומו שומרי העיר וישפכו עליהם סוללות
 ויגרשום וישבו אחור בחרפה:

ותבאנה חמש עשרה ספינות משוממות נושאות
 תונרמים מארץ המזרח בחדש ההוא
 הוא החדש החמישי: ויונד לאנדר"את דור"אה
 וירדוף אחריהן לילה בשלשים ושמנה משוממות
 ולא ראותו כי הסיר הנרות: וישגם בימי קורפו:
 ויצו לאנשיו וישבו תחתם עד שוב רוחם אליהם כי
 עיפו: ויקומו משם והנה התונרמים באים לקראתם

דברי הימים

486
ויכירם אנר'ריאה דור'יאה והם לא הכירוהו כי בחשך
ילכו : ויהי בסוף חאשמורת השלישית ויתקעו
בחצוצרות ויתנו אות מלחמה : ויקראו בקול גדול
ויתנו אש באילים ותעל עשנם השמימה : ויאמרו
התונרמים תמות נפשנו עמהם וי' הטוב בעיניו
יעשה כי המלחמה לאלדים היא ויערכו שם מלחמה
ויפלו רובם לפי חרב . כי עם חרף נפשו למות הוא :
גם מחערלים נפלו לרוב מאד לפי חרב במנפה
החיא : ויקח אנר'ריאה דור'יאה את מבחר האוניות
ואשר לא הצליחו למלאכה השליך במצולות כמו
אבן : ויסוב ויעבור וישוב אל מיסינה לרפאורת
חמוכים כי רבו במלחמה החיא :

בימים תהם בהיות המארק'ז דיל וואטמו שר
צבא הקיסר באשמי חלכו הצרפתים
על בושקה ויצורו עליה ובתוכה כחמישים איש
אנשי מלחמה : וילחמו אליה ולא יכלו לה ויפלו
דבים ארצת וישובו אחור בהרפת : וישמע שר צבא
המלך ויסוב ויעבור וילך לאלבה עיר קצת
מונפיראמו וילכדנה וישם בתוכה משמר :

ויאספו פיליפו סמרוציאו והאנשים אשר
חדיו מפלורניציאה אשר אתו :

במוראנדולח כשלשת אלפי איש . כי נכספו אל
ארצם : ובבולוניא נאספו אתם כאלף איש כל את
שולפי

חלק שני רמז

שולפי חרב : ויתמהמהו אנשי המיראנדולה ללכת
כי המטיר יי עליהם כל היום ההוא וכל הלילה סגר
עליהם הדרך : ויחפו פיליפו ללכת עם הנמצאים
אתו כבולונויא טרם בואם כי נכסף אל ביתו :
ויעלו מהם כמאתים איש אל מונטי מירלו אל שדה
אחוזת בארטולומי וואלורי אחד מהשרים אשר אתו
כי גדול בארטולומי בעיני עם הארץ ויבואו רבים
מאנשי פלורנציאה לבקרו מהנמצאים שמה בשדה
אחוזתם : וגם מעמי הארץ ההיא נלוו אליהם ויראו
יושבי פלורנצייה מאד וישמע הדוכוס קוזמו כי מתי
מספר היו ויאמר נצא איהם ונראת מה יהיו חלומתם :
ויצו ויצא אליסאנדרו וויטלו ותסוסים אשר ברנליו
לקראתם וד' אלפים איש ספרדים ואיטלקיים אתו :
וישמע פיטרו בן פיליפו סמרוציאו ויבא גם הוא אל
מונטי מירלו ושמנת מאות איש רנלי וארבעים
פרשים עמו ויחנו שם : ואליסאנדרו וויטלו הקריב
ויפול עליה פתאום וינגף לפני אנשי סמרוציאו וישוב
אחור : ויהי ממחרת הוא היום הראשון לחדש
אנושמו וישוב אליסאנדרו וויטלו ויחץ את העם
לשלשה ראשים : ויפול עליהם פתאום וינגפו
אנשי סמרוציאו מפניו וינוסו בשבעת דרכים איש
לדרכו פנו כי הרפס : ורבים נאספו אל מונטי
מירלו ויתחזקו במצודה כי מונטי מירלו עיר פרוצת

דברי הימים

היא ויחרדו מאד : ויקרב אליסאנדרו אל המצודה
 ודלתותיה שרף באש וילכדנה ביד חזקה : וירא
 פִּילִיפו שמרוצִיאו כי כלתה אליו הרעה : וכי הבאים
 לעזרתו רחקו מנו : ויסגר ביד אליסאנדרו וויטִילו
 וישבע לו להציל חיתו משהת : ויוליכוהו אל
 פלוֹרִינציאה ואת יתר האנשים אשר אתו שם : והיה
 כשעה הרא ויבואו האנשי אשר נאספו במיראֶנרולה
 ורובִרטו בן פִּילִיפו סמרוצִיאו בראשם ויעלו ההרת :
 וישמעו כי נתפש פִּילִיפו ואנשיו וכי שולחו העירה :
 וישבו אחר וילכו לדרכם :
 והיה לימים עוד ויקח הדוכוס קושמו את שומר
 מצודת שער המשפט : וימצאו בו הטא
 מות ויורידוהו בדם שאולה : וישימו האסורים בבית
 הסוהר ויסרום ויתודו את הטאתם : ויורידו ארת
 בארטולומיאו וואלורי ואת בנו ואת בן דודו ואחד
 עשר איש והאנשים אשר ברגליהם בדם שאולה
 באחד ועשרים יום לחדש אנושמו : וחמת הדוכוס
 שוכה :
 וישאר פִּילִיפו ביד אליסאנדרו במצודה :
 וישא את פניו וישבע לו להצילו
 בתתו פדיון נפשו : ומתנות נתן אליו פִּילִיפו דבר
 יום ביומו בימים ההם : ויולד בן לאליסאנדרו :
 בהיונו פִּילִיפו אסור במצודה : והיו פִּילִיפו בעל
 בריתו

חלק שני רמז

בריתו ביום שמחת לבו : ועשתי עשר אלף דוקאמי
נתן אליו פיליפו בעד פריון נפשו :

ויהי לימים עוד ויסגיר אליסאנדרו את המצודה
ביד הקיסר ויחר לקוטמו הרוכוס מאד :

וישאר שם פיליפו ולא זכר אליסאנדרו את בריתו
ויתן הקיסר לאליסאנדרו במלכות נאפולי ערים

לשבת : ויבקשו בני פיליפו להוציאו מיד הקיסר
ולא יכולו כי כתבו עליו מפלורניציאה אל הקיסר

שמנה דבר יום ביומו : וירא פיליפו כי ארכו לו
הימים בבית הסוהר ויאמר טוב מותי מהי :

היום וישלח את שני נעריו החוצה ויקח את המאכלת
ויתקעהו בגרונו וימות :

וישלח מונסניור די דימיירש שר צבא המלך
בעשרים יום לחדש אנושמו את ציסאר

פראנסו על קיר אשקו וילכדנה ובתוכה כחמשים
איש אנשי מלחמה : ויסע שר צבא המלך מאלבת

וילך שם : ויסוב ויעבור וילך לבושקה ויחן עליה
וישפכו אליה סוללה : ויפילו חומותיה ארצה ויערכו

אליה מלחמה : עודם נלחמים והנה איש בא ויגיד
לשר הצבא לאמר התיצב והכן לך כי הניעו שנים

עשר אלף אשכנזים במחנה הקיסר ויפרוץ מחנהו
מאד והנס נוסעים לקראתך : ויחרד האיש ויעל

מעל העיר וילך לפינארול וישב שם :

ויהי בהגיע האשכנזים במחנה המארקז בחיותו
 באשטי וינבה לבומאד : ויסע משם וילך
 על קיר ויחן עליה וישפכו איה סוללה ביום הראשון
 בחמשה ועשרי יום לחדש אנושטמו ותפלו חומותיה
 ארצה : וילחמו אליה ותבקע העיר וכל הנמצא
 נדקר בחרב : ותנשים נשכבו וימות ביום ההוא עם
 רב : ורבים ירדו דרך החומות ויתנם יי ביד האשכנזי
 האכזרים ההם • ולא חמל עינם על איש ועל אשה
 ביום אף יי : ומשם נסעו וילכו תמארקז ואנשו על
 קיראשקו ובתוכה כאלפים איש וישפכו איה סוללת
 זיפלו מאנשי הקיסר לרוב חללים ארצה במלחמת
 ההיא : ויהי לימים עוד ויסגירוה אנשי המלך
 פראנצ'ישקו בידם ויכרתו להם ברית וישבו לארצם
 גם לאלטה הלכו ויעשו כאשר עשו בקיראשקו •
 ויסגירוה בידם ויכרתו להם ברית וילכו לדרכס :
 וישם אל טורין ואל פינארול פניו ויקחו חמנדל אשר
 מעבר הנהר פוא : והאנשים אשר בתוכה שולחו
 אסורים בזיקים הימה : וטורין סוגרת ומסוגרת אין
 יוצא ואין בא : גם על מונקאליר הלכו הספרדים
 בדבר המארקז דיל וואסטמו ביום השני לחדש
 סיטימרי ויכו חומותיה וילכדוה ביד חזקה : ויתנו
 העיר לשלל • ויבוזו ביזה רבה כה היתה המלחמת
 בפיאבונטי ימים רבים :

ויחר

491

חלק שני רמח

ויחרר אף סול' יימאן על אשר עשה אנל' ריאת
 ד'וריאה וישלח אחריו את בארבה רוט'ה
 בשמונים משוטטות ולא מצאו וישוב מדלוק אחריו
 וילך לארץ אוטר'אנטו ויוציא אל היבשה כשמונת
 אלפים תונרמים רוכבי תרכש ואיש רגלי לרוב
 ומס לב יושבי הארץ תהיא ויהי למים : וגם ערב
 רב עלה אתם מאנשי הערים החס אשר קאה הארץ
 אותם : וילכו לקאס'טרו ויצורו עליה וישפכו אליה
 סוללה : ורוכבי הסוסים הלכו לשוט בארץ ויכו
 דבים לפי חרב ויכחו ביזה רבה : ויצאו אליהם אנשי
 קאש'טרו ויכרתו להם ברית : ויבואו התונרמים
 העירה ולא זכרו את בריתם ומוצא שפתם חללו
 ויתנוח לשלל בעת תהיא : ויואל האפיפיאור פא'לו
 להשלים בין הערלים בעת תהיא : ויירא פן יבואו
 התונרמים לרומ'ה ויקרא לבנו פי'דרו לו'איז ויעשתו
 שר צבאו : כי בנים היו לאפיפיאור הזה מאשתו אשר
 מתה בטרם נעשה כומר : ויבאה עירה ביד חזקה :
 ויחזקו העיר סביב כי נפל פחד באר'בה רוט'ה עליהם
 גם משנת הקיסר אשר בנא'פולי השכיר אנשי חיל :
 וישם בתוכה משמר :

וישוב בארבה רוט'ה אל תול'ונה ויבאיש את
 רית בעלי ויניצי'אה ויבא ארת רבתם
 רעה לסול' יימאן : ויחר אפו עליהם : ויתן אל לבו

להלחם בקורפו • ויעביר את צבאותיו אשר בארץ
 אומראנטו ויבואו אליו • וישמע את אשר עשו
 בקאשטרו אשר לא כדת הכרית ויחר אפו עליהם
 מאד • וישלח את השבויים חפשים • ואת האנשים
 אשר חללו את בריתם • הוריד בדם שאולה :

וילך סוליימאן וכל העם אשר אתו ויעבור
 את הנהר ואיוסטה וילך אל הבאסטמיה
 אשר מנגד לקורפו והים בתוך • ויש אהלו שם ויבא
 גם בארבת רושה דרך הים לקורפו בשבעה ועשרי
 יום לחדש אנושמו • ויעלו אל היבשה • וישרפו
 הבתים וישחיתו כל חלקה טובה • ותבאנה יתר
 האוניות ואת הבתים אשר בשירפה ופוטאמו שרפו
 באש ותעל עשנם השמימה :

ויעביר סוליימאן אל קורפו כעשרים וחמשה
 אף איש באוניות ויחנו שם • וסוליימאן
 לא עבר שמה וישלח את איאש באשה משנהו דבר
 יום ביומו ויצורו על קורפו סביב • וישליכו עליהם
 אבנים גדולות וישחיתו עס רב • ובתוך העיר שני
 נציבי וויניצאה ושש שרי הצבא וישבו על משמרתם
 ומלאו את ידם בימים ההם :

ויראו התוגרמי כי אין לא ידם לקחתה ויורידו
 את אהליהם בארבעה עשר יום לחדש
 השביעי • ויעלו מעליה ויעברו אל עבר הבאסטמיה
 וישבו

הלק שני רמט

וישובו ארצם: וסולל יבאן הלך לקושטאנמינופולי
 עיה מלכותו וישב שם ימים רבים: וגם הספינות
 ויברח יירוליימו די פיזארו שר צבא ווינציאני
 מפני בארבת רוטה טרם בואו וידבר עם
 יואן ויטורי שר הצבא במורטארה ויועדו שם: וילך
 יירוליימו לתלחם בסקארדונה והיא רחוקה מהים
 כעשר מילין: ויצורו עליה וישפכו אליה סוללה מן
 הבוקר עד הצהרים: וילכדות ביד חזקה ובתוכה
 כושי גבור חיל ויורה אל השערת בסוללה ולא
 יחטיא: ויעש גדולות ביום ההוא: ורבים חכו לפי
 חרב כבואם העירה: ואת הכושי הרגו על הלליהם
 ותעל צעקת העיר השמימה: ולא היה לה מושיע:
 ויתנוח לשלל: ויצו יירוליימו ויפילו בתיה ארצת
 ותחי תל עולם עד היום הזה: ויואן ויטורי הלך
 לזארה וימצא שם את גבריאל שר הצבא ויועדו שם
 וישלח שלשה משרי צבאות האוניות: את גבריאל:
 וילכו להלחם אוברואצו בתשעה ועשרי יום להרש
 השביעי: ויצורו עליה וישפכו אליה סוללה: וישרפו
 מגרשי העיר ובתיה סביב: ויפלו רבים מהערלים
 ארצת ויעלו מעליה בחרפה כי כבד הרעב: והי
 בשובם לזארה ויצאו אליהם התוגרמים הדרך
 ויחלישום לפי חרב: והנשאר נתפשו חיים: וקבריא

גם ברנליו וימלט עם מעט האנשים אשר אתו ויחד
 אף יורלאמו רפיארו עליו ויהפשהו בזארה ויסר
 ראש מעליו ויורידהו בדם שאולה: ושלשה שרי
 הצבא התלכו אתו לא ידע איש את קבורת עד היום:
 אז נועדו לב יחדו להלחם בשולוימאן הקיסר
 והאפיאור ובעלי ויניצאה ויבחרו את
 פראנציסקו מריאה דוכס אורבינו ואת אנדריאה
 דוריאה לשרי הצבא כי כשה ובים בעת ההיא:
 וחרעב ככד בטורין ופינארול ויאכלו הסוסים
 וחרדים מחוסר כל מפני חמת המציק
 וישמע פראנציסקו המלך וירע בעיניו ויעברו
 לאיטאליאה הוא ובנו בעם ככד וביד חזקה בחדש
 השמיני רצח בשנת שבע ושלשים והמש מאות ואף - 1537
 ויעבור הגראן מאיסטרו לפניתם: וישלח לפינארול
 אנשי חיל ובר ולחם ומזון וארבעה אילים המנחמים:
 ויברח ציסאר די נאפולי אשר שולח לשמור מעבר
 ההרים מפניהם ואנשיו הוכו לפי חרב גם
 המארקיו ואנשי החיל נסו לקולם ויעברו את נהר
 פה בחפזון אצל מונקאליר ויתחזקו שם: וירדפו
 פרשי המלך אחריהם ויכו בספרדים מכת חרב
 ויפלו מהם חללים רבים ארצת ביום ההוא:
 ויסעו משם אנשי הקיסר ויאספו אל ערי המבצר
 הלאהן קיר ואטמי וירצלי קאסאל
 ואליס אנדריאה

חלק שני ר כ

ואליסאנדריאח • וידמו שם : ויצורו הצפרתים על
קיר בחצי חדש נובימרי ולא עשו מאומה וישבו
אחור בחרפה :

וילונן עוד חלק מהספרדים על המארכיו לאמר
תנה את כספנו למה נמות ברעב • וידבר
על לבם ולא שמעו אליו מקוצר רוח • ויתן את
כספם וישבו אל המחנה :

ותאמרנה ליאונורה מלכת צרפת • ומלכת

אונגריאה האלמנה אשה אל אהותח

עד מתי תאכל חרב • ותדברנה על לב הקיסר

זהמלך זימלא פאלו האפיפיאור את דבריהן •

וישמעו שני המלכים האלה לקולם וישלימו בער

שלשת חדשים בחדש התשיעי • אז הלך המארכיו

דיל ואסמו להשתחוות למלך אל מונקאליר :

ויכבדוהו המלך ושריו מאד : וישתחו למלך ארצת

וילך מאתו בשלום • וישבו חמלך ובנו צרפתת

והמארכים שב למקומו •

ויסע מזארה יואן בטיסטא שר צבא ויניציאח

ושלש מאות איש ומאה וחמשים רכבי

עמו : וילכו לאוסטרוויצה כאשמורת חבוקר ויעלו

חומותיה פתאום ויקראו בקול גדול • ויתנו אש

בבתים ותעל עשנם השמימה : ויקיצו התוגרמים

משנתם ויצאו החוצה : ויכוס הערלים לפי חרב •

דברי הימים

796

וימותו מתם בחרב ובאש הגדולה כשבע מאות
איש בעת ההיא ומהערלים לאמתו כי אם שלשה
אשר הכו מחמצודה באבנים ויקחו את המלקוח
וישובו לארצה בשמחה ויהי המלקוח אשר
בוזו עם הצבא צאן ובקר שלשת אלפים ויגבה
לבם מאד וארד לשבת בנינובה אני וביתי
בימים ההם:

1538

ויארצבו עוד הקיסר והמלך ברית שלם בחדש
זינאר בשנת שְׁמֵנָה ושלשים וחמש
ואלף בעד שלשת ירחים בדבר האפיפיאור
והמלכות הרחמניות החן ויחזקו את ערי הנבול
ותשקוט הארץ ותפתח הארץ כתנור בוערת את פיה בפוצולו
אשר אצל נאפולי בימים ההם וייראו
העמים מאד וינוסו וישביה מפני לבת האש הגדולה
והאבנים המושלכות תמיד השמימה ויהי החום
והערפל ופית הכבשן הולך וגדל עד למרחוק וימס
לבם ויהי למים כי יחתו הגוים מהם ויסורו רבים אל
הערפל לראות ותאכלם האש הגדולה והנשארים
נסו לקולם כי יראו פן תדבקם הרעה גם הים ראת
וינוס וסוף נחרב ויבש עד שלשה מילין לרוב
האבני היוצאת דבר יום ביומו עד הגל ההוא ועידת
המצבת עד היום הזה אצבע אלדים היא:

וכאדין

497

חלק שני רנא

ונאָרין אשר בהנהאלמציאה עיר בצורה
 ולבעלי ויניציאה בתוכה משמה והיה
 בבא התוגרמי ויתנו אות עד זארת פן יבואו עליהם
 פתאום : ויהי היום ויסגורנה הנציב ביד התוגרמים
 בארבעה עשר יום לחדש השני הוא חדש אבריל :
 ויגרשהו מעליהם ויפול ביד ויניציאני ויסירו ראשו
 מעליו כן אורחות כל בוצע כצע :
ויאל פאלו האפיאור להשלים בין המלך
 ובין הקיסר בימים החם וישלח מלאכי
 אליהם לאמר לכו נא נתראה פנים בניצה אשר
 בפרובינציאה ונכרתה ברית בינותינו וייטב
 הדבר בעיניהם מאד : וילך אנהריאה ויריאה אל
 בארצילונה וירד הקיסר הומה אחרי פסחם וילכו
 למסעיהם : ויהי כבואם ויסעו מאיי הפומיצי ביום
 הראשון בחמשה לחדש מאי וילכו לדרךם וישאו
 עיניהם והנה ספינות המלך פראנצישקו באורת
 מתוגרמה לקראתם : וירדפו אחריהן וישיגום ויקחו
 מהן ארבעה ויתנום לשלל בעת ההיא : וישלחו את
 הספרדים ואת אנשי גנובה אשר בתוכן חופשים :
 וילכו לדרךם : ויצו הקיסר וישיבום אל המלך :
 ויתן להם ארבעת אלפים זהובים : הלא הוא להם
 בסות עינים בעד השלל אשר בזו אנשי האוניות
 איש לו : ויבואו הקיסר ושריו אל ווילה פראנקת

וישבו שם כחדשימים עד בוא המלך ושריו כי
 חתמהמהו לבא: והאפיפיאור הקריב גם הוא א עבר
 ניצת: כי נכסוף נכסף להשלים בין המלכי האלה:
ויבא יועץ מלך מושקופיאה החונה קדמת
 מארטאריאה וניבאתה בחדש השלישי
 ובידו מנחה כי שלחו אדוניו אל הקיסר לחשתחוות
 לו ולבקש מלפניו ללכת להלחם בתוגרמים כי
 צוררו הם להם וירד הימה ויתנחו יי ביד הישמעאים
 בשבעה לחדש ויוליכוהו אל מארטליאה כי שלם
ביניהם: ויפרוהו שמת וישוב אל הקיסר וילך לו
 אל ארצו:

וישמע הקיסר כי הניע פאולו אל סאוונת
 וישלח שמה מאוניותיו להביאו איו
 ויהי כבואו אל ווילח פראנקה ותצאנה יתר האוניות
 לקראתו ויכבדוהו: ותרעש הים וחיבשח לקול
 האילים וחצוצרות התרועה: ויעל פאולו א היבשה
 ויסר אל במת האן פראנצישקו אשר חוץ לניצת
 בסוף החדש השלישי: והיו לימים עוד שנים וילך
 אליו הקיסר וישתחו וישק רגלו ויחבקו וישאו איש
 לרעתו לשלום וירברו יחדיו ולא עבר זר ביניהם:
 וישתחו איש לאחיו וילך הקיסר מאתו בשלום:
ויבואו המלך ואשתו ובניו בנבולי פרווינציאת
 בעם כבד וביד חזקה: וישלח ארת
 חשמן

חלק שני רנב

חשמן לורניה • זאת הנראן מאיטרו לדבר אל
 הקיסר • וגם הקיסר שלח אליו מלאכים • וידברו
 אתם וישבו אל אדוניהם • ויבא המלך לניצה ביום
 השני לחדש יוניאן • וישלח פאולו לקראתו ויבא
 אליו • וישתחו וישקרנלו וישתחו גם פאולו אליו
 ויכבדהו מאד • ויאמר אליו המלך אל יחר בעיני
 אדוני אם תביאוך קורותי ומלחומתי הלום אשה לא
 כרת • כי לא מלבי נהיתה הדבר הלזה • וידבר
 גם פאולו על לבו דברי שלום ואמת ויסרו החדרת
 וידברו יחדיו עד בא השמש • וישתחו איש לרעהו
 ויתפרדו איש מעל אחיו •
 ותבא גם ליאונורת המלכה ושרותיה ונערותיה
 המלובשות רקמה • ופורת למראה
 ובריאות בשר וברגליהן תעכסנה • ותלך בשנים
 עשר משוטטות לווילה פראנקה בעשתי עשר יום
 לחדש הרביעי • ויעשו נשר גדול בים • ותבא עם
 נערותיה על הנשר ויבא גם הקיסר אחיה לקראתה
 ויחבקה • ויפול על צוארה וישקיה וישמחו שניהם
 יחדיו • וירבו הבאים אחריהם וישבר הנשר תחתיהם
 ויפלו גם שניהם והשרים אתם המימה • ויעלום אנשי
 האוניות אל היבשה ולא נפקד מהם איש • ותדבר
 עם אחיה הקיסר כשלש שעות • ותשתחו ארצת
 ותלך מאתו בשלום • ותשוב לווילה נובת • כי שמע

ישבו המלך והשרים בימים ההם : ויהי
 לימים עוד וידברו שני המלכים האלה
 איש אל רעהו זנס פאולנד דבר על לבם
 בעת ההוא : ויאמרו אליהם שובו מדרככם הרעה
 ולא ישא נזיאל גוי חרב : כי עיני פליטת הערלים
 עליכם . הטרם תדעו כי אברה אמונתנו : אותי
 שכלו אנשי מארמין לומר : גם מלך אינגלאמירה
 נלוה אתם וידוחו רבים מאחרי כיום הזה . ואין
 איש שם על לב : גם התוגר נלחם בויניציאה היום
 דממלכי הערלים אין איש אתם באו בנים עד משבר
 וכח אין ללידה עלי חיו כלנת : ויקשו את עורפם
 מאנו שמוע : אך אמרו לבלתי הלחם בפיאמונטי
 דיתר ערי מלכותם עד עשר שנים : ואיש איש על
 מקומו יבא בשלום . וזכרתו ברית ביניהם בשמונת
 עשר יום לחדש הרביעי בבמרת פראנציסקו בפני
 פאולו והשרים אשר אתם . וישמח כל העם מאד :
 ותנתן הדת גלוי לכל העמים בכל ערי מלכותם
 בימים ההם :

ויסעו משם ויבאו הקיסר והאפיפיאור אל גינובח
 ביום השבת בשנים ועשרים יום לחדש
 הרביעי : ויצאו לקראתם וקני העיר ושופטיה
 וכומריה וכל עם הארץ ותבקע הארץ לקול האיל
 ותעל עשנם השמימה והעיר גינובח צתלה ושמחה
 ויבאו

חלק שני ד נב

ויבאו גם שניהם העירה בשמחה וחמלך פראנציסקו
שב למקומו: סודו הוסיף

בימים ההם שבו יתר אונות חמלך מתנורמה
ותשקוט אימליאה ימים אחדים:

דיצורו התנורמים על נאפולי די רומאניאה:
דעל מאלבאשיאה אשר לבעלו ויניציאה

במוריאה ימים רבים ותכאנה במצוד וישלחו
שמה בעלו ויניציאה אנשי חיל וישימו בתוכן

משמר ובארבת רוסה יאמימי קוסטאנטינופולי:
ותמישים ומאה משוממות עמו וצוא אהוב וישלול

שלל באני הים אשר לוניציאה בארצפולאנו והם
יונים ויגלם אל ארץ אחרת כיום הזה זוכור הקיסר

את בריתו אשר כרת עם פאולו זבעלו ויניציאה
לתלחם בשוליימאן ויכינו בנינובה אונות גדולות

ויתנו בהן אנשי חיל ותלכנת עם יתר אונותיו אל
עבר צייליאה ברבר הקיסר בעת ההיא:

ויסע הקיסר מנינובה וילך לו עם ספינותיו דרך
ארצו ויפגעו בו מלאכי המלך ויאמרו או

כה אמר אחיך פראנציסקו בא נא לאקווי מורטי:
כינכספת יראות פניך כראות פני אלרים ותרצני:

ובעבודך על מרשוליאה אל נא תמנע מבא העירה
כינתונה היא לך וישב אליה הקיסר תשואות חן

חן וישא את פניהם בעת ההיא ויעבור על
העיר

דברי הימים

100

502

מארסליאח ואל העיר לא בא כי נחפו ללכת
 ותצאנה עישרים אוניות המלך לקראתו ויכבדוהו
 ותרעש חים לקול האילים המננחים ותלכנה עמו
 עד איי הפומיצי ויחנו שם וילכו רבים אל
 מארסליאח ויקנו להם צידה וישבו אל המחנות
 ויסעו משם וילכו תרחק לאני מורטי כברת
 ארץ וישבו שם ויצא הגראן קונדושטאבילי
 לקראתו ויקרבו העירה ותבקע הארץ לקול
 האילים המננחים ויצאו המלך והשרים אשר אתו
 באוניה קטנה אל הקיסר ויצא לקראתו וישתחו אש
 לרעהו וישבו בראש האוניה עד בא השמש ויסר
 המלך את טבעתו ויתנה ביד הקיסר והקיסר נתן
 דביר הזהב על צוארו וידבר על לב המלך
 וישמחו יחדו ביום ההוא וישב המלך העירה
 וילכו הקיסר והשרים אשר אתו אל בית המלך
 העירה בחמשה עשר יום לחדש יוליאן
 הוא החדש החמישי ויצאו המלך והמלכה לקראתו
 ויביאוהו אל הבירה אשר הכין לו ויזבח המלך צאן
 ובקר ומדי לרוב ויאכלו וישתו וישמחו עמו שם
 ומאנר'יאח דוריאח שאל המלך ויבא כפתן חרש
 וישתחו למלך ארצה ויאמר אליו המלך היה לבן
 חול רק אל תעשה לידידי הקיסר כאשר עשיתח לי
 על לא חמס באפי ירא אלדים וישפוט גם אל

האוניות

245

חלק שני רנר

האניות נתן המלך מתנות חמשה חביות יין לאחת
דשתי פרות ושנים עשר כבשים ואל הקיסר אמר
חנה ארצי לפניך עכור דרך ארצי כי לא ירים איש
רגלו ולא אבה שמוע ויפצרו בו המלך והמלכה
וילך שם בלילה ההוא ויתעלצו יהרו ויהי ממחרת
זינשק הקיסר את אחותו המלכה ואת המלך ואת
בניו וישתחו איש לרעהו ויתפרדו איש מעל אחיו
וישוב אל ספינותיו וילך לו אל ארצו :

והאפיפיאור שב לרומה ויבא העירה בעשרים
וארבעה ימים לחדש החמישי
ואת בנדין ויתר אנשיו אשר שלח דרך הים נתן יי
ביד הישמעאלים ויוליכום אל ארצם :

וילך מאדקו גרימאני שר צבאו לקורפו בעשתי
עשר יום לחדש אנושמו ואוניותיו שלשים

ושש וילך להלחם בפריביזה אשר בימי לארטה
זיעלו אל היבשה ויורידו מהאניות שנים מהאילים
המננחים ויפלו עליהם התוגרמים רוכבי הרכש

ויכו רבים לפי הרב וינגפו הערלים מפניהם וינוסו
לנפשם וניחו את האילים המננחים וישבו אל

קורפו בחרפה :

ולא אחר אנדריאה דוריאה ויסע מנעומת

בחמישים משומצות בשנים עשר יום

לחדש אנושמו הוא החדש הששי וילך אל מיסינת

וימצא את האוניות אשר שלח הקיסר ואת אנשי
 הצבא ויהיו לאחדים בידו : ויסעו משם וילכו לומי
 קורפו ביום החמישי לחדש שיטיברי הוא החדש
 השביעי : והיו ממחרת ויצאו לקראתו שר צבא
 האפיפיאור ושר צבא בעלי ויניציאה וכברוהו מאד
 וישבו אל קורפו יחדיו : ויסעו כלם כאיש אחד
 מקורפו בתשעה לחדש וילכו בשלושים מיל וישבו
 שם : ותבאנה האוניות הגדולות אשר לאנדריאה
 דוריאה : בשנים ועשרים יום לחדש ויקחו להם
 צידה : ויתנו שרי צבאות בראש העם : ודון פיראנט
 גונזאגה לראש לכל היוצאים א חיבשה בעת ההיא :
 וישמעו כי בא בארבה רוסה בימי לארטה : ויוליכו
 אחריהם את האוניות הגדולות מלכו לקראתו :
 וישלח אנדריאה דוריאה לפניו חמש עשר משוטטות
 לרנל וישלח אחריהם בארבה רוסה חמשה ועשרים
 משוטטות : וירדפו אחריהן ויגסו הערלים : וישבו
 ויאמרו להלחם בבארבה רוסה בשבעת ועשרים
 לחדש וישלחו שם שתים מהמשוטטות
 לרנל : וישבו אלוהם דבח : ויצא בארבה רוסה
 מהפריכות ביד חזקה : וילכו לקראתו אנדריאה
 דוריאה ושנשירו הצבא קרוב אל חיבשה להוציאו
 החוצה : אל המקום אשר האוניות הגדולות שם :
 ותבאנה

חלק שני רנה

ותבאנה האוניה הגדולה אשר לבעלי וויניציאה
ושת' מאשר לאנדריאה דוריא' ויתנו אות מלחמ'
וישימו אש באילים ותעל עשנם השמימה : וי'נהג
אר'ת הים ברוח צפון עזה וכל חכמתם בלע וינועו
כשכור וינה הרוח ולא יכלו האוניות הגדולות אשר
בהן חסיה נפשם ללכת :

ויאמר באר'ה רוס'ה זה עת לשחוק ויקרב
הלום וישפוך עליהן סוללות כל ה'ו

החוא . וגם אנשי האוניות מלאו את ידם בעת ההיא
ויתן י' מורך בלב משנה הקיסר וכלב אנדריאה
דוריא'ת ושרי הצבא ולא היו להן לעזרה : ויתנו
עורף וישבו אל קורפו בחרפה : ובאוניות הגדולות
הנשארות שם נלחם בארבה רוס'ה מהם לקח ושת'
שרף באש . וחנמלטים מהשריפה נתפשו חיים :

וגם מהן שבו אחור כי לא יכלו אליהן התוגרמים
לרבו האילים ואנשי החיל אשר עליהן יעמדו אחד
למאה ומאה לאלף : וגם מהמשוטטות הנחשלות
אחריהם לקח וירדוף אחריהם עד בא השמש . ויהי
לערלים לחרפה :

ולא זכרו אנשי האנוזה את בריתם עם התוגר
וישכחוהו : ויאמרו הבה נתחכמה פן
ילחכו אנשי בעלי הברית את כל סביבותינו . והיינו
למס עובד כל הימים : ויבחרו אנשים וישלחו

בידם מנחה: וישמו בפיהם דבר לאמר כה תאמרו
 אל המשנה ואל שרי הצבא: הנה תעיר הזאת
 קאטמיל נובו אשר לתוגר בצדנו סוחריה שרים ונס
 כסף וזהב הרבתה ונגדים לרוב: מלבד חמשים
 משאות כסף אשר לעושי מלאכת המלך חרודים
 בעם: עושו ובואו שמה: ואכלתם את שללה ולא
 יתוח מידכם מציל: ואל שר הצבא אשר לתוגר
 בתוכה שלחו בעורמה השכם ושלוח לאמר: הנה
 עם יוצא מקורפו והנה כסה ארץ עין הים והם באים
 עליכם השכילו את אשר תעשו: ועתה נעצך צא
 חסדה אתה ורוכבי הסוסים אשר ברנליך פן תספח
 בעיר: ולא תתנם לעלות אל היבשה וארץ העיר
 תושיע: וישמע בקולם כי לא ידע כי בעורמה הם
 עושים: ויצא החוצה: ואת הכסף שלח לפניו: ולא
 נשארו בעיר כי אם ארבע מאורת תוגרמים שולפי

חרב:

ויסעו אנדריאח דוריאח והמשנה והשרים
 אשר ברנליהם מקורפו בחדש
 אוטוברי וילכו לימי קאטמיל וישבו במשומטו מנגר
 לקאטמיל נובו עד הכוקר: ויעלו אל היבשה: ולא
 עמד שר הפרשים לפניהם וימלט חסרה: ויסובו
 חסרה וישפכו עליה סוללו וילכדו מנרשי העיר
 ביום החוא: ויקמו חמשה אילים ביום השבת ויכו

חומותיה

חלק שני ר נו

חומותיה עד ודת: וביום הראשון בשבעה ועשרים
לחדש באו העירה ביד חזקה: ויצורו על המצודה
אשר על הים: ויסגירות התונרמים בידם ויכרתו
להם ברית: והמצודה אשר על העיר נתנה לרוץ
פיראנמי גנואנת ביום המחרת: ויכרות גם להם
ברית: לרוב זונני אנשי ראנוסח הסנירו המצודות
כי שלחו אליהם כתבים מצד שה הפרשים לאמר
צאו אליהם לשלום והצלתם נפשיכם ממות: והוא
לא ידע מאומה ולא עלתה על לבו: גם אנשי ראנוסי
אשר בעיר קשרו קשר עם אחד מהנצבי על האילו
אשר בתוכה להשחיתם: ויבוקש הדבר וימצא
וישרפו אותו ואתהם באש וירדו שאולה: וישימו
שרי הערלים בתוך העיר כארבעת אפי איש ספרדים
וכלי מלחמה ויתחזקו מאד: ולא זכרו את בריתם
ומצא שפתם חללו ויקחו את הנפש וארץ הרכוש
ביום השלישי לחדש טבת רצ"ט: ויגלו אל ארצם:
וימכרום לעברים ולשפחות בארבע בנפות הארץ:
וממיטב הנשים שלח אנדר'יאה דור'יאה אל הקיסר
מנחה וילבישום משי ותשבנה שם עד היום: גם
היהודי שחית שם נלכדו בשחיתותם ויביאוהו
לאיט'אליאה ויפרה שם כפריון שבויים גם לערלים
תושבי העיר הרעו מאד: וימרו את חייתם:
ורבים המיתו בייסורים לתוציא מצפונתם:

ותעל שועתם השמימה :
 וישבו שרי צבאות הקיסר לאיטליא
 וימותו מהם כתחלואים עם רב
 בספרדים השבים היתה יד י' ותשבד האוניה אשר
 תחתיהם בימי קאלאבריה צללו כעופרת לא
 נשאר מהם גם אחר גם מחבאים לציצילואה הרגו
 יושבי מיסנה ואבד לרוב כי נתנו את לבם לבא
 העירה ביד חזקה ותחי המגפה באוניות אנדריא
 דוריא שתו גם הם כוס התרעלה כן יאבדו כל
 אויבי י' :

1539

וביום הראשון לחרש זינאר בשנת תשע ושלשים
 וחמש מאות ואלף בא מוראמו שר צבא
 הסוסים אשר לסוליימאן על קסמיל נובי ושלשת
 שרי צבאות עמו וביאו אתם ששה אילים המננחים
 ויקרבו העירה ויצאו אליהם הספרדים בבואם
 ויפלו עליהם פתאום ויכו רבים לפי הרב וינוסו
 התונרמים מפניהם ויניחו שמה האילים ותחי
 לנשארים נפשם לשלל ויקחו הערלים את האילים
 וישבו העירה בשמחת
 בימים ההם הלך סוליימאן ביד חזקה על
 אוננאריאה ויחרימו כל מדרך כף
 רגליהם : ואת מיטב הנשים והטף לקחו למו וישבו
 בשמחה אל ארצם :

בשנת

חלק שני ד נז

בשנה החיא ביער אינריקו את הפסילים וארת
מזבחות הקדשים נתן ואשריהם גרע :
ולכומר אשר במלכותו באינגלאטירה צוה שיקחו
להם נשים ולאחיות שתהיינה לאנשים בעת ההיא :
ובאשר המרו את דברו עשה שפטים . ורבים ברחו
למו : ויגלו מעל אדמתו : כי נמה אחרי לוטירו ויהי
לכומרים לאויב כל הימים :

ותמות אשת הקיסר בהקשותה בלדתחביוס
הראשון לחדש מאיו ויקברוה בקברות
המלכים ויכבדוה מאד : ויוגד אל הקיסר כי מתה
גם אמו והיא זקנה : וישא את קולו ויבך בכי גדול
כי גדל הכאב : וילבשוהו ושריו קדרות ופניהם
קבצו פרוד :

ותלכנה אוניות הקיסר לקאסטיל נובו נושאות
בר ולחם ומזון ואנשי חיל לתת תחת
האנשים אשר קצה נפשם לשבת במצור ותשובנה
אל ארצם :

ויצא בארבה רוכה הוא האראדין מימי
קושטאנמינופולי בעם כבוד וביד
חזקה : ואוניותיו המשוטטות מאתים ויבא אל
קאסטיל נובו בשבעה עשר יום לחדש יוליאו הוצא
החדש החמישי : ונס ערב רב יצאו אתו ובראשם
אדארגוט וציפוט ההולכים לשלול שלל בארצות

אויביהם : זה משפטם כל הימים : וילחמו אתם
 הספרדים דבר יום ביומו : ויקימו האילים סביב ויכו
 חומותיה : וידו בה כשלשה עשר אלף אבני האילים
 ותרעש הים והיבשה : ויפילו חומותיה הבצורות
 וילחמו על העיר יום יום : וי' המטיר על קאסטיל
 נוב' : כליל היום השביעי לחדש אנוש'טו וארובות
 השמים נפתחו : ויאמרו התונרמים זה עת לשחוק
 ויקרבו העירה בטרם יכיר איש ארץ רעהו ויעלו על
 החומות : ויקומו הספרדים וילכו לקראתם ולא יכלו
 לתת האש באיל' ובסוללות כי המטיר י' בעת ההיא
 וילחמו בחרבות וברמחים ולא יכלו עמוד לפניהם
 כי רבו התונרמים מאד : ומתם לא מתו כי אם מתי
 מספר : ויסונו אהור וילחמו בשוקים וברחובות
 זוננפו לפני התונרמים ויפלו לפניהם בחרב : וימותו
 בשלשת אלפי איש במנפה ההיא ושמזנה מאות נפש
 אדם ילדים ונשים נתפשו חיים : ויבא האראדין
 העירה ויחזקה וישם בתוכה משמר : וימצאו שם
 את האילים אשר הניח שם אנר'ריאה דור'יאה : ויתי
 לערלים לחרפה :

וישלח בארבה רוסה אל נציב בעלי ויניציאה
 אשר בקאטארו לאמר תנה לי ארץ
 מצודרת ריסאנו אשר על ההר ויאמר לצי אוכל
 לעשות מלבי הדבר הזה : וידבר בארבה רוסה
 על לב

הלך שני ר נח

511

על לב אנשי העיר ויפתם במתק לשונו : ויסגרות
 בידו בעשתי עשר יום לחרש ויחשב להם לחרפה :
 וישלח נציב הקאטרו אליו מנחה : ולא שעה אל
 מנחתו וישאל גם את קאטארו לאמר המלחמה
 והשלום בידי :

ובחמשה עשר בו הלך האראדין עס'כל האונו'
 לקאטארו ויעלו אל היבשה וילכו
 סביב לראות את ערות הארץ וישפכו עליה סוללות
 ויסוגו התוגרמים אחור כינפל פחדם עליהם . ויהי
 לעת ערב וישלח האראדין אל העיר לאמר : מכתב
 שלח אלי סוליומאן לאמר : הרף מעליהם כי שלמי'
 בעלי ויניציאה אתנו : כרתי עמהם ברית . ועתח
 שלם לכם אל תיראו : רק שלחו אחד מכם לדבר
 עמרי ואלכה לדרכי : ויאמרו הוצא את כל המחנת
 חזה החוצה . וכאשר תאמר אלינו נעשה : והי
 ממחרת ויצאו כלם החוצה ויעברו אל קאסמיל נוב'
 וישמתו יושבי הקאטארו מאד וישלחו את יירולאמו
 ובידו מנחה ויקחנה מידו : וגם אל יירולאמו נתן
 מתנות וילך מאתו בשלום : ושאל מנציב ויניציאני
 את העיר זופה : וושביה כשבע מאות איש אנשי
 מלחמה : ויאמר למה תדבר כה לעבדך ואנכי לא
 יכולתי לעשות מלבי נדולה או קמנה : ויסע משם
 בעשרים לחדש וילך לדרכו :

ויקרא יי' לרעב בכל מדינות איטליאה בשנה
 ההיא ויקשה הקיסר את לבו לבלתי תת
 בר מציציליאה כי אם בתת שלשה מנינים בעד כל
 סאלמה היא משא גמל לא נהיה כדבר הזה מאז
 היתה לנוי והרעב כבר בוויניציאה ויצעק העם
 ללחם ויאמרו טוב לנו עבוד את סוליימאן ממותנו
 ברעב וישלחו לו מלאכים ויתנו לו את נאפולירי
 רומאניאה ואת מאלבאסיאה הנשארות לחם
 במוריאת וכמה ככרי זהב ויכרות להם ברית
 וילכו א ארצו ויביאו בר ולחם ויחר א הקיסר מאד :
 1540 ובשנת שין על האלף החמישי היא שנת ארבעים
 וחמש מאות ואלף הלך הקיסר קארלו
 ררך צרפת אל הפיאנדרה ואשכנז ויכבדוהו המלך
 ושריו מאד ובנינים גדולים מצופים מוזהבים עשת
 המלך בערי מלכותו לקבלו לא נעשו כהם בצרפת
 מאז היתה לנוי וישב עם המלך ימי מספר ויתעלצו
 יחדיו וילך מאתו בשלם ונאנטי עיר ואם בגלילות
 הפיאנדרה כלילת יופי אשר לא עובר בה ולא נשאה
 עול מימי קדם ותהי ההנהנה ביניהם עד היום ההוא
 ויבקשו לתת יד אל המלך ולא שמע בקולם :
 ויגלה המלך כטוב לבו ביין סודם אל הקיסר ויחר
 אליו מאד וישמור את הדבר וילך שמה ויכבוד
 עולו עליהם : ויאסרם בשומים ובעקרבים ויהרונ
 במשמניהם

חלק שני רנט

במשמניהם ובחוריהם הכריע • ולא חמל עינו עליהם • ויבן מגדל בתוכה וישימם למס עובד • ויקוצו בחייהם ותעל שועתם השמימה • ויגבה לבו מאד • ויהתל גם במלך ולא מלא את דברו אשר דבר אתו • ויחר למלך מאד :

וילך אנדריאה דוריאָה עם ספינותיו אל מיִסְיִנַח בחדש מאִיו הוא החדש השלישי • וספינות התונרמים הלכו בימי ספרד • ויקחו מהאניות הגדולות כאשר אותה נפשם • ולא היה מידם מציל גם בימי גִיבּוּכָה באו • ויקחו אוניה גדולה נושאת חמה בשלשים יום לחדש • וישלחוה אל ארצם • וקאפֿראיה עיר קטנה באיי הים קרובה לקורסיקה וארצה תחשב : וילכו שמה ויצורו עליה וישפכו אליה סוללות • וילכדוה ביום החמישי לחדש יוניאֵו ויקחו את הנפש ואת הרכוש • גם לקורסיקה הלכו האנשים • ואדרגֿוט ראִים שר צבאם • ואוניותיו המשוטטות עשתי עשרה ויקחו גם שמה כל אשר אותה נפשם ויכוזו ביזה רבה :

וישמע אנדריאה דוריאָה ארת שמע אדֿארגוט ויחר אפו ויחץ את אוניותיו לשתו מחנוֹ ותבאנה אחת ועשרים מאוניותיו בימי קורסיקה כאשר יראה הנשר • ואדֿארגוט לא שמע מאומה כי תכביר ה את אזניו : ויהי כטוב לבם בחלקם שלל

על שפת הים רחם רחמתיים לראש גבר ותפולנת
 עליהם פתאום ויתנו אות מלחמה: ויחפזו התוגרמים
 לשוב א האזוניות ולא יכולו כי כלתה אליהם הרעה:
 ויניחו תאזוניות כאשר הן וינוסו א חיבשה ותהי להם
 נפשם לשלל: ושתיים מהאזוניות הנמצאות החוצה
 ברחו למו וירדפו אחריהם: וישליכו הימה את
 הנשים ואת הילדו אשר אתם בחפזם להקל מעליהם
 ויצילו את נפשם: לא נלכרו בשחיתות הערלים כי
 אם התשעה הנותרות: ואדארגוש שר הצבא נתפש
 חיו וישימו ברזל רגלו כאחד הריקים: ומהנשארים
 באזוניות אשר לא עלו אל חיבשה נתפשו כמאח
 איש בעת החיא: ותבאנה אל גינובה העיר אשר אני
 בתוכה עם כל המלקוח בעשרים יום להדש יוניאו
 הוא החדש הרביעי: ואת תשע האזוניות הביאו
 אחריהם ופניהן אחורנית: ואת רגליהם משכו בים
 בחבלי השוא ויתנום לגדופים: ותבקע הארץ לקול
 האילים וישמה כל עם הארץ: והעיר גינובה צהלח
 ושמחה:

וימות דוכוס מאנזאה בחדש ההוא ויבחרו
 בכנו הנכור תחתיו והוא נער: וישק
 כל עמו על פי דודו החשמן ואמו מרגריטה:
 החדש ההוא יקחהו אופל כי בונפקד בני
 בכורי יהושע זל בתשעה לחדש
 ביום

חלק שני רס

ציום השלישי לחדש תמוז הוא החדש הרביעי :
בר'ינו הנהר אשר אצל הפיאבי בלכתו לרחוץ ידיו
לא אסורות ורגליו לא נחושתיים נפנשו וכעופרת
במים הזרונים צללו ולא היה לו מושיע : על כן
אמרתי אל טל בפיאבי ואל מטר בנבולי פיר'ארה
ושדי תרומות כי שם נפל חמד בחורים מי יתן מותי
אני תחתך בני בני : אוי לי אמי כי ילדתני ארור היום
אשר יולדתני בו לראות עמל וינון ויבלו באבל ימי
למה לא מרחם אמורת ותהי לי אמי קברי ורחמת
הרת עולם : אוי נא לי כי הטאתי גדל כים שברי
מי ירפא לי : כי ארבעה עשר יום אחריו הגיע אלי
השמועה הרעה הזאת : מת גם אחיו יונק שדי אמו
ברוך דיין האמת : סוף דבר אימין או אשמאיל
את יי אלדי אירא ומצוותיו אשמור : והן יקטלני לו
אייחל עד בא הלופתי : זאת נחמתי כי הוא יכאיב
ויחבש ואת נפשותם יצרור בצרור החיים :
אז שבר מלך טו'נים את אנד'ריאה ד'וריאה
ללכת להלחם בערי אשר הסית בארבת
רוסה : ולא אבו שאת עולו ככראשונה מאנו שמוע
וילך למונסט'ריאו : בחמישים משוטטורת וחמש
עשרה אוניות נרולות : וכשבע אלפי איש ספרדים
ואיטלקיים עמו : וייראו אנשי העיר מאד וינוסו
את הנשים ואת הטף ואת כל הרכוש : וישלחו אק
לג ד 33 iii

שלשה אנשים לאמר הרף מעלינו וכל אשר תאמר
 אלינו נעשה. רק את מלכנו לא נעבוד כי בליעל
 הוא: וישלחם אל משנה הקיסר אשר עמו ויגער
 בהם ולא שמע אליהם: ויאמר אליהם עבדו מלכם
 וחיו כי בן יסר המלך: ואם אין כלתה אליכם הרעת
 ויאמרו המלאכים אל משנה ציצ'ליאה תנה לנו זמן
 ונשיבה שולחנו דבר ויתן המשנה בידם את צלוחית
 השעות: היינו מדת עפר יורד בשעה אחת: ויאמר
 אליהם קחו ולכו: והיה כתום הצלוחית אבן
 עליכם כדוב שכול והכיתי אם על בנים: וילכו
 האנשים העירה ויגידו להם את דברי המשנה
 וייראו אנשי העיר מאד ויצאו את העיר וינוסו לנפשם
 לא נשאר גם אחד: והיה כתום הצלוחית: וילכו
 הערלים העירה ולא מצאו משתין בקיר: לא נשאר
 שמה כי אם ארבעה זקנות אשר לא יכלו ללכת כי
 כבדו מזוקן: ויקחו את החטה ואת השעורה ואת
 השמן ואת הפשתים אשר הניחו שמה אנשי העיר
 לא תשאירו בה עוללות בעת ההיא: ויצאו אליהם
 ישמעאלים רוכבי הסוסים: ויכו רבים מהערלים
 לפי חרב: ומה ישמעאלים לא מתו כי אם מתי מספר
 כי קלו סוסיהם מני ארץ: גם כי ירדפו אחריהם
 לא ושינום:

וישמעו אנשי סוסה וינוסו גם הם מקמנים ועד
 גדולם

חלק שני רסא

57

גדולם : וישלחו שמה לרגל ולא מצאו משתין
 בקיר וישבו לאנדריא את דבר ולא הלך שמה : ואנשי
 אפריקה היא מתאדוניו שכמס לסבול כי נפל פחד
 הערלים עליהם : ויסנירו העיר ביד המלך ויכרתו
 לחם ברית : ואפריקה עיר בצורה בדשן דפרזולא
 ולא נתנו מימי קדם לבא איה איש אשר לא מברית
 הוא : עד בא עת פקודתה לא בא אליה איש נכרי
 ותחי למס עובר בעת ההיא : וישם המלך בתוכה
 משמר : ויבא גם מלך טוניס אל הערים חחנת דרך
 היבשה ביד חזקה : ויבא לפני המשנה : ואנדריא
 דוריא : וישתחו ארצה ויכבדוהו מאד : ויתן להם
 מתנות ומגדנו וישבו א ארצם ותכון מלכותו מאד :
 ובשלשת אלפי איש ספרדים הניחו שמה לחיות
 למלך לעזרה ולהשיב אליו את הערי
 המורדות : כי כן צוה הקיסר : והקי הואן עיר ואם
 בכארבאריאה : ובתוכה תכהן הגדול הישמעאלי
 ולא נתנו לשבת יחודים בתוכה ער היום הזה : ויא
 מלך טוניס להלחם בה : ויאסוף מחנחו וגם ארץ
 הספרדים לקח אתו וילכו שמה : ויצאו הישמעאליים
 לקראתו ביד חזקה : וגם מה ישמעאליים אשר ביד
 בנו נחפזו לו לאויבים בעת ההיא : וירא המלך כי
 כלתה אליו הרעה : וישב אחור מבלי חפץ :
 והגלחמת שקמח :

ויצאו

התוגרמי באוניות מאלגיר בימים ההם
 לשלול שלל בארצות אויביהם וילכו
 אל זיבראלטאר ויתן יי אותם בידם ויקחואת כל
 שללה וישבו אלגיר בשמחה: וישמעו התוגרמים
 כי אין לאוניות הספרדי כח לעמוד לפניהם ויאמרו
 זה עת לשחוק נתנם האלדים בידנו: ויתנו ראש
 וישבו אל ספרד בחמש עשרה משוטטות ולא ידעו
 כי בא עת פקודתם ויילעגו למו: והקול נשמע
 בספרד וישימו גם הם על המשוטטו אנשי חיל וכלי
 מלחמה וילכו לקראתם:

ויהי

ביום השני לחדש אוטוברי בשנת שנת
 לפק ויקרבו התוגרמים ויערכו מלחמה
 חמש עשרה אונות אל ששה עשר: ויהי בהלחמם
 וינוסו ארבעה מאוניות התוגרמים ויתנו עורף
 והנשארים חוכו לפי חרב: ויפלו מהם אלף איש
 במנפה ההיא: ומהערלים חוכו לפי חרב כשלש
 מאות איש מלבד המוכים אשר היו לרוב מאד:
 ויקחו הנשארים את אוניות אלגיר ואת השלל וישבו
 אל ארצם: ויתנו תודה לאלדיהם:

1540

בשנה

החיא העיר יי את רוח סוליימאן מלך
 יון ופרס ויאמר להקים ארת חומות
 ירושלם עיר הקדש: אשר בארץ יהודה: וישלח
 פקידים ויבנו חומותיה: ויציבו דלתותיה כבראשונה
 ומגדלית

חלק שני רסב

579
 זמנדיה ככתחילה ויהי שומעו בכל הארץ מי
 חגדיל לעשות : וגם את התעלה הביאו העירה פן
 יצמא העם למים זוכרה לו אלרי לטובה :

במים ההם כשבת הקיסר בראמיסכונח כלה
 נרש את היהודים ממלכות נאפולי ולא
 זכר את בריתו : וישלחו שמה להתחנן לו ולבקש
 מלפניו על נפשם : ולא חמל עליהם : וילכו אחינו
 בית ישראל גולים הנה והנה : כצאן אשר אין להם
 דועה : ירא יוחמול למען שמו הנדול : מהם הלכו
 תונרמה : ומהם טבעו בים ומהם נשבו מהראנוסיאו
 רב החובל : ויוליכם אל מארשיליא : ויאמר למלך
 צרפת : ויחמול עליהם : ויוציאם מיד הצר הצורר
 לחפשי חנם : וישלחם עם אוניותיו מזרחת : כי נתנם
 חאל לרחמים בעיניו : גם ברוך יהיה : והשר דון
 שמואל אבראבניל וביתו באו פירארת וישבו שם :

ויהי בשנת אחד וארבעים וחמש מאות ואלף : 1541

ותלכנה אוניות הקיסר אל ארץ ישמעאל להביא
 הספרדים אשר הניחו שם בחדש מאיו
 הוא חחדש השלישי : ויצאו אל היבשה בפאקס
 העיר אשר באר באריאה לשאוב מים : ויפלו עליהם
 הערביים פתאום ויכו מהם מאתים איש לפי הרב :
 וינסו חנשאים מפניהם וילכו על פני חמים עד
 האוניות ותהי אליהם נפשם לשלל : ויסעו משם

דברי הימים

52
בדבר המלך טוֹנִים וילכו על קאליביאה והיא עיר
קטנה וחומותיה בצורות : וישפכו אליה סוללות
ויכו חומותיה וילכרות. ואת כל זכורה הכו לפי חרב
ויקחו את כל שללה ואת הנשים ואת חטף : וישבו
אל ארצם : והעיר נתנה ביד מלך טוֹנִים אך לא
נשאר בתוכה משתיך בקיר :

ויהבם מארמיִן לוֹטְרִי ואזן וחקר ותקן חבורים
ודברים הרבה על אמונתם ועל דברם
ויבאיש את דתי האפיפיאור ביושבי הארץ אשכנז :
ולא הקימו עוד מסכה : ולא נתנו תורה לקדשים
כבראשונה : ויאשמו חלק לבם כי זה יאמר
לאפיפיאור אני וזה יקרא בשם לוֹטְרִי ובשמו יכנה :
והכומרים היו נסבה : כי נטו אחרי הבצע וילכו
אחרי שרירות לבם : השחיתו דרכם על הארץ :

ויהי בהיות הקיסר בראטיסבונה ויאספו אליו
רוב שרי אשכנז : וידברו אליו לאמר :
עד מתי אנחנו פוסחים על שתי הסעיפים : אם
האפיפיאור האלדים נלך אחריו : ואם מארמינו
נלך אחריו : ועתה נוכחה יחדיו : ונדעה מה לעשות
ולא יהיה עלינו אשם : וישבע אליהם לאמר בעוד
שלש שנים אביא ארץ האפיפיאור וחשמניו ונבנויו
תנת ונראה מה יהיו חלומותם : וייטב הדבר בעיניהם
ויאמינו אליו וילכו מאתו בשלום :

וימות

חלק שני רסג

וימות הואיבודה אשר כרת כרית את סוליימן
 ותשאר אשתו אחריו ובנה הקטן ויעל
 עליהם פירדינאנרו את הקיסר ביד חזקה : וגם על
 בוד'ואה נלחם פירדינאנרו את הקיסר בשנה ההיא :
 וישלחו אל סוליימאן לאמר עלה הכורת עלינו ביד
 רמה ואנחנו גם אדמתנו עבדים אליך כל הימים אך
 משפט המלוכה : וישמע סוליימאן וירק את חניכיו
 וילך לקראתו וישובו הערלים אחרו בחרפה : ויהי
 לימים עוד ויקרבו שתי המחנות כמטחוי קשת :
 ויערכו שם מלחמה ויפלו מהערלים כעשרים אלף
 איש חללים ארצה במגפה ההיא והנשארים אחר
 נזורו וישובו אל ארצם בחרפה : ויצג התונר מאנשיו
 בבוד'אה והמלחמה שקמה : ותשק הטראנשילואנית
 על פי אשת הואיבודה יואן ועל פי זיאורג'ואו אחיו
 הכומר עד יגדל הילד ויהיו עבדים לסוליימאן
 מנישים אליו מנחה :

ויתחלחל הקיסר ויירא מאד : ויסע מאשכנז
 ויבא מילא'נה וישב שם ימים אחדים
 ויבא זינוב'אתה בחדש אלול ביום השבת ביום
 השלישי לחדש סימ'מרי הוא החדש השביעי וכביד
 את עולו וישם מס על החטה היוצאת מציצ'יל'אה :
 ותעל באשו השמימה ואבן מקיר תצעק :
 ותרעב כל ארץ זינוב'ה ולולי פראנצ'ישקו מלך

צרפת אשר נתן להם בר היו אוכלים ארת בניהם
בשנה ההיא :

ויהי לימים עוד שמנה וילך הקיסר אל לוקת
לדבר את פאלו האפיפיאור אשר בג
גם הוא שמה : וישלח שמה המלך פראנצ'ישקו
מלאכים על דבר הארון ציטאר פראנוסו ואנמוניאו
דינקוני עבדיו אשר נחרגו היו ככלי אובד בגבולי
פאויאה : ולא נודע מה היה להם עד היום : ולא
אבת הקיסר לדבר אתם כי מאתו ומאת עבדיו הית
נסכה לתומם ולאברם . ויחר למלך מאד . וחמתו
בערה בו :

ויזאל חקיסר להלחם באלג'יר ואסוף אנשי
חיל וציא אדיר לרוב וירד הימה בחדש
ההוא הוא החדש השביעי : וגם מלך פורמזנל מלא
את ידו : כי לצנינים היתה בעיניהם : ויאמרו נכחידם
מנוי : ולא יזכר שמש עוד : ותהיינה האוניות כארבע
מאות : ויהי הקיסר אליהם לראש : וגם אנדר'יאה
דור'יאה שר צבאו חלך עמו במלחמה התיאובשבע
ועשרים יום לחדש ס'טימר : בחדש תשרי שב נסעו
מגינ'ובת קצת מהאוניות : ורוח עברה ותמחרם :
ותלכנה אחת הנה ואחת הנה : ויחוננו כשכור : ולא
ראו איש את אחיו בשלשת ימים : איש לדרכו פנו :
ותלכנה אל קורטיקה ביום השני לחדש אוטובר
לעת

חלק שני ר סד

לעת ערב וישבו שם : והקיסר הלך לפורתו וויקין
ומשם לבוניפאציאו וישבו שם שנים ימים וילכו
לדרכס : ויסעו ממאוריקה האי אשר בכפרה :
בשמנה עשר יום בו : ובשנים ועשרים יום בו הגיעו
אלג'ירה ביום השבת : וישאו עיניהם ויראו שלשה
אוניות משוטטות קטנות הולכות אלג'ירה וירדפו
אחריהן : ותעבור האוניה הראשונה בחפזה על
אחת מהקטנות והאוניה ואנשיה טובעו בים סוף :
ותשבר גם השנית בחפזם באחד הסלע והשלישית
הלכה לדרכה אלג'יר ותהי להם נפשם לשלל ותנח
באלג'יר את אשר מצאתם בדרך :

ויצאו אנשי הקיסר אל חיבשה ביום חמחרת
ויבואו הערביים רוכבי הרכש וילחמו
אתם כל היום ההוא : ותבאנה אוניות כפרה לעת
ערב ועליהן חיל גדול מלבד אנשי הצכא אשר
הוליד הקיסר אתו : וכלי מלחמה ובר ולחם ומזון
חביאו אתם : וסוסים לרוב מאד : ואבני האילים
המננחים : ויהינו לעלות ההרה אשר אצל אלג'יר
וילכדוהו וירוצו עד החומות : ויחנו על העיר סביב
וישפכו אליה סוללות : ותבא העיר במצור : ותהי
סוגרת ומסוגרת אין יוצא ואין בא : ויראו היהודים
אשר בתוכה יראה גדולה ויועקו ותעל שועתם אל
האלדים : ולא אבה השחיתם :

בלילה ההוא נרדה שנת המלך יי צבאות

וימצא כתוב ואף גם זאת בהיותם

בארץ אויביהם לא מאכתיים ואומר אך עמי חמה

בני לא ישקרו ואהי להם למושיע ויזכור להם כריתו

וניחם כרוב חכדיו : וירד יי בענן וילחם בעמי חם

כיום הלחמו ביום קרב : ולא שמע איש שפת רעותו

כי בלל יי מהשבותם ויהדלו מהלהם על העיר :

ויולך יי את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וינער

בים ויהמו גליו ויתנעשו כי חרה לו : ויעל עשן באפו

לפנות בוקר וינועו אנשי אוניות הקיסר כשכור

וחכמתם בלע : ותשברנה המש עשרה מהמשומטות

ושתיים מהגדולות ולאוניות הבינונית אין מספר : גם

בנשארות היתה יד יי רבה וישברו התרנים וינוסו

מעליהן כארץ איש אל האונות הקרובות אליהם :

ואשר ברחו אל היבשה הוכו לפי חרב כי רחוקים

היו מאנשי החיל ולא היו להם לעזרה : וגם באנשי

החיל אשר ביבשה היתה המגעת : ופיק ברכים

וחלהלה בכל מתני מפני הרוח והמטר אשר המטיר

יי : ולא יכלו עמוד על רגליהם מקור ומרעב ומחוסר

כל בעת ההיא ותהי צעקה גדולה ביסוביבשה ביום

ההוא אשר כמותה לא נהיתה מאז היתה אלג'יר לנוי :

ויזרו אחור אנשי החיל להציל את אנשי האונות

מיד הערביים האכזרים ההם וימותו מהם רבים :

ויהי

חלק שני רסח

525

יהי רעש גדול בג' נובת וסביבותיה ובנבולי
 מלאן כלילה ההוא בראש האשמורת
 הראשונה : לא נהיה כרעש ההוא בארץ מגורי מאז
 היותי לאיש עד היום הזה : ויתנעשו החומות ופערו
 פיהם לכלי חוק ותפלנה המדרגות : וימס לב העם
 ויהי למים : ויאמרו אצבע אלהים הוא :
 ותשבר עור באלג'ר אוניה גדולה באה
 מציצ'ליאה נושאות אילי המנתי
 ותרד פלאים בשבעה ועשרי יום בו צללה בעופרת
 ויצאו המלחים אל היבשה : ויצילו את נפשם : ותרד
 גם אוניה אחת מספרד במצולו כמו אבן בעת ההיא
 כי היה חים הולך וסוער עליהם : ועליה שרים רבים
 ונכבדים וסוסים וכלי כסף וכלי זהב ושמלות ולא
 נצל מהם גם אחד : או שרפו הערביים את האוניות
 אשר השליכו גלוי הים אל היבשה : ויקחו את שלל
 אויביהם כאשר אותה נפשם : ולא היה מידם מציל
 ביום אף יו : כי משמים נלחמו את אנשי הקיסר בים
 וביבשה : ולא היה להם תקומה ביום ההוא : ויאכלו
 אנשי הקיסר אשר ביבשה את הסוסים אשר אתם
 מחוסר כל בארצות אויביהם בעת ההיא : כי לא
 יוכלו אנשי האוניות הנשארות לתת להם צידה כי
 הים הולך וסוער : וגם הן חשבו להשבר : ותלכנת
 האוניות א קאפו מאטאפוס להנצל מזעף הים וחמומו

וילחמו וישמעאלים את אנשי הקיסר אשר
 ביבשה דבר יום ביומו ולא נתנו
 זפונה אליהם וירא הקיסר כי מן שמים נלחמו ופי
 אן לנשארם כח לעמוד על הנליהם כי כבר הרעב
 ויצר לו מאה ויאמר בלבו עד מתי תהיה העיר
 הזאת אלינו למוקש אלכה אל ארצי לעת כזאת
 ואשובה ויצו ויזורו אנשי החיל אל המקום אשר
 האוניות שם לראות אולי יתעשת האלדים
 וישתוק הים מזעפו ויקחו מתן צידה כי כבר הרעב
 וימיר ילעל פניהם נשמי קללה וינחנם בכבודות
 ויקוצו בחייהם מקוצר הרוח ומעבודה קשה ונס בים
 היה סער גדול מהראשון והאוניות חשבו לחשבה
 נם בפעם החיא וזוהי בגו סתם
ובשלים ויום לחדש אוטוברי שב באו כל
 האוניות יתר הפליטה אל המקום
 ויצו הקיסר להרוג כל הסוסים הנשארם
 באוניות כאשר צוה ראשונה פן יצמא העם למים
 בעשוכן נם ביום ההוא טבעה אוניה גדולה
 מנאפולי צללה כעופרת ולא נפקד ממנה איש
וביום הראשון לחדש נובמרי ירדו הימה באוניות
 כל אנשי החיל לשוב אל ארץ ספרד אז
 חניע דון בירנארדין מינרוץ מספרה בעשתי עשרת
 משומטות

527

משזממות ושמונה אוניות נושאות צידת: וישיבו את
נפשם: ותבאנה עוד שתי אוניות ביום המחרת ותלך
האחת עד קרוב לאלג'יר: וישפכו אליה סוללות

ותשוב אחור: וישפכו אליה סוללות

למתים: בים וביבשה אין מספר כי יד יי' היתה בם
לחומם ולאברם: וימזיר עליהם תמיד

המים המאררים בלכתם להלחם העירה ובשובם
ויפלו מהם בחרב וברעב ובקור הנורא עם רב: אז

ישירו יושבי אלג'יר לאמר אשירה ליי' כי נאה נאת
סוס ורוכבו רמת בים: כי אל דעות יי' ולו נתכנו

עלילות:

ויסעו משם ביום השלישי ותלכנה האוניות
אשה להרכה: לאשר יהיה שמח הרוח

ללכת: ותשבר אחת מהן אצל אלג'יר: ויצאו
אליהם הערביים לבלעם: וילחמו אתם ביד חזקה

ויצאו התוגרמים מהעיר ויצילום מידם ויהיו להם
לעבדים עד היום: ויקחו הערביים והתוגרמים את

כל השלל ואת כלי הכסף וזהב הנשאר שמח ואת
האילים המננחים: וישבו העירה בשמחה ויתנו

תודה לאלדים על כל אשר עשה לאנשי הקיסר
לעיניהם בעת ההיא:

זה הקיסר הלך לבוני'אה: ותשבר שמה אונית
גדולה מאנשי ג'נובה: ולא נפקד

ממנה איש: ויסע משם וילך עם האוניות חמש ושמטות
 אל ארץ ספרד: והאוניות הנדולות באו אל עבר
 איטליאה עם אנשי החיל: וינעש חיפ ויחמו גלוי
 עליהם וייראו האנשים יראה גדולה: ותלכנה אשה
 לדרכה ויחוננו וינועו כשכור וגם מהם טבעו בימי
 וירדו חיים שאולה:

ולא ידוע דבר באיטליאה בימים הרבים ההם
 מאוניות הקיסר כי חדלו הולכי אורחות
 הים: וארא בחלומי וחנה אוניה משוטטת מצופת
 זחב ויפת עיני מאד באה אל היבשה: ובראשה צלמא
 דרחבא וקול הצוצרות התרועע בתוכה וירוצו רבני
 אצלי לראות גם הם ולשמוע דבר מה ינידו: ויהי
 כבואה ואי קול זולתי חולה אחד כסיר נפוח מושכב
 עליה ואיש אחר מנחל אותה ואיקץ והנה חלום ואין
 פותר אלי: אז אמרתי הלא לאלהים פתרונים את
 אשר האלהים עושה בקצות הארץ הניד לעברו:
 ואומר אל מאהבי בעת ההיא לאמר: אין זה כי אם
 מופת שישוב הקיסר מכלי חפץ ואוניותיו תשכלנה
 כאשר שכלה נשים חהבו: ויתר אנשיו ישובו חנה
 מזי העב ולחונני רשף: ואתם עדי כי ידבר העדותי
 בכס היום ויחי כן:

זתכאנה האוניות יתר הפליטה נינוכה
 בחרש העשירי ואנשי החיל אשר
 עליהן

חלק שני רסז

529

עליהן היו מזו רעב מושחת מאיש מראיהם ותאדם
מבני אדם: ויולכו ברחובות קריה מבקשים לחם
ערומים ולא יתבוששו. ואין כסות בקרה: וגם אחרי
בואם ארץ נושבת חיתה במ יד יי לאכרם וימותו
מהם עם רב:

ויראו בעלי גיבוה כי נזורו אחר כוכבי הקיסר
וכי הסיר הזמן את עדיו מעליו: וישלחו
מלאכים אל מלך צרפת להשתחורת לפניו ולדבר
אתו דברי שלום ואמת על כל הטובה אשר עשת
לתת להם בר: ולחתם ללכת בארצו: וישא את
פניהם וידבר על לבם לאמר: אם אתם חופשים גם
אני בטובכם אשמח ואת ארצי תסחרו: וירק אל
תהיו לקיסר לעזרה: ואם כה תעשו אהיה לכם למגן
וצנה ולמחסה ולמסתור כל הימים:

ויהר לאנדריאה דוריאה ויהי בשונו וישבו
בביתו אשר מחוץ לעיר ימים אחרים:
ולא אבה לדבר אתם עד שוב חרון אפו ויבא העיר:
ויבא נראן ווילה וועץ הקיסר גיבוה וישבו
בבית אנדריאה דוריאה ימים רבים:
ויבא גם המארקוידיל וואשמו המשנה לדבר אתם.
וישב שם ימים אחרים: ויחר אליהם על דבר
המלאכים אשר שולחו צרפתה וידברו אתם משפט
על הדבר הזה: גם היהודים אשר בדוכסות מילאן

באו אליו ויכרות להם בשם הקיסר אדוני ברית
חדשה בעד שמנה שנים ויתנו אליו מנחה וישבו

אל ארצם :

וירד

הימה בשתי משוטמות וירדפו אחריו

אוניות חמלך ולא השיגום וישבו אחור

וישב בנינוס עד אשר הכינו שש אוניות משוטמות

וילך לדרכו אל ארץ ספרד :

ובשנת 1548

שתיים וארבעים וחמש מאות ואלף היא

שנת שב שלח סוליימאן צבאותיו אל

עבר בודואה להיות לאנשיו לעזרה: ונס פירדינאנדו

וערי אשכנז מלאו את ידם ויצאו לקראתם ביד חזקה

וישלחו אליו מאיטאליאה מלחים יורדי הים להלחם

עמם באוניות על הנהר דנוביאו: פן יתנו לתונרמים

אשר בבודואה צידה ולא עשו מאומה כי באו אנשי

התונר העירה מרם בואם: ושימו בתוכה בר ולחם

ומזון לרוב: ושבעת אלפים תונרמים: ונמלים

כאשר אותה נפשם ויחר לערלים מאד: ולא עשו

חאשכנזי מאומה בשנה ההיא וישבו אחור בחרפת

כי הפליאו התונרמים להעזר ויחזקו חומותיה: ויחז

שומעם בכל הארץ:

ויאסף מלך צרפת אנשי חיל וכלי מלחמה

ויבא כנבולי איטאליאה בתחלת קציר

שעורים: ויתרד כל דוכסות מילאן מאד: וימס לב

העם

521
הלך שני רסח

העם זיהו למים: ואל ארץ המזרח שלח שלש
משוטטות לסולומאן לאמר צא נא גם אתה ונלחמח
בקיסר ונראה מה יהיו חלומותיו: ולא אבה שמוע
אלו כי זה אפן יקראנו אסון. ותשובנה אל ארצם
צרפתה:

בשנה ההיא נשרפו ערים הרבה גדולות וקטנות
באשכנז ותעל עשנם השמימה. ולא
נודע המבעיר את הבעירה: ויעלילו על היהודים
ועל הרועים לאמר אתם עשיתם הדבר הרע הזה:
מיסרום ויענו את נפשם: ויודו את אשר לא עלתה
על לבם וישרפום באש:

אז תפשע בואימיה במלכה ובאלדיה מפני
חמת הלומים ויגרשו את היהודים ממדינת
בואימיה ומפראנה עיר חמלכות בימים ההם:
חסעו משם בעגלות בחדש אדר שב לפק וילכו אל
פולונאה וישבו שם: וימותו רבים בדרך ורבים
הוכו לפי חרב: ובפראנה ישבו היהודים מיום גלותם
מעל אדמתם עד היום הזה: כי נחפכו להם לאויבים
לאמר הם היו בעוכרינו במלחמות התונה: ונוספו
על שונאינו: ועתה יעלו מן הארץ: ונראה מה יהיו
חלומותם:

ויאסוף אלדים הרפתם ותשרף אחרי צאתם
לינצה: והיא עיר גדולה כלילת יופי

משוש לכל הארץ ולא נשארו בתוכה כעשרים
 בתים ותחיתל עולם ימים רבים :
 ויהי שם ליומים וישוב מלך פירדינאנדרו על כסאו
 ואחר אשון ודבר טוב על היהודי לתשיבם
 וישובו רבים אל ארצם ואל מולדתם כבתחילה :
 ויהי רעש גדול בגבולי פלורניציאה בשנים עשר
 ויום לחדש גוניאו הוא החדש הרביעי :
 וייראו כל עם הארץ מאד וינוסו רבים מפני הרעש
 כאשר עשו בימי עוזיהו מלך יהודה : ובנינים גדולים
 ועצומים ובגדלים לארץ הפיל : וימות עם רב :
 ובסקארפאריה והיא עיר קטנה הקרובה לפיורניצה
 לא נשארו כי אם כעשרים בתים : ויתר העיר הפיל
 הרעש ותבלעם שאול חיים . אצבע אלדים היא לא
 נהיה כרעש הזה בגבולי פיורניצה מאז היתה לנו :
 גם במילאן היתה יד יי בחדש יוליאו הוא
 החדש החמישי : ויציתו אש בעפר
 חשיפת בשעה קומו ויפלו כעשרים בתים ארצה :
 ויתו המתים במנפה מתי מספר וישאום בכתנותם
 ותהום כל העיר ויבכו את חשיפת אשר שרף יי :
 מכאן חזר הארץ זמירות שמענו כי גם בנאטוליאח
 היה רעש גדול ואת העיר טירו לארץ
 הפיל : ולא נשארו מכל יושביה כי אם מתי מספר
 ובן חתונג לא היה שם כי יצא להלחם בסופי מלך
 פרם

חלק שני רס"ט

פרס וצילנו יי מהרעש הגדול ההוא: אצח
ולא אץ מלך צרפת לבא לאיטאליאה וישם
אל פירפיניאן פניו: ויצורו עליה ימים
רבים וישפכו אליה סוללורת ולא עשו נאומה כי
חתחזקו הספרדים מאד וישובו אל ארצם בחרפה: וז
ותחי המלחמה גם בנלילות הפיאנדרה בעת ההיא:
ויאסוף דוכוס קליבים כעשרים אלף איש: וילך
להלחם באנוירסת ולא יכול להלחם עליה וישובו
אחור: ויפגעו בו כארבעת אלפי איש אשר שולח
לעזרתה ויחלישם לפי חרבו וישובו אל ארצו:
גם בנאבארה נלחמו עם הקיסר בשנה ההיא ולא
יכלו לו וישובו אל ארצם בחרפה:
וילכו הצרפתים אשר בפיאמנטי אקרואסקו
באישון חלילה וילכדו בחמשת
ועשרים יום לחדש אנוסטמו הוא החדש הששי: ואת
אנשי הצבא שלחוחופשים ואת סוסיהם ואת כספם
ואת כל קנינם בזו: וילכו גם אל ווירואה ובתוכה
סמרארוטי רוכבי הרכש וילכדו ויקחו את כל
קנינם וישלחום הפשים: וילכו גם לארדיטון וזיליאן
בלילה החוא: ועשו לאנשי הצבא כאשר עשו
בוירואה ויהי לספרדים לחרפה: וגם לאלבה הלכו
האנשים ויעלו חומותיה כחמשים איש: ושמעו
שומרי החומות ויצעקו בקול גדול ויקיצו אנשי

הצבא ויושבי העיר משינתם : ויקומו כלם כאיש
 אחד ויפלו עליהם ולא יכלו הצרפתים לעמוד
 לפניהם : וישבו אחור והאנשים הנמתרים העלו
 חומותיה הוכו לפי חרב לא נשאר גם אחד :
 ותהי המלחמה חזקה בפלאמונמי בעת ההיא
 ויאסוף המאָרְקִיז דיל וואסמו אנשי חיל
 וילך עם הספרדו על ווילה נובת דאסמו ויצורו עליה
 וישפכו אליה סוללה : ויכו חומותיה ויבאו העירה :
 ויעשו בה כאשר אותה נפשם ולא היה מידם מושיע :
 וגם אל שאר הערים הקטנות אשר לצרפתים הלכו
 הספרדים ויתנום לשלל בעת ההיא : והצרפתים
 אשר למלך בפלאמונמי נאספו אל ערי המבצר וידמו
 שם כי כן צוה המלך עד שובו אל ביתו בשלום
 ממלחמת פירפניואן : וכשלשת אפי איש אשכנזים
 שלחו אל ספרד באוניות לעזרה בעת ההיא ותשבר
 אחת מהאוניות בסארדיניאה ויצאו האנשים אל
 היבשה וילכו לדרכם :
 ויעל ארבה כבד מאד באיטאליאה בשנה
 ההיא : ויכס את עין כל הארץ ותחשך
 הארץ והשמש אסף ננהו וילך למסעיו עד מונפוראמו
 הניע וינח במונקאלבו ביום הששי לעת ערב ביום
 הראשון לחדש סיטימרי שג הוא החדש השביעי :
 וילן שם כי בא השמש ויחי ממחרת וילכו במסילוחם
 אל עבר

חלק שני רע

אל עבר פיאמונמי כעם עצום ערוך מלחמה : גם
ברוך ג'נובה באו מהם לרוב מאוד . ולא התמהמתו
ברוך כי אם לאכל בצחרים . וילכו לדרכם :
ויהי בהיותם בפיאמונמי ויערכו שם מלחמה ביניהם
ויפלורוכם ארצה במלחמה ההיא ותנשארים מתו
בימי החורף לא נשאר אחד ותעל באשם השמימה
עליה לבניכם כפרו כי לא נהיה כרכר הזה באיטליה
מאז היתה לגוי ויחתו הגוים מהם :

וכחמש מאות איש איטלקיים מאשר למלך
הלכו אל מונבארצו : בימים ההם
ויתחזקו שם : וילך שם המארקיו דיל ואכמו : עם
האשכנזים והספרדי אשר אתו . ויצורו עליה וישפכו
אליה סוללה : ותבקע העיר בששה עשר יום לחדש
נובימרו הוא החדש השיעי : ויבואו העיר ויחלישום
לפני חרב . לא נמלטו מחרב האשכנזים כי אם מתי
מספר : ואת פראשקארה שר צבא חוליך המארקיו
לאליסנדר'יאה ויורידהו בדם שאולה :

ויהפך אלוף לאננוויל'ארה לקיסר לאויב
וילך עם ארבע אוניותיו המשוטטו אל
מלך צרפת ויעשהו שר צבאו : וילך בימי סארדיניא
לשלול שלל וימצא אונית מאנשי ג'נובה ויקח את
הספרדים אשר עליהן וישם בסר רגלם : ואת אנשי
האוניות לא עשה מאומה ויאכלו את חקם אשר נתן

לחם המלך כי שלם ביניהם וילכו לדרכם: וירדפו
 אחריו אוניות הקיכר ולא השיגוהו וישבו למקומם:
 ויוסף המלך שלוח פרשים ואיש רגלי לאוטאליה
 אחריו שבו מפיר פִּינְיָאן: וילכו בפִּיאֲמוֹנְטִי
 וילכדו את קאסטליון ושימו בתוכו משמר: וילכו
 גם אל קִיר ויצורו עליה וישפכו אליה סוללה בחדש
 1542 דיצימרי בשנת שְׁתֵּים וָאַרְבָּעִים וחמש מאות ואלף:
 הוא החדש העשירי: וכתוכה כאלף כפרדים: ולא
 חתו מפניהם כי אנשי מופת חמה ויחזקו חומותיה
 ויצילוה מידם: ויחדלו אורחות והולכי נתיבות
 במונפיר אטו מפני חמת המציק בעת ההיא: כי צדו
 הצרפתי צעדס מלכת וכל הנמצא נלכד בשחיתותם
 ולא היה מידם מציל:
ויבא המארכיז ריל ואסטו לקאזאל כי ירא
 פן תלכד ברשת זו ממנו: וישם בתוכה
 משמר: וישב שם ימים אחרים עד שוב חמת
 הצרפתים מעליהם וישבו אל המחנה:
ותהי המלחמה חזקה בין מלך אינלאטירה
 ומלך סקוציאח בשנה ההיא: ויהי היום
 ויערכו מלחמה ויפלו כחמשים אלף איש הללים
 ארצה במלחמה ההיא: וירבו החללים במחנה מלך
 אינלאטירה ובכל זאת לא שב אפו ויחזק ארת לבו
 ויעפו האיסקוציסי: עד כי מלך אינלאטירה
 הגדיל

חלק שני רעא

הנדיל לעשות :

בימים ההם וחיל פירד'ינאנדרו צרים על פיסמא

אשר אצל בורואה מעכר הנחר

ובתוכה תונרמים : ויפילו גורלות לאמר מי יצא

ראשונה להלחם עליה : ויפול הנורל על האשכנזים

והאונגרי וילחמו אליה ביד חזקה ולא עשו מאומה

וישובו הנשארים כחרפה אל המחנה : כי התחזקו

התונרמים וילחמו אתם כחצים ובקשת וימות מהם

עם רב : ויקרבו האיטאלקיים גם הם העירה ויעלו

חומותיה וילחמו בתוך העיר והלתותיה פתחו : ויפלו

עליהם התונרמים וילחמו אתם באילים ובהצים

ובחרבות ובמקל יד וברומח ויכוס ויכתום ער

חרמה : וינוסו הנשארים החוצה כי יי הדפס ולא

נתן להם כח לעמוד לפני זרון התונרמים בעת ההיא :

ולא הלכו האשכנזים לעזרם ויפלו חללים ארצה

בעמיר אהרי הקוצר ואין מאסף : וישובו הנשארים

לאיטאליאה ויהי מספרם מעט מעט לא כביר : כי

יד אלוה ננעה בס :

גם אנשי הצבא הוכבי הרכש אשר שלח

סוליימאן נלחמו בפרשי פירד'ינאנדרו

ביום ההוא להקל המלחמה מעל העיר : ויפלו רבים

חללים ארצה בעת ההיא והנשארים שבו לאחליחם

כי עיפח נפשם להורגים : ויעלו הערלים מעל העיר

וישבו אחור בחרפה • ותשקוט הארץ :
 וילכו צבאות המלך על קוניה אשר בפיאמונטי
 ויצורו עליה וישפכו אליה סוללה ויתחזקו
 אנשי העיר • ויעלו מעליה בחרפה והעיר שקטה :
 וישלח הקיסר את גראן ווילה שנית לאיטאליאה
 ואת מרעהו ויבואו עם אנדריאה דוריאה
 גינובה בחדש העשירי : וילך גראן ווילה לאשכנז על
 דבר העצה אשר נדר להם הקיסר : ומרעהו הלך
 לרומה אל האפיפיאור וידברו אתו שם :
 ויהי רעש גדול בקאנריאה וסביבותיה בימים
 ההם : גם בציליאה היה רעש גדול
 אשר לא נהיה כמוהו ויפלו בנינים גדולים ועצומים
 ארצה : וזכסאראנוזה וסביבותיה מוטתמוטמח
 הארץ : וישם החרבה למים וימות עם רב עליה
 לבניכם ספרו :
 בימים ההם חטא הסופר הגדול במלך פראנציסקו
 ויחיו דבריו עם הקיסר בדבר המלכה
 אחותו : ויוגד למלך ויבוקש הדבר וימצא כי הוא
 היה בעוכריו : וגם הוא הניא את לב העם מהלחם
 בפירפיניאן בהניעם שמה : וישם אותו במשמר
 וגם את המלכה הרחיק מעליו בימים ההם :
 ויהי בימים הרביים ההם ויואל מחומד בן
 עבראלת מלך טרימיסין לשכב את נשי
 אביו

חלק שני רעב

אביו וינוסו מפניו : וישב באלגיר ימים רבים :
וימות עבראלה : וימליך עבד רחמן את בן המלך :
הקטן והוא בן בתו וישם כתר מלכות בראשו :
וישמע מחומד כי מת אביו : ויבא עם התונרמו אשר
באלגיר העיר : ואחיו הקטן ברח מפניו לאוראן :
וישב שם : וילך עבד רחמן אבי אמו אל ארץ ספרד
וישתחו למלך ארצה ויבך ויתחנן לו וישא את פניו
בעת ההיא : ויכתוב אל האלוף מארטין אשר
באוראן לאמר : האנשים האלה שלמים הם אתנו
ועתה לך אתם והושיבם בערי אחוזתם עם הספרד :
אשר אתך שם : וילך האלוף מארטין אתם : ויצאו
הערביים לקראתם ויגנפו הספרדים ויפלו במיבדה
לפני אויביהם בחרב : וחנשאים ברחו לנפשם
וישובו עם המלך הקטן ועם אבי אמו אוראן
בחרפה : וישאל האלוף מארטין מאתם את הכסף
אשר הוציא בדרך ולא השיגה ידם לתת איו מאומה
בעת ההיא : ויחר אפו בזקן ויסגירונו ביד מחומד
מלך טרימוסין : והמלך הנער נשאר אתו שם :
וייסררו המלך מחומד יום יום לרעת מצפוני הזהב
וימות ביה מבקשי נפשו תחת השבט : אז השלים
המלך מחומד עם מלך ספרד ויאמר להביא שמנת
אלפים זהובים מדי שנה בשנה אל גנזיה המלך :
ונציבים שם מחומד בפתח אוראן לקחת המס מן

הערביים הבאים אוראן לתת למלך: **ולמולי**
 מחוכר אח שני ושמו חמד ויתן אותו
 במשמר בית הסוהר ימים רבים:
 ויקנא קאיד מאנצור לבן אחותו ויכתוב אל האוף
 מארטין אשר באוראן לאמר: בא עם האנשי אשר
 אתך אל טרימיסין ונס את חמלך הנער אמור
 להביא אתך ונתנה העיר בידך: וייטב הדבר בעיניך
 ויאסוף כשנים עשר אלף איש ספרדים וילכו אל
 טרימיסין ונס ערב רב מערביים עלה אתם ונס
 חמלך הנער חוליך עמו שם: ויוראו אנשי העיר
 וישלחו אנשים לקראתו ומפתחות העיר בידם:
 ויקרבו הספרדי העירה ויברח חמלך מחוכר מפניהם
 ויתנוה לשלל בעת ההיא: ומאנצור שבר דלתות
 נחושה ויוציא חמד בן אחותו מבית כלא וינסו נס
 שניהם: ומאנצור הלך עם המלך וחמד הלך בדרך
 אחרת ותהי אליו נפשו לשלל: ולא ידע המלך כי
 מאנצור הביא אליו את הרעה הזאת: וימליכו
 הספרדים את הנער אשר אתם ויתנו לו את לוקן
 הננובים לרועה וישבו אוראן:
 ונס היהודים אשר היו שם לרוב נתנו לשלל
 בעת ההיא: וימכרום לעבד ולשפחות
 בחדש אדר שנ לפק בארבע כנפות הארץ מהם ננא
 באוראן ומהם ננאלו בפ׳ים: ומהם הלכו שבי
 לפני

חלק שני ר עב

541

לפני צר בארץ ספרד וימירו את כבודם בארצות
 אויביהם : ראה יי והביטה :
ויצא קאיד עישׂה אשר במוצט׳גאניה לקראת
 המלך מהומד בכורחו מפני אחיו וכאפי
 אישרצים לפניו : וישתחו למלך ארצה וידבר על
 לבו וירכיבחו על סוס ויוליכהו א בניראשית וישבו
 שם : וילך האלוף מארטין להלחם במוצט׳גאנים
 בעת ההיא : וינצל קאיד עישׂה את העיר מוזיגראן
 ויאסוף את כל אנשיה ויביאם אל מוצט׳גאנים
 ויתחזקו שם : ויבואו הספרדים אל מוזיגראן והנת
 אין שם איש וקול אדם : ויתמחו האנשים מאד :
 ומלאכים שלח קאיד עישׂה א המשנה אשר באלגיר
 לאמר : צאנא והלחם בערלים האלה והסגרת
 אליך עיר ומלואה : וייטב הדבר בעיניו וישלח ביד
 קאיד מהומד חמשה משוטטות ויכו בספרדים אשר
 במוזיגראן מכה רבה וגם הקאיד עישׂה יצא לקראת
 ותהי המלחמה עליהם מים ומיבשה וישבו הספרדים
 אחר : ויצא גם קאיד מאנצור אשר עס המלך מהומד
 השדה ביד חזקה : וישב בין מחנה קאיד עישׂה ובין
 מחנה הערלים : ולא קרב זה אל זה כל הלילה :
 ויואל עישׂה להלחם ולא שמע אליו מאנצור כי איש
 תהפוכות הוא : וא האלוף מארטין שלח לאמר לך
 מעמנו כי כלתה אליך חרעה : וינוסו הערלים כל

הלילה: וישפכו עליהם אנשי המשומטות סוללות
 ויפלו רבים ארצה: ויניחו תאילים חמננחים בחפזם
 לא הכיטו אחריהם: וישבו אוראן בחרפה:
 אז נתנה מוצטאגנים ביד התוגרמי ביד מחומד
 ותהי להם עד היום:

וילך קאיד עישה וישתחו למלך מחומד ארצה
 ומתנורת נתן אל הערביים וילכו אל
 מרימיסין וילכדוה: ושימו בתוכה משמר: וינוס
 המלך הנער מפניהם וישב בפּים ימים רבים: ולוקין
 הגינבים נתפס חי: ושימו עליו משמר:

ויירא קאיד מאנצור לכפשו וינוס מעם אדונו
 וילך לאוראן: וישלח ויבא את חמד
 בן אחותו אח המלך מחומד לאוראן וישבו שניהם
 יחדיו באוראן:

וילך המשנה אשר באלניר להלחם במרימיסין
 ויתנו לו כסף וזהב לרוב: ואת לוקין
 הגינבים לשוב מעליהם ויעתר להם וישבו אלניר:
 ויוסף המלך פראנציקו שלוח אוניותיו תוגרמה
 אל סוליימאן התוגר לחביא את בארבה
 רוסת עמם להיורת בעוזריו ויכבדם סוליימאן עד
 מאד ויתן להם את כל אשר שאלו:

ויבקשו הספרדים לבא מורין בעורמה בחדש
 אדר של לפק: היא שנת שלשה

וארבעים

חלק שני רעד

וארבעים וחמש מאות ואלף: ויכינו שש עגלות
 מצופות תבן ובתוכן אנשי חיל וכלי קרב וישלחום
 לטורין כפעם בפעם למכור התבן: ויבוא העירה
 והאורב הולך אחריהם: ויצאו האנשים בהיותם
 בשער העיר: וילחמו בשומרים ויכו מהם פתאום
 לפי חרב: כי בטחו באורב: ויתמהמה האורב לבא
 ואנשי העיר אנשי טורין נסבו פתח השער: ותחום
 כל העיר עליהם: וילחמו אתם ואת דלת הכרזל
 סגרו וישארו רובם החוצה וינסו לנפשם: וגם
 מהנשארים פנימה יצאו מתחת לשער: ואשר לא
 נחפו לברוח הוכו לפי חרב בעת החיא: וישבו
 הספרדים אחר לא עמדו כי יי' הדפם רק אכאנדרו
 מאיו איש מילאן נשאר בעיר וילך ברחובותיה כארי
 נוחם וחרבו שלופה בידו וכל העם מקצה נסבו עליו
 כתרואו מנוחה הדריכוהו וילכד בשחיתותם:
 החדש: החוא יהי גלמוד במספר ירחים אל יבא
 כי בשמונה לחדש באו שלשה בני
 בליעל בפיאמי אשר בנכול פירארה ביתה משת
 חכהן גיסי: לבטח בעת הצהרים בהיותו החוצה:
 באו בני הבליעל הביתה והדלת סגרו: ויכו את חנת
 אשתו ואת יהודית בתו: ואת שמואל ואת שם טוב
 בניו לפי חרב: לא חמל עינם עליהם: וגם את שמואל
 הצרפתי המשרת הרגו על חלליהם: ובביתה שלחו

דברי הימים

544

את ידם ולא היה מידם מציל : יום שמת ושערו רוח
היום הוא יקבוהו אוררי יום לבי לבי על חלליהם
ויהי מה באלדים אהל לדבר וחסד ומשפט אשירה :
אל אלדי אתחנן : ויבך משה בן הרב אברהם
חכהן וכל בית אביו את התפילה אשר הפך יי
וישאום בכתנותם ויקברום בבולוניא : ויהרד כל
העם מאד : וישאו את קולם ויבכו :
וידי לימים עוד וישימו אחד מהאנשים ההם
בבית הסוהר : ויצו הדוכוס וימרוהו
בצבתות ברחובות פירארה : ויסירו את ראשו
מעליו : וחמת הדוכוס שככה :
ודוכוס גילדיר הוא דוכוס קליביס בעל ברית
מלך צרפת בעת ההיא : ותאסוף
מאר'אה היא מרים אחות הקיסר אנשי חיל להלחם
בו : ויצא גם הוא לקראתה ביד חזקה : ויערכו
מלחמה כנבולי הפיאנדרה בתשעה עשר יום לחדש
ניסן ביום השבת : וינפפו פרשי הדוכוס מפניהם
בראשונה ויפלו רבים חללים ארצה וינוסו הנשארי
לא יכלו עמוד מפני חמת האילים והסוללות אשר
שופכו עליהם : וימלאו האנשים אשר אתו רגלי את
ידם : ויכו באנשי המלכה מכת הרב : ויקחו מידם
את האילים המננחים ויבואו במחנה הדוכוס בערת
ההיא בהיותם נלחמים : כארבעת אלפי איש רגלי
ואלף

545
חלק שני רעה

ואלף סוסים לעזרה ויהיו לחם לעינים : וינפּו אנשי
המלכה מפניהם ויתנו עורף . וירדפו אחריהם ויפלה
רבים ארצה במלחמה תהיא : והנשארים הרה נסו
ותחיל לחם נפשם לשלל רק הנחשלים אחריה נתפסו
חיים : וישבו מדלוק אחריהם וישוּסו את מחניהם
ויקח הדוכוס את האילים המנגחים וילך לו א ארצו :
וישמע הקיסר את שמע אחותו ויואל לבא אל
איטאליא : וילך אנדריאה הודיא
לחביאו בעת תהיא : וישמע פאולו האפיפאור ויואל
דבר אתו וישם אל לונבארדיא את פניו ויבא פירארה
ויכברוהו הדוכוס ושריו וארוחתו ארוח תמיד נתנת
לו מעם הדוכוס כל הימים אשר ישבו שנה הוגא
והגמוניו וילכו מאתו בשלום : וישב פאולו בערים
ההם ימים רבים :
ויגדר באלגיר לאמר ירד הקיסר הימה ויאמרו
זת עת לשחוק כי נקח מהנחשלים אחריו
ותלכנה אוניות אלגיר אל ימי ספרד : ויתן יי בידם
אוניה אחת גדולה וארבעה קטנות ויוליכום אלגיר
בשמחה : ויצו הקיסר וירדפו אחריהם ולאמצאום
וישובו הרודפים אחר :
ויבא הקיסר גינובה בחמשה ועשרים יום לחדש
מאיו שג לפק ותבקע הארץ לקול האילים
המנגחים : וילכו שמה רבים משרי איטאליא לדבר
לה ג 35 iii

אתו וישא את פניהם בעת ההיא : ויסע משם ביום
 השני לחרש יוניאו ביום השבת וילך למסעיו א עבר
 פאויאה כי נחפו ללכת :
ויואל המלך טונים הישמעאי לבא להשתחוות
 אל הקיסר בכואו נינובה וירד נם הוא
 חזימה באוניות בעת ההיא : ויבא אל פאלירמו אשר
 בציציליאה : וכברוהו שרי העיר והמשנה אשב שם
 מאד : ולא אין לבא מפני אוניות המלך פראנציסקו
 וישוב אחור לנאפולי וכברוהו שרי העיר מאד :
 וישב שם ימים רבים : ויצו ויעש לו משוטמות לשוב
 אל ארצו :
וישמעו הספרדים אשר בפיאמונמי כי פקד
 המלך את חילו לשלוח להם כספים
 ויצאו השרה ביד חזקה : ויצאו הצרפתים לקראתם
 ויחלישום לפי חרב : וציטאר די נאפולי נם ברנליו
 הוא והנשארים אשר אתו : ויפלו רבים בתוך הנהר
 דורה : בחפזם כי כלתה אליהם הרעה : וישבו
 הצרפתים מדלוק אחריהם : וילכו למודין בשמחה :
 והקיסר עומד בקרימונה בעת ההיא :
וניצה עיר גדולה על שפת הים במחוז פרוכיניצה
 ותהי לרוכוס סאבויה עד היום הזה : וישלח
 השר אשר על המצודה אל שרי אוניורת המלך
 בעורמה לאמר : עשו כבואו אלי ואת המצודה אתן
 בידכם

חלק שני רעו

547
בירכם למה תתמהמהו : ויאמינו לו וישלחו ארבעת
אוניות משוטטות נושאות אנשי חיל בימיני ניצה בעת
ההיא : ואל אנדריאה דוריאא שלח לאמר : כזאת
עשיתי בא אל תאחר כי נתנם האלדים בידנו : ולא
אחר אנדריאה דוריאא וילך עם עשרים אוניות ויחזן
אותן לשתי מחנות : ויצו את הראשון לאמר לכו
אל עבר מערב אחר תשובו ונתפשם חיים בתוך
ויעשו כן : והיה לפנות בוקר בשבעת עשר יום לחדש
חריעני : וישאו הצרפתים ארת עיניהם אל עבר
מארסיליא ונתנה אוניות באות : ולא חתו מפניהם
כי לא ידעו כי כלתה אליהם הרעה : ותקרבת
האוניות ויכירום : ויאמרו קשר קשר מכרנו הצורה
הזה : ויחפזו לברוח : וילכו אל חוף אנטיבו ויעלו א
חיבשה : ויניחו האוניות כאשר הן : וירדפו אחריהם
ויקחום כקחת איש בדל אוזן : ומהצרפתים לא נלכד
בשחיתותם כי אם השר מאטאון : אשר הוכה בירכו
ולא אין לברוח : וחצו השכויים הנחו הצרפתים
בחפזם ויביאום ג' ינובה : ויחר לאנשי ניצה מאד :
אז בא באר'בה רוסה שר צבא סוליימאן בימי
קאלאבריא ומאה וחמשים משוטטות עמו
ואין כושל במחניו : וישרפו את ר' יזו הפונה מיסינת
ויקחו את שללת : ויחתו הערלים מהם : הרצים
יצאו רחופים ויבואו ג' ינובה בתשעה עשר יום לחדש

דברי הימים

הרביעי. וייראו יראת גדולה: ויחזקו העיר. ויביאו
בתוכה אנשי חיל. כי נפל פחדו עליהם: ובארבת
רוסה הקריב בדבר המלך פראנציסקו ויבא בימי
פרובנציא. ויהי שומעו בכל הארץ: ולא הרעו
לאנשי גיבורה כיון צוה המלך כי שלום בניחם:
ואנדריאה. דוריאה הלך אל ספרד בדבר
הקיסר כי ירצה פן ילכו שמת
בטרם יודע להכותם אם על בנים:
בשנה היא בלכת סוליימאן להלחם בויאונה
נלחם באיסטרינוניאה. ותבא
העיר במצור: וישפכו אליה סוללות. ויכו חומותיה
ותבקע העיר. ויכו את כל זכורה לפי חרב: ונס
מחתונרמים נפלו רבים ארצה במלחמה היא:
ויסוב ויעבור לאלבה ריאל. וילחם נם עליה ולא
היה לה מושיע: ויעשו נם שמה כאשר עשו
באיסטרינוניאה. רק מהנשים והטף השאירו עוללות
כי חמל עליהם: ואלבה ריאל עיר ואם באונגאריאה
לפנים. ובחיתנו כתר המלוכה בראש מלכם. ביום
המשח אותו: ותפול כהיום כיד אויב. כי לא שלם
עונם עד הנה. אל דעות י' ולו נתכנו עלילות:
וספינה גדולה שלח סוליימאן קדמת אלג'יר.
ושבע מאות תונרמים בתוכה שולפי
חרב: ויפגעו בה כומרי מאלטה היושבים ברודים
לפנים

549

חלק שני ד עז

לפנים וילכדוה ויוליכוה אל ארצם: ורבים הוכו לפי
חרב במלחמה ההיא:

דיסע הקיסר מקרימונה וילך לבושי וילך
גם שמה פאלו האפיפיאור וידבר אתו

שם: ולא עשה הקיסר מאומה מכל אשר שאל
ויתפרדו איש מעל אחיו: וילך גם שמה דוכוס

פלורינציאה ויבקש מאתו את המצודות ויתנם
הקיסר בידו: ויסע משם הקיסר וילך אל טרינטו

לא איתר ללכת כי שמע את שמע אחותו:
ויאסוף דוכוס קליבים אנשי מלחמה שנית

ותצא מאריאה המלכה לקראתו
בעם כבד וכיד חזקה ויהי היום ויערכו שם מלחמת

דינגפו אנשי הדוכוס ופלו רבים ארצה: וחנשארים
ברחו למו ויניחו האילים המנחים כי נחפזו לברוח

ותחי מלחמה חזקה בגבולי הפיאנדרה בימי החם:
דאנדרישאנו עיר קטנה בגבולי פיאמונטי

וחומותיה בצורות: ולא באו
בה אנשי חיל וישבו על משמרתם עד היום הזה:

ויראו כי נחפז הקיסר לדרכו: ולא פנת אל מלחמות
פיאמונטי ויראו מאד וימס לבכם ויהי למים:

ויאמרו עתה ילחנו הצרפתים ארת כל סביבותינו
ונמות ברעב עד מתי תהיה אלינו המלחמה הזאת

למוקש: ויהי בחדש החמשי הוא חרש אב ויתנו יד

אל הצרפתים ויביאום העירה כי נפל פתדם עליהם:
 וישמעו הספרדים וילכו שמה ויצורו עליה וישפכו
 אליה סוללות: ולא חתו מפניהם כי עיר קטנה היא
 וחומותיה בצורות: ויהי בהלחמם ויאספו הצרפתים
 ויבואו כאשר ידאה הנשר: ויפלו עליהם פתאום:
 ויסונו הספרדים מפניהם אחר ויפלו רבים חללים
 ארצה: והנשארם ברחו לנפשם: ויבואו הצרפתים
 העירה: וישימו בתוכה משמר: ויהי לצנינים בצדו
 אנשי הקיסר בעת ההיא: ויהי לימים עוד וישבו
 עליה וילכדוה: ואת כל זכורה הכו לפי חרב לא
 השאירו עוללות:

ותבאנה אוניות סוליימאן ואוניות המלך
 פראנצ'סקו בחוף ווילה פראנקה
 ביום החמישי לחדש אנוסמו ותעמודנ על שפת הים
 ויעלו הצרפתים והתונרמים אל היבשה: וינוסו
 אנשי העיר ולא חסו על כליהם: כי נחפזו לברות:
 ויבואו העירה ויקחו את כל שללה ואת העיר שרפו
 באש: ותעל עשנה השמימה: והנחשלים נלכדו
 בשחיתותם ביום ההוא: ולא היה מידם מציל:
 ויסעו משם כל אנשי הצבא: ויחנו על ניצת ויכו
 חומותיה ימים רבים: וילחמו אליה יום יום: ותבא
 העיר במצור: ולא היה לה מושיע ויקוצו בחייהם:
 ויראו אנשי העיר כי כלתה איהם הרעה: ויאמרו טוב

לנו

חלק שני רעח

לנו עבוד את המלך ממותנו בדבר או כחרב :
 ויבחרו בנאשפאר קאים וישלחוהו אל שרי הצבא
 לקרא להם לשלום : וישאו שרי המלך את פני
 האיש ויכבדוהו ויכרתו להם ברית : ותנתן העיר
 בידם ביום החמישי בשלשה ועשרים יום לחדש
 אנוסאו בשנת שלשהוארבעים וחמש מאות ואלף : 1543
 וישימו בתוכה משמר : ויאמרו אליו שרי המלך
 שבה אתנו והיטבנו לך כי טוב לך עבוד מלכנו
 מעבוד את הדוכוס ואת בנו מזו הרעב ההם : כי
 מלכנו דבר ידבר טוב על איש נכון וחכם כמורך היום
 והייתח לנו לעינים ויטוהו כרוכ לקחם ויט אזנו
 אליהם : ויעבוד את המלך מתיום ההוא והלאה :
 ויחר לאנשי הדוכוס מאד : ויתנו לו שתים ערים
 מתקרובות לניצה וינשאוהו לרעתו מאד : ויהי
 כבואם הערת ויקריבו התוגרמים ועברי המלך את
 הסוללות והאילים אל המצודה ויכו חומותיה
 ימים רבים :

ויאספו דוכוס סאבויה ומארקין דיל וואסטור
 משנה הקיסר כעשרת אלפים איש
 מלבד הסוסים וילכו שמה להציל המירם :
 בחדש ההוא בא אנדריאט דוריאט מספרד ושלשים
 משוטאות עמו : ויבואו אתו כאלף וחמש מאות
 ספרדים : וישלחם גם הוא שמה בעזר הדוכוס

דברי הימים

152

כאשר צוה מאת הקיסר יר'ה : **וישמע**

באר'בה רוס'ה וישמעו שרי המלך :

וישובו אל האוניות בתשעה לחדש

סיטימ'רני : הוא יום עשתי עשר לחדש תשרי ש'ה :

ויעלו מעל העיר : וילכו אל עבר פרוזינ'ציאה וישב

שם באר'בה רוס'ה עד החדש האביב וימותו מאנשיו

בתהלואים עם רב בימים ההם :

וינהג י' את הים ברוח קדים עזה : ותשברנה

ארבעה מהאוניות אשר שלח אנדר'יאה

דור'יאה אצל וויל'ה פראנקה בששה עשר יום לחדש

תשרי וימותו מהם כשמונים איש :

וילכו המארק'ז ואנשיו אל ניצה וידבר על לב

אנשי העיר וישם בתוכה אנשי חיל :

ויתחזקו שם : ויהי בשובו ויצר על מונר'יבי וישפוך

אליה סוללות : ויתן י' מורד בלבכם : ויצאו

אליו לשלום : ויכרות להם ברית : וישם בתוכה

משמר :

וגא'שפאר קאים הלך על איס'ה אשר על ההר

וכאלפים חונרמים עמו : וידבר

על לב אנשי העיר לאמר : הלא טוב תתכם העיר

בידנו : מחיותכם חרפה בגוים : ועתה צאו אלי וטוב

ארצכם תאכלו : ואם אין דעו כירעה נגד פניכם :

ויצאו אליו אנשי העיר : ויתנו העיר בידו ויכרות להם

ברית

חלק שני רעט

ברית : וישב את התוגרמים אחור • ויותר נאשפאר
 ושנים עשר איש עמו • כי האמין להם : ויהי לימים
 עוד ויקשרו עליו אנשי העיר קשר • ויסגירותו ביד
 הדוכוס • וישם עליו משמר : ויצן הדוכוס ויסרו
 ראשו מעליו • כיכן ימלאו ימי המורדים • על כן
 אמרתי הוי המרבה לא לו :

והקיסר הקריב אל גלילות הפיאנררה ויעש
 לו רכב ופרשים וכשלישים אף איש
 רצים לפניו ותצא אחותו מאריאה לקראתו ויחבקתו
 ותפול על צואריו וישקתו ותתחנן אליו מאד : ויאמר
 אליה הקיסר אל תראי • הלא טוב אני איך משבעת
 בנים : ותתנחם האשה ויבואו חביתה • וישמחו
 יחדיו בעת ההיא :

וילחמו צבאות הקיסר וצבאות מאריאה בדוכוס
 קליבים ואנשיו • ויאספו אנשי הדוכוס א
 ערי המבצר כי נבחלו מפניהם ויחנו צבאות הקיסר
 על דורה ויצורו עליה וישפכו אליה סוללורת :

וילכדוה בארבעה ועשרים יום לחדש אנוסטו • ואת 43
 כל זכורה חכו לפי חרב : והנשים נשכבו ותצאנה
 בגולה • ואת העיר שרפו באש • ותעל עשנים
 השמימה : ויהי חתת אלדים בכל הערים חבצורות
 אשר סביבותיה ויאמרו טוב לנו עבוד את הקיסר •
 מהיותינו חרפה בגוים : ותעננה אל הקיסר שלום •

דברי הימים

טעף

ענת

ותפתחנה לני : וימשול במכמני הזהב : ויהי שומע
בכל הארץ : ויאמר : שרי אשכנו אל הדוכוס עד מתי תהיינה
המלחמות האלה למוקש : צאנא אל
הקיסר כי איש חסד הוא : חטרם תדע כי אבדת
הארץ הזאת והיה עליך אשם : וישמע אליהם וילך
אליו וישתחו ארצה ויאמר חטאתי שאנא את עונני
כגודל חסדך כי כאיש גבורתו : וישא הקיסר פני
הדוכוס וידבר על לבו וישבחו על כנו הראשון :
אך שליש מלכותו לקח מידו וילך מאתו בשלום :
וינאל הקיסר להלחם בערי המלך פראנצוסקו
וישם אל פיקארדיאה פניו בעת ההיא :
ותתחלל צרפת מאד : ויצא חמלך לקראתו בעם
כבר וביה חזקה : ויהי
בהיות מלך טונס בנאפולי ויתנשא בנו
לאמר אני אמלודך ויחרוג את הנציב
אשר במצודה : אשר הניח שם אביו : והמשנה
ושנים מעבדי אביו ואחיו ברחו אל הנוליטה אשר
שם הספרדים ויצילו את נפשם : וידבר על לב אנשי
העיר לאמר : אבי בעון בצעו מת באימאליאה ואני
ראשית אונו לי משפט המלוכה : ועתה אל תעצבו
כי מיי היו כל אלה ונני ואמר אליו מה תעשה : אני
אהיה לכם לאב : ואתם תהיו לי לבנים רק חכמא
אנדל

אנדרל מכס יקרא שמי עליכם : וזוהי בנרשנו את
 הערלים אשר בגול'יטה נעבוד את אלדינו שכס
 אחד : ואיש על מקומו יבא בשלום : וויטבו דבריו
 בעיניהם וימליכותו עליהם : ויאמרו יחי המלך :
 וחדת נתנה בטו'נים מטעם המלך : לבלתי הרע
 למאיש ועד אשה והעיר שקטה : וישמח כל עם
 הארץ מאד : ובאשמורת הבוקר הפרו חוק עברו
 ברית ויולחמו בגול'יטה : ותבא הגול'יטה במצור :
 ויכתוב נציב הגול'יטה אל המלך אשר בנאפולי ואל
 משנה הקיסר את כל הרברים האלה ויחדר המלך
 מאד : וחמתו בערה בו :
 ויכתוב אל גדולי העיר לאמר : עודני חי ובכחי
 או בהיותי עמכם כחי עתה לעבוד את
 אלדי : כמוני כמוכם היום הוזה : ועתה אם נכסוף
 נכספתם אל בני למת עכרתם אותי לאמר המיר
 המלך בארצות הערלים : כבודו בלא יועיל : אל
 אלדי אתחנן יכרית כל שפתי חלקות : וישיב לאיש
 כדרכיו וכפרי מעלליו : וישיבו אליו דבר לאמר
 בא יבא אדננו המלך בשלום : וחאיש אשר ימרה
 את פיך ולא ישמע את דבריך יומת : אך השמר
 לך מהביאך מהערלים הנה כי קצה בס נפשנו :
 אויבינו הם מלידה מבטן ומחריון :
 ולא : שמע אליהם כי ירא את נפשו ולא האמין

להם: וישכור בנאפולי כשלשת אפי איש הנלי: וירד
 הימה באוניות בחרש אומוברי שד לפק וילך לו אל
 ארצו: ויעלו אל חיבשה אצל הנוליטה: בשמחה
 ובטוב לבב: ויש אהלו מהלאה למגדל הנוליטה:
 וישב שם: ויצאו אליו הערביים וישתחוו לפניו
 ארצה: וישאלו אליו לשלום: ויאמר שלום:
 ויספר אליהם את כל כבודו בנאפולי: ואת הברית
 אשר כרת עם משנה הקיסר: וישמחו עמו שם:
 ויאמרו אליו בא יבא אדוננו המלך העירה בשלום
 כעת מחר: אך אל תביא עמך את הערלים האלה:
 כי נפשנו מרה עליהם: על כל הרעות אשר הרעו
 אותנו מיום דעתנו אותם: והוא לן בלילה ההוא
 בנוליטה עם נציב הקיסר: ויאכלו וישכרו עמו:

וויטב לבם ביון: ויהי
הבוקר אור ולא שרת המלך לבו לדבר
 הישמעאלים וישם אל מונים פניו
 הוא והערלים אשר אתו: גם באוניות הקטנות הוריד
 כאנשי החיל: ומהאילים המנחמים וילכו לדרכם
 הלוך ונסוע הננכה: המלך ואנשיו ואנשי הצבא
 הלכו ביבשה: והאוניות הקטנות מננו דרך הים:
 ויקרבו העירה: וייראו אנשי העיר מאד: ורעדו
 אחותם חיל כולירה: ויאמרו כלנו מתים כי
 נכרנו ביד אויבנו שנית: והעיר מונים נבוכה:

וידבר

הלק שני ר פא

וידבר בן המלך על לבם שנית לאמר: הלא
זה דברי אשר דברתי אליכם תמול
שלשום: המר המיר אבי הכליעל הזה כבודו בלא
יועיל: ונגם מבניכם ומבנותיכם יקה: ומושל
במכמניכם ובחוריקם וכריע: ולא יהיה לכם לפניו
תקומה: כי מכרנו ביד אויבינו: ירא יי וישפוט: ועתה
הלא טוב להלחם בעד עמינו ובעד ערי אלדינו: עם
העדרים האלה פן יתעללו בנו והיינו חרפה בנוים:
נצאה נא אליהם השדה ונלחמה אתם: ויי הטוב
בעיניו יעשה כי המלחמה לאלדים היא: אז נרדה
טונים יושבי קארטאני העיזו: ויצאו השדה ויערכו
שם מלחמה ותבקע הארץ לקולם: ויתן יי מורד
בלב מחנה המלך ויסונו אחור ויפלו בעמק הגוליתם
והעמק מלא מים וחמר על כל גדותיו: ונגם המלך
ורוכבי הסוסים אשר אתו ברחו שמה: וירדפו
אחריהם וישיגום כילא יכלול לברוח: ויכו רבים לפי
חרב: ותמלך והסוכן אשר אתו והיהודי אשר על
מלאכת המלך נתפשו חיים: ואת שר הצבא אשר
חביא אתו הרגו בהרב ויסירו ראשו מעליו וישלחתו
העירה: ויתר הפליטה הלכו אל הגוליתם: בים
וביבשה: ויהיו המתים במנפה כאלפים ושלוש
מאות איש: ומהישמעאלים לא מתו כי אם מתו

ויביאו את המלך העירה ותהום כל העיר
 עליו לאמר בן מות הוא : ויצא בנו
 לקראתו וירד מעל הסוס וירכיבהו כי נכמרו רחמיו
 עליו ויוליכוחו אל המצודה וישימו עליו משמר :
 ולא אבה בנו להמיתו רק את עיניו עורר להסיר
 תלונותם מעליו : ויכלכל את שיבתו שם : ויהי
 לימים עורר ויאמר אל בנו לא תכון אתה ומלכותך
 כי אם בהוציאך את הסוכן ואת היהודי מבית כלא :
 ועל פיהם תישק ביתינו כי באמונה הם עושים :
 וישמע בקול אביו ויריצום מן הבור וישבו איש אל
 אחוזתו כאשר בתחילה ותשקוט הארץ : ויאמר
 עורר אל בנו אתה ידעת את אשר עשו לנו התונרמים
 מעודי עד היום הזה : ועתה בנו שמע בקולי : לא
 תאבה ולא תשמע אליהם : כי אנשי דמים ומרמה
 חמה : וכאשר עשו לי יעשו לך ולא יהיה לך מידם
 מושיע : אם כן איפה יהיו נא דברוך ארץ הקיסר
 ואת אנשיו כי אנשי מופת חמה ותכון מלכותך מאד :
 וישמע אל אביו גם בדבר הזה וישלח אל נציב
 הנוליטה לאמר כרות עמנו ברית :
 ויבואו נא אנשיך העירה ויסחרו אותה : ואנשי ילכו
 שמה לבטח : והיינו לעם אחד : כי כעמי כעמך
 היום ואחיה א הקיסר לעבד מעלה מנחה כל הימי :
 וישב אליו דבר לאמר : לא עלי תלונותיכם
 אודיעת

חלק שני רפב

אודיעת נא אל הקיסר את כל אלה · וכאשר ישיב
אלי אעשה :

וישלח אנדר' ריאה דור' ריאה אוניותיו א סאר' דיניאת
עם הספרדים אשר הביא ויניחום שם ·

ויקחו בשובם אוניה משוטטת וכששים תונרמי עליה
ויביאות ג' ינוכה בשמה · ויוסף עוד שלוח שמנה עשר
משוטטות קוד' סיקה לראות הימצאון שמה תונרמי
וימצאו ויראו מפניהם וישובו אחור כי מלא בארבה
רוסה את ידו לשלוח גם הוא כהנה וכהנה : גם אל
קאטאלוניאת שלח ויתן יי בידם את רוסיס וארת
פאלאמוס שרפו באש ואוניה גדולה משוטט מצאו
שמה · ויקחוה ויוליכוה אל ארצם : ויהי בשובם
וימצאו עוד אוניה גדולה וילכדוה · ויאכלו את שלל
אויביהם בעת ההיא :

בימים ההם בהלחם הקיסר בצרפת · הלך

פראנצ'סקו אח דוכוס פיר' ארה · לחפור

את הארץ לתור למחנה הקיסר מנוחה · וישימו

הצרפתים אורב ויצאו אליהם הדרך ויתפשוש חיים :

ויוליכו אותם למלך · וישמח בלבו · וישם עליהם

משמר :

ויהי בהלחם הקיסר בלאנדר' יסי העיר הבצורת

אשר למלך על הנבול ויצא המלך לקראתו

בזה חזקה · ויתחלחל הקיסר וירא ויאסוף אליו

ושימו אותם כבוד ויתנו עליהם משמר: ואל האיש
 אשר בראשם ואשר נציב פוסאן נשען עליו: צות
 בעת ההיא לאמר: כתוב אל אדונך באנו וגם
 ערשנו כדבר האיש: ועתה בא גם אתה כעת מחר
 וגם את פינארול נקח: כי נמונו מפנינו: ויעש האיש
 כאשר צווה כי ירא לנפשו: ולא איחר השר אשר
 בפוסאן ללכת גם הוא העיר כדבר האיש ויבא העיר
 ויתפשוהו חי ויתר אנשיו אשר נשאר החוצה: הוכו
 לפי חרב בעת ההיא: כי אל פינארול שלחו שנית
 ושימו להם אורב: ויצאו עליהם פתאום ויחלישום
 לפי חרב: ויהיו המתים כמנפה ההיא כמאתים איש
 ויהי לספרדים לחרפה: ויאמר האיש אל נציב פוסאן
 הבא את אשתי ואת בני הנה: ותחיה ולא תמורת
 ויכתוב פוסאן ויביאום אליו:

ויזכור המארקין דיל וואכטו את קארנייאן:
 ואת אשר נגזר עליה: ויאסוף אנשיו
 חיל: וענלות נושאות ברולחם: וכלי מלחמת
 וישם אל פינמונטי פניו בחדש האביב: וילך למסעיו
 עד ציריסילה ויחנו שם הוא והאנשים אשר אתו:
 והיו בארבעה ועשרים יום לחדש אבריל
 בשנת ארבע וארבעי וחמש מאות ואף
 ביום השביעי ליום חננו הוא היום השני לפסח ויצאו
 המארקין ואנשיו מהעיר לא הרחיקו: וישאו עיניהם
 והתח

חלק שני רפר

והנה הצרפתים באים לקראתם כעם עצום ערוך
מלחמה : ושר צבא המלך הקריב ויערוך אתם
מלחמה אשר כמות לא נהיתה מאז היתה פיאמונטי
לגוי כי זבח לוי צבאות בציריכולה בעת ההיא :
ויפלו מאנשי הקיסר כששה עשר אלף איש חללים
ארצה ומאנשי המלך כששת אלפי איש במנפה
ההיא : וינוסו המארקיו ויתר הפליטה הנשארת
מחרב הצרפתים כמפני הרב זיעזבו את סוסיהם
ואת כספם ואת כל קנינם בחפזם ותהי לחם נפשם
לשלל : וגם את העגלות הניחו שמה וישבו לאסטי
בחרפה : וירדוף אחריהם מונשיניוור די מירמוס שר
צבא הפרשים הרחק מן המחנה ויתפשוהו
ויוליכוחו למלאן וישימו עליו משמר : אנשי
הצבא אשר למלך בזו איש לו : ויקחו את השלל
ואת השבוי ואת המלקוח אשר הניחו אנשי המארקיו
בחפזם וישבו לאהליהם ויתנו תודה לאלדים :
ומהאשכנים אשר במחנה המארקיו נתפשו כאלף
איש וישלחום אל ארצם חפשים : ואחיהם מתו
במנפה ההיא כארבעה עשר אלף איש : ושר צבאם
נתפשח : וישימו עליו משמר : והספרדים נפלו
רובם בחרב והם כשלשת אלפי איש : וכשש מאות
איש נתפשו חיים : רק באיטלקיים לא היתה ידי
בעת ההיא ולא נפקדו מהם כי אם מעט ויעלו החרת

ויברחו לנפשם : או ידע המארקיו כי המלחמה
לא לרים היא ויתעצב אל לבו מאד : ויצאו הפרזים
אחריהם : ויכו רבים מהנשאים לפי חרב ויזנבו כל
הנחשלים אחריהם : לא השאירו עוללות :

ושאן ראמיאן הקרובה לאסמי עיר קטנה
וחומותיה בצורות ונכול מונפירה
תחשב : ויצורו עליה הצרפתים ויכו חומותיה
ויסגירות בידם ויכרתו להם ברית : ויתנו לשרי
הצבא כשנים עשר אלף זחובים : ובכוח לא שלחו
את ידם : גם א שאר ערי מונפיאטו הלכו הצרפתים
וילכדום : לא היתה קריה אשר שגכה מהם כי אם
קאשאל : ומרין כי בצורות חנה : ולא עבר זה

בתוכן עד היום הזה :
והמארקיו נדחף מילאן : ויאסוף אנשי חיל
כי נפל פחד הצרפתים עליו : וימס
לב העם ויהי למים :

בימים ההם נאספו במוראנרולה כשנים עשר
אלף איש כשם המלך : ויהי פיטרו
סמרוצ'או בן פיליפו עליהם לראש : ויסעו משם
וילכו אל פואוונצה : כי שלום בין המלך ובין פאולו
האפיפיאור בימים ההם : ויבואו קדמת לונבארדיא
ולא נתנם המארקיו עכור בנבולות : וישו מעליו
בראותם מלחמה : וילכו אורחות עקלקלות ותקצב

נפש

חלק שני רפה

נפש העם בדרך מחוסר כל. ויחפזו לעבור התרים
כי כבר חרעכ: וקארינ'יאן סוגרת ומסוגרת אין
יוצא ואין בא:

והקיסר עורנו נלחם בנבולי הפיאנדרה בימים
ההם: ויצרו צבאותיו על לוצ'נבורג

העיר אשר לקח לו המלך ויכו חומותיה סביב:
וישפכו אליה סוללות: ויצאו אליהם לשלום ותנתן
העיר ביד דון פיראנמי גונזא'נה שר הצבא. ביום
השני לחדש יוניאו הוא החדש הרביעי: וינחו שמח
אנשי המלך את האילים המנגחים: וילכו לדרכס
ותתחלחל צרפת מאד:

גם מלך אינגלאט'ירה נהפך למלך לאויב בימים
ההם: וילחם במלך סקוצ'יאה בעל ברית
המלך: ויקח מערי מלכותו ויתחזקו שם: גם
בצרפת נלחום נלחם עם המלך: כאשר אותה נפשו
לרשת משכנות לא לו:

ויבא פיט'רו שטר'וצ'יאו בנבולי סארב'אל
אשר אצל מארט'ונה ביום הרביעי

לחדש יוניאו והנה המארקיו לקראתו בעם כבר וביר
חזקה: ויחץ את העם אשר אתו: ויעברו אנשי
הסטרוצ'יאו את הנהר סקרי'ביאה ביד רמה: ויהנו
לעלות: ואנשי המארקיו אחור נזורו: כי נבחרו
מפניהם: ורבים מהמחנה הראשון נסו לקולם:

וישליכו כלי מלחמתם ארצה ותהי נפשם לשלל :
 ויטו אנשי הסטרוצ'או אחרי הבצע : ויהי כהקריב
 תמחנה השני אשר למארקוז ונכשלים אזרו חיל :
 וירדפו אחריה ורוכבי הרכש אשר למארקוז הקריבו
 וילחמו אתם בחזקה : וינוסו אנשי הסטרוצ'או
 בשבעה דרכים כי כלתה אליהם הרעה : וישליכו
 גם הם כלי מלחמתם : ויניחו את הכנדים אשר
 ברגליהם כאשר עשו אנשי המארקוז וינוסו לנפשם
 אז הלמו עקבי סוס מדהרות אנשי המלחמה וישובו
 מדלוק אחריהם : ויקחו אנשי המארקוז את כל
 הכלים אשר הניחו שם כחפזם : ויתנו תודה לאדים
 וגם הפרזים מלאו את ידם : ויפשיטו את הכורחים
 וילכו לדרךם ערומים ולא יתבששו : כי בא ערת
 פקודתם : ויהיו המתים בכל אלה כמאה ועשרים
 איש : ורבים נתפשו חיים משרי החיל : ויתנו
 אותם במשמר :

ופיטרו הרחיב צעדיו ולא מעדו קרסוליו ביום
 החוא : ויברח כל היום ההוא וכל
 הלילה הוא ומאתים איש אשר אתו אשר רכבו על
 הסוסים : ולא חביטו אחריו עד בא אל ארץ נושבת
 בגבול פי'אמונטי כי ירא לנפשו :
וישב באר'בה רוטה בטול'ון ימים רבים :
 וישלחו לו מאלג'יר עשרים משוטטות
 ויפגעו

חלק שני 207 דפו

ויענעו בשלשה אוניות גדולות ונושאות ברזולחם
ובנדים וילכדום וישלחום ל ארצם : אז הוציא מכור
הברזל את התונדמים אשר באוניות המלך : ולא
השאיר בהן עוללות : וימותו רבים מאנשיו בארץ
ההיא : מפני חמים הרעים והאויב : ומפני הקרח
הנורא : ויתעצב בלבבו מאד : ויאמר אלכה
ואשובה אל ארצי : פן אראה ברע אשר ימצא ארץ
עמי : ולעכרי המלך לא נלה סודו : ולא ידע איש
עשתנות לבו עד היום :

ויהי אך יצא יצא בארבה רוטה מימי פרוכיניציאת
ויראו בעלי גינובה ממנו מאד : ויחזקו העיר
ויביאו בתוכה אנשי חיל ויקימו את האילים חמנחים
אז נרדה גינובה וישבי בנותיה העשו ויאספו אל ערי
המבצר : והנשארים הרה נסו כי נבהלו מפניו :
ובארבה רוטה הקריב ויעבור בימי גינובה בחדש
נאיו שר הוא החדש השלישי : ויקחו על סאוונת
אוניה גדולה באה מספרד : ויורידו את רב החובל
בדם שאולה : כי נפשו מרת עליהם : וישלח אליו
אנדריאה דוריאא שר צבא הקיסר : מזמרת הארץ
מנחה : ויביאו עברי אנדריאה דוריאא את המנחה
אשר בידם לפניו וישתחוו לו ארצה : וישאל לחם
לשלום : ויאמר השלום לאחי ארונכם חזקן אשר
אמרתם : ויאמרו שלום לעכרך לארוננו וישלחנו

למצוא הן בעיני אדוני ויקדו וישתחוו : ויקח ארת
 חמנחה נידם . ויצו וינצלו את האוניה אשר לקחו
 ויתננה לאיש אשר הביא את חמנחה : וישוב אל
 אדוניו בשמח וגם לאנדריאה דוריהא שלח בארבה
 דוסה בשמים וקנמון בשם מנחה בעת ההיא :
 ומאנשיו באו העירה גינובה : זיקנו כל אשר אותה
 נפשם ואין מחריד : וינאלו רבים מהתונרמים אשר
 לאנדריאה דוריהא : וגם את אדרנוט הוציאו מבית
 כלא ויתן פריון נפשו וילך אתם וישבו א אדוניחם
 זהוא עבר לפניחם אל פיאונבינו : וישב שם ימים
 אחרים : ולא הרעו בגבולי גינובה למקטן ועד גדול
 כי כן צוה המלך פראנצישקו כי שלום ביניהם : וילך
 למסעיו : הלוך ונסוע מזרחה כאשר צווה : וילחם
 בפורטו אירקולים ובטאלאמון : אשר בימי סיאונה
 זיתנם יי בידו בחדש יוניאו הוא החדש הרביעי :
 וישרפם באש ויקח ארת הנפש וארת הרכוש ל
 השאיר עוללות ויהי שמעו בכל הארץ : גם אנשי
 זיליו שתו קובעת כוס חמת יי נתנו גם הם ביד
 מבקשי נפשם בעת ההיא : ובמלכות נאפולי שמף
 ועבר : ואת פרונימה שרפו באש וילכו לדרכס :
 ויראו אנשי הקיסר אשר בקאריניואן כי אין
 לאלידס : ויסנידות ביד שרי המלך
 וידרו לבלתי הלחם מלחמות הקיסר : עד מלאות
 ששה

חלק שני רפז

ששה חדשים ויצאו מתוכה ויכרתו להם ברית וילכו הם וקנינם וכל בהמתם חופשים אל עבר קרימונה וישבו שם ימים אחדים ולא זכרו את בריתם כי דור תהפוכות המה ומוצא שפתם חללו:

ולחשמן פירארה בעל ברית חמלך על שפת פוא עיר קטנה ושמה בריסילו וילכו אליה יוצאי קאריניאן באוניות בלם ביום הראשון לחדש יוניאן ויקחו מנרשיה ולימים עוד שלשה נבקעה העיר ויתנוח לשלל ולא היה לה מושיע:

ועברי המלך הלכו באוניות בימי ספרד וימצאו שם אוניה גדולה באה לגינובת וסוהרית שרים כנעניה נכבדי ארץ וילחמו אליה כל היום וכל הלילה וילכדוה ויוליכוה אל ארצם ולא מתו מאשר באוניה כי אם ארבעה אנשי במלחמה היא: והנשארים ברזל באה הגלם ענו בכבל נפשם:

אז הלך בארבה רוטה וילחם בליפולי האי הקטנה אשר אצל ציזיליאה ולא היה לה מושיע: וישפכו אליה סוללת וילכדוה ויקחו את הנפש ואת הרכוש: ולא השאירו בתוכה משתיק בקיר: ותעל שועת העיר השמימה גם בקאלאבריה ופוליאה הנדיל לעשות ויקח האם על חבנים ויוליכום בשבי: והי מספר השבוים ששה עשר אף:

והקיסר נסע צרפתה וילחם בליגנני ויתנו העיר
 בידו ויכרות ליושביה ברית: גם על
 סאנדיסי הלכו להלחם ויפלו רבים חללים ארצה
 במלחמה ההיא: כי מלא המלך את ידו ויצא
 לקראתם ביד חזקה ויהי לעיר למושיע: וגם
 מאנשי הצבא אשר באיטאליאה העביר צרפתה
 ויתר אנשיו אשר בפיאמונטי נאספו אל ערי המבצר
 בעת ההיא: אז לקחו אנשי הקיסר מהערים הקטנות
 אשר לקחו הצרפתים: כאשר אותה נפשם ושלל

הערים בזו:

וגם מלך אינלאטירה נלחם בבלונוייה אשר
 למלך על שפת הים וילכדנה וישם בתוכה
 כשבע אלפי איש ויתחזקו שם:
 ויוסף עוד השמרו וצאו עבוד א חמידאנדולת
 ויאסוף אנשי חיל בעזר האפיפיאור
 פאולוכי שלום ביניהם: וישם אל ערי מילאן פניו
 ויצאו אנשי המאקינו לקראתו ויטמעליהם: ויביאם
 אורחות עקלקלות דרך הנהר טארו: ותקצר נפש
 העם בדרך מחוסר כל: וישלח אל בעלי גינובת
 לאמר אעברה בארצכם בדרך המלך ביום הרביעי
 לחדש אנושט הוא החדש הששי: ויתנום עבוד
 בנכולם כאשר שאלו וילכו לדרכם: ויונבו הפרוים
 את הנחשלים אחריהם: וכל אשר להם בזו:

וידע

חלק שני רפה

511
וידוע הדבר ויצו זקני העיר ויצאו השומרים וישיבו
שמלותם וכלי מלחמתם וישלחום אל ביתם :
וירדפו אחריהם שבע מאות ספרדי אשר באו באוניו
ולא עשו מאומה וישבו אחור : ופיטרו סטרוציאו
הלך לדרכו דרך ההרים מפני רוכבי הרכש אשר
שלח המארקז לקראתו בערבה כי אמר ירדו אלינו
מפני הרעב ונתפשם חיים : ויבאו אל ערי מונפראמו
בשלום רק הנחשלים נשארו אחריהם כעמיר אחרי
חקוצר ואין מאסף : וילחש באלכה וישפוך את
סוללות ותנתן העיר בידו בשלשה עשר יום לחדש
אנושטו ויהי שומעו בכל הארץ :

ושתים עשרה אוניות הישמעאלים באו בימי
ג'ינובה בעת החיא : וילכו אל סאן
אי שטיפאנו בסוף האשמורת התיכונה ויקחו את
כל שללה ושלשים נפש אדם וילכו לדרכם .
וירדפו אנשי אוניות אנדריאה דוריאא אחריהם ולא
השיגום וישבו אל ביתם : והאוניות אשר שלח
אקורטיקה לתצילה מיד שוסייה לקחו שתיים מאוניות
התונרמים אשר נמצאו שם : ותרד האחת במצולות
צללה כעופרת לרוב הערלים אשר עלו עליה :
וימותו מהשבויים כשנים עשר איש ואחיהם יצאו
לחפשי חנם : וישלחום אל ארצם וברשת זו
טמנו התונרמים נלכדה רגלם וישבו תחתם :

ויוסף עוד הקיסר להלחם בסאנדיסי ותנתן
 העיר בידו בשבעה עשר יום לחדש
 אנושמו : הוא החדש הששי : ואנשי הצבא שולחו
 חופשים . וילכו לצרפת . ויחר למלך מאד :
 ולא היה שלום כמונפיראמו ליוצא ולבא בעת
 ההיא . מפני חיל הצרפתים אשר צדו
 צעדס מלכת ותבאנה העירם במצור : ויכרתו
 שרי המלך עם שרי חקיסר ברית שלום בעד חדש
 ימים . ותשקוט הארץ : ומי היה כולו הברירה
 חזחנתנו ביד המלך וירצילו . מרינג קירוקאזאל
 מחוסר כל בימים החם :

ותלכנה אוניורת חקיסר על אנמיבו אשר
 בפרובינציאה . וילחמו אליה ולא
 יכלולח . ויפלו מהאנשים אשר עליהן כחמשים
 איש חללים ארצה בעת ההיא : ויכרתו ברית שלום
 המלך וחקיסר גם בצרפת וישמע אנדריאה דוריאה
 וישיבם לנינוכה . ותשקוט הארץ : וחדת נתנה
 בנינוכה ביום אחד ועשרים לחדש תשרי שה וישמת
 כל עם הארץ . ויתנו תודה לאלדים :
 וישיבו כל הערים אשר נלכדו בפיאנדרת
 פיאמונמי ומונפירא . כאשר היו
 בדבר אתם האפיפיאור בניצה ביום הברית . את
 אשר לקיסר לקיסר . ואת אשר למלך למלך .
 והמלחמת

חלק שני פט

והמלחמה שקטה בין הקיסר ובין המלך :
וילך דוכוס אורליאניסי חוגג הבן השלישי
אשר למלך וחשמן לור'ינה להשתחוות

לפני הקיסר בהיותו בברוס'ילים בשנים ועשרים יום
לחדש אוטוברני : הוא החדש השמיני : וגם ליאונ'ורה

אהותו המלכה הלכה אתם ויצא לקראתם וישתחוו
לו וישאלו איש לרעהו לשלום : ויבאו העירה :
ותשתחונו גם אחותו ותחבקוהו . ותאמר השלום אחי
זיאמר שלום : ויקבלם הקיסר בשמחה ובטוב לבב
וידבר על לבם : ויאכלו וישתו : וישמחו יחדיו ימים

מספר וישובו לדרכם :

אך אינ'יקו מלך אינגלאט'ירה לא כרת אתם
ברית : ועודנו מחזיק בבו'לוניא : ויחזקת
וישם בתוכה משמר : וילך עליה הבן השני אשר
למלך ביר חוקה בים וביבשה ולא יכלולח בחורף
ההוא : כי עיר בצורה היא :

ויהי שלום בין קאר'לו הקיסר ובין המלך
פראנצ'סקו : ויכרתו ברית שניהם :

פתשגן הברית להנתן בת פירד'ינאנדרו אח הקיסר א
הבן השלישי אשר למלך : ואת מיל'אן ואת בנותיה
למוחר ומתן : לחם ולזרעם אחריהם : אך כי
תשובנה הערים ההם אל הקיסר אשר יהיה בימים
ההם : אם לא יוליד מכלים בארץ יושב על כסאו

171

אחריו יורש עזר : ויטב הדבר בעיני המלך : וגם
את כל ערי הסאבויה אמר להשיב אהרוכוס בקחת
בנו את האשה הזאת : ובעיני בנו השני היושב על
כסאו רע : ותשקוט הארץ בשנה החיא :

וישביר המלך אוניורת ואנשי חיל בנינובה

בחדש האביב בשנ' חמשה וארבעי

וחמש מאות ואלף : וגם מהחיל אשר בפיאמונמי

העביר צרפתה ללכת להלחם באינגלאמירה : כי

גפשו מרה עליהם עודם במארסיליא ויאמר למלך

בטו יושבי גאבריאראס ומירינרו וערי הפרזו אשר

בפרובינצה לאמונת לוטרי ולמלך אין שוה להניחם

ויחר למלך : וישלח עליהם מאנשי החיל : ויתחזקו

אנשי גאבריאראס : ותבא העיר במצור : ויכו

חומותיה עד רדת : ובצוק העתים ותבקע העיר :

ויבואו אנשי החיל העירה ביד רמה : ואת יושביה

הכו לפי חרב גם בחור גם בתולה יונק עם איש

שיבה : ולא היה ביום אף יי שריד ופליט : ותעל

צעקת העיר השמימה : וכמאתים נפש אדם נחבאו

במערה : ויציתו אש על פיה : וימותו כולם שמה

לאנשאר גם אחד : ואת ראשי עם הארץ הוליכו

אתם וימררו את חייהם וישרפום חיים לא חמל עינם

עליהם : ויאמרו אך זה היום שקוינו חו : נפשנו

תשוב אל האלדים : וגושנו אל העפר : וגם

בנשארים

442

1545

171

בנשאים אשר לא נמצאו שם היתה יד יי' להומם •
 ויפלו ביד מבקשי נפשם • ולא נמלטו מהם כי אם
 מתי מספר • ויושבי מיריניו ברחו למו • עד עכור
 הזעם • מאנו להלחם • ותהי להם נפשם לשלל •
 וגם מאנשי הצבא נפלו רבים בחרב במלחמה ההיא
 ויקחו הנשאים את שלל העיר ואת כל רכושה •
 וילכו לדרכם :

ותלכנה אוניות המלך אשר במארכיליאת
 למסעיהן עד בואנ' בימי בירמאניה
 בחדש מאיו ש"ה הוא החדש השלישי • ולא עצרו כח
 לפני אוניות האינג'ליסי • כי אין לאוניות הקלורת
 חשוטמות כח לעמוד בימים הזדונים ההם • ויקחו
 מהן אנשי אוניות אינג'לאטירה כאשר אותה נפשם
 בעת החיא • וכולוניא סונרת ומסונרת מפני
 הצרפתים אין יוצא ואין בא :

ויבא אדארנוט בעשרה משוטמות • לימי
 איטאליא • בשנה ההיא • וילכו
 לקורסיקה ויעלו אל היבשה בקאפו קורסו בחדש
 תמוז הוא החדש הרביעי • ויקחו את השבי ואת
 המלקוח • ואת הבתים שרפו באש • וילכו לדרכם
 ובימי ג'ינובה' אנה האלדים לידם אוניה באה מארץ
 המזרח • ושתי אוניות אחרות וילכדום וישלחום אל
 ארצם • וימצאו עוד אוניה • וישרפוה בלב ימים

בתלחמם : ותעל עשנה השמימה . ויהי שומעו בכל
 הארץ : ואדראנוט הקריב . ויבואו באישון ליל יום
 רביעי על מונטי רוסו . ויסובו העיר כטרם נשמע
 קולם . בשמנה לחדש יוליאן הוא החדש החמישי :
 בשמוע אנשי העיר ויחזיקו אישיד רעהו . חציים
 החזיקו ברמחים . וחציים הבריהו את הנשים וארת
 הטף . ותהי נפשם לשלל : ולא נשארו בשחיתותם
 כי אם הנחשלים אשר התמתחו לברוח : ויקחום
 זכביה שלחו את ידם ולא חשאוירו עוללות : ויציתו
 אש בקצה העיר וילכו לדהכם : גם בקורנינה העיה
 הקטנה עשו כאשר עשו במונטי רוסו ויקחו גם שמת
 בגדים וכלים ונפש אדם תשעה : אז נבהלו אנשי
 ג'נובה : ויאמרו איש אל אחיו : אבל אשמים אנחנו
 בשלחנו את הצר הצורר הזה מידנו : צדיק הוא יי :
 וילך אדארנוט למסעיו ובקאטאלוניה שטף ועבר :
 ושתי ערי הפרזי נתן לשלל : וילך לדרכו אלג'ור :
 וירדפו אחריו אוניות אנמוניאו דוריאה : ובשובם
 ויפגעו בקורסיקה שתי משוטמות קטנות משמעאים
 וילכרום : וישימו ברזל רגלם : ויקחו עוד אוניה
 אחרת בימי פיאונבינו ויוליכוהו אל נאפולי כי שם
 ביתו :

ותמות מלכת ספרד אשת פיליפו בן הקיסר
 אחרי לרתה בן זקר בחדש יוליאן :
 ויתאבלו

i 5'45

חלק שני יצא רצא

517

ונתאללו עליה ימים רבים: ויהי כהן
 ובהדרש יסיון בשנת שנה פזורה ישראל: חשב
 י"י להשחית גלות ירושלים אשה
 בסאלוניקון: ויד י"י בעם מגפה גדולה מאד: וילקח
 נעים ונדים מעיר אל עיר: מפני פחד י"י ומהדר נאונו
 בקומו לערוץ הארץ: וגם שמה לא הונח להם
 וזבא הפלוט ויאמר אש אלדים נשקע בסאלוניקון
 ותאכל יסודותיה: כי אש יצאה מבית אברהם
 קאטאלאן הבשם: בליל היום השני: ביום הרביעי
 לחדש אב הוא החדש החמושי: ותאכל כשמנת אף
 בתים כמעט רגע: וכמאתים נפש אדם: ותעל
 צעקת העיר השמימת: אוי לעינים אשר ראו שמנה
 עשר בתי תפלתנו ותפארתנו: וספרי תורתנו
 ומאמיני דתנו: לשריפה מאכולת אש: ולא היה
 לאל ידם להושיע: שוכבו לארץ חוצות נער וזקן
 נשמו בחוצות: האמונים עלי תולע חבקו אשפתות
 ערומים ולא יתבששו ביום אף י"י: ויהי בהשמע
 בערי הפרזי דבר המלך י"י רתת: ואכל גדול ליתודים
 שק ואפר יוצע לרבים: רעה אחותם ופלצות ביום
 המה תהוא: ופיק ברכים: ותלחלה בכל מותנים
 ופניהם קבצו פרוד: ברוך דיון האמת: ויבכו בני
 ישראל את השריפה אשר שרף י"י: וגם אחרי כן
 היתה מגפה רבה בעם: עד כי נלאו הקוברים:

והסופדים והמקוננות חדלו • ולא עצרו כה בעת
 החיא • וידל ישראל מאד • וישימו התונרמים את
 הבשם המבעיר בבית הסוהר ויחלה ויסגור יומו שם •
 ויוסף • המשנה אשר באלג'יר להלחם במחומה
 מלך טרימיסין שנית • וישכב מחומה
 עם אבותיו • וילך גם המשנה בדרך כל הארץ •
 והמלחמה שקמה • וישוב קא'יר עישה אחרי מורת
 מחומה העירה וימליכו את מאנצ'ור דוד המלך וישב
 על כסא המלכים • וישמע קא'יר מאנצ'ור אשר
 באוראן כי מת המלך • ויאסוף אנשי חיל וילך עם
 חמד בן אחותו על טרימיסין וילכדנה • וישחמו את
 קא'יר עישה ואת בנו • ואת כל זרע המלוכה •
 וישלח • בארבה רוסה אחרי מות משנתו ארץ
 בנו אלג'יר בשנים עשר משוטטות
 ואלפים תונרמים • והקול נשמע באיטאליאה • ויחץ
 אנדר'יאה דור'יאה אוניותיו לשלשה ראשים •
 וישלחם אנה ואנה • איש לדרכו פנו • לראות אולי
 יוכלו להלחם בו • ולא מצאוהו • ותלכנה אוניות
 ספרדא טאבארקה האי אשר ממנה יקחו יורדי הים
 עצי האלמוגים • ויסעו משם מפני רעש הים והמונו •
 ביום השני לחדש יוליאו • הוא החדש החמישי •
 והי ממחרת ויעבור גם הוא על טאבארקה • וילך
 למסעיו אלג'יר עיר מלכותו • ואין כושל במחניו •
 ויתי

חלק שני רצב

ויהי כשבתו על כסא מלכותו ויאסוף אנשו
חיל וילך על טרימיסין וילכדנה :
ונוסו קאיר מאנצור וחמך המלך בן אחותו ובנו
הנניד והיהודי אשר היו אתם להציל נפשותם ממות :
ויעברו דרך דיבדו ויתפשם מולי עמר ויתנם בבית
חסוהר : וישבו שם ימים רבים וידרו לתת בכסף
פדיון נפשם מאה אלף : וישלחו את מאנצור לקחת
הכסף וחמשה עשר איש עמו : ויצאו איהם הערביים
ויתפשו חיים : ויאמרו להרוג את האנשים אשר
הלכו אתו ולא אבה מאנצור השחיתם בעת ההיא :
ויכתוב מאנצור אל עמר מרוחות על הנבלה אשר
עשה אתם : וילך מאנצור לאוראן ויתקבצו אליו
הערביים וילך אל טרימיסין וילכדנה ואת התונרמים
הכה לפי חרב :
וישוב עור מלך אלזיר וילחם במרימיסין
וילכדנה : וילחם גם באוראן אשר
לספרדים ימים רבים : ותבא העיר במצור : ויצרו
עליה ימים רבים ולא יכלו לה : וישבו אל ארצם :
בימים ההם הצרפתים צרים על בולוניא :
ויצאו צבאות אינגלאטירה מקאליס :
ביום הרביעי לחדש סטימרי הוא החדש השביעי :
וישלחו אל בולוניא לאמר צאו גם אתם ונלחמת
בצרפתים פנים ואחור : ויעשו כן ותהי המלחמה

585

חזקה על הצרפתים בעת ההיא : אז הלמו עקבני
 סוס : מדהרות אבירי צרפת : וינפפו האיננליסי
 מפניהם : ויפלו רבים ארצה בעת ההיא : וירדפו
 אחריתם ויכתום עד קאלים : וגם את היוצאים
 מבולונוא הכו לפי חרב : וינוסו הנשארים העירת
 וירדפו אחריתם עד החומות : ויפלו רבים ארצה
 ביזם החוא ותבא בולונויא במצור : ויבנו הצרפתים
 עליה דיק : ויחזקוהו מאד : וישמו שם כשלשת
 אלפי איש : ויהיו לצנינים בצדיהם : עד רדת

אדמונתיה : חומותיה :
 וכתשעה לחדש סימרי שו חלח הבן
 השלישי אשר למלך וישכב
 עם אכותיו ויבך אותו אביו : ויתאבל על בנו ימים
 רבים : ותשאר מילאן אל הקיסר עד היום הזה :
 אז שלח המלך אנשי חיל : אל ערי פיאמוני :
 ויתחזקו שם :

ותהי המלחמה חזקה באשכנו על המחזיקים
 בלוטירו בעת ההיא : וישלח האפיפיאור
 כסף לתת לאנשי המלחמה ולא ידע כי משמים
 נלחמו ויישחקו : ויערכו שם מלחמה : ויגברו
 הלוטירי ויצילו את ארצם ותשקוט הארץ :
 אז פדה הקיסר את פיאסינצה : ואת פארמה
 מאת הכופים : ויתנם אל פירו לואים

חלק שני
רצג

בן האפיפיאור וישימתו לדוכוס עליהם : ובא אל
קרבתה ויחדש חוקים ומשפטים וימס לב העם
ויהי למים כי חכבד עולו עליהם : והאיש פירו
לואיס חכם גדול מאד והוא שומעו בכל הארץ
ויתל לבנות את חומות העיר ואת המצודות ויחזקם
וינבח לבו מאד :

וישוב אדראגוט מאלגיר בחדש נובמרי ועשר
משוטטות עמו : וילך לקורסיקה ויהי
שומעו בכל הארץ כי הנדיל לעשות : ויקח מערי
הפרוי הקרובות אל תים את השבי ואת המלקוח
כאשר אותה נפשו ולא היה מירו מציל : וגם אל
הרחוקות היו שבות לבטח : הלכו התוגרמים ויקחו
כל אשר מצאו וישובו אל האוניות וילכו לדרכס :
ותצא אש בקאסטיל נוב המצודה אשר בנאפולי
ותאכל את עפר השרפה ויתנעשו חומותיה
ותפולנה ארצה : לא נודע המבעיר : וימותו כחמשים
נפש אדם במנפה התוא מלבר המוכים : ותהום כל
העיר ויאמרו אצבע אלדים היא :

וישב המארכיז דיל ואסאו עם אבותיו ביום
השני לחדש השני בשנת שנת 1546

וארבעים וחמש מאות ואלף : וישלח הקיסר את
רון פיראנטי גננאנח למילאן תחתיו ויקבלותו שרי
העיר בשמחת ויהי להם לרועת : וישמח כל עם

דברי הימים

582

הארץ באכדון המארכיו כי הכביד עולו עליהם :
בימים החם השלים פראנצ'סקו מלך צרפת
עם אינר'יקו מלך אינגלאטירה ויכרתו
ברית שניהם : והדת נתנה בפארים בשלשה עשר
יום לחדש יוניאו הוא החדש הרביעי : ובת יולדת
לאינר'יקו בן המלך פרנצ'סקו ויהי מלך אינגלאטירה
אליה לאב : וישלח משנהו צרפתה תחתיו ויכבדוהו
מאד : וישמחו יחדיו בעת ההיא : ובולונייא עודנה
ביר מלך אינגלאטירה : עד מלא מלך צרפת ארת
אשר נדר לעשות ביום הברית :
ובארבה רוטה זקן בא בימים : ויצן את
ביתו כי נטה למות : וישלח
רבים מהעבדים אשר אתו חופשים וישבו אל ארצם
ולגנזי סול'יימאן התונגר הביא כסף וזהב לרוב : אשר
לקח בארצות **העבלים** : וישכב עם אבותיו :
וימלך בנו תחתיו באלג'יר ובכל בנותיה : ותכון
מלכותו מאד :
ויצא עאלי מאלג'יר לשלול שלל בארץ ספרד
ותשברנה המש מאוניותיו נגד הסלעים
באי הקרובה לאיווצה : וישאר אך עאלי ושתו
אוניות משוטטות : ויהיו יתר עבדיו חפשים בעת
ההיא : וישבו אל ארצם : ויהי בשוכו אלג'יר ויפנע
אוניה גדולה נושאת בר וילכדנה : ויוליכנה ארצו
וידברו

חלק שני דצד

וידברו שרי אשכנז אל הקיסר יום יום על
דבר העצה אשר נדרה לעשות על
אמונתם ולא שמע אליהם: ויאמר אליהם קשה
הקיסר עם האפיפיאור קשר וגם את האנשים אשר
אל העצה מאתכם יורידו ברם שאולה ויחר אפם
מאד וחמתם בערה במ: ויאמרו נתנה ראש ונשובה
מאחריו כי לא יאות כתר הקיסרות לאיש אשר
כמוהו ויכרתו ביניהם ברית:
ויהיו בקושרים בעלי ארנימניה ובעלי אנרשטה
ובעלי אולמו ובעלי מונסטריאנימי ותשמך
קולונית ומלך דאציאה ודוכוס סאנסוניה ודוכוס
וירטימברני וישמו את לאנר אביא ואת דוכוס
סאנסוניה עליהם לראשי הצבא ויאספו נס חיל
נס פרשים להלחם בקיסר ויצאו לקראתו ביד
חזקה ויתהלחל הקיסר מאד וישלח לאיטאליא
לעזרה ותחי המלחמה חזקה באשכנז בעת ההיא
וימלא פאולו האפיפיאור את ידו ביום ההוא
וישלח סוס ורכב ואישרנלי כי ירצה
את נפשו וחקנטי אליס אנדרו וויטילו שר צבא
האפיפיאור בעת ההיא וגם דוכוס פלורניציאה מלא
את ידו ביום ההוא ויחפזו לעבור ההרים ויגבהו
לב אליס אנדרו שר הצבא מאד ויקומו אנשי
ויהרגו ויפול שרוד כאחד הרוקים וילכו אנשי

הצבא למסעיהם : עד בואם אל המקום אשר הקיפו
 ירה חונה שם ותקצה נפש העם בדרך : כי כסף אין
 נתן : ועושו וכוואו אומהים להם ויצעקו ללחם :
 ויבא : אדראנום עם אוניותיו בימי ג'ינובת :
 באישון הלילה דרך מבוא השמש :
 בששה ועשרים יום לחדש אב : הוא החדש
 החמישי : וילך אל הלינוואלייא : והיא עיה קמנה
 מערי הפרוזי הושבים לבטח : ויפלו עליהם פתאום
 וישב ממנה מאתים ושלשים נפש אדם : ויבזר וביזה
 רבה : וכסאן שטיפאנו לקח ארבעה עשה נפש :
 ובסאן לורינצו נמה קו : וישב גם שם כשלש ושתים
 נפשות : וילך לו לדרכו : וובשמנה ועשרים יום
 לחדש לקח אונית גדולה באה מספרד : וישלחנה אל
 ארצו : והיו לימים עוד מזער ויקח אונית גדולות
 מלאה בנדים וכלים : וישם עליה כעשרים תונרמים :
 וארבעה עשר ממבחר הנשים אשר לקח : וישלחנה
 דרך ארצו : ויפגעו בה סוחרים אראסי העיר הקרובה
 אל הלינוואלייא השדודה וילכדוה : ויביאוה אל
 ביתם : ותצאנה הנשים ההמה לחפשי הנם ביום
 החוא : יי מוריש ומעשיר : וילך משם אדראנום
 ויעבור בימי סאליהנו בחדש אול הוא החדש הששי :
 וישב מערי הפרוזות כשש מאות נפש אדם : ויבזר
 ויבזה : וילכו לדרכום :

ויהי

חלק שני
רצה

ויהי בשיבתו ויעשרים יום לחדש אנוסמו בכסא
ולאנרביאו שר צבא אשכנז ודוכוס שאנשוניא
הקדיבו מחניהם אל המקום אשר הקיטר חונה שם:
וישבו שם על אפו ועל חמתו ימים מספר וידואבן
בו לאין מספר עם האילים המנחים וליא קם
הקיטר ולא זע מפניהם ויתחזק וישב על משמרתו:
וימלא גם הוא את ידו ויפלו רבים ארצה בעת ההיא:
ולא אבה הקיטר להלחם עמהם כי ירא את נפשו:
ויט שכמו לסכול עד לא יעצרו אויביו כח לשברת
בשדה מפני הקרח הנורא כי בתחבולות תעשה
מלחמה ויהי כאשר דמה כן היה ואנשי לאנרביאו
נשאלו איש לאהלו כי לא קמה בהם עוד רוח
לשבת בשדה וידל מחנהו מאד:
אז השלימו רוב ערי אשכנז עם הקיטר כי
נלאו נשא ויטו שכמם לסכול ויאמרו
חטאנו ויעתר אליהם ויבא אל הערים ההם במח
ואין כושל במחננו ויפרוץ לרוב:
ויהי כי זקן אנרביאה דורביאה וישם את זאניטין
דורביאה על אוניותיו וינשאוהו מאד:
וינבה בלכבו וישם בזהב כמלו ויהי לרוב זדונו
דראון לכל בשר ויהי היום ויפגע זאניטין בארבע
אוניות האפיפיאור פאולו ויקחם ויביאם לגינוכה

בדבר אדוניו ובעיני שרי העיר רע : וינערו ברו
 וישלחם אל ארצם - ופאולו שמר את הדבר -
 וליואן לואיו הקונטי דיל פיאמשקו אשת יפת
 תואר וטובת מראה ושמה ליואנורה :
 ויאהבה זאנימן ותדבק בה נפשו וידבר על לבת
 יום יום באהבתו אותה : ויודע הדבר ליואן לואיו
 ויקנא לאשתו וינחם על זאנימן להורגו כי קנאת
 חמת גבר ומי יעמוד לפני קנאה :
 ויהי לימים עוד וימסור האפיפיאור את
 אוניותיו ליואן לואיו וינשאהו ויעשה
 שר צבאו : ויואן לואיו איש נכור ציד ונחמד למראת
 וישאו רוב אנשי העיר את עיניהם אליו : ויאהבוהו
 מאהבת נשים כי ציד בפיו נופת תמופנה שפתותיו
 וילבש זאנימן עליו קנאה : ויודע הדבר ליואן
 לואיו וידע בעיניו ויתרוש על זאנימן ועל אדוניו
 מהיום ההוא והלאה בלבן רעת : וידבר אליהם
 שלום כל הימים כי לאב היה לו אנדריאה דוהיא
 ולאחיו מיום מות אביהם :

ויתחתנו יחדיו בעת ההיא ויתן זאנימן את
 אחותו לאה אשת יואן לואיו לאשה
 בחדש העשירי : ואכלו וישתו יחדיו ולבם בלעמם
 בן אורחות כל בוצע בצע :
 יחדיו שלמה בן שמואל שמו ובנו משה

חלק שני רצו

היו אסורים באוניות תחת יד זאניטין בימים ההם :
וארד להצילו מידו ביום הרביעי : בתשעה ועשרים
יום לתדוש העשירי : ויתנו אלי את הזקן בדבר אדוניו
באשר צווה : בתתי תונר אחר תחתיו נפש תחרת
נפש : ויאמר אלי זאניטין בעת ההיא לא אתן את
הנער כי אם בתתך אלי שלשה תונרמים תחתיו או
דמי מכרם : ואומר אל נא אדוני כי אזלת יד
ויאמר אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה :
ואומר כן דברת אך הביטה אדוני וראה כי סוף דבר
תזהובים זבובים ושקר הם לתשועה : ויבז בעיניו
בנאון חמדו וישחק : ויאמר לא ידעת להוצאה נעשו
ואת הנער לא אשלח : ולא שת לבו לדברי
ויוציאו את הזקן מכור הברזל : וישאר הנער שמח
ובוכה : וישא עיניו חשמימה : ויראה יי וירע בעיניו
וישפוך על זאניטין אפו : ויבא כסופה אירו :
בימים ההם הביא הקונטי יואן לואיז אחרת
מאוניותיו המשוטטות לגינובה :
ומאתים איש לשים עליה : ולאיש לא גלה סודו :
ויאמרו אנדר'יאה דור'יאה וזאניטין מה קול העם הזה
באזני ויען הקונטי בעורמה לשלחם אל ארץ המזרח
לשלל שלל בארצות אויבינו הביאותים הנה :
ויאמינו לדבריו וישבו לבטח : ולא ידע זאניטין
כי באיומו וכי חרש הקונטי עליהם רעה : וילך

עוד יואקן לואיז לבית אנדריאה דוריאא כפעם בפעם
 ויאמר אליו אם נא מצאתי חן בעיניך יבא נגא אדוני
 וזאניטין אל המשתה אשר אעשה לחם מחר ויאמר
 אבוא בני : ויחלה אנדריאה דוריאא ולא הלכו שם
 ויכתבו אנשים אל אנדריאה דוריאא לאמר השמר
 לך ממשפחת הפיאישקי : ויפג לבו : כי לא האמין
 להם : ויאמר מי וכל ממשפחת הפיאישקי עשות
 גדולה או קטנה כי אם הקונמי והוא בני : אין זה כי
 אם הועלב הולכי רכיל : יכרת יי כל שפתי הלקות :
 עודם מדברים והנה יואן לואיז בחצר כירא פן ינלה
 סודו ויבא פנימה לרגל : ויגנוב את לבבם : וידבר
 אליהם לשלום : וינשק לבני זאניטין : וילך
 מאתם בשלום :

ויאמר הקונמי בלבו עת לעשות לי יד ושם
 אריק הרבי תורישמו ירי : וילך
 אל בתי מאהביו ודיעיו ויאמר אליהם אתי תאכלון
 הלילה : ויאספו אליו הביתה ויושם לפניהם לאכול
 וישמחו ויחדיו בעת החיג : ולפתח ביתו הציב
 שומרים לאמר אליצא איש החוצה : ואיש לא ידע
 מאומה מכל אשר יזם לעשות : ויהי כטוב לבם :
 ויאמר אליהם הקונמי יואן לואיז : אתם ריעי ידעתם
 את זאניטין ואת שיהו : ואיככה מתנשא לאמר אני
 אמלוך : ועתה לכו ונהרגתו וגם את שומרי פתח

שערי

587
 שערי העיר נכה לפי חרב נבלעם כשאלו היים : ואת
 העיר נקח לנו : ועל פיהם תשק : רק הכסא אנדל
 אחיה לכם לנגיד : ויאמרו הן לו יהי כדברך : ושנים
 אשר מאנו ללכת אתם נשארו הביתה וישם עליהם
 משמר : ותפצורנה אמו ואשתו מאד לתעבירו
 מרעתו : ותשאנה קולן ותבכנה : ולא אבה שמוע
 איהן : ויצאו מפתח ביתו הוא ומאהביו ריעיו והמאתי
 איש אשר היו אתו : ויחץ את העם לשני מחנות :
 וילך תמחנה האחד עם אחיו אל שערי העיר וימצאו
 את השומרים שוכבים לבמה אוהבים לנוס : ויפלו
 עליהם פתאום : ויקחו שערי העיר מידם : ותמחנת
 השני הלך אתו אל המקום אשר עשרים אוניות
 אנדר'יאה דור'יאה שם לבטח : וגם את האוניה אשר
 הביא העירה בעורמה : שלח שמה : ותהי המלחמה
 על עשרים האוניות בים וביבשה : ויאמר לאסורים
 צאו ויחדרו אנשי האוניות מאד : וישמע קולם
 למרחוק : ושומרי האוניות נסו לקולם כי מתי מספר
 היו לכילות זאנ'יטין אשר היה נסבת כל אלה : וזה
 החילם לעשות : והקול נשמע בית אנדר'יאה דור'יאה
 ויריץ זאנ'יטין אל קול ההומה פתח שער העיר ויקרא
 בקול גדול : ויצאו אליו אנשי הקונטי ויכוחו נפש
 ותהי נבלתו כדומן על האדמה עד הצוהרים ואין
 מאסף : ואנדר'יאה ובני זאנ'יטין הקטנים נסו לקולם

כי אמרו פן תבלענו הארץ : וירכב על סוס ויעוף
 ערום ויחף לא הביט אחריו : כי לא ירע מאין באה
 עליהם : הרעה הגדולה הזאת : ויהי בלכת יואן
 לואיז הנמחר הזה אל האוניות באישון הלילה :
 זהוא מלובש שריון קשקשים וכבע נחשת בראשו :
 וימעררו קרסוליו ויפול הימה : ויעוף וימות ולא היה
 לו מושיע . מפני הצעקה הגדולה אשר היתה שם :
 ותשכל מנשים אמו : בעת ההיא : וישמעו עמים
 שברם כי נכור בנכור כשלו : יחדיו נפלו זאנטיין
 והקונמי ביום ההוא : הוא היום השלישי לחדש זינאר
 בשנת שבֵּעָה וארבעים וחמש מאות ואלף :

1547

וילכו אחי יואן לואיז ועמים רבים אשר נלוו
 אליהם ברחובות קריה : ויקראו בקול
 גדול יחי עס הארץ : ויקראו הרור לכל יושביה :
 בעת ההיא : ויאמרו לקחת את הכירה אשר שם
 הישיש ויחדרו בעלי העיר מאד : וילכו שמה וישאית
 מאתם מטעם הקונמי וישיבו אליהם יבוא יואן לואיז
 ואשר יאמר אלינו נעשה : כי נפל פחדו עליהם : ולא
 ידעו כי בא יומו : הניע עת פקודתו :

ו נצלו דלת העם את אוניות אנדרֵיאה דוריאת
 בעת ההיא : לא השאירו עוללות :
 ויצאו השבויים לחפשי : פּעֵלֵים ברחו דרך היבשה
 וכמאתים תוגרמים לקחו אחת מהאוניות ההן ויחפזו
 לברוח

חלק שני רצה

לברוח דרך ארצם לא הביטו אחריהם : וירדפו
אחריהם : שתי אוניות ספרד ולא השיגום : וישבו
תעירה :

ויהי בהיות הבוקר ותעבור הרנה בעיר לאמר
נמבע הקונמי ואיננו אשר המה לרשת
משכנות לא לו : ויאספו רבים מאשר נלוו אליהם
הביתה כי יראו לנפשם : ויאמר אל אחיו לאמר
אחיכם חגדול אשר אמרתם בצלו נחיה בחטאו מת :
ואתם צאו חעיר הברו נושאי כלי מלחמה פן תדבק
גם אתכם הרעה . למה תשכל אמכם גם שלשתכם
יום אחד : ויאמרו לא נצא כי אם בסלוח אותנו
בעלי העיר : ואת כל הנלוים אלינו לבלתי הפיל
משערת ראשנו ארצה : ובמה יודע איפה הלוא
בתם אלינו פתשגן הברית נכתב ונחתם : כי דבר
אשר נכתב ואשר נחתם אין להשיב : ויעשו בעלי
העיר ככל אשר שאלו כי נבהלו מפניהם : ויצאו
מן העיר וילכו אל מצודת מונטוויו : ויתאבלו על
אחיהם כהמר על הבכור ימים רבים :

אז הושבו השוערים והשומרים בפתחי העיר
כבראשונה ותשקוט הארץ : ויעבירו קול
ממעם הישיש וזקני העיר לאמר השיבו הנגדים
וחכלים אשר לקחתם באוניות וגם את העכרי אשר
נחבאו בבתים ויעשו כן :

עינים החוא כרה היהודי השני אל ביתי ואטמנחו
 ואשלחתו לחפשי אז אמרתי אל דעותי ו
 ולונתכנו עלילות: הלא זה דברי אשר דברתי אל
 זאנשיך לאמר כי חזהובים שקר הם לתשועה:
 והנערתיתודי נתפס שנירת אצל אלום אנדריאה כי
 הכירוהו ואתן עבר אחר תחתיו להצילו מידם:
 זהקונשי המר וחנמה חזה גם קבורה לא
 חיה ואתה חיה חיתה לו כי לא אבה אנדריאה
 דוריאאה ויעלוהו להכירו וישליכוהו שנית הימה
 וישב שם עד עולם: ויבכו רוב מכירו את יואן
 לואיו ואת יופי תוארו ומתק לשונו ימים רבים לא
 אבהו להנחם ויקוננו עליו רבים:
 ויצעק חשי אנדריאה דוריאאה צעקה גדולה ומרה
 לאמר בני גדלתי ורוממתי והם פשעו
 בי ירא יי וישפוט: ויקומו מאחביו לנחמו וימאן
 להנחם: כי נפשו מרה לו על כל אשר נעשה מאד:
 ויאמרא זקני העיר מדוע עשיתם הרבר הזה לסלוח
 את האנשים החטאים האלה אשר היו בעוכרינו
 ואשר דמו להשתרר עלינו ולתת אותנו בוד
 מבקשי נפשנו ביר דלת העם כיום הזה: ולמה
 תכירו פנים במשפט לא תנורו מפניהם כי המשפט
 לאלדים הוא: ועתה נכחודם מגוי ולא יזכר שמם
 עוד ועל קודקודם חמסם ירד: ואם אין מחוני נא
 מספרכם

חלק שני

77

מספרכם אשר כתבתם : ואפנה על ימין או על שמאל
העידותי בכם היום : ועל פת שגן כתב חברית אשר
בירם לא תשימו לבכם : כי על אנשי דמים כאלה
היום יאמרו המושלים : עת למעת ועת לעקור נמוע :
וייראו : זקני העיר מפניו : וישיבו אליו לאמר :
האף כי דבר אשר נכתב ואשר נחתם
אין להשיב : ככל אשר תצונו נעשה : ואל כל אשר
תשלחנו נלך : לא נסור ימין ושמאל : וידברו על
לבו דברים נחומים : וילך אל ביתו אבל וחפוי ראש
וואכל על זאניטין ומים רבים : וזאניטין היה נסבת
כל אלה כאשר יאמר משל הקדמוני מרשעים יצא
וישב : אינה יקו מלך איננלאמירת עם אנותיו
והנמו אותו הרופאים : וישם בארון
בקברות המלכים : וימלוך בנו אידוארדו תחתיו :
והוא בן עשתי עשר שנים : וישומו כתר מלכות
ועבדו : בחדש האביב הוא חדש מארצו : ועבדו
בעלי גינובת הקס הפרו את בריתם :
וישלחו בדבר אנדריא דוריא את אנשי חיל : אל ערי
יואן לואיז אשר בהר וילכדום : כי נמונו כל יושבי
הארץ מפניהם : רק מצודות מונטויו נשאה בידם
כי בצורה היא : וישבו בה מהיום ההוא והלאה :

דברי הימים

574

בראותם כי כלתה אליהם הרעה : גם דון פיראנמי
זונזאנה משנה הקיסר מלא את ידו . ויקח גם הוא
את שאר הערים הקרובות איו . וישם בתוכן משמר
גם על מצודת קאריס'או אשר בהר שלה אנשי חיל
ושלשה אילים המנגחים : ויכו חומותיה ימים רבים .
ולא קמה רוח אנשי המצודה מפניהם ויסגרוה בידם
ותהי להם נפשם לשלל גם פִירו לואיז בן האפיפיאור
דוכוס פלאזינ'ציאה . לקח מעריהם בעת החיאה ולא
חיה להם מושיע : ופילו בעלי גִינובֶה את בית יואן
לואיז ארצה ותהי תל עולם עד היום . גם על מצודת
מונטוויי שלחו בעלי גִינובֶה כאלף ומאתים איש .
ועשרים ותשעה אילים המנגחים : ואבני ברזל ועפר
השריפה לרוב . ויצורו עליה ימים רבים :

וישב פראנצישקו מלך צרפת עם אבותיו
ביום השני לחדש אפריל ויקברוהו
בקברות המלכים ויתאבלו עליו ימים רבים : וימלוך
אינר'יקו בנו השני תחתיו וישימו כתר מלכות
בראשו ויכון מלכותו מאד : ואינר'יקו
המלך גבור חיל . ידו בכל ויד כל בו ועל פני שרי
צרפת ישכון : והי שומעו בכל הארץ :

ויאסוף עוד דוכוס סאנטוניאה ולאנגראביו
אנשי חיל להלחם בקיסר . ויצא
הקיסר לקראתם בעם כבד וביד חזקה : ויחנו על

שפת

חלק שני ש

שפת הנהר דנוב'או . והנהר מלא על כל גדותיו
בינותם : ויחלק לב שרי אשכנז חציים נמו אהרי
לאנגראב'ו ויעמדו מרחוק וחציים היו אהרי הדוכוס
והדוכוס הקריב מחנתו בארבעה ועשרים יום לחדש
השני ויצא לראות באיבי הנהר וכשלשת אלפי איש
עמו : והנהר מלא על כל גדותיו . וילכו גם אנשי
הקיסר לראות על שפת הנהר . וימצאו מנוח לכף
רגלם ויעברוהו : ולא נודע אל הדוכוס מאומה : כי
רחוקים היו מן המחנה : ויהי בהיותם בשרה ויפלו
עליו פתאום : ויכו את אנשיו ואת בנו לפי חרב .
והדוכוס נלכד בשחיתותם בעת ההיא : ויביאוהו אל
הקיסר וידבר אתו משפט . ויאמר להכותו נפש
כאחד הריקים : ויבך הדוכוס ויתחנן לו . ויתנפל
לפני רגליו . וינחם הקיסר על הרעה אשר דבר
לעשות . וישם עליו משמר : גם דוכוס לאנגראב'או
השלים עם הקיסר בעת ההיא : ויכנע אל הקיסר
ויבקש מלפניו על נפשו ויתפשהו וישם עליו משמר :
אז נבהלו שרי אשכנז ויכנעו לפני הקיסר . לא קמח
באיש עוד רוח מפניו ותשקוט הארץ :

ויאל משנת הקיסר אשר בנאפולי לחדש
חוקים ומשפטים אשר לא טובים
נגד האנוסים כאשר בספרד . ולא אביו ושבי העיר
מאנו שמוע אליו . ויחר אפו בהם וחמתו בערה בו :

ויצילו

שלשה מבחורי העיר איש אחד מיד
 השוטרים ויצו המשנה ויתפשו
 ויתנו אותם במשמר : וישפוך חמתו עליהם
 וישחמום כנדיים ברחוב המצודה בשלשה ועשרים
 לחדש שאין ולא היה להם מושיע : ותהום כל
 העיר עליהם וירוצו המצודה ואיש כלי מלחמתו
 בידו ולא עשו מאומה ביום ההוא : ויהי ממחרת
 וילכו אל הפרניציפו מבויזינאנו ואנשים מבני העיר
 וירכיבוהו ברחובותיה לראות את אשר בלב עס
 הארץ וכחמש מאות איש עמו : וילכו משער לשער
 ולא היה פוצה'פה ומצפצף : כי דברו האנשים ההם
 על לב אנשי העיר וחמתם שככה : וישבו איש
 לביתו והמשנה נדהף אל המצודה כי שם ביתו
 בעת ההיא :

ובחמשה

ועשרים בו מרדו במשנה מקטנם
 ועד גדולם ויתיעצו לבלתי שמוע
 אליו וישמע המשנה את קול הקריה הומה : ויסגר
 במצודה מתיום ההוא והלאה כי ירא את נפשו :
 וישלחו יושבי נאפולי מלאכים אל הקיסר לאמר הן
 נוענו אברנו חסר מעלינו את המשנה הבליעל
 שופך הדמים הזה : כי עבדיך אנחנו ועבדנוך עד
 בא חליפתנו אך חסר מעלינו את תמות הזאת :
 ויצינו אנשי העיר שומרים ויתחזקו בעיר וישבו על
 משמרתם

חלק שני
שא

משמרתם ימים רבים: והמצודה סונרת ומסונרת
אין יוצא ואין בא: זה חסידא
וישמע אנדר'יאה דור'יאה את הדבר הרע הזה
ויחרד חרדה גדולה: ואנשיו צרים על
מונט'ויו: עם אנשיו בעלי ג'נו'כ' בעת ההיא: וירק
את חניכיו וישלח אוניות שמה: ועליהם ספרד' מתי
מספר: ויניחום מחוץ לעיר אצל המצודה אשה
חמשנה שם: ויהי היום ויתנודדו שכירי נאפ'ולי עם
הספרדים כמשפמם: וינפּו הספרדים ויפלו לפניהם
לחרב: ויקחו יושבי העיר שללם: לא השאירו
עוללות: וישפכו עליהם אנשי המצודה סוללות
ואבני קלע: בעזר יתר הספרדים הנשארים וישבו
אנשי העיר אחור: ותשקוט הארץ: וישבו איש על
דגלו על משמרתם עד שוב האנשים אשר שולחו א
הקיסר יר'ת בעת ההיא: ויבנו
את מצודת מונט'ויו ימים רבים ולא עשו
מאומה כי חזקה היא מאד: ויתן י' מורד
בלב הארון י'רונימו אה יואן לוא'וזי וכלב האנשים
אשר אתו שם: ויאמרו הן נוענו אברנו קצה נפישנו
במצודה הזאת: ואין איש שם על לב לבא אלינו
לעזרה: ונחנו מה אם כח אבנים כחנו אם בשרנו
נחוש: כי נוכל לעמוד עוד: לפני החיל הזה: הכח
נדרה ונסנר בידם המצודה: ויצולו נפשותינו ממות

זהו חסידא

דברי הימים

ויחלק לכם ויאשמו ולא קמה בהם עוד רוח
וגארא־בינטה הכליעל אשר יירוֹנִימוֹ נשען עליו היה
נסיבה כי הכבו שרי החיל בסתר את לבו אחורנית
ויהי להם לשטן :

וישלחנו יירוֹנִימוֹ שר המצודה אל שרי החיל

ביום התשיעי לחדש יוניאֹ הוֹגֵא

החדש החמישי : וידבר אתם לאמר את המצודה

נתן בידכם והיו נפשותינו אלינו לשלל ולא עשו

מאומה ביום ההוא : ואנדר־יאה דור־יאה היה נסכה

כי נפשו מרה עליהם : ויאמר זה עת לשחוק ואנקמה

מאויבי : וישוב גארא־בינטה הכליעל אל אדונו

וידבר אליו את אשר בדה מלבו בעת ההיא : ויוסף

מורך בלבבו ובלב האנשים אשר היו שם : וינע

לבבו ולבב עמו כנוע עזי וער מפני רוח : ויאמרו

כולנו מתים : ויהי ממחרת ויקרא יירוֹנִימוֹ הנמחר

הזה בקול גדול אל שרי החיל מעל החומה : ויאמר

אליהם עושו ובואו והסגרתו את המצודה אל בעלי

גִּינוֹכָה וכאשר ייטב בעיניהם יעשו כי אנשי מופת

המה : ולא ידע כי נפשו מבקשים לצפותה : כאשר

עשו היום הזה :

וישמעו שרי החיל ועלו אל המצודה ואנוֹסֵטִין

ספינוֹלָה על הצבא בעת ההיא : ויבא א

המצודה וחרבו שלופה בידו : ויצא הקֹנְטִי יירוֹנִימוֹ

לקראתו

חלק שני ש ב

לקראתו ויחבקהו ויפול על צואריו ויבך כי הסירו
תחבולות הזמן את עדיו מעליו : וידבר אנוסמן
שר החיל על לבולאמר : אין כל חדש תחת השמש
כי עת רקוד ועת ספור : ובגזרת עירין פתנמא :

כבואם אל המצודה וישלחו את השכירים חופשים
ואת ירונימו הנמהר ואת יתר אנשיו שמו במשמר
כי לא פורש מה יעשה להם : ויתמהו כל שרי החיל
על חוזק המצודה : ומורד לבב האנשים יהיו אתו :
ויאמרו מאת יי היתה זאת כי המלחמה לאדים היא :
ובעל ברית אלדיו היה אנוסמן אל הקונמי ירונימו
הנמחר הזה : ולא זכר את בריתו וישכחחו :

דיקח דומינינו דוריא ארבעה אנשים מאוהבי
ירונימו ומעבדיו וישחטם כנדיים לעיני
השמש ועוד ידונמויה : וינערו בו שרי החיל ולא
נתנוהו עשות עוד כאשר היה עם לבבו הרע בער
התא : מיתר האנשים שלחו אסורים אל האוניות
חמשומות וישבו שם עד היום הזה : ואת הקונמי
ירונימו ושנים מהקרובים איו שמו במשמר : וימררו
את חייהם בייסורים לא המל עינם עליהם : ויהי
לימים עוד ויסירו ראשם מעליהם בתוך המצודה לא
נעשה כאכזריות הזה באיטאליאה מאז היתה לנו :
ואת חומות המצודה הפילו ארצה : ואת נאראבינטח
כלה גרש גרשו אותו בעלי גינוט מעל אדמתם :

עוד אנדר־יאת דור־יאה שלוח אוניות־יה
 לנא־פולי. וכאלפים ספרדים עליהן :
 מהיום החוא וח־לאה. חשבו הספרדים לנקום נקמת
 אחיהם מאת אנשי העיר. כי נפשם מרה עליהם :
 ויהי היום וילכו בשוקים הקרובים אליהם ויבקשו
 לשלוח יד בבתי העיר : ויצאו אליהם יושבי נא־פולי
 בפעם בפעם. וידו אבן בם אנשי המצודה. וישפכו
 עליהם סוללות. ולא יכלו עמוד לפניהם : ויפלו
 רבים חללים ארצה. והנשארים נזורו אחור בהרפת
 וילחמו הספרדים עמם תשעה ימים. ולא היה לאנשי
 העיר תקומה לפניהם כי המנדל נלחם לחם בסוללו
 ואבני קלע. וימות עם רב : אז נתנו לשלל בתים
 רבים מלאים כל טוב. והעיר נא־פולי נבוכה : וארבע
 מאות בתים שרפו הספרדי. ויעשו את נקמת אחיהם
 בעת ההיא : ותתי מהומת יי־רבה בעיר. וינוסו רבים
 מראשי עם הארץ. בראותם כי כלתה איהם הרעה :
 ויותר העם כצאן אשר אין להם רועה ולא קמה בהם
 עוד רוח לעמוד. לפני זדון הספרדים : ויפלו ביד
 מבקשי נפשם ביד הספרדים. ויעשו בהם כרצונם
 והנשים נשכבו ותעל צעקת העיר השמימה. ולא
 היה לה מושיע : ולא שמע הקיסר בקולם להעביר
 את המשנה. ויהי לצנינים בצדיהם כל הימים :
 ויקח מאתם כל בלי המלחמה ואילי הנחשת. ותדל

העיר

חלק שני ש ב

העיר מאד ותשמע חרפתם בכל הארץ :
בימים ההם בנה פירו לואיז את המצודה אשר
בפלאסינציאה ובעיני שרי העיר רע :
ויהיו דבריהם עם דון פראנטי גונזאנה ויקשרו עליו
קשר לחמיתו ויודע אליו הרבר ולא שת לבוגם
לזאת וישב לאכול לחם ויבואו אליו הכיתה ביום
השבת ביום העשירי לחדש סיממר ויכוהו נפש
וישמתוהו בעד החלון : ויתעללו בו יושבי העיר
וירמסוהו כמיטחוצות ותהי נבלתו כדומן על פני
השדה ימים אחדים : ותהי ביתו אליהם לשלל
דק דלת העם השמח לאיד בזו את כל האוכל אשר
הכין לשים במצודה : ואנשיו נחבאו הנה והנה איש
לררכו פנו ותהי להם נפשם לשלל הרצים יצאו
רחופים בעת ההיא וילכו למילאן : ודון פראנטי
גונזאנה הקריב ויבא העירה ביום השני בשנים עשר
יום לחדש ויתנו העיר בידו בשם הקיסר ויכרות
לחם ברית : וגם מכלי הכסף אשר בזו נתנו חלקו
מלבד אילי הנחשת אשר הכין פירו לואיז לרוב מאד
לשים במצודה : וירא דון פראנטי גונזאנה ארץ
נבלתו ויאמר קברוהו כי בן האפיפיאור הוא :
וישמע פאולו אביו את כל אשר קרהו ויצעק צעקה
גדולה ומרה ויאכל על בנו ימים רבי : ויאסוף אנשי
חיל וישלחם אל פארמה : והארון אוטאביו תותן

דברי הימים

602

הקיסר • בן פיר'ו לוא'יז המת • על הצבא בעת ההיא:
ויאסוף דון פיר'אנט גם הוא אנשי חיל וישלחם
אל פלאס'ניציאה וישבו על משמרתם
ימים רבים : ולא עצבו הקיסר' לאמר מדוע ככה
עשיתה • כי נפשו מרה לו על פיר'ו לוא'יז על אשר
היה עם יואן לוא'יז הפיא'ישקי במרד וישבו לו גמולו
בראשו :

ולא היה לבב האפיפיאור שלם עם הקיסר
מהיום החוגג ותלאה • ותהיין כל
מתשבותיו • לרע עליו כל היום : ומלאכי מות
שלח להמית את דון פיר'אנט פעמים • ולא יוכלו לו
כי נודע הדבר : אך נגר הקיסר לא עשה מאומה •
כי מצליח דרכו הוא :

בימים החם כרתו ברית שלום סוליימאן
התונר • והקיסר בים וביבשה •
ותשקוט הארץ חמש שנים : וארא'נוט לא אבה
להיות כברית עם הערבים • כי נפשו מרה עליהם :
וילך לשלול שלל ולכוז בז בארצות הערבי' כתמול
שלשום • ויגרשהו סוליימאן מעל אדמתו :

ובששה עשר יום לחדש אוט'וברי בשנת
שלש מאות ושמונה פור התפוררה
ארץ מוט התמוטטה הארץ בככר מונט' מאליו אצל
שאבינוון : ויכוסו הבתים • ועצי האגוז הנבוהים •
ותשחת

חלק שני שד

ותשחת כל חלקה טובה : לא נחיה כרבר חוח
בארץ ההיא מאז היתה לנוי : אצבע אלדים היא :
ויבא אח השופי א קושטאנטינופולי להתנפל
לפני סוליימאן ולהתחנן לו : ולבקש
מלפניו על נפשו : ויזעק לפניו אחה הושיע המלך :
כי הכלימני אחי ויגרשני מארצי ומארץ מולדתי :
וישא סוליימאן פניו ויכבדהו . וידבר על לבו : כי
נכמרו רחמיו עליו : ויתן לו מתנות ומנדנות כיד
המלך : ויאמר אליו אל תירא ולבבך אליך כי
לא אעזבך עד אשר אם השיבותיך על כנך רק חזק
ואמץ : וישתחו לפני סוליימאן ארצה ויברכהו ויצא
מאתו : ויסר אל הבית אשר הכין לו : וישב שם
ימים אחדים :

ויהי בהגיע עת הזמיר בהראות הנצנים בארץ
ויאסור סוליימאן את רכבו ואת עמו לקח
עמו : וישם אל ארץ השופי מלך פרס פניו בשנת
שמונה וארבעים וחמש מאות ואלף : ויצא השופי
לקראתו ביד חזקה ותהי המלחמה חזקה ביניהם
בשנת ההיא : וישבו שם סוליימאן ושרי צבאותיו
וחילו ימים רבים : ויתר פרטי המלחמה ההיא הלא
הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי פרס ומדי :
ויתן הקיסר את בתו למאנשימילאנו בן אחיו
לאשה וישלחהו למילאן : ויסע משם

דברי הימים

ז

604

ויבא לנְיֹנֹכָה בחדש יוליא הוא החדש החמישי :
ויכבדוהו שרי העיר מאד וירד הימה באוניות ללכת
ארץ ספרד : ואנר'יאה דור'יאה שר צבא הקיסר
הלך עמו לשלחו :

ויבא אינר'יקו מלך צרפת אל פיאמונמי :
ושרים רבים ונכבדים עמו : ויבא
למורין ביום הששי בעשתי עשר יום לחדש אנושמו
הוא החדש הששי : ויקבלוהו שרי פיאמונמי בשמחה
זבטוב לבב : ויכבדוהו איש כמתנת ידו . ויקראו
יחי המלך : ותבקע הארץ לקולם : וילך משם
לראות את כל ערי הככר : אשר לקח לו אביו :
ויראו שרו הקיסר מפניו וישלחו אנשי חיל אל ערפי
הגבול כי לא ידעו מה ילד יום :

ויבא אירקולי דוכוס פירארה למורין וישתחו
למלך ארצח : וישאלו איש לרעהו
לשלום ויבואו האהלה : ויכבדוהו המלך מאד
וישמחו יחדיו בעת ההיא : וישב שם ימים אחדים :
וישתחו למלך ארצח ויברכהו וילך מאתו בשלום :
ויהי היום וילך המלך אל מונריבי לראות את
הבנינים אשר צוה לעשות וישב לאכול
לחם : ויבא הפליט ויאמר אליו אהה אדוני המלך
כי מרדה בור'יאוס וכל הנאטקוניאה על כי הכביד
שר צבאך עולו עליהם : ויהרננהו : ואנשיו ברתו
למו

הלך שני ש ה

למו • ואכזאא להניד לך : ויחרד אינר'יקו מאד
וירכב על סוס • וישוב אל ארצו צרפתה בחפזון :
ויעש באנשי המורדים שפטים ויורידם בדם שאולה
לא חמל עליהם : וישמעו הנשאים ויראו מאד
וימס לבבם ויהי למים • ותכון מלכותו מאד :
ויתן אינר'יקו את היהודים הסוחרים אשר
במאנטואה ללכת בערי מלכותו בעת
החיא : וילכו אל שער המלך וישתחו לפניו ארצת
וישא את פניהם • והנחה עשה להם כיר אלדינו
הטובה עליו • וילכו מאתו בשלום • כי איש
אמונים הוא :

זיבא אדר'אנוט בחדש ההוג' בימי נאפולי
לשלול שלל ולבוז בז : וישא עיניו וירא
והנה דוניאה אחת מאשר לכומרים אשר במאלטת
באח ממארס'ליאה ועליה כומרים רבים ונכבדים
וכסף וזהב לרוב : וילך עליה כדוב שכול • ויתננה
האלדים בירו : וגם מערי הפרזי • יושב הארץ היא
לקח כחמשים נפש אדם • וילך לו אל ארצו : וישוב
עוד ויקח מהאוניות הגדולות כאשר אותה נפשו •
ולא היה מידו מציל : ויחתו הנשארות מפניו וישלחו
לו המלחים מנחה • ויכרות להם ברית שלום
וילכו לדרכם :

וירד פ'ליפו בן הקיסר חימה באוניות אנדר'יאת

דברי הימים

606

דוריאה ברוסים אשר בקאטאלוניא בימים חתם :
 ויבא לזינוכה בארבעת ועשרים יום לחדש כסליו
 בשנת שלש מאות ותשעה ויכבדוהו שרי העיר
 מאד : וישב בבית אנדריאה דוריאה שר צבאו ימים
 אחדים : ויבואו שרים רבים ונכבדים להשתחוורת
 לפניו ולא קם ולא זע מפניהם : וימלאו עליו בחדרי
 לבותם חימה : וילך משם למילאן ויקבלוה שרי
 העיר בשמחה : וישתחוו לפניו ארצה : וינישו לפניו
 מנחה : גם כל ערי הדוכסות מלאו את ידם איש
 כמתנת ידו בעת ההיא : וישם א המדבר פניו ללכת
 לאשכנז : לראות את פני חקיסר אביו :

על

ההרים אשא בכי ונחי כי טוב קויתי ויבא
 רעי ויהי לאבל כנורי : קויתי לשלום
 ואין : אל חלקה חמה בחורים : בחפקד פרי בטני
 בר נדרי : צדיק הוא יי : מרוע קדמוני ברכים לראות
 עמל ואון יום ילדתני אמי א יהי ברוך : חמסי על זמני
 הרע הזה אשר הביאני לימים ולשני אין לי חפץ בהם
 כי מה חפצי עוד אחרי זה הצער : וחצי תלאורת
 קורותינו שות שתו השער : הכוני פצעוני ומררוני :
 הביא בכליותי בני אשפתו ויפרפרוני : לא נתנוני
 בלעירוקי זיבלו בהבל ימי : לבי תמר והנמחר
 כים חומה : ועיני נגרה ולא תרמה : בערב אלין בכי
 ולבוקר קינה : ואכל כבנות יענה : מי יתן ראשי

מים

א א א

חלק שני שו

מים ועיני מקור דמעה · כי לא טובה השמועה :
גור אריה יהודה הכהן בני · אשר אמרנו בצלו
נחיה · בעוונתינו כרע רבץ ואיננו · כי לקח
אותו אלדים : · בליל היום הששי בתשעה ועשרים
לחדש שבט · בשנת שלשמאות ותשעה : וילך לו
למנוחות · ואותנו עזב לאנחות · ברוך דיון האמת :
הלילה ההוא יהי גלמוד · כי בו שודר בתי פתאום ·
רנע שודרו יריעותי · כי קדר שמשי · נפלה עמרת
ראשי · נזודו אחור כוכבי שמי · מי האמין לשמועתי
גדל הכאב מאד : · רע עלי המעשה ואין מנחם ·
מארזאב בחכמה נטע באצבע אדים כי עלה הכורת
עליו · והוא בן שבע עשרה שנה · אוי לעינים שכך
דאו : · זאת אשיב אל לבי המרו והנמחר · כי מקור
חיים הכין לו בוראנו · בהם נוכל להנחם · בהשאר
לנפשותינו תשועת עולמים בבית המלך : · אחלי
לא הרוחות לכל בשר · יצרור נפשו הטחורה בצרור
החיים · והיתה מנוחתו כבוד : · ואותי המרו והנמחר
ואת עצבות הרוח אשתי פאלומה · ירחם וינחם
וייטיב אחריתנו מראשיתנו למען שמו הגדול · כי בו
חסיה נפשי · על כן אוהיל לו :

וירק אנדר יאה דור יאה את הניכוי · ברבר
הקיסר בשנת ההיא · ויורידם הימת

באונו בחדש אפריל ביום השני לפתחם בשנת תשע 549

דברי הימים

408

וארבעים וחמש מאות ואלף : וילך כל הקיץ אנה
ואנה לבקש את אדאָרְנוֹט ואת אנשיו : כי עלתה
רעתם לפניו :

וביום הראשון לחדש מאִיו נלחום נלחם
אדאָרְנוֹט בשתי אוניות גדולות מאנשי
גִינוֹבָה : וילכדם ביר חזקה : ויוסף עוד ויקח אוניות
אחרות כאשר אותה נפשו : לא היתה אוניה אשר
שנבה ממנו : את הכל נתן האלדים בירו : ולא
מצאו אנדְרִיאה דורִיאה בכל אלה : ולא ידע מקומו
וישוב העירה :

בחדש ההוא היה הרעש בגבולי גִינוֹבָה
ובווינְטִימִילִיָא : נהרסו בתי הכמרים
וברִיאָן נהרסו בתים ששה : ומגדל גבוה : וימותו
שבעה נפש אדם תחת האבנים בעת ההיא : גם
בארְבִינָה היה הרעש ויפלו מהבנינים ארצה : ולא
נפקד מהם איש :

וישוב אדראָנוֹט בימי גִינוֹבָה כאשר ידאת
הנשר : ויעלו אל היבשה : וילכו על
עם שוקט ובוטח על ראפָאלוֹ ביום הרביעי לחדש
יולִיאוֹ : בסוף האשמורת השלישית : ואיש לא ידע
בואם : וישב ממנה שבי : ובביזה שלחו את ידם
כאשר אותה נפשם : ולא היה לה מושיע : וילכו
לדרכם ביר רמה : ויתו לאנדְרִיאה דורִיאה לחרפת
וילענו

חלק שני ש ז

וילענו עליו רבים : וירדוף אחר אדארנוט כל הקיץ
ההוא ולא מצאו : וישבו מדלוק אחריו לנינוטה .
ואדארנוט שב למקומו :

וישכב : האפיפיאור פאלו עם אבותיו בתשעה
לחדש נובימרי : בשנת שלש מאות
ועשרה : וישלח אינריקו מלך צרפת לרומה כל
החשמנים אשר אתו : ויהי מריבה ביניהם ובין חשמני
הקיסר : וישבו שם ימים רבים : ויבחרו בחשמן
מונט' : ויקרא שמו יוליא השלישי עד יום מותו :
הרצים יצאו דתופים מרומה בחדש פיברארו בשנת
חמשים וחמש מאות ואלף וישמחו כל הנוצרים 15 50
מאד :

אז : בנה הקיסר קארלו את חומות מילאן
הבצורות אשר אין ערוך אליהם וגם את
ברקי חומות פאויאה חזק ויבן לה מגדלים סביב
ויחזקם עד כי הפליא לעשות :

בימים : הרבים ההם ויקומו שני אנשים בני
איש אחד בארצות הערב : אנשי חיל
ושם עירם דארעה : ואביהם זקן בא בימים : שם
הראשון חמד' ושם השני מחמד' ויקראו לו שאריף
עד היום הזה : ויתנשאו האנשים לאמר ממשפחת
מתומד הנביא אנחנו ויתקבצו אליהם אנשים ריקים
וילכו הלך בארצות הערב : ויפרוץ מחניתם מאד :

609

37
כריב

דברי הימים

410

איש יהודי היה בארצות החם • מסעוד מצליח
בן גואשאש שמו • ויאמר אל השאריף
שמעני אדני ואנידה לך ארת אשר יקרא באחרירת
הימים : אראנו עתה אשורנו קרוב • שיקומו שני
אחים וימלכו על העיר תיצי • ומשם יפוצו זרועותם
בכל ארצות הערב • וימשלו במכמני הזתב : וייטבו
דבריו בעיניו • וילכו ויחנו על תיצי וילכרוה • וישומו
בתוכה משמר : ושתיים הנה הערים אשר שמותן
תיצי בארצות הערב : וילכו גם על השנית וילכדוה
ויבנו חומותיה סביב • והי שמעם בכל הארץ :
ויבנו גם את טארודאנמי היא סוץ • ויגדלו האנשים
מאד • ובכל אשר פנו הצליחו • כאשר דבר איתם :
ויולד בן אל השאריף וחוא הצעיר • ואחר
יולד גם א חמד אחיו : ויגדלו הנערים
ויחיו אנשי מלחמה המה ואבותם כל הימים :
ויקרבו ימי אביהם למות • ויצו את שני בניו
לאמר : אנכי הולך בדרך כל הארץ
וחזקתם והייתם לאנשים : ועתה זה חסדכם אשר
תעשו עמדי אל תרנזו על המלוכה : והיה זה משפט
המלוכה האיש אשר יהיה מבניכם גדול בשנים
ימלוך אחריכם • והאיש אשר ימרה את פיהו יומת :
יאמרו הן לו יהיה כדברך : וישבב חזקן עם אבותיו
יקברוהו בניו ויבכוהו • ותכון מלכותם מאד • ויהי
לימים

חלק שני שח

לימים עוד ויעבר חמור חוק אביהם הפר את בריתו:
ויאסוף אנשי חיל וילחם באחיו ויננף מפניו
ויתפשוהו חי בעת ההיא: וישאר בנו ויברח ארץ
אחרת מפני דורו ויחרוש על השארף רעה: ויאמה
השארף עתה ילך בן אחי אל הספרדים: ונוסף גם
הוא על שונאינו והיה לצנינים בצדי כל הימים:
ועתה אתחכמה לו פן ירבה ואוציא את אחי מבית
כלא ונראה מה יהיו חלומותיו:

אז הוציא את חמור אחיו מן חבור וידבר על
לבו ויכרתו שניהם ברית: וילך חמור
בנו ויצילהו מרעתו והמלחמה שקמה: ויעבור עוד
חמור את בריתו וילחם עם אחיו שנית: ויננף גם
בפעם ההיא לפני השארף והוא ובנו נתפשו חיים:
ויבקש השארף להורידם שאולה ותתחנן אמו
לפני רנליו עליהם ותבך ויעתר אליה בעת ההיא:
ויתן להם שארית ומחיה בארץ וישבו בקצי ערי
מלכותו עד היום הזה:

וילך השארף הלך וגרל עד כי גדל מאד וימלך
גם על העיר מארואיקוש ויקרא מלך
מארואיקוש עד היום הזה אחר נלחם במלך פורטוגל
ויקח מידו הערים אשר לקח מיד הישמעאים: ופלו
הפורטוגלישי לפניו חללים ארצה וירמסם כמיס
חוצות באשר יאתו וכל אשר הוא עושה ימצליח:

דברי הימים

612

גם במלך פִּיס נלחם פעמים שלש ויקח את
כל ארצו מידו ויחן גם על העיר הגדולה
פִּיס וילכדנה ויהי שומעו בכל הארץ : גם במלך
בִּילִיש דילה נומרה נלחם השֶׁאֲרִיף ויקח ארצו כל
ארצו מידו : ויברח המלך מפניו א ספרד ויתחנן
אל המשנה אשר לקיסר ואל שריו : ויתנו לו מתנות
וישלחוהו אל הקיסר העומד בפיאנדרה בימים ההם :
ויבא המלך הישמעאלי חזה לגִּינוּבָה בשלשת
ועשרים יום להרש זינאָר בשנת חמשִׁים
וחמש מאות ואלף : וילך למסעיו אל הקיסר
ויתנפל לפני רגליו וידבר הקיסר על לבו וישב
אתו ימים מספר :

i 550

ותהי חמלחמה בין הספרדים אשר בנו לִיטָה
ובין מלך טוֹנִים דבר יום ביומו : וילכו
הספרדים בערי הפרזי הקרובות איהם לשלול שלל
זה משפטם כל הימים : וישימו הספרדים מארב
וידע הדבר למלך וישם עליהם משמר : ויפלו
עליהם פתאום ויפלו מהספרדים ברשת זו ממנו
כשלש מאות איש בעת ההיא : והנשארים ברחו
למו ותהי נפשם לשלל : ויאמר המלך עד מתי
תהיינח המלחמות אלינו למוקש : אשלחה א הקיסר
מנחה אולי ישא פני : וישלח אליו מלאכים ובידם
מנחה אריות וסוסים ועופות ויבאו לגִּינוּבָה בחדש
פיברארו

חלק שני ש ט

פִּיבְרָאוּ בִשְׁנַת הַהֵימָּן : וַיִּדַע אֶל הַקִּיסָר וַיִּכְתוּב
לֵאמֹר לֹא תִבְאוּ לִרְאוֹת פָּנַי • כִּי לֹא אֶקַּח מִדְּכַס
מִנְחָת : וַיִּמְכְּרוּ חֲסוּסִים בְּנִיבּוֹתָ וַיִּשׁוּבוּ אֶל
אֶרֶץ :

וּבִשְׁבַעַה עֶשְׂרֵי יוֹם בּוֹ הֵלֵךְ אֲדָרְנוֹט פֶּתַע
פֶּתְאוֹם לֵאפְרָיקָה הַעִיר הַבְּצוּרָה •
וַיִּלְכְּדֶנָּה וַיִּשֶׂם בְּתוֹכָהּ מִשְׁמֵר : וַיִּירָאוּ שְׂרֵי הַנוֹצְרִים
פֶּן תִּחְיֶה לְהֵם לְמוֹקֵשׁ וַחֲמַתָּם בְּעֵרָה בָּם :

וַיִּקַּח לוֹ דְּרוֹכּוֹס מֵאַנְטוֹוָּאָה אֶת בֵּת פִּירְדִּינָאֲדוֹ
אֲחֵי הַקִּיסָר לְאִשָּׁה וַיֵּאֱחָבָה • וַתִּכְנַע
הַעִירָה בְּתוֹפִים וּבִמְחֹלּוֹת בִּשְׁנַת הַהֵימָּן : וַתִּקַּח אִמּוֹ
מֵאַרְנֹאֲרִיטָה אֶת קְבוּרָת הַיְּהוּדִים וַתִּתְּנֶם אֶל הַכְּמָרִים
לְהַרְחִיב אֶת גְּבוּלָם : וַיִּצְעְקוּ הַיְּהוּדִים וַאֲיִן מוֹשִׁיעַ
וַיּוֹצִיאוּ יְשִׁינֵי עֶפְרַיִם מִקְּבוּרָתָם : וַיְהִי לַיּוֹמִים עוֹד מְזַעַר
וַיִּחַלְהוּ הַדְּרוֹכּוֹס בְּנֵה הַרְאֲשׁוֹן וַיִּמְלוֹךְ אֹתוֹ
תַּחְתָּיו :

וַיָּבֵא אִישׁ יְהוּדִי לְשַׁבֵּת בְּנִיבּוֹתָ חַיִּים שְׁמוֹ
וַיִּקְנָאוּ בּוֹ בְּעֲלֵי מִלְּאֲכָתּוֹ כָּל הַיּוֹמִים :
וַיִּבְאוּ אַרְבַּעַת אַנְשִׁים עֶבְרִים אֶל בֵּיתוֹ • וַיַּעַשׂ
לְהֵם מִשְׁתֵּה זָנֵם אֶת הַנְּוִיּוֹת הַבִּיאוּ אֹתָם אֶל הַמִּשְׁתֵּה
וַיַּחֲנוּ כְּשֶׁכּוֹר : וַיִּלְכוּ בְּשִׂרְיֹת לֶכֶם וַיָּבֵאוּ שׁוֹנֵי
בְּיוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בַּעַת הַהֵימָּן : וַיְהִי לְתַקּוּפַת הַשָּׁנָה
וַיָּבֵא ר' זְרַחִיָּה הַלֵּוִי בֶן אַחֲוֵי לְשַׁבֵּת בְּנִיבּוֹתָ •

דברי הימים

614

ויקנאו גם בנו הרופאים : ולא יכלו דבר אלינו
לשלוש : וידברו באזני שרי העיר : ובאזני כומר
סאן דומינינו הדורש בימים ההם . ויהי ביום השני
לחג המצות בהיותו על העמוד . וידבר על היהודים
רעה : וישמעו שלשה מהשרים אשר שם והם בעלי
ברית הרופאים . וילכו אל הבירה בחפזון : וידברו
באזני יתר השרים ארץ דברי הכומר : ושנים
מהרופאים היו בעצה ההיא : ולא יכול הישיש לעמוד
בפרץ כי רבו המדברים רעה בעת ההיא : ביום ההוא
הוא היום השני לחדש אפריל גורשנו מהכתפת
בנחלתם . והדת נתנה בחצוצרות וקול שופר כאשר
עשו בימי אבי : ואצא מתוכה ביום הנ' לחדש יוניא
ויתנני יי' בחן אנשי וולטאביאו כי שם ביתי לפני
וישלחו אנשי אל בעלי גינובה ויתנוני לשבת בתוכם
ויתנו את שכרי מהיום ההוא והלאה . הלא מזוער
היא ותחי נפשי : ישתבח שם יי' על כל הטובה אשר
גמלני . ולאשר נרשוני ישלם אל חיקם שבעתים
אמן ואמן :

ויברות אידוארדו מלך אינגלאטירה ברית
עם מלך צרפת ויתן לו את בולוניה את
וישם אינריקו המלך בתוכה משמר : ויתן גם הוא
למלך אינגלאטירה את הכסף אשר נדר . ותשקוט
הארץ :

חלק שני ע"ב ש י

הלך אנר'ריאה דור'ריאה עם אוניותיו אל
ארץ ישמעאל וילכוד את מוניסטר'יאן
והתונרמים אשר היו שם הוכו לפי חרב וגם מתעם
אשר אתו נפלו בחרב בעת ההיא :

וילך משם ויחן על אפר'יקה העיר הבצורה
ויצורו עליה ימים רבים : ויהיו אנשי

הקיר'ואן בעזרתו ויתנו לו צידה כי צוררים הם
לתונרמים מלידה מבטן ומחריון : וישלה אל
ציצ'יליאה ונאפולי להביא אנשי חיל ואילי הנחושת
כי בצורה היא והאנשים אשר בתוכה אנשי שם :

ותבא העיר במצור בשבע ועשרים יום לחדש יוני'אן
וישפכו אליה סוללות : ויקרבו להלחם עליה ולא
יכלולה כי התחזקו אנשי העיר ויכוס בסוללות
והנשארים אחור נזורו כי יראו פן תדבקם הרעת :

וישפכו עוד אליה סוללות ויכו חומותיה ויאמרו
לתלחם עליה בארבעה ועשרים יום לחדש יולי'אן
הוא החדש החמישי : ויוגד לאד'אר'נוט ואסוף גם
תוא אנשי חיל כאשר השיגה ידו : ויאמר בלבו :

בהלחם הערלים העירה ומלאתי ידי אחריהם
ותא העיר אציל מידם : ולא עשו הנוצרים מאומה
ויצאו רבים מן המחנה ויפגשם אד'אר'נוט כדוב שכול
ויערוך אתם מלחמה ויפלו רבים ארצה : ואד'אר'נוט
שב למקומו : וישלח עוד אנר'ריאה דור'ריאה שמונת

דברי הימים

אוניות לאיטליאה לעזרת : ויחי בשובם * ויקרבו
להלחם עליה בים וכיבשה : וחבקע העיר ביום
השמיני לחדש שיטימרי בסוף החדש הששי : ויתנוה
לשלל והנשים נשכבו ותלכנה שבי לפני צר * ולא
היה שריד ופליט ביום אף יי : וגם היהודים אשר
נמצאו שם * הלכו שבי לפני צר בעת ההיא :

והאנשים אשר בתוכה מהם הוכו לפי חרב : ומהם
היו לבז * טובים היו חללי חרב : וימותו מהעירלים
מהיום הראשון עד היום הזה * כארבעת אלפי איש
במלחמה ההיא : וישם המשנה אשר בציציליאה :
ואנדריאה דוריאה בתוכה משמר * וילכו לדרךם :
ויהי לימים עוד וישלחו שמה שלשה אוניות *

נושאות בר ולחם * ועפר השריפה ויפנשם
אראגוט כרוב שכול * וישרפם באש וילך לדרך :
גם זעף חים והמון גליו נלחמו באוניות אנדריאת
דוריאה ותשברנה רוב המשומטות ותקצר
נפש העם בדרך : וישוב לגינובת בחמשה עשר יום
לחדש נובימרי הוא החדש התשיעי :

ויהי שלום בין אינריקו מלך צרפת ובין אוטאביו
בן פירו לואיז דוכוס פארמה בעת ההיא :

1551 ויסנר פארמה ביד המלך בחדש מארצו בשנת אהר
וחמשים וחמש מאות ואלף : ויכרתו ברית שניהם
וירימו דגלי המלך על החומות : ויחר לשרי הקיסר
וישלחו

חלק שני שיא

וישלחו לפיאסינצה אנשי חיל . כי יראו פן תצא אש
מפארמה ותאכל יסודותיה :

ויהי בחדש האביב וירק אנדריאאה דוריאאה את
חניכיו וילך לנאפולי . ויאמרו לו הלא

אדארנוט בנילבי רדה אליו אל תעמוד : ויחפו
ללכת ויסגור בערו אך לא קרב איו כי לא יכול לבא

עם אוניותיו בנחל : ויתחזק אדארנוט על שפת הים
ובן מצור וישם בתוכו משמר : וישפכו סוללות אל

אוניות הערלים יום יום : ותשבנה מנגד : וישבו שם
ימים רבים :

35 וזינב'ח לעזרה : וירא כי לא יכול לו וידבר עם ש'ך
הנ'לבי הישמעאלי לאמר תן לי הנפש ותרכוש קח

לך : ועם הקיסר אעשה שיטיב אליך כל הימים .
אך כיתסגיר אלינו את הכליעל הזה ואת אנשיו :

ואם אין רע כי כלתחנם אליכם הרעה . העירותי
בכם היום : ויתן אדארנוט את לבו לברוח : ויפן

אחור : וחנה הארץ כלה מישור : ויהי הש'ך בעוזרו
ויחפרו עה הים : ותלכנה מי הים עד המקום אשר

אוניותיו שם : ויעבירם בנחל אשר חפר : ולא ידע
אנדריאאה דוריאאה מאומה : ויצא אדארנוט ביד רמת

וישמע אנדריאאה דוריאאה ויפלו פניו וירדוף אחריו
שני ימים ושני לילות : ולא מצאו : ואדארנוט הלך

לדרכו : וחנה אוניה גדולה נושאת בר באת

מציציליאת ואוניה משוטמת ועליהן כסף וזהב לרוב
 חולכות לאפריקה : ויפגשם כדוב שכול וילכדם
 ביד חזקה וילך לו לדרכו :

וימרוד גיאורג'יאו הכומר אח הוואיבודה
 ממראנסילוואניאה בתוגר בימים

תהם : ויהיו דבריו עם פירדינאנדו אח הקיסר
 ויחר לסוליימאן מאר : וירק את חניכיו וילך שמה
 ביד חזקה ויפלו המראנסילוואני לפניו חללים ארצת
 בעת ההיא :

ויקשרו שרים רבי קשר על בעלי ג'נובה ברבר
 הקיסר : ויבוקש הדבר וימצא ויגרשום

מעל אדמתם : וישוב אנדריאה דוריאה לג'נובה
 בתשעה עשר יום לחדש מאיו הוא החדש השלישי :
 ובראש חחד סיון שיא לפק העיר וי את רוח
 אחד מנדיבי עם אלדו אברהם נודע

בשערים שמו כמר טוביה פואה יזיא טוביה שמו

וטובים מעשויו כי מלבד מה שהטיב ומטיב מאר
 אשר חננו יי עם בריותיו עוד לא נתקררה דעתו עד

אשר ירביץ לקח טוב היא התורה התמימה בישראל
 והקים מלאכת הדפוס בס'נויטה מקום דירתו אשר

תחת ממשלת הארון ויספיסאן נונזאנה קולונת ירת
 אשר משם תצא תורה לכל ישראל : ללא ימוש
 הדפסת ספרי התורה לשמה משם עד יבא לציון גוא

חלק שני שיב

וזה כי כל מעשה שהוא לשם שמים סופו להתקיים
זלא יבטלנוזר ומתנאל : וכל שער עמו יודע כי
לשם שמים נתכוון בכל מאודו זכור לו יי למזבת
ולזרעו ויכסה הארץ הודו :

וישראלחו שרי הקיסר אנשים לצבא על פארמת
בחדש יוניאו בטרם קציר החטים
וישחיתו כל חלקה טובה : ותהי המלחמה חזקה
ביניהם . וימותו רבים בחרב ובתחלואים במלחמת
הזיא : אכן לא קרבו העירה כי בצורת היא ואנשית
מלומדי מלחמה וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק :
ויצורו על קאשטיל נילפו וילכדותו ואת חומות
קולורנה הבצורות הפילו ארצה ותבקע הארץ
לקול האילים המננחים : ובצוק העתים ויסנירות
אנשי הצבא בידם ויכרתו להם ברית : אז תבא
פארמה במצור ובצוק העתי שלח הדוכוס חצי העם
בגולה כל הנר חגר בתוכה אשר לא נולד שם
ועש דון פיראנטי עמהם חסד וישלחם לנפשם וילכו
לנור באשר מצאו :

ויבאו פיליפו בן הקיסר ומאגסטימיליאנו בן
דודו מאשכנז לגינובת בחדש יוניאו
וישבו שם ימים אחדים וירדו הימה באוניות וילכו
אל ארץ ספרד :

וישלה : משנה הקיסר את חמשומטות אשר

דברי הימים

600

בנאפולי נושאו בר ואנשי מלחמה לאפריקה בחדש
החמישי : ויהי בהיותם בדרך וירעש הים ויתמו
גליו . ותרדנה חמש אוניות מנינובת ושלשה
מציציליאה . במצולות כמו אבן . והנשארות הלכו
לדרך ותקצר נפש העם בדרך :

ויאסוף האפיפיאור יוליאוגם הוא אנשי חיל :
וישלחם על המיראנדולה אשר ביד
המלך . ויצורו עליה ימים רבים : ויבנו עליה מצודות
וישבו בתוכן ותבא העיר במצור :

וישלח אינריקוהמלך לנינובת לאמר אעברה
בארצכם להיות לאנשי אשר בפארמח
ובמיראנדולה הקרובה אליה לעזרה : וגם אחת
מערי הים שאל . להביא אוניות התונר : ולא אבו
שמוע אליו וישוב אל ארצו :

ותלכנה אוניות סוליימאן אל ציציליאה
בחדש החמישי : וישפכו אנשי
אנושמה עליהם סוללות ויחר אפם ויכו חומותיה
ויעשוה תל עולם :

ויהי בהיותם במיסינה וישלח נציב הקיסר אנשים
לדבר אתם : וישאל שר הצבא מאתם את
אפריקה . כאשר נדר אליהם השר אשר שלח
הקיסר אל אדונו : ויאמרו לא נוכל לעשות הדבר
הזה : וגם אנחנו לא שמענו בלתי חיוס : ויביאו

את

621
חלק שני שיב

את הברית אשר כרת אתם ויקראו באזניהם :
ויאמרו תנת לנו זמן חמשה עשר ימים ונכתוב אל
הקיסר : ויחר אפם ויאמרו לא לסכתנו נשבר
השלום כי אם לסכתכם כי אין בפיהם נכונה :
וישא האישה הספרדי הראוני נא את האוניות הגדולות
וילך עמו אדארנוט על גאליאון בארבה רוטה ויראו
בו אילים המננחים לרוב ואבני ברזל וששים אילים
גדולים להפיל החומות ושלישי בינוניים והניניצארי
אשר עליו אנשי מלחמה ומספרם אלף : וילכו
לראות את האוניה השנית והנה היא מלאה סלים
וכלי ברזל לחפור את הארץ וארבעת אלפים
כסאות הסוסים : ועל השלישית עצים גדולים
לעשות דיקמעשה חושב לא נראה כמותו לתואר :
ומספר אנשי הצבא חמשה עשר אלף מלבד אנשי
המלחמה אשר על האוניות : עודם מדברים ופיטרו
משרת המשנה חניע ובידו מכתב מאת אדוניו
לאמר לא אוכל להשיב אפדיקה עד בא דבר הקיסר
כי ננבים באו אליה שודדי לילה המורדי בסוליימאן
ולא לקחה הקיסר מידו ויקח הספרדי את המכתב
וילך עם פיטרו אל שר הצבא ויקרא את שבעת
יועציו ויקראו המכתב באזניהם : ויאמרו לא
נוכל לעמוד חמשה עשר יום עד בא דבר הקיסר :
כי סוליימאן צוה עלינו לאמר אם לא ישלח אליכם

חמשנה אשר בציצ'ליאה : את מפתחות אפריקה
 בבואכם למיסינה : לכו לדרכם להלחם עליה :
 ולהפר את חוק הברית : וידבר פוטרו בשם אדניו
 וינערו בו בחרון אפם כי הכירוהו : ויאמרו לו נני
 הביאך הלום : לרבר אל שר הצבא : הלא עבדינו
 אתה : ויקחו את המכתב ויאמרו בבא איש לחסניד
 את אפריקה בידנו : יבא אלינו לבטח : ולא נעבור
 חברית : וידבר הספרדי עם אדארגוט בפני שר
 הצבא קשות לאמר : אתה הרעותה לחפר הברית
 ירא אדי וישפוט : ויקללחו אדארגוט ויברח הספרדי
 מעם פניו : כי ירא לנפשו : ומספר המשוטטות
 הגדולות מאה ושבע : והקטנות עשרים ושלוש :

והאוניות הגדולות שלשה :
ויסעו משם התונרמים בלילה ההוא וילכו
 למאלטה ויעלו אל היבשה : ויצאו
 אליהם **ויכו** בהם מכה רבה : ויסעו משם
 וילכו לארנוזה וילכדוה : בארבעה ועשרים יום
 לחדש יוליאן : ויקחו את כל שללה : לא השאירו
 עוללות : וילכו שבי לפני צר : כשלשת אלפים
 נפשות בעת ההיא : ומאת וחמשים **הוכו**
 לפי הרב : והבתים נשרפו באש : ותעל עשנם
 השמימה : ויסעו משם וילכו למדיפולי אשר
ביד בימים החם : ויסנירוה הצרפתים
 אשר

חלק שני שיר

אשר בתוכה בידם • וילכו לדרכם חפשים :
וחאיטאלקיים והספרדים הלכו שבי לפני צר בחדש
אנושמו הוא החדש הששי :

ויסע אנדר'יאה דור'יאה בחדש אנוש'טמו ללכת
אל ספרד • להביא את בת הקיסר :

ולא מלאו לבו לעבור כי ירא מאוניות המלך וישוב
אל וויל'ה פראנק • ויכתוב אל ג'נובה לעזרה :
ויאסוף אנשי חיל ויורידם הימה באוניות • וישוב אל
ביתו • כי ירא מאוניות התוגרמים • ויהי לימים עוד
ויתחזק וילך לדרכו :

ויוסיפו עוד אנשי התוגר להלח' במראנסילוואני
ויואן באטישטה קאשטאלרו על הצבא
בעת ההיא : ויערוך אתם מלחמה בחדש תשרי •
ויפלו רבים מהתוגרמים חללים ארצה : ויהפך לבב
התוגר'יאו' א' התוגרמים • ויודע הדבר וילכו
אליו הקאשטאלרו ושרי הצבא במח' • ויורידותו
בדם שאולה :

ויעברו הצרפתים ברית השלום • בליל היום
הששי ברביעי לחדש תשרי הוא היום
הרביעי לחדש סיימרי • בשנת ש"ב לפ"ק • וילכו
בלטא סאן דאמיאן וילכדוה • וישימו בתוכה משמר •
ויסעו משם וילכו על קיר וישפכו אליה סוללה :
ויתנו העיר בידם ויכרתו להם ברית • ויבואו העירה

וישמו בתוכה משמר: ויעברו את הנהר דורה וילכו
 לקאלוס: ויחפז דון פיראנטי לשלוח הספרדים
 לקראתם: וישבו הצרפתים אחור בחרפה:
 ותלכנה אוניות המלך לכארצילונה וירימו
 דגלי הקיסר: ויראום אנשי העיר
 מרחוק: ויאמרו אנדריא דוריא הוא: ותבא אונית
 משוטטות לקראתם ועליה שחים רבים ונכבדים
 וילכרוה: ושבעה אוניות גדולות נושאות בנדים
 וסוסים לקחו שמה: וישבו אל ארצם: וישלח שמה
 אנדריא דוריא אונית קטנה לרנל וילכרות
 הצרפתים ויוליכו אתם:

ושני אנשים אחים מסיאניה באו לגור במילאן
 וישבו שם ימים אחדים: ויתאו תאוה
 להסגיר את מבצר מילאן ביד המלך ויהיו דבריהם
 עם אחד מעבדי הקאסטילאן ויהתרו בקיר החומה
 לילה ולילה אין רואה: ויהי היום ויכתבו למלך
 וישלח שם כחמשים איש מבחוריו ויבואו למילאן:
 ויתחבאו בחוצות העיר אחד הנה ואחד תנה עד בא
 הערב השמש בא ויתנו אות ויתקבצו כלם אל
 בית ג'אורג'או הסנינים: ויהי בחצות הלילה וילכו אל
 המקום: ויהי בהיותם במחתרת וישמעו את השומר
 הסוככים במבצר מדברים איש אל רעהו: וחתן יי
 מורך בלבבם: וישבו אחור וינוסו לנפשם בשבעת
 דרכים

הלך שני שמו

דרכים : השמש יצא על הארץ ויודע הדבר וירדפו
אחריהם ויתפשו מהם ארבעה אנשי בגבולי ווג'רה
וישלחום למיל'אן בכבלי ברזל : וגם את גיאורג'או
איש סיא'נה ואת העבד אשר בקש לשלוח יר
בארנויו לקחו ויעשו בהם שפטים וישמעו כל העם
ויראו :

ויקומו רבים מאנשי הצבא אשר על פארמת
ויבואו אל פיאמונטי וילחמו בנושאן :

ויתנו העיר בידם ויכו האשכנזים את יושבי העיר
לפי חרב : ויבואו הצרפתים אקאשטיל היל דיאבלו
אשר אצל מונקאלבו ויתחזקו שם : וילכו עליהם
אנשי הקיסר וילחמו עמם ויסנירוהו בידם וילכו
לדרכם חפשים : וחילי האפיפיאור עודנו על
המיראנדולה בעת ההיא :

ובחדש אוטוברי נשרפו ערים גדולות
בבואימ'אה ויעלילו עוד על היהודי
לאמר אתם עשיתם חרב הרע הזה : ויבוקש
הדבר וימצאו היהודים נקיים כי עורם ברוך הוא
וברוך שמו לעד :

ובתשעה עשר יום בולקחו חמש עשרה אוניות
המלך שמונה עשר אוניות גדולות
נושאות בגדים וסוסים וכלי כסף : מאת הספרדים
הבאים עם בת הקיסר בוילה פראנקה וישובו

דברי הימים

אל ארצם : גם בימי בריטאניאה לקחו אנשי המלך
מאוניות הספרדים הון עתק ולא היה שלום ליוצא
ולבא בעת ההיא :

ויבא אנדריאה דוריאה גינובה עם מאנסמיליאנו
מלך בואימיה ועם אשתו בת הקיסר יוסעו
וימותו בדרך מחולאים באוניותיו עם רב : ויסעו
מגינובה בארבעה ועשרים יום לחדש כסליו ויעברו
בבולטאביאו וילכו למסעיהם למילאן : ויבאו
עמם פיל אחד לא נראה כמוהו בבולטאביאו מאז
חיתה לנוי : ויסעו ממילאן וילכו למסעיהם אל ארץ
אשכנז :

ויצורו הצרפתים על לאנצי אשר אצל טורין
בחדש נובמרי וילכדוה וישומו
בתוכה משמר :

ויצורו גם על וולפיאן בחדש העשירי ויצילות
צבאות הקיסר מידם ואת העיר שאוצי
אשר בככר קאלוסי שרף דון פיראנטי באש וילכו
יושביה נעים ונדים בארץ נכריה : ויהי המונפיראטו
למשיסת ביד דון פיראנטי ויצעקו ואין מושיע
בשנה ההיא :

ויהי בחדש התוא והנה אוניה גדולה באח מספרד
ועליה אנשי חיל והיא מאנשי גינובה
נתצאנה אליה שלשה מאוניות המלך וילכדוה :
וימצאו

וימצאו בה כשלושים אלף זהובים זהב ושלשים אף
 בכסף וזו ליכוח אל ארצם :

ויהי בשנת שתים וחמשים וחמש מאות ואף : 1552
 וילכו הצרפתים אשר בפיאמונטי .

לקוסטיליולו באישון הלילה בעשירי לחדש זינאר
 וימצאו הספרדים יושבים לבטח : ויעלו חומותיה
 פתאום וילכדוה ויקחו את הספרדים ואת כל
 קנינם : וכמאה סוסים לקחו מאת הספרדים בעת
 ההיא :

ויאסוף עוד סוליימאן אנשי חיל להלחם
 באונגאריא וילכו עד שופיאה העיר
 וישבו שם עד החדש האביב :

ויקשרו רבים משרי אשכנז על הקיסר קשר
 ויכרתו ברית עם אינריקו מלך צרפת
 וישימו הצלם הלבן עליהם לאות : ואלה שמות
 השרים אשר נקבו בשמות : הדוכוס מאוריציאן
 אחד : הדוכוס אנדריאופו אחיו אחד : בן יואן
 פיריקו בן דוכוס שאנשוניא אחד : אלבירטו
 מארקיו בראנדיבורג אחד : דוכוס פלוסאלפין
 אחד : דוכוס לינבירג בן לאנגראביאו
 אחד : מארקיו מלומאנה אחד : אלוף לונבורג
 אחד : אלוף מאנפליט אחד : ובנו אחד : ושני
 אלופי לוצימבורג : כל אלה חברו להלחם בקיסר

ויהי מספר צבאותם עשרים אף איש רגלי וארבעה
אלף רוכבים בסוסים ויהי הדוכוס מאבריציאו
עליהם לראש ויקראו את אינר'קו המלך מושיע
ערי אשכנז ויחר לקיסר מאד :

ויהי היום ויקרא המלך לכל שריו ועבדיו
וישם כתר מלכות בראש בנו הנכור
והוא נער בן עשר שנים בעת ההיא ויעמוד כל העם
בכרית : ויאמר אליהם אתם ראיתם את אשר
עשה הקיסר לאבי ולאחי ועוד ידו נטויה : ועתה
מלככם מתהלך לפניכם אלכה לי אל ארץ אשכנז
להלחם בו : ואנקמה מאויבי : והיתח אשתי ובניה
אתכם עד שובי למשמר אליה תשמעו : ואמת
וצדקה שפוטו : כי בצדקה תכון כסא : וידברו כל
השרים על לבו : ויתנו לו מתנות כסף וזהב לרוב
להוציא במלחמה ההיא :

ויאסוף כשמונים אלף איש רגלי ושלשים אלף
רוכבים בסוסים ופרוץ מחנהו : וישם
אל ערי אשכנז פניו : ויקח מערי דוכסות לור'ינת
מיד הדוכוס והוא נער ויקח גם את הדוכוס וישלחתו
לצרפת : וישב שם עד היום : וגם את מים העיר
הגדולה אשר סוחרת שרים לקח : וישב בתוכה
משמר : וימצאו בה אילי הנחושת לרוב ועפר
השריפת : ואבני האילים המגנחים : ויגדל אינר'קו

חלק שני שיז

מאד • ויהי שומעו בכל הארץ : וילך למסעיו
 אל ארץ אשכנז • עד הנחל רינו הניע • ויחנו שם :
 והרוכוס מאוריצאו נלחם נם הוא ממקום
 אחר בקיסר בעת ההיא : וילכוד
 את אנשׁמָה וישם בתוכה משמר : ויקרב עוד ויקח
 גם את הקיִוזה הקרוב לקיסר אותה לקח מאבדיציו
 בחדש מאיו : ויתחלחל הקיסר מאד • ויברח מפניו
 ולא חמל על בנדיו וכליו בעת הנמהרה ההיא :
 וידברו אנשי קיראשׁקו אשר בפיאמונמי אל
 הצרפתים בערמה לאמר עושו ובואו
 ואת העיר נתן ביד המלך • וילכו שמה כאלפים איש
 באישון הלילה עד המחתרת אשר עשו בחומה : ויהי
 כבא הראשון פנימה וירא את החפירות אשר עשו
 ואת האילים המננחים : ויתן אות ויאמרו קשר קשר
 וישבו אהור • ולא נפקד מחם איש כי בחכמה עשו :
 ותהי המלחמה חוקת בפיאמונמי בעת ההיא : ויוציא
 רון פיראנמי את האילים המננחים וישלחם אל
 קיראשׁקו • וישם בתוכה משמר :
 ויתחזק המשנה אשר למלך ויפרוץ מחנהו
 מאד ויהיו פקודיחם ששה אלף רגלי
 וארבעה אלף רוכבים בסוסים • ושבעה אלפים
 שוויצארו • ויצאו השרה ביד רמה : וילכו עד
 קיראשׁקו • ויחנו בברת בשרה • בחדש אפריל הוא

דברי הימים

1552

החדש השני שנת שנים וחמשים וחמש מאות ואף :
 וידברו הצרפתים אשר במונר'יבי אל הספרדים
 גם הם בעורמה כאשר עשו אנשי
 קיראשקו ויאמינו לדבריהם וילכו שמח ויבואו
 העירה כחמשים איש במח ויכום אנשי העיר לפי
 הרב ולא חמל עינם עליהם והנשארים החוצה
 ברחו לנפשם וישבו אל עריהם :
 והמיראנדרולה סוגרת ומסוגרת מפני חיל
 יול'ואו האפיפיאור בערת
 ההיא : ויצאו שכיריה באחד ועשרים יום להדש
 ניסן כליל היום הששי : ויפלו עליהם פתאום ויכו
 רבים לפי הרב וגם יואן במ'י שמה די מונמ' נפל שרוד
 ארצה במלחמה ההיא : אז השלים האפיפיאור
 עם המלך ויכרתו שניהם ברית : ויעלו צבאותיו
 מעליה ויצאו אנשי העיר ויפלו את המצודות ארצה
 ויבואו העצים העירה ובר ולחם ומזון ומכל אשר
 יחית האדם הביאו העירה בעת ההיא :
 ויצורו הצרפתים אשר בפיאמונט על פול'ינצו
 וילכדוה ולא החיו כל נשמה : וילכו
 הספרדים גם הם על ריביאשקו והיא העיר הקטנה
 הקרובה לאסט'י וחמשים צרפתים בתוכה וילכדוה
 גם הם ויכו כל זכורה לפי הרב ואת הנשים
 ואת הטף :

וילכו

הלך שני שיה

דילכו הצרפתי על קיראשקו בשלשה ועשרים
 יום לחדש אפריל הוא החדש השני :
 דפילו את הנשר אשר על הנחר מאני באילים וישמע
 קולם למרחוק : וידו אבן במ אנשי קיראשקו
 וימתו ארבעה אנשים בעת ההיא וגם את המוחנות
 שרפו באש וישבו אל המחנה ותבא העיר
 במצור :

דילך דון פיראנטי לקראתם ביד חזקה : ויסעו
 הצרפתים מברת ויניחו בתוכה משמר
 וילכו שמה אנשי דון פיראנטי וילכדוה ביד חזקה :
 ושם אחוהבן הבכור אשר לרוכוס סאביה : ויצו
 ויתלו שלשים איש מיושבי העיר נגד השמש
 כי נפשו מרה עליהם :

בימים החם בא סאלה ראיו מארץ המזרח
 בשנים עשר משומסות : ויקח שתי
 אוניות מראנוסה ואונית גדולה מנינובה בחדש
 השלישי : ויוליכם אלגיר :

דילך דון פיראנטי עד סאלוצי וינצלוה אנשי
 העיר מרס בואו לא הניחו בה עוללות
 ויבא העירה וישב שם ימים אחדים : והצרפתים
 נאספו אל ערי המבצר בערת ההיא : וילך דון
 פיראנטי ויצר על דירוני : אשר בנבול סאלוצי
 וילכדנה בתחלת קציר שעורים : וימשול בערי

דברי הימים

הפרזו בעת ההיא : ויסע משם וילך לביני • ויצור
עליה ימים רבים וישחיתו כל חלקה טובה : ולא
יכלו יושבי בני להביא כל התבואה העירה : מפט
חמת המשיג :

וישלימו שרו הקיסר עם הדוכוס אוטאביו
אשר בפארמה בעד שנתים ימים

ויתנו לו את המצודה אשר עשו על הנחר לינצה •
וישם בתוכה משמר : גם את בריסילו המבצר
אשר על הנחר פוא השיב הקיסר בעת ההוא לדוכוס
מפירארה ויחזקה הדוכוס ויאמצה ויבן לה חומה
נשגבה מאד דלתים ובריה : וישם בתוכה משמר
ותחי לו עד היום :

וכארבעת אלפי איש ספרדים הביא אנדרריאה
דוריאה לגינובת בשנה ההיא :

ותקצר נפש העם בדרך בשבעה ועשרים יום לחדש
יוניאו הוא החדש הרביעי : וישליכו מהאילים
המננהים ומהסוסים ומהבגדים והכלים אשר אתם
הימה לחקל מעליהם : כי היה הים הולך וסוער
עליהם וינועו כשכור : ויעברו בכולטאביאו העיר
אשר אני יושב בקרבה : ביום השמיני לחדש זוליאן
וילכו לדרכם :

ולא עבר אינריקו המלך את הנחר רינו כי ירא
לנפשו : וישוב ימינו אחר : וישלת
צבאותיו

633
הלך שני שיט

צבאותיו איש לביתו: ויאסוף עוד אנשי צבאותיו
וישם אל הפיאנדרה פניו ויצר על מומבילה ויפלו
מאנשיו חללים ארצה כששת אלפי איש במלחמת
החיא: ויתן את העיר בידם ויכו את כל זכורה
לפי הרב: ואת כל שללה בזו: וגם את אור: ואת
סאן מומי נתן יי בידם וישימו בחוכן משמר:

ויצורו הצרפתים אשר בפיאמונטי על וירואה
וישפכו אליה סוללה: ותבקע העיר
ביום העשירי לחדש וליאו הוא החדש החמישי:
וישימו בתוכה משמר ויחזקוה: ותהי לאינריקו
המלך עד היום הזה:

וירע בעיני דון פיראנט: ויעל מעל העיר
ביני וישם בערי המבצר משמר: ואת
הספרדים אשר באו מספרד: ואת רוכבי הסוסים
שלח אל ארץ אשכנז: ויפרוץ מחנה הקיסר מאד:
ויאסוף הקיסר גם חיל גם פרשים אחרי בורחו
מפני מאבריציאו: וישם אל אנושמת
פניו: ויפול פחדו עליהם ויתנו העיר בידו: וגם
מאבריציאו השיב ימינו מבלע וישלים עם הקיסר כי
לא היה לבו שלם עם המלך וישוב מאחריו: רק
המארקוז אלבירטו לא השלים עם הקיסר בימים
החם: כי נפשו מרה לו על דבר לאנראביאו אשר
אסר הקיסר ויהי אליו לשטן כל הימים:

וישנא חמשנה אשר בנאפולי את הפרינציפלי
 משאלידנו בלבבו ויצו עליו אנשי
 בלועל להמיתו : ויהי היום וישפכו אליו סוללה
 ויפול הסוס תחתיו : ולא אנה האלדים לידם בעת
 החיא : ויעלה חמתו באפו וירכב על סוס קל וילך
 אל ארץ אשכנז : וישפוך שיחו לפני הקיסר : ולא
 שת לבו לדבריו : וגם את כל אשר לו במלכות
 נאפולי לקחו מידו בימים ההם : ויקום הפרינציפלי
 בחרי אף וילך לצרפת וישתחו למלך ארצה
 ויכבדהו המלך מאד : ויאמרו להלחם בנאפולי כי
 גדל הפרינציפלי בעיני העמים והשרים בארץ ההוא :
 ותבאנה מאה ועשר אוניות סוליימאן התוגר
 בזמן אימאליאה בעזרת אינריקו
 המלך בחדש החמישי : ואת פרונימה שרפו באש
 ויהי שמעם בכל הארץ : וייראו בעלי גינוכה מאד
 וישימו בכל עריהם משמר : ותעמדה הספינות
 אצל נאפולי ולא קרבו העירה : וייראו מפניהם כל
 יושבי הארץ ההיא וינסו לנפשם : והכאשה
 מרומאניאה ואדארגוט על הצבא בימים ההם :
 ושלושה מאוניות אינריקו היו אתם לנחותם הדרך
 בעת החיא :
 וסיאניה עיר גדולה באימאליאה ותשק על פי
 זקניה כל הימים : ויחלק לבסויאשמו
 ויביאו

חלק שני ש ב

את שרי הקיסר העירה וישימו הספרדים בתוכה
 למשמר : ותהי דרכם כמומאת הנדה בעיניהם
 וישנאו אותם ולא יכלו דבר אתם לשלום : ויהי
 בשמעם את שמע אדאֲרְנוּט : ויאמרו אנציב הקיסר
 אשר אתם במרמה : עתה ילחכו התונרמים האת
 את כל סביבותינו : ומה נעשה לערים אשר על
 שפת הים : הבה נתחכמה מרם בואם ונשלחה
 שם ומעמי הארץ אשר אתנו : פן תהיינה לשריפת
 ויאמר כטוב בעיניכם תעשו : ויאספו כשמונת אפי
 אישרגלי : ויאמרו עוד אליו תנה להם כלי מלחמת
 וישמע לקולם : ויאמרו עוד ואיך ילכו האנשים
 האלה אשר לא נסו כצאן אשר אין להם רועה :
 שלח נא מהספרדים אשר אתך עמחם וחיו להם
 לעינים : וישלחם וירנזו בדרך : ויוכו הספרדים
 לפי חרב לא נשאר גם אחד : וישובו כל אנשי
 המלחמה העירה ותהום כל העיר : ויברת הנציב
 והנשארים אתו אל המצודה והדלת סגרו :
 ואנשו העיר נסבו על המצודה : ותהי סוגרת
 ומסוגרת אין יוצא ואין בא : ויהי לימים עוד ויתנו
 הספרדים את המצודה בידם מחוסר כל : וילכו
 לררכם ותשקוט הארץ :
 ויטו בעלי סאיִנה אחרי אינרִיקו המלך ויכרתו
 ברית ביניהם : והקול נשמע בלונבאָרדיאח

וייראו שרי הקיסר מאד :

ויסע אנדריאה דוריאח מנינובת בשנים
ועשרים יום לחדש יוליאן בארבעים
משוטטות להיות לנאפוליל לעזרה . וכשלת אפים
איש אשכנזים עמו : ויהי בהיותם אצל האי פונצה
ויצאו אליו אוניות התונרמים כחצות הלילה ויכירם
ויירא ויצר לו וישוב אחר : וירדפו אחרתם כל
הלילה עד חצי היום המחרת הוא החמישי לחדש
אנושמו : וינסו הנוצרים בשבעה דרכים מפניהם
כי בלתה אליהם הרעה : ויקחו התונרמים שבע
אוניות כקחת איש בדל אוון בעת הנמחרת ההיא
וישובו לדרכם : וישוב אנדריאח דוריאח לנינובת
בליל עשתי עשר יום לחדש : מר וזעף ולא ידע איש
בואו כי נחפו לברוח . ופניו קבצו פרוד : וכארבע
מאות אשכנזים נלכדו בעת ההיא מלבד השרים
והסוחרים והמלחים ואנשי הצבא אשר היו עליהן :
וכמאה אף זהובים לקחו התונרמים מלבד הבגדים
והכלים אשר היו שם לרוב ויהי לנוצרים לחרפת :
וישובו התונרמים שמחים וטובי לב : וישבו בימי
נאפוליל לראות התבאנה אוניות צרפת למועד אשר
דובר אליהם :

בימים ההם נלחמו הצרפתים אשר בפיאמונטי
על דירונוי ויפלו מהם כשש מאות

איש

חלק שני ש כא

איש חללים ארצה במלחמה ההיא : וישפכו אליה
 סוללה וילכדוה : ואת כל זכורת הוכו לפי חרב :
 ואת שר הצבא תלו : ויסעו משם ויצורו על בוסקה
 ובתוכה כשש מאות איש שולפי חרב : ויקמו עליה
 עשרים וחמשה אילים ויכו חומותיה : ותבא העיר
 במצור : ובצוק תעתים ויטגירוה בידם : וישימו
 בתוכה משמר : ויסעו משם שרי המלך ויצורו על
 וולפיאן : ולא היה שלום ליוצא ולבא בימים ההם :
 ויחזקו הצרפתים את סאן מארטין חקרוכ לוולפיאן
 וישבו בתוכה ויהיו לצנינים בצדי יושבי וולפיאן :
בימים ההם נלחום נלחום סוליימאן
 במראנסילוואניאה אשר בארץ
 אונגאריאה : ויחתו הנוצרים מאד : וילך יואן
 באטישמה קאשטאלדו לקראתם וכשמנת אלפים
 איש אתו : וירא כי לא יכול ויסר א אחת מערי הארץ
 ההיא : ויתחזק שם : וילכו שמה צבאות סוליימאן
 וישפכו עליו סוללה : ויצורו עליו ימים רבים :
 וילך ספורצה פאלוויטין להצילו מידם וכחמשה אף
 איש רגלי איטלקיים עמו : מלכד האונגארי רוכבי
 הרכש : אשר היו אתו כאלפים איש : ולא היה לחם
 צידת ויוגד לתוגרמים ויעלו קצתם מעל יואן
 באטישמה : ויבואו לקראתם ביד חזקה : ויהי
 בתשעה לחדש אנטמו : וישאו הנוצרים את עיניהם

והנה תוגרמים באים וייראו האנשים מאד ויחנרו
 כלי מלחמתם: והתוגר תקריב וילחמו האונגרי עם
 המחנה הראשון כל תבוקר ביד חזקה: וישאו עיניהם
 ויראו ונהנה המחנה השני נוסע לקראתם ויחררו
 האונגארי מאד ויתנו עורף וינוסו לנפשם: אז הלמו
 עקבי סוס מדהרות דהרות אביריהם וילחמו עם
 האיטאלקיים ויחלישום לפי חרב: ויפלו מהנוצרים
 כארבעת אלפים איש ארצה והנשארים נלכדו
 בשחיתותם וגם השר ספור צה ושרים רבים ונכבדים
 נלכדו בעת ההיא: גם מהתוגרמים נפלו רבים
 חללים ארצה במלחמה ההיא: וישבו התוגרמים
 מדלוק אחריהם וישושו את מחניהם: ויצא יואן
 באטיסטה קאסטארו בסור מעליו התוגרמי החוצת
 וידך בנשארים סביבותיו צרו מכה רבה ויעזוב העיר
 כאשר היא וילך לנפשו: ויהי רוב המראנסילואניאח
 לתוגרמים עד היום:

ותבאנה אוניות אל ניר וישרפו בפאלאמוש
 אשר בקאטאלוניאה בתיים רבים
 וישחיתו כל חלקה טובה ותלכנה עם אוניות
 אינדיקו המלך לקורטיקה ויקחו משם בכסף להם
 צידה וילכו לדרכס מזרחה: ויראו שרי אוניות
 סוליימאן התוגר אשר בימו נאפולי כי אחרו
 אוניות המלך לבא למועד אשר דברו אתם: ויסעו

חלק שני ש כ ב

משם בשנים זעשרים ויום ולחדש אנוטמו • וילכו
 למסעיהם : זיהי לשנים ימים • ותכאנה אוניות
 המלך ולא מצאום ויחר להם מאד : וילכו גם הם
 מזרחה וימצאום בקורפו • וילכו עמם לשלחם :
 ויאמ' למשנח הקיסר אשר בנאפולי הלא ידעת למח
 באו אוניות תתונר ואוניו אינר'יקו לשוט בימי נאפולי
 השמר לך ושמור נפשך מאד • כי קשרו עליך רבים
 מיושבני העיר ויתנו יד לפרינציפו מפאלירנו להביאן
 עם צבאות אינר'יקו העירה כיום הזה : ויחרד המשנה
 ויבקש וימצא זחנה אמת נכון הדבר ויתפוש כשלש
 איש מפריצי העם ויורידם בדם שאולה • והנשארים
 ברחו למו : ויהי כראות הצרפת' כי נכזבה תוחלתם
 ויסעו משם וילכו ותשבנה אוניות המלך עם אוניות
 סוליימאן בארץ המזרח ימים רבים :

ואלה המלכים אשר מלכו לבית אוטומאן

עד היום הזה : וימלוך אוטומאן בן

זיה' ושם עירו שיבאשמה • וימות אוטומאן וימלוך

תחתיו אורקאנה : וימות אורקאנה וימלוך תחתיו

אמוראט : וימות אמוראט • וימלוך תחתיו

באיאזיט : וימות באיאזיט • וימלוך תחתיו קירי

ג'ליבי : וימות קירי ג'ליבי • וימלוך תחתיו

מתומיט : וימות מתומיט • וימלוך תחתיו אמוראט :

וימות אמוראט • וימלוך תחתיו מתומיט : וימות

מתומים • וימלוך תחתיו באיזים : וימות באיזים
 וימלוך תחתיו סלים : וימות סלים • וימלוך תחתיו
 סוליימאן • הוא סוליימאן אשר לכד את רודו ואת
 מלכות אוננאריאה • ואשר בנה את חומות ירושלם
 תובב : והמלך סוליימאן תלוה איש חיל רב פעלים
 חכם כמלאך אלדים : ויהי משה המון היהודי אליו
 לרופא כל הימים :

ויסע אנדרריאה דוריאת שנית בחדש ההוא
 עם האשכנזים יתר הפליטה ושלשים
 משוממות עמו : וילך לנאפול וישם בתוכה משמר
 וישב שם ימים אחדים :

וילכו מאלמה היושבי ראשונה ברוו
 בעשר אתיו בימי באר באריאה לשלול
 שלל בארצות אויביהם : ויעלו אל היבשה כארבע
 מאות איש וילכו א שתים ערים אל עם שוקט ובוטח
 ויקחו את הנפש ואת הרכוש ישמעאלים ויהודים
 אשר בתוכן וילכו : והיו בשובם שמחים וטובי לב
 והאיש משה הישמעאלי הולך לאי הגילבי וכשלת
 אפי וחמש מאות איש רגלי וחמש מאות פרשי ערבי
 עמו : והאיש משה לא ידע מכל אה • וילך למסעיו :
 ויקר מקרהו חלקת השדה אשר ~~הוא~~ חאה שם :
 וישא עיניו וירא והנס נטושים על פני השדה עם כל
 חשבי והמלקוח ויכירם • ויחר אליו מאד : ויפגשם

חלק שני ש ב ג

כדוב שכול ויערוך אתם מלחמה * וינוסו אלף
מהשבוים מיד הנוצרים בעת ההיא : ויראו אנשי
האוניות את אחיהם כי ברעהם * ויוסיפו עוד לצאת
כמאת וחמשים איש * והפריאור מקאפואה בן פיליפו
סטרוצ'יאו בראשם וילחמו עוד : ויפלו מהערביים
כחמש מאות איש חללים ארצה והנשארים נזורו
אחור כי נבהלו מפניהם וינוסו : ומתנוצרים מתו
כמאתים והמשים איש * והנשארים שבו עם יתר
השבוים אשר נשארו בידם אל האוניות וידמו שם :

וששים וששה ~~מתו~~ מתו במגפה ההיא :
ויהי לימים עוד ויצאו כפעם בפעם בנבולי
התונר ויקר מקריהם בספינת גדולה באח
מסאלוניקי ועליה כמו שבעים יהודים * וילחמו בה
ויקחוה ויבזו את הנפש ואת הרכוש וישבו מאלמה :
וישלחו העניים האלה והמרודים א נדיבי עמנו אשר
בכל מדינה ומדינה לקבץ פדיון נפשם * ויאספו כמו
עשרת אלפים זהובים * ויתנום לשבאים כופר
נפשותיהם :

ואנשי הצבא אשר לאינריקו המלך בפיאמונט
הלכו על וולפיאן ביום השני לחדש

אוטוברי שני * ויחנו בסאן מארטין הקרוב אליה 355 i
ויבנו שם מצודה בצורה מאד וישבו בה : וירקדון
פיראנטי שר צבאת הקיסר את צבאותיו וילך שמה

וּלְפִאֵן לְהַצִּילָה מִיַּד אֲנָשֵׁי הַמֶּלֶךְ וּלְתַרְתֵּי בְּתוּכַת
 צִדָּה: וַיִּקְרַב אֶל הַמְצוּדָה אֲשֶׁר עָשׂוּ הַצְּרַפְתִּים
 בְּכֹאֵן מֵאֲרָטָיִן: וַיִּצְוּ עָלֶיהָ וַיִּשְׁפְּכוּ אֵלֶיהָ סוּלָלָה
 וַתֵּבֵא בַּמְצוּר: וַיִּצְאוּ אֲנָשִׁים מִן הַמִּקְוֶה וַיֹּאמְרוּ דוֹן
 פִּירָאֲנִי אִם לְשָׁלוֹם יֵצְאוּ תַפְשׁוֹם חַיִּים: וְאִם
 לְמַלְחָמָה יֵצְאוּ חַיִּים תַּפְשׁוֹם: וַיִּלְכְּדוּם וַיֹּאמֶר אֵיהֶם
 הֲרֵאוּנוּ אֶת עֲרוֹת הָעִיר וְנַעֲשֶׂה עִמָּכֶם חֶסֶד: וַיִּגְלוּ
 אֶת עֲרוֹתֶיהָ: וַיִּשְׁפְּכוּ אֵלֶיהָ סוּלָלָה וַתִּפּוֹל חֲחוּמָתָהּ
 תַּחְתֵּיהָ אֲשֶׁר הִיתָה מֵרַפֵּשׁ וּמֵיט וַיִּלְכְּדוּהָ בַּעֲשִׂירֵי
 לְחָדָשׁ נוֹבִימָרִי הוּא חֲהַרְשׁ הַתְּשִׁיעִי: וַיְכּוּ רַבִּים
 לְפִי חֶרֶב וְאֵת שֶׁר צִבְאָם תָּלוּ: בְּרַמִּי שֶׁר צִבְאָה אֲשֶׁר
 תָּלוּ הַצְּרַפְתִּים בְּדוֹרוֹנִי: וְעַל אֲשֶׁר חָרַף אֶת מַעֲרֻכּוֹת
 דוֹן פִּירָאֲנִי מֵעַל חֲחוּמָתָהּ: וַיִּשְׁמְרוּ בּוֹלְפִאֵן צִדָּה

כֹּאֲשֶׁר אוֹתָהּ נִפְשָׁם:

וּבְאֵלֶבָה אִישׁ גִּינוֹבִים בְּשֵׁם הַקִּיסָר מִמְּשַׁפַּחַת
 חַפּוֹרְנָאֲרִי: וּשְׁמוֹ יוֹאֵן בְּאִמִּישֵׁטָה
 וְכִשְׁלֵשׁ מֵאוֹרֵת אִישׁ עָמוּ: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ
 וַיִּשְׁנְאוּהוּ וַיִּשְׁבִּי הָעִיר וְלֹא יָכֹלוּ דַבְּרוּ לְשָׁלוֹם:
 וַיִּלְכוּ שֵׁם צִבְאוֹת הַמֶּלֶךְ בַּלַּיִל אַרְבַּעַת עָשָׂר לְחָדָשׁ
 תְּשִׁיעִי כְּשׁוֹרְדֵי לַיְלָה: וְלֹא יָדַע אִישׁ בּוֹאִם וַיַּעֲלוּ
 חוּמוֹתֶיהָ בַּלַּיְלָה הַהוּא בְּסוּף הָאֲשִׁמּוֹרֹת הַתִּיכּוֹנָה:
 וַיְכּוּ אֶת הַצּוֹפֵחַ נֶפֶשׁ וַיִּרְוּצוּ אֶשְׁעָרֵי הָעִיר וַיִּוְרִישׁוּ אֶת
 הָאֲנָשִׁי אֲשֶׁר שֵׁם וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל גְּדוֹל וַתַּחֲוֶם כָּל הָעֵינַיִם
 עֲלֵיהֶם

חלק שני שבר

643

עליהם: ויחרד יואן באמיסמה חרדה גדולה ויחננה
כלי מלחמתו ויצא אליהם כדוב שכול ויכוהו חכת
ופצוץ ויתפשוהו חי ויבזזו זרים יגיעו בעת התיאורבי
מאנשיו חוכו לפי חרב והנשארים נתנו עורף וינסו
לנפשם: וזגס הסוחרים והיחודים אשר היו שם
נתנו לשלל כמעט רגע שודרו וריעותם כלילה הוא
ותהי העיר לשרי המלך ויחזקוה וישימו בתוכה
משמר: ויגדר לדון פיראנמי והוא עריין בוולפיאן
ויחר אליו מאד:

וישלח אלדים רוח רעה בין אינריקו המלך
ובין המארקיז אלבירטו ויבגוד גם
חוגג במלך וילך מאתו אל הקיסר ויעש לו הקיסר
שלום ויכרות אליו ברית ויפרוץ מחנה הקיסר מאד
ויקשה יי ארת לבו וילך להלחם במיט העיר אשר
בנבול לזר'נה ויצר עליה ימים רבים: ובנשך לקח
הקיסר כסף וחבב לרוב להלחם בצרפת בימי ההם:
ותהי המלחמה חזקה במיט ובפיקארדיאח
וישחיתו צבאות מרים המלכה אחות
הקיסר כל חלקה טובה וארת כל ערי הפרוי שלחו
באש וזגס את איר'ן העיר אשר אצל פיר'נה לקחו:
וירק המלך אינריקו את חניכיו וישלחם וילכו
למסעיהם עד איר'ן הגיעו ויצורו עליה וישפכו אליה
סוללת: ובצוק העתים ויסנירוהו אנשי המלכה

בידם בארבעה ועשרים יום לחדש העשירי :
 וישלחום לדרכם חפשים . ותהי למלך אינר'קו עד
 תיום הזה : וימלאו צבאות המלך גם הם את ידם
 בערי הפיאנדרה אשר למרים המלכה ותעל שועת
 חארץ השוממה החיא השמימה :

בימים תהם וצבאות הקיסר צרים על מים
 ויהיו פקודיהם כמאה וחמשים אלף :
 וישפכו איה סוללה ויפילו חומותיה הבצורות ארצת
 ותרעש חארץ לקול האילים המננחים : ובתוכה
 בעשרת אפי איש ומונס'נייור די גישת עליהם לראש
 ויצאו אליהם מן העיר דבר יום ביומו ויערכו אתם
 מלחמה וישוכו הצירה ולצ' חלו הצרפתים מפניהם
 ויחזקוה ויבנו חומה שנית פנימה : והי שמעם בכל
 הארץ : ויקוצו אנשי הקיסר בחייהם מפני הקרח
 הנורא והרעב כבר במחנה וימותו מהם כשלשים
 אלף איש : וגם בסוסים יד'י הויה וימותו גם הם
 מקור ומחוסר כל כשלשת אלף ויבא הקיסר אל
 המחנה ויצעקו הנשאים אליו אהה : ויצו ויעלו
 מעליה בשמנת ועשרים יום לחדש דיצימר : ויסוגו
 אחר : ויאספו אל ערי המבצר אשר סביבותיה
 וידמו שם :

ודון פיראנט שר צבא הקיסר נסע ללכת לאבת
 בתשעה עשר יום לחדש דיצימר וכעשרת
 אלפי

645

חלק שני שכה

אלפי איש עמו : וגם האילים חוציא לחולך שם
 וינחם בדרך ויסב את העם דרך סאן ראמיאן ויחן
 עליה וישפוך עליה סוללה ושמנה עשר אילים הקימו
 עליה סביב ויפילו חומותיה ארצה ותרעש הארץ
 לקולם : וכאלפים אבני ברזל השליכו עליה ולא
 חלו מפניהם ויתחזקו עוד : וגם מאלבה שולחו
 שמה כמאתים איש לובשי שריון לעזרתה ויבוא
 העירה ביד רמה : ויהר לדון פיראנטי מאד : וירא
 בלא יכול לה ויצו ויחפרו תחתיה ויחפרו גם הם
 פנימה : ויקחו אחד מהאנשים אשר שם וישאלהו
 שר העיר את דברי דון פיראנטי ואת שיחו : ויגד
 לו האיש על פי הדברים אשר שא מאתו : ויתחנן לו
 ויחמול עליו שר העיר ויתנו לו בצע כסף וישלחתו
 לדרכו ויצאו אליהם אנשי העיר דבר יום ביומו
 פתאום ויכו מהם לפי חרב : ויקוצראנטי דון פיראנטי
 מפניהם ומפני הקרה הנורא : וילאו מישיבת שם ויעלו
 מעליה בששה עשר יום לחדש זינארו בחרפה : וגם
 צידה הניחו שמה בחפזם : ויצאו אנשי העיר וישאות
 העירה ויתנו תודה לאלהים : וכחמש מאות איש
 מתו במחנת דון פיראנטי במלחמה ההיא :
 ויהי בנוסעם וירדפו אחריהם אנשי אלבה ואנשי
 ווילה נובח ואנשי הציסטירנה ואנשי סאן
 ראמיאן וינבו כל הנחשלים אחריהם : וישבו

לאֶסְטֵי וידמו שם : ויכנע אלדים בימים ההם את
 חילי הקיסר מפני חילי המלך : ויאספו אל ערי
 המבצר ויתחזקו שם :

ומשנה הקיסר נסע מנאפולי ללכת להלחם
 בבעלי סיאֵנה ויהי בחיותו בליִגורנו
 ויסגור יומו וימות ויושם בארון :

ויבקש בירנארדין די צירי שר צבא דון פיראנט
 להסגירו אל שרי המלך וידע הדבר
 ויתפשוהו ויתנו אותו במשמר : ויברח בירנארדין
 מאתם וימותו השומרים תחתיו נפש תחת נפש :
 וילך בירנארדין אל מחנה המלך ויבוזו זרים יגיעו
 בעת ההיא :

ומאָסין מצודה בצורה מאד בפּיאָמונטי ויאמרו
 אנשויה אל שרי המלך בערמה כרתו
 לנו ברית ואת המצודה נתן בידכם והיינו לעם אחד
 וישמעו לקולם ויאספו כחמשת אלפי איש רגלי א
 עמק קאלוסי ביום אחד ועשרים לחדש מאָרצו בעם
 עצום ערוך מלחמה : ויהי בהיותם בשרה והנה
 כלבים רצים אחר ארנברת אחרת ותברח מפניהם
 ותעבור בתוך העם ותהום כל המחנה : ויתן יי
 מורך בלבם וינוסו ואין רורף ולא נמצאו שנים יחד
 ויהי כשוב רוחם וישבו איש למקומו נכלמים :

וינחש שר הצבא לאמר אין זה כי אם אות אלדי כי
 ברעח

חלק שני שבו

64

צדקה יצאנו ממקומנו היום למות בשדה באסין :
ותמהמה ויודע לו כי בערמה דברו אנשי מאסין :
דיתן אות וישבו אחר וילכו כל הלילה עד שובם
איש לביתו :

ותהי המלחמה חזקה בגבולי סיאנה בעת
החיא : וילכו על מונטצילי וישלחו
שם בעלי סיאנה אנשי חיל ויכו בספרדי מכה רבה :
ויפלו עליהם רוכבי הסוסים אשר לקיסר : ואנשי
סיאנה גזרו העירה : ותבגא מונטצילי במצור
ויצורו עליה אנשי הקיסר סביב ויכו חומותיה עד
דרת : ויסגירנה יואן באטיסטה מקאסטילו איש
בולוניא שר הצבא בידם וישלחום חופשיים דק את
חילם כזו : ובהמשה עשר יום לחדש ניסן הלכו
האשכנזים אשר אתם לשלול שלל : ויצא אליהם
קורנליאו בינטיבולייא אשר בגרוסמו ויורו המורדי
ויכו את אחיו : ויאמר קורנליאו שר הצבא חרב
חרב : ויכו מהם לפי חרב כשבע מאות איש :
דירא כי לא מת אחיו : ויאמר עד מתי תאכל חרב
תפשו את הנשאים חיים ויעשו כן : ובוים אחד
ועשרים בו הלכו הספרדים על מונטאלצינו : ויכו
חומותיה ולא זעזעו מפניהם : כי בצורה היא מאד :
ויקרבו תאיטאלקיים לעלות העירה ויתחבאו אנשי
העיר בערמה ולא נשמע קולם זיבואו נם הספרדים :

תתת

אחריתם ויבקשו לעלות כי אמרו נתנה האלדים
 בידנו ויקנאו במ האישאקיים ותחי חרב איש באחיו
 וישמע קולם למרחוק : ויראו אנשי העיר ויצאו גם
 מהם ההוצה ויכו בספרדים מכה רבה : והנשואים
 אחור נזורו בראותם כי כלתה אליהם הרעה : וישלח
 האפיפאור יוליאוי די מונטי מלאכים אל הקיסר לבקש
 מלפניו על שלום עמו : וגם לצרפת שלח מלאכים
 בעת ההיא : ויואל הקיסר ויכרות לבעלי סיאנה
 ברית שלום והאפיפאור ערב ביניהם וישלח הקיסר
 את גרודיו אשר שם אל מלכות נאפילי לשמור את
 כל חבל הים מפני אוניו צרפת אשר יצאו עם אוניות
 התנו למשחית במקומו ההם ויהי שמעם בכל הארץ :
 ובחדש האביב בעת צאת המלכים וירק הקיסר
 ארת חניכיו וישם אל צרפת פניו בדרך
 פיקארדיאה ויחן על טירואנה ויצר עליה ימי מספר
 ויך את חומותיה ויעש לה חפירות מתחת לחומה :
 ותפול החומה תחתיה : וביום אחד ועשרים לחדש
 יוניאו הובקעה העיר : ויבואו אנשי הקיסר אל קרבה
 וכל הנמצא נדקר בחרב לא החיו כל נשמה : ויצו
 הקיסר לעשותה תל עולם : לא תבנה : רק בן
 הקונטיסטאבלי שר צבא המלך עם עשרה אנשים
 מבחוריו נתפשו חיים : ואת כל הילם בזו : וישמח
 הקיסר מאד ויעבור על ארץ ויצר עליה ויך חומותיה
 וילכרה

חלק שני שבו

וילכדה ויעש לה כאשר עשה למירואנה : שם נפל
שרוד הדוכוס אוראציאו וכל נבוריו נתפסו חיים
ויבך אותו אחיו דוכוס פארמה : נושם נסע הקיסר
וישם אל פארים פניו : אז נבהלו אלופי צרפת אילי
פיקארדיאה אחזמו רעד . נמונו כל יושב פארים :
וידבר המלך על לבם וישלח אל השויצארי לעזרה
ויאסוף אנשי חיל לרוב מאד . ויצא לקראת הקיסר
בעם כבד וביד חזקה :

בימים ההם והדוכוס מאוריציאו והמארקים
אבירטו בביתם אחרי שולחם הקיסר
מעליו : ותהי מריבה ביניהם ויאספו אנשי חיל : והיו
פקודי הדוכוס כעשרים אלף רנלי . ושלשת אלפים
פרשים : וחיל המארקים כששה עשר אלף רנלי
וארבעת אלפים פרשים : ויערכו מלחמה ביניהם
ותרעש הארץ לקולם ויפלו מהם כחמש עשרת אף
איש . ותגבר יד אנשי הדוכוס ויתפשו את אלבירטו
חי : וזוהו המורים ויכו את מאוריציאו ויתעלף וימות :
ויהי בהתכתלם . ויברח אלבירטו מאתם וישוב אל
מקומו ולא רצו והמלחמה שקמה :

בשנה ההיא בחדש יוניאו נפלה אש מן השמי
במגדל הנבוה אשר בקרימונה ותאכל
בעצים אשר הפעמונים נשעני על ידם ובחנות אשר
בתחתית המגדל : ותלחט שם לילה ויום ולא יכלו

לכבותו ולא במים רבים ויאמרו אצבע אלר' היא :
 ויאמר זקן אחד ויקחו נא אש זרה ויתנו על האש הזה
 והיו לאחדים : אחר ויעילו המים לכבותו : ויעשו כן
 וכבה האש : או אמרו טובה חכמת מנבורה ויתנו
 תודה לאלדים :

ובסוף 1553 חדש אנושמו הקריב המלך את מחנתו

למחנה הקיסר הרחק כממחויקשרת
 ולא אבה הקיסר לבוא עם המלך ליום קרב וישב
 על משמרתו בתוך הפירו העפר אשר עשה למחנתו
 סביב ויצא המשחית משני המחנות ויערכו מלחמה
 ותנכר יד אנשי הקיסר ויצא גם האורב אשר לקיסר
 ופילו ממחנה המלך הללים כעשרת אלפי איש :
 ומאנשי הקיסר לא נפקדו כי אם מעמי כי בתחבולו
 ינחנו וייראו המלך ואנשיו וינעו ויעמדו מרחוק :
 ולא דרף הקיסר אתריו כי התחיל החורף ונשם היה
 על הארץ ימים רבים : ויאסוף אל ערי הנבול וישב
 שם : וגם המלך נאסף אל מבצריו ותשקוט הארץ :
 בימים ההם אין מלך באינל אמורה כי מרת
 אודוארדו מלכם : ותשאר המלוכה
 ביד אחותו בת אביו ואותו קברו בקברות המלכים :
 ותבאנה ספינות סוליימאן עם ספינות המלך
 אינליקו נושאים אנשי מלחמה אשר
 היו למלך בסיאינה וכלי קרב לרוב ויפלו פתאום על
 האי

חלק שני ש כ ח

האי קורסיקה אשר תחת ממשלת נינובה: ויקחו את
כל ערי הכר ואת כל מבצריה כקחת איש ברל און
רק מצורת קאלבו לברה נשאר לנינוביסי והצרפתי
כתרוה ותשב במצור ומצוק ימים רבי' ויאספו בעלי
נינובה אנשי חיל וספינות לרוב ללכת בעזרתה
להצילה מיר שוסיה: ויחיהקיסר ורוכוס פלורניציאת
בעזרם ויעצמו מאד:

ובימים ההם נתנויר כומר אחד מאחי סאן
פראנציסקו קורנליואו שמו מ
ממונטאלצינו ויכרות בשר ערלתו לעבוד את יי'
אלדינו: ורוח לבשה אותו וישם פניו כחלמיש
לדרוש ברבים ברחובות קרית רומי נגד דתם יננה
משוחם ויתפשוהו וישרפוהו באש:

אז הלשינו פריצי עמינו אל האפיפיאור יוליאן
השלישי כי יש מקומות בתלמוד מדברים
נגד דתם: ויכתוב ספרים בכל גלילות איטאליאה
ויצו לשרוף באש את כל ספרי התלמוד: וחדת
נתנה ברומי וכבולוניאה ובויניציאה נעשת השרפה
בחדש מרחשון שיד בעוה ראה יי' והביטה: ובשאר
גלילות איטאליאה נקבצו היהודים ויגזרו צומרת
וילבשו שקים ויצעקו אל יי' בצר להם. ויארך
להם אפו כי חפץ חסד הוא:
ותהי המלחמ' בפיאמונטי ובקורסיקה בעת ההיא:

אֵינֶנּוּ נִי
חַבֵּשׁ בַּחֶסֶד יי':

653

65A

615

656

657

818

619

60

199

7

662

65

664

665

late 6